

בנק אגוד לישראל

בערבון מוגבל

דוחות כספיים

31 בדצמבר 2018

תוכן העניינים

5	דבר יושב ראש הדירקטוריון
11	דוח הדירקטוריון וההנהלה
89	הצהרות המנהל הכללי והחשבונאי הראשי
91	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
93	דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2018
233	ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם
297	נספח, מילון מונחים ואינדקס

דבר יושב ראש הדירקטוריון

דבר יו"ר הדירקטוריון

מחזיקות ומחזיקי עניין נכבדים,

אני מתכבד להגיש לכם את הדוחות הכספיים של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2018

התכנית האסטרטגית וביצועי הבנק

בשנת 2018 המשיך הבנק להציג עליה בהכנסות הריבית, וזאת כתוצאה מהמשך יישום התוכנית האסטרטגית של הבנק בתחום האשראי הקמעונאי תוך התמקדות באשראי הצרכני.

יחסי ההון ליום 31 בדצמבר 2018 עמדו על 10.64% יחס הון רוברד 1 ו-14.41% יחס הון כולל. יחסים אלה גבוהים מסף דרישת בנק ישראל. ואף גבוהים מהיחס אליו התכוון הבנק להגיע רק בסוף 2019 (10.25%).

התוצאות הכספיות של הבנק בשנת 2018 הושפעו מזקיפה מלאה של כל עלות תוכנית הפרישה מרצון (תוכנית פרישה שאושרה בסוף שנת 2018), תוכנית שאמורה להיפרס לאורך השנים 2019-2020. בנטרול עלות תוכנית פרישה מרצון הבנק מציג שיפור ביחס היעילות, לצד קיטון בהוצאות בשיעור של כ-4%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

תוכנית הפרישה מרצון הנוכחית הינה תוכנית נוספת מעבר לתוכנית פרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 30 בנובמבר 2016. לאחר יישומם של תוכניות פרישה אלה, צפויה מצבת כח האדם בבנק לקטון בכ-160 עובדים, קיטון של כ-12% לעומת מצבת כח אדם ליום 31 בדצמבר 2016.

על רקע התקשרות בעלי השליטה עם בנק המזרחי למכירת אחזקותיהם בבנק ולנוכח הערר שהוגש על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית שלא לאשר את המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי, יוסיף הבנק גם בשנת 2019 לפעול בסביבה של אי וודאות לגבי עתידו כבנק עצמאי.

על רקע זה נמשך בשנת 2018 יישום התכנית האסטרטגית של הבנק, תוך התאמתה לנסיבות בהם מצוי הבנק, דהיינו התאמת היעדים למצב אי הוודאות ומתן דגש על מהלכי התייעלות, מיקוד בפעילויות בעלות השפעה בטווח הקצר, הקפאת פעילויות לזמן ארוך הכרוכות בהגדלת עלויות אולם תוך שימור היכולות לטווח הארוך.

במסגרת זו המשיך הבנק לפתח את הפעילות הקמעונאית ולהגדיל את מספר הלקוחות הפעילים וכן הרחיב הבנק את פעילותו מול חברת מימון ישיר על ידי הגדלת היקף התיקים שנרכשו ממימון ישיר במהלך 2018. כמו כן, שיפר וייעל הבנק את פעילות המרכז לבנקאות ישירה אשר פונה ללקוחות שאינם לקוחות הבנק ומציע להם אשראי ובמקרים מסוימים גם מבלי שיצטרפו פיזית לבנק.

כאמור אישר דירקטוריון הבנק מספר מהלכי התייעלות, שמטרתיהם הינם בין היתר, להגדיל את יחס ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יעמוד יחס הלימות ההון רוברד 1 של הבנק על לפחות 10.3% וזאת במקביל להמשך שיפור יחס היעילות.

מצב אי הוודאות בו מצוי כאמור הבנק מעמיד בפני דירקטוריון הבנק והנהלתו אתגר משמעותי מאוד בנושא מציאת חלופת מחשוב לשירותים שהבנק קיבל עד כה מבנק לאומי. על אף שבסוף 2019 היה אמור הבנק להתנתק מבל"ל ולהטמיע מערכת חלופית, הסכים בנק לאומי על רקע אי הודאות הקיימת להאריך את תקופת מתן השירותים על ידו עד אמצע 2021. במקביל בוחן הבנק בעזרת חברת ייעוץ חיצונית חלופות לקבלת שירותי מחשוב מעבר לאמצע 2021 אם הבנק יישאר בנק עצמאי.

ברבעון השלישי של השנה פרש מר ישראל טראו מתפקידו כמנכ"ל הבנק ובמקומו מונתה גברת שבי שמר למנכ"לית הבנק. על רקע חוסר הוודאות באשר לעתיד הבנק עומדים בפני גב' שמר אתגרים לא פשוטים בעיקר בתחום יחסי העבודה ויישום מהלכי התייעלות.

הכלכלה המקומית והעולמית

הפעילות המשקית בשנת 2018 (על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) התאפיינה ברמת צמיחה של כ-3.3%. מתחילת השנה ועד 26 בנובמבר 2018 עמדה ריבית בנק ישראל על רמה של 0.1%. ביום 26 בנובמבר 2018 החליטה הוועדה המונית של בנק ישראל להעלות את הריבית ב-0.15 נקודות אחוז לרמה של 0.25%. על פי תחזית בנק ישראל צפויה הריבית לעלות לרמה של 0.5% במהלך הרבעון השלישי של שנת 2019. מדד המחירים לצרכן (מדד "בגין") עלה השנה ב-0.8%, בהשוואה לעליה של 0.4% בשנת 2017.

שיעור הבלתי מועסקים הממוצע בשנת 2018 בקרב בני 15 ומעלה עמד על 4.0% ושיעור המשתתפים בכוח העבודה עמד על 63.9%. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שוק הנדל"ן בשנת 2018 רשם ירידה של כ- 1.4% במחירי הדירות (חדשות ויד שניה).

ביום 3 באוגוסט 2018 הודיעה חברת דירוג האשראי S&P על העלאת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A+ לרמה של AA-, הדירוג הגבוה ביותר אי פעם של מדינת ישראל.

המדיניות המוניטרית במרבית המשקים המרכזיים נותרה מרחיבה ומנגד, הבנק המרכזי בארה"ב המשיך בתהליך של העלאת ריבית על רקע ביצועי המשק האמריקאי. על פי נתוני קרן המטבע הבינלאומית, בשנת 2018 עלה התמ"ג העולמי ב- 3.7%, כאשר באיחוד האירופי נרשמה עליה של כ- 1.8% ובארה"ב עליה של כ- 2.9%. כמו כן, על פי תחזית קרן המטבע הבינלאומית, צפויה האטה בצמיחת התמ"ג, כאשר בשנת 2019 צפוי התמ"ג העולמי לצמוח בשיעור של כ- 3.5%.

הרגולציה הבנקאית

בשנת 2018 המשיכה מגמת הידוק הרגולציה על ענף הבנקאות. השנים האחרונות התאפיינו ביוזמות רגולטוריות רבות ומשמעותיות בענף הבנקאות. ליוזמות אלה ובכללם הפרדת חברות כרטיסי האשראי משני הבנקים הגדולים, הפחתת החסמים על כניסת שחקנים עצמאיים וחדשים שיוכלו להתחרות במערכת הבנקאית הקיימת בשוק השירותים הבנקאיים והפיננסיים למגזר הקמעונאי, השלכה על ההכנסות וההוצאות של המגזר הבנקאי בכלל ושל הבנק בפרט.

חלק מהמידע לעיל הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על האסטרטגיה העסקית ועל תוכנית העבודה של הבנק אשר הותאמו לסביבה הכלכלית הישראלית והעולמית, על הערכת הגורמים העסקיים בבנק באשר לסיכויים ולאפשרות להשיג מטרות ולבצע פעילויות נוכח תקופת אי הוודאות, כמו גם על הסביבה הרגולטורית והפנים ארגונית בהן פועל הבנק. המידע האמור נשען גם על התחזית המקרו כלכלית של בנק ישראל ושל ענף מחקר ומוצרים בבנק. תכנית העבודה והיעדים שקבע הבנק עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי והגורמים העיקריים העשויים להשפיע על כך הם: חוסר הוודאות בו שרוי הבנק שינויים בתנאי המקרו של השווקים לעומת ההערכות הקיימות, תנודתיות חריפה בשוקי ההון והסחורות והשינויים רגולטוריים המשפיעים על פעילות הבנק.

אחריות תאגידית

הבנק חרט על דגלו את ערך ההוגנות, ערך המנחה את הבנק בפעילותו מול כל מחזיקי העניין. בנוסף דירקטוריון הבנק, ההנהלה והעובדים רואים חשיבות במעורבות הבנק בקהילה ומחויבים לפעילות חברתית וקהילתית. מחויבות זאת מוצאת ביטוי במגוון פעילויות קהילתיות וכן במיזמים המבטאים מעורבות בקהילה ותרומה לקידום אוכלוסיות חלשות בחברה הישראלית.

אנו סבורים, כי אחריות ומצוינות עסקית, לצד התנהלות עסקית הוגנת, תוך תרומה לחברה מהווים תנאי הכרחי ובסיסי לעמידה ביעדים ולהצלחת פעילות הבנק.

לבסוף אבקש להביע הערכה לעמיתי בדירקטוריון הבנק, למנכ"לית הבנק לחברי ההנהלה וכן לעובדי הבנק על מסירותם, מקצועיותם ותרומתם, במיוחד בתקופה זו. כמו כן אני מבקש להודות לציבור הלקוחות שלנו השומרים לנו אמונים, כמו גם ללקוחות שהצטרפו אלינו לאחרונה.

בכבוד רב,

זאב אבולס

יו"ר דירקטוריון

26 במרס 2019

דירקטוריון

מר זאב אבלס, יו"ר הדירקטוריון

מר יצחק מנור

עו"ד חיים אלמוג

מר יגאל לנדאו

מר יובל לנדאו

מר אלברטו גרפונקל

מר מאיר דיין

מר עוזי ורדי זר

גב' מעין כהן מועלים

ד"ר זלמן סגל*

*סיים כהונתו ביום 8 בפברואר, 2019.

דוח הדירקטוריון והנהלה

תוכן עניינים דוח הדירקטוריון והנהלה

15	דוח הדירקטוריון והנהלה לאסיפה הכללית של בעלי המניות
15	מידע צופה פני עתיד
16	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
17	המבנה הארגוני של הבנק
18	תיאור תחומי פעילות
20	מידע כספי תמציתי לאורך זמן
22	תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים
24	יעדים ואסטרטגיה עסקית
26	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
26	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
26	התפתחויות ושינויים מהותיים בכלכלת ישראל
28	התפתחויות ושינויים מהותיים בבנק
32	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
33	הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית
36	הוצאות התפעוליות ואחרות
38	התפתחויות ברווח כולל
39	המבנה וההתפתחויות של נכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
39	נכסים והתחייבויות
42	הון והלימות הון
44	תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות
45	מגזר משקי בית ובנקאות פרטית
47	מגזר עסקים זעירים, קטנים, בינוניים וגדולים
48	מגזר מוסדיים
48	מגזר ניהול פיננסי
49	חברות מוחזקות עיקריות
49	תיאור הפעילות ותרומתן של החברות המוחזקות העיקריות לעסקי הקבוצה
51	הסכמים, עסקאות ותשלומים בין חברות הקבוצה
52	סקירת הסיכונים
52	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
52	ממשל תאגידי
53	תרחישי קיצון
53	סיכוני אשראי
53	סיכון איכות תיק האשראי
56	ניתוח איכות הסיכון וסיכון אשראי בעייתי
56	סיכון ריכוזיות תיק האשראי
56	סיכון אשראי לפי ענפי משק
58	ריכוזיות לווים
59	חשיפה למדינות זרות
60	חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים
61	מדיניות הלוואות לדיור
64	מדיניות אשראי ללקוחות פרטיים (ללא הלוואות לדיור)
70	אשראי לבינוי ונדל"ן
71	מימון ממונף
72	סיכוני שוק
73	סיכון ריבית

74	סיכון בסיס
76	סיכון נזילות
76	סיכון תפעולי
77	סיכון סייבר
77	סיכון טכנולוגיות מידע
77	סיכון ציות
78	סיכון משפטי
78	סיכון מוניטין
78	סיכון אסטרטגי
79	סיכון סביבתי
80	הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון
81	מדיניות ואומדנים חשובונאיים קריטיים, בקרות ונהלים
81	הפרשה להפסדי אשראי
83	הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של אגרות חוב זמינות למכירה
84	שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
85	זכויות עובדים
86	מכשירים פיננסיים נגזרים
86	תביעות תלויות
87	בניינים וציוד
87	בקרות ונהלים
87	הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי
88	שינויים בבקרה הפנימית

דוח הדירקטוריון וההנהלה לאסיפה הכללית של בעלי המניות

בישיבת הדירקטוריון של הבנק, אשר התקיימה ביום 26 במרס 2019, הוחלט לאשר את הדוחות הכספיים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2018. הדוחות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (ISRAELI GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מובהר, כי ככלל, התיאור בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה זו (להלן: "הדוח") מתייחס לאירועים ושינויים מהותיים שחלו במצב ענייני הבנק עד מועד פרסום הדוח. יחד עם זאת, בחלק מהמקרים, לשם שלמות התמונה, כלל הבנק תיאור הכולל גם מידע שלדעתו אינו מידע מהותי.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ואי הודאות הכרוכה בהשלכותיו, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ושינויים ספציפיים שיפורטו להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "מתעתד", "צפי", "אמור", "חזוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "מתכננים", וביטויים דומים להם כגון: "יכול", "יהיה".

השימוש בביטויים צופי עתיד אלו, כרוך בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהוא מבוסס על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר על תחזיות לעתיד בנושאים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ועל תוכניות העבודה ותקציב הבנק לשנת 2019. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוחות אלה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוחות על מידע כאמור.

כמו כן, ראה פרק "התפתחויות ושינויים מהותיים בבנק" בדוח דירקטוריון והנהלה בהקשר של השלכות הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק ובעניין התקשרותם מיום 27 בנובמבר 2017 עם בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "בנק מזרחי"), מידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה והחלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית מיום 30 במאי, 2018 לפיה הודיע על התנגדותו לאישור המיזוג הנזכר לעיל והודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 5 באוגוסט, 2018 לפיה הם התקשרו עם בנק מזרחי בתוספת להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר 2017 הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית, וכן בקשר עם הגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית. כן ראה החלטת דירקטוריון הבנק מיום 6 באוגוסט, 2018 בעקבותיה הצטרף הבנק לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי שהוגש בחודש ספטמבר, 2018 על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי, על מנת לשמור על אפשרויות עתידיות למיזוג הבנק, ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי. נכון למועד הדוחות הערר נמצא בשלביו המקדמיים.

סקירה כללית יעדים ואסטרטגיה

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") נוסד בשנת 1951. הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רשיון בנק לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א - 1981. הבנק נוסד על ידי החברה הכלכלית הארצישראלית (ארה"ב) מניו יורק והחברה הכלכלית בע"מ - הלונדונית, אשר המשיכו את פעילות המחלקה הבנקאית של האגודה הארצישראלית, אשר החלה בפעילותה בארץ ישראל עוד בשנת 1922. משנת 1983 ועד ליום 17 במאי, 1993 הוחזקה השליטה בבנק על-ידי מדינת ישראל (באמצעות בל"ל בטוחות) ועל ידי בנק לאומי לישראל בע"מ שרכש את מניות הבנק בשנת 1954 ובשנת 1961. בעקבות הסכם למכירת גרעין השליטה בבנק, הועבר גרעין השליטה בשנת 1993 לשלמה אליהו אחזקות בע"מ, ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ ונכסי דוד לובינסקי (אחזקות) בע"מ. ביום 29 אוקטובר, 2012 חדלה שלמה אליהו אחזקות בע"מ להוות חלק מגרעין השליטה בבנק בעקבות השלמת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ על ידי מר שלמה אליהו באמצעות אליהו חברה לביטוח בע"מ, הכל כמפורט בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".

מניות הבנק רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

לבנק 36 סניפים הפזורים ברחבי הארץ (הכוללים מרכז לבנקאות פרטית). הבנק מספק ללקוחותיו מגוון שרותי בנקאות. בהתאם לנתונים שפורסמו בדוחות כספיים מאוחדים של כלל הבנקים בישראל ליום 30 בספטמבר 2018, הבנק הוא השישי בגודלו במערכת הבנקאית בישראל.

להלן פרטים על חלקו של הבנק במערכת הבנקאות במספר תחומים (באחוזים):

<u>ליום 31 בדצמבר 2016</u>	<u>ליום 31 בדצמבר 2017</u>	<u>ליום 30 בספטמבר 2018</u>	
2.5	2.5	2.4	אשראי לציבור
2.8	2.7	2.6	פקדונות הציבור
2.3	2.3	2.2	הון עצמי

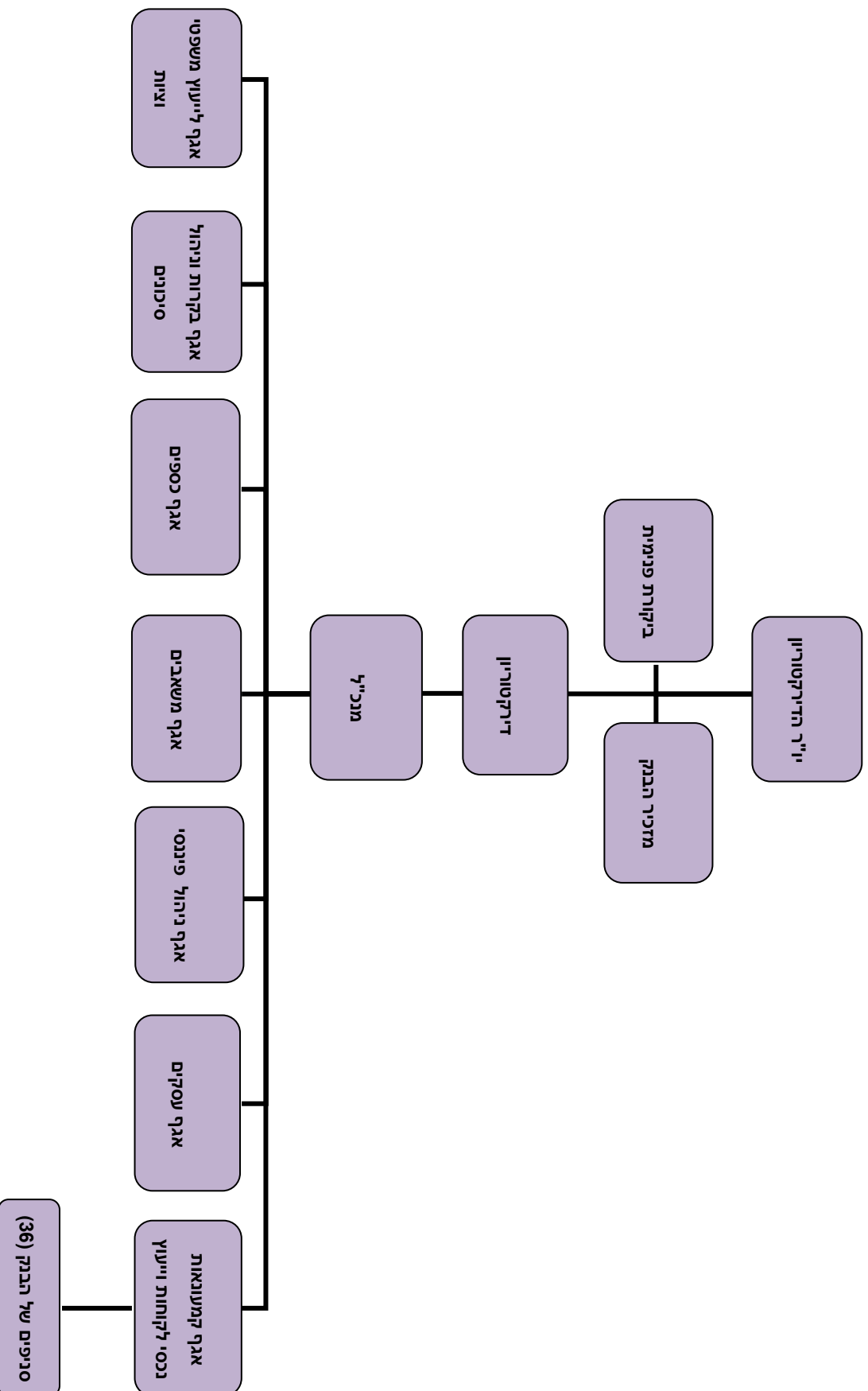
פעילותו העסקית של הבנק מתמקדת במספר תחומים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים לבין לווים. הרווח בגין פעילות זו מקבל את ביטויו ברווח מפעילות מימון של הבנק והוא מהווה את מקור הרווח העיקרי שלו.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות, במגוון פעילויות, בתחומי המט"ח, סחר בינלאומי, ניירות ערך, שירותי מידע, ייעוץ וניהול פיננסי בנקאי, מכשירים פיננסיים נגזרים ועוד.
- ניהול תיק נוסטרו וניהול סיכוני שוק ונזילות.

דירקטוריון הבנק מתווה בהתאם לתיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון שנקבעים על ידו את מדיניותו העסקית של הבנק ומפקח על ביצוע המדיניות על ידי הנהלת הבנק. במסגרת זו נדונים ומאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים והקצאת המשאבים לתוכנית העבודה והתקציב.

המבנה הארגוני של הבנק

להלן תרשים המתאר את המבנה הארגוני של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018:

תיאור תחומי פעילות

להלן תיאור קצר של חלוקת תחומי הפעילות בבנק בהתאם למבנה הארגוני הנוכחי של הבנק:

- א. אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ – אחראי על השגת יעדי הבנק בתחום הקמעונאי וניהול מערך סניפי הבנק בפעילות מול לקוחות פרטיים (משקי בית ובנקאות פרטית) ומסחריים (עסקים קטנים). ואליו כפופים בין היתר, מערך סניפים ומכירות, מערך אשראי קמעונאי ומשכנתאות (אשראי למשקי בית ולעסקים קטנים עד 5 מיליון ש"ח), מערך נכסי לקוחות וייעוץ, ענף בנקאות ישירה, יחידת תפעול ותיאום בין אגפי ויחידת שיווק ודיגיטל. כמו כן, מקיים האגף מעקב אחר פעילות חברות הבת אגוד ליסינג בע"מ ואגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ.**
- ב. אגף עסקים – אחראי על השגת יעדי הבנק בתחום העסקי. במסגרת זו פועל האגף להעמקת הפעילות של הבנק עם הלקוחות העסקיים, תוך ניהול החשיפות לסיכונים האשראי העסקי, לרבות סיכונים ריכוזיות לווים וקבוצות לווים. כמו כן מטפל האגף בחובות בעייתיים ונקיטת הליכי גביית חובות באמצעות מערך אשראים מיוחדים, וכן על דיווחים בתחום האשראי לגורמי הפיקוח השונים.**
- ג. אגף ניהול פיננסי – אחראי על ניהול הנזילות השוטפת של הבנק, חדרי המסחר בניירות ערך ישראלים וזרים, חדרי עסקאות במט"ח, ניהול הנוסטרו של הבנק וניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק ועל דיווחים בתחומים אלה לגורמי הפיקוח השונים. כמו כן, מקיים האגף מעקב אחר הפעילות של חברות הבת: אגוד השקעות וייזום בע"מ (א.ש.י), אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ, אגוד חיתום ופיננסיים בע"מ, החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ואגוד הנפקות בע"מ.**
- ד. אגף משאבים* – אחראי על ניהול משאבי הבנק בתחום ההון האנושי וניהול מערכת יחסי העבודה עם שלושת הוועדים, שבעת הזו, לאור סביבת אי הוודאות בה מצוי הבנק, הינו בעל משמעות מרכזית; וכן אחראי על מערכות מידע לרבות הובלת תהליך בחינת חלופות לקבלת שירותי מחשוב לבנק, אבטחת מידע, הגנת סייבר, נכסים, בינוי ואחזקה ותקציב ההוצאות התפעוליות של הבנק. בנוסף, אחראי האגף על עדכון, ניהול והכנת נהלי הבנק וכן על ההיערכות לשעת חירום. כמו כן, מקיים האגף מעקב אחר פעילות חברות הבנות: אגוד מערכות בע"מ ואגודים בע"מ.**
- ה. אגף כספים* – אחראי לניהול ספרי הבנק, ריכוז והכנת הדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים לציבור לרבות ריכוז מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי (SOX), הכנה וניתוח של דיווחים פנימיים להנהלה ולדירקטוריון ודיווחים לגורמי פיקוח שונים (בעיקר לבנק ישראל). כמו כן אחראי האגף על רכש, לוגיסטיקה, תשלומים לספקים וטיפול בנושאי מיסוי מול רשויות המס ומול גורמים פנימיים. בנוסף אחראי האגף על הכנת תוכנית ההון, בניית תחזית רווח לשנה השוטפת ולשנים הבאות, מעקב אחר עמידה ביעדי תכנית העבודה, מדידת הרווחיות מהפעילות העסקית לפי סניפים ולפי קווי מוצרים ועל ביצוע עבודות כלכליות שונות.**
- ו. אגף בקרות וניהול סיכונים – אחראי לפיתוח ותיקוף מודלים ותהליכים לבחינת סיכונים, לביצוע תהליכי בקרה על הסיכונים השונים ולביצוע הערכת סיכונים במגוון תחומי הפעילות של הבנק. האגף מבצע בקרה כקו הגנה שני לפעילות העסקית של הבנק ובקרה אחר הסיכונים התפעוליים הגלומים בפעילות זו. לאגף אין סמכות בקבלת החלטות עסקיות. האגף אחראי למסמך הסיכונים הרבעוני, ריכוז התהליכים לגיבוש מסמך ה- ICAAP של הבנק, על מתן חוות דעת על אשראי מהותי ועל מסמכי המדיניות בתחומים העסקיים (אשראי, שוק ונזילות).**
- ז. אגף לייעוץ משפטי וציות – אחראי לניהול הסיכון המשפטי ולניהול סיכון הציות בבנק, וכן למתן תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות הבנק והחברות הבנות שלו. התמיכה המשפטית באה לידי ביטוי במתן ייעוץ משפטי שוטף, בהכנת חוות דעת משפטיות, ניסוח ועריכה של מסמכים והסכמים, בריכוז התביעות נגד הבנק ובפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם הבנק. לאגף כפוף ענף הציות המורכב מהיחידה לאיסור הלבנת הון ויחידת הציות. כמו כן, כפופה לאגף גם היחידה לפניות הציבור. קצין הציות הראשי משמש כנציב תלונות הציבור בבנק וכמנהל סיכון הציות וסיכון איסור הלבנת הון בכפיפות ארגונית ליועצת המשפטית הראשית של הבנק.**
- ח. מזכירות הבנק – כפופה ליו"ר הדירקטוריון, אחראית לליווי עבודת הדירקטוריון, בהתאם למתחייב מהוראות הרגולציה הרלוונטיות לחברה ציבורית ולתאגיד בנקאי ובהתאם לנוהלי הבנק והחלטות הדירקטוריון, וכן מדווחת מטעם הבנק דיווחים מיידיים לרשות ניירות ערך ולבורסה ודיווחים לבנק ישראל בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. כמו כן, מטפלת מזכירות הבנק בזימון והכנתן של האסיפות הכלליות של הבנק ובדיווחים על-פי דין המתחייבים בקשר אליהן. מזכירות הבנק אחראית גם לשירותי מזכיר החברה של החברות הבנות של הבנק.**

ט. **ביקורת פנימית** – כפופה ליו"ר הדירקטוריון ואחראית על ביצוע ביקורות פנימיות ביחידות הבנק ובחברות הבת שלו בתדירות הנקבעת במסגרת תכנית עבודה רב שנתית, הנסמכת על סקר סיכונים אשר מעודכן לפחות אחת לשנה, כמו כן אחראית הביקורת הפנימית על ביצוע הסקירה הבלתי תלויה למסמך ה-ICAAP.

* במסגרת שינוי מבני שבוצע בבנק בחודש ינואר 2019, האחראיות על הרכש והלוגיסטיקה הועברה מאגף משאבים לאגף כספים.

מידע כספי תמציתי לאורך זמן

(על בסיס מאוחד)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2014	2015	*2016	2017	*2018
1.0%	6.1%	(2.0%)	5.8%	2.8%
0.1%	0.6%	(0.1%)	0.5%	0.2%
9.61%	9.76%	9.67%	10.02%	10.64%
-	5.36%	5.43%	5.72%	5.94%
-	98%	116%	129%	126%
2.4%	2.4%	2.6%	2.7%	2.8%
88%	88%	95%	77%	81%
88%	88%	85%	77%	76%

מדדי ביצוע עיקריים:

תשואה (הפסד) להון

תשואה לנכסים

יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון

יחס המינוף²

יחס כיסוי הנזילות²

יחס הכנסות³ לנכסים ממוצעים

יחס יעילות⁴

יחס יעילות בנטרול השפעות חד פעמיות^{4,5}

מדדי איכות אשראי עיקריים:

שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור

מיתרת האשראי לציבור

שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של

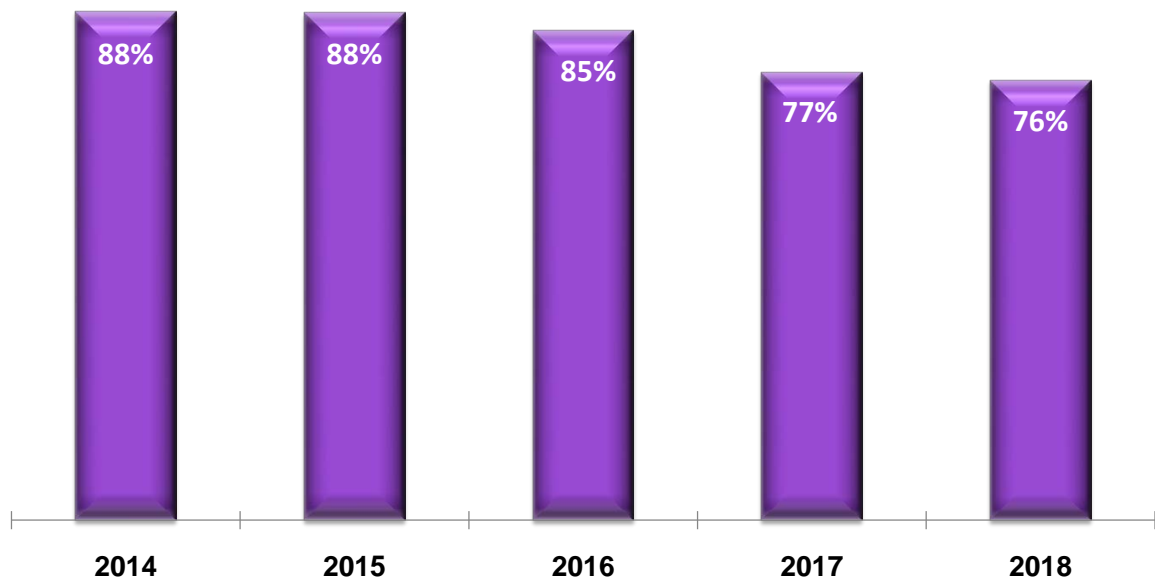
90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור

שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור

שיעור הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי

ממוצע לציבור

יחס יעילות (בנטרול השפעות חד פעמיות)

ראה הערות להלן.

מידע כספי תמציתי לאורך זמן

(על בסיס מאוחד)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2014	2015	*2016	2017	*2018

נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד :

(במיליוני ש"ח)					
23	144	(49)	141	70	רווח נקי (הפסד)
567	571	652	745	769	הכנסות ריבית, נטו
95	(107)	98	56	117	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
386	383	405	406	387	הכנסות שאינן מריבית
278	295	298	303	293	מזה : عملות
838	836	1,008	890	938	הוצאות תפעוליות ואחרות
472	464	491	497	482	מזה : משכורות והוצאות נילוות ¹
0.31	1.96	(0.67)	1.92	0.95	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (ש"ח)

נתונים עיקריים מהמאזן:

(במיליוני ש"ח)					
40,858	40,888	40,988	41,892	41,316	סך כל הנכסים
9,848	6,668	3,901	8,226	9,440	מזה : מזומנים ופיקדונות בבנקים
6,789	10,371	11,584	7,032	5,583	ניירות ערך
21,713	22,315	23,684	24,675	24,152	אשראי לציבור, נטו
38,583	38,485	38,646	39,379	38,818	סך כל ההתחייבויות
152	483	174	119	319	מזה : פיקדונות מבנקים
31,498	32,466	32,756	32,752	31,905	פיקדונות הציבור
3,474	3,179	3,395	3,559	3,637	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,275	2,403	2,342	2,513	2,498	סך ההון

* נתוני שנת 2018 כוללים זקיפה מלאה לסעיף הוצאות אחרות של תוכנית הפרישה מרצון בסך 80 מיליון ש"ח לפני מס, שאושרה בדירקטוריון ביום 31 בדצמבר 2018 והכנסה בסך 25.6 מיליון ש"ח, בגין מכירת מניות חברת הבורסה שנקללה בסעיף הכנסות שאינן מריבית. נתוני שנת 2016 כוללים השפעות חד פעמיות בגין זקיפה מלאה לסעיף הוצאות אחרות של תוכנית הפרישה מרצון תפעולית בסך 114 מיליון ש"ח לפני מס (שאושרה בדירקטוריון ביום 30.11.2016) והפחתת נכסי מיסים (גידול בהוצאות מיסים) בסך 19 מיליון ש"ח.

1. נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה באור 3.ד.1.
 2. יחס המינוף - מייצג את היחס בין ההון חובד 1 לסך החשיפה ברוטו, ובכלל זה חשיפה חוץ מאזנית, יחס כיסוי הנזילות- במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון. היחסים נמדדו לראשונה החל משנת 2015.
 3. הסכום של הכנסות הריבית נטו ושל ההכנסות שאינן מריבית.
 4. היחס שבין הוצאות התפעוליות והאחרות לבין הסכום של הכנסות הריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
 5. יחס היעילות בשנת 2018 בנטרול השפעות חד פעמיות: תוכנית פרישה מרצון בסך 80 מיליון ש"ח לפני מס ומכירת מניות חברת הבורסה בסך 25.6 מיליון ש"ח לפני מס, בשנת 2016 בנטרול תוכנית פרישה מרצון בסך 114 מיליון ש"ח לפני מס.
- הערה: למידע נוסף ראה מידע רב תקופתי - דוח רווח והפסד מאוחד ומידע רב תקופתי מאזן מאוחד בפרק נספחים לדוח השנתי.

תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים סייבר, סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים, סיכונים ציות וכן סיכונים מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

סיכון האשראי הינו סיכון לגרימת הפסד לבנק כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה בכושר הפירעון של צד נגדי של הבנק לעסקה, תוך אי עמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו, והינו הסיכון המשמעותי ביותר אליו נחשף הבנק במסגרת פעילותו בעיקר מבחינת היקפו ביחס לסיכונים אחרים. סיכון האשראי כולל גם את סיכון ריכוזיות תיק האשראי.

סיכון השוק הינו הסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק ובהוננו כתוצאה משינויים של מחירים ושערים בשווקים הפיננסיים, בעיקר בשינויים בשערי הריבית, בשער החליפין, באינפלציה ובשערי המניות.

סיכון הנזילות הינו הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון תפעולי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון משפטי וסיכון ציות, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

ראה בפרק "סקירת הסיכונים" מידע בדבר הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון השונים בבנק.

הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים, הנתונים המאקרו כלכליים, הרגולציה והחקיקה שחלים או עשויים להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים עשויים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים.

להלן יפורטו סיכונים פרטניים מהותיים שהינם סיכונים מובילים ומתפתחים אשר הבנק מזהה ונערך לניטרם וניהולם:

ביום 27 בנובמבר 2017 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו בעלי השליטה בבנק באותו יום בהסכם עם בנק מזרחי טפחות, במסגרתו התחייבו להיענות להצעת רכש חליפין מלאה לרכישת מניות הבנק שיפרסם בנק מזרחי לכל בעלי המניות בבנק, בכפוף לתנאים מתלים שנקבעו לפרסום הצעת הרכש ולהשלמתה, ובכללם אישורים רגולטוריים. ביום 30 במאי, 2018 התקבלה בבנק החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לפיה הוא מודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין מזרחי. עוד מציינת ההודעה, כי החלטה זו נתונה לערר בפני בית הדין לתחרות, בהתאם להוראות חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988. ביום 25 ביוני, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין ניהול מגעים מתקדמים להארכת תוקפו של ההסכם עם בנק מזרחי ועל כוונתם להגיש ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 25 ביוני, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-055647), המובא על דרך הפניה.

ביום 5 באוגוסט 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק עם בנק מזרחי בתוספת להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר 2017, הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת הממונה על התחרות הכלכלית. ביום 6 באוגוסט 2018 קיבל דירקטוריון הבנק החלטה לפיה מאחר והוא סבור כי חלופה אסטרטגית של מיזוג הבנק עם בנק אחר היא חלופה העולה בקנה אחד עם טובת הבנק ונוכח השלכות החלטת הממונה על התחרות הכלכלית על אפשרויות מיזוג הבנק בעתיד, הבנק יצטרף לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי וזאת על מנת לשמור על אפשרויות עתידיות למיזוג הבנק, ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי. בהתאם, הצטרף הבנק לערר שהוגש בחודש ספטמבר, 2018 על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי. נכון למועד הדוחות הערר נמצא בשלביו המקדמיים. לפרטים נוספים ראה דוח מיידי של הבנק מיום 5 באוגוסט 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-073461) ודוח מיידי של הבנק מיום 6 באוגוסט 2018 (אסמכתא: 2018-01-073914) המובאים על דרך הפניה. לפרטים נוסף ראה פרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".

על רקע הודעות אלו והגשת הערר, ונוכח חוסר הודאות בו פועל הבנק בעקבות כך, פחתה רמת הוודאות הנוגעת להתממשות התוכנית האסטרטגית של הבנק, ובהתאמה, עלה הסיכון האסטרטגי. לאור חוסר הוודאות והפגיעה ביכולת התכנון לטווח ארוך, יעדי תכנית העבודה לשנת 2019 אינם כוללים בשלב זה ועד להתבהרות מצב הדברים, יעדים ופרויקטים ארוכי טווח הנגזרים מהתכנית האסטרטגית. כמו כן, החל מהרבעון השלישי של שנת 2017, חלה עלייה מסוימת ברמת סיכון המוניטין עקב החשיפה התקשורתית. יחד עם זאת, למרות הכרזת בעלי המניות, הערכת השוק את השפעת סיכון המוניטין על פוזיציות הנזילות הכללית של הבנק ממשיכה להיות נמוכה. בהתאם, הבנק העריך ברבעון השלישי של שנת 2018 כי חלה התמתנות בסיכון זה. לאור הירידה בסיכון המוניטין, באוקטובר 2018 קבע הדירקטוריון חזרה ליחסי הנזילות הקבועים במדיניות הבנק, וזאת לאחר שברבעון רביעי 2017 החליט לשמור על יחס כיסוי נזילות כולל (LCR) גבוה מהמתווה שנקבע.

כמו כן, חלה במחצית הראשונה של השנה עלייה בסיכון התפעולי עקב פגיעה ביכולתו של הבנק לגייס ולשמר עובדים, במיוחד בתחום מערכות המידע. הבנק נעזר, ככל הניתן, בשירותי חברות חיצוניות. עם זאת, החל במהלך מהרבעון השלישי התמתנה מגמת עזיבות העובדים וברבעון הרביעי חלה התייצבות במצבת העובדים, תוך ירידה בסיכון התפעולי. בנוסף, קיים כסוך עבודה עם ועדי העובדים בבנק על רקע חתימת ההסכם עם בנק מזרחי כמפורט לעיל.

בנוסף, לבנק התקשרות מהותית רבת שנים לקבלת שירותי מחשוב ותפעול עיקריים מבנק לאומי לישראל בע"מ החושפת את הבנק לסיכונים בתחום מיקור חוץ. הסכם המחשוב והתפעול הנוכחי נחתם לתקופה של 10 שנים אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. ממועד זה החלה תקופה של שלוש שנים המוגדרת כ"פרויקט סיום ההתקשרות". ההתקשרות עם בנק לאומי מגובה באישורים הרגולטוריים הנדרשים.

לאור התמשכותו של מצב אי הודאות והעיכוב בלוחות הזמנים של פרויקט החלפת מערכת הליבה של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק ביום ה-29 במרס 2018 את הצעת בנק לאומי שהתקבלה באותו מועד, שעיקרה הינם כי על רקע העסקה של בעלי השליטה יסכים בנק לאומי, לפני משורת הדין, לדחות את תום תקופת ההיפרדות לתקופה של עד 18 חודשים נוספים, קרי עד 30 ביוני 2021, ובלבד שבכל מקרה בו יבקש הבנק להקדים את תום תקופת ההפרדות, תינתן ללאומי הודעה מוקדמת של 24 חודשים לפחות לפני מועד סיום ההפרדות. הצדדים פנו לקבלת אישור הממונה על התחרות הכלכלית ובהתאם לעמדתה שנמסרה לבנק- אישור פטור מהסדר כובל ביחס להתקשרות זו נראית על פניה כמיזם משותף אשר מתאים לבחינת הצדדים על פי הוראות ההגבלים העסקיים (פטור סוג למיזמים משותפים)(הוראת שעה) תשס"ו-2006 ולכן אינו מצריך אישור הממונה על התחרות. כן פנו הצדדים לאישור המפקחת על הבנקים לצורך יישום האמור. לפרטים נוספים בעניין מערכות המחשוב ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 29 במרס 2018 (אסמכתא 2018-01-026694), המובא על דרך ההפניה.

הגשת הערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית גורמת להתארכות תקופת אי הודאות, ועלולה לגרום לעלייה נוספת ברמת הסיכון בתחומים המתוארים לעיל. בפרט קיים סיכון גבוה בפרויקט החלפת מערכת הליבה, המתגבר לאור מועד ההתנתקות הידוע לבנק כיום מקבלת שירותי המחשוב מלאומי, והסיכון הפוטנציאלי ליכולתו של הבנק, אם ידרש לכך, להשלים את פרויקט החלפת מערכות הליבה של הבנק כאמור בלוחות הזמנים המתאימים ובשים לב לתקופת ההיפרדות כאמור לעיל. עיכוב כאמור עלול לגרום גם לעלייה בעלויות המחשוב של הבנק. בהתחשב בלוחות הזמנים להסבת מערכות ליבה מחד גיסא ולחוסר הוודאות בו מצוי הבנק והשלכתו על התקשרויות ארוכות טווח של הבנק, בתנאי חוסר וודאות מאידך גיסא, הבנק בוחר את החלופות העומדות בפניו ונעזר לשם כך בחברת ייעוץ חיצונית, על מנת להבטיח המשכיות קבלת שירותים ביחס למערכות הליבה שלו, ובכלל זה נבחנת האפשרות להמשיך קבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי, מעבר למועד ההתנתקות הנוכחי.

הבנק מיישם תהליכים שמטרתם התמודדות עם הסיכונים וצמצומם במידת האפשר, לרבות צעדים בתחום משאבי האנוש, הידוק בקורות במוקדי סיכון רלוונטיים לתקופה, ודחיית טיפול במשימות ארוכות טווח ועתירות משאבים, וזאת עד להתבהרות מצב הדברים.

ביום 29 בנובמבר, 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות שמטרותיה, ככל שהיא תמומש, הינן בין היתר, להגדיל את יחסי ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יעמוד יחס הלימות ההון הראשוני של הבנק על 10.3%, תוך שמירת יציבות הרווחיות והתשואה. החלטה זו הינה בהמשך להחלטת הדירקטוריון מרבעון רביעי 2017 לשמור על יחס הלימות הון גבוה מהמתווה שנקבע (ל-2018 נקבע יעד ליחס הלימות הון של 9.9% וסיבולת סיכון של 9.7%).

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקיימים מעקב ופיקוח הדוקים על התפתחות הסיכונים ויישום צעדי ההפחתה שנקבעו. הבנק ימשיך לעקוב ולבחון את הצעדים הנדרשים נוכח אי הוודאות שהינה פועל יוצא מהתקשרותם של בעלי השליטה עם בנק מזרחי, כאמור לעיל, בין היתר, בשים לב לערר התלוי ועומד על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית.

סיכונים פרטניים מהותיים נוספים שהינם סיכונים מובילים ומתפתחים אשר הבנק מזהה ונערך לניטורם וניהולם הינם: התגברות איומי סייבר, סיכוני ציות ו-Conduct, יוזמות רגולטוריות והמשך סביבת ריבית נמוכה העלולות להשפיע על מידת יישום האסטרטגיה העסקית של הבנק ורווחיותו.

חלק מהמידע המפורט לעיל בקשר לסיכונים המובילים והמתפתחים הינו מידע צופה פני עתיד.

למידע נוסף בדבר הסיכונים המובילים והמתפתחים ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת:
<http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בתחילת שנת 2017, אישר דירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית לשנים 2017-2021. מטרת התוכנית הינה לשפר מדדי פעילות מרכזיים, כגון: רווחיות, נזילות, ריכוזיות וניצול אופטימלי של נכסי הסיכון. כמו כן, התוכנית הגדירה את תחום הקמעונאות כמנוע הצמיחה המרכזי לשנים הקרובות.

במסגרת זו, נקבעו יעדים מוגברים בתחום האשראי הקמעונאי ובתחום האשראי לעסקים קטנים, שיהוו עוגן מרכזי לצמיחה בהכנסות, וכל זאת לצד תהליכי התייעלות בתחום ההוצאות, תהליך התייעלות רוחבי בתחום כוח האדם והמשך ביסוס והרחבת תשתית לקוחות הבנק כמו גם מכירת מוצרים ללקוחות כל הבנקים, בדגש על מוצרי אשראי. בתחום העסקי, קבעה התוכנית המשך הפחתת נכסי הסיכון המוקצים ללקוחות עסקיים גדולים לצורך תמיכה בתכנית האסטרטגית של הבנק להרחבת הפעילות הקמעונאית ולהקטנת ריכוזיות האשראי והמשך פעילות בתחומים העסקיים בהם קיימת לבנק התמחות, ובהם ליווי בנייה למגורים מגזר שוק ההון ויהלומים, תוך התייחסות למצבי השוק המשתנים בארץ ובעולם ותוך המשך נקיטת צעדים לצמצום ריכוזיות הלווים וריכוזיות הענפים.

על רקע הודעות בעלי השליטה בבנק בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק והודעתם על התקשרות עם בנק מזרחי בעניין זה ונכח חוסר הוודאות בו פועל הבנק, נמשך יישום התכנית האסטרטגית של הבנק בשנת 2018, אולם זאת תוך התאמת היעדים למצב אי הוודאות ומתן דגש על מהלכי התייעלות, מיקוד בפעילויות בעלות השפעה בטווח הקצר, לצד שימור יכולות לטווח הארוך. זאת, בשים לב לירידה ברמת הוודאות ביחס להתממשות התכנית האסטרטגית של הבנק, כמו גם פגיעה ביכולת התכנון לטווח ארוך.

בשנת 2019, יוסיף הבנק לפעול בסביבה של אי וודאות, נוכח הערעור המתנהל על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית שלא לאשר את המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי.

לאור זאת, הדגשים המרכזיים בפעילות הבנק הינם:

- **קמעונאות – שימור לקוחות, העמקת פעילות עם לקוחות קיימים והגדלה של מצבת ופעילות הלקוחות הקמעונאים והמסחריים.** זאת באמצעות:
 - הגדלת פעילות האשראי ללקוחות הבנק, תוך העמקת הבקורות ובחינה עקבית של השפעת השינויים על איכות וסיכון התיק;
 - הרחבת היקפי הפעילות של לקוחות פאסיבה ושוק ההון;
 - גיוס לקוחות לצורך הגדלת היקף הלקוחות הפעילים;
 - "מרכז בנקאות ישירה" – מתן אשראי ללקוחות כל הבנקים, בדגש על אשראי לרכב;
 - המשך שיתוף הפעולה עם חברת מימון ישיר;
 - הרחבת פעילות האשראי המסחרי לעסקים קטנים;
 - הגדלת תיק המשכנתאות בהתחשב במצב השוק, מגבלות נכסי הסיכון ובהתחשב במרווח ובתשואת נכסי הסיכון;
 - המשך פעילותו של הסניף הנייד, והרחבת הפעילות לקיבוצים נוספים.
- **שוק ההון – המשך הפעילות בשוק ההון, שימור הלקוחות המיועצים, בכפוף לדרישות הרגולטוריות ומצב השוק.**
- **אשראי עסקי –**
 - ניצול אופטימלי של נכסי הסיכון המוקצים ללקוחות העסקיים, תוך התמודדות עם סביבת מחירים תחרותית;
 - התאמת הפעילות העסקית לאסטרטגיה להקטנת החשיפה ללווים עסקיים גדולים תוך מיקוד בגיוס לקוחות חדשים והעמקת פעילות של לקוחות קיימים בעסקים בינוניים;
 - עמידה במגבלות ריכוזיות לווים, קבוצות לווים וריכוזיות ענפית- זאת תוך שמירה על איכות תיק האשראי והתחשבות בהיבטי המאקרו ובשינויים המשקיים;
 - המשך פעילות בתחומי ההתמחות של הבנק – ליווי הבנייה למגורים ופעילות מגזר שוק ההון (בתיאום עם אגף ניהול פיננסי);
- **נזילות ופיזור מפקידיים –** גיבוש דרכי התמודדות עם ההתפתחויות בתחום המוניטרי הן במשק הישראלי והן בעולם וזאת תוך בחינת ההשפעה על הלקוחות. המשך שיפור מבנה המקורות וטיפול בריכוזיות המפקידיים, וזאת בהתאמה להוראות הרגולטוריות העדכניות ומגבלות הדירקטוריון לשם ניהול יעיל ואפקטיבי של סיכון הנזילות במצבי השוק המשתנים.

המידע שבפסקה זו הינו **מידע צופה פני עתיד** כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על עקרונות האסטרטגיה העסקית ועל תכנית העבודה של הבנק, אשר הותאמו לסביבה הכלכלית הישראלית והעולמית על רקע המשך ההאטה בצמיחה, על הערכות הגורמים העסקיים בבנק באשר לסיכויים ולאפשרות להשיג מטרות ולבצע פעילויות נוכח תקופת אי הודאות, כמו גם על הסביבה הרגולטורית והפנים ארגונית בהן פועל הבנק. המידע האמור נשען גם על התחזית המקרו כלכלית של בנק ישראל ושל ענף מחקר ומוצרים בבנק. תכניות העבודה והיעדים שקבע עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, והגורמים העיקריים העשויים להשפיע על כך הם: חוסר הודאות בו שרוי הבנק, שינויים בתנאי המקרו של השווקים לעומת ההערכות הקיימות, תנודתיות חריפה בשוקי ההון והסחורות ושינויים רגולטורים המשפיעים על פעילות הבנק.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות ושינויים מהותיים בכלכלת ישראל

כללי – על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, התוצר המקומי הגולמי במחירים קבועים עלה בשנת 2018 ב-3.3%, לאחר עליות של 3.5% בשנת 2017 ושל 4.0% בשנת 2016. על פי התחזית של חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2019, בשנת 2019 צפוי התוצר המקומי הגולמי לצמוח ב-3.4% ובשנת 2020 הוא צפוי לצמוח ב-3.5%. האינפלציה בשנת 2019 צפויה להסתכם ב-1.3% ובשנת 2020 היא צפויה להסתכם ב-1.8%. כמו כן, על פי תחזית חטיבת המחקר הריבית המוניטרית צפויה לעלות ל-0.5% ברבעון השלישי של 2019 ולהמשיך לעלות בהדרגה עד ל-1.25% בסוף שנת 2020. ביום 3 באוגוסט 2018 הודיעה חברת דירוג האשראי S&P על העלאת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A+ לרמה של AA, הדירוג הגבוה ביותר של מדינת ישראל.

תעסוקה וצריכה פרטית – לפי סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שיעור הבלתי מועסקים הממוצע בשנת 2018 בקרב בני 15 ומעלה עמד על 4.0%, לעומת 4.2% בשנת 2017. שיעור המשתתפים בכוח העבודה בקרב בני 15 ומעלה עמד בשנת 2018 על 63.9%, לעומת 64.0% בשנת 2017. נתוני הפדיון של כלל רשתות השיווק מצביעים על עלייה של 2.6% בחישוב שנתי בחודשים אוקטובר-דצמבר 2018, לאחר עלייה של 1.4% בחודשים יולי-ספטמבר 2018.

סחר חוץ, תנועות הון ושערי חליפין – הגרעון בסחר הסחורות הסתכם בשנת 2018 ב-91.5 מיליארד ש"ח, לעומת 53.4 מיליארד ש"ח גירעון בשנת 2017 ו-49.3 מיליארד ש"ח גירעון בשנת 2016. היצוא כאחוז מהיבוא (ללא אוניות, מטוסים ויהלומים) היה ב-2018 65.4%, לעומת 74.3% בשנת 2017 ו-77.0% בשנת 2016. בשנת 2018 נחלש השקל (שער ממוצע) ביחס לדולר ב-3.7%, לאירו ב-2.2%, לליין היפני ב-5.7%, לפרנק השווייצרי ב-3.4% וביחס ללייש"ט הבריטי ב-2.5%.

מדיניות פסקאלית – אומדן הגירעון בתקציב המדינה לשנת 2018 הסתכם בכ-38.9 מיליארד ש"ח, כ-2.9% מהתמ"ג, מזה גירעון בחודש דצמבר בסך 14.1 מיליארד ש"ח. בשנת 2017 נמדד גירעון בסך 24.6 מיליארד ש"ח, 1.9% מהתמ"ג. הגרעון השנתי המתוכנן לשנת 2018 הינו 38.5 מיליארד ש"ח שהם 2.9% מהתמ"ג, כך שהגרעון הנמדד בשנת 2018 דומה לתכנון בתקציב המקורי. עם זאת, ההכנסות היו גבוהות מהחזוי בסך של כ-0.7 מיליארד ש"ח, בעוד ההוצאות היו גבוהות מהתכנון בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח. סך הוצאות הממשלה (ללא פירעון קרן על החוב הממשלתי וללא מתן אשראי) הסתכמו בכ-377.5 מיליארד ש"ח עלייה של 5.2% לעומת שנת 2017.

מחירים ומדיניות מוניטארית – בשנת 2018 עלה מדד המחירים לצרכן (בגין) ב-0.8%. מדד המחירים לצרכן בגין שנת 2017 עלה ב-0.4%. משנת 2016 ועד 26 בנובמבר 2018 עמדה ריבית בנק ישראל על רמה של 0.1%. ביום 26 בנובמבר 2018 החליטה הוועדה המוניטרית של בנק ישראל להעלות את הריבית ב-0.15% לרמה של 0.25%.

שוק ההון – בסיכום שנת 2018 ירד מדד ת"א 35 בכ-3%, לאחר עלייה של כ-3% בשנת 2017, וזאת בין היתר בהשפעת ירידות השערים בבורסות בארה"ב. מחזור המסחר היומי במניות (כולל מוצרי מדדים) הסתכם בשנת 2018 בכ-1.4 מיליארד ש"ח, בדומה למחזור בשנת 2017 וגבוה בכ-11% מהמחזור בשנת 2016. מחזור המסחר היומי באג"ח חברות (ללא מוצרי מדדים) הסתכם בכ-0.9 מיליארד ש"ח בממוצע בשנת 2018, בדומה למחזור ממוצע בשנת 2017. באג"ח ממשלתי הסתכם המחזור בכ-2.6 מיליארד ש"ח, גבוה במעט מהמחזור הממוצע בשנת 2017.

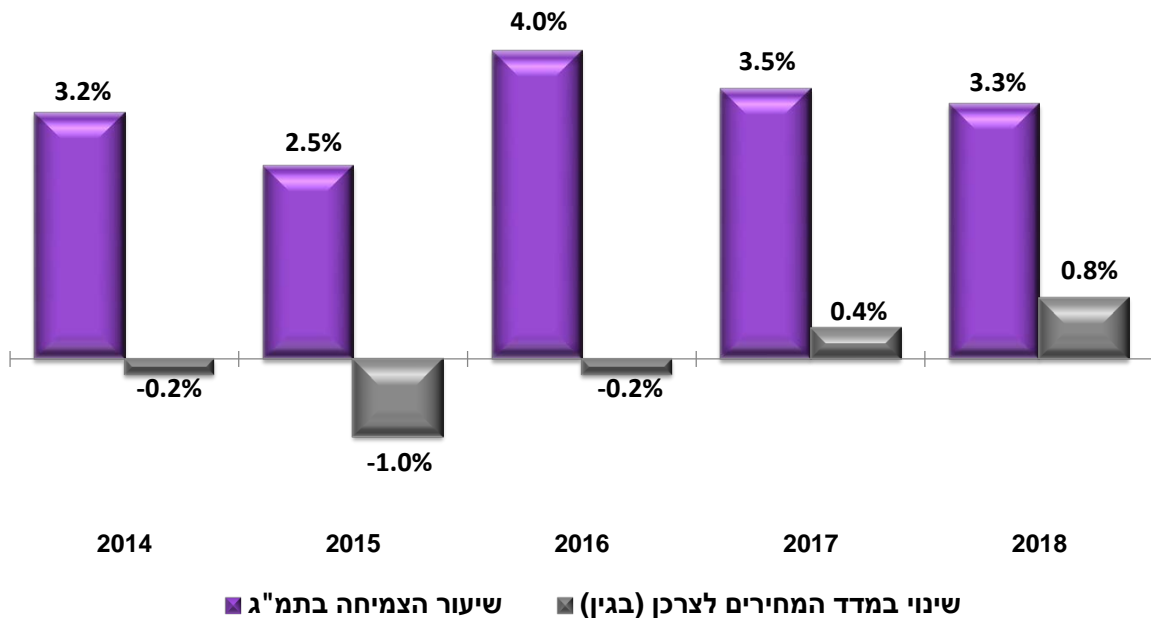
בניה ונדל"ן – בהתאם לנתונים המתפרסמים על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מחירי הדירות (חדשות ויד שנייה) בחודשים נובמבר-דצמבר 2018 לעומת החודשים נובמבר דצמבר 2017 רשמו ירידה של 1.4%. ברבעון הרביעי 2018 עמד היקף נטילתן של משכנתאות חדשות על ממוצע חודשי של כ-5.30 מיליארדי ש"ח לחודש, לעומת ממוצע של 4.93 מיליארד ש"ח לחודש ברבעון השלישי 2018 עלייה של כ-7.7%. בשנת 2018 עמד היקף נטילתן של משכנתאות חדשות על ממוצע חודשי של כ-4.97 מיליארדי ש"ח לחודש לעומת ממוצע חודשי של כ-4.45 מיליארדי ש"ח בשנת 2017, עלייה של כ-11.7%.

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן, שערי החליפין היציגים, ריבית בנק ישראל ושיעורי השינוי בהם:

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
98.9	99.2	100.4	מדד המחירים לצרכן (בנקודות) מדד ידוע (בסיס 2014)
3.845	3.467	3.748	שער החליפין (בש"ח) דולר של ארה"ב
4.044	4.153	4.292	אירו
4.725	4.682	4.793	לירה שטרלינג
3.767	3.555	3.807	פרנק שוויצרי
0.10	0.10	0.25	נתוני ריבית בנק ישראל (אחוז)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
(0.3)	0.3	1.2	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים הידוע
(1.5)	(9.8)	8.1	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארה"ב
(4.8)	2.7	3.3	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(18.3)	(0.9)	2.4	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
(4.0)	(5.6)	7.1	שיעור עליית (ירידת) שער פרנק שוויצרי

צמיחת התוצר ושינוי במדד המחירים לצרכן *

* הנתונים מבוססים על נתוני הלמ"ס.

להלן מגמות והתפתחויות מהותיות וחריגות שארעו בבנק ולהם השפעה על התקופה המדווחת ועד למועד אישור הדוחות:

1. ביום 29 בנובמבר, 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות שמטרתה, ככל שהיא תמומש, הינן בין היתר, להגדיל את יחסי ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יעמוד יחס הלימות ההון רובד 1 של הבנק על 10.3%, תוך שמירת יציבות הרווחיות והתשואה. התכנית כוללת, בין היתר, שינויים תפעוליים ומבניים מסויימים בסניפים ויחידות של הבנק וכן הפסקת פעילות הבנק בתחום הייעוץ הפנסיוני אשר אינה מהווה חלק מליבת פעילות הבנק. לעניין הליך של בחינת מימוש החזקות הבנק במניות החברה לפיתוח חוף התכלת (תל אביב - הרצליה) בע"מ, ראה סעיף 3 להלן.

האמור לעיל מבוסס על הערכות ראשוניות של ההנהלה ביחס לרכיבי התכנית האפשריים מבלי שמוצו הבדיקות לגבי התכנות ולפני שנעשתה פניה לקבלת אישורים הכרחיים להוצאתם לפועל, ולפיכך, האמור לעיל והנובע ממנו, לרבות עצם מימוש רכיבי התכנית כמו גם הערכות לגבי יחסי הלימות ההון הצפויים (ככל שימומשו עקרונות תכנית ההתייעלות) מהווים מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, אשר אינו ניתן להערכה מראש ואשר עשוי שלא להתקיים או להתקיים באופן שונה מהצפוי, כאשר אין כל ודאות כי יתרחש בפועל, או כי תוצאת התכנית תהיינה לפי הערכת הבנק. אי התממשות התוכנית ו/או הפעולות המבוססות על עקרונות תכנית ההתייעלות או חלקם והערכות ההנהלה בנוגע ליחסי ההון ולהשלכות מימושם, יכולים לנבוע בין היתר מאי קבלת אישור האורגנים המוסמכים של הבנק או של צד שלישי רלוונטי לפעולות הפרטניות הכלולות בתכנית ו/או מאי קבלת אישורים רגולטוריים ככל שנדרשים לאיזה מהפעולות (ואשר אין כל ודאות כי ינתנו) ו/או בשל גורמים ונסיונות שאינם בשליטת הבנק ו/או בשל גורמי סיכון להם חשוף הבנק ו/או בשל מכשולים אחרים בהוצאתן לפועל של רכיבי התכנית או איזה מהם, כגון שינויים בתנאי השוק והסביבה, שינויים רגולטורים.

2. ביום 31 בדצמבר 2018 החליט דירקטוריון הבנק לאשר תוכנית פרישה מרצון של כ- 70 עובדים כחלק מתהליכי התייעלות שנוקט הבנק (להלן: "התכנית"), במסגרתה צפויים לפרוש מהבנק עובדים בשנים 2019-2020 (מועד הפרישה יקבע ע"י הבנק). התכנית גובשה בהמשך למכתב הפיקוח על הבנקים שפורסם ביום 12 בינואר 2016 שעניינו "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", שתוקפו הוארך במסגרת מכתב המפקחת על הבנקים מיום 16 בספטמבר 2018.

ביום 17 בינואר 2019 התקבל אישור המפקחת על הבנקים להקלה לפיה יוכל הבנק לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני 5 שנים.

העלות הכוללת של התכנית על פי הערכת הנהלת הבנק המתבססת על תחשיב אקטוארי מסתכמת בסך כ- 80 מיליון ש"ח לפני השפעת מס. עלות זו נזקפה לרווח והפסד בדוחות הכספיים לשנת 2018 בהתאם לכללי החשבונאות החלים בנושא זכויות עובדים. השפעת עלות התכנית, על יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון, המוערכת בכ- 0.31% תיזקק בשיעורים שווים על פני 5 שנים כאמור לעיל, החל משנת 2019 ואילך. לפירוט נוסף ראה באור 21.ב. וכן ראה דיווחים מידיים מיום 31 בדצמבר, 2018 (אסמכתא מס': 129603-01-2018) ומיום 17 בינואר, 2019 (אסמכתא מס': 006846-01-2019), המובאים על דרך ההפניה.

תכנית הפרישה מרצון הנוכחית הינה תכנית נוספת מעבר לתכנית פרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 30.11.2016 ויושמה, רובה ככולה, בשנים 2017-2018.

מובהר, כי הנתונים שהובאו לעיל בדבר היקף התכנית והשפעתה על הרווח והפסד ועל יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון בשנות התכנית ולאחריה הינם בגדר מידע צופה פני עתיד, כמשמעות המונח בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. נתונים אלה תלויים, בין היתר, במידת היענות העובדים להצעת הפרישה ולתנאי הפרישה, בעיתוי פרישת העובדים ובמאפייני אוכלוסיית הפורשים (ותק, גיל, מגדר ורמת שכר) לפיכך, ההוצאות בפועל של התכנית עשויות להיות שונות מהותית ביחס לנתונים שצוינו לעיל.

3. בהמשך לאישור דירקטוריון הבנק ביום 29 בנובמבר 2018 עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות כאמור לעיל, החליט דירקטוריון הבנק ביום 28 בפברואר 2019 להתחיל בהליך של בחינת מימוש החזקות הבנק במניות החברה לפיתוח חוף התכלת (תל אביב - הרצליה) בע"מ (להלן: "חוף התכלת"), והלוואות שהעמיד הבנק לחוף התכלת (להלן ביחד: "החזקות הבנק"), ובמסגרת זו לקבל הצעות מגורמים שונים לרכישת החזקות הבנק בחוף התכלת. לפירוט נוסף ראה גם באור 32.ז. בדוח הכספי. אין כל ודאות כי יתקבלו בבנק הצעות לרכישת אחזקותיו בחוף התכלת, או כי ההליך המתואר יבשיל לכדי משא ומתן או לכדי חתימה על הסכם מחייב למכירת אחזקות הבנק בחוף התכלת, או באשר לתנאיו של הסכם כאמור, ככל שייטם, ולפיכך אין ודאות להתממשות האמור לעיל.

4. בהמשך למכתב בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק שנמסר לבנק ביום 30 ביולי 2017, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, נמסרה לבנק ביום 27 בנובמבר, 2017 הודעה מטעם בעלי השליטה, לפיה התקשרו בעלי השליטה בבנק באותו יום בהסכם עם בנק מזרחי, במסגרתו התחייבו להענות להצעת רכש חליפין מלאה לרכישת מניות הבנק שיפרסם בנק מזרחי לכל בעלי המניות בבנק, בכפוף לתנאים מתלים שנקבעו בהסכם לפרסום הצעת הרכש

ולהשלמתה, ובכללם אישורים רגולטוריים. במידה ולא ניתן יהיה להשלים את העסקה נשוא ההסכם במתווה של הצעת רכש, יפעלו בנק מזרחי ובעלי השליטה בבנק לביצוע העסקה בדרך של מיזוג סטטוטורי בו הבנק יהיה "חברת היעד" ובנק מזרחי יהיה "החברה הקולטת", וזאת בכפוף לאישור האורגנים המוסמכים בבנק ובבנק מזרחי. יצוין, כי ביום 30 במאי, 2018 התקבלה בבנק החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לפיה הוא מודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין מזרחי. עוד מציינת ההודעה, כי החלטה זו נתונה לערר בפני בית הדין לתחרות, בהתאם להוראות חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988.

ביום 25 ביוני, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין ניהול מגעים מתקדמים להארכת תוקפו של ההסכם עם בנק מזרחי ולהגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית. ביום 5 באוגוסט, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק עם בנק מזרחי בתוספת להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017, הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית.

ביום 6 באוגוסט, 2018 לאחר שדירקטוריון הבנק קיים מספר דיונים על בסיס חוות דעת וחומרי רקע שהוצגו בפניו לגבי החלופות העומדות בפני הבנק, קיבל דירקטוריון הבנק החלטה לפיה מאחר והוא סבור כי חלופה אסטרטגית של מיזוג הבנק עם בנק אחר היא חלופה העולה בקנה אחד עם טובת הבנק ונוכח השלכות החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית על אפשרויות מיזוג הבנק בעתיד, הבנק יצטרף לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי, וזאת על מנת לשמור על אפשרויות עתידיות למיזוג הבנק, ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי, ובעקבות כך הצטרף הבנק לערר שהוגש בחודש ספטמבר, 2018 על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית. נכון למועד הדוחות הערר נמצא בשלבי המוקדמים. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 30 ביולי, 2017 (אסמכתא מס': 01-2017-078216), דיווח מידי מיום 31 ביולי, 2017 (אסמכתא מס': 01-2017-078495), ודיווח מידי מיום 28 בנובמבר, 2017 (אסמכתא מס': 01-2017-105238). ודיווח מידי מיום 30 במאי, 2018 (אסמכתא מס': 01-2018-053494) המובאים על דרך הפניה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 25 ביוני, 2018 (אסמכתא מס': 01-2018-055647), דיווח מידי מיום 5 באוגוסט, 2018 (אסמכתא מס': 01-2018-073461) ודיווח מידי מיום 6 באוגוסט, 2018 (אסמכתא מס': 01-2018-073914) המובאים על דרך הפניה.

על רקע ההתקשרות בין בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה של הבנק ומידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה, ונוכח חוסר הודאות בו פועל הבנק בעקבות כך, (ובכלל זה בשים לב לערר התלוי ועומד על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית), פחתה רמת הוודאות הנוגעת להתממשות התוכנית האסטרטגית של הבנק, ובהתאמה, עלה הסיכון האסטרטגי. לאור חוסר הוודאות והפגיעה ביכולת התכנון לטווח ארוך, יעדי תכנית העבודה לשנת 2019 אינם כוללים בשלב זה ועד להתבהרות מצב הדברים, יעדים ופריקטים ארוכי טווח הנגזרים מהתכנית האסטרטגית. כמו כן, החל מהרבעון השלישי של שנת 2017, חלה עלייה מסוימת ברמת סיכון המוניטין עקב החשיפה התקשורתית. יחד עם זאת, למרות הכרזת בעלי המניות, הערכת השוק את השפעת סיכון המוניטין על פוזיציות הנזילות הכללית של הבנק ממשיכה להיות נמוכה. בהתאם, הבנק העריך ברבעון השלישי של שנת 2018 כי חלה התמתנות בסיכון זה. לאור הירידה בסיכון המוניטין, באוקטובר 2018 קבע הדירקטוריון חזרה ליחסי הנזילות הקבועים במדיניות הבנק, וזאת לאחר שברבעון רביעי 2017 החליט לשמור על יחס כיסוי נזילות כולל (LCR) גבוה מהמתווה שנקבע.

עם זאת, החל מהרבעון השלישי התמתנה מגמת עזיבות העובדים וברבעון הרביעי חלה התייצבות במצבת העובדים, תוך ירידה בסיכון התפעולי. בנוסף, קיים סכסוך עבודה עם ועדי העובדים בבנק על רקע חתימת ההסכם עם בנק מזרחי כמפורט לעיל.

כמו כן, חלה במחצית הראשונה של השנה עלייה בסיכון התפעולי עקב פגיעה ביכולתו של הבנק לגייס ולשמר עובדים, במיוחד בתחום מערכות המידע. הבנק נעזר, ככל הניתן, בשירותי חברות חיצוניות. עם זאת, החל במהלך מהרבעון השלישי התמתנה מגמת עזיבות העובדים וברבעון הרביעי חלה התייצבות במצבת העובדים, תוך ירידה בסיכון התפעולי.

הגשת הערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית מאריכה את תקופת אי הודאות, ועלולה לגרום לעלייה נוספת ברמת הסיכון בתחומים המתוארים לעיל. לפירוט נוסף ראה פרק "סקירת הסיכונים" בדוח דירקטוריון והנהלה, באור 32. א. בדוחות הכספיים ופרק "הסיכונים המובילים והמתפתחים" בדוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

5.

בהמשך למכתבי בעלי השליטה מיום 30 ביולי, 2017 מסרה הסתדרות העובדים הכללית החדשה לבנק ביום 3 באוגוסט, 2017 הודעה על הכרזת סכסוך העבודה ביחס לסקטור הפקידים בבנק וביחס לסקטור המנהלים ומורשי החתימה בבנק והודעה על הכרזת שביתה בהתאם לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957, שמועדה הנקוב בהודעה הינו 20 באוגוסט 2017 ואילך, ההודעות הנוגעות ל-800 פקידים ול-250 מנהלים ומורשי חתימה בבנק המועסקים בהסכם קיבוצי מיוחד. עילות הסכסוך בהתאם להודעת ההסתדרות הינן הימנעות מקיום מ"מ על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי בבנק, דרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים, כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק לרבות תנאי וסדרי העסקתם, שכרם, ביטחונם התעסוקתי ותגמולם לאור השלכות המהלך הצפוי, והתנהגות בחוסר תום לב ביחסי עבודה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי של הבנק מיום 3 באוגוסט, 2017 (אסמכתא מס': 01-2017-079899), המובא על דרך הפניה.

בהמשך להודעה זו, מסרה הסתדרות העובדים הכללית החדשה ביום 12 בנובמבר, 2017, הודעה על הכרזת סכסוך עבודה ושבייתה בחברת אגוד מערכות בע"מ. עילות הסכסוך כוללות בין היתר, הימנעות מקיום מ"מ על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר ויבטיח את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי ודרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים, כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק. אגוד מערכות בע"מ הינה חברה בת בשליטה מלאה של הבנק העוסקת במתן שירות מחשוב לבנק ולחברות הבת שלו ומונה 55 עובדים שהסכסוך נוגע אליהם. יצוין, כי בד בבד עם ההודעה הנ"ל התקבלה בבנק גם הכרזה על סכסוך עבודה ושבייתה הנוגעת לכלל העובדים במשק ולכלל המעסיקים במשק, כמפורט בהודעה (ובכללם הבנק ואגוד מערכות בע"מ), שעניינה ביטול ביטוחים סיעודיים קולקטיביים.

ראה גם פרק "הסיכונים המובילים והמתפתחים" בדוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>. וכן ראה דיווח מידי של הבנק מיום 30 במאי 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-053494) בדבר החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לפיה הוא מודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי, דיווח מידי מיום 25 ביוני, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-055647) בעניין הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק בדבר ניהול מגעים מתקדמים להארכת תוקפו של ההסכם עם בנק מזרחי ולהגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית, דיווח מידי מיום 5 באוגוסט, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-073461) בעניין התקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי בתוספת להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017, הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית, דיווח מידי מיום 6 באוגוסט, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-073914) בעניין החלטת דירקטוריון הבנק, לפיה הבנק יצטרף לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי, המובאים על דרך הפניה.

6. ביום 19 ביוני, 2018 החליט דירקטוריון הבנק, בהסכמה עם מנכ"ל הבנק, מר ישראל טראו, כי מר טראו יחדל לכהן כמנכ"ל הבנק. מר טראו ממשיך להיות מועסק על ידי הבנק למשך התקופה הקצובה הקבועה בהסכם העסקתו, וזאת לצורך מתן שירותים נוספים על פי צרכי הבנק. לפרטים נוספים בעניין תנאי העסקת מר טראו ראה דיווחים מידיים של הבנק מיום 4 במרס, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-017322), ומיום 10 באפריל, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-029796), המובאים על דרך הפניה. ביום 15 ביולי, 2018 החליט דירקטוריון הבנק, למנות את הגב' שבי שמר, שכיהנה בתפקידה הקודם כראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ וכמ"מ ראש אגף עסקים, כמנכ"לית הבנק, במקום מר ישראל טראו. הגב' שמר החלה לכהן כמנכ"לית הבנק ביום 17 באוגוסט, 2018 לאחר שהתקבל אישור המפקחת על הבנקים למינייה. ביום 29 באוקטובר, 2018 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישורם של הדירקטוריון ביום 20 בספטמבר, 2018 וועדת התגמול ביום 17 בספטמבר, 2018 עדכון תנאי כהונתה והעסקתה של הגב' שמר, בתפקידה כמנכ"לית הבנק, שיחולו החל מיום 17 באוגוסט, 2018 (מועד כניסתה לתפקידה כמנכ"לית הבנק) ויחליפו את תנאי ההעסקה הקודמים של הגב' שמר, הכל כמפורט בביאור 1.21. לדוחות הכספיים וכן בדיווחים המידיים מיום 20 בספטמבר, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-089058) ומיום 29 באוקטובר, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-097861) המובאים על דרך הפניה. לשינויים נוספים במצבת חברי הנהלה ונושאי משרה, ראה בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

ביום 12.3.2019 אישר דירקטוריון הבנק, בהמשך לאישור ועדת התגמול מיום 7.3.2019, ובכפוף לאישור האסיפה הכללית של הבנק, עדכון תנאי כהונתה והעסקתה של הגב' שמר, בכפוף לאישור האסיפה הכללית שזומנה ליום 18 באפריל, 2019, כדלקמן:

נוכח חוסר הודאות בה פועל הבנק ביחס לאפשרות מיזוג עם ולתוך בנק אחר, והצורך של הבנק כי המנכ"לית תעמוד לרשות הבנק מעת לעת וככל הנדרש (לרבות בנסיבות של מיזוג עם בנק אחר) - בעת סיום עבודתה של מנכ"לית הבנק, לרבות במקרה של מיזוג הבנק עם ולתוך בנק אחר, גם במקרה בו הבנק לא ידרוש מהמנכ"לית להמשיך ולעבוד בפועל במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, כולה או חלקה (דהיינו, אם הבנק יוותר על עבודת המנכ"לית בתקופה זו בפועל), תמשיך המנכ"לית לעמוד לרשות הבנק, לפי הצורך, ולסייע בכל הקשור לעניינים שהיו בתחום אחריותה בבנק במהלך כל תקופת ששת החודשים (שהיו אמורים להינתן על ידי המנכ"לית בעבודה בבנק אילו לא ויתר על כך הבנק). במקרה כזה, תהיה זכאית המנכ"לית, בהתאם לתנאי העסקתה הקיימים בבנק, למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, אך מוצע לתקן את תנאי העסקתה בבנק כך שאם וככל שתקופה זו תחפוף את תקופת האי תחרות לה הוסיפה והתחייבה המנכ"לית, היא תהיה זכאית לתשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת כאמור לעיל וגם בגין ההתחייבות לאי תחרות. מובהר כי האמור לעיל יחול לאחר תום תקופת ההסכם הקצובה כאמור לעיל, במקרה שמי מהצדדים יסיים את תקופת העסקתה של המנכ"לית לאחר תום תקופת ההסכם הקצובה (בכפוף לכך שהאמור לא יחול במקרה בו הבנק יחליט לסיים את העסקתה של המנכ"לית בנסיבות המצדיקות שלילת פיצויי פיטורים לפי חוק). עוד מובהר כי כל האמור לעיל כפוף להוראות הדין ובכלל זה לחוק מגבלת התגמול.

7. ביום 27 באוגוסט, 2018 הושלמה עסקת מכירת מניות חברת הבורסה, בין היתר, גם ביחס למניות הבורסה שהוחזקו על ידי הבנק, לצדדים שלישיים שבהתאם להודעת חברת הבורסה, קיבלו היתר החזקה באמצעי שליטה בחברת הבורסה מרשות ניירות ערך. העסקה הושלמה, מלוא סכום התמורה בגין חלקו של הבנק בסך של כ-25.6 מיליון ש"ח נרשם כרווח לפני מס בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2018. למידע נוסף ראה באור 32.ה. לדוחות הכספיים.

8. מערכות המידע מהוות עמוד שדרה של הבנקים לפעילות שוטפת תקינה, לדיווח כספי ורגולטורי ולניהול הסיכונים. לבנק התקשרות מהותית רבת שנים עם בנק לאומי בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות בשיטה של מיקור חוץ, שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. על פי ההסכם, נכנסו הצדדים לתקופת מעבר שהייתה עשויה להימשך עד שלוש שנים בה מתנהל פרויקט סיום ההתקשרות שביניהם (תקופת ההיפרדות). ההתקשרות עם בנק לאומי מגובה באישורים הרגולטוריים הנדרשים, והצדדים יפעלו לחידושם לפי הצורך.

לבנק תלות בבנק לאומי היות ולא קיימת חלופה מידית זמינה למערכות המסופקות על ידו, ולכן נזק להן עלול לגרום לבנק לחשיפה או נזק מהותי. עם התקרבות מועד סיום תקופת ההתקשרות עם לאומי, הבנק החל בבחינת האפשרויות העומדות בפניו. במסגרת זו פנה לספקים שונים לצורך קבלת הצעות לשירותי מחשוב ותפעול ובחן הצעות ראשוניות שלהם תוך הסתייעות בשירותי ייעוץ חיצוניים, ובפיקוח ועדת מחשוב ייעודית של הדירקטוריון (ששמה הנוכחי: הוועדה לענייני טכנולוגית המידע וחדשנות טכנולוגית). יחד עם זאת, ההתקדמות לשלב של כניסה להתחייבויות מול הספקים נדחתה עד לאחר הסרת חוסר הודאות הנובע מהודעת בעלי השליטה על התקשרותם עם בנק מזרחי.

לאור התמשכותו של מצב אי הודאות והעיכוב בלוחות הזמנים של פרויקט החלפת מערכות הליבה של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק ביום ה-29 במרס, 2018 את הצעת בנק לאומי שהתקבלה בבנק באותו מועד, שעיקרה הינם כי על רקע העסקה של בעלי השליטה יסכים בנק לאומי, לפני משורת הדין, לדחות את תום תקופת ההיפרדות לתקופה של עד 18 חודשים נוספים (עד 30/6/2021), ובלבד שבכל מקרה בו יבקש הבנק להקדים את תום תקופת ההפרדות, תינתן ללאומי הודעה מוקדמת של 24 חודשים לפחות לפני מועד סיום ההפרדות. הצדדים פנו לקבלת אישור הממונה על התחרות הכלכלית ובהתאם לעמדתה שנמסרה לבנק- אישור פטור מהסדר כובל ביחס להתקשרות זו נראית על פניה כמיזם משותף אשר מתאים לבחינת הצדדים על פי הוראות ההגבלים העסקיים (פטור סוג למיזמים משותפים)(הוראת שעה) תשס"ו-2006 ולכן אינו מצריך אישור הממונה על התחרות. כן פנו הצדדים לאישור המפקחת על הבנקים לצורך יישום האמור. לפרטים נוספים בעניין מערכות המחשוב ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 29 במרס, 2018 (אסמכתא מס': 026694-01-2018), המובא על דרך הפניה.

על רקע התמשכות חוסר הודאות הנגזרת מהחלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי, ומהגשת הערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית, והשלכותיו על תכנון והתקשרויות ארוכי טווח, ונכח התארכות תקופת אי הודאות, תתכן עלייה בסיכון באשר ליכולתו של הבנק להשלים את פרויקט החלפת מערכות מחשוב בלוחות הזמנים הרלוונטיים ובשים לב לתקופת ההיפרדות כאמור לעיל, כמו גם בעלויות המחשוב של הבנק. בהתחשב בלוחות הזמנים להסבת מערכות ליבה מחד גיסא ולחוסר הודאות בו מצוי הבנק והשלכתו על התקשרויות ארוכות טווח של הבנק, בתנאי חוסר וודאות מאידך גיסא, הבנק בוחן את החלופות העומדות בפניו על מנת להבטיח המשכיות קבלת שירותים ביחס למערכות הליבה שלו, ובכלל זה נבחנת האפשרות להמשך קבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי, מעבר למועד ההתנתקות הנוכחי. לפירוט נוסף ראה פרק "הסיכונים המובילים והמתפתחים" בדוח המפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

9. אומדני הנהלה וההנחות העיקריות מתוארים בבאור 1 לדוחות הכספיים ובפרק "מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים".

10. לפירוט בדבר שינויים והתפתחויות בתקופת הדוח ראה להלן פרק "התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר" ופרק "המבנה וההתפתחויות של נכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון".

11. לפירוט בדבר עדכוני חקיקה ויוזמות חקיקה הקשורים לענף הבנקאות ראה פרק "עדכוני חקיקה" בדוח "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

בשנת 2018 הסתכם הרווח הנקי ב- 70 מיליון ש"ח לעומת 141 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח בשנת 2018 כולל השפעות חד פעמיות בגין זקיפה מלאה להוצאות אחרות של תוכנית פרישה מרצון תפעולית בסך 80 מיליון ש"ח לפני מס והכנסות חד פעמיות בגין מכירת מניות הבורסה שנכללו בהכנסות שאינן מריבית בסך 25.6 מיליון ש"ח לפני מס.

תשואת הרווח הנקי להון (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה בשנת 2018 ב- 2.8%, לעומת 5.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

רווח לפני מיסים הסתכם בשנת 2018 ב- 101 מיליון ש"ח, לעומת 205 מיליון ש"ח בשנת 2017. תשואת הרווח לפני מיסים על ההון (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה בשנת 2018 ב- 4%, לעומת 8.4% בשנת 2017.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2017	2018	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
24	745	769	הכנסות ריבית, נטו
61	56	117	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(19)	406	387	הכנסות שאינן מריבית*
48	890	938	הוצאות תפעוליות ואחרות
(104)	205	101	רווח לפני מיסים
(33)	64	31	מיסים על הכנסה
-	31.2%	30.7%	שיעור ההפרשה למס
(71)	141	70	רווח נקי
-	1.92	0.95	רווח למניה בש"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	5.8%	2.8%	תשואת הרווח הנקי על ההון

* סך של כ- 25.6 מיליון ש"ח, בגין מכירת מניות חברת הבורסה נכללו בהכנסות שאינן מריבית בשנת 2018. למידע נוסף ראה באור 32.ה.

הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

הכנסות ריבית נטו בשנת 2018 הסתכמו ב- 769 מיליון ש"ח, לעומת 745 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 3%.

להלן ניתוח תמציתי של התפתחות שיעורי הכנסה והוצאה ופערי ריבית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת
%		במיליוני ש"ח	%		במיליוני ש"ח
2.07	613	29,557	2.13	619	29,041
(0.46)	(87)	19,120	(0.49)	(89)	18,250
1.61	526		1.64	530	
מטבע ישראלי לא צמוד**					
סך נכסים נושאי ריבית					
סך התחייבויות נושאות ריבית					
פער הריבית					
מטבע ישראלי צמוד מדד					
סך נכסים נושאי ריבית					
סך התחייבויות נושאות ריבית					
פער הריבית					
מטבע חוץ *					
סך נכסים נושאי ריבית					
סך התחייבויות נושאות ריבית					
פער הריבית					
סך פעילות בישראל					
סך נכסים נושאי ריבית					
סך התחייבויות נושאות ריבית					
פער הריבית					

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע זר.

** יתרות העו"ש שאינן נושאות ריבית לא נכללות בטבלה זו.

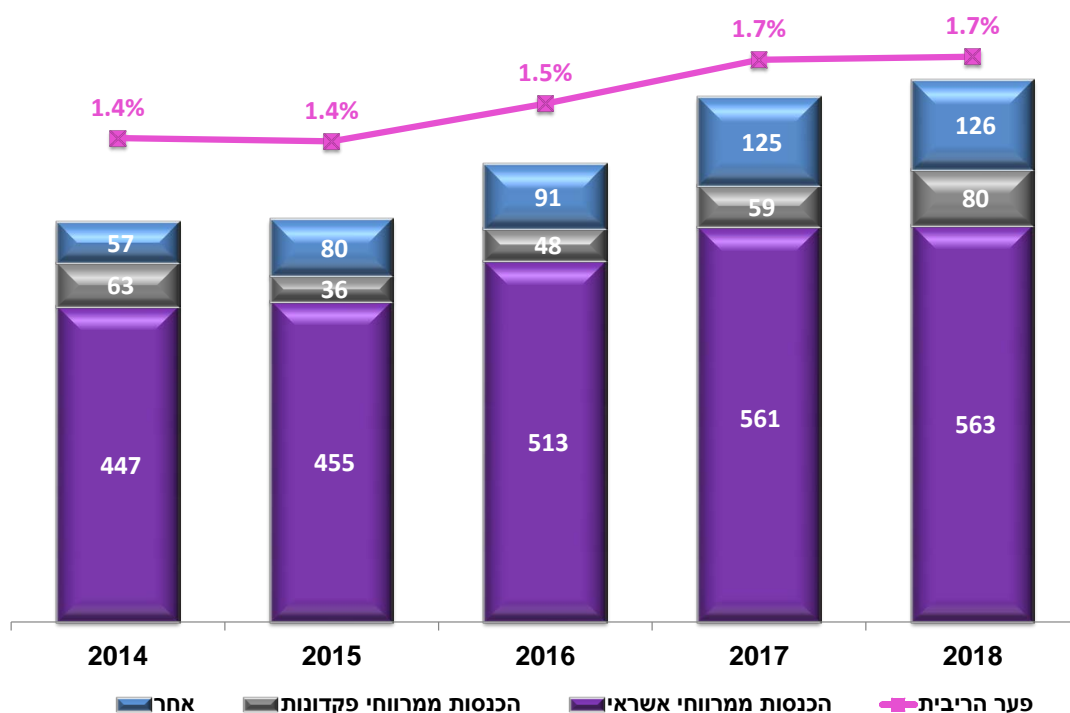
במגזר הלא צמוד - פער הריבית הינו 1.64%, לעומת 1.61% בתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר הצמוד מדד - פער הריבית הינו 1.65%, לעומת 1.36% בתקופה המקבילה אשתקד. השינויים בשיעורי ההכנסה וההוצאה נובעים בעיקרם מהשפעת המדד.

במטבע חוץ - פער הריבית הינו 2.33%, לעומת 2.55% בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הכל - פער הריבית הכולל הינו 1.66% לעומת 1.65% בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות ריבית, נטו (מיליוני ש"ח)

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי²

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2017	2018
במיליוני ש"ח	
116	147
(46)	(53)
(14)	23
56	117

הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
גביית חובות שהופרשו בעבר
הוצאות (הכנסות) בגין הפרשה קבוצתית¹
הוצאות בגין הפסדי אשראי

0.28%	0.39%	שיעור ההוצאה הפרטנית נטו בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור נטו
(0.06%)	0.10%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור נטו
0.22%	0.48%	שיעור ההוצאה הכולל בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור נטו

1. הפרשה קבוצתית מושפעת משינויים ביתרת תיק האשראי, משינויים בתמהיל התיק, משינויי סיווג חובות בעייתיים ומעדכון מקדמי הפרשה קבוצתית.
2. למידע נוסף ראה פרק "סקירת הסיכונים - סיכוני אשראי" בדוח דירקטוריון והנהלה וכן באור 27 בדוחות הכספיים.

הכנסות ריבית נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2018 בסך 652 מיליון ש"ח, לעומת 689 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 5.4%.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2018 בסך 387 מיליון ש"ח, לעומת 406 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 4.7%.

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
שינוי		2017	2018
באחוזים	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח
(51)	(39)	77	38
130	30	23	53
(9)	(9)	100	91
(3)	(10)	303	293
-	-	3	3
(4.7)	(19)	406	387

רווחי מימוש והתאמת ניירות ערך של אגרות חוב והשקעות במניות לרבות דיבידנדים שהתקבלו* פעילות בנגזרים** והפרשי שער סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית הכנסות מעמלות הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות שאינן מריבית

* כולל סך של 25.6 מיליון ש"ח, רווח בגין מכירת מניות חברת הבורסה שנרשמו בשנת 2018. למידע נוסף ראה באור 32.ה.
** בעיקר בשל שערך של עסקאות נגזרי ריבית.

להלן התפלגות העמלות:

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
שינוי		2017	2018
באחוזים	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח
(2)	(1)	53	52
4	1	26	27
(2)	(1)	50	49
6	1	17	18
(18)	(2)	11	9
(9)	(3)	33	30
(6)	(3)	48	45
-	-	12	12
(4)	(2)	45	43
-	-	2	2
-	-	6	6
(3)	(10)	303	293

ניהול חשבון כרטיסי אשראי פעולות בניירות ערך עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים טיפול באשראי הפרשי המרה פעילות סחר חוץ עמלות מעסקי ממון¹ הכנסות נטו משירותי תיק אשראי עמלות אחרות
סך כל העמלות

1. מזה: עמלות בגין ערבויות 38 מיליון ש"ח (2017 - 40 מיליון ש"ח).

הוצאות תפעוליות ואחרות

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2018 בסך 938 מיליון ש"ח, לעומת 890 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 5%.

יחס היעילות - שיעור ההוצאות התפעוליות והאחרות מתוך סך ההכנסות (הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית) עמד בשנת 2018 על 81.1%, לעומת 77.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
שינוי		2017	2018
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
(3)	(15)	497	482
(4)	(5)	135	130
26	68	258	326
5	48	890	938

משכורות והוצאות נלוות¹
פחת ואחזקת בניינים וציוד
הוצאות אחרות¹
סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות

להלן התפלגות הוצאות אחרות:

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
שינוי		2017	2018
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
40	6	15	21
-	78	-	78
(3)	(4)	118	114
13	5	39	44
(48)	(12)	25	13
(14)	(1)	7	6
11	1	9	10
-	-	5	5
-	-	13	13
-	-	4	4
-	-	1	1
(23)	(5)	22	17
26	68	258	326

הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שרות)¹
צימצומים, בגין תוכנית פרישה מרצון²
מחשב
שירותים מקצועיים
שווק ופרסום
משרדיות
תקשורת
ביטוח
עמלות
שכר חברי דירקטוריון
הדרכה והשתלמויות
אחרות
סך כל הוצאות אחרות

- החל משנת 2018 מיישם הבנק את חוזר בנק ישראל בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, בדרך של יישום מפרע, והציג מחדש את מספרי השוואה בגין רכיב עלות ההטבה שנכללו בהוצאות שכר כך שעלות השירות נותרה בהוצאות השכר ואילו שאר העלויות בסך 15 מיליון ש"ח הוצגו בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף ראה באור 3.ד.1 ובאור 21.ב.
- עלויות התחייבויות אקטואריות לעובדים בשל תוכנית פרישה מרצון נזקפו לרווח והפסד בשל העובדה שהם עומדים בהגדרת "צמצום תוכנית" על פי כללי החשבונאות המקובלים בנושא זכויות עובדים.

- בשנת 2018 שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק (מוסד כספי) עמד על 34.19%, לעומת 35.04% בתקופה המקבילה אשתקד. ההפרשה למסים עמדה על שיעור של 30.7%, לעומת 31.22% בתקופה המקבילה אשתקד.
- לבנק ולחברות המאוחדות שומות סופיות או נחשבות כסופיות עד וכולל לשנת המס 2013.
- לפרטים נוספים לגבי מדיניות רישום המיסים בבנק והפרשה למסים ראה באורים 11.ה.1 ובאור 8 לדוחות הכספיים.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע

עלויות תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות וירידת ערך שנצברו. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות רק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, אם התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, אם צפויות הטבות כלכליות עתידיות, ואם לבנק כוונה ומקורות מספקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו בנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של שירותים ושכר עבודה ישיר של עובדים. עלויות אלה נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן במישרין לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר מוכרות כהוצאה עם התהוותן.

להלן פירוט השקעות והוצאות הבנק בגין מערך טכנולוגיית המידע שנרשמו במהלך שנת 2018:

1. הוצאות שנרשמו בדוח רווח והפסד הסתכמו בסך 205 מיליון ש"ח (בשנת 2017 - 197 מיליון ש"ח). מזה: 26 מיליון ש"ח נרשמו בהוצאות שכר ונלוות, 33 מיליון ש"ח בהוצאות פחת והפחתות ו- 146 מיליון ש"ח בהוצאות אחרות (בעיקר מיקור חוץ) (בשנת 2017 - נרשם 25 מיליון ש"ח, 38 מיליון ש"ח ו- 134 מיליון ש"ח, בהתאמה).
2. הוצאות שנזקפו לרווח והפסד הינן בעיקר: שכר עבודה המבצעים תחזוקה ותפעול מערכות, הסכמי שירות ותחזוקה לחומרה ולתוכנה, עלויות מידע ועלויות תקשורת וטלפוניה.
3. עלויות בגין טכנולוגיית המידע שלא נרשמו בדוח רווח והפסד כהוצאה, אלא נרשמו בשנת הדיווח כנכסים בדוח הכספי, הסתכמו בסך 22 מיליון ש"ח, לעומת 30 מיליון ש"ח בתום שנת 2017.
3. יתרת הנכסים במאזן בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח מסתכמת בסך 79 מיליון ש"ח, לעומת 99 מיליון ש"ח בתום שנת 2017.

התפתחות ברווח כולל

שנת 2018 הסתכמה בהפסד כולל בסך 15 מיליון ש"ח, לעומת רווח כולל בסך 171 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח נקי לשנת 2018 הסתכם בסך 70 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך 141 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן הביאו לקיטון ברווח הכולל האחר בסך 112 מיליון ש"ח, לעומת גידול ברווח הכולל האחר בסך 66 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ההתאמות של ההתחייבויות נטו בגין הטבות לעובדים הביאו לגידול ברווח הכולל האחר בסך 27 מיליון ש"ח, לעומת קיטון ברווח הכולל האחר של 36 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2017	2018
	במיליוני ש"ח	
	141	70
	66	(112)
	(36)	27
	30	(85)
	171	(15)

רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו¹
התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים²
רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מסים

הרווח (הפסד) הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2017	2018
	במיליוני ש"ח	
	49	115
	66	(112)
	115	3

¹ **התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו לאחר מס**
יתרה לתחילת התקופה
שינוי נטו במהלך התקופה
יתרת סגירה לתקופה

² **התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים לאחר מס**
יתרה לתחילת התקופה
שינוי נטו במהלך התקופה
יתרת סגירה לתקופה

הירידה בקרן ההון בגין ניירות ערך ליום 31 בדצמבר 2018, הושפעה בעיקר מהירידות בשערי ניירות הערך בחודש דצמבר 2018 בשוקי ההון בארץ ובעולם. בתחילת שנת 2019 חלה עליה מסוימת בשערי ניירות הערך שהשפיעה באופן חיובי על יתרת קרן ההון של הבנק.

לפירוט נוסף ראה פרק "המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון".

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

מאזן הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 41,316 מיליון ש"ח, לעומת 41,892 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, ירידה בשיעור 1.4%.

התפתחות בסעיפי מאזן עיקריים:

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
שיעור השינוי %		במיליוני ש"ח	
(1.4)	41,892	41,316	סך כל המאזן
14.8	8,226	9,440	מזומנים ופקדונות בבנקים
(20.6)	7,032	5,583	ניירות ערך
(2.1)	24,675	24,152	אשראי לציבור, נטו ¹
(2.6)	32,752	31,905	פקדונות הציבור
2.2	3,559	3,637	כתבי התחייבויות נדחים ואגרות חוב
(0.6)	2,513	2,498	סך ההון
2.4	250	256	

1. יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפי מאזן

התפתחות בסעיפים החוץ מאזניים עיקריים:²

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
שיעור השינוי %		במיליוני ש"ח	
(27.2)	2,719	1,980	ערבויות לרוכשי דירות
(4.0)	1,210	1,162	ערבויות והתחייבויות אחרות
1.5	1,138	1,155	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
(2.0)	1,529	1,499	מסגרת ח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
(21.9)	4,747	3,709	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן*
(29.9)	1,456	1,020	התחייבויות להוצאת ערבויות*
(4.3)	47	45	

2. יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים החוץ מאזניים
* סווג מחדש.

האשראי לציבור, נטו (לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי) הסתכם ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 24,152 מיליון ש"ח, לעומת 24,675 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, ירידה בשיעור של 2.1%. היתרה הממוצעת של האשראי לציבור נטו בשנת 2018 עמדה על 25,243 מיליון ש"ח, לעומת 25,146 מיליון ש"ח לשנת 2017, עליה בשיעור של 0.4%. למידע נוסף בנושא ראה "סיכון אשראי" בפרק "סקירת הסיכונים".

ניירות ערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 5,583 מיליון ש"ח, לעומת 7,032 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017, ירידה בשיעור של 20.6%, הנובעת בעיקרה מקיטון ביתרות אג"ח ממשלתיות. להלן פירוט תיק ניירות הערך של הבנק:

תיק הזמין למכירה		תיק למסחר		סך הכל	
ערך	% מסך	ערך	% מסך	ערך	% מסך
במאזן	ניירות ערך	במאזן	ניירות ערך	במאזן	ניירות ערך
3,029	54.3%	583	10.4%	3,612	64.7%
570	10.2%	36	0.6%	606	10.9%
1,094	19.7%	47	0.8%	1,141	20.4%
209	3.7%	15	0.3%	224	4.0%
<u>4,902</u>	<u>87.8%</u>	<u>681</u>	<u>12.2%</u>	<u>5,583</u>	<u>100%</u>
4,373	62.2%	882	12.5%	5,255	74.7%
474	6.7%	11	0.2%	485	6.9%
1,037	14.8%	45	0.6%	1,082	15.4%
191	2.7%	19	0.3%	210	3.0%
<u>6,075</u>	<u>86.4%</u>	<u>957</u>	<u>13.6%</u>	<u>7,032</u>	<u>100%</u>

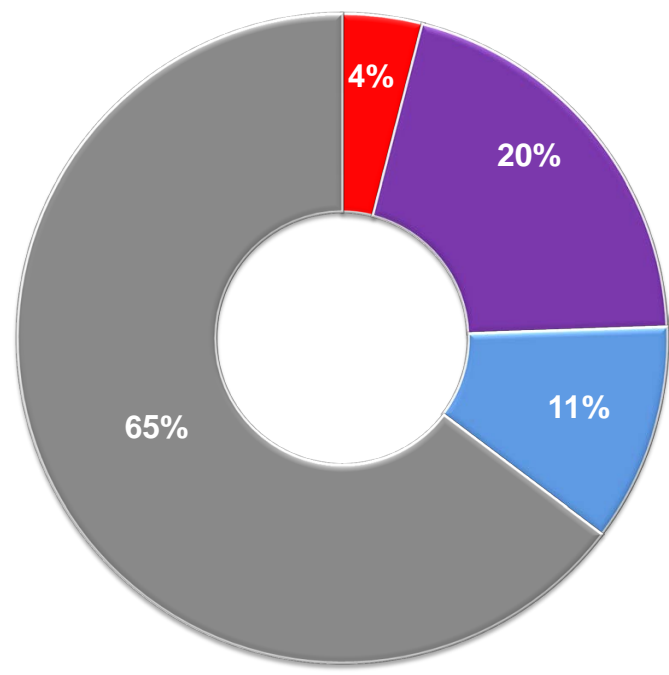
ליום 31 בדצמבר 2018

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב של מוסדות
אגרות חוב קונצרניות
מניות
סך הכל ניירות ערך

ליום 31 בדצמבר 2017

אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב של מוסדות
אגרות חוב קונצרניות
מניות
סך הכל ניירות ערך

פילוח תיק הנוסטרו

■ אג"ח ממשלתי ■ אג"ח קונצרני ■ אג"ח מוסדות פיננסים ■ מניות

נכון ליום 31 בדצמבר 2018, כ- 88% מהתיק מסווג כניירות ערך זמינים למכירה, תיק זה מוצג במאזן לפי שווי הוגן, כאשר הפער בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לקרן הון, למעט ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני אשר אינן נזקפות לקרן הון אלא לדוח רווח והפסד.

מדיניות ונהלי הבנק בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, מפורטים בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים".

בשנת 2018 נזקפו לרווח והפסד ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בגין אגרות חוב בסך 13 מיליון ש"ח ובגין מניות בסך 11 מיליון ש"ח. בתקופה המקבילה אשתקד נזקפו לרווח והפסד ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בגין אגרות חוב בסכום זניח ובגין מניות בסך של 5 מיליון ש"ח.

קרן ההון נטו ליום 31 בדצמבר 2018 הינה בסכום זניח (לפני השפעת המס), ומורכבת מקרן הון חיובית בסך 99 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך 99 מיליון ש"ח.

קרן ההון נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הייתה חיובית ועמדה על כ- 161 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), והיא כללה קרן הון חיובית בסך 181 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך 20 מיליון ש"ח.

הירידה בקרן ההון בגין ניירות ערך ליום 31 בדצמבר 2018, הושפעה בעיקר מהירידות בשערי ניירות הערך בחודש דצמבר 2018 בשווקי ההון בארץ ובעולם. בתחילת שנת 2019 חלה עליה מסוימת בשערי ניירות הערך שהשפיעה באופן חיובי על יתרת קרן ההון של הבנק.

נכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 642 מיליון ש"ח, לעומת 325 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017. התנוודתיות בנכסים בגין מכשירים נגזרים נובעת בעיקר מנגזרי ריבית ומט"ח.

הנכסים האחרים הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 622 מיליון ש"ח, לעומת 538 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017.

פיקדונות הציבור הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 31,905 מיליון ש"ח, לעומת 32,752 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017. היתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור בשנת 2018 עמדה על 32,853 מיליון ש"ח, לעומת 33,663 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 2.4%.

כתבי התחייבויות נדחים ואגרות חוב הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 3,637 מיליון ש"ח, לעומת 3,559 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017.

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 482 מיליון ש"ח, לעומת 462 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017. התנוודתיות בהתחייבויות בגין מכשירים נגזרים נובעת בעיקר מנגזרי ריבית ומט"ח.

ההתחייבויות האחרות הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 2,475 מיליון ש"ח, לעומת 2,486 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017. התנוודתיות בהתחייבויות אחרות נובעת בעיקרה מפעילות בשוק המעו"ף במכשירים שאינם עונים להגדרת נגזר.

הון והלימות הון

הון הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 2,498 מיליון ש"ח, לעומת 2,513 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017. הקיטון בהון לעומת סוף שנת 2017 נובע מרווחי הבנק בסך 70 מיליון ש"ח ומקיטון בקרן ההונית בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו בסך 112 מיליון ש"ח ובקיצוז התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים בסך 27 מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
	מיליוני ש"ח	
2,611	2,621	הון רובד 1 ¹
1,144	930	הון רובד 2 ²
3,755	3,551	סך הכל הון
23,618	22,187	נכסי סיכון אשראי
571	458	נכסי סיכון שוק
1,873	1,991	נכסי סיכון תפעולי
26,062	24,636	סך הכל נכסי סיכון
10.02%	10.64%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
9.35%	9.38%	יחס הון רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
14.41%	14.41%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.85%	12.88%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. ההבדלים בין הון רובד 1 להון הבנק כפי שמופיע במאזן הבנק נובעים מניכויים והתאמות פיקוחיות ומהוראות המעבר לבאזל 3 והשפעת התאמות בגין תוכנית פרישה מרצון. לפירוט ראה טבלה 5 בדוח על הסיכונים.
2. הון רובד 2 מורכב ממכשירי הון שהונפקו והוכרו לצורך בסיס ההון ומיתרת הפרשה הקבוצתית.

הלימות ההון של תאגיד בנקאי הינה מרכיב מרכזי בהערכת יציבותו של התאגיד. הלימות ההון נבחנת באמצעות היחס שבין בסיס ההון לבין הסכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בעסקי הבנק, כהגדרתם בהוראות באזל. הוראות באזל 3 יושמו במסגרת תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 כפי שעודכנו מעת לעת (להלן: "הוראת באזל 3"). הוראת באזל 3 שמה דגש על ניהול הסיכונים תוך קישור בין פרופיל הסיכונים של הבנק ואיכות ניהולם לבין הקצאת ההון הנדרשת. מטרת ההוראות היא להביא לחיזוק עמידותה של המערכת הבנקאית בעתות משבר. הוראה זו מציבה סטנדרטים מחמירים יותר להשגת הלימות ההון וכן דרישות חדשות בתחום הנזילות, בתחומי הרכב החשיפות וההון הנדרש בגינם, הרחבת השיטות לניהול הסיכונים ועוד.

מכשירים הנכללים בבסיס ההון – להלן הרכב מכשירי ההון המרכיבים את בסיס ההון של הבנק:

- מכשירי הון הכשירים להיכלל בבסיס ההון על פי הוראות המעבר – התקרה הקובעת להכללת כתבי התחייבות נדחים בבסיס ההון הינה 1,508 מיליון ש"ח (סך כתבי התחייבות הנדחים שהוכרו להון ביום 31 בדצמבר 2013 על פי הוראות באזל 2). התקרה בשנת 2018 (בשיעור של 40%) עומדת על סך של 603 מיליון ש"ח. יתרת מכשירי ההון שהוכרו נכון ליום 31 בדצמבר 2018 עומדת על 148 מיליון ש"ח.
 - מכשירי הון הכשירים להיכלל בבסיס ההון על פי הוראות באזל 3 – בחודש ספטמבר 2016 הונפקו על ידי הבנק כתבי התחייבויות נדחים בסכום של 222 מיליון ש"ח ובחודש ספטמבר 2017 הונפקו על ידי הבנק כתבי התחייבות נדחים נוספים בסך 290 מיליון ש"ח. לפירוט נוסף ראה פרק "חברות מוחזקות עיקריות" ובאור 3.ב.19. יתרת מכשירי הון אלו נכון ליום 31 בדצמבר 2018 עומדת על 518 מיליון ש"ח.
- מכשירים אלו נכללו בהון רובד 2 של הבנק בסכום של 666 מיליון ש"ח (בנוסף להפרשות קבוצתיות בסך 264 מיליון ש"ח).

גילויים נוספים בדבר המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו – ראה דוח על הסיכונים מפורט באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.unionbank.co.il/1381-he/unionbank.aspx.

ביום 29 בנובמבר, 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות שמטרתה, ככל שהיא תמומש, הינן בין היתר, להגדיל את יחסי ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יעמוד יחס הלימות ההון רובד 1 של הבנק על 10.3%, תוך שמירת יציבות הרווחיות והתשואה. התכנית כוללת, בין היתר, שינויים תפעוליים ומבניים מסויימים בסניפים ויחידות של הבנק וכן הפסקת פעילות הבנק בתחום הייעוץ הפנסיוני אשר אינה מהווה חלק מליבת פעילות הבנק. בנוסף, ביום 31 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון הבנק תכנית פרישה מרצון כחלק מתהליכי ההתייעלות שנוקט הבנק. ביום ה- 17 בינואר 2019 אישרה המפקחת על הבנקים הקלות לפיה יוכל הבנק לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני 5 שנים, ראה באור 22ב.

האמור בדיווח זה מבוסס על הערכות ראשוניות של ההנהלה ביחס לרכיבי התכנית האפשריים מבלי שמוצו הבדיקות לגבי התכנות ולפני שנעשתה פניה לקבלת אישורים הכרחיים להוצאתם לפועל, ולפיכך, האמור לעיל והנובע ממנו, לרבות עצם מימוש רכיבי התכנית כמו גם הערכות לגבי יחסי הלימות ההון הצפויים (ככל שימומשו עקרונות תכנית ההתייעלות) מהווים מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, אשר אינו ניתן להערכה מראש ואשר עשוי שלא להתקיים או להתקיים באופן שונה מהצפוי, כאשר אין כל ודאות כי יתרחש בפועל, או כי תוצאת התוכנית תהיינה לפי הערכת הבנק. אי התממשות התוכנית ו/או הפעולות המבוססות על עקרונות תכנית ההתייעלות או חלקם והערכות ההנהלה בנוגע ליחסי ההון ולהשלכות מימושם, יכולים לנבוע בין היתר מאי קבלת אישור האורגנים המוסמכים של הבנק או של צד שלישי רלוונטי לפעולות הפרטניות הכלולות בתכנית ו/או מאי קבלת אישור האורגנים המוסמכים של הבנק או של צד שלישי רלוונטי וודאות כי יינתנו) ו/או בשל גורמים ונסיבות שאינם בשליטת הבנק ו/או בשל גורמי סיכון להם חשוף הבנק ו/או בשל מכשולים אחרים בהוצאתן לפועל של רכיבי התכנית או איזה מהם, כגון שינויים בתנאי השוק והסביבה, שינויים רגולטוריים. [הבנק אינו מתחייב לעדכן את המידע האמור בדיווח זה, בין כתוצאה ממידע חדש, אירוע עתידי או מסיבות אחרות]. בנוסף, מידע צופה פני עתיד מבוסס על תכניות העבודה של הבנק בכל הקשור לעמידה בדרישות ולשיפור יחס הלימות ההון והרכבו, לרבות הקטנת רכיבי סיכון או הגדלת הון עצמי רובד 1 באמצעות צבירת רווחים ו/או הנפקת הון רובד 2. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי, כתלות בעיקר בגורמים אלה: שינויים רגולטוריים שיחולו (ככל שיחולו) בנושא דרישות יחס ההון בו על הבנק לעמוד, פגיעה ברווחיות הבנק ומידת ההצלחה של הבנק לגייס הון באמצעות ביצוע הנפקות. כמו כן, ראה בפרק "התפתחויות ושינויים מהותיים בבנק" בדוח דירקטוריון והנהלה בהקשר של השלכות הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, והודעתם לבנק מיום 27 בנובמבר 2017 על ההתקשרות עם בנק מזרחי בעניין זה וכן ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 30 במאי, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-053494) המובא על דרך הפניה, בדבר החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית מיום 30 במאי, 2018 להתנגד לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי טפחות וכן הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק מיום 25 ביוני, 2018 והודעתם מיום 5 באוגוסט, 2018 לפיה התקשרו עם בנק מזרחי בתוספת להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017 הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית. כן ראה החלטת דירקטוריון הבנק מיום 6 באוגוסט, 2018 בעקבותיה הצטרף הבנק לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי.

יחס המינוף

יחס המינוף הינו יחס פשוט שאינו מבוסס סיכון, שמשלים את המדידה מבוססת הסיכון, במטרה למנוע מינוף יתר. ההוראה קובעת כי אין לרדת מיחס מינוף של 5% על בסיס מאוחד. להלן דיווח על יחס המינוף על בסיס נתוני מאוחד¹:

ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני ש"ח		
2,611	2,621	הון רובד 1
45,662	44,157	סך החשיפות
5.72%	5.94%	יחס המינוף
5.00%	5.00%	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 218 בדבר יחס מינוף.

לפירוט נוסף בדבר נכסי הסיכון ושינויים מהותיים בהון ראה באור 22ב. לדוחות הכספיים ודוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.unionbank.co.il/1381-he/unionbank.aspx.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

מתבצע בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

בסעיף זה יובאו נתונים כמותיים עיקריים אודות כל מגזר וההתפתחויות העיקריות שחלו במגזר. פרטים נוספים אודות כל מגזר יובאו בפרק "ממשל תאגידי", ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם".

• פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

- משקי בית – אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדירה), למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- בנקאות פרטית – אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) מעל 3 מיליון ש"ח.
- עסקים זעירים וקטנים – עסקים בעלי מחזורי פעילות עד 50 מיליון ש"ח.
- עסקים בינוניים – עסקים בעלי מחזורי פעילות מעל 50 מיליון ש"ח ומתחת ל- 250 מיליון ש"ח.
- עסקים גדולים – עסקים בעלי מחזורי פעילות מעל 250 מיליון ש"ח.
- גופים מוסדיים – קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.
- ניהול פיננסי – כולל את פעילות המסחר (נוסטרו), ניהול נכסים, התחייבויות והשקעות ריאליות.
- מגזר אחר – לרבות פעילויות שהופסקו ופעילויות שלא ניתן לשייכן למגזרים האחרים.

• להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית - במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכללות בסעיף הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פקדונות המיוחסים ישירות ללקוח. בחישוב ההכנסות מאשראי ופקדונות נלקח בחשבון מחיר המעבר הרלוונטי למשך החיים הממוצע ולמגזר ההצמדה. בנוסף, כל מגזר מזוכה/מחוייב בגין עודף/חסר מקורות אל מול מגזר ניהול פיננסי בהתאם לעלות שנקבעה. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה הכנסות מריבית על אגרות חוב וכן הוצאות הנבעות מהצורך לשמור על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים אשר באות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

הכנסות שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה: הכנסות (הוצאות) בגין שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים (כנדרש על פי כללי חשבונאות), הכנסות מפעולות הבנק בנגזרים עבור עצמו, הכנסות ממימוש והתאמה של אגרות חוב, והכנסות ממימוש והתאמה של מניות.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - נזקפות למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הוצאות תפעוליות ואחרות - הוצאות ישירות שניתן לזהותן למגזר ספציפי, מיוחסות לאותו מגזר. יתר ההוצאות מיוחסות למגזרים השונים על סמך מתודולוגיית הקצאה המבוססת על מפתחות העמסה שונים, המביאים לידי ביטוי את החלק היחסי של ההוצאה למגזר.

מיסים על ההכנסה - ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

יתרות - יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שיוכו ספציפית ללקוחות. הרכוש הקבוע מיוחס למגזר אחר.

בשנת 2018 נכללה הוצאה חריגה בסך 80 מיליוני ש"ח בגין תוכנית פרישה מרצון, הוצאה זו הוקצתה למגזרים השונים בהתאם לעלויות השכר במגזר. לשם השוואתיות, ניתוח מגזרי הפעילות להלן נעשה בנטרול השפעת הוצאות תוכנית פרישה מרצון על שנת 2018.

להלן תמצית התפתחות הרווח הנקי (הפסד) לפי מגזרי פעילות:

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2017	**2018	*2018	
סך הנכסים (יתרה ממוצעת)		רווח נקי (הפסד)			מגזר
		מיליוני ש"ח			
12,891	13,690	(41)	(10)	(37)	משקי בית ובנקאות פרטית
5,111	4,879	78	65	58	עסקים זעירים וקטנים
2,798	2,628	25	17	12	עסקים בינוניים
4,610	4,190	1	(25)	(33)	עסקים גדולים
177	397	15	13	12	גופים מוסדיים
16,513	15,572	62	39	34	ניהול פיננסי
798	756	1	24	24	אחר***
42,898	42,112	141	123	70	סך הכל

* כפי שמופיע בדיווח כספי.

** בנטרול השפעת תכנית פרישה מרצון.

*** כולל רווחים ממכירת מניות חברת הבורסה שנרשמו בשנת 2018.

מגזר משקי בית

בשנת 2018 נרשם הפסד בסך 57 מיליון ש"ח ובנטרול תוכנית פרישה מרצון הפסד בסך 31 מיליון ש"ח. ההפסד בשנת 2017 עמד על 58 מיליון ש"ח.

סך הכנסות המגזר הסתכמו ב-435 מיליון ש"ח לעומת 405 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-7%. ההכנסות מריבית נטו הסתכמו ב-324 מיליון ש"ח לעומת 297 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-9%, הנובע בעיקרו כתוצאה מעליה במרווחים ומהיקף האשראי במגזר. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-111 מיליון ש"ח לעומת 108 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-3%.

ההוצאות הסתכמו ב-405 מיליון ש"ח לעומת 421 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ-4%. ההוצאה בגין הפסדי אשראי הסתכמה ב-80 מיליון ש"ח לעומת הוצאה בסך 70 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 14% הנובע בעיקר מגידול בהוצאה להפרשה פרטנית.

הלוואות לדיור

בשנת 2018 נרשם הפסד בסך 11 מיליון ש"ח ובנטרול תוכנית פרישה מרצון הפסד בסך 5 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך ההכנסות מתחום הלוואות לדיור הסתכמו ב-94 מיליון ש"ח לעומת 84 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-12%.

ההכנסות מריבית נטו הסתכמו ב-87 מיליון ש"ח לעומת 77 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-13%, הנובע בעיקרו מעליה בהכנסות מאשראי, כתוצאה מעליה במרווחים ומהיקף האשראי הניתן בתחום זה. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-7 מיליון ש"ח, דומה לתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות הסתכמו ב-97 מיליון ש"ח לעומת 90 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של כ-8%.

ההוצאה בגין הפסדי אשראי הסתכמה ב-6 מיליון ש"ח לעומת הוצאה בסך 4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. יתרת האשראי המאזני הלוואות לדיור הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2018 בכ-9.3 מיליארד ש"ח (לרבות משכנתאות לקבוצות רכישה הנכללות במשקי בית אחר), לעומת יתרה בסך 9.2 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2017. ההלוואות שהועמדו במהלך שנת 2018 הסתכמו בכ-1,380 מיליון ש"ח לעומת כ-1,588 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרחבה נוספת בדבר סיכונים בתיק הלוואות לדיור ראה גם בפרק "סקירת הסיכונים" תת פרק "מדיניות הלוואות לדיור".

להלן מידע על הלוואות חדשות שבוצעו לרכישת דירת מגורים בביטחון משכנתא והיקפי מיחזור הלוואות :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2017	2018
מיליוני ש"ח	
1,584	1,370
4	8
-	2
1,588	1,380
100	155
1,688	1,535

כספי הבנק
כספי האוצר
הלוואות עומדות
סך הכל הלוואות חדשות
הלוואות שמוחזרו
סך הכל הלוואות שבוצעו
מגזר בנקאות פרטית

בשנת 2018 נרשם רווח בסך 20 מיליון ש"ח ובנטרול תוכנית פרישה מרצון רווח בסך 21 מיליון ש"ח. בשנת 2017 נרשם רווח בסך 17 מיליון ש"ח.

סך הכנסות המגזר הסתכמו ב-44 מיליון ש"ח, לעומת 36 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות מריבית נטו הסתכמו ב-29 מיליון ש"ח, לעומת הכנסות בסך 22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-15 מיליון ש"ח לעומת הכנסות בסך 14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות הסתכמו ב-11 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2018, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד, לא נרשמה הוצאה להפסדי אשראי במגזר.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי בית ובנקאות פרטית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
2017				2018			
אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל - מאוחד							
סך הכל	בנקאות פרטית	משקי בית		סך הכל	בנקאות פרטית	משקי בית	
		אחר	הלוואות לדיור			אחר	הלוואות לדיור
במיליוני ש"ח							
319	22	220	77	353	29	237	87
122	14	101	7	126	15	104	7
441	36	321	84	479	44	341	94
70	-	66	4	80	-	74	6
432	11	331	90	416	11	308	97
(61)	25	(76)	(10)	(17)	33	(41)	(9)
(20)	8	(25)	(3)	(7)	12	(15)	(4)
(41)	17	(51)	(7)	(10)	21	(26)	(5)
-	-	-	-	(27)	(1)	(20)	(6)
(41)	17	(51)	(7)	(37)	20	(46)	(11)
12,891	26	4,022	8,843	13,690	40	4,374	9,276
12,890	26	4,021	8,843	13,690	40	4,374	9,276
17,380	3,626	13,177	577	17,757	3,836	13,286	635
16,274	3,615	12,659	-	16,542	3,823	12,719	-
8,329	77	3,905	4,347	8,947	97	4,175	4,675

הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית
סך הכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי
סך הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים
הפרשה למיסים על הרווח

רווח נקי (הפסד) לפני תוכנית פרישה מרצון

השפעת תוכנית פרישה מרצון
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

יתרה ממוצעת של נכסים¹
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור¹
יתרה ממוצעת של התחייבויות¹
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור¹
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון^{2,1}

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון, או על בסיס ממוצע יומי.
2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

מגזר עסקים זעירים, קטנים, בינוניים וגדולים

הרווח הנקי בשנת 2018 הסתכם ב-37 מיליון ש"ח ובנטרול תוכנית פרישה מרצון רווח בסך 57 מיליון ש"ח. הרווח הנקי בשנת 2017 עמד על כ-104 מיליון ש"ח.

סך הכנסות המגזרים הסתכמו ב-477 מיליון ש"ח, לעומת 504 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 5%. הכנסות מריבית נטו הסתכמו ב-321 מיליון ש"ח לעומת 331 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ-3%. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-156 מיליון ש"ח לעומת 173 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-10%. הירידה בהכנסות נובעת בעיקרה מקיטון ביתרות האשראי במגזרים אלה.

הוצאות המגזר הסתכמו ב-349 מיליון ש"ח לעומת הוצאה בסך 366 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ-5%, בעיקר כתוצאה מקיטון בהוצאות התפעוליות ברמת הבנק.

בשנת 2018 נרשמה הוצאה בגין הפסדי אשראי נטו בסך 37 מיליון ש"ח לעומת הכנסה מהפסדי אשראי בסך 13 מיליון ש"ח שנרשמה בתקופה מקבילה. השינוי נובע מעליה בהוצאות מהפרשה הפרטנית בתקופה נוכחית.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר עסקים זעירים, קטנים, בינוניים וגדולים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2017				2018				
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל - מאוחד								
סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	
במיליוני ש"ח								
331	98	73	160	321	86	74	161	הכנסות ריבית, נטו
173	44	32	97	156	36	35	85	הכנסות שאינן מריבית
504	142	105	257	477	122	109	246	סך הכנסות
(13)	(8)	(12)	7	37	24	3	10	הוצאות בגין הפסדי אשראי
366	148	81	137	349	137	80	132	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
151	2	36	113	91	(39)	26	104	רווח (הפסד) לפני מיסים
47	1	11	35	34	(14)	9	39	הפרשה למיסים על הרווח
104	1	25	78	57	(25)	17	65	רווח נקי (הפסד) לפני תוכנית פרישה מרצון
-	-	-	-	(20)	(8)	(5)	(7)	השפעת תוכנית פרישה מרצון
104	1	25	78	37	(33)	12	58	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
12,519	4,610	2,798	5,111	11,697	4,190	2,628	4,879	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
12,296	4,411	2,794	5,091	11,495	3,988	2,628	4,879	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
14,586	6,310	2,250	6,026	14,137	6,630	2,683	4,824	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
12,626	5,528	1,793	5,305	12,297	5,938	2,227	4,132	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
14,331	5,687	3,404	5,240	13,544	5,093	3,357	5,094	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{2,1}

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון, או על בסיס ממוצע יומי.
2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

הרווח הנקי בשנת 2018 הסתכם בסך 12 מיליון ש"ח ובנטרול תוכנית פרישה מרצון בסך 13 מיליון ש"ח. בשנת 2017 נרשם רווח נקי בסך 15 מיליון ש"ח.

סך הכנסות המגזר הסתכמו ב- 31 מיליון ש"ח לעומת 32 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות מריבית נטו הסתכמו ב- 18 מיליון ש"ח, לעומת הכנסה בסך 19 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב- 13 מיליון ש"ח בדומה לתקופה מקבילה אשתקד. הוצאות המגזר הסתכמו ב- 12 מיליון ש"ח, לעומת 11 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2018 נרשמה הוצאה זניחה בגין הפסדי אשראי, לעומת הכנסה בסך 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי בשנת 2018 הסתכם בסך 34 מיליון ש"ח ובנטרול תוכנית פרישה מרצון בסך 39 מיליון ש"ח. בשנת 2017 נרשם רווח בסך 62 מיליון ש"ח.

מגזר זה מרכז את כלל ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק בשקלים ובמט"ח. המגזר כולל את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ובמכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות פוזיציות מטבע וריבית. כמו כן, מועמסות על מגזר זה עלויות הנובעות מהצורך בשמירה על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים, הבאות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

הכנסת הריבית נטו הסתכמה ב-77 מיליון ש"ח, לעומת הכנסת ריבית נטו בסך 76 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסה שאינה מריבית הסתכמה בכ-66 מיליון ש"ח, לעומת הכנסה בסך 96 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

היקף תיק ניירות הערך הממוצע לתקופה הסתכם ב- 6.5 מיליארד ש"ח לעומת 9.8 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סכומים שלא הוקצו והתאמות

המגזר כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

חברות מוחזקות עיקריות

תיאור הפעילות של החברות המוחזקות העיקריות

חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (להלן: "**החברה לנאמנות**") – החברה לנאמנות הוקמה בשנת 1963. החברה עוסקת במתן שירותי נאמנות לקרנות נאמנות (על-פי חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד - 1994), למחזיקי ניירות ערך הנסחרים בבורסה, להנפקות פרטיות, וכן במתן שירותי נאמנות פרטיים (נאמנויות כספיות, שמירת מניות ועוד). לעניין כוונת מכירת החזקות בחברה לנאמנות, ראה באור 14 לדוח הכספי.

אגוד ליסינג בע"מ (להלן: "**אגוד ליסינג**") – אגוד ליסינג הוקמה בשנת 1996. החברה עוסקת במימון כלי רכב וציוד בשיטת הליסינג המימוני וכן מעמידה אשראי לרכישת רכבי "יד שניה" ללקוחות הבנק וללקוחות אחרים. יתרת המימון שהעמידה אגוד ליסינג ללקוחותיה ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב- 410 מיליון ש"ח, לעומת 403 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017 ויתרת האשראי שהעמידה אגוד ליסינג לרכישת רכבי "יד שניה" ביום 31 בדצמבר 2018 הסתכמה ב- 670 מיליון ש"ח לעומת 483 מיליון ש"ח בשנת 2017.

אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.) בע"מ (להלן: "**א.ש.י.**")^{2,1} – א.ש.י. הוקמה בשנת 1998, ומשמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. היקף תיק ההשקעות של א.ש.י. עומד על כ- 150 מיליון ש"ח, בתחומי השקעות שונים. בחלק מהשקעותיה שומרת לעצמה א.ש.י. את הזכות למנות נציג מטעמה המשמש כדירקטור או כמשקיף בדירקטוריון החברה בה בוצעה ההשקעה.

אגוד הנפקות בע"מ (להלן: "**אגוד הנפקות**") – אגוד הנפקות הוקמה בשנת 2005 על מנת לעסוק בהנפקה של תעודות התחייבות והפקדת תמורתן בבנק. אגוד הנפקות הנה תאגיד מדווח כמשמעו בחוק ניירות ערך, וזאת כל עוד יוחזקו בידי הציבור ניירות ערך שהונפקו על-ידה. לפירוט בדבר אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו על ידי אגוד הנפקות ואישור חברת מידרוג לאותן תעודות התחייבות, ראה באור 19 לדוחות הכספיים. לפירוט בדבר הסכם פיקדונות בין הבנק לבין אגוד הנפקות – ראה באור ג.23(15).

כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן: "**כרמל**") – בנק כרמל למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן: "**בנק כרמל**") עסק בתחום המשכנתאות. בשנת 2001 נחתם הסכם בין הבנק לבין קבוצת כרמל השקעות בע"מ, על-פיו רכש הבנק את מרבית הנכסים, ההתחייבויות והפעילות הבנקאית של בנק כרמל ובמקביל בוטל רישיון הבנק של בנק כרמל. בעקבות הביטול, שונה שמו של בנק כרמל לשמו הנוכחי. בעקבות רכישת הפעילות הבנקאית על-ידי הבנק, נרשמה בכרמל יתרת חוב אשר נושאת ריבית והפרשי הצמדה. רווחי כרמל נובעים בעיקר מיתרת חוב זו.

אגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ (להלן: "**אגודים סוכנות לביטוח**") – אגודים סוכנות לביטוח עוסקת בביטוח חיים ללווים או בביטוח דירות מגורים הנעשים אגב הלוואה לדירור ללקוחות הבנק בהתאם לסעיף 11(ב) לחוק הבנקאות.

ליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ (להלן: "**ליבלוב**") – ליבלוב הייתה בבעלות מלאה של בנק כרמל בעת שנרכשה על-ידי הבנק בשנת 2001. ליבלוב עוסקת בביטוח דירות מגורים הנעשה אגב הלוואה לדירור ללקוחות כרמל - בהתאם לסעיף 11(ב) לחוק הבנקאות. ליבלוב אינה עוסקת בפעילות חדשה, אלא מתחזקת את הפעילות הקיימת עד לסיומה. נתוניה הכספיים של ליבלוב מאוחדים באלה של כרמל. לפרטים אודות כרמל, ראה לעיל.

אגודים בע"מ (להלן: "**אגודים**") – אגודים עוסקת ברכישה והשכרה וכן באחזקה, ניהול ובינוי של נכסי הנדל"ן של הבנק, עבור הבנק ועבור חברות הבת שלו. נתוניה הכספיים של אגודים מוצגים בדוחות הסולו של הבנק.

אגוד מערכות בע"מ (להלן: "**אגוד מערכות**") – אגוד מערכות עוסקת במתן שירותי מחשוב לבנק ולחברות הבת שלו. נתוניה הכספיים של אגוד מערכות מוצגים בדוחות הסולו של הבנק.

השקעה אחרת – בנוסף, מחזיק הבנק בכ- 14% מהון המניות בחברה לפיתוח חוף התכלת (תל אביב - הרצליה) בע"מ (להלן: "**החברה לפיתוח**"), אשר בבעלותה חטיבת קרקע במרכז הארץ. לפרטים נוספים בדבר אחזקה זו ראה באור 16 ולעניין תהליך בחינת מימוש אחזקה זו ראה באור ז.32. לדוח הכספי.

¹ מניות א.ש.י. מוחזקות על ידי הבנק ועל ידי החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ.

² א.ש.י. מחזיקה, אחזקה מלאה בשיעור 100% בחברת הבת, אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ ובחברה הנכדה אגוד חיתום ופיננסים בע"מ – חברות אשר נכון למועד הדיווח לא מתנהלות במסגרתן כל פעילות עסקית.

תרומתן של חברות מוחזקות עיקריות לעסקי הקבוצה:

2017		2018		שם החברה
רווח לאחר מס	רווח לפני מס	רווח לאחר מס	רווח לפני מס	
אלפי ש"ח				
5,135	7,804	3,866	5,803	חברה לנאמנות של בנק אגוד
672	266	6,569	8,875	אגוד ליסינג*
10,149	12,481	453	3,054	אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ**
895	895	992	992	אגוד הנפקות
2,094	3,234	2,018	2,866	כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות
1,780	2,314	2,727	3,336	אגודים סוכנות לבטוח
634	822	723	926	ליבלוב סוכנות לביטוח
21,359	27,816	17,348	25,852	

* תוצאות שנת 2017 הושפעו מזקיפת הפסדי אשראי בגין הפרשה קבוצתית עקב הרחבת פעילות תיק האשראי הקמעונאי.

** תוצאות שנת 2018 הושפעו מהפרשה לירידת ערך של השקעות בסך של כ-5 מיליון ש"ח.

תשואת הבנק על ההשקעות בחברות המוחזקות שפורטו לעיל בשנת 2018 הייתה 1.7%, לעומת 2.8% בשנת 2017.

להלן פרטים בדבר דיבידנד, דמי ניהול והשתתפות בהוצאות והכנסות (הוצאות) מימון, נטו, שקיבל או שילם הבנק או שהוא זכאי לקבל, מחברות הבת שלו, לשנים 2018 ו-2017:

הכנסות (הוצאות) מימון נטו		דמי ניהול והשתתפות בהוצאות		דיבידנד		שם החברה
2017	2018	2017	2018	2017	2018	
אלפי ש"ח						
(1,332)	(1,495)	90	90	-	-	חברה לנאמנות של בנק אגוד
7,200	17,490	84	84	-	-	אגוד ליסינג
(265)	(1,534)	354	354	-	-	אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ
(205)	(258)	9	12	-	-	אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ
(76)	(104)	9	6	-	-	אגוד חיתום ופיננסיים בע"מ
(81,552)	(97,952)	120	120	-	-	אגוד הנפקות
(3,704)	(3,800)	1,934	1,790	2,806	2,728	כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות
(145)	(218)	48	48	-	-	אגודים סוכנות לבטוח

הסכמים, עסקאות ותשלומים בין חברות הקבוצה

א. הסכמי פקדונות עם אגוד הנפקות

הבנק ואגוד הנפקות בע"מ חתמו על הסכמי פקדונות בקשר עם הנפקות של אגרות חוב ו/או כתבי התחייבות ו/או ניירות ערך מסחריים, לפירוט ראה באור ג.23.(15).

ב. הסכמי התחשבות

הבנק מספק באופן שוטף שירותים ניהוליים ותפעוליים לחברות הבת שלו כגון: שירותים משפטיים, שירותי משרד, הנהלת חשבונות ובקורת פנימית של חברות הבת. על מנת להסדיר את היחסים החוזיים בינו לבין החברות כאמור, התקשר הבנק בהסכמים לפיהם משלמות חברות הבת לבנק סכומים מסוימים בגין השירותים או משפות אותו על ההוצאות התפעוליות ששולמו על-ידו בגין מתן השירותים כאמור לעיל.

ג. שטרי הון

בין השנים 2000 ל-2017, העמיד הבנק לחברות הבת שלו שטרי הון כנגד העמדת הון עצמי בתנאים שלהלן:

1. א.ש.י - הוסכם, כי שטר ההון הוצא כנגד סכום של 139 מיליון ש"ח, אותם העמיד הבנק לא.ש.י בשיעורים ובמועדים עליהם יוסכם בין א.ש.י לבין הבנק מפעם לפעם, וזאת על-ידי זיכוי החשבון של א.ש.י בבנק. כל אחד מהסכומים כאמור יועמד לפירעון לפי דרישת הבנק, לא לפני חלוף שנה מתום השנה בה הועמד הסכום. שטר ההון יעמוד בדרגת פירעון עדיפה לפני כל החובות האחרים של א.ש.י. הוסכם כי הסכום כאמור לא יישא ריבית ולא יהיה צמוד בכל אופן שהוא.
2. אגוד הנפקות - הוסכם, כי שטר ההון הוצא כנגד סך של 16 מיליון ש"ח אותם העמיד הבנק לאגוד הנפקות, וזאת בדרך של זיכוי חד פעמי של חשבון אגוד הנפקות בבנק במלוא הסכום. הוסכם כי הסכום כאמור לא יישא ריבית ולא יהיה צמוד בכל אופן שהוא. עוד הוסכם כי שטר ההון יועמד לפירעון אך ורק בעת פירוקה של אגוד הנפקות ורק לאחר פירעון כל התחייבויותיה לכל נושיה האחרים.
3. אגוד ליסינג - הוסכם, כי שטר ההון הוצא כנגד סכום של 400 מיליון ש"ח (מזה 300 מיליון ש"ח הועמדו בשנת 2017), אותם העמיד הבנק לאגוד ליסינג בשיעורים ובמועדים עליהם יוסכם בין אגוד ליסינג לבין הבנק מפעם לפעם, וזאת על-ידי זיכוי חשבונה של אגוד ליסינג בבנק. כל אחד מהסכומים כאמור יועמד לפירעון לפי דרישת הבנק, שתוכל להיות מוגשת לא לפני תום חמש שנים מהיום בו הועמד אותו סכום. שטר ההון יעמוד בדרגה נדחית מפני התחייבויות אחרות של אגוד ליסינג ויהיה קודם רק לחלוקת עודפי הרכוש של אגוד ליסינג בפירוק. הוסכם כי הסכום כאמור לא יישא ריבית ולא יהיה צמוד בכל אופן שהוא.

לפרטים ראה גם באור 14 לדוח הכספי.

ד. כתבי שיפוי

דירקטוריון הבנק אישר מתן כתבי שיפוי בלתי חוזרים ובלתי מותנים שנכנסו לתוקף מיום 30 ביוני 2009 לחברות המאוחדות, לפירוט ראה באור ג.23.(14).

ה. התקשרויות נוספות

הבנק מקבל על בסיס קבוע ושוטף, ובתמורה, שירותים מחברות הבת שלו, כדלקמן:

1. אגודים (אחזקה, השכרה, ניהול ובינוי נכסי הנדל"ן של הבנק).

2. אגוד מערכות (שירותי מחשוב).

מתן השירותים של חברות אגודים ואגוד מערכות לבנק מהווה את עיקר פעילותן.

ו. מסגרות אשראי לחברות הבת

הבנק מעמיד מפעם לפעם לחברות הבת בקבוצה, מסגרות אשראי לצורך ביצוע פעילותן השוטפת. נכון ליום 31 בדצמבר 2018, העמיד הבנק מסגרות אשראי לחברות הבת בהיקף של כ- 636 מיליון ש"ח לעומת כ- 600 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בין כמימון ובין כערבות פיננסית.

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים (לרבות סיכונים IT, סייבר ואבטחת מידע), סיכונים משפטיים, סיכונים ציות וכן סיכונים מוניטין וסיכונים אסטרטגיים. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מכוונת לעמידה ביעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך הטמעת תרבות ניהול הסיכונים ובקרתם. מדיניות ניהול הסיכונים מסייעת לבנק לממש את יעדיו אלה, תוך הגדרת סוגי הסיכונים והיקפם, ועמידה בתיאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון. לצורך זה מופעלות מערכות דיווח ומנגנוני פיקוח ובקרה מתאימים. למידע מפורט של הסיכונים ואופן ניהולם ראה דוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

ממשל תאגידי

תהליכי ניהול הסיכונים והלימות ההון בבנק מוסדרים ומפוקחים באמצעות הדירקטוריון וועדותיו, מנכ"ל הבנק והנהלה, ועדות הנהלה, האגפים העסקיים יוצרי הסיכון, אגף בקרות וניהול סיכונים, אגף חשבונאי ראשי, האגף ליעוץ משפטי, אגף משאבים והביקורת הפנימית.

- ביום 19 ביוני 2018 החליט דירקטוריון הבנק, בהסכמה עם מנכ"ל הבנק, מר ישראל טראו, כי מר טראו יחדל לכהן כמנכ"ל הבנק. מר טראו ממשיך להיות מועסק על ידי הבנק למשך התקופה הקצובה הקבועה בהסכם העסקתו, וזאת לצורך מתן שירותים נוספים על פי צרכי הבנק.
- ביום 15 ביולי 2018 החליט דירקטוריון הבנק, למנות את הגב' שבי שמר, כמנכ"לית הבנק, במקום מר ישראל טראו. הגב' שמר החלה לכהן בתפקיד מנכ"לית הבנק ביום 17 באוגוסט, 2018 לאחר שהתקבל אישור המפקחת על הבנקים למינייה.
- ביום 20 באפריל 2018 סיימה הגב' אילה חפץ, את תפקידה כראש אגף עסקים בבנק ופרשה מהבנק והחל מיום 21 באפריל 2018 ועד למינויה כמנכ"לית הבנק, כיהנה הגב' שבי שמר כממלאת מקום ראש אגף עסקים בבנק, בנוסף לתפקידה כראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ.
- ביום 16 באוגוסט, 2018 החליט דירקטוריון הבנק על מינויו של מר יצחק עוז כראש אגף עסקים וכן על מינויו של מר טוביה סופר כראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ, במקומה של הגב' שבי שמר ששימשה בתפקידים אלו עד לתחילת כהונתה כמנכ"לית הבנק. מר עוז החל כהונתו כראש אגף עסקים ביום 7 באוקטובר, 2018 ומר סופר החל כהונתו כראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ ביום 11 באוקטובר, 2018, לאחר שהתקבל אישור המפקחת על הבנקים למינייה.
- ביום 9 באוגוסט, 2018 הודיעה הגב' נטע אברהמוב ביטן, המכהנת כמנהלת הסיכונים הראשית, על החלטתה לפרוש מתפקידה זה ומהבנק. הגב' נטע אברהמוב ביטן סיימה עבודתה בבנק ביום 31 בדצמבר, 2018.
- ביום 31 באוקטובר, 2018 החליט דירקטוריון הבנק למנות את מר אלון בירון כמנהל הסיכונים הראשי בבנק וכראש אגף בקרות וניהול סיכונים במקום הגב' נטע אברהמוב ביטן. מר בירון החל לכהן בתפקידו ביום 1 בינואר, 2019, לאחר שהתקבל אישור המפקחת על הבנקים למינייה.
- ביום 15 במרס 2018 סיימה הגב' מוריה הופטמן דורון תפקידה כיועצת המשפטית הראשית של הבנק ופרשה מהבנק והחל מיום 16 במרס 2018 מכהנת עו"ד עירית מקוב ירושלמי כיועצת המשפטית הראשית של הבנק, בנוסף לתפקידה כמזכירת הבנק.
- ביום 16 באוגוסט, 2018 סיים מר חמי מורג, סמנכ"ל בכיר, את תפקידו כראש אגף משאבים.
- ביום 31 ביולי, 2018 החליט דירקטוריון הבנק על מינויה של הגב' נירה שמידט מנור כראש אגף משאבים, במקום מר מורג לאחר שהתקבל אישור המפקחת על הבנקים למינייה. הגב' שמידט מנור החלה לכהן בתפקידה זה ביום 1 בנובמבר, 2018.
- ביום 1 בנובמבר 2018 החל מר בני גורביץ לכהן כמנמ"ר הבנק במעמד סמנכ"ל שאינו חבר הנהלה, וזאת בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 20 בספטמבר, 2018.

הדירקטוריון מתווה את האסטרטגיה והמדיניות העסקית של הבנק, מנחה ומכוון את הנהלת הבנק לגבי היעדים והקווים העקרוניים לפעילות הבנק. מדיניות החשיפה הכוללת של הדירקטוריון באה לידי ביטוי במסגרת הגדרת תיאבון וסיבולת הסיכון ובמסגרת מסמכי מדיניות ספציפיים. הדירקטוריון מפקח על יישום האסטרטגיה והמדיניות, על עמידה ביעדים שנקבעו ועל

עמידה בגבולות תאבון וסיבולת הסיכון וכל זה תוך הקפדה על קיומם של 3 קווי הגנה והפרדה ברורה בין יוצרי הסיכון, מנהלי הסיכונים ותהליכי הבקרה הבלתי תלויים המתבצעים אודותיהם.

בדירקטוריון ובוועדותיו נערכים דיונים אודות אופי ומאפייני הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק בפעילותו, הדרך לאמוד אותם ומידת אפקטיביות הפיקוח עליהם, לרבות דיונים לגבי הכלים ואופן השימוש בהם, אמידה, מדידה וניטור הסיכונים. הדירקטוריון קובע את מדיניות החשיפה לסיכונים של הבנק, תוך דיון בתמהיל החשיפות המשקפות את פרופיל הסיכון של הבנק, היקף ההון הנדרש והקצאתו לפעילויות העסקיות השונות. קביעת תיאבון וסיבולת הסיכון ובחינת הצורך בעדכון, בכל תחומי הפעילות והחשיפות לסיכונים. תחומים אלו כוללים: יעדי ההון ותכנון ההון, סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכונים נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכונים ריכוזיות, סיכונים מוניטין וסיכון אסטרטגי.

המעקב אחר עמידה בתאבון וסיבולת הסיכון בכל תחומי הפעילות מבוצע באמצעות מסמך הסיכונים הרבעוני הנדון בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון. בנוסף, פותחו כלי מעקב לבחינה שוטפת של העמידה בתאבון וסיבולת הסיכון ובחינת התפתחות החשיפה לסיכונים לאורך זמן. ראה דוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

תרחישי קיצון

תרחישי קיצון - הבנק משתמש בתרחישי קיצון צופי פני עתיד ככלי משלים לגישות ניהול סיכונים המבוססות על מודלים כמותיים מורכבים, תוך התייחסות לנושאים שלהלן:

- תכנון הון ונזילות
- בחינת תאבון סיכון של הבנק
- זיהוי ריכוזי סיכון קיימים או פוטנציאליים
- פיתוח כלים להפחתת סיכונים או תכניות להמשכיות עסקית

בהתאם להנחיות בקשר לתהליך ה-ICAAP, על הבנק לבצע תרחישים נאותים ומידתיים, בהתאמה לגודל הבנק ומורכבותו, ביחס לכל סיכון אשר זוהה כסיכון מהותי. לצורך כך הבנק מבצע הערכה של מכלול הסיכונים ומפעיל תרחישי קיצון על הסיכונים המהותיים ובכלל קווי העסקים של הבנק. תהליך הערכה זה מבוצע על ידי סקירה יסודית של אופיין והרכבן של פעילויות הבנק ובשילוב עם סקירת הסביבה החיצונית שבה פועל הבנק מתוך מטרה להעריך את מידת השפעתה על מצבו הפיננסי הנוכחי והעתיד. זיהוי גורמי הסיכון המתאימים הינו מרכיב קריטי להבטחת הלימות תהליך מבחני הקיצון בכללותו. על כן, כל מבחן קיצון מאופיין במערך מזוהה וברור של גורמי סיכון העלולים להיות מושפעים מהתרחישים שהוגדרו.

הפעלת תרחישי קיצון הינה חלק מהממשל התאגידי וממדיניות ניהול הסיכונים של הבנק.

תוצאות תרחישי הקיצון נלקחות בחשבון בקבלת החלטות אסטרטגיות עיקריות והמגבלות על תוצאות מבחני הקיצון והתרחישים הולמות את תיאבון הסיכון שקבע הבנק. מבחני קיצון מיושמים ברמות שונות של חומרה וסבירות התרחשות תוך התבססות גם על תרחישים היסטוריים ותרחישים חריגים, אך מתקבלים על הדעת, המתפרשים על פני מחזור כלכלי מלא. חלק מתרחישי הקיצון הינם אינטגרטיביים תוך מתן אפשרות לניתוח פרטני של גורמי סיכון ותנודות בשווקים ספציפיים.

הדירקטוריון והנהלה מעורבים בקביעת מטרות מבחני הקיצון, הגדרת תרחישים, דיון בתוצאות מבחני הקיצון, הערכת פעולות אפשריות וקבלת ההחלטות. ההנהלה תפקח על תהליכי פיתוח מבחני הקיצון ותפעולם.

ראה גם דוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

סיכונים אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון לגרימת הפסד לבנק כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה בכושר הפירעון של צד נגדי של הבנק לעסקה, תוך אי עמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו, והינו הסיכון המשמעותי ביותר אליו נחשף הבנק במסגרת פעילותו בעיקר מבחינת היקפו ביחס לסיכונים אחרים.

סיכון איכות תיק האשראי

הבנק מנהל את סיכון האשראי בהתאם למסמכי מדיניות האשראי, המפרטים עקרונות לאישור אשראי – הערכת טיב הלקוח, יכולת ההחזר שלו, חוסנו הפיננסי, נזילותו, מהימנותו, ותק פעילותו בענף, ותק פעילותו בבנק, טיב הביטחונות שהוא יכול להעמיד ועוד. על בסיס עקרונות אלו, הוגדרו נהלי עבודה מפורטים, המגדירים הנחיות ברורות לגבי אופן מתן האשראי בבנק, תהליכי העבודה לניהול האשראי, טרם מתן האשראי ומהלך ניהולו. נהלים אלה מחייבים את הגורמים המטפלים באשראי בבנק להיכרות מעמיקה עם הלווה והבנת העסקה, ובכלל זה: מטרת האשראי, התאמתו לצרכי הלקוח, מבנה האשראי ומקורות ההחזר שלו.

מסמכי המדיניות נדונים בתדירות שנתית, לפחות, ונותנים ביטוי לאסטרטגיה העסקית של הבנק לצד התפתחויות כלכליות במשק ובעולם ולהוראות רגולטוריות רלוונטיות. מסמכי המדיניות מגדירים את מגבלות הסיכון לניהול האשראי, ממשל תאגידי ומדרג סמכויות לאישור אשראי, מרווח / תשואה נדרשים המותאמים לסיכון העסקה, במקביל לתיאור קווי ההגנה, חובות הדיווח, הניטור והבקרה. נקבעו אינדיקטורים למעקב רבעוני, שמטרתם זיהוי מוקדם של צורך אפשרי בעדכון המדיניות כאמור. במהלך הרבעון הרביעי 2017 עודכן מסמך המדיניות, בין היתר כתוצאה ממסקנות העבודה בנושא ענף הרכב, בהתאם למכתב הפיקוח "הסיכון באשראי לענף כלי רכב" מיום ה-6 ביולי 2017.

תהליך קבלת ההחלטות בנוגע להעמדת האשראי מתבסס על מדרג סמכויות לבעלי תפקידים ברמות השונות עד לדרג של ועדת האשראי של הדירקטוריון, בהתאם לתיאבון וסיבולת הסיכון שקבע הדירקטוריון, במטרה למזער הסיכון של הסתמכות על שיקול דעת של אדם יחיד.

למידע נוסף על ניהול סיכונים אשראי ראה דוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

ניתוח איכות הסיכון וסיכון אשראי בעייתי¹:

יתרה ליום	
31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
676	507
82	118
758	625

סיכון אשראי מסחרי בעייתי:
 סיכון אשראי בעייתי בגין אנשים פרטיים²
סך סיכון אשראי בעייתי

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018		
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל
במיליוני ש"ח					
417	44	373	388	32	356
136	14	122	100	17	83
205	50	155	137	46	91
758	108	650	625	95	530

סיכון אשראי פגום
 סיכון אשראי נחות
 סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
סך הכל

מזה:

חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר³
 נכסים שאינם מבצעים⁴

60	-	60	77	-	77
335	-	335	340	-	340

- הנתונים מוצגים לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי יתרת הפרשה בגין הפסדי אשראי ולא כוללים ניכוי ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- מזה ליום 31 בדצמבר 2018 חובות בסך 8 מיליון ש"ח מסווגים בהשגחה מיוחדת בפיגור של 60 ימים או יותר.
- לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק פיגור ובגין הלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק פיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- חובות פגומים שאינם צוברים ריבית, לרבות אג"ח שאינו צובר ריבית.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2017			2018		
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי
184	8	176	291	8	283
229	10	219	147	15	132
(2)	-	(2)	(6)	-	(6)
(37)	(3)	(34)	(68)	(3)	(65)
(82)	(7)	(75)	(80)	(5)	(75)
(1)	-	(1)	1	-	1
291	8	283	285	15	270

תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור**
במיליוני ש"ח

יתרת חובות פגומים לתחילת שנה
חובות שסווגו פגומים במהלך השנה
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
חובות פגומים שנמחקו
חובות פגומים שנפרעו
אחר
יתרת חובות פגומים לסוף השנה

93	7	86	81	8	73
48	8	40	66	11	55
(1)	-	(1)	-	-	-
(3)	(2)	(1)	(8)	(2)	(6)
(56)	(5)	(51)	(40)	(5)	(35)
81	8	73	99	12	87

***מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש**
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך השנה
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש
חובות בארגון מחדש שנמחקו
חובות בארגון מחדש שנפרעו
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף תקופה

** מאזני, לא כולל אגרות חוב פגומות.

מדד סיכון:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
1.2%	1.2%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.2%	0.3%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.0%	1.0%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
85.9%	89.8%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
71.2%	70.7%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר בפיגור של 90 ימים או יותר
2.1%	1.8%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.2%	0.5%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.3%	0.5%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור הממוצעת
25.6%	44.1%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור *

* הנתון תנודתי עקב תנודתיות בהיקף המחיקות החשבונאיות.

סיכון ריכוזיות תיק האשראי

סיכון ריכוזיות הינו אחד מסוגי הסיכון העומדים בפני תאגיד בנקאי בפעילותו העסקית. בניגוד לרכיבי הסיכון האחרים המוגדרים בדרך כלל ברמת עסקה בודדת, או ברמת צד נגדי יחיד, החשיפה לסיכון הריכוזיות נובעת מהרכב תיק נכסי הסיכון של הבנק או מהרכב החשיפות שלו. במסגרת ניהול הסיכון מתייחס הבנק למדדי הריכוזיות הבאים: ריכוזיות לווים, ריכוזיות ענפית, ריכוזיות גיאוגרפית, ריכוזיות ביטחונות וריכוזיות מוצרים. למידע נוסף על ניהול סיכון ריכוזיות האשראי ראה דוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2018						
הפסדי אשראי ⁴			מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁶	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁵	מזה: סיכון אשראי ¹ כולל ¹	מיליוני ש"ח
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו ⁹	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
58	(44)	31	173	213	3,180	3,393
40	(11)	8	50	90	4,384	4,474
10	(4)	3	21	27	1,596	1,623
15	(7)	9	37	46	2,951	2,997
22	8	(14)	46	46	2,572	2,618
19	-	(2)	23	67	2,987	3,054
164	(58)	35	350	489	17,670	18,159
48	-	6	4	63	9,723	9,786
89	(55)	76	15	55	6,059	6,114
301	(113)	117	369	607	33,452	34,059
-	-	-	-	-	669	669
-	-	-	-	-	3,962	3,962
301	(113)	117	369	607	38,083	38,690
-	-	-	-	18	215	233
-	-	-	-	-	748	748
-	-	-	-	-	218	218
-	-	-	-	18	1,181	1,199
301	(113)	117	369	625	39,264	39,889

פעילות לווים בישראל:

תעשייה
 בינוי ונדל"ן - בינוי⁷
 בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
 מסחר
 שרותים פיננסיים
 ענפים אחרים
 סך הכל מסחרי
 אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
 אנשים פרטיים - אחר
 סך הכל ציבור - פעילות
 בישראל
 בנקים בישראל⁸
 ממשלת ישראל
 סך הכל פעילות בישראל
 פעילות לווים בחו"ל:
 סך הכל ציבור
 בנקים בחו"ל
 ממשלות חו"ל
 סך הכל פעילות בחו"ל
 סך הכל

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים, כולל: חובות - 24,776 מיליון ש"ח, אגרות חוב - 5,359 מיליון ש"ח, ניירות ערך שנשאלו - 568 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 642 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים - 8,544 מיליון ש"ח.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
7. כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה. בגין סיכון אשראי מאזני בסך 86 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 27 מיליון ש"ח.
8. לא כולל פקדונות בבנק ישראל.
9. קיטון (גידול) במחיקות נטו (שינוי ביתרת מחיקות בנטרול גביות ומחילות במהלך התקופה).

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017

הפסדי אשראי ⁴				מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁶	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁵	סיכון אשראי כולל ⁵
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו ⁹	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום			
72	(25)	(8)	219	304	3,297	3,601
43	1	1	62	94	5,619	5,713
11	(3)	4	24	27	1,679	1,706
12	(8)	11	47	108	3,186	3,294
28	10	(25)	9	50	3,035	3,085
21	(1)	4	42	89	3,355	3,444
187	(26)	(13)	403	672	20,171	20,843
42	-	4	6	52	9,483	9,535
68	(38)	65	8	30	5,895	5,925
297	(64)	56	417	754	35,549	36,303
-	-	-	-	-	596	596
-	-	-	-	-	4,971	4,971
297	(64)	56	417	754	41,116	41,870
-	-	-	-	4	179	183
-	-	-	-	-	672	672
-	-	-	-	-	1,100	1,100
-	-	-	-	4	1,951	1,955
297	(64)	56	417	758	43,067	43,825

פעילות לווים בישראל:

תעשייה	3,601
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁷	5,713
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1,706
מסחר	3,294
שרותים פיננסיים	3,085
ענפים אחרים	3,444
סך הכל מסחרי	20,843
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	9,535
אנשים פרטיים - אחר	5,925
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	36,303
בנקים בישראל ⁸	596
ממשלת ישראל	4,971
סך הכל פעילות בישראל	41,870
פעילות לווים בחו"ל:	
סך הכל ציבור	183
בנקים בחו"ל	672
ממשלות חו"ל	1,100
סך הכל פעילות בחו"ל	1,955
סך הכל	43,825

* סווג מחדש.

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים, כולל: חובות - 25,447 מיליון ש"ח, אגרות חוב - 6,822 מיליון ש"ח, ניירות ערך שנשאלו - 816 מיליון ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 325 מיליון ש"ח, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים - 10415 מיליון ש"ח.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזני (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
7. כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה. בגין סיכון אשראי מאזני בסך 82 מיליון ש"ח ובגין סיכון אשראי חוץ מאזני בסך 127 מיליון ש"ח.
8. לא כולל פקדונות בבנק ישראל.
9. קיטון (גידול) במחיקות נטו (שינוי ביתרת מחיקות בנטרול גביות ומחילות במהלך התקופה).

ריכוזיות לווים

מדיניות האשראי של הבנק הינה להגדיל את הפיזור בתיק האשראי בין הלווים השונים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 313 סך האשראי ללווה בודד ולקבוצת לווים בנקאית לא יעלה על 15% מהון הבנק, סך האשראי לקבוצת לווים לא יעלה על 25% מהון הבנק והחשיפה של סך כל החבויות נטו (לאחר ניכוי הסכומים המפורטים בסעיף 5 להוראה) של "הלווים", "קבוצות הלווים", "קבוצות הלווים הבנקאיות" ו"קבוצת הלווים כרטיסי אשראי", שחבות כל אחד מהם נטו, עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על שיעור של 120% מהון הבנק. דירקטוריון הבנק קבע תיאבון וסיבולת סיכון הכוללים שמירת מרווח מסוים ממגבלות בנק ישראל אלה. הבנק עומד בהנחיות אלה ואינו חורג מהן.

ליום 31 בדצמבר 2018 לא קיימות יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לקבוצות לווים ולקבוצות לווים בנקאיות בבנק אשר חבותן נטו, על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 202.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 200 מיליון ש"ח, לפי ענפי משק, ליום 31 בדצמבר 2018:

סך הכל	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי מאזני *		מספר לווים	ענף
		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
739	393	346	3	3	בינוי ונדל"ן- בינוי
696	65	631	2	2	שירותים פיננסיים
1,435	458	977	5	5	סך הכל

* אשראי לציבור ונכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים.

הערות:

1. האשראי המאזני וסיכון האשראי החוץ מאזני סווגו לפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי (יתרת חוב רשומה).
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, חושב בהתאם להגדרות לצורך חישוב מגבלות חבות של לווה.
3. הנתונים מוצגים לפני ניכוי הביטחונות המותרים בקיזוז לצורך מגבלת לווה בודד וקבוצת לווים.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לששת קבוצות הלווים הגדולות בבנק לפי ענפי משק, ליום 31 בדצמבר 2018:

סך הכל *	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי מאזני		מספר קבוצות	ענף משק
		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
329	47	282	1	1	בינוי ונדל"ן- פעילויות בנדל"ן
262	83	179	1	1	בינוי ונדל"ן- בינוי
544	78	466	2	2	שירותים פיננסיים
283	19	264	1	1	מסחר
295	43	252	1	1	אספקת חשמל ומים
1,713	270	1,443	6	6	סך הכל

* חבות נטו הנובעת מיתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לקבוצות לווים, על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

חשיפה למדינות זרות - מאוחד

א. חשיפות עיקריות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)¹

מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מהון, לפי הנמוך.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018		
סך הכל	חשיפה חוץ מאזנית ^{2,3}	חשיפה מאזנית ²	סך הכל	חשיפה חוץ מאזנית ^{2,3}	חשיפה מאזנית ²
	967	232		735	868
579	68	511	-	-	-
1,557	353	1,204	1,294	237	1,057
3,103	653	2,450	2,162	415	1,747
20	2	18	6	1	5
281	128	153	198	32	166
109	24	85	86	20	66

במיליוני ש"ח

המדינה

- ארה"ב
- בריטניה
- אחרות
- סך כל החשיפות למדינות זרות
- מזה: סך החשיפות למדינות PIGS⁴
- מזה: סך החשיפות למדינות LDC⁵
- מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות⁶

1. על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות נזילים.
2. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות לווה ושל קבוצת לווים.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
4. אין לבנק חשיפה למדינות: פורטוגל, יוון וספרד.
5. החשיפה למדינות LDC כוללת את המדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות, שהינן ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
6. חשיפת למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר). הסכום מתייחס ל-2 מדינות.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים¹ על בסיס מאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			דירוג אשראי חיצוני ⁵
חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	
						במיליוני ש"ח
58	18	40	79	19	60	AA- עד AAA
561	4	557	610	7	603	A- עד +A
21	-	21	94	-	94	BBB- עד +BBB
5	-	5	25	-	25	B
-	-	-	-	-	-	ללא דרוג
645	22	623	808	26	782	סה"כ חשיפה ⁴

1. מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות וקסטודיאנים.
2. פקדונות ויתרות עו"ש בבנקים, השקעות באגרות חוב, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים המוצגים לפני קיזוז דו צדדי כהגדרתו בנספח ג'- בהוראת ניהול בנקאי תקין 203.
3. ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
4. לא קיימים מוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכן לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי.
5. הדרוג הינו ברמת קבוצה בנקאית מאוחדת.

הערות:

- א. חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה באור 12.ה. לדוחות הכספיים).
- ב. לפירוט לגבי היקף החשיפה לקבוצות לווים בנקאיות ראה תת פרק "סיכון ריכוזיות תיק האשראי". למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 25.ב. לדוחות הכספיים.

המוסדות הנכללים בטבלה לעיל כוללים בעיקר בנקים הפועלים במדינות OECD. עיקר החשיפות ליום 31 בדצמבר 2018 הינן למוסדות הפועלים בארצות הברית, בריטניה וגרמניה. לבנק חשיפה בסך 3 מיליון ש"ח לבנק אירלנדי בדרוג +A וחשיפה זניחה לבנקים הפועלים באיטליה. לא קיימת חשיפה לבנקים הפועלים ביוון, פורטוגל וספרד. לא קיימת חשיפה למוסדות פיננסיים זרים העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בדבר רכיבי ההון.

הבנק עוקב אחר שינויים בדירוגים של מוסדות אלו המתפרסמים על ידי סוכנויות הדרוג הבינלאומיות. הבנק עוקב אחר פרמטרים נוספים המצביעים על מצבם של מוסדות אלו. פרמטרים אלו כוללים שינויים מהירים במחירי המניות, שינויים במרווחי אג"ח ו-Credit Default Swaps, עלויות גיוס מקורות ומידע נוסף המתפרסם אודות המוסדות הפיננסיים. על בסיס מכלול המידע הנאסף, הבנק מתאים את היקף החשיפה למוסדות הפיננסיים השונים.

הפעילות מול בנקים בחו"ל

פעילות הבנק מול בנקים בחו"ל מבוססת על מגבלות חשיפה המאושרות אחת לשנה הנבחנות באופן שוטף ומעודכנות בהתאם לצורך. חשיפת האשראי בפעילות עם בנקים בחו"ל נובעת בעיקרה מהפעילויות הבאות: הפקדת עודפי נזילות, קבלת ערבויות כביטחון ללקוחות, פעילות בנגזרים, פעילות סליקה ורכישת אג"ח של בנקים.

הבנק פועל בנגזרים בעיקר מול בנקים עמם נחתמו הסכמי ISDA והסכמי CSA. לבנק הסכמי סליקה ב-Continuous Linked Settlement (CLS) באמצעות בנק בינלאומי גדול בעל דירוג גבוה, שהינו חבר מסלקת CLS. ישנם מטבעות ועסקות הנסלקים דו-צדדית.

נגזרי ריבית IRS במטבעות אירו ודולר נסלקים במסלקת LCH באמצעות Commerzbank שהינו חבר מסלקה. יתר העסקות נסלקות דו-צדדית.

הבנק קבע מגבלות חשיפה למוסדות פיננסיים השונים תוך התייחסות לחשיפת אשראי ישירה, לחשיפה הנבעת ממכשירים פיננסיים נגזרים ולסיכון סליקה. חשיפת האשראי הינה ברובה לטווח קצר ומהווה חלק מניהול עודפי הנזילות של הבנק במטבע חוץ. החשיפה ממכשירים פיננסיים נגזרים נובעת בעיקר מפעילות עם לקוחות והינה ברובה לטווחים של עד שנה.

בנוסף, פועל הבנק מול מספר מוסדות פיננסיים זרים לצורך קבלת שירותי משמורת (Custodian) בפעילות בניירות ערך זרים.

המדיניות מפרטת את דרכי השגת היעדים העסקיים הנגזרים מהתכנית האסטרטגית ואת המתודולוגיה להעמדת האשראי וניהולו. המדיניות קובעת את תאבון וסיבולת הסיכון הן לגבי עסקה ספציפית והן לגבי סיכון התיק בכללותו וזאת על מנת להגביל את החשיפה לסיכונים האשראי מסוג זה, לשמר את איכותו של תיק האשראי ולמזער את הסיכון הגלום בו.

מדיניות האשראי מתורגמת לנהלים והנחיות מפורטות להעמדת האשראי, לניהול תיק האשראי ולתהליכי הבקרה עליו. יישום הנהלים וההנחיות מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן הלוואות דיור. המדיניות נבחנת על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה ומותאמת למציאות הכלכלית וההתפתחויות בסביבה העסקית, תוך בחינת הסיכונים והשינויים בהנחיות הרגולטוריות. על מנת לתת ביטוי לשינויים אלו מעדכן הבנק מעת לעת את תמהיל המוצרים, הקריטריונים העסקיים, המגבלות ותמחור האשראי לדיור.

סמכויות למתן הלוואות לדיור:

תהליך קבלת ההחלטות בנוגע להעמדת האשראי מתבסס על מדרג סמכויות לבעלי תפקידים ברמות השונות עד לדרג של ועדת אשראי בראשות המנכ"ל, בהתאם לתיאבון וסיבולת הסיכון שקבע הדירקטוריון.

כלי בקרה וניהול סיכונים:

בבנק קיימים מנגנונים שונים של בקרות, הן פנימיות בשרשרת הניהול של מערך אשראי קמעונאי ומשכנתאות, והן חיצוניות לתהליכי האשראי. כלי הבקרה כוללים בין היתר הגדרות מפורטות של מרכיבי ניהול הסיכונים ובקרתם, קביעת תיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון למרכיבי הפעילות השונים, הטמעת מערכות מיכניות הן ברמת הסניף והן ברמת המטה, פעילות הדרכה ייעודית ומתכונת דיווח ובקרה בכל הרמות בבנק.

בבחינת הסיכונים בתהליך אישור הלוואה לדיור, מדיניות הבנק קובעת קריטריונים ברורים לבחינת איכות הלקוח וסיכונים העסקה המאפיינים את תחום המשכנתאות, תוך התייחסות להוראות רגולטוריות, מגבלות הסיכון ותנאי השוק המשתנים מעת לעת.

להלן פרמטרים מרכזיים הנלקחים בחשבון בעת דיון בבקשת האשראי:

- בחינת יכולת החזר מההכנסה הפנויה של הלווים, עושרם הפיננסי ושיעור המימון ביחס לשווי הנכס, בהתייחס למגבלות הרגולטוריות והפנימיות.
- שעבודים על הנכס ומצבו המשפטי.
- מימון דירות להשקעה.
- מיקום הנכס וסחירותו.
- בחינת יחס תשואה לנכסי הסיכון בהתאמה ליעדים שקבע הבנק.

בכל בקשת אשראי מתבצעות בדיקות תקינות אוטומטיות ממאגרי מידע שונים, המוצגות לקצין האשראי כפרמטר מקדמי לבחינת העסקה ואישורה.

הלוואות לדיור עם מאפייני סיכון משמעותיים נבחנות על פי קריטריונים ספציפיים. לדוגמא - בהלוואות המועמדות במסלול ריבית משתנה, נבחנת יכולת החזר של הלקוח בסימולציה של עליית ריבית בשיעור העולה על הריבית המוצעת ללקוח בכל המסלולים בהם קיים רכיב ריבית משתנה.

בחינת סיכונים התיק נעשית על ידי בחינת מגזרים וחתכים שונים (לדוגמא, קבוצות רכישה, דירות להשקעה), בחינת איכות הלווים וכן בחינת הסיכונים בסדרת תרחישי קיצון. מערך המשכנתאות עוקב באופן שוטף ורציף אחר התפתחות האשראי לדיור, כמו גם אחר היקף הביצוע המצטבר במשכנתאות בהן שיעור החזר מהכנסה עולה על 30% בהחזרי תשלומי המשכנתא, בהתייחס למשכנתאות החדשות וזאת ברמת כלל התיק ובוחן את המשמעויות השונות הנגזרות מכך.

מבוצע ניטור שוטף לסיכון בתיק, המדווח במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, אשר מובא לדיון להנהלת הבנק, לוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק. במסגרת זו נבחנים ומדווחים בתחומי האשראי למשכנתאות, נושאים כגון: התפתחות דירוג התיק, העמידה במרכיבי תיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון, בחינת איכות הניהול במשכנתאות, בחינת עמידת התיק בתרחישי קיצון ועוד.

התפתחות התיק:

להלן התפתחות היתרות בתיק ההלוואות לדיור* של הבנק וחלקו של הבנק מכלל המערכת הבנקאית:

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
במיליוני ש"ח			
8,638	9,133	9,345	היקף אשראי
11.9%	5.7%	2.3%	גידול למול סוף שנה קודמת
326,799	341,619	363,885	היקף אשראי כלל המערכת
2.6%	2.7%	2.5%	שיעור הבנק מכלל המערכת

* היקף האשראי לדיור, כולל קבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

חלקו של הבנק מכלל המערכת הבנקאית במוצע בשלוש השנים האחרונות עומד על כ- 2.6%.

פריסה גיאוגרפית:

כ- 70% מהמשכנתאות ניתנות באזור ת"א, ירושלים והמרכז (בהם מרוכזים רוב סניפי הבנק). התפלגות גיאוגרפית זו מצביעה על סיכון נמוך יחסית, לאור רמת התעסוקה באזורים אלו, נתוני הביקוש וההיצע ולאור העובדה שמדובר באוכלוסייה מבוססת.

הלוואות בשיעור מימון העולה על 60% (החישוב הינו בהתאם להוראת דיווח לפיקוח 876):

להלן ביצועי הלוואות לדיור בשיעור מימון העולה על 60% בשלוש השנים האחרונות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
במיליוני ש"ח			
2,032	1,584	1,370	סך הכל ביצועים של הלוואות לדיור לתקופה
180	256	255	ביצועים לתקופה בשיעור מימון גבוה מ- 60%
9%	16%	19%	שעור ביצועים לדיור מעל 60% מתוך סך הכל ביצועים לדיור

מניתוח ביצועי המשכנתאות של שנת 2018, בקבוצת המשכנתאות שניתנו בשיעור מימון העולה על 60% (בהתאם לאמור בהוראת הדיווח לפיקוח 876) עולה כי, כולן ניתנו בשיעורים שבין 75%-60%. בהתאם להנחיות בנק ישראל, החל מתאריך ה-1 בנובמבר 2012, לא מאושרות בבנק הלוואות חדשות בשיעור מימון העולה על 75%.

כמו כן, פילוח המשכנתאות אשר ניתנו בשיעור מימון נמוך מ- 60% בשנת 2018 מצביע על כך ש- 38% מהמשכנתאות ניתנו בשיעור מימון שבין 60%-45%, יתר המשכנתאות נתנו בשיעור של עד 45%.

פירוט שיעור החזר ממוצע מהכנסה פנויה (החישוב הינו בהתאם להוראת דיווח לפיקוח 876):

מניתוח ביצועי המשכנתאות של שנת 2018, לפי פילוח שיעור החזר מהכנסה פנויה (בהתאם לאמור בהוראת הדיווח לפיקוח 876) עולה כי, רובן ניתנו בשיעורים שבין 30%-20%. שיעור ביצועי הלוואות לדיור בשיעור החזר הגבוה מ- 40% עמד בשנת 2018 על 0.08% בלבד. בהתאם להנחיות בנק ישראל, החל מתאריך ה-1 באוגוסט 2013, לא מאושרות בבנק הלוואות חדשות בשיעור החזר מהכנסה פנויה העולה על 50% והלוואות הניתנות בשיעור החזר מהכנסה העולה על 40% משוקללות ב- 100% נכסי סיכון.

הלוואות לתקופות ארוכות:

ככלל, תקופות ההלוואות בכל המגזרים ניתנות לתקופות של עד 25 השנה, ובאישור מערך המשכנתאות, עד 30 שנה.

להלן נתונים על התפתחות תיק ההלוואות* לדיור לפי מגזרי הצמדה:

למטרת מגורים													
בביטחון דירת מגורים		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מדד				מגזר לא צמוד					
סך הכל	מגורים	סך הכל	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
יתרה	יתרה	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	
במיליוני ש"ח		ב-%		במיליוני ש"ח		ב-%		במיליוני ש"ח		ב-%		במיליוני ש"ח	
9,297	424	8,873	1.1	95	12.1	1,071	8.9	789	44.0	3,900	34.0	3,018	31.12.18
9,089	364	8,725	1.2	105	11.3	987	9.2	801	44.7	3,897	33.6	2,935	31.12.17

* יתרת ההלוואות מוצגת נטו, לאחר הפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה להפסדי אשראי:

החלטה על הפרשה להפסדי אשראי מבוצעת על בסיס סקירה של תיק האשראי לדיור, על פי נוהל מובנה, הקובע בין היתר את הסמכויות לבחינה ולהחלטה על הפרשה כאמור. ההפרשה להפסדי אשראי בהלוואות לדיור נערכת לפי עומק הפיגור, למעט הלוואות שחלות לגביהן נסיבות מיוחדות, כפי שהוגדרו בהוראות ניהול בנקאי תקין, שלגביהן נערכת הפרשה על בסיס בחינה פרטנית או קבוצתית בהתאם להוראת חובות פגומים.

להלן התפתחות נתוני יתרות הפיגור וההפרשות להפסדי אשראי על פני התקופות:

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
30	38	29	יתרת פיגור ברוטו (כולל ריבית פיגור)
0.35%	0.41%	0.31%	שיעור מהתיק
9	12	15	יתרת הפרשה לפי עומק פיגור
30	32	33	יתרת הפרשה קבוצתית ¹
39	44	48	סך הכל יתרת הפרשה להפסדי אשראי
0.45%	0.48%	0.51%	שיעור מהתיק

1. לרבות קבוצות רכישה.

כללי:

במסגרת ניהול סיכונים אשראי לאנשים פרטיים נוקט הבנק אמצעים שונים להפחתת הסיכונים הנובעים ממתן אשראי זה. מדיניות האשראי הצרכני מפרטת את המדיניות בתחום האשראי בהתאמה לכללי הממשל התאגידי, כפי שנקבעה על ידי הדירקטוריון ואת הקווים המנחים של הדירקטוריון לדרגי הניהול השונים בהתאם לתחומי האחריות שלהם, תחום סמכותם ואופן הבקרה והדיווח שלהם לרבות על מקרים חריגים. המדיניות מגדירה לאנשי האשראי בסניפים, במרכז לבנקאות ישירה ובמטה את העקרונות באשר לאישור האשראי ולדרך ניהול האשראי, שמעמיד הבנק לליווי. המדיניות והקווים המנחים מבוססים, בין היתר, על תיאבון הסיכון של הבנק ומגדירים את התנאים הנדרשים, על מנת לפעול בהתאם לתיאבון ובתחום סיבולת הסיכון.

עקרונות למתן אשראי:

ככלל, הבנק מעמיד אשראי תוך התחשבות בצרכי הלקוח, בשקיפות ותוך מתן גילוי נאות מתאים. ניהול האשראי הצרכני מאופיין בפיזור נרחב בין הלקוחות וללא תלות בלקוח בודד. במסגרת בקשת האשראי מתועדים תמהיל האובליגו, הביטחונות ונתונים נוספים כגון: מחזור, ותק, ניסיון ועוד. על בסיס נתונים אלו ונתונים כגון כושר החזר ועושר פיננסי, מתקבל דירוג לתמיכה בקבלת החלטה לאשר את הבקשה או לדחותה. עיקרו של תיק האשראי מאופיין בשלושת תחומי הפעילות הבאים:

• לקוחות פרטיים שעיקר פעילותם מול הבנק

אשראי זה ניתן ללקוחות הבנק ומתבסס על היכרות עם הלקוח, ניתוח יכולת החזר שלו, ניסיון האשראי המצטבר מולו בבנק ותמונה עדכנית של מרבית פעילותו האשראית. אשראי ללקוחות חדשים ניתן תוך התבססות על נתונים תומכים ומצבם בבנק המקור.

הלוואות ללקוחות אלו מועמדות לתקופה המתאימה לצרכי הלקוח, ליכולת החזר שלו ולמטרת ההלוואה. ככלל, הלוואות מועמדות לתקופה של עד 120 תשלומים חודשיים רציפים.

• לקוחות פרטיים שעיקר פעילותם אינה בבנק אגוד (להלן: "לקוחות מוצר"):

○ לקוחות מוצר במרכז לבנקאות ישירה

פעילות לקוחות מוצר מבוצעת באמצעות המרכז לבנקאות ישירה, המהווה יחידה מתמחה בתחום זה. ככלל פעילות המוצר מאופיינת במודלים ייעודיים לכל סוג מוצר.

○ לקוחות מוצר בחברת אגוד ליסינג בע"מ

מרבית האשראי למגזר פעילות זה הינו חלק מפעילות חברת אגוד ליסינג בע"מ ומתבסס על נתונים תומכים לגבי הכנסתם של הלקוחות, יכולת החזר שלהם ומצבם בבנק המקור וכן על הרכב הנרכש וההון העצמי המשולם בעסקה.

בקרות:

תהליכי מתן אשראי:

תהליך מתן האשראי ללקוחות מבוצע במספר ערוצי התקשרות אפשריים עם הלקוח. כחלק מתהליך מתן האשראי מפעיל הבנק מערכות תומכות החלטה תוך התייחסות לנקודות הבאות:

- תוצאות מודלי דירוג ללקוחות (קיימים, חדשים, מוצר) נתון המצביע על רמות הסיכון של הלקוחות.
- פעילות הלקוח וההיסטוריה האשראית שלו:
 - לאוכלוסיית הלקוחות הקיימים בבנק, טרם העמדת האשראי נבחנת פעילות הלקוח וההיסטוריה האשראית שלו.
 - לגבי לקוחות חדשים מקבל הבנק מידע על הלקוח לרבות אסמכתאות מתאימות טרם אישור האשראי בפועל.
- התייחסות לנתונים ממאגרים שונים (BDI).
- בלקוחות מוצר- שאלון בקשת אשראי נרחב ללקוח בהתאם לסוג המוצר המבוקש.

לאחר שיקלול הפרמטרים מתקבלת המלצה לאישור האשראי ובהתאם לסמכויות האשראי המוגדרות במדיניות מתבצע האישור בפועל.

תהליכי ניהול האשראי ובקרה:

- תפיסת הבקרה של הבנק מסתמכת על תהליכי מעקב ובקרה בשכבות שונות (מעגלי בקרה) שתכליתם הצפת לקוחות חריגים או התנהלות חריגה בחשבונות הלקוחות. הבנק מפעיל מערכות ותהליכי בקרה שמטרתם זיהוי מוקדם ככל האפשר של חשבונות בעלי סממנים שליליים, המצביעים על אפשרות שהחשבון ייקלע לקושי בהחזר האשראי. לצורך כך, עומדים לרשות הסניפים והמטה כלי בקרה והתראה לאיתור וסימון חשבונות אלו.
- דיווח על התפתחות תיק האשראי הצרכני בבנק לרבות עמידה במגבלות תאבון וסיבולת סיכון.
- מעקב ודיווח רבעוני אחר אינדיקטורים לבחינת המדיניות כפי שנקבע במדיניות הבנק.

להלן יתרות אשראי מאזני לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור):

	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	
שיוני באחוזים		במיליוני ש"ח	הלוואות
5	3,662 *	3,858	כרטיסי אשראי ועו"ש
(2)	764 *	747	סך הכל אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)
4	4,426	4,605	מזה:
			לא בעייתיים
4	4,397	4,552	בעייתיים לא פגומים
81	21	38	פגומים
88	8	15	סך הכל אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)
4	4,426	4,605	
(1)	173	172	אשראי בסכום העולה מעל 0.5 מיליון ש"ח ללווה

* סווג מחדש.

להלן נתוני המחיקות החשבונאיות ושיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018	
		במיליוני ש"ח
38	55	מחיקות חשבונאיות נטו ¹
65	76	הוצאות בגין הפסדי אשראי ²
1.47%	1.65%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור לאנשים פרטיים

1. מזה: 49 מיליון ש"ח בגין הלוואות שלא קיים בגינם חשבון עו"ש (לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 - 34 מיליון ש"ח).
2. מזה: 66 מיליון ש"ח בגין הלוואות שלא קיים בגינם חשבון עו"ש (לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 - 53 מיליון ש"ח).

להלן ניתוח האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור) לפי תקופות נותרות ממוצעות לפרעון¹:

ליום 31 בדצמבר 2018							תקופה נותרת ממוצעת לפרעון
אשראי לציבור לאנשים פרטיים							
אשראי חוץ מאזני	סך הכל אשראי מאזני	מעל 200 אלפי ש"ח	150 עד 200 אלפי ש"ח	100 עד 150 אלפי ש"ח	50 עד 100 אלפי ש"ח	50 עד 100 אלפי ש"ח	
							עד שנתיים
1,342	1,322	173	23	54	178	894	משנתיים עד 4 שנים
106	1,691	106	76	178	531	800	מ 4 שנים עד 6 שנים
46	1,017	71	85	207	485	169	מ 6 שנים עד 8 שנים
8	488	34	72	246	125	11	מ 8 שנים עד 10 שנים
6	84	16	16	37	14	1	מעל 10 שנים
1	3	2	-	1	-	-	סך הכל
1,509	4,605	402	272	723	1,333	1,875	

ליום 31 בדצמבר 2017*							תקופה נותרת ממוצעת לפרעון
אשראי לציבור לאנשים פרטיים							
אשראי חוץ מאזני	סך הכל אשראי מאזני	מעל 200 אלפי ש"ח	150 עד 200 אלפי ש"ח	100 עד 150 אלפי ש"ח	50 עד 100 אלפי ש"ח	50 עד 100 אלפי ש"ח	
							עד שנתיים
1,328	1,271	153	20	46	157	895	משנתיים עד 4 שנים
107	1,778	131	59	149	520	919	מ 4 שנים עד 6 שנים
50	1,003	79	67	163	460	234	מ 6 שנים עד 8 שנים
9	311	31	33	134	103	10	מ 8 שנים עד 10 שנים
5	61	21	9	22	9	-	מעל 10 שנים
-	2	1	1	-	-	-	סך הכל
1,499	4,426	416	189	514	1,249	2,058	

1. הנתונים כוללים יתרות ומסגרות אשראי בכרטיסי אשראי.
* סווג מחדש.

להלן פילוח לפי גודל חבות לווה לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)¹:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		מדג אשראי
חוף מאזני	אשראי מאזני	חוף מאזני	אשראי מאזני	
				במיליוני ש"ח
1,287*	244	1,290	242	עד 10 אלפי ש"ח
120	453	121	398	מ 10 עד 20 אלפי ש"ח
42	907	46	839	מ 20 עד 40 אלפי ש"ח
17	1,335	19	1,314	מ 40 עד 80 אלפי ש"ח
33	883	33	1,138	מ 80 עד 150 אלפי ש"ח
-	322	-	416	מ 150 עד 300 אלפי ש"ח
-	282	-	258	מעל 300 אלפי ש"ח
1,499	4,426	1,509	4,605	סך הכל

* סווג מחדש

1. גודל חבות לווה נקבע לפי יתרת האשראי המאזני.

להלן מידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים:

ליום 31 בדצמבר 2017*		ליום 31 בדצמבר 2018		הלוואות מסוג בלון ¹ **
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
150	168	150	168	הלוואות בפרעון חודשי
3,512	3,690	3,512	3,690	סך הכל הלוואות
3,662	3,858	3,662	3,858	הלוואות בלון על-פי תקופה:
109	112	109	112	עד שנתיים
34	45	34	45	משנתיים עד 4 שנים
7	11	7	11	מ 4 שנים עד 6 שנים

1. הלוואות שבמהלך תקופת הבלון משולמים רק תשלומי ריבית.

* סווג מחדש.

להלן פילוח בטחונות לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור):

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		ביטחונות
יתרת אשראי חוף-מאזני	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוף-מאזני	יתרת אשראי מאזני	
				במיליוני ש"ח
1,414*	2,038	1,413	1,917	סך אשראי שאינו מגובה בביטחונות
85	2,388	96	2,688	סך אשראי המגובה בביטחונות ¹
1,499	4,426	1,509	4,605	סך הכל
67	124*	69	140	¹ מזה: פקדונות וניירות ערך
5	53	11	63	נדל"ן
13	2,211*	16	2,485	אחר (בעיקר רכב)

* סווג מחדש.

להלן פילוח תיק הנכסים הפיננסיים לפי גובה הכנסה ויתרות האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר):

ליום 31 בדצמבר 2018						גובה הכנסה*/ נכסים פיננסיים
אשראי לציבור לאנשים פרטיים						
סך הכל	מעל 500 אלפי ש"ח	200 עד 500 אלפי ש"ח	50 עד 200 אלפי ש"ח	10 עד 50 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	
						במיליוני ש"ח
2,915	2	2	2	1	2,908	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון**
109	6	3	10	11	79	נמוכה מ 5 אלפי ש"ח
178	11	8	18	38	103	מ 5 עד 10 אלפי ש"ח
213	9	11	29	45	119	מ 10 עד 15 אלפי ש"ח
213	8	13	34	48	110	מ 15 עד 20 אלפי ש"ח
977	139	100	191	187	360	מ 20 אלפי ש"ח ומעלה
4,605	175	137	284	330	3,679	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017						גובה הכנסה*/ נכסים פיננסיים
אשראי לציבור לאנשים פרטיים						
סך הכל	מעל 500 אלפי ש"ח	200 עד 500 אלפי ש"ח	50 עד 200 אלפי ש"ח	10 עד 50 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	
						במיליוני ש"ח
2,615	1	1	3	-	2,610	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון**
111	4	4	7	11	85	נמוכה מ 5 אלפי ש"ח
204	8	8	25	35	128	מ 5 עד 10 אלפי ש"ח
233	8	11	33	50	131	מ 10 עד 15 אלפי ש"ח
231	11	14	35	49	122	מ 15 עד 20 אלפי ש"ח
1,032	139	107	201	199	386	מ 20 אלפי ש"ח ומעלה
4,426	171	145	304	344	3,462	סך הכל

* הכנסת הלקוח שנרשמה בחשבון העו"ש.
 ** בעיקר בגין אשראי שהועמד במסגרת תיק מימון ישיר וחברת הבת המאוחדת אגוד לסינג בע"מ. בשל אופי ניהול החשבון ההכנסה אינה באה לידי ביטוי בחשבון העו"ש.

להלן פילוח הכנסה קבועה לחשבון אנשים פרטיים (ללא הלוואת לדיור):

ליום 31 בדצמבר 2018							הכנסה קבועה לחשבון
אשראי לציבור לאנשים פרטיים							
אשראי חוץ מאזני	סך הכל אשראי מאזני	מעל 200 אלפי ש"ח	150 עד 200 אלפי ש"ח	100 עד 150 אלפי ש"ח	50 עד 100 אלפי ש"ח	עד 50 אלפי ש"ח	
במיליוני ש"ח							
28	2,915	73	158	508	933	1,243	ללא הכנסה קבועה*
247	287	52	12	18	58	147	עד 10 אלפי ש"ח
364	426	24	19	56	132	195	מ 10 עד 20 אלפי ש"ח
870	977	253	83	141	210	290	מעל 20 אלפי ש"ח
1,509	4,605	402	272	723	1,333	1,875	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017							הכנסה קבועה לחשבון
אשראי לציבור לאנשים פרטיים							
אשראי חוץ מאזני	סך הכל אשראי מאזני	מעל 200 אלפי ש"ח	150 עד 200 אלפי ש"ח	100 עד 150 אלפי ש"ח	50 עד 100 אלפי ש"ח	עד 50 אלפי ש"ח	
במיליוני ש"ח							
25	2,615	40	75	270	784	1,446	ללא הכנסה קבועה*
244	315	44	10	24	77	160	עד 10 אלפי ש"ח
373	464	30	20	65	155	194	מ 10 עד 20 אלפי ש"ח
**857	1,032	302	84	155	233	258	מעל 20 אלפי ש"ח
1,499	4,426	416	189	514	1,249	2,058	סך הכל

* בעיקר בגין אשראי שהועמד במסגרת תיק מימון ישיר וחברת הבת המאוחדת אגוד לסינג בע"מ. בשל אופי ניהול החשבון ההכנסה אינה באה לידי ביטוי בחשבון העו"ש.

** סווג מחדש.

אשראי לבינוי ונדל"ן

הבנק מתמקד בליווי פרויקטים למגורים באזורי ביקוש ובעלי המאפיינים הבאים:
 - פרויקטים בעלי שיעורי רווח נאותים וסיכון נמוך.
 - מימון בניית דירות סטנדרטיות.

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל לבינוי ונדל"ן, ליום 31 בדצמבר 2018 (במיליוני ש"ח):

סוג הלווה	
4,111	ייזום בניה
113	קבוצות רכישה
252	עבודות הנדסה אזרחית (תשתיות)
1,779	נדל"ן מניב
6,255	סך הכל ענף בינוי ונדל"ן
77	תעשייה וחרושת במוצרי בניה
81	מסחר במוצרי בניה
6,413	סך הכל

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל בענף בינוי ונדל"ן ליום 31 בדצמבר 2018 (במיליוני ש"ח):

סוג האשראי	
1,836	אשראי מאזני לענף הבניה
959	מזה: אשראי מאזני לליווי פרויקטים
86	מזה: אשראי מאזני לקבוצות רכישה (מעל 10 יח"ד)
1,021	נדל"ן
437	אג"ח קונצרני**
1,533	ערבויות/ ערבובות מכר*
1,415	התחייבויות למתן אשראי- מסגרות
13	אחר
6,255	סיכון אשראי כולל****
	סך הכל חבות ענף הבינוי והנדל"ן*** מסך הכל
16.03%	חבובות הציבור

* ערבובות מכר משוקללות לפי 10%/30% וערבובות אחרות לפי 100%.
 ** אג"ח קונצרני המוחזק על ידי הנוסטר.
 *** על פי מדידת ריכוזיות ענפית כמפורט בהוראת נב"ת 315.
 **** כולל 158 מיליון ש"ח אג"חים בגין פעילות ח"ל.

ליום 31 בדצמבר 2018 הבנק מממן 92 פרויקטים בשלבים שונים, עם היקף של כ- 6,389 יחידות דיור. מתוכם כ- 66.90% באזורי הביקוש.

להלן התפלגות הפרויקטים על פי מיקום גיאוגרפי, ליום 31 בדצמבר 2018:

איזור	מספר פרויקטים	מסגרות		ניצול בפועל * ב %
		מאושרות	ניצול בפועל * במיליוני ש"ח	
ירושלים וסביבותיה	7	348	164	4.7
תל אביב	7	453	271	7.7
מרכז	48	2,603	1,809	51.5
צפון	9	611	512	14.6
דרום	21	1,183	757	21.5
סך הכל	92	5,198	3,513	100.0

* כולל אשראי מאזני וחופף מאזני ללא התחייבויות למתן אשראי.

מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת אשראי ללקוחותיו ברמת מינוף שעולה באופן משמעותי על המקובל בענף עליו נמנה הלקוח וכן למימון שבעיקרו נועד למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים, המתאפייין לעיתים בסכומים או שיעורי מימון גבוהים, כאשר יכולת פירעון האשראי מבוססת בעיקרה על התאגיד הנרכש. כל בקשה לאשראי מסוג זה נבחנת לגופה, תוך התחשבות בטיב הלקוח, יכולת ההחזר והביטחונות המוצעים. היקף חשיפת האשראי כפוף למגבלות רגולטוריות ולמדיניות הבנק (שהינה שמרנית יותר מאשר המגבלות הרגולטוריות).

בעדכון מדיניות ניהול סיכון האשראי העסקי לשנת 2018 ההגדרות והמגבלות בנושא הורחבו, וזאת לאור עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 327 "ניהול הלוואות ממונפות" ו-323 "מגבלות על מימון עסקאות הוניות", בתוקף מיום ה-1 בינואר 2016.

להלן התפלגות החשיפה לעסקאות מימון ממונף לפי ענפי משק ולפי אזור גיאוגרפי³:

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			
מאזני ¹	חוץ מאזני ²	סך הכל ²	מאזני ¹	חוץ מאזני ²	סך הכל ²	
						ישראל:
181	50	231	144	15	129	מסחר
-	-	-	49	-	49	תעשייה*
112	112	224	-	-	-	בינוי*
74	-	74	95	-	95	פעילות נדל"ן
101	-	101	90	-	90	כריה וחציבה
87	-	87	82	-	82	שירותים פיננסיים
555	162	717	460	15	445	סך הכל
						אירופה:
31	29	60	62	30	32	בינוי ונדל"ן
586	191	777	522	45	477	סך הכל מימון ממונף

1. יתרה מאזנית נטו בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי וביטחונות המותרים לניכוי לפי סעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.
 2. יתרת חבות נטו העולה על הסף שנקבע לגבי מימון הוני (35 מיליון ש"ח) בהוראת ניהול בנקאי תקין 323. הבנק אימץ סף זה גם לגבי מימון ממונף אחר.
 3. אין חשיפה לפורטוגל, יוון, ספרד או איטליה.
- * סווג מחדש.
הערה: לא כולל חובות שלמועד החיתום לא עמדו בקריטריונים לסיווגם כמימון ממונף ובתקופות עוקבות הפכו להיות חובות פגומים.

סיכון שוק הוא הסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בתנאי השוק (רמת מחירים, שיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות). הדירקטוריון מתווה את אסטרטגית סיכון השוק ומסגרת ניהול סיכון השוק, וסוקר בתדירות שנתית לפחות את מסמך מדיניות השוק של הבנק. המבנה הארגוני לניהול סיכוני השוק מבוסס על כללי הממשל התאגידי וכולל את שלושת קווי ההגנה, בהתאם להגדרות המפורטות בהוראת ניהול בנקאי תקין 310.

מדידת סיכוני השוק מבוצעת ביחס למכלול גורמי סיכוני השוק שזוהו במוצרים ופעילויות הבנק, המאזניות והחוץ מאזניות באמצעות מודל הערך שבסיכון (VAR) אשר מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה). ככלל, החישוב מבוצע בשיטה הפרמטרית ובשיטה ההיסטורית ברמת ביטחון של 99% ומבוצע ברמה יומית. בנוסף למודל VAR הבנק מפעיל תרחישי קיצון (Stress) הוליסטיים ולסיכון ריבית בפרט, ובכלל זה Stressed VAR. מטרת תרחישי הקיצון הינה הערכת השפעתם הפוטנציאלית של אירוע חריג או שורת אירועים חריגים על התממשותם של סיכונים והשפעתם על יציבות הבנק.

תהליכי הניטור והבקרה מבוצעים בקווי ההגנה הראשון והשני תוך ניטור החשיפות בפועל אל מול המגבלות בחתך קווי עסקים וחתך סיכונים, והצפת התראות על חריגות ועל קרבה למגבלות, מעקב אחר גורמי הסיכון בשווקים הפיננסיים, למידע נוסף על ניהול סיכון השוק ראה דוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

להלן ריכוז מגבלות סיכון השוק הכוללות והחשיפה בפועל במיליוני ש"ח במונחי VAR (מדידת VAR ל-10 ימים, למעט בתיק הבנקאי לחודש קלנדר¹):

בפועל		מגבלה		סוג מגבלה	מגזר
ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018		
92.5	78.7	160	160	חשיפת שוק כוללת ²	סה"כ
9.4	8.6	50	50	חשיפת שוק כוללת בתיק למסחר ²	סה"כ
48.5	43.8	150	150	חשיפת ריבית כוללת ²	ריבית
4.4%	3.2%	7.5%	7.5%	DV כולל ³	ריבית
17.9	17.2	60	60	VAR ²	בסיס
18.3	15.4	30	30	VAR ²	מניות
6.7	1.9	28	28	תרחישים VOL/SPOT	אופציות

1. בחישוב הסך הכל מובאים בחשבון הקטנות סיכוני הריבית בגין מיתאמים (קורלציות) בחשיפות הריבית בין מטבעות שונים על פני התקופות בתיק בנקאי ולמסחר בנפרד.
2. מדידת ה-VAR ל-10 ימים, למעט בתיק הבנקאי לחודש קלנדר.
3. מחושב כשיעור מההון העצמי.

סיכון ריבית

סיכון הריבית הינו סיכון הנובע מהשפעה אפשרית של שינויים בעקומי ריבית ובמתאם בין הריביות על השווי ההוגן של נכסים והתחייבויות ועל חשיפות הריבית.

להלן מידע כמותי על סיכון הריבית - ניתוח רגישות

1. שווי הוגן נטו¹ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			שווי הוגן נטו ¹ מזה: תיק בנקאי
סך הכל	מט"ח	ש"ח	סך הכל	מט"ח	ש"ח	
						במיליוני ש"ח
1,757	(24)	1,781	1,743	258	1,485	
1,991	(52)	2,043	2,219	250	1,969	

1. שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים ופריסה של פקדונות לפי דרישה. פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים ראה באור 30.א. בדוח הכספי.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו¹ של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			שינויים מקבילים עלייה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי ירידה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי
סך הכל	מט"ח	ש"ח	סך הכל	מט"ח	ש"ח	
						במיליוני ש"ח
1,635	(71)	1,706	1,668	248	1,420	
1,997	84	1,913	2,143	305	1,838	
1,898	2	1,896	1,809	238	1,571	
2,190	25	2,165	2,326	233	2,093	
						שינויים לא מקבילים
1,734	(8)	1,742	1,711	267	1,444	התלה ²
1,681	(51)	1,732	1,690	251	1,439	השטחה ³
1,503	(63)	1,566	1,511	241	1,270	עליית ריבית בטווח הקצר
1,998	(1)	1,999	1,979	274	1,705	ירידת ריבית בטווח הקצר

1. שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

2. התלה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

3. השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

הערה: בטבלה זו מוצג השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			שינויים מקבילים עלייה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי ירידה במקביל של 1% מזה: תיק בנקאי
סך הכל	מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל	מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
						במיליוני ש"ח
80	(5)	85	144	53	91	
67	(19)	86	150	57	93	
(28)	7	(35)	(97)	(55)	(42)	
(20)	16	(36)	(107)	(63)	(44)	

סיכון בסיס

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על הון הבנק וכוללת הן את הפעילות המאזנית והן את החוץ מאזנית (סוגריים מייצגים קיטון):

דולר	אירו	ליש"ט	יין	פר"ש	מט"ח אחר	
במיליוני ש"ח						ליום 31 בדצמבר 2018
4.3	(1.0)	* -	(0.2)	0.1	0.4	עליה של 10%
(10.3)	4.2	* -	0.2	(0.1)	(0.4)	ירידה של 10%
מדד						
במיליוני ש"ח						ליום 31 בדצמבר 2018
33.6						עליה של 3%
(33.6)						ירידה של 3%
במיליוני ש"ח						ליום 31 בדצמבר 2017
22.3	(8.2)	0.1	1.0	0.1	(0.8)	עליה של 10%
(17.5)	(6.6)	(0.1)	(1.0)	(0.1)	0.8	ירידה של 10%
מדד						
במיליוני ש"ח						ליום 31 בדצמבר 2017
45.0						עליה של 3%
(45.0)						ירידה של 3%

* נמוך מ-0.1

להלן תמצית מאזני ההצמדה:

ליום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח	
41,316	877	4,423	5,731	30,285	נכסים
38,818	331	7,009	3,928	27,550	התחייבויות
<u>2,498</u>	<u>546</u>	(2,586)	1,803	2,735	
		2,281	(682)	(1,599)	עסקות עתידיות, נטו
		352	-	(352)	אופציות (שווי דלתא)
		<u>* 47</u>	<u>1,121</u>	<u>784</u>	סה"כ

* מזה: חולר - 54 מיליון ש"ח, אירו - (12) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים - 5 מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2017					
סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח	
41,892	734	4,521	5,604	31,033	נכסים
39,379	222	6,634	4,029	28,494	התחייבויות
<u>2,513</u>	<u>512</u>	(2,113)	1,575	2,539	
		2,035	(77)	(1,958)	עסקות עתידיות, נטו
		187	-	(187)	אופציות (שווי דלתא)
		<u>* 109</u>	<u>1,498</u>	<u>394</u>	סה"כ

* מזה: חולר - 118 מיליון ש"ח, אירו - (13) מיליון ש"ח, מטבעות אחרים - 4 מיליון ש"ח.

פרטים נוספים בדבר חלוקת הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ראה באור 28 לדוחות הכספיים.

סיכון נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו ולעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" (LCR) מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.

במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" ומקדמי הביטחון בגינם (המונה) וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה). החל מיום 1 בינואר 2017 הדרישה המזערית נקבעה על 100%.

לאור חוסר הוודאות בו פועל הבנק, בסוף מאי 2018 החליט דירקטוריון הבנק על שמירה על יחס כיסוי נזילות (LCR) שלא יפחת מ-120% (סיבולת סיכון של 15%). באוקטובר 2018 ביטל הדירקטוריון את כרית הנזילות העודפת ותיאבון וסיבולת הסיכון ל- LCR ביחס הכולל הוחזרו לערכיהם המקוריים.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
129%	126%
100%	100%

יחס כיסוי הנזילות *

יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* מחושב על בסיס ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון המדווח.

הבנק מעריך את פרופיל הנזילות בראיה רחבה, הכוללת שימוש במגוון מדדי סיכון ופרמטרים נוספים להערכת היבטי סיכון הנזילות השונים, לרבות: נזילות יומית ותוך יומית, נזילות עד חודש (לפי מודל פנימי ו-LCR), נזילות לטווח ארוך (יחס מימון יציב), מגוון מדדים ביחס לתמהיל ומבנה המקורות (שיעור פיקדונות עד חודש, שיעור פיקדונות לילה, מדדי ריכוזיות מפקידים וכו'), ניתוח פערי נזילות עבור טווחי זמן שונים ועוד. הבנק קבע מגבלות לפרמטרים אלה ומנטר את רובם בתדירות יומית.

נכון למועד הדוח היקף פקדונותיהם של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות הסתכם בסך 1,502 מיליון ש"ח ומהווה 4.7% מסך פקדונות הציבור.

למידע נוסף על ניהול הנזילות ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2018 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון משפטי וסיכונים ציית, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

ניהול הסיכון התפעולי בבנק מיושם בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 350 ומעגן במדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים. המדיניות מגדירה את אופן ניהול סיכון תפעולי ואת תפקידי הגורמים המעורבים בניהול הסיכון בשלושת קווי ההגנה. המדיניות נדונה ומאושרת על ידי הדירקטוריון אחת לשנה.

במסגרת זו הבנק פועל על פי הוראות ניהול בנקאי תקין רלוונטיות: 355,361,367,357,308,350. בנושאים הללו קיימים מסמכי מדיניות יעודים ופרטניים.

עיקרי עקרונות מדיניות ניהול הסיכון התפעולי:

לבנק מסגרת עבודה לניהול סיכון תפעולי, המשתלבת במלואה בתהליכים הכוללים שלו לניהול סיכונים.

הבנק מקיים סביבת בקרה הדוקה העושה שימוש במדיניות, תהליכים ומערכות, בקורות פנימיות נאותות ואסטרטגיות נאותות להפחתת הסיכון או להעברתו, לרבות שימוש בכלים משלימים להפחתת הסיכונים כגון פוליסות ביטוח.

הסיכון התפעולי מנוהל בראייה מערכתית מקיפה, הכוללת את החברות הבנות. ניהול הסיכון התפעולי מושתת על תהליך פעיל של זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור דיווח ובקרה המבוצע בכל קווי העסקים של הבנק.

על רקע התמשכות תקופת אי הוודאות חלה במחצית הראשונה של השנה עלייה נוספת בסיכון התפעולי, וזאת עקב המשך מגמת עזיבת עובדים, בפרט בתחום מערכות המידע, תופעה הגורמת לאובדן ידע בתחום זה. הבנק נעזר, ככל הניתן, בשירותי חברות חיצוניות. עם זאת, ברבעון הרביעי חלה התייצבותה במצבת העובדים, תוך ירידה בסיכון התפעולי.

למידע נוסף על ניהול הסיכון התפעולי ראה דוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון סייבר

במהלך השנה החולפת לא נרשמו אירועי סייבר מהותיים שהתרחשו או שהשפיעו/ על מערכות העצמאיות באופן מהותי וכפועל יוצא על מגזרי הפעילויות הנתמכים על ידי מערכות אלה. כמו כן, הבנק לא זיהה אירוע שמנע ממנו לבצע רישום, עיבוד, סיכום או דיווח מידע באופן נאות. להערכת הבנק לא הייתה לנושא הסייבר, בכל הקשור למערכות העצמאיות, השפעה מהותית על הדוחות הכספיים לשנת 2018.

כחלק ממדיניות הגנת הסייבר, הבנק מיישם תפישת אבטחת מידע ובכלל זה מקיים מגוון רחב של פעילויות בתחומים טכנולוגיים, תפעוליים ותהליכיים. תפישת אבטחת המידע מותאמת לתקן אבטחת מידע ISO 27001 2013 ונבחנה על-ידי מכון התקנים הישראלי אשר העניק תו תקן לבנק. מכלול פעילות אבטחת המידע משולב בפעילות הגנת הסייבר ובא לתת מענה למתאר האיומים הדינאמי, המאפיין את הסביבה הטכנולוגית בה פועלות מערכות מידע בנקאיות מודרניות וכן לאפשר עמידה בהוראות רגולטוריות.

למידע נוסף על ניהול סיכון הסייבר ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2018 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת

<http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

סיכון טכנולוגיות מידע

מערכות המידע מהוות עמוד שדרה של הבנקים לפעילות שוטפת תקינה, לדיווח כספי ורגולטורי ולניהול הסיכונים. לבנק התקשרות מהותית רבת שנים עם בנק לאומי בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות בשיטה של מיקור חוץ, שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2016. ממועד זה החלה תקופה של שלוש שנים המוגדרת כ"פרויקט סיום ההתקשרות". ההתקשרות עם בנק לאומי מגובה באישורים הרגולטוריים הנדרשים, והצדדים פועלים לחידושם לפי הצורך.

לבנק תלות בלאומי היות ולא קיימת חלופה מידית זמינה למערכות המסופקות על ידו, ולכן נזק להן עלול לגרום לבנק לחשיפה או נזק מהותי. עם התקרבות מועד סיום תקופת ההתקשרות עם לאומי, הבנק החל בבחינת האפשרויות העומדות בפניו ובמסגרת זו פנה לספקים שונים לצורך קבלת הצעות לשירותי מחשוב ותפעול ובחן הצעות ראשוניות שלהם תוך הסתייעות בשירותי ייעוץ חיצוניים, ובפיקוח ועדה דירקטוריונית ייעודית (הועדה לענייני טכנולוגית המידע וחדשנות טכנולוגית). יחד עם זאת, ההתקדמות לשלב של כניסה להתחייבויות מול הספקים נדחתה בעקבות חוסר הוודאות שנבע מהודעת בעלי השליטה על התקשרותם עם בנק מזרחי.

לאור התמשכותו של מצב אי הודאות והעיכוב בלוחות הזמנים של פרויקט החלפת מערכות המחשוב של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק ביום ה- 29 במרס 2018 את הצעת בנק לאומי שהתקבלה בבנק באותו מועד, שעיקריה הינם כי על רקע העסקה של בעלי השליטה יסכים בנק לאומי, לפני משורת הדיון, לדחות את תום תקופת ההפרדות לתקופה של עד 18 חודשים נוספים, ובלבד שבכל מקרה בו יבקש הבנק להקדים את תום תקופת ההפרדות, תינתן ללאומי הודעה מוקדמת של 24 חודשים לפחות לפני מועד סיום ההפרדות. הצדדים פנו לקבלת אישור הממונה על התחרות הכלכלית ובהתאם לעמדתה שנמסרה לבנק- אישור פטור מהסדר כובל ביחס להתקשרות זו נראית על פניה כמיזם משותף אשר מתאים לבחינת הצדדים על פי הוראות ההגבלים העסקיים (פטור סוג למיזמים משותפים)(הוראת שעה) תשס"ו-2006 ולכן אינו מצריך אישור הממונה על התחרות. כן פנו הצדדים לאישור המפקחת על הבנקים לצורך יישום האמור.

על רקע התמשכות חוסר הוודאות הנגזרת מהחלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית ומהערר התלוי ועומד על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית, והשלכותיה על תכנון והתקשרויות ארוכי טווח, ומאחר ונוכח התארכות תקופת אי הוודאות, תתכן עלייה בסיכון באשר ליכולתו של הבנק להשלים את פרויקט החלפת מערכות מחשוב בלוחות הזמנים הרלוונטיים ובשים לב לתקופת ההפרדות כאמור לעיל, כמו גם בעלויות המחשוב של הבנק. בהתחשב בלוחות הזמנים להסבת מערכות ליבה מחד גיסא ולחוסר הוודאות בו מצוי הבנק והשלכותו על התקשרויות ארוכות טווח של הבנק, בתנאי חוסר וודאות מאידך גיסא, הבנק בוחן את החלופות העומדות בפניו ונעזר לשם כך בחברת ייעוץ חיצונית, על מנת להבטיח המשכיות קבלת שירותים ביחס למערכות הליבה שלו, ובכלל זה נבחנת האפשרות להמשך קבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי, מעבר למועד ההתנתקות הנוכחי.

למידע נוסף על ניהול סיכון טכנולוגיות מידע ראה דוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

סיכון ציות

סיכון ציות מוגדר כסיכון שתאגיד יסבול מסנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות חוק, רגולציה, נהלים פנימיים וקודים אתיים.

ניהול סיכון הציות כולל אחריות לגיבוש המדיניות לניהול הסיכון, ביצוע מיפוי והערכה של סיכונים ציות, טיפול במקרים של הפרות ציות, פיקוח על יישום מדיניות הציות וקביעת אחריות והיערכות ארגונית ליישום מדיניות הציות. מדיניות ניהול סיכון הציות נדונה ומאושרת על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה.

ניהול סיכוני הציות מיושם בהתאם להוראות הדין החל על הבנק, ולרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 308 - ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי.

היועצת המשפטית הראשית עומדת בראש האגף ליעוץ משפטי וציות ומשמשת כממונה על האכיפה הפנימית בבנק ובחברות הבת. קצין הציות הראשי, העומד בראש ענף הציות, משמש כמנהל סיכון הציות בכפיפות ליועצת המשפטית הראשית של הבנק ואחראי על יישום חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור בבנק. בנוסף משמש קצין הציות הראשי גם כנציב תלונות הציבור.

למידע נוסף על ניהול סיכון הציות ראה דוח מפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

סיכון משפטי

סיכון משפטי הינו סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם והוא כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או לצעדי עונשין (Fines Penalties) כתוצאה מפעילות פיקוחית (Punitive Damages), כמו גם מהסדרים פרטיים. האגף ליעוץ משפטי וציות של הבנק אחראי לניהול הסיכון המשפטי בבנק והוא מעניק תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים של פעילות הבנק וקבוצתו, והיועצת המשפטית הראשית משמשת כמנהלת הסיכון המשפטי של הבנק.

ניהול הסיכון המשפטי מתבצע בהתאם למסמך מדיניות שבו הוגדרו העקרונות לניהול הסיכון המשפטי, חלוקת התפקידים והסמכויות לטיפול במיפוי ומזעור הסיכונים המשפטיים בבנק, תהליכי הדיווח על סיכונים וחשיפות משפטיות והערכתם, לרבות באמצעות ועדה לניהול סיכונים משפטיים הפועלת באגף ליעוץ משפטי והמתכנסת על בסיס תקופתי.

מסמך מדיניות ניהול הסיכון המשפטי מעודכן מעת לעת, בהתאם לצורך, ומובא לדיון ואישור בדירקטוריון הבנק אחת לשנה.

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין הוא הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מהתנהלות התאגיד, מצבו הפיננסי או פרסום שלילי (אמיתי או כוזב) ועלול לבוא לידי ביטוי בתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עשויה להשפיע לרעה על אמון הציבור בבנק ועל יכולתו של הבנק לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון (כגון באמצעות שווקים בין-בנקאיים או שוקי איגוח).

סיכון המוניטין מאופיין ברב ממדיות ומשקף את תפיסתם של משתתפים אחרים בשוק. יתרה מכך, הוא מתקיים בכל רחבי הארגון ובמהותו הוא פונקציה של הלימות תהליכי ניהול הסיכונים הפנימיים של הבנק, כמו גם של האופן והיעילות של תגובות ההנהלה להשפעות חיצוניות³.

בעקבות הכרזת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, החל מהרבעון השלישי של שנת 2017, חלה עליה בסיכון המוניטין של הבנק. נציין כי למרות הכרזת בעלי המניות, הערכת השוק את השפעת סיכון המוניטין על פוזיציות הנזילות הכללית של הבנק ממשיכה להיות נמוכה. בהתאם, החל מרבעון השלישי של שנת 2018, הבנק מעריך כי חלה התמתנות בסיכון זה. לאור ירידה בסיכון המוניטין, באוקטובר 2018 קבע הדירקטוריון חזרה ליחסי הנזילות הקבועים במדיניות הבנק, וזאת לאחר שברבעון רביעי 2017 החליט לשמור על יחס כיסוי נזילות כולל (LCR) גבוה מהמתווה שנקבע.

הבנק ימשיך לבחון ולעקוב אחר השלכות הודעת בעלי השליטה בבנק על התקשרותם עם בנק מזרחי ובקשר עם הגשת הערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית מיום 30 במאי 2018 להתנגד לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי, כמפורט לעיל, על סיכון המוניטין.

לפירוט נוסף בהקשר זה, ראה פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים" בדוח מפורט על הסיכונים לשנת 2018 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון אסטרטגי

הסיכון האסטרטגי הינו סיכון נוכחי או עתידי לרווחי הבנק, להון, למוניטין או למעמד הבנק, אשר עלול לנבוע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום לא נאות של החלטות או מהיעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה נוצר ממידת התאימות של המטרות האסטרטגיות שהציב הבנק, ליכולותיו ולסביבה הכלכלית בה הוא פועל, משימות תכניות העבודה והיעדים שהוגדרו לצורך השגתן, מהמשאבים שהוגדרו לצורך העמידה בתכניות ומאיכות היישום של מרכיבי התכניות. חברי הנהלת הבנק אחראים לניהול הסיכון, כל אחד בתחומו.

לאור הכרזת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, ונוכח חוסר הוודאות בו פועל הבנק בעקבות כך, פחתה רמת הוודאות הנוגעת להתממשות התוכנית האסטרטגית של הבנק, ובהתאמה, עלה הסיכון האסטרטגי.

³ בהתאם למסמך ה-BIS Enhancement to the Basel II Framework מיולי 2009 סיכון מוניטין יכול לנבוע גם מעסקאות איגוח. הבנק אינו פועל בתחום זה.

בנוסף, לאור הגשת הערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית, ולוחות הזמנים הצפויים להשלמת תהליך הערר, מתארכת תקופת אי הוודאות איתה מתמודד הבנק, תוך פוטנציאל לעלית מדרגה נוספת בסיכון האסטרטגי. לפירוט נוסף בהקשר זה, ראה פרק "סיכונים מובילים ומתפתחים" בדוח מפורט על הסיכונים לשנת 2018 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. בשנים האחרונות הולכת וגוברת המודעות בעולם ובארץ לפוטנציאל חשיפתם של מוסדות פיננסיים לסיכון הנובע ממפגעים סביבתיים ומאי קיום הוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. סיכון אשראי הנובע מסיכון סביבתי מוגדר כסיכון לפגיעה ביכולת החזר האשראי של הלווה עקב הפרת חוק המביאה להטלת קנסות כספיים משמעותיים, עלויות בלתי צפויות לשם עמידה בדרישות הדין וכו'. הבנק מכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הינם חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים להם חשוף הבנק.

הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון

טבלת גורמי הסיכון להלן מבוססת על מתודולוגיה מעודכנת, המשלימה תהליך מקיף שערך הבנק לעדכון הגישה המשמשת להערכת הסיכון הכולל בקווי העסקים השונים. בהתאם למתודולוגיה, מידת ההשפעה של גורמי הסיכון השונים בטבלה להלן, מבטאת את המידה בה גורם הסיכון משקף איום על יציבות הבנק. ההשפעה המוצגת להלן גובשה תוך התאמה ככל הניתן לתהליך ה-ICAAP ותוצאותיו, תוך בחינת היבטים איכותיים וכמותיים, כולל פרופיל הסיכון של הבנק ולתהליכי מדידת הסיכונים השוטפים, והיא מבוססת על אמידת חשיפת פעילותו של הבנק לסיכונים השונים והשפעתם על הלימות הונו ויציבותו. בהתאם, ככלל התפיסה מבוססת על אחד או שני פרמטרים מרכזיים:

- **השפעת הסיכון במצב עסקים הרגיל** - באמצעות שיעור הקצאת ההון.
 - **השפעת הסיכון תחת תנאי קיצון** - באמצעות ההשפעה על הלימות ההון רובד 1 בתרחיש קיצון.
- סיכונים קשים לכימות דוגמת סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי וכיו"ב, מוערכים באופן סובייקטיבי, על ידי הגורמים הרלוונטיים בבנק, ובהתבסס על תוצרי ה-ICAAP.

להלן מפורטת הערכת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון בבנק ליום 31 בדצמבר 2018:

<u>השפעת הסיכון (גדולה, בינונית, קטנה)</u>	<u>גורם הסיכון</u>
בינונית	1. השפעה כוללת של סיכוני האשראי ¹
בינונית	1.1 סיכון בגין איכות לווים ובטחונות
בינונית-נמוכה	1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית ²
בינונית	1.3 סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים ²
בינונית	2. השפעה כוללת של סיכוני שוק ¹
בינונית	2.1 סיכון ריבית
נמוכה	2.2 סיכון בסיס (אינפלציה ושערי חליפין)
נמוכה	2.3 סיכון אופציות
נמוכה	2.4 סיכון מחירי מניות
נמוכה	3. סיכון זילות
בינונית*	4. סיכון תפעולי
בינונית-גבוהה	5. סיכון סייבר
בינונית-גבוהה*	6. סיכון טכנולוגיות מידע
נמוכה	7. סיכון משפטי
בינונית-נמוכה	8. סיכון מוניטין
נמוכה	9. סיכון סליקה
בינונית-גבוהה*	10. סיכון אסטרטגי

1. השפעה כוללת של סיכוני האשראי וסיכוני השוק נקבעה על פי הערכת הסיכון הגבוהה ביותר מבין תתי הסיכונים.
2. החישוב הינו על בסיס אשראי ברוטו ללא ביטחונות המותרים לניכוי.

בדיווח זה בוצע פיצול, לראשונה, של הסיכון התפעולי למרכיביו – סיכון תפעולי, סיכון סייבר וסיכון טכנולוגיות המידע, כאשר נבחנה השפעת כל גורם סיכון בנפרד. חלה ירידה בהערכת הסיכון התפעולי (ביחס לרבעון שלישי 2018) מ"בינונית-גבוהה" ל"בינונית", וזאת, בין היתר, כתוצאה מהתייצבות מצבת העובדים בבנק.

* יצוין כי לאור התארכות תקופת חוסר הוודאות הנגזרת מהחלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית ומהערר התלוי ועומד על ההחלטה והשלכותיה על תכנון והתקשרויות ארוכי טווח, תתכן עלייה בסיכון באשר ליכולתו של הבנק להשלים את פרויקט החלפת מערכות הליבה של הבנק בלוחות הזמנים הרלוונטיים, וזאת בהתחשב בלוחות הזמנים להסבת מערכות ליבה מחד גיסא, ולחוסר הוודאות בו מצוי הבנק והשלכתו על התקשרויות ארוכות טווח של הבנק, בתנאי חוסר הוודאות מאידך גיסא. עיכוב כאמור עלול לגרום גם לעליה בעלויות המחשוב של הבנק. הבנק בוחן את החלופות העומדות בפניו על מנת להבטיח המשכיות קבלת שירותים ביחס למערכות הליבה שלו, ובכלל זה נבחנת האפשרות להמשיך קבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי, מעבר למועד ההתנתקות הידוע לבנק כיום.

לפירוט נוסף ראה פרק "סיכונים מובלים ומתפתחים" בדוח המפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

הערות:

- ראה גם פרק תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים - פירוט אודות סיכונים מובלים ומתפתחים למידע נוסף ראה דוח מפורט על הסיכונים לשנת 2018 באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>.
- הערכת דרגות ההשפעה של הסיכונים מבוססת על מתודולוגיה פנימית של הבנק ואיננה ניתנת להשוואה בין הבנקים השונים.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

כללי החשבונאות המשמשים לעריכת הדוחות הכספיים של הבנק מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים. יישום כללים אלה על ידי הנהלת הבנק כרוך בהנחות ובאומדנים שונים המשפיעים על ערכם של הנכסים, ההתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) והתוצאות העסקיות של הבנק.

כל הנחה, הערכה ואומדן, הינם מטבעם "מידע הצופה פני עתיד", קיימת אפשרות, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

להלן יפורטו נושאים אשר האומדנים וההערכות לגבי משתנים שונים ששימושו בהכנתם רגישים לשינויים העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות. הנהלת הבנק סבורה כי האומדנים וההערכות שישמשו בהכנת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

הפרשה להפסדי אשראי

על פי הוראת המפקח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" מיישם הבנק את תקני החשבונאות האמריקאים בנושא (ASC 310) והוראות רגולטוריות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור (להלן: "ההוראה").

ההפרשה להפסדי אשראי מוערכת באחד משני מסלולים: הפרשה המוערכת על בסיס פרטני והפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי. ראה פירוט לעקרונות ההוראה ויישומם בבנק בבאור 6.1.ה.

הבנק עדיין את המתודולוגיה במסגרת עדכון מדיניות האשראי, לאיתור זיהוי חובות בעייתיים, לסיווגם ולמדידת הפרשה להפסדי אשראי בגינם, וזאת על מנת לקיים הפרשה ברמה מתאימה (Appropriate) לכיסוי הפסדי אשראי צפויים (Estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו ובהתייחס להפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים.

ההפרשה להפסדי אשראי הינה אומדן אשר בקביעתו נעשה שימוש במשתנים שונים ובהנחות עבודה שהשפעתם הינה מהותית. אומדנים אלו כוללים, בין היתר: אופן סיווג חובות (טוב, או בעייתי: השגחה מיוחדת, נחות, פגום), קביעת תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים להתקבל, קביעת שווי הוגן של בטחונות, קביעת מועד המחיקות החשבונאיות, שיעור המקדמים להפרשה הקבוצתית וכו'. יישום ההוראה חייב גיבוש מתודולוגיה בנושאים אלה על בסיס ההוראה, ההבהרות והפרשנויות שנלוו לה.

זיהוי וסיווג אוכלוסיית החובות הבעייתיים – נעשה בחלקו על בסיס פרמטרים המוגדרים בהוראה ובחלקו על פי כללים שקבע הבנק לזיהוי ואיתור של חובות בעייתיים.

הבנק בוחן באופן שוטף את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל האפשר, לווים לגביהם עלתה רמת הסיכון. בנוסף מופעלים בבנק מספר תהליכים לאיתור לווים עם פוטנציאל לבעייתיות, הכללתם ברשימת מעקב וקביעת אופן הטיפול בהם.

לאור יישום הוראת מקור החזר ראשוני, הבנק עדיין את מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם, כך שחובות נבחנו גם על החוזק הצפוי של מקורות החזר מהתזרים העסקי (מקור החזר תזרימי שוטף, יציב, מופרד ובשליטת החייב) למעט מקרים מסוימים בהם במהלך העסקים הרגיל החוב אמור להיפרע מהתזרים שמניב הנכס הממומן.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי – הבנק בוחן על בסיס פרטני כל חוב שיתרתו הינה בעיקרה מעל 500 אלפי ש"ח, ואם החוב מסווג כפגום מבוצעת לגביו הערכה פרטנית שמטרתה לבחון את הצורך בהפרשה להפסדי אשראי. הבנק מסווג חוב כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. כמו כן מסווגים חובות כפגומים באופן אינטגרטיבי על ידי המערכות הממוכנות כאשר קיימות סיבות אובייקטיביות לסיווגם (כגון: חוב שאורגן מחדש/או כשהקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר).

כאשר חוב שנבחן פרטנית סווג כפגום, ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי בגינו מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מפעילותו השוטפת של החייב, מקבלת כספים ממקורות אחרים או ממימוש בטחונות, מהווים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר גביית החוב מותנית בביטחון, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון (בניכוי עלויות מימוש) ששוועד להבטחת אותו חוב. אם הערך הנוכחי של התזרימים העתידיים או השווי ההוגן של הנכס המשועבד נמוך מיתרת החוב הרשומה, הבנק רושם את ההפרש כהפרשה פרטנית להפסדי אשראי או מחיקה, בהתאם לעניין. חובות שנבחנו פרטנית ולא הוגדרו כפגומים (למעט הלוואות לדיוור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור) תחושב בגינם הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי כמפורט בהמשך. לבנק מתודולוגיה למדידת תזרימי מזומנים של חוב שגביתו אינה מותנית בביטחון המבוססת על קריטריונים לבחינת רמת הוודאות לקבלת כספים והמקדם שיש להכיל על רמת וודאות זו. המקדם תלוי ברמת הוודאות ופרק הזמן המוערך לקבלת הכספים. צפי התקבולים לגבייה

נקבע על ידי מנהלי היחידות הרלוונטיות השונות בהתאם לעקרונות שנקבעו. קביעת סכומי ההפרשה להפסדי אשראי ועדכון הפרשות שנעשו בעבר מבוצעים באופן שוטף ועל סמך הערכות מחודשות (הנעשות אחת לרבעון), של החובות הפגומים בבנק. החלטות אלה נדונות אחת לרבעון בפורום בהשתתפות מנכ"ל הבנק, ראש אגף עסקים, ראש אגף חשבונאי ראשי וכן בוועדת הביקורת ובמליאת הדירקטוריון.

יתרת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי במאזן ליום 31 בדצמבר 2018 הינה 37 מיליון ש"ח.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי – על פי ההוראה יש לבצע הפרשה קבוצתית לגבי החובות שאינם פגומים (למעט הלוואות לדירוג לגביהן מחושבת הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור. לעניין הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדירוג – ראה להלן).

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי נועדה לשקף הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 (FAS 5) – טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על הנחיות המפורטות בהוראות הדיווח לציבור. חישוב ההפרשה הקבוצתית מבוסס על שיעורי הפסד/מחיקות היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח שנים שנקבע על פי בנק ישראל. יצוין כי הבנק ממשיך לכלול גם את שנת 2011 ואילך בטווח השנים על פיהם מחושב שיעור הפסד/מחיקות היסטוריים וזאת בהתאם להנחיות בנק ישראל.

שיעור ההפסד ההיסטורי חושב על בסיס שיעורי המחיקות החשבונאיות נטו, ביחס ליתרת החובות. ככלל המקדם המשמש לחישוב ההפרשה הקבוצתית נקבע כממוצע שיעורי הפסד/מחיקות היסטוריים בטווח, תוך מתן משקל גבוה יותר למקדם השנה האחרונה, אם זה עלה על הממוצע. נוסף על כך ביצע הבנק התאמה איכותית נוספת המבוססת על מתודולוגיה מפורטת על פי הנחיות בנק ישראל בנושא בכלל ענפי המשק המבטאת את הסיכון הגלום בכל ענף.

בקביעת הפרשה קבוצתית נאותה להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדירוג, הבנק מביא בחשבון הן את ממוצע הפסדי עבר בשנים בטווח שקבע בנק ישראל שהסתיימו במועד הדיווח והן התאמות בגין גורמים סביבתיים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בשיעור שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא בעייתי. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית, שבגינם נקבעה ההתאמה האיכותית כפי שחושבה על פי המתודולוגיה הקיימת בבנק.

חישוב ההפרשה על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים, מבוסס על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש הצפוי לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית.

כמו כן, מיישם הבנק את הנחיית הפיקוח על בנקים בנושא הלוואות לדירוג על פיה יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוחזקת בגין הלוואות לדירוג לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות ליום הדיווח.

יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי במאזן ליום 31 בדצמבר 2018 (לרבות הפרשה לפי עומק הפיגור) הינה 264 מיליון ש"ח.

מחיקות חשבונאיות – סכומי חוב שנחשבים ככאלו שאינם ברי גביה ו/או בעלי ערך נמוך כך שהותרתם כנכסים אינה מוצדקת, נמחקים חשבונאית. חוב אשר מוערך פרטנית והינו פגום והבנק מנהל מאמצי גבייה ארוכי טווח (יותר משנתיים מתחילת נקיטת הליכים כאשר החוב טרם ניגבה) נמחק חשבונאית באמצעות מערכת ממוכנת אשר מונה את הזמן שחלף מיום סיווג החוב כפגום, וזאת כנדרש בהוראה. ביתר המקרים המחיקות החשבונאיות מבוצעות בהתאם לבחינה ספציפית. בחובות שגבייתם מותנית בביטחון נמחק באופן מיידי ההפרש שבין יתרת החוב לבין השווי ההוגן של הביטחון. כאשר אין ודאות שהסכום שיתקבל בסופו של דבר לפירעון החוב יכסה את יתרת החוב הרשומה של החוב, לאחר המחיקה החשבונאית מבוצעת הפחתה נוספת מהשווי ההוגן שחושב ונרשמת בגינה הפרשה להפסדי אשראי.

החל משנת 2014 עדכן הבנק את המתודולוגיה בנושא מחיקות הלוואות לדירוג לפיה במקרה של הפרשה פרטנית מעבר לעומק המביאה את סך ההפרשה להפרשה מלאה, מבוצעת מחיקה חשבונאית על מלוא ההפרשה (הפרשת עומק ותוספת לעומק הפיגור).

לגבי חובות אשר מוערכים על בסיס קבוצתי, מערכת ממוכנת מבצעת מחיקה חשבונאית בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם ועל פרמטרים נוספים.

הכרה בהכנסה – במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לרשום בגינו הכנסות ריבית, למעט חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו בעבר כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. כל זמן שקיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת קרן ולאחר מכן כהכרה בהכנסות ריבית אשר ירשמו כרווח מפעולות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי.

הכרה בהכנסה על בסיס מזומן - הכנסת ריבית, בגין חוב פגום, מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כל עוד היתרה הרשומה הנותרת של החוב נחשבת להיות ברת גביה במלואה. קביעת הבנק בדבר יכולת הגביה של כל היתרה הרשומה הנותרת של החוב חייבת להיתמך בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב והתחזית לפרעון, לרבות

התייחסות לביצועי הפרעון ההיסטוריים של החייב וגורמים רלוונטים אחרים. בכל מקרה מוגבל סכום ההכנסה, שיוכר כהכנסת ריבית, לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כארגון מחדש מוכרות רק לאחר פירעון של 6 תשלומים רצופים ללא פיגור בהלוואות הנפרעות בתשלומים חודשיים או לאחר פירעון חלק מהותי מקרן החוב (20%) בהלוואות הנפרעות בתשלומים שאינם חודשיים. לפירוט נוסף של סכומי הפרשות והמחיקות ראה באורים 13 ו-1 א.27 לדוחות הכספיים.

הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של אגרות חוב זמינות למכירה

לגבי אגרות חוב המסווגות כזמינות למכירה, ההפרש בין שוויין ההוגן לבין העלות המופחתת שלהן נזקף, בהתאם לכללי החשבונאות, לקרן הון. כאשר מדובר בקרן הון שלילית, הבנק בוחן את הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך לרווח והפסד, על פי כללי חשבונאות מקובלים, לרבות בהתייחס לפרסומים של התקינה האמריקאית בנושא (FAS 115). כללים אלה מחייבים את הבנק לבחון האם ירידת הערך של אגרות החוב הינה בעלת אופי אחר מזמני. בהתאם למדיניות הבנק, שהינה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, מוכרת ירידת ערך של ניירות ערך כבעלת אופי אחר מזמני לגבי כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

1. נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור.
2. נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
3. נייר ערך אשר חלה לגביו ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו נרכש הנייר לבין דירוג במועד פרסום הדוח. ירידת דירוג משמעותית תחשב ירידה של לפחות 3 דרגות כאשר הדרגה החדשה הינה מתחת (BBB Investment Grade).
4. נייר ערך אשר סווג על ידי הבנק לאחר רכישתו כבעייתי.
5. נייר ערך אשר לגביו חל כשל בתשלום שהתרחש לאחר הרכישה.
6. נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו נמוך משמעותית מהעלות המתואמת, זאת אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני. לצורך כך נקבעו בבנק קריטריונים שונים, אשר בהתקיימם מבוצעת לגבי אותם ניירות ערך בחינה מעמיקה שלאחריה נערך דיון ספציפי לגביהם בוועדות פנימיות בבנק. הקריטריונים העיקריים הנבחרים הינם:
 - ניירות ערך אשר ירידת השווי ההוגן הינה מעל 20% ומעבר לשנה של ירידה מתחת לעלות המתואמת.
 - ניירות ערך בהם ירידת השווי ההוגן הינה 30% ומעלה והתשואה לפדיון עולה על 10%.
 - ניירות ערך בהם ירידת השווי ההוגן הינה בין 20% ל-30%, בתנאי שסכום ירידת הערך עולה על 5 מיליון ש"ח והתשואה לפדיון עולה על 10%.

הבדיקה המעמיקה מבוססת על מתודולוגיה פנימית שאושרה על ידי הדירקטוריון.

הדיונים בדבר הצורך בביצוע הפרשות מתקיימים במסגרת ועדות פנימיות שהוקמו לצורך כך: ועדת משנה בראשות ראש אגף ניהול פיננסי, אשר ממליצה על ביצוע הפרשות בהתבסס בין היתר, על מתודולוגיה פנימית לניתוח פרטני של החברה המנפיקה. ההמלצות מוגשות לוועדה בראשות מנכ"ל הבנק. המלצות מובאות לדיון בוועדת הביקורת של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון. כחומר רקע לדיון מוגש כל המידע הרלוונטי לגבי אגרות החוב, כולל תמצית הניתוח הפרטני שנעשה על בסיס המתודולוגיה הפנימית.

סך ההפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני שנזקפה כהוצאה להכנסות מימון שאינן מריבית בגין אגרות חוב בשנת 2018 הסתכמה ב-13 מיליון ש"ח (בשנת 2017 – בסכום זניח).

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

מדידת השווי ההוגן הינה על פי עקרונות תקן חשבונאות FAS 157 (ASC 820-10) המגדיר שווי הוגן כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או מחיר שהיה משולם בעבור התחייבות (להלן: "מחיר יציאה") בעסקה רגילה, כלומר בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק, בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בהתאם לעקרונות התקן על התאגיד הבנקאי לעשות שימוש מקסימאלי בנתונים נצפים, המייצגים מידע זמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים, ושימוש מינימאלי בנתונים לא נצפים המשקפים את הנחות הבנק בעת קביעת מחיר היציאה. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. ראה פירוט לעקרונות ההוראה ויישומן בבנק בבאור 7.1.ה.

חלק מהמכשירים הפיננסיים בהם פעיל הבנק - ניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ומכשירים פיננסיים נגזרים, נרשמים במאזן ו/או ברווח והפסד לפי שווי הוגן.

בקביעת ההנחות והאומדנים שמשמשים את הבנק בתהליך מדידת השווי ההוגן של מכשירים אלו ובתהליך תיקופם נעשה שימוש בפרמטרים רבים, הן בנתונים נצפים מהשוק המתקבלים ממקורות בלתי תלויים והן בנתונים לא נצפים המשקפים הנחות של הבנק. פרמטרים אלה יכולים להשתנות עקב שינויים אפשריים, בעיקר בשיעורי הריבית וסטיות תקן בשווקים השונים. הבנק קבע מתודולוגיה לאופן המדידה, נהלים לבקרה הפנימית והגילוי לגבי תהליך קביעת השווי ההוגן של מכשירים אלו.

בשלב הראשון נערך מיפוי של המכשירים הפיננסיים הנמדדים לפי שווי הוגן תוך הפרדה בין:

- מכשירים פיננסיים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1).
 - מכשירים פיננסיים מצוטטים משוק לא פעיל אך הנתונים המשמשים לקביעת השווי ההוגן הינם נתונים נצפים (רמה 2).
 - מכשירים פיננסיים ששוויים ההוגן נמדד על ידי נתונים לא נצפים אשר משקפים הנחות הבנק (רמה 3).
- לפרטים בדבר העברות בין רמות בהיררכיות השווי ההוגן, ראה באור 30ג לדוחות הכספיים.

שוק פעיל הינו בורסות פעילות בארץ ובעולם בהן נסחרים מכשירים פיננסיים, כאשר השווי ההוגן מצוטט וניתן לציטוט בכל מועד מדידה. תהליך זיהוי השוק הפעיל, לצורך קבלת נתונים נצפים למכשירים אשר אינם סחירים, מבוצע באמצעות שאלות מנחות לאגף ניהול פיננסי וזאת בהתאם לקריטריונים של נפח עסקאות בשוק, גודל מרווח BID/ASK ועוד. על פי התשובות נקבעת מידת ההסתמכות על הנתונים הנצפים של המכשיר מתוך השוק בו המכשיר הפיננסי פועל.

מדידת השווי ההוגן למכשירים פיננסיים אשר מחירים נקבע על פי הנחות הבנק נעשה רק לאחר שנעשו מאמצים מקסימאליים למציאת נתונים נצפים אשר ישמשו לקביעת השווי ההוגן לתאריך המדידה או כאשר המודל לתמחור השווי ההוגן הינו מודל מורכב אשר מבוסס על הנחות הבנק ולא קיים מודל כלכלי אחר המאפשר שימוש בו והינו תחת הנחות משתתפי השוק.

כעולה מהנתונים שהובאו בבאור 30ג לדוחות הכספיים שיעור הנכסים אשר שווים ההוגן מוגדר ברמה 3 מתוך סך הנכסים הנמדדים לפי שווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה במאזן או ברווח והפסד הינו 3% לעומת 7% ביום 31 בדצמבר 2017.

מדידת השווי ההוגן למכשירים פיננסיים בהם פועל הבנק ששוויים ההוגן אינו נקבע לפי מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 2 ו-3), נקבעת באמצעות אחת משתי הטכניקות שלהלן:

- גישה ההכנסה – גישה הכוללת מדידת ערך נוכחי של תזרימי מזומנים או מודלים לתמחור אופציות (B&S). טכניקת הערכה זו הוגדרה על ידי הבנק "כמודל מקובל/סטנדרטי".
- גישה השוק – גישה המשתמשת במחירים ובמידע רלבנטי אחר שמקורו בעסקאות שוק שמעורבים בהן נכסים או התחייבויות זהים או בני השוואה. טכניקת הערכה זו הוגדרה על ידי הבנק "כמודל מורכב".

בקביעת ערכי השווי ההוגן פיתח הבנק מתודולוגיית תמחור לוקחת בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי כגון סיכוני שוק, סיכוני אשראי וחוסר נזילות (תלות בהיקף הסחירות של המכשיר הפיננסי). המתודולוגיה נבחנת על ידי גורם מבקר, שמהווה פונקציה בעלת רמה מקצועית נאותה והינו גורם בלתי תלוי בפונקציית החישוב. כמו כן אותו גורם מבקר מעיר את הערותיו לגבי סבירות ערכי השווי ההוגן המתקבלים בפועל. מתודולוגיית התמחור של אגרות חוב קונצרניות ישראליות לא סחירות מבוססת ככל שניתן על עסקאות אחרונות בשוק שבוצעו באגרות החוב הנבחרות, ולאחר מכן על עסקאות אחרונות של אגרות חוב דומות. במידה ולא קיימות עסקאות כאלו או במידה ושווי אגרות החוב מתחת לרף מהותיות כפי שנקבע במתודולוגיית התמחור, משתמש הבנק בשירותי תמחור מחברת "מרווח הוגן" לחישוב ערכי השווי ההוגן תוך הפעלת שיקול דעת. נכון ליום 31 בדצמבר 2018 ערכי השווי ההוגן אשר נקבעו לפי ציטוט מרווח הוגן הסתכמו בסך של 100 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 119 מיליון ש"ח). ערכי השווי ההוגן שחושבו על פי המתודולוגיה לעיל מועברים לבחינה נוספת במסגרת ועדה פנימית המייעצת בנושא השווי ההוגן, אשר דנה בתוצאות ערכי השווי ההוגן המתקבלים כתוצאה מהפעלת המודל המורכב. ועדה זו כוללת נציגים מאגפים שונים בבנק, בעלי רמה מקצועית נאותה לתיקוף האמידה של ערכי השווי ההוגן.

- הבנק בוחן את מהותיות היקף המכשירים הפיננסיים בהם לא ניתן לקבוע ברמה סבירה של בטחון את השווי ההוגן בהתאם להוראות הדיווח לציבור. נכון ליום 31 בדצמבר 2018, היקף המכשירים הפיננסיים הנ"ל הוערך כלא מהותי, כמו כן נתקבלה החלטה להימנע מהגדלת היקף הפעילות במכשירים אלו בשלב זה.
- המדיניות ותהליך העבודה המתוארים לעיל, כולל מודלים פנימיים שבשימוש, אושרו על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון.
- תהליך קביעת השווי ההוגן למוצרים חדשים אשר נמדדים בדוחות הכספיים לפי שווי הוגן נבחן ומתוקף באופן שוטף, ומובא לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון.

על פי התקן יש לשקף את סיכון האשראי במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם סחירים בשוק פעיל. יש לשקף את סיכון האשראי הן בפוזיציות בצד הנכסים בגין סיכון הצד הנגדי לעסקה והן בפוזיציות בצד ההתחייבות בגין סיכון הבנק. סיכון הבנק נגזר מהפער בין פרמיית סיכון הבנק המשתקפת מאג"ח שהנפיק לבין עקום חסר הסיכון. סיכון הצד הנגדי נגזר בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הביטחונות הנזילים שהבנק דורש מצד נגדי אינם מיוחסים ספציפית לפעילות במכשיר נגזר בודד אלא לכלל הפעילות של הצד הנגדי ולכן הבנק נדרש לבצע התאמות לשווי ההוגן בגין איכות הצד הנגדי. האינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי נגזרות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, מחושבות התאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים שקבע הבנק (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל). שווי הוגן של מכשיר נגזר אשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, לא קיימים ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז שמבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי כגון: CDS או אגרות חוב של הצד הנגדי יסווג למכשיר נגזר ברמה 3.

עבור צדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו (Netting), סיכון האשראי מחושב על בסיס הפורטפוליו של סך המכשירים הנגזרים של הצד הנגדי ברמת חשיפה נטו. עבור צדדים נגדיים שאינם חתומים כאמור, החישוב מבוצע בנפרד על צד הנכסים ועל צד ההתחייבויות, ללא הפעלת קיזוז.

הבנק מיישם גישה מתקדמת המביאה בחשבון את החשיפה לסיכון האשראי לאורך חיי העסקה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2018 תוצאות התאמת הנכסים וההתחייבויות בגין סיכון האשראי למכשירים פיננסיים נגזרים אינן מהותיות.

זכויות עובדים

במסגרת חישוב התחייבויות הבנק הקשורות לזכויות עובדים, נעזר הבנק באקטואר חיצוני בשלושה נושאים עיקריים (פרטים בדבר הטבות לעובדים נמצאים בבאור 21 לדוחות הכספיים):

1. זכויות פנסיה – מתייחסות הן לאוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה (להלן: "מו"חים") הוותיקים של הבנק הזכאים לפנסיה תקציבית בפרישה (להלן: "פעילים"), והן למנהלים שכבר פרשו ובחרו במסלול פנסיוני (להלן: "גמלאים"). ראה גם באור 21.א ופרק "הון אנושי".
2. מענקים בגין ותק עובדים (מענקי יובל) – ליום 31 בדצמבר 2018 חלים על אוכלוסיית הפקידים בבנק, ראה גם באור 21.ג. לדוחות הכספיים.
3. פיצויים לרבות פיצויים בעת הפרישה מעבר למחויבות חוזית. יצוין כי, להערכת הבנק ויועציו המשפטיים, אין לבנק מחויבות משפטית, בין במישרין ובין מכללא, לתשלום פיצויים עודפים. ראה גם באור 21.א. לדוחות הכספיים.

החישובים האקטואריים נערכים בשיטת "הערכת הטבות נצברות צפויות" (Accrued Benefit Cost Method) המשקפת את סה"כ ההטבה שנצברה עד למועד המאזן, כאשר סך הכל ההטבה הצפויה בעת הזכאות העתידית נפרסת ליניארית על פני תקופת העבודה.

החישובים האקטואריים כוללים הנחות לגבי: שיעור עליית השכר הראלית, לוחות תמותה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים, שיעורי הפיצויים העודפים, שיעורי הבחורים בפנסיה, שיעורי ניצול הפנסיה, וכו'. המספר הנמוך יחסית של אוכלוסיית עובדי הבנק לעיתים לא מאפשר להסיק מסקנות סטטיסטיות לצורך שימוש במודל אקטוארי. בהתאם לכך, במקרים מסוימים מתבסס האקטואר על הנחות ההנהלה ובמקרים מסוימים מפעיל שיקול דעת תוך שימוש בהתאמות לסקרים אותם הוא מבצע. על אף שהנחות אלו נקבעות בשמרנות ובמקצועיות ראוייה, שינוי בכל אחת מהן או בכמה מהן, ו/או שינוי בשיעור ההיוון יביא לשינוי בגובה ההתחייבויות של הבנק.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, לצורך חישוב ההתחייבויות האקטואריות משתמש הבנק, בלוחות תמותה שפורסמו בשנת 2013 בנייר עמדה של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר שעניינה עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה ובביטוח חיים, אשר כוללת עדכון ללוחות התמותה (כתוצאה ממחקר חדש המצביע על עלייה בתוחלת החיים). כמו כן, נעשה שימוש בטבלת תמותה ישראלית עם שיפור עתידי בתוחלת חיים ומרווח ביטחון בגין סיכון אריכות ימים (בהקבלה לאופן השימוש שנעשה בלוחות הקודמים).

הבנק מיישם את חוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יישום כללי החשבונאות הנהוגים בארה"ב בנושא זכויות עובדים. חוזר זה מעדכן את דרישות ההכרה המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא. ראה באור 1.ה.20.

סכום ההתחייבויות המחושבות על בסיס אומדנים אקטואריים ליום 31 בדצמבר 2018 הגיע לסך של כ- 499 מיליון ש"ח. ההתחייבויות מהונות בשיעור היוון ריאלי של 2.25% לשנה, על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח השווה להפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפדיון, על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב למועד הדיווח. לעניין קביעת השווי של נכסי התוכנית לפנסיה ראה באור 1.ה.20.

בתקופות ביניים בהם על בסיס מצטבר מתחילת השנה, לא חלו שינויים המשפיעים מהותית על נכסי התוכנית או על המחויבות בגין ההטבה, הבנק לא מודד מחדש הן את נכסי התוכנית והן את המחויבות בגין ההטבה.

החשובים האקטואריים רגישים בעיקר לשינוי בשיעור ההיוון, בשיעור החזוי של תוספות השכר הריאליות, בשיעור העזיבה, בשיעור הפיצויים העודפים, בשיעור הבוחרים בפנסיה ובלוחות תוחלת החיים. לעניין הנחות העיקריות המשמשות את הבנק בחישוב העתודות האקטואריים ונתוני רגישות ראה באור 21.ז.

פרטים בדבר ההערכה האקטוארית עליה מתבסס הבנק לגבי זכויות העובדים כמפורט לעיל, ראה בהערכת האקטואר שצורפה למערכת גילוי נאות אלקטרוני (מגנ"א) של רשות ניירות ערך ביום 26 במרס 2019 וכתובתו www.magna.isa.gov.il.

ביום 31 בדצמבר 2018 החליט דירקטוריון הבנק לאשר תוכנית פרישה מרצון של כ- 70 עובדים כחלק מתהליכי התייעלות שנוקט הבנק.

העלות הכוללת של התוכנית על פי הערכת הנהלת הבנק המתבססת על תחשיב אקטוארי מסתכמת בסך של כ- 80 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס). עלויות ההתחייבות האקטואריות לעובדים בשל התוכנית נזקפו לרווח והפסד בדוחות הכספיים לשנת 2018 בהתאם לכללי החשבונאות החלים בנושא זכויות עובדים. לפירוט ראה באור 21.ב1.

מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פעיל במכשירים פיננסיים נגזרים, הן במסגרת פעילותו עבור לקוחותיו והן במסגרת מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות (סגירת או יצירת חשיפות שוק).

מכשירים אלה כוללים בין השאר: swaps, forward, futures ואופציות, בגין: ריבית, מטבע, מניות, סחורות ואחרים. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים נמדדים כל הנגזרים לפי שווי הוגן.

בבאור 25 לדוחות הכספיים ניתן מידע מקיף לפעילות הבנק במכשירים פיננסיים אלו. בסעיף א.2 לבאור 25 ניתן מידע בדבר השווי ההוגן של מכשירים אלו, לפי סוגי מכשירים.

הבנק מיישם חשבונאות גידור שווי הוגן. השינויים בשווי ההוגן הן של המכשיר הפיננסי הנגזר שיועד לגידור והן של הפריט המגודר נזקפים לדוח רווח והפסד (ראה באור 1.ה.9).

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים אשר מבוצעת במסגרת מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות ואשר אינה מטופלת חשבונאית בדרך של גידור שווי הוגן, יוצרת פערי מדידה בין המדידה הכלכלית מצד אחד, המשמשת לצורכי ניהול סיכונים, לבין המדידה החשבונאית מצד שני שאינה עונה על כללי הגידור החשבונאי.

בשנת 2018 פערי מדידה אלו יצרו הכנסה בסך 16 מיליון ש"ח, לעומת הוצאה של כ- 18 מיליון ש"ח בשנת 2017.

תביעות תלויות

הטיפול בתביעות התלויות מתבצע על פי הוראות בנק ישראל בנושא. על פי הנחיות אלה מסווגות התביעות התלויות בהתאם להסתברות החשיפות לסיכון של הפסד בתביעה, בהתבסס על חוות דעת של היועצים המשפטיים של הבנק, כלהלן:

סיכון צפוי (Probable) – ההסתברות מעל 70% - נדרשת הפרשה מלאה.

סיכון אפשרי (Reasonably Possible) – ההסתברות מעל 20% וקטנה או שווה ל-70% - לא נדרשת הפרשה. קיימת חובת גילוי אם התביעות מצטברות לסכום מהותי. למידע נוסף ראה פירוט בבאור 23.ג.17.א לדוחות הכספיים.

סיכון קלוש (Remote) – ההסתברות קטנה או שווה ל-20% - לא נדרשת הפרשה. קיימת חובת גילוי של ההפסד המירבי באם הוא מהותי ביותר. למידע נוסף ראה פירוט בבאור 23.ג.17.ב.17.א לדוחות הכספיים.

הנהלת הבנק כללה בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות, וזאת בהתבסס על הערכות של היועצים המשפטיים. ההערכות של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם בהתחשב בשלב שבו מצויים ההליכים ובניסיון המשפטי שנצבר. יחד עם זאת יש לקחת בחשבון כי ייתכן שתוצאות התביעה בפועל תהיינה שונות מההערכות שנקבעו כאמור לעיל ואשר על פיהן נבחן הצורך בביצוע הפרשה בדוחות הכספיים וכי ההשפעה עלולה להיות מהותית.

בניינים וציוד

בניינים וציוד במאזן מוצגים לפי עלות בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפרשות לירידת ערך, באם קיימות. הבנק מסווג בסעיף זה את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהיוונו כנכס בגין תוכנות שפותחו לשימוש עצמי, ראה באור 1.ה.14. הבנק מיישם נהלים על מנת להבטיח שערך הנכסים במאזן אינו עולה על ערכם הנאות. במידת הצורך רושם הבנק ירידת ערך. המבחן לירידת ערך הנכסים הינו אם עלות הנכס בספרים אינו בר ההשבה ועולה על השווי ההוגן. ראה בנוסף בבאור 1.ה.12 ו- 1.ה.15 לדוחות הכספיים.

מסים נדחים

מסים נדחים נרשמים בגין הפרשים זמניים ובגין הפסדים מועברים רק במידה שצפוי (more likely than not) שיוצר חיסכון מס במועד ההיפוך. לפיכך, בעת רישום מסים נדחים לקבל נדרש הבנק לבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרויות מימושם בעתיד. ליום 31 בדצמבר 2018 סכום המסים הנדחים נטו בגין הפרשים הזמניים הסתכם ב-292 מיליון ש"ח.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים זה מספר שנים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח הכספי, לשנה שהסתיימה ב- 31 בדצמבר 2008. ההוראות, שענינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - of Act Oxley 2002 Sarbanes The שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר על ידי ה- PCAOB. לדוחות צורף דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, וכן הצהרות של מנכ"לית הבנק והחשבונאי הראשי כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק בשיתוף עם המנכ"לית והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"לית והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך שנת 2018 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

הדירקטוריון מודה להנהלת הבנק, למנהלים ולכל צוות העובדים על עבודתם המסורה.

שבי שמר
מנהלת כללית ראשית

זאב אבלס
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 26 במרס 2019.

הצהרה (Certification)

אני, שבי שמר, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2018 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתכם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידיים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

שבי שמר

מנהלת כללית ראשית

26 במרס 2019

הצהרה (Certification)

אני, ארנון זית, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2018 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתכם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידיים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ארנון זית

חשבונאי ראשי, סמנכ"ל

26 במרס 2019

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2018, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 92 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018.

זאב אבלס יו"ר הדירקטוריון	שבי שמר מנהלת כללית ראשית	ארנון זית חשבונאי ראשי, סמנכ"ל
------------------------------	------------------------------	-----------------------------------

תאריך אישור הדוח לפרסום: 26 במרס 2019.

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

**דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ
בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי**

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן - הבנק) ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- (PCAOB) Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפרוט סבי, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 והדוח שלנו, מיום 26 במרס 2019, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת הלב לאמור בביאור 32.א. לדוחות הכספיים בדבר הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בקשר עם התקשרותם עם בנק מזרחי בעניין מכירת החזקותיהם בבנק והכוונה למיזוג הבנק לתוך בנק מזרחי, בדבר הודעת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית מיום 30 במאי 2018 על התנגדותו למיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי וכן בדבר הגשת ערר על החלטה זו. כמו כן נכללה הפניית תשומת לב לאמור בביאור 23.ג(17)ב'. לדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 במרס 2019

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2018

עמוד

95
96
97
98
99
100
102

תוכן העניינים

דוחות רואי החשבון המבקרים
הדוחות הכספיים
דוחות רווח והפסד
דוח רווח כולל
מאזנים
דוח על השינויים בהון
דוחות על תזרימי המזומנים
באורים לדוחות הכספיים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן - הבנק) לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות שאוחדו אשר הכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסותיהן שאינן מריבית הכלולות בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהווים כ-0.8%, כ-1% וכ-1% מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות שאינן מריבית לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2018, 2017 ו-2016, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר 2018 ו-2017 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 32.א. לדוחות הכספיים בדבר הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בקשר עם התקשרותם עם בנק מזרחי בעניין מכירת החזקותיהם בבנק והכוונה למיזוג הבנק לתוך בנק מזרחי, בדבר הודעת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית מיום 30 במאי 2018 על התנגדותו למיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי וכן בדבר הגשת ערר על החלטה זו. כמו כן ומבלי לסייג את חוות דעתנו, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 23.ג.(17)ב'. לדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- (PCAOB) Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2018, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations (COSO) Commission of the Treadway, והדוח שלנו מיום 26 במרס 2019, ככל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 במרס 2019

דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד			באור	
2016	2017	2018	2016	2017	2018		
							במיליוני ש"ח
813	927	987	829	950	1,022	2	הכנסות ריבית
187	214	264	177	205	253	2	הוצאות ריבית
626	713	723	652	745	769		הכנסות ריבית, נטו
93	45	102	98	56	117	27, 13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
533	668	621	554	689	652		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הכנסות שאינן מריבית
91	88	89	106	100	91	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
282	285	277	298	303	293	4	עמלות
1	3	2	1	3	3	5	הכנסות אחרות
374	376	368	405	406	387		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
							הוצאות תפעוליות ואחרות
483	489	472	491	497	482	6	משכורות והוצאות נלוות ¹
139	135	129	139	135	130		פחת ואחזקת בנינים וציוד
368	245	314	378	258	326	7	הוצאות אחרות ¹
990	869	915	1,008	890	938		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
(83)	175	74	(49)	205	101		רווח (הפסד) לפני מיסים
(8)	57	22	-	64	31	8	הפרשה למסים על הרווח
(75)	118	52	(49)	141	70		רווח (הפסד) לאחר מיסים
26	23	18	-	-	-		חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס של חברות מוחזקות
(49)	141	70	(49)	141	70		רווח נקי (הפסד): המיוחס לבעלי מניות הבנק
						9	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (ש"ח): רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
(0.67)	1.92	0.95	(0.67)	1.92	0.95		

1. נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה באור 3.ד.1.

זאב אבולס יושב ראש הדירקטוריון

שבי שמר מנהלת כללית ראשית

ארנון זית חשבונאי ראשי, סמנכ"ל

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 26 במרס 2019

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

2016	2017	2018	
במיליוני ש"ח			
(49)	141	70	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
(8)	100	(170)	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
(11)	(56)	41	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ¹
(19)	44	(129)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
7	(14)	44	השפעת המס המתייחס
(12)	30	(85)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
(61)	171	(15)	הרווח (הפסד) הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

1. משקף בעיקר הפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר ונזקפו בתקופה המדווחת לרווח והפסד בקיזוז התאמות בגין אומדנים אקטוארים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת.
2. ראה גם באור 10 בדבר רווח כולל אחר מצטבר.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזנים ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

הבנק		מאוחד		באור	
2017	2018	2017	2018		
					במיליוני ש"ח
נכסים					
8,226	9,501	8,226	9,440	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,915	5,431	7,032	5,583	12	ניירות ערך ¹
816	568	816	568		ניירות ערך שנשאלו
24,444	23,923	24,925	24,408	13, 27	אשראי לציבור
(237)	(240)	(250)	(256)	13, 27	הפרשה להפסדי אשראי
24,207	23,683	24,675	24,152		אשראי לציבור, נטו
1,001	956	-	-	14	השקעות בחברות מוחזקות
280	241	280	241	15	בנינים וציוד
325	642	325	642	25	נכסים בגין מכשירים נגזרים
517	598	538	622	16	נכסים אחרים ²
-	68	-	68	14, 15	נכסים מוחזקים למכירה
42,287	41,688	41,892	41,316		סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
36,531	35,748	32,752	31,905	17	פקדונות הציבור
119	319	119	319	18	פקדונות מבנקים
1	-	1	-		פקדונות מממשלה
41	39	3,559	3,637	19	כתבי התחייבויות נדחים ואגרות חוב
462	482	462	482	25	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
2,620	2,602	2,486	2,475	20	התחייבויות אחרות ^{4,3}
39,774	39,190	39,379	38,818		סך כל ההתחייבויות
2,513	2,498	2,513	2,498	א22	סך כל ההון⁵
42,287	41,688	41,892	41,316		סך כל ההתחייבויות וההון

1. מזה: ניירות ערך ששועבדו למסלקת הבורסה ומעו"ף בסך 167 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2017 - 242 מיליון ש"ח).
2. מזה: נכסים אחרים בשווי הוגן בסך 7 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2017 - נכסים אחרים בשווי הוגן בסכום זניח).
3. מזה: התחייבויות אחרות בשווי הוגן בסך 1,173 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2017 - 1,198 מיליון ש"ח).
4. מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 45 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2017 - 47 מיליון ש"ח).
5. הון המיוחס לבעלי מניות הבנק.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

סכומים מדווחים

סך כל ההון	עודפים ¹	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ²	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה במיליוני ש"ח	
2,403	1,404	21	26	952	יתרה ליום 1 בינואר 2016
(49)	(49)	-	-	-	הפסד נקי בשנת החשבון
(12)	-	(12)	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
2,342	1,355	9	26	952	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
141	141	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
30	-	30	-	-	(הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
2,513	1,496	39	26	952	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
70	70	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
(85)	-	(85)	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
2,498	1,566	(46)	26	952	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

1. בהתייחס להגבלה בחלוקת דיבידנד ראה באור 22א(2).
 2. ראה גם באור 10 בדבר רווח כולל אחר מצטבר.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
במיליוני ש"ח					
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת¹					
(49)	141	70	(49)	141	70
רווח נקי (הפסד) לשנה					
<u>התאמות:</u>					
חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות					
(26)	(23)	(18)	-	-	-
55	53	48	55	53	48
93	45	102	98	56	117
(42)	(55)	(39)	(43)	(64)	(34)
-	(6)	3	-	(6)	3
(34)	(4)	(31)	(35)	(10)	(31)
121	(53)	58	121	(53)	58
91	158	(73)	78	167	(59)
9	17	(11)	9	17	(11)
3	3	2	-	-	-
<u>שינוי נטו בכנסים שוטפים:</u>					
(87)	17	(317)	(87)	17	(317)
146	1,208	271	146	1,208	271
80	95	(6)	75	95	(9)
<u>שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:</u>					
100	69	20	100	69	20
(272)	560	(30)	(264)	553	(23)
188	2,225	49	204	2,243	103
מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת					

ראה הערות להלן.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

סכומים מדווחים

הבנק			מאוחד		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
במיליוני ש"ח					
7	2	1	7	2	1
(1,373)	(763)	449	(1,394)	(1,064)	433
(1)	1	-	(1)	1	-
(243)	(280)	248	(243)	(280)	248
(14,233)	(13,756)	(11,046)	(14,250)	(13,787)	(11,081)
10,454	13,870	10,103	10,454	13,973	10,103
2,309	3,180	2,069	2,309	3,180	2,069
(5)	(300)	-	-	-	-
(50)	(33)	(21)	(50)	(33)	(21)
5	5	-	5	5	-
(3,130)	1,926	1,803	(3,163)	1,997	1,752
(309)	(55)	200	(309)	(55)	200
510	253	(783)	290	(4)	(847)
(1)	1	(1)	(1)	1	(1)
-	-	-	652	703	427
(9)	(6)	(3)	(424)	(541)	(369)
191	193	(587)	208	104	(590)
(2,751)	4,344	1,265	(2,751)	4,344	1,265
6,655	3,895	8,222	6,655	3,895	8,222
(9)	(17)	11	(9)	(17)	11
3,895	8,222	9,498	3,895	8,222	9,498
633	711	625	633	711	625
(158)	(147)	(143)	(159)	(147)	(143)
1	3	2	16	7	7
(70)	(129)	(75)	(85)	(139)	(84)
73	60	60	75	61	66
7	9	4	7	9	4

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

שינוי נטו בפקדונות בבנקים¹
שינוי נטו באשראי לציבור¹
שינוי נטו באשראי לממשלה¹
שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו¹
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
תמורה ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
השקעה בחברה מוחזקת
רכישת בנינים וציוד
תמורה ממימוש בנינים וציוד

מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

שינוי נטו בפקדונות מבנקים¹
שינוי נטו בפקדונות הציבור¹
שינוי נטו בפקדונות הממשלה¹
הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
פדיון כתבי התחייבות ואגרות חוב

מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) מימון

גידול (קיטון) במזומנים

יתרת מזומנים לתחילת שנה
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים

יתרת מזומנים לסוף שנה

ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו:

ריבית שהתקבלה*
ריבית ששולמה*
דיבידנדים שהתקבלו
מסים על הכנסה ששולמו
מסים על הכנסה שהתקבלו

נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן:

רכישת נכסים כנגד התחייבות לספקים

* סווג מחדש

1. נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בדבר דוח על תזרימי מזומנים, ראה באור 2.ד.1.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "**הבנק**") הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ושל החברות הבנות שלו ליום 31 בדצמבר, 2018 ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הבאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק וחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים בהם צויין בבאור כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד. לעניין הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בדבר כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק ומידע שפורסם בדבר אפשרות לעסקת רכישת הבנק ומיזוגו, החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית מיום 30 במאי, 2018 בעניין התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי, הודעת בעלי השליטה על כוונתם להגיש ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית ובעניין התקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי בתוספת להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017, הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית ובעניין החלטת דירקטוריון הבנק מיום 6 באוגוסט, 2018, בהתאם לה הבנק הצטרף לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי - ראה באור 32.א ו-ב. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 26 במרס, 2019.

ב. הגדרות

דוחות כספיים אלה:

1. תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
2. כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168, "הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים" (ASC-105-10). בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.
3. חברות מאוחדות - חברות, שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
4. חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.
5. צדדים קשורים ובעלי עניין - כמשמעותם לפי סעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.
6. מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
7. סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.
8. סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
9. עלות - עלות בסכום מדווח.
10. דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

3. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי ההוגן דרך רווח והפסד (כגון):
 - השקעות בניירות ערך (בתיק למסחר).
 - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה.
 - נכסים והתחייבויות מסים נדחים.
 - הפרשות.
 - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2018 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות בנושאים המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. בעקבות לעדכון התקינה בארה"ב ASU 2015-14 אשר דחה את מועד היישום לראשונה, התקן ייושם החל מיום 1 בינואר 2018. התקן מכיל מודל יחיד החל על חוזים עם לקוחות הכולל חמישה שלבים על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה:

1. זיהוי החוזה עם הלקוח
2. זיהוי מחויבויות ביצוע נפרדות בחוזה
3. קביעת מחיר העסקה
4. הקצאת מחיר העסקה למחויבויות ביצוע נפרדות
5. הכרה בהכנסה עם קיום מחויבויות הביצוע

בהתאם להוראות התקן, הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. כמו כן, התקן (אשר משולב בחלקו עם הוראות תת נושא 20-610 בקודיפיקציה) כולל הוראות בדבר רווחים והפסדים מגריעה של נכסים לא פיננסיים. בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת נושא 310 בקודיפיקציה. בנוסף, בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית. הבנק אימץ את הוראות התקן החדש החל מהרבעון הראשון לשנת 2018, ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים שונים.

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב. כמו כן, החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים: נכסים לא שוטפים מוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה, רווח למניה, דוח על תזרימי מזומנים, דיווח לתקופות ביניים ונושאים נוספים. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו";
- רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע";
- רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה";
- דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים";
- דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים";
- היוון עלויות ריבית בהתאם לנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית" (בהקשר זה יובהר, כי בהתאם להוראות הדיווח לציבור, בנק לא יהוון עלויות ריבית, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות הריבית שיהונו);
- מדידה וגילוי של ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר חלו מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. ליישום הוראות אלו לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים. מתכונת הדיווח בדבר דוח על תזרימי מזומנים, לרבות מספרי השוואה בתקופות קודמות, הותאמה למתכונת הדיווח הנדרשת.

3. תיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום עסקה

ביום 1 בינואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בקשר לתיקון מספר 07-2017 לקודיפיקציה בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום ההעסקה. התיקון מבהיר כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות). יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי עלות ההטבה. נדרש ליישם את ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארה"ב, בשינויים המתחייבים.

ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים למעט על אופן ההצגה והגילוי, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה לתקופות קודמות במטרה להתאימם להוראות החדשות (עלויות בסך 15 מיליון ש"ח ובסך 16 מיליון ש"ח לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017 וביום 31 בדצמבר 2016, בהתאמה, הוצגו בסעיף הוצאות אחרות).

ה. מדיניות חשבונאית שישומה בעריכת הדוחות הכספיים

1. בסיס האיחוד

א. חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה קיימת ראייה לירידת ערך.

2. מטבע חוץ והצמדה

א. עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום (שער יציג המפורסם על ידי בנק ישראל אחת ליום). הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, לרבות בגין הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 1 בינואר 2021 (כפי שנקבע במסגרת הוראות מעבר). הפרשים הנובעים מתרגום למטבע פעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא כספיים המסווגים כזמינים למכירה מוכרים ברווח כולל אחר (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).

ב. נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן נכללו לפי המדד המתאים לגבי כל נכס או התחייבות.

ג. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ועל מדד המחירים לצרכן ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
		באחוזים			בשקל חדש

(1.5)	(9.8)	8.1	3.845	3.467	3.748	שער החליפין של - הדולר של ארה"ב
(4.8)	2.7	3.3	4.044	4.153	4.292	האירו

(0.3)	0.3	1.2	100.9	101.2	102.4	מדד המחירים לצרכן - לחודש נובמבר (מדד "ידוע")
(0.2)	0.4	0.8	100.9	101.3	102.1	לחודש דצמבר (מדד "בגין")

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3. הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20), אשר, בין היתר, קובע כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם.

עמלות ליצירת אשראי

עמלות אשר חיובו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

עמלות הקצאת אשראי

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה. בקווי אשראי מתחדשים העמלות יוכרו בדוח רווח והפסד על בסיס קו ישר לאורך התקופה בה קו האשראי המתחדש פעיל.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, יש לבחון אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך יש לבחון האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב- 10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים, או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם, למעט שינוי בתנאי חוב כמפורט לעיל, מוכרות מידית במסגרת הכנסות ריבית.

4. בסיס הכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה עד להסרת הספק. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדירור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- במידה ומבוצעת ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני במכשירי חוב, הכנסות הריבית ממועד זה ואילך מוכרות על בסיס מזומן, למעט במקרים בהם חלה עלייה משמעותית במחיר ובתשואה בה הנייר נסחר.
- ב. עמלות תפעוליות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה וסחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

5. ניירות ערך

- א. ניירות הערך של הבנק מסווגים לשלושה תיקים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים כדלקמן:
1. "אגרות חוב מוחזקות לפדיון" - אגרות חוב שלבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד לפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל השקעתו הרשומה. אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי עלותן ליום הדיווח המהווה את הערך הנקוב בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה או שער שנצברו וכן מרכיב הניכיון או הפרמיה שנוצר ברכישה וטרם הפחת ובניכוי הפסדים לירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. ההכנסות מאגרות החוב לפדיון נזקפות לדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.
 2. "ניירות ערך למסחר" - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות הערך מוצגים לפי שווי הוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד.
 3. "ניירות ערך זמינים למכירה" - ניירות ערך אשר לא סווגו בשתי הקטגוריות האחרות. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.
- ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית) וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ג. הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשווי ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה הינה בעלת אופי אחר מזמני.
- הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:
- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
 - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
 - אגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
 - אגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
 - אגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
 - נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי אגרות חוב- העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- בנוסף, הבחינה בדבר קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:
- שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך (לגבי אג"ח - לעלות המופחתת);
 - משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו.
 - שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון.
 - במקרה של אגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון.
 - במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).
- ד. לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף 7.ה.1. להלן.
- ה. בחישוב רווחי מימוש ניירות ערך מחושבת העלות על בסיס ממוצע משוקלל נע.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. השקעותיו של הבנק במניות ובקרנות הון סיכון לא סחירות מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלות אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות במניות והון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.

6. חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי

הבנק מיישם, את תקני החשבונאות האמריקאים בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (310 ASC) והוראות רגולטוריות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. בנוסף, החל מאותו מועד, מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על בנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור ואת קובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של הוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארה"ב, לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015, מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שאינו לדיור ובפרט בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור החזר ראשוני של החוב והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

אשראי לציבור ויתרות אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלה, וכו'. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בדבר מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: אגרות חוב), לא חל שינוי בכלליהן.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה (Appropriate) לכיסוי הפסדי אשראי צפויים (Estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים על מנת לקיים (כחשבון התחייבותי נפרד) הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות). ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". הבחינה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין המסלול לבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בוחן על בסיס פרטני כל חוב שיתרתו החוזית הינה בעיקרה מעל 500 אלפי ש"ח (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות). הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית כאמור, אשר סווג כפגום וכן חובות בעייתיים במסגרת ארגון מחדש.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהווים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר

הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנדויות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע בעיקרו מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי נועדה לשקף הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים וכן הלוואות לדיור. ההפרשה מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הנחיות המפורטות בהוראות הדיווח לציבור. חישוב ההפרשה הקבוצתית מבוסס על שיעורי הפסד ו/או מחיקות היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים שנקבע על פי בנק ישראל. יצוין כי הבנק ממשיך לכלול גם את שנת 2011 ואילך בטווח השנים על פיהם מחושב שיעור הפסד/מחיקות היסטוריים וזאת בהתאם להנחיות בנק ישראל.

שיעור הפסד היסטורי חושב על בסיס שיעורי המחיקות החשבונאיות נטו, ביחס ליתרת החובות. לענין חישוב טווח שיעורי הפסד היסטורי קבע הבנק כי המקדם המשמש לחישוב ההפרשה הקבוצתית יקבע כמוצע שיעורי הפסד ו/או מחיקות היסטוריים בטווח, תוך מתן משקל גבוה יותר למקדם השנה האחרונה, אם זה עלה על הממוצע. נוסף על כך ביצע הבנק התאמה איכותית נוספת המבוססת על מתודולוגיה מפורטת על פי הנחיות בנק ישראל בנושא בכלל ענפי המשק המבטאת את הסיכון הגלום בכל ענף.

בקביעת הפרשה קבוצתית נאותה להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור, הבנק מביא בחשבון את ממוצע הפסדי העבר בשנים בטווח שקבע בנק ישראל שהסתיימו במועד הדיווח והן התאמות בגין גורמים סביבתיים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בשיעור שלא יפחת מ- 0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא בעייתי. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

הלוואות לדיור

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

הבנק מיישם את הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור על פיה יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח. בנוסף, הבנק מיישם את הוראות נוהל בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור".

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו בנושא- 450 בקודיפיקציה. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית. בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

זיהוי וסיווג חובות

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי וסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים על פי הסיווגים שלהלן:

- אשראי בהשגחה מיוחדת הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו. לגבי לקוחות פרטיים נקבע כי כל אשראי הנבחן על בסיס קבוצתי ונמצא בפיגור העולה על 60 יום, יסווג כחוב בהשגחה מיוחדת.
- אשראי נחות הוא אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.
- אשראי פגום הוא אשראי שנבחן פרטנית ובהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי (Probable) שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי. בכל מקרה חוב הנבחן על בסיס פרטני מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות איגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי- החל מיום 1 ביולי 2017 מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".
- העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר: החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי). בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.
- מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובהר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.
- לאור יישום הוראות בנק ישראל הבנק עדכן את מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם, כך שחובות נבחנו גם על פי מקורות החזר מהתזרים העסקי למעט מקרים מסוימים בהם במהלך העסקים הרגיל החוב אמור להיפרע מהתזרים שמניב הנכס הממומן.
- מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש של חוב בעייתי - חוב שארגון מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, במסגרתו - מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).
- לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.
- לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:
 - למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל.
 - לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב.
 - החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי.
 - ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בעייתיים.
 - הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:
 - כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים).
 - שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב.
 - לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר וכל שינוי אחר בתנאי החזר, שלדעת הבנק יש בו משום ויתור.
 - לא בוצע הליך חיתום נוסף כאשר מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- כמו כן לצורך הבחינה אם הלקוח מצוי בקשיים כלכליים יילקחו בחשבון פרמטרים נוספים כגון:
 - היסטוריית הפיגורים של הלווה
 - מספר גלגולי האשראי ותדירותם
 - העמדת מסגרות חד צדדיות
 - פערי ביטחונות וחרירות מתמשכות
- הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי.
- לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.
- ארגון מחדש של חוב אינו בהכרח ארגון מחדש של חוב בעייתי, גם אם הלקוח נקלע לקשיים פיננסיים מסוימים, לדוגמא:
 - השווי ההוגן של מזומנים, נכסים או זכות בהון העצמי, שקיבל הבנק מחייב כפירעון לחובו, שווה לפחות ליתרת החוב הרשומה של החוב.
 - הקטנת שיעור הריבית של החוב באה לשקף ירידה בשיעור הריבית בשוק או ירידה ברמת הסיכון.
 - פריסת החוב בתנאים טובים יותר נועדה לשמור על קשר עם החייב, שיכול בקלות לגייס כספים ממקורות אחרים בשיעור הריבית הנוכחי בשוק.
 - החייב הנפיק אג"ח הנושא שיעור ריבית אפקטיבי הקיים בשוק עבור חוב דומה של לווה שאינו בעייתי.
- חובות שאורגנו מחדש יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.
- ביום 22 במאי 2016 פורסם חוזר לתיקון הוראת דיווח לציבור שנועד לאמץ עדכונים בדבר הטיפול באשראי שאורגן מחדש.
- על פי הוראה זו כאשר חוב מאורגן מחדש ונקבע כי הוא עומד בהגדרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, ללא מחיקה חשבונאית חלקית, בדרך כלל אין זה נאות להקטין את אומדן ההפרשה להפסדי אשראי במועד הארגון מחדש כתוצאה מהשינוי בשיטת מדידת ירידת הערך ממדידה על בסיס קבוצתי למדידה על בסיס פרטני. לאור זאת מחזיק הבנק, בגין חוב בארגון מחדש, הפרשה להפסדי אשראי בגובה השווה לפחות להפרשה הקבוצתית שהייתה נקבעת לולא היה החוב מסווג כחוב בעייתי בארגון מחדש.
- ככלל חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להיות מסווג כחוב פגום עד שהחוב ישולם במלואו. עם זאת כאשר נערך לחוב שאורגן מחדש הסכם נוסף של ארגון מחדש בין הלקוח לבין הבנק (ארגון מחדש עוקב), ניתן להתייחס לחוב זה כחוב שאינו בעייתי, אם מתקיימים התנאים הבאים:
 - החייב אינו מצוי יותר בקשיים פיננסיים. הערכה זו של הבנק חייבת להיות מבוססת על בדיקת אשראי עדכנית ומתועדת שבוצעה במועד הארגון מחדש העוקב.
 - הבנק לא העניק ללקוח ויתור (דהיינו הלוואה החדשה הועמדה בתנאי שוק, שהיו ניתנים להלוואות חדשות ללקוחות אחרים עם מאפייני סיכון דומים).
- אם בחר הבנק שלא להתייחס לחוב זה כאל חוב בעייתי אזי ההפרשה להפסדי אשראי בגינו תחושב על בסיס קבוצתי ויתרת החוב הרשומה לא תשתנה בעת ארגון החוב העוקב (אלא אם התקבל תשלום במזומן).

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. בחובות שגבייתם מותנית בביטחון נמחק באופן מידי ההפרש שבין יתרת החוב לבין השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות הצפויות במכירה.

כאשר אין ודאות שהסכום שיתקבל בסופו של דבר לפירעון החוב יכסה את יתרת החוב הרשומה של החוב, לאחר המחיקה החשבונאית יש לבצע הפחתה נוספת מהשווי ההוגן שחושב ולבצע בגינה הפרשה. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מחיקות חשבונאיות של הלוואות לדיור- במקרה של הפרשה פרטנית מעבר לעומק המביאה את סך ההפרשה להפרשה מלאה, מבוצעת מחיקה חשבונאית על מלוא ההפרשה (הפרשת עומק ותוספת לעומק).

לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש ששכל של חוב בעייתי, נבחן הצורך במחיקה המידית. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

חובות בפשיטת רגל או שנצרו בדרך של מרמה, יימחקו תוך 60 יום מתאריך צו כינוס הנכסים או תוך 90 יום מידעת הבנק על החוב במרמה כמפורט בהוראה.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה בעבר ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגבי הסיווג כחוב פגום.

כל זמן שקיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת קרן ולאחר מכן כהכרה בהכנסות ריבית אשר ירשמו בסעיף הכנסות מריבית. הכרה בהכנסה על בסיס מזומן - הכנסת ריבית, בגין חוב פגום, על בסיס מזומן כל עוד היתרה הרשומה הנותרת של החוב נחשבת להיות ברת גביה במלואה. קביעת הבנק בדבר יכולת הגביה של כל היתרה הרשומה הנותרת של החוב חייבת להיות בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב והתחזית לפרעון, לרבות התייחסות לביצועי הפרעון ההיסטוריים של החייב וגורמים רלוונטיים אחרים. בכל מקרה יוגבל סכום ההכנסה, שיוכר כהכנסת ריבית, לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החזוי.

חוב אשר פורמאליט עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה באור 1.4.א. לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות בהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגבייה מובטחת באופן סביר.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

1. אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו)
2. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי החזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב של חוב פגום וצובר

חוב אשר פורמאליט עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לצורך כך בוחן הבנק ביצועי פירעון של 6 תשלומים רצופים ללא פיגור בהלוואות הנפרעות בתשלומים חודשיים או לאחר פירעון חלק מהותי מקרן החוב (20%) בהלוואות הנפרעות בתשלומים שאינם חודשיים.

7. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן מוגדר כסכום/מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמצער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. תת נושא 10-820 בקודיפיקציה מפרט מדרג של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או להתחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או להתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

מדרג זה דורש שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק צפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה- bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

הבנק משתמש בשירותי תמחור מחברת "מרווח הוגן" לחישוב ערכי השווי הוגן לנכסי חוב לא סחירים. המודל מתבסס על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות ו/או הנפקות בשוק הלא סחיר. המודל מביא לידי ביטוי שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

ניירות ערך

השווי הוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי הוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן, כאמור לעיל, אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי הוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר (השוק שבו המחיר בהעברת הנכס הינו המחיר המקסימאלי או המחיר בהעברת ההתחייבות הינו המחיר המינימאלי, בניכוי עלויות עסקה). מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי של החובות. מכשירים אלה מוצגים לפי שווי הוגן במסגרת באור יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים בלבד והשפעתם לא חלה על היתרות המאזניות ו/או על הרווח והפסד. להרחבה לגבי השיטות והנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 30 בדבר יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע (The credit valuation adjustment - CVA)

נושא 820 בקודיפיקציה דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הביטחונות הנזילים שהבנק דורש מצד נגדי אינם מיוחסים ספציפית לפעילות במכשיר נגזר בודד אלא לכלל הפעילות של הצד הנגדי ולכן, הבנק נדרש לבצע התאמות לשווי ההוגן בגין איכות הצד הנגדי. האינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי נגזרות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל). עבור צדדים נגדיים, החתומים על הסכמי התחשבות נטו (Netting), סיכון האשראי מחושב על בסיס הפורטפוליו של סך המכשירים הנגזרים של הצד הנגדי ברמת חשיפה נטו. עבור צדדים נגדיים שאינם חתומים, החישוב מבוצע בנפרד על צד הנכסים ועל צד ההתחייבויות, ללא הפעלת קיזוז. כאשר החשיפה היא התחייבות של הבנק כלפי צד נגדי, הבנק משקף בשווי ההוגן את ההסתברות לחדלות פירעון של הבנק (סיכון הבנק נגזר מהדירוג של הבנק). הבנק מיישם גישה המביאה בחשבון את החשיפה לסיכון האשראי לאורך חיי העסקה.

8. קיזוז מכשירים פיננסיים

בחוזר המפקח על הבנקים ביום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות נכללו תיקונים אשר נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- א. בגין אותן ההתחייבויות, יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- ב. בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- ג. גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

בהתאם להוראות, קיזוז נכסים והתחייבויות בין שני צדדים נגדיים שונים אפשרי בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.

כמו כן, נקבע כי בנק יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינן לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

בחוזר נקבע כי במקרים מסוימים הבנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement). עוד נקבע בחוזר כי קיזוז מאזני מצריך אישור מראש של המפקח על הבנקים.

הבנק בחר שלא לקזז נכסים בין מכשירים נגזרים עם התחייבויות בגין מכשירים נגזרים.

9. מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

א. הבנק מבצע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים ריבית, וכן נגזרים שאינם משמשים לגידור, לרבות נגזרים משובצים שהופרדו. בין השאר: עסקאות עתידיות, החלפות פיננסיות, אופציות וכו'. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "חשבונאות מכשירים נגזרים ופעילות גידור", מוצגים כל הנגזרים, כנכסים או כהתחייבויות במאזן לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזרים לרבות מכשירים נגזרים המשמשים לגידור חשבונאי (גידור שווי הוגן) נזקפים מידית בדוח רווח והפסד.

ב. גידור שווי הוגן- הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים בין היתר לצרכי גידור סיכונים ריבית. באם מכשיר יועד לגידור, במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך.

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- ג. נגזרים משובצים שהופרדו ואינם משמשים לגידור - מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזזה המארח ומטופלים בנפרד אם:
- אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכוני אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים.
 - מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר.
 - המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.
- נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החזזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

10. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

- הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתת נושא נושא 10-860 בקודיפיקציה, בדבר העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.
- בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים:
- א. הנכסים הפיננסיים שהועבר בודדו מהתאגיד הבנקאי (לרבות צדדים קשורים) ומנושיו, גם במקרה של פשיטת רגל או כינוס נכסים.
 - ב. המקבל רשאי לשעבד או להחליף את הנכסים שקיבל, ולא קיימים תנאים המגבילים את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף ומעניקים לתאגיד הבנקאי הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית.
 - ג. התאגיד הבנקאי, חברות בנות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים מטעמו, אינם משמרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים המועברים או בכל זכויות מוטב של צד שלישי המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר. בהתאם לעדכון הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להרשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם. טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים:

הבנק שילם למלווה והשתחרר מחויבותו בגין ההתחייבות, או הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

בנוסף, בהתאם לעדכון להוראות בנק ישראל בנושא שיפור שימושיות הדוחות הכספיים לשנים 2017 ו-2018, עודכנו דרישות הגילוי בנוגע לעסקאות מכירה, רכישה וסינדיקציה. ראה באור 27 בדבר "מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי".

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

11. מיסים על ההכנסה

הוצאת מיסים על הכנסה כוללת מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון. במקרים אלו הוצאת המיסים על הכנסה נזקפת להון.

מיסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר של מוסדות כספיים נכלל בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מיסים נדחים

הבנק מכיר במיסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים. הבנק מכיר בהתחייבויות מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים החייבים במס, למעט הפרשים זמניים בגין רווחים לא מחולקים של חברה בת שהן למשך זמן תמידי במהותן וכן הפרשים הנובעים מעסקאות בינחברתיות. הבנק מכיר בנכסי מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות – הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו.

התחייבות מיסים נדחים או נכס מיסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.

הבנק מסווג הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה בסעיף "מיסים על הכנסה". כמו כן, הבנק מסווג קנסות לרשויות המס בסעיף "מיסים על הכנסה".

קיצוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים - הבנק יקזז כל התחייבויות ונכסי המסים הנדחים, כמו גם כל ה- valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה והמדידה שנקבעו במסגרת "FASB Interpretation no. 48 – Accounting for uncertainty in income Taxes".

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימאלי שסבירות התממשות עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בבסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

12. בניינים וציוד

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהווננו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראה סעיף 14 להלן. רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של הטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים בחכירות מימוניות מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות שבבעלות הבנק אינן מופחתות. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך התקופה הקצרה מבין תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש או אורך החיים השימושיים שלהם. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים בעת הצורך.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין- 50 שנים (קרקע בבעלות אינה מופחתת).
- ריהוט וציוד- 6.7-14.3 שנים.
- שיפורים במושכר ובבעלות- 10-15.4 שנים.
- עלויות תוכנה- 4-5 שנים (ראה גם סעיף 14 להלן).
- עלויות חומרה- 3-4 שנים.
- לעניין ירידת ערך נכסים לא פיננסיים ראה סעיף 15 להלן.

13. חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים.

תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם חכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. לפירוט בדבר דמי חכירה תפעולית ששולמה מראש, ראה באור 23.ג.1.

14. עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהווונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, צפויות הטבות כלכליות עתידיות ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס תוכנה כוללות עלויות ישירות של חומרים ושיירות ושכר עבודה לעובדים הקשורים באופן ישיר לפעילות פיתוח או השגת התוכנה. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות מחקר נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. בתקופות עוקבות עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

ביום 21 במאי 2015 התקבל בבנק מכתב מהפיקוח על הבנקים בנושא היוון עלויות פיתוח עצמי של תוכנה על פיו נקבעו הכללים שלהלן:

- נקבע סף מהותיות להיוון אשר לא יפחת מ- 300 אלפי ש"ח. כל פרויקט פיתוח תוכנה אשר סך עלויותיו נמוכות מסף המהותיות שנקבע, יזקף כהוצאה לדוח רווח והפסד.
- בגין תוצרים, אשר סך העלויות שניתן להוון בגינם אינו נמוך מסף המהותיות, נקבע מקדם היוון לשעות עבודה, שנמוך מ- 1 על מנת להביא בחשבון את הפוטנציאל לחוסר יעילות ולסטיות מקובלות במסגרת פרויקטים בפיתוח תוכנה.
- תקופת ההפחתה של עלויות תוכנה לא תעלה על 5 שנים.
- דרג העובדים שעלויותיהם מהווונות לנכסים הוגבל כך שהדרג העליון יהיה לכל היותר מנהל, אשר ניתן להראות כי רוב הזמן שלו עוסק בפיתוח בפועל, הוא אחראי על מספר מועט של עובדים, וניתן למדוד באופן מדויק את כמות השעות אשר המנהל השקיע בפועל בכל פרויקט פיתוח.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כעלויות תוכנה אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסי תוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

תוכנות בתהליך פיתוח אינן מופחתות באופן שיטתי כל עוד הן אינן זמינות לשימוש. לפיכך, נכסי התוכנה נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש.

בעקבות המכתב מיום 21 במאי 2015, עודכן אורך החיים השימושים לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואה בגין עלויות תוכנה שזוהו כמערכות ליבה לפי אורך חיים של 5 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחתה, אורך החיים השימושיים וערך השיר נבחנים מחדש לפחות בסוף כל שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

15. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת-השבה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהוונים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) ומימושו. ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד.

כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו מוכרת ונמדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת השבה.

דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת ערך:

- א. לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- ב. חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- ג. בוצע או יבצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- ד. עלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- ה. לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

16. נכסים לא שוטפים וקבוצות מימוש המוחזקים למכירה

הבנק מסווג נכס לא שוטף (או קבוצת מימוש) כמוחזק למכירה אם הערך בספרים שלו יושב בעיקר באמצעות מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו, בתקופה שבה כל הקריטריונים הבאים מתקיימים: (1) ההנהלה, אשר לה הסמכות לאשר את הפעולה, מתחייבת לתכנית למכור את הנכס (או קבוצת מימוש); (2) הנכס (או קבוצת מימוש) זמין למכירה מיידית במצבו הנוכחי; (3) תכנית פעילה לאיתור רוכש ופעולות אחרות להשלמת התכנון למכור את הנכס החלה; (4) מכירת הנכס (קבוצת מימוש) הינה צפויה (probable) והעברת הנכס (קבוצת מימוש) צפויה להיות כשירה כמכירה שהושלמה תוך שנה אחת; (5) הנכס (קבוצת מימוש) משווק באופן פעיל לצורך מכירה במחיר שהוא סביר ביחס לשווי ההוגן הנוכחי שלו; (6) פעולות שנדרשות להשלמת התכנון מצביעות על כך שאין זה סביר שיעשו שינויים משמעותיים לתכנון או שהתכנון יבוטל.

מיד לפני הסיווג לראשונה של הנכס (קבוצת מימוש) כמוחזק למכירה, הערך בספרים של הנכס (קבוצת המימוש) נמדד בהתאם לתקנים הרלוונטיים עבורם. לאחר מכן ובתקופות עוקבות, הבנק מודד את הנכס (קבוצת מימוש) לפי הנמוך מבין הערך בספרים או השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה. נכסים בני פחת המסווגים כמוחזקים למכירה אינם מופחתים הפחתה תקופתית.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפסד מירידת ערך המוכר בעת הסיווג לראשונה של נכס (קבוצת מימוש) כמוחזק למכירה, וכן רווחים או הפסדים עוקבים כתוצאה מהמדידה מחדש, נזקפים לרווח והפסד. רווחים מעליית ערך מוכרים עד לסכום המצטבר של ההפסדים מירידת ערך שנרשמו מאז שהנכס (קבוצת המימוש) סווג כמוחזק למכירה. דרישות המדידה של נכסים לא שוטפים וקבוצות מימוש המוחזקים למכירה אינם חלים, בין היתר, על מוניטין השקעות בחברות כלולות.

17. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיות. מתכונת הגילוי על פי הוראות המפקח על הבנקים באופן שהתביעות סווגו בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- א. צפוי (Probable) ההסתברות מעל ל- 70% - נכללה הפרשה מלאה.
- ב. אפשרי (Reasonably possible) ההסתברות מעל 20% וקטנה או שווה ל- 70% - לא נכללה הפרשה, ניתן גילוי כאשר סך התביעות מצטברות לסכום מהותי.
- ג. קלוש (Remote) ההסתברות קטנה או שווה ל- 20% - לא נכללה הפרשה ולא ניתן גילוי. כאשר ההפסד המירבי הוא מהותי ביותר ניתן גילוי.

במקרים חריגים קבעה הנהלת הבנק בהסתמך על יועציה המשפטיות, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ותביעה שאושרה כייזוגית ולכן לא מבוצעת הפרשה, (בהתייחס לתביעה הכוללת בקשה להכרתה כתביעה ייזוגית, קביעה כאמור אפשרית עד ארבעה רבעונים לאחר שהוגשה התביעה) בדוח הכספי. הבנק נתן גילוי להליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות מאוחדות. בבאור 23 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה, ואשר סכום כל אחת מהן (או צירוף מספר תביעות בנושאים דומים), על פי כתב התביעה, עולה על סכום המהווה שיעור של כ- 1% מהון הבנק.

18. ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. התחייבות בגין ערבות מוכרת בספרים בסכום שווה ההוגן גם אם לא צפוי שהתשלומים יבוצעו בעתיד. במקרים בהם במועד ההכרה לראשונה הבנק נדרש להכיר בהפרשה להפסד תלוי בגין הערבות בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההוגן וסכום ההפרשה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה. ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משחרר מהסיכון. מועד השחרור מהסיכון בגין הערבות תלוי במהות הערבות. בדרך כלל, הבנק גורע את ההתחייבות במועד סילוק ההתחייבות. כאשר הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, המדידה העוקבת מתבצעת גם כן בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

הוראות ההכרה והמדידה במועד ההכרה לראשונה אינן חלות על ערבויות אשר ניתנו בין חברה אם לחברה בת, בין שתי חברות אחיות או בין בעל החברה לחברה.

19. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

20. זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה – פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן: "פנסיה") – תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פנסיה הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פנסיה להטבה מוגדרת, הבנק מבטיח לספק, בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פנסיה (retirement income payments) בשנים עתידיות לאחר שהעובד יפרוש או יסיים את השירות. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את משך הזמן שחי העובד או חיים שאריו, את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום. במרבית המקרים, השירותים מסופקים במהלך מספר שנים לפני שעובד פורש ומקבל או מתחיל לקבל את הפנסיה. אף שהשירותים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

המסופקים על ידי עובד הסתיימו והעובד פרש לגמלאות, סכום ההטבה הכולל שהבנק הבטיח והעלות לבנק של השירותים שסופקו אינם ניתנים לקביעה במדויק, אלא ניתנים לאמידה בלבד באמצעות נוסחת ההטבה ואומדנים של האירועים העתידיים הרלוונטיים, שרובם מחוץ לשליטת הבנק. עלות פנסיה נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פנסיה לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פנסיה נטו לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות ריבית, תשואה בפועל על נכסי התכנית, רווח או הפסד, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם, והפחתה של נכס או מחויבות בגין המעבר הקיימים במועד היישום לראשונה בהתאם להוראות הדיווח לציבור. לעניין זה, רווח או הפסד הינו הסכום של (1) ההפרש בין התשואה בפועל על נכסי תכנית לבין התשואה החזויה על נכסי תכנית ושל (2) ההפחתה של הרווח או ההפסד נטו שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר.

הטבות פנסיה מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה שהנוסחה מציינת ייחוס או שמשמע ממנה ייחוס. הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה היסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה. המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה, תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה) ונתוני מפקד אוכלוסין נכון למועד זה. שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן: "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פנסיה נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח או הפסד כרכיב של עלות פנסיה נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית. אם מתקיים מצב שבו כל או כמעט כל משתתפי התכנית אינם פעילים, תוחלת החיים הממוצעת הנותרת של העובדים הלא פעילים תשמש במקום תקופת השירות הממוצעת הנותרת. שיעור היוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בעת הצורך. ברבעון שבו, על בסיס מצטבר מתחילת השנה לא חלו שינויים המשפיעים מהותית על נכסי התוכנית או על המחויבות בגין ההטבה, הבנק לא מודד מחדש הן את נכסי התוכנית והן את המחויבות בגין ההטבה.

הבנק מטפל בהתחייבות לפנסיה המתייחסת לתקופת החברות בקרן הפנסיה של "עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ" (להלן – "הקרן") החל מיום 1 באפריל 1995 כתוכנית הטבה מוגדרת. בהתאם לכך, מוכרת התחייבות מלאה עבור כל תשלומי הפנסיה להם זכאים העובדים הזכאים לפנסיה, הן בגין מחויבות הבנק לתשלומי פנסיה (עד ליום 1 באפריל 1995) והן בגין חלק הקרן (החל מיום 1 באפריל 1995) לפי בסיס אקטוארי. נכסי התכנית המתייחסים לחלקו של הבנק בסך הנכסים של הקרן נאמדו על בסיס תזרימי המזומנים הצפויים להיות משולמים על ידי הקרן לפי שיעורי הזכאות לפנסיה שנצברו למועד הדיווח (כפי שמדווחים על ידי הקרן), מהוונים בשיעור היוון המבוסס על תמהיל נכסי הקרן.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים.

צמצום תכנית להטבה מוגדרת

הבנק נדרש להכיר בהפסד אשר נזקף במישרין לדוח רווח והפסד בגין צמצום תוכנית להטבה מוגדרת, כאשר אירוע מפחית משמעותית את מספר שנות השירות העתידי הצפויות של עובדי תכנית הטבה או אשר מבטל עבור מספר משמעותי של עובדים את צבירת ההטבות המוגדרות בגין חלק או כל השירות העתידי שלהם, על פי מדיניות הבנק. לעניין צמצום תכנית להטבה מוגדרת בעקבות תכנית פרישה מרצון ראה באור 21 ב.

הטבות לאחר פרישה – תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבוננו של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבוננו של אותו משתתף. התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

חופשה והטבות אחרות

הבנק צובר התחייבויות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות כאשר כל התנאים המפורטים להלן מתקיימים: (א). מחויבות התאגיד הבנקאי בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו. (ב). המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות. (ג). תשלום התגמול הוא צפוי וכן (ד). הסכום ניתן לאומדן באופן סביר. הטבות בגין חופשה, מחלה, מענקי יובל, מוכרות באופן שוטף ברווח הפסד.

21. עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה". במידה ובוצעה עסקה בנכסים והתחייבויות עם בעל שליטה אזי הנכסים וההתחייבויות נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. במידה ויהיה פער בין התמורה לבין השווי ההוגן, בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקף הבנק את הפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

22. גילויים בהקשר לצד קשור

המידע על יתרות מאזניות וחוץ מאזניות והמידע על תוצאות העסקאות (להלן: "המידע") עם בעלי עניין וצדדים קשורים ניתן לגבי כל אדם המוגדר כבעל עניין או צד קשור לפי ההגדרות בסעיף 1 בהוראות הדיווח לציבור, או כאיש קשור, לפי ההגדרות בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 בדבר "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". בנוסף לדרישות הגילוי הנדרשות מכוח הוראות הדיווח לציבור, התאגיד הבנקאי מיישם גם את הוראות הגילוי המתחייבות מיישום נושא 850 בקודיפיקציה בדבר "גילויים בהקשר לצד קשור". המידע על בעלי עניין וצדדים קשורים מתייחס לתאגיד הבנקאי והחברות המאוחדות שלו, ואינו מוצג על בסיס התאגיד הבנקאי לבדו.

23. דיווח על מגזרי פעילות

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים. מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. הבנק בחן את מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה אל מול מגזרי הפעילות הפיקוחיים. לאור העובדה, שאין פער מהותי בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים לבין ההנהלה, מדווח הבנק על מגזרי פעילות פיקוחיים בלבד.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. עדכון תקינה ASU 2017-08 בנושא חייבים ("receivables")

בחודש מרס 2017, פרסם ה-FASB עדכון בדבר הפחתת פרמיה על איגרות חוב שנרכשו בעלות אופציית פירעון מוקדם, המהווה תיקון לנושא 20-310 בקודיפיקציה בדבר חייבים – עמלות שאינן ניתנות להחזר ועלויות אחרות (להלן: "התיקון"). בהתאם לתיקון תקופת הפחתת הפרמיה על אגרות חוב בעלות אופציית פירעון מוקדם על-ידי המנפיק תקוצר ותחושב בהתאם למועד הפירעון המוקדם ביותר. ההוראות יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהדוחות הכספיים השנתיים והביניים בתקופות שמתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2018. יישום מוקדם אפשרי, לרבות בדוחות ביניים. להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2. אימוץ עדכונים כלליי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב – הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות

ביום 28 במרס 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים כלליי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב – הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות". בהתאם למכתב נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושאים: הפרשות להפסדי אשראי; מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור; וכן חכירות. היישום לראשונה יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב. במסגרת המכתב נקבעו קווים כלליים ומועדי היישום לראשונה של ההוראות החדשות, כמפורט להלן:

הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL)

המכתב מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים, אשר פורסם במסגרת עדכון תקינה ASU 2016-13. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות ההפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחיצוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידי בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר: ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי; ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה; וכן הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדירה), אגרות חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.

התקן ייושם החל מיום 1 בינואר 2021 ואילך. ככלל, הכללים החדשים ייושמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת של יישום כללים אלה.

חכירות

ביום 1 ביולי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידי בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות, אשר מאמץ בין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה בדבר "חכירות".

עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידי בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר: תאגידי בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסוגלת כחכירה תפעולית; בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין חכירה; וכן עסקאות שבהן תאגיד בנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית, בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בכללים החדשים. התקן ייושם החל מיום 1 בינואר 2020 ואילך.

הבנק בוחן את ההשפעה של אימוץ כלליי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושאים הנ"ל על דוחותיו הכספיים.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים

במסגרת החוזר, נכללו תיקונים להוראות אשר מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שנקבעו בעדכון. עיקר השינויים בהוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים הינם: שינויים בשווי ההוגן של השקעות במניות זמינות למכירה שיש להן שווי הוגן זמין ושטרם מומשו, יוכרו באופן שוטף ישירות בדוח רווח והפסד במקום ברווח הכולל האחר; השקעות במניות שאין להן שווי הוגן זמין, אשר מוצגות היום לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), יוצגו ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים של מניות של אותו מנפיק. קיימת אפשרות למדידה שוטפת לפי שווי הוגן, בכפוף לתנאים שנקבעו בהוראה; עודכנו שיטות קביעת השווי ההוגן לצורך עריכת הביאור על שווי הוגן של מכשירים פיננסיים. כמו כן, הובהר כי תאגידים בנקאיים רשאים ליישם שיטות פרקטיות תוך הפעלת שיקול דעת בעת יישום העדכון לצורך חישוב שווי הוגן של מכשירים פיננסיים שנמדדים בדוחות הכספיים בעלות מופחתת ואינם נסחרים בשוק פעיל; וכן כי החוזר אינו משנה את המדידה והגילוי על ירידות ערך של אגרות חוב וכן אינו דורש להוסיף גילוי בדבר תקופות לפירעון של אגרות חוב כפי שנדרש בקודיפיקציה.

מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

בחודש אוגוסט 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (FASB) את ASU 2017-12 המעדכן את נושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור. העדכון כולל שינויים בהנחיות המדידה והייעוד של יחסי גידור כשירים ובדרישות ההצגה של תוצאות הגידור. העדכון מרחיב את היכולת של התאגידים הבנקאיים לגדר רכיבי סיכון, ויוצר הקבלה בין ההכרה וההצגה של המכשירים המגדרים והפריטים המגודרים בדוחות הכספיים. בנוסף, התיקונים בעדכון מפשטים את יישום ההנחיות החשבונאיות בנושא גידור על ידי הקלה בהערכת אפקטיביות הגידור ובדרישות התייעוד. התיקונים להוראות מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שנקבעו בעדכון. כמו כן, הותאמה מתכונת הגילוי לדוחות הכספיים של בנקים בארה"ב.

ההוראות שנקבעו בנושא "מכשירים נגזרים וגידור" ובנושא "סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים" בהתאם למכתב כמפורט לעיל, יחולו מיום 1 בינואר 2019 ואילך. במועד היישום לראשונה, הרווחים נטו שטרם מומשו בגין מניות זמינות למכירה בסך של כ- 10 מיליון ש"ח אשר הוכרו ברווח כולל אחר יסווגו מחדש לעודפים. כמו כן להערכת הבנק, ליישום ההוראות בדבר מכשירים נגזרים וגידור הנ"ל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. עדכון תקינה ASU 2018-14 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-FASB) את ASU 2018-14, בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת, המהווה עדכון לנושא 715-20 בקודיפיקציה בדבר תגמול - הטבות פרישה - תכניות הטבה מוגדרת - כללי (להלן: "העדכון"). תכליתו של התיקון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים. התיקונים במסגרת העדכון מבטלים גילויים אשר אינם בעלי תועלת, מבהירים דרישות גילוי ספציפיות וכן מוסיפים דרישות גילוי שזוהו כרלוונטיות.

עיקרי התיקונים הינם, בין היתר: בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת, בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על ידי חוזי ביטוח, לרבות חוזי קצבה (אנונה), וכן עסקאות משמעותיות כלשהן בין הישות או צדדים קשורים לבין התכנית, התווספה דרישה לפיה נדרש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת במהלך התקופה, וכן הובהרו דרישות גילוי עבור ישויות שיש להם שתי תכניות או יותר.

הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות המתחילות לאחר ה- 15 בדצמבר 2020. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים. בעת היישום לראשונה נדרש ליישם את התיקונים בדרך של יישום למפרע. הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

4. עדכון תקינה ASU 2018-15 בדבר הטיפול בעלויות הטמעה (Implementation costs) בהדורים של שרתי מחשב ענן

ביום 29 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-FASB), את ASU 2018-15 בדבר הטיפול החשבונאי בעלויות הטמעה (Implementation Costs) - בהדורים של שירותי מחשב ענן (CCAs - cloud computing arrangement), המהווה תיקון לתת נושא 350-40 בקודיפיקציה בדבר תוכנות לשימוש עצמי (להלן: "העדכון").

בהתאם לעדכון, עלויות שהתהוו לצורך הטמעה של הסדרים של שירותי מחשב ענן (כגון: עלויות התאמת התוכנה לצרכי הלקוח) ידחו או ייזקפו לרווח או הפסד באותו האופן שבו הן היו מטופלות בהתאם להוראות בדבר תוכנות לשימוש עצמי.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בנוסף, במסגרת העדכון נקבע, בין היתר, כדלקמן: עלויות ההטמעה הנדחות יופחתו לרווח או הפסד בהתאם לתקופה החוזית של ההסדר הכוללת תקופות הארכה, אשר ודאי באופן סביר (reasonably certain) שימומשו על ידי הלקוח או שמימושן נשלט על ידי הספק, עלויות ההטמעה הנדחות יהיו כפופות להוראות בדבר ירידת ערך באופן זהה לנכסי תוכנה לשימוש עצמי, העלויות הנדחות יוצגו במאזן, בדוח רווח או הפסד ובדוח על תזרימי המזומנים באותה שורה שבה נרשמות העמלות המשולמות הקשורות להסדרים של מחשוב הענן, וכן לקוחות של הסדרי מחשוב ענן והסדרי רישיון תוכנה יהיו כפופים לדרישות גילוי כמותיות ואיכותיות חדשות החלות בקשר לעלויות הטמעה כאמור.

הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות והביניים המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2019. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים. בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום באופן של מכאן ואילך או בחלופה של יישום למפרע. הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

באור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
במיליוני ש"ח					
699	800	847	714	823	882
1	2	2	1	2	2
2	5	7	2	5	7
111	120	131	112	120	131
813	927	987	829	950	1,022
א. הכנסות ריבית¹					
מאשראי לציבור					
מפקדונות בבנקים					
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים					
מאגרות חוב					
סך כל הכנסות הריבית					
ב. הוצאות ריבית					
על פקדונות הציבור					
על פקדונות מבנקים					
על כתבי התחייבות נידחים ואגרות חוב					
על התחייבויות אחרות					
סך כל הוצאות הריבית					
179	204	249	104	115	142
-	-	2	-	-	2
2	2	2	67	81	98
6	8	11	6	9	11
187	214	264	177	205	253
סך הכנסות ריבית, נטו					
626	713	723	652	745	769
ג. פירוט השפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית²					
הכנסות (הוצאות) ריבית					
20	(2)	19	20	(2)	19
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב					
זמינות למכירה					
למסחר					
102	111	122	103	111	122
9	9	9	9	9	9
111	120	131	112	120	131
סך הכל כלול בהכנסות ריבית					

1. כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

2. פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א.

באור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
במיליוני ש"ח					
(73)	(191)	195	(73)	(191)	195
(73)	(191)	195	(73)	(191)	195
51	60	29	51	62	29
(3)	-	(13)	(3)	-	(13)
(2)	(2)	(5)	(2)	(2)	(5)
46	58	11	46	60	11
110	204	(155)	109	203	(153)
1	2	34	2	9	34
(5)	(5)	(6)	(5)	(5)	(11)
1	3	2	16	7	7
(3)	-	30	13	11	30
80	71	81	95	83	83
11	11	11	11	11	11
(3)	6	(4)	(3)	6	(4)
3	-	1	3	-	1
11	17	8	11	17	8
91	88	89	106	100	91

א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

1. מפעילות במכשירים נגזרים

הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים

ALM¹

סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים

2. מהשקעה באיגרות חוב

רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה²

הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה²

הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה²

סך הכל מהשקעה באג"ח

3. הפרשי שער, נטו

4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות

רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה^{2,3}

הפרשה לירידת ערך בגין מניות זמינות למכירה²

דיבידנד ממניות זמינות למכירה

סך הכל מהשקעה במניות

סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר*

הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים

רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו

מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו

רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו

סך הכל מפעילויות מסחר**

סך הכל

1. מכשירים נגזרים מהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

2. סוג מרווח כולל אחר מצטבר.

3. כולל תמורה ממכירת מניות חברת הבורסה בסך 25.6 מיליון ש"ח - ראה באור 32.ה.

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 2.ד.

באור 4 - עמלות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	
						במיליוני ש"ח
52	53	52	52	53	52	ניהול חשבון
25	26	27	25	26	27	כרטיסי אשראי
54	50	49	54	50	49	פעילות בניירות ערך
13	14	15	16	17	18	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
-	-	-	11	11	9	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
28	29	26	30	33	30	טיפול באשראי
46	48	45	46	48	45	הפרשי המרה
13	12	12	13	12	12	פעילות סחר חוץ
42	45	43	42	45	43	עמלות מעסקי מימון
2	2	2	2	2	2	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
7	6	6	7	6	6	עמלות אחרות
282	285	277	298	303	293	סך כל העמלות התפעוליות

באור 4 - עמלות

סכומים מדווחים

הכנסות מעמלות לפי מגזרי פעילות :

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018							
מגזר	מגזר	גופים	עסקים	עסקים	עסקים	בנקאות	משקי
ניהול	ניהול	מוסדיים	גדולים	בינוניים	קטנים	פרטית	בית
פיננסי	פיננסי				וזעירים		
סך הכל							
במיליוני ש"ח							
52	1	-	3	4	21	1	22
27	-	-	-	-	5	-	22
49	-	1	3	3	10	7	25
18	-	-	-	-	-	3	15
9	-	9	-	-	-	-	-
30	-	-	6	7	12	-	5
45	5	-	2	4	14	4	16
12	-	1	4	3	4	-	-
43	-	-	13	13	16	-	1
2	-	-	-	-	-	-	2
6	-	-	3	1	2	-	-
293	6	11	34	35	84	15	108

ניהול חשבון
 כרטיסי אשראי
 פעילות בניירות ערך
 עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
 ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
 טיפול באשראי
 הפרשי המרה
 פעילות סחר חוץ
 עמלות מעסקי מימון
 הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
 עמלות אחרות
סך הכל

באור 5 - הכנסות אחרות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
במיליוני ש"ח					
1	3	2	1	3	3
1	3	2	1	3	3

אחרות
סך כל ההכנסות האחרות

באור 6 - משכורות והוצאות נלוות³

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
במיליוני ש"ח					
316	320	308	324	328	318
17	14	19	17	14	19
9	8	(1)	9	8	(1)
85	89	86	85	89	86
5	4	4	5	4	4
9	6	4	9	6	4
26	31	36	26	31	36
1	1	-	1	1	-
15	16	16	15	16	16
483	489	472	491	497	482

משכורות
הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות
חופשה ומחלה
הטבות לזמן ארוך²
בטוח לאומי ומס שכר
הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים)¹
הטבה מוגדרת - פנסיה³
הטבה מוגדרת - פיצויים³
הפקדה מוגדרת
הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר
פרישה שאינן פנסיה¹
הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים

סך כל המשכורות וההוצאות נלוות

1. ראה באור 21.ז.

2. מענקים בגין ותק עובדים.

באור 7 - הוצאות אחרות

סכומים מדווחים

ההרכב:

הבנק			מאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018	2016	2017	2018
במיליוני ש"ח					
16	15	21	16	15	21
114	-	78	114	-	78
121	118	114	121	118	114
40	37	41	42	39	44
18	18	6	24	25	13
8	7	6	8	7	6
9	9	9	9	9	10
4	5	5	4	5	5
13	13	13	13	13	13
4	4	4	4	4	4
2	1	1	2	1	1
19	18	16	21	22	17
368	245	314	378	258	326

הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שרות)³
צימצומים, בגין תוכנית פרישה מרצון⁴
מחשב
שירותים מקצועיים
שווק ופרסום
משרדיות
תקשורת
ביטוח
עמלות
שכר חברי דירקטוריון
הדרכה והשתלמויות
אחרות

סך כל ההוצאות האחרות

3. נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה באור 1.ד.3. למידע נוסף בדבר הוצאות תכנית פרישה מרצון ראה באור 21.ב.

4. עלויות התחייבויות אקטואריות לעובדים בשל תוכנית פרישה מרצון נזקפו לרווח והפסד בשל העובדה שהם עומדים בהגדרת "צמצום תוכנית" על פי כללי החשבונאות המקובלים בנושא זכויות עובדים.

באור 8 - הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים

א. ההרכב:

מאוחד			הבנק		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2017	2016	2018	2017	2016

במיליוני ש"ח

מיסים שוטפים -						
9	*86	30	1	82	21	בגין שנת החשבון
9	(5)	(2)	8	(5)	(2)	בגין שנים קודמות
18	81	28	9	77	19	סך הכל מיסים שוטפים
13	*(17)	(28)	13	(20)	(27)	בתוספת (בניכוי) מיסים נדחים ¹
31	64	-	22	57	(8)	סך כל הפרשה למיסים על ההכנסה
1. פירוט התנועה במיסים נדחים:						
20	*(18)	(47)	20	(21)	(46)	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים
-	1	19	-	1	19	שינוי בשיעורי המס
(7)	-	-	(7)	-	-	בגין שנים קודמות
13	(17)	(28)	13	(20)	(27)	סך הכל התנועה במיסים נדחים

* סווג מחדש.

ב. התאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על בנק, לבין הפרשה למיסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

מאוחד			הבנק		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2017	2016	2018	2017	2016

במיליוני ש"ח

34.19%	35.04%	35.90%	34.19%	35.04%	35.90%	שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק
35	72	(18)	25	61	(30)	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חסכון במס) בגין:						
(9)	-	-	(8)	-	-	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(1)	(1)	-	(1)	(1)	-	הפרשי פחת תאום פחת ורווח הון הוצאות אחרות לא מוכרות (עודפות וקנסות)
2	2	3	2	2	3	מסים בגין שנים קודמות
2	(5)	(2)	2	(5)	(2)	סכום נוסף בגין חובות בעייתיים
2	-	5	2	-	5	הכנסות חברות בת בישראל
-	(5)	(7)	-	(1)	(3)	שינוי יתרות מסים נדחים עקב שינוי בשיעורי המס
-	1	19	-	1	19	
31	64	-	22	57	(8)	הפרשה למיסים על ההכנסה

באור 8 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים

ג. ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו - 2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות, החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%. כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל- 23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

הבנק מוגדר כמוסד כספי. המס שהבנק משלם כולל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה ומס רווח על פי חוק מס ערך מוסף, לפיכך שיעורי המס המשולבים (בהתאם לאמור לעיל) הינם כדלקמן:

שנה	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב
2016	17.00%	25.00%	35.90%
2017	17.00%	24.00%	35.04%
2018 ואילך	17.00%	23.00%	34.19%

ד. לבנק ולחברות מאוחדות שומות סופיות (או הנחשבות כסופיות) עד וכולל לשנת המס 2013.

ה. חברת אגוד הנפקות בע"מ - חברה מאוחדת של הבנק, הינה חברה שקופה לצורכי מס ולפיכך, הכנסותיה ו/או תקבוליה ו/או הוצאותיה תחשבנה כהכנסותיו ו/או תקבוליו ו/או הוצאותיו של בנק אגוד. בהתאם להסדר עם רשויות המס לא תהא כל פעילות שהיא בחברה כאמור, למעט הנפקת ו/או מכירת כתבי ההתחייבות הנדחים לבנק אגוד. מכאן לא תיווצר לחברה המאוחדת כל הכנסה חייבת או הפסד לצורכי מס מסוג שהוא. כמו כן, החברה המאוחדת לא תהא רשאית להחזיק נכסים או התחייבויות למעט כתבי ההתחייבות הנדחים ו/או פקדון. החברה המאוחדת לא תבצע כל פעילות שהיא, כמו כן, לא תרכוש כתבי התחייבות נדחים בבורסה בישראל.

באור 8 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)
 סכומים מדווחים

1.1. יתרות של מיסים נדחים לקבל *; נטו בגין:

מאוחד			
31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018	
שיעור מס ממוצע	יתרה	שיעור מס ממוצע	יתרה
ב - %	במיליוני ש"ח	ב - %	במיליוני ש"ח
34.19	155	34.19	161
34.19	19	34.19	31
34.19	96	34.19	107
34.19	(9)	34.19	(10)
-	(1)	-	-
34.19	1	34.19	3
	<u>261</u>		<u>292</u>

עודף עתודה לפיצויי פיטורין ופנסיה על היעודה הפרשות לחופשה, מחלה ומענקים שונים הפרשה להפסדי אשראי התאמת נכסים לא כספיים בני פחת ניירות ערך אחרים**
סך הכל

הבנק			
31 בדצמבר 2017		31 בדצמבר 2018	
שיעור מס ממוצע	יתרה	שיעור מס ממוצע	יתרה
ב - %	במיליוני ש"ח	ב - %	במיליוני ש"ח
34.19	155	34.19	161
34.19	19	34.19	31
34.19	91	34.19	102
34.19	(9)	34.19	(10)
-	-	-	-
34.19	-	34.19	3
	<u>256</u>		<u>287</u>

עודף עתודה לפיצויי פיטורין ופנסיה על היעודה הפרשות לחופשה, מחלה ומענקים שונים הפרשה להפסדי אשראי התאמת נכסים לא כספיים בני פחת ניירות ערך אחרים
סך הכל

* מימוש המיסים הנדחים מבוסס על תחזית של קיום הכנסות המתחייבות במס בעתיד הנראה לעין.
 ** סווג מחדש.

באורים לדוחות הנספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 8 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סוכנים מדוחים

2.1. התנועה בנכסי והתחייבויות מסים נדרים מיוחסת לפרטים הבאים (מאוחד):¹

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	
התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
עודף עתודה לפרשה, לחופשה, להפסדי אשתי	עודף עתודה לפרשות לחופשה, לחופשה, לחופשה, להפסדי אשתי	עודף עתודה לפרשות לחופשה, לחופשה, לחופשה, להפסדי אשתי	עודף עתודה לפרשות לחופשה, לחופשה, לחופשה, להפסדי אשתי
מחלה ומענקי יובל	מחלה ומענקי יובל	מחלה ומענקי יובל	מחלה ומענקי יובל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
261	261	292	292
(13)	(13)	44	44
1	1	-	-
2	2	-	-
(57)	(57)	58	58
(9)	(9)	-	-
(1)	(1)	(10)	(10)
96	96	107	107
11	11	-	-
12	12	-	-
19	19	31	31
155	155	161	161
20	20	(14)	(14)
161	161	161	161

מס נדחה ליום 1 בינואר 2018

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר

מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2018

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	
התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת
עודף עתודה לפרשה, לחופשה, לחופשה, להפסדי אשתי	עודף עתודה לפרשות לחופשה, לחופשה, לחופשה, להפסדי אשתי	עודף עתודה לפרשות לחופשה, לחופשה, לחופשה, להפסדי אשתי	עודף עתודה לפרשות לחופשה, לחופשה, לחופשה, להפסדי אשתי
מחלה ומענקי יובל	מחלה ומענקי יובל	מחלה ומענקי יובל	מחלה ומענקי יובל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
254	254	261	261
18	18	18	18
(1)	(1)	(1)	(1)
-	-	-	-
(1)	(1)	(1)	(1)
(30)	(30)	(10)	(10)
-	-	-	-
(9)	(9)	(9)	(9)
92	92	96	96
4	4	-	-
-	-	-	-
19	19	19	19
152	152	155	155
(17)	(17)	(14)	(14)
152	152	155	155

מס נדחה ליום 1 בינואר 2017

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר

¹ ראה באור 1.א.

באור 9 - רווח למניה רגילה (ש"ח)

סכומים מדווחים

ההרכב:

מאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018
במיליוני ש"ח		

רווח בסיסי ומדולל

(49)	141	70
------	-----	----

סך הכל רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

מאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	2018

ממוצע משוקלל של מספר מניות (באלפים)

73,583	73,583	73,583
--------	--------	--------

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי

73,583	73,583	73,583
--------	--------	--------

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 10 - רווח כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לאחר השפעת המס:

התאמות בגין	התאמות בגין	סך הכל
האגת נירית	התאמות בגין	
ערך זמינים	הטבות	
למכירת לפי	לעובדים	
שווי הוגן		במיליוני ש"ח
52	(31)	21
(3)	(9)	(12)
49	(40)	9
66	(36)	30
115	(76)	39
(112)	27	(85)
3	(49)	(46)
ליום 1 בינואר 2016		
שינוי נטו במהלך התקופה		
ליום 1 בינואר 2017		
שינוי נטו במהלך התקופה		
ליום 1 בינואר 2018		
שינוי נטו במהלך התקופה		
ליום 31 בדצמבר 2018		

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		
לאחר מס	השפעת המס	לפני מס	לאחר מס	השפעת המס	לפני מס	לאחר מס	השפעת המס	לפני מס
23	(12)	35	108	(56)	164	(103)	54	(157)
(26)	17	(43)	(42)	22	(64)	(9)	4	(13)
(3)	5	(8)	66	(34)	100	(112)	58	(170)
(11)	4	(15)	(41)	22	(63)	19	(10)	29
2	(2)	4	5	(2)	7	8	(4)	12
(9)	2	(11)	(36)	20	(56)	27	(14)	41
(12)	7	(19)	30	(14)	44	(85)	44	(129)

1. הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינו מרביית. פירוט נוסף ראה בבאור 3.
2. הסכום לפני מס מוצג בדוח רווח והפסד בסעיף חזקות באור 21 בדבר הטבות לעובדים.
3. לרבות עדכון בשיעורי המס, ראה באור 8.ג.

התאמות בגין האגת ניריות ערך זמניים

למכירה לפי שווי הוגן
 רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו
 מהתאמות לשינוי הוגן
 הפסדים (רווחים) בגין ניריות ערך זמניים
 למכירה שסווגו מחדש לרווח והפסד^{3.1}
שינוי נטו במהלך התקופה
הטבות לעובדים

רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה
 הפסדים (רווחים) נטו שסווגו מחדש לדוח
 רווח והפסד^{3.2}

שינוי נטו במהלך התקופה

סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה

באור 11 - מזומנים ופקדונות בבנקים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד¹:

31 בדצמבר		
2017	2018	
במיליוני ש"ח		
7,704	9,079	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
522	361	פקדונות בבנקים מסחריים
<u>8,226</u>	<u>9,440</u>	סך הכל
מזה:		
8,222	9,437	מזומנים, פקדונות בבנקים ופקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

1. ראה באור 1.א.
2. בדבר שעבודים ראה באור 24.

באור 12 - ניירות ערך
 סכומים מדווחים
 ההרכב במאוחד¹:

ליום 31 בדצמבר 2018

שוי הוגן ³	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
	הפסדים	רווחים		
2,811	(29)	53	2,787	2,811
218	(6)	-	224	218
346	(2)	3	345	346
224	(9)	-	233	224
63	(1)	1	63	63
831	(27)	30	828	831
200	(24)	1	223	200
4,693	(98)	88	4,703 ⁴	4,693
209 ⁶	(1)	11	199 ⁵	209
4,902	(99) ⁷	99 ⁷	4,902	4,902

- א. ניירות ערך זמינים למכירה**
אגרות חוב ומלוות -
 של ממשלת ישראל
 של ממשלות זרות
 של מוסדות פיננסיים בישראל
 של מוסדות פיננסיים זרים
 מגובי נכסים (ABS)
 של אחרים בישראל
 של אחרים זרים
- מניות וניירות ערך אחרים**
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

שוי הוגן ³	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
36	-	-	36	36
28	(1)	2	27	28
19	(2)	-	21	19
666	(7)	4	669	666
15	(2)	-	17	15
681	(9) ⁸	4 ⁸	686	681
5,583			5,588	5,583

- ב. ניירות ערך למסחר**
אגרות חוב ומלוות -
 של ממשלת ישראל
 של מוסדות פיננסיים בישראל
 של אחרים בישראל
 של אחרים זרים
- מניות וניירות ערך אחרים**
סך כל ניירות הערך למסחר
סך כל ניירות הערך⁹

ליום
31 בדצמבר
2018
במיליוני ש"ח
-
71
71

- ג. מידע נוסף לגבי אגרות חוב**
 יתרת חוב רשומה של-
 אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
 אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית

1. ראה באור 1.א.
 2. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובהשקעות במניות - ראה באורים 2 ו-3.
 3. נתוני שוי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 4. לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 45 מיליון ש"ח.
 5. לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 55 מיליון ש"ח.
 6. כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שוי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 137 מיליון ש"ח.
 7. כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שוי הוגן, נטו" במסגרת תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל.
 8. נזקפו לדוח רווח והפסד.
 9. מזה: יתרה במאזן בסך 152 מיליון ש"ח בגין מניות המוחזקות על ידי חברות מאוחדות.
 10. ההבחנה בין אגרות חוב של ישראל לבין אגרות חוב זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה את נייר הערך.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)
 סכומים מדווחים
 ההרכב במאוחד¹:

ליום 31 בדצמבר 2017

שוי הוגן ³	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
	הפסדים	רווחים		
3,293	(6)	72	3,227	3,293
1,080	(6)	-	1,086	1,080
328	-	7	321	328
146	-	3	143	146
65	-	2	63	65
808	-	69	739	808
164	-	10	154	164
5,884	(12)	163	5,733 ⁴	5,884
191 ⁶	(8)	18	181 ⁵	191
6,075	(20) ⁷	181 ⁷	5,914	6,075

**א. ניירות ערך זמינים למכירה
 אגרות חוב ומלוות -**

של ממשלת ישראל
 של ממשלות זרות
 של מוסדות פיננסיים בישראל
 של מוסדות פיננסיים זרים
 מגובי נכסים (ABS)*
 של אחרים בישראל*
 של אחרים זרים

מניות וניירות ערך אחרים

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

שוי הוגן ³	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח
20	(1)	-	21	20
11	-	-	11	11
30	-	2	28	30
15	(1)	-	16	15
938	(2)	18	922	938
19	(3)	4	18	19
957	(5) ⁸	22 ⁸	940	957
7,032			6,854	7,032

ב. ניירות ערך למסחר

אגרות חוב ומלוות -

של ממשלת ישראל
 של ממשלות זרות
 של מוסדות פיננסיים בישראל
 של אחרים בישראל
 של אחרים זרים

מניות וניירות ערך אחרים

סך כל ניירות הערך למסחר

סך כל ניירות הערך⁹

ליום 31 בדצמבר 2017 במיליוני ש"ח
-
82
82

ג. מידע נוסף לגבי אגרות חוב

יתרת חוב רשומה של-

אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
 אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית

* סווג מחדש.

1. ראה באור 1.א.
2. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובהשקעות במניות - ראה באורים 2 ו-3.
3. נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
4. לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 37 מיליון ש"ח.
5. לאחר הפרשה מצטברת לירידת ערך השקעה בסך 44 מיליון ש"ח.
6. כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 102 מיליון ש"ח.
7. כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו" במסגרת תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל.
8. נזקפו לדוח רווח והפסד.
9. מזה: יתרה במאזן בסך 117 מיליון ש"ח בגין מניות המוחזקות על ידי חברות מאוחדות.
10. ההבחנה בין אגרות חוב של ישראל לבין אגרות חוב זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של היישות המנפיקה את נייר הערך.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד*:

ד. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש:

ליום 31 בדצמבר 2018										
פחות מ- 12 חודשים ¹					12 חודשים ומעלה ²					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
שווי הוגן	30%-20%	40%-20%	סה"כ	שווי הוגן	מעל 40% ⁽⁵⁾	סה"כ	שווי הוגן	30%-20%	40%-20%	סה"כ
במיליוני ש"ח										
1,016	-	-	20	43	9	20	275	16	-	16
-	-	-	-	218	6	-	-	-	-	-
234	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-
200	-	-	8	14	1	8	-	-	-	1
54	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
487	-	2	27	-	-	27	-	-	-	-
174	-	9	24	-	-	24	-	-	-	-
2,165	-	11	82	275	16	82	275	16	-	16
3	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
2,168	-	11	83	275	16	83	275	16	-	16

אגרות חוב -

של ממשלת ישראל
של ממשלות זרות
של מוסדות פיננסיים בישראל
של מוסדות פיננסיים זרים
מגובי נכסים (ABS)
של אחרים בישראל
של אחרים זרים

מניות וניירות ערך אחרים

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ליום 31 בדצמבר 2017										
פחות מ- 12 חודשים ¹					12 חודשים ומעלה ²					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
שווי הוגן	30%-20%	40%-20%	סה"כ	שווי הוגן	מעל 40% ⁽⁵⁾	סה"כ	שווי הוגן	30%-20%	40%-20%	סה"כ
במיליוני ש"ח										
-	-	-	-	37	6	-	284	12	-	12
-	-	-	-	247	6	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	4	13	4	4	-	-	-	4
10	-	-	4	297	16	4	297	16	4	16

אגרות חוב -

של ממשלת ישראל
של ממשלות זרות
של מוסדות פיננסיים בישראל
של מוסדות פיננסיים זרים

מניות וניירות ערך אחרים

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

* ראה באור 1.א.

1. השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
2. השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
3. השקעות שהפסד שטרם מומש בגין מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
4. השקעות שהפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 20% ועד 40% מהעלות המופחתת שלהן.
5. השקעות שהפסד שטרם מומש בגין מהווה מעל 40% מהעלות המופחתת שלהן.

באור 12 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד*:

ה. מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

ליום 31 בדצמבר 2018				
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן
		רווחים	הפסדים	
63	63	1	(1)	63
63	63	1	(1)	63

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) אחרים¹
 סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

1. מזה :

- 44- מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2018, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 7- מיליון ש"ח - אג"ח סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2018, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 4 - מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA+ שדורגה בשנת 2018, המגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 4 - מיליון ש"ח - אג"ח סחירות בדרוג A- שדורגו בשנת 2018, המגובות בתזרים מזומנים הלוואות.
- 2 - מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA+ שדורגה בשנת 2018, המגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 1 - מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2018, המגובה בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.
- 1 - מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2018, המגובה בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.

ליום 31 בדצמבר 2017				
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן
		רווחים	הפסדים	
65	63	2	-	65
65	63	2	-	65

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)** אחרים¹
 סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

1. מזה :

- 42- מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2017, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 7- מיליון ש"ח - אג"ח סחירות בדרוג AA שדורגו בשנת 2017, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
- 8 - מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2017, המגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 5 - מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג A שדורגה בשנת 2017, המגובה בתזרים תשלומים בגין הלוואות לרכישת רכב וכלי הרכב.
- 2 - מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2017, המגובה בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.
- 1 - מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2017, המגובה בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות.

* ראה ביאור 1.א.

** סווג מחדש.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים
ההרכב במאות:

א. חובות¹, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2017										ליום 31 בדצמבר 2018									
אשראי לציבור					אשראי לציבור					אשראי לציבור					אשראי לציבור				
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	במיליוני ש"ח	
11,523	522	11,001	178	40	10,783	10,518	368	10,150	192	8	9,950	10,518	368	10,150	192	8	9,950		
13,924	-	13,924	4,248	9,011	665	14,258	-	14,258	4,413	9,251	594	14,258	-	14,258	4,413	9,251	594		
9,092	-	9,092	-	9,010	82	9,337	-	9,337	-	9,251	86	9,337	-	9,337	-	9,251	86		
25,447	522	24,925	4,426	9,051	11,448	24,776	368	24,408	4,605	9,259	10,544	24,776	368	24,408	4,605	9,259	10,544		
81	-	81	8	-	73	99	-	99	12	-	87	99	-	99	12	-	87	חובות בארגון מחדש	
210	-	210	-	6	204	186	-	186	3	4	179	186	-	186	3	4	179	חובות פגומים אחרים	
291	-	291	8	6	277	285	-	285	15	4	266	285	-	285	15	4	266	סך הכל חובות פגומים	
60	-	60	14	45	1	77	-	77	17	59	1	77	-	77	17	59	1	חובות בפיגור 90 ימים או יותר	
217	-	217	7	1	209	97	-	97	21	-	76	97	-	97	21	-	76	חובות בעייתיים אחרים	
568	-	568	29	52	487	459	-	459	53	63	343	459	-	459	53	63	343	סך הכל חובות בעייתיים	
יתרת חוב רשומה:																			
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:																			
141	-	141	5	-	136	126	-	126	9	-	117	126	-	126	9	-	117	שנבדקו על בסיס פרטי	
109	-	109	60	42	7	130	-	130	77	48	5	130	-	130	77	48	5	שנבדקו על בסיס קבוצתי	
44	-	44	-	*42	2	48	-	48	-	*48	-	48	-	48	-	*48	-	מזיה: לפי עומק פיגור	
250	-	250	65	42	143	256	-	256	86	48	122	256	-	256	86	48	122	סך הכל	
41	-	41	4	-	37	34	-	34	7	2	25	34	-	34	7	2	25	מזיה: בגין חובות פגומים**	

סוג מחדש:

* כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס הפיגור קבוצתי בסך 33 מיליון ש"ח (12.2017, 32-31 מיליון ש"ח).

1. אשראי לציבור, אשראי ללמשלות ופקודות בבנקים (למעט פקודות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.

באור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי* במיליוני ש"ח	
222	-	222	25	33	164	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015
98	-	98	34	6	58	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(73)	-	(73)	(34)	(2)	(37)	מחיקות חשבונאיות
58	-	58	16	1	41	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(15)	-	(15)	(18)	(1)	4	מחיקות חשבונאיות נטו
305	-	305	41	38	226	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016
56	-	56	65	4	(13)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(113)	-	(113)	(65)	-	(48)	מחיקות חשבונאיות
49	-	49	27	-	22	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(64)	-	(64)	(38)	-	(26)	מחיקות חשבונאיות נטו
297	-	297	68	42	187	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017
117	-	117	76	6	35	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(172)	-	(172)	(92)	(1)	(79)	מחיקות חשבונאיות
59	-	59	37	1	21	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(113)	-	(113)	(55)	-	(58)	מחיקות חשבונאיות נטו
301	-	301	89	48	164	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2018

מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

45	-	45	3	-	42	ליום 31 בדצמבר 2018
47	-	47	3	-	44	ליום 31 בדצמבר 2017
52	-	52	2	-	50	ליום 31 בדצמבר 2016

* על-פי הגדרת ענפי משק.

באורים לדוחות הנספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 14 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה סכומים מדווחים

פרטים על חברות מוחזקות עיקריות¹:

השקעות לפי שווי מאזני ליום 31 בדצמבר											
חלק בהון ובזכויות האגרה	2018		2017		2018		2017		2018		חלק בהון ובזכויות האגרה
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017			
חלק בהון ובזכויות האגרה	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	חלק בהון ובזכויות האגרה
	במיליון ש"ח										
	%										
	תחום פעילות עיקרי										
	שם החברה										
אגוד השקעות ויזום (א.ש.ו.) בע"מ ³	149	149	100	100	100	100	100	100	100	100	אגוד השקעות ויזום (א.ש.ו.) בע"מ ³
אגוד ליסינג בע"מ ⁴	401	401	100	100	100	100	100	100	100	100	אגוד ליסינג בע"מ ⁴
חברה לראמנות של בנק אגוד בע"מ ⁶	2	2	100	100	100	100	100	100	100	100	חברה לראמנות של בנק אגוד בע"מ ⁶
קרמל-אגוד למשכנתאות	60	60	100	100	100	100	100	100	100	100	קרמל-אגוד למשכנתאות
והשקעות בע"מ	60	60	100	100	100	100	100	100	100	100	והשקעות בע"מ
לבולב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ	138	138	100	100	100	100	100	100	100	100	לבולב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ
אגוד הנפקות בע"מ ⁵	11	11	100	100	100	100	100	100	100	100	אגוד הנפקות בע"מ ⁵
אגודים סוכנות לביטוח	11	11	100	100	100	100	100	100	100	100	אגודים סוכנות לביטוח
אגוד השקעות ריאליות ליסינג	91	91	100	100	100	100	100	100	100	100	אגוד השקעות ריאליות ליסינג
השקעות ריאליות	90	90	100	100	100	100	100	100	100	100	השקעות ריאליות
ליסינג	76	76	100	100	100	100	100	100	100	100	ליסינג
שרותי נאמנות	56	56	100	100	100	100	100	100	100	100	שרותי נאמנות
שרותי תפעול לבנק	58	58	100	100	100	100	100	100	100	100	שרותי תפעול לבנק
ביטוח מקרקעין	29	29	100	100	100	100	100	100	100	100	ביטוח מקרקעין
הנפקת תעודות התחייבות	10	10	100	100	100	100	100	100	100	100	הנפקת תעודות התחייבות
סוכן ביטוח	8	8	100	100	100	100	100	100	100	100	סוכן ביטוח

- הנתנים לגבי החברות המאוחדות משקפים את השקעת הבנק בן בניכוי השקעות כל החברה בחברות מוחזקות עיקריות אחרות בקבוצת הבנק, ואת חלק הבנק בתוצאות פעולותיהן בניכוי חלקה של כל חברה בתוצאות הפעולות של החברה ממוזקות עיקריות אחרות בקבוצת הבנק.
- כולל בעיקר התאמות בגין הגנת ניירות ערך זמינים למכירה של החברה מאוחדת לפי שווי הוגן, וטו.
- כולל בעיקר החברה המאוחדת כוללת שטרי. הון בסך 139 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 139 מיליון ש"ח). בדבר התקשרויות של החברה המאוחדת ראה באור 23 ג. (3) להלן. כולל חברות בת - אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ, המוחזקות על ידי אגוד השקעות ויזום (א.ש.ו.) בע"מ, אגוד חיתום ופינסים בע"מ, המוחזקות ב-100%, אגוד שוקי הון למועד אישור הדוחות הנספיים.
- ההשקעה בחברה המאוחדת כוללת שטרי. הון בסך 400 מיליון ש"ח. בשנת 2017 העמיד הבנק 300 מיליון ש"ח שטר הון לפרעון לפי דרישת הבנק, העמדתו לפרעון ניתנת לא לפי תם חמש שנים מהיום בו העמד אותו סכום. שטר החון לא נושא ריבית ולא צמוד בכל אופן שהיא.
- ההשקעה בחברה המאוחדת כוללת שטרי. הון בסך 16 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 16 מיליון ש"ח). בדבר הנפקת תעודות התחייבות על ידי אגוד הנפקות בע"מ ראה באור 19 ג.
- הבנק פועל למכירת החזקת החברה לאגמנת. בהתאם סווג הנכסים לסעיף נכסים מוחזקים למכירה.

באור 15 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים

א. ההרכב במאוחד¹:

סך הכל	עלויות תוכנה ²	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) במיליוני ש"ח
--------	---------------------------	----------------------	--

1,216	458	360	398
34	20	9	5
(10)	-	(1)	(9)
1,240	478	368	394
16	11	4	1
1,256	489	372	395

עלות נכסים:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	תוספות	גריעות
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	תוספות	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018		

913	391	313	³ 209
53	28	13	12
(6)	-	(1)	(5)
960	419	325	³ 216
46	24	11	11
2	-	-	2
1,008	443	336	³ 229

פחת והפסדים מירידת ערך:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	פחת לשנה	גריעות
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	פחת לשנה	הפסד מירידת ערך
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018		

303	67	47	189
280	59	43	178
248	46	36	⁵ 166

הערך בספרים

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018
---------------------	---------------------	---------------------

23.7%	13.8%	3.7%	שעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2018
23.2%	15.0%	3.9%	שעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2017

ב. להלן פרטים בדבר זכויות במקרקעין (במיליוני ש"ח):

מועד סיום תקופת החכירה בשנים	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018
זכויות בעלות	39	35
זכויות החכורות בחכירה מימונית מהוונת ⁴	114	111
	153	146

ראה הערות להלן.

באור 15 - בניינים וציוד (המשך)

ג. בנינים ומקרקעין כוללים נכסים שאינם בשימוש הבנק, יתרתם לאחר הפחתה ולאחר הפרשה לירידת ערך הינה 9 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 8 מיליון ש"ח).

הערות:

1. ראה באור 1.א.
2. הבנק מקבל שירותי מחשוב מבנק לאומי, לעניין הסכם לקבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי לישראל בע"מ ראה באור 4.ג.23.
3. כולל הפרשה לירידת ערך בסך 2 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2016 - 2 מיליון ש"ח).
4. זכויות במקרקעין שיתרתם לאחר הפחתה 50 מיליון ש"ח, טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רשום המקרקעין (ליום 31 בדצמבר 2017 - 54 מיליון ש"ח).
5. לרבות נכס המוחזק למכירה ליום 31 בדצמבר 2018 בסך 7 מיליון ש"ח (31.12.2017- אין נכסים המוחזקים למכירה).

באור 16 - נכסים אחרים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד ¹:

<u>31 בדצמבר 2017</u>	<u>31 בדצמבר 2018</u>
	במיליוני ש"ח
270	302
-	7
<u>268</u>	<u>313</u>
<u><u>538</u></u>	<u><u>622</u></u>

מיסים נדחים לקבל (ראה באור 1.8)*
 נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף²
 חייבים אחרים ויתרות חובה*^{4,3}
 סך הכל נכסים אחרים

* סווג מחדש.

1. ראה באור 1.א.
2. נכסים שאינם עונים על הגדרת נגזר, ראה גם באור 20 - התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף.
3. כולל סך של כ-13 מיליון ש"ח, בגין הלוואה ללא זמן פרעון, שניתנה לחברה לפיתוח חוף תכלת (תל אביב - הרצליה) בע"מ, אשר הבנק מחזיק כ-14% ממניותיה. הבנק ובעלי מניות אחרים בחברה נתנו הלוואות לכיסוי הוצאות פיתוח ואלו תוזכרנה מתוך הסכומים שיעמדו לרשות החברה עם מימוש נכסיה (ליום 31 בדצמבר 2017 - 13 מיליון ש"ח). לעניין תהליך בחינת מימוש אחזקה זו ראה באור 32.ז. לדוח הכספי.
4. להלן פרטים נוספים ביחס להסכמי חכירה תפעולית:
 - א. הבנק וחברות הבנות שלו חוכרים בניינים וציוד בחכירה תפעולית בהסכמי חכירה צמודים למדד.
 - ב. דמי החכירה ששילם הבנק בגין הבניינים הסתכמו ל-26 מיליון ש"ח (2017 - 27 מיליון ש"ח, 2016 - 28 מיליון ש"ח) לגבי דמי שכירות לשנים הבאות ראה באור 1.ג.23.
 - ג. יתרת חייבים אחרים ויתרות חובה כוללת הוצאות מראש בסך 0.2 מיליון ש"ח בגין חכירה תפעולית (ליום 31 בדצמבר 2017 - 0.2 מיליון ש"ח).

באור 17 - פקדונות הציבור

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד¹:

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג מפקיד בישראל

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
12,520	13,063
4,221	4,607
16,741	17,670
16,011	14,235
32,752	31,905
16,376	16,877
4,160	3,043
12,216	11,985

לפי דרישה
אינם נושאים ריבית
נושאים ריבית
סך הכל לפי דרישה
לזמן קצוב
סך הכל פיקדונות בישראל *
*** מזה:**
פקדונות של אנשים פרטיים
פקדונות של גופים מוסדיים
פקדונות של תאגידים ואחרים

ב. סוגי פקדונות לפי גודל

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
9,791	10,038
9,702	10,351
6,705	5,971
4,832	4,819
1,722	726
32,752	31,905

תקרת הפקדון (במיליוני ש"ח)

עד 1
מעל 1 עד 10
מעל 10 עד 100
מעל 100 עד 500
מעל 500²
סך הכל

1. ראה באור 1.א.
2. ביום 31 בדצמבר 2018 תקרת המדרגה העליונה הינה 726 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2017 - 1,017 מיליון ש"ח).

באור 18 - פקדונות מבנקים

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד¹:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
60	170
13	118
46	31
119	319

בנקים מסחריים בישראל
פקדונות לפי דרישה
בנקים מסחריים מחוץ לישראל
פקדונות לפי דרישה
קיבולים
סך הכל פקדונות מבנקים

1. ראה באור 1.א.

באור 19 - אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

סכומים מדווחים

א. ההרכב:

מאוחד			
משך חיים ממוצע ¹	שעור תשואה פנימי ²	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2017
בשנים	ב- %	במיליוני ש"ח	
0.7	1.8	612	609
2.2	3.5	1,161	1,154
1.5	1.9	692	694
3.5	0.8	1,172	1,102
סך הכל		3,637	3,559

כתבי התחייבות נדחים^{4,3}:
 במטבע ישראלי לא צמוד
 במטבע ישראלי צמוד למדד
 אגרות חוב⁴:
 במטבע ישראלי לא צמוד
 במטבע ישראלי צמוד למדד

הבנק			
משך חיים ממוצע ¹	שעור תשואה פנימי ²	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2017
בשנים	ב- %	במיליוני ש"ח	
1.6	4.6	39	41
סך הכל		39	41

כתבי התחייבות נדחים:
 במטבע ישראלי לא צמוד

1. משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שעור תשואה פנימי.
2. שעור תשואה פנימי הינו שעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוחות הכספיים.
3. כתבי התחייבות הנדחים עומדים לפרעון עד 2022.
4. כתבי התחייבות הנדחים ואגרות חוב אינם ניתנים להמרה במניות והינם סחירים בסך 3,579 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2017 - 3,518 מיליון ש"ח).

ב. כתבי התחייבות ואגרות חוב שהונפקו על ידי אגוד הנפקות

- ביום 4 בספטמבר, 2018 פרסמה אגוד הנפקות, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (להלן: "אגוד הנפקות"). דוח הצעת מדף, לקראת הנפקת אגרות חוב מסדרה חדשה (סדרה י'), על פי תשקיף מדף של אגוד הנפקות שפורסם ביום 24 בינואר, 2017 (להלן: "תשקיף המדף").
- ביום 6 בספטמבר, 2018 הנפיקה אגוד הנפקות 424.8 מיליון ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה י'), במסגרת דוח הצעת מדף מיום 4 בספטמבר, 2018, שפורסם על פי תשקיף המדף של אגוד הנפקות. אגרות החוב עומדות לפירעון בתשלום אחד, ביום 15 בספטמבר, 2022. אגרות החוב נושאות ריבית שנתית בשיעור של 0.28% צמודה למדד המחירים לצרכן, שתשולם ביום 15 בספטמבר של כל אחת מהשנים 2019 עד 2022 (כולל). התמורה המיידית (ברוטו) שנתקבלה על ידי אגוד הנפקות במסגרת ההנפקה הסתכמה בסך 424.8 מיליון ש"ח.

ג. לעניין שטרי הון הנכללים ברובד 2 ראה באור 22 ב.

ד. במהלך השנים 2017 ו-2018 לא הנפיק הבנק כתבי התחייבויות נדחים לא סחירים.

באור 19 - אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים(המשך)

ה. ביום 17 בינואר, 2019 פרסמה מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג") דוח דרוג מעקב בדבר דירוג הבנק ואופק הדירוג. יצוין כי דירוג הבנק ואופק הדירוג נותר ללא שינוי לעומת דוחות הדירוג שפרסמה מדרוג במהלך שנת 2018.

אופק: יציב	A2.il	דירוג איתנות פיננסית של הבנק
אופק: יציב	Aa3.il	פקדונות לזמן ארוך/אג"ח
	P-1.il	פקדונות לזמן קצר
		כתבי התחייבויות נדחים עם מנגנון
אופק הדירוג: יציב	A3.il (hyb)	חוזי לספיגת הפסדים (Coco)
		כתבי התחייבויות נדחים (הון משני
אופק הדירוג: יציב	A1.il	תחתון)
אופק הדירוג: יציב	A2.il (hyb)	שטרי הון נדחים (הון משני עליון)

ביום 30 ביולי, 2018 פרסמה מידרוג דוח דירוג ראשוני לאגרות החוב (סדרה י'), במסגרתו דורגו אגרות חוב (סדרה י') בדירוג Aa3.il באופק יציב, בסך של עד 500 מיליון ש"ח ע.נ., לקראת הנפקתם על ידי אגוד הנפקות בע"מ.

באור 20 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים

הבנק		מאוחד	
31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
			במיליוני ש"ח
487	499	487	499
31	24	34	26
66	75	66	75
-	7	-	7
563	571	563	571
1,198	1,166	1,198	1,166
275	260	138	131
2,620	2,602	2,486	2,475

עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית (ראה באור 21) הכנסות מראש עובדים בגין שכר ונלוות התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף¹ זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי מכירה בחסר של ניירות ערך זכאים אחרים ויתרות זכות סך הכל ההתחייבויות האחרות

1. התחייבויות שאינן עונות בהגדרת נגזר. ראה גם באור 16 - נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.

באור 21 - הטבות לעובדים

כללי

הבנק מאמץ את חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

א. פיצויי פרישה ופנסיה

1. התחייבויות הבנק והחברות המאוחדות שלו לתשלום פיצויי פרישה ופנסיה לעובדיו מכוסות בחלקן על ידי עתודות מתאימות אשר מופקדות בקופות גמל ופנסיה ועל ידי רכישת פוליסות בחברות בטוח. העתודה לפיצויי פרישה ופנסיה הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות בטוח כאמור לעיל.

2. בשנת 1996 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד עם הפקידים בבנק, אשר חברים בקרן הפנסיה של "עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ" (להלן: "עמית"), על פיו החל מיום 1 באפריל 1995 תשלומי הבנק לקרן הפנסיה יבואו במקום חובת תשלום מלוא פיצויי הפיטורין להם יכול הפקיד להיות זכאי על פי הדין עבור אותה תקופה. בסכום העתודה לא נכללו סכומים בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לפקידים אלה ובסכום היעודה לא נכללו הסכומים שהופקדו בעמית, וזאת מהתאריך הנזכר לעיל.

3. את יחסי העבודה עם המנהלים ומורשי החתימה (להלן "המו"חים") מסדיר הסכם קיבוצי מיוחד משנת 1979, אשר מצמיד את תנאי השכר של המו"חים אל תנאי השכר של המו"חים בבנק לאומי (להלן: "הסכם היישום"). אוכלוסיית המנהלים ומורשי החתימה הוותיקים של הבנק זכאים לבחור בעת פרישתם מהבנק בין קבלת פנסיה תוך ויתור על זכויות הפיצויים וקופות הגמל שיש להם ובין קבלת פיצויי פרישה וכספי קופות הגמל. בחודש פברואר 1997 נחתם הסכם בין ארגון המנהלים ומורשי החתימה של הבנק לבין הבנק, המתייחס למורשי החתימה אשר חברים בקרן הפנסיה עמית. על פי ההסכם, בתקופת העבודה עד למועד ההצטרפות כחבר בעמית יחולו על מורשי החתימה התנאים שהיו מקובלים בבנק עד ליום החתימה על ההסכם. לגבי תקופת החברות בעמית, במקרה של פרישה במסלול פיצויים, יקבל מורשה החתימה את הכספים בעמית אך לא פחות מהתחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין על פי החוק. במקרה של פרישה במסלול פנסיה, יקבל מורשה החתימה כפנסיה את הכספים שנצברו לזכותו בעמית בגין תגמולים אך לא פחות מהתחייבות הבנק בהתאם לתנאים שהיו מקובלים עד כה, וכן פנסיה בגין הכספים שנצברו לו בעמית בגין פיצויים עד לסוף התחייבות הבנק לתשלום פנסיה הנגזרת מפיצויי הפיטורין. הנ"ל יחול לגבי מורשה חתימה ותיק (כהגדרתו בהסכם) בלבד. מורשה חתימה חדש (כל מי שאינו מורשה חתימה ותיק) אינו זכאי לפנסיה ותשלומי הבנק לעמית יבואו במקום מלוא פיצויי פיטורין להם יכול מורשה החתימה להיות זכאי על פי החוק. בהתאם בסכום העתודה לא נכללו סכומים בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה למורשי חתימה חדשים ובסכום היעודה לא נכללו הסכומים שהופקדו בעמית.

4. הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא פיצויים מעבר למחויבות חוזית כפי שפורסמו ביום 27 במרס 2011 במסגרת חוזר בדבר "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים" (להלן: "פיצויים עודפים"). לפי החוזר, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. יצוין כי להערכת הבנק ויועציו המשפטיים, אין לבנק מחויבות משפטית, בין במישרין ובין מכללא, לתשלום פיצויים עודפים.

5. העתודות לפיצויי פרישה ופנסיה מחושבות על בסיס אקטוארי על ידי אקטואר הבנק בשיטת "הערכת הטבות נצברות צפויות" ומהוונות בהתאם לשיעור ההיוון המחושב על בסיס תשואות אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על אג"ח קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל למועד הדיווח. מרווח זה מבוסס על פרסום באתר האינטרנט של הפדרל ריזרב בסנט לואיס. גודלה הקטן של אוכלוסיית עובדי הבנק לעיתים לא מאפשר להסיק מסקנות סטטיסטיות לצורך שימוש במודל אקטוארי. בהתאם לכך, במקרים מסוימים מתבסס האקטואר על הנחות ההנהלה ובמקרים מסוימים מפעיל שיקול דעת תוך שימוש בהתאמות לסקרים אותם הוא מבצע.

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

העתודות לפיצויי פרישה ופנסיה בספרי הבנק:

- בגין העתודה לפנסיה התחשיב האקטוארי מביא בחשבון פרמטרים שונים, ביניהם הסתברות על בסיס ניסיון העבר לגבי שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכות כספי פיצויים ותגמולים (שיעור ניצול זכויות הפנסיה הקיים בגין ותק הבנק הינו כ- 72% והיתר מושכים פיצויים ותגמולים), עליית השכר הריאלית העתידית עד למועד פרישתם הצפוי של העובדים מהבנק, שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה בפיצויים עודפים וכן את שיעורי הפיצויים העודפים (על פי סקר על נתוני פורשים בשנים 2007 - 2010). ההתחייבויות בגין פנסיה נצברות בקו ישר עד לגיל הפרישה הממוצע בבנק (המבוסס על נתונים היסטוריים).

- בגין העתודה לפיצויי פרישה רגילים לקבוצת עובדים אשר החלה את עבודתה לפני 1 בינואר 1995 ואינה נמנית על אוכלוסיית הזכאים לפנסיה תקציבית בעת פרישתם ופיצויי פרישה עודפים (ראה סעיף 4 לעיל). תחשיב האקטוארי מביא בחשבון את הפרמטרים הבאים: טבלת גידול שכר ראלי על פי וותק (ממצאי סקר שנים 2010 - 2013 לרבות מנגנון הפחתת שכר על פי הסכם לאומי), שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה בפיצויים רגילים ובפיצויים עודפים ושיעורי הפיצויים העודפים על פי סקר על נתוני פורשים בשנים 2007 - 2010 כמצוין לעיל.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, לצורך חישוב ההתחייבויות האקטואריות משתמש הבנק, בלוחות תמורה משנת 2013 של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר שענינו עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה ובביטוח חיים, אשר כוללת עדכון ללוחות התמורה (כתוצאה ממחקר חדש המצביע על עליה בתוחלת החיים).

6. הבנק מטפל בהתחייבות לפנסיה (עבור אוכלוסיית המו"חים הותיקים) המתייחסת לתקופת החברות בקרן הפנסיה של "עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ" (להלן: "הקרן") החל מיום 1 באפריל 1995 כתוכנית הטבה מוגדרת. בהתאם לכך, מוכרת התחייבות מלאה עבור כל תשלומי הפנסיה להם זכאים העובדים הזכאים לפנסיה, הן בגין מחויבות הבנק לתשלומי פנסיה הבנק (עד ליום 1 באפריל 1995) והן בגין חלק הקרן (החל מיום 1 באפריל 1995) לפי בסיס אקטוארי. נכסי התכנית המתייחסים לחלקו של הבנק בסך הנכסים של הקרן נאמדו על בסיס תזרימי המזומנים הצפויים להיות משולמים על ידי הקרן לפי שיעורי הזכאות לפנסיה שנצברו למועד הדיווח (כפי שמדווחים על ידי הקרן), מהוונים בשיעור היוון המבוסס על תמהיל נכסי הקרן.

ב. 1. צמצום תכנית להטבה מוגדרת

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", שתוקפו הוארך במסגרת מכתב המפקחת על הבנקים מיום 16 בספטמבר 2018. בהתאם למכתב, דירקטוריון התאגיד הבנקאי יתווה תכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד הבנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לעניין חישוב הלימות הון על פני חמש שנים בקו ישר.

ביום 31 בדצמבר 2018 החליט דירקטוריון הבנק לאשר תוכנית פרישה מרצון של כ- 70 עובדים כחלק מתהליכי התייעלות שנוקט הבנק ("התכנית"), במסגרתה צפויים לפרוש מהבנק עובדים בשנים 2019-2020.

בהתאם לתוכנית, יתאפשר למספר מוגבל של עובדים העומדים בתנאים שנקבעו בתכנית לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת בתנאים מועדפים ובמסגרת זמן קצובה, כאשר להנהלת הבנק שיקול דעת בלעדי לאשר פרישה בתנאי התוכנית. ההטבות שיוצעו, כתלות בגיל וותק העובדים כוללות פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין; או פיצויים מוגדלים בשיעור של ממוצע של כ- 270% בהתאם למאפייני אוכלוסיית העובדים שיפרשו. יתכן ובמסגרת תנאי הפרישה יינתנו הטבות נוספות שאינן מהותיות.

ביום 17 בינואר, 2019 התקבל אישור המפקחת על הבנקים להקלה לפיה יוכל הבנק לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לעניין חישוב הלימות הון על פני חמש שנים.

בהקשר לכך ועל פי הוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, הבנק מכיר בהפסד בגין צמצום תכניות להטבה מוגדרת, קרי כאשר אירוע מפחית משמעותית את מספר שנות השירות העתידי הצפויות של עובדי תכנית הטבה או אשר מבטל עבור מספר משמעותי של עובדים את צבירת ההטבות המגודרות בגין חלק או כל השירות העתידי שלהם, על פי מדיניות הבנק.

העלות הכוללת של התכנית על פי הערכת הנהלת הבנק המתבססת על תחשיב אקטוארי מסתכמת בסך של כ- 80 מיליון ש"ח לפני השפעת מס. עלות זו נזקפה לרווח והפסד בדוחות הכספיים לשנת 2018, בשל העובדה

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

שעומדת בהגדרת "צמצום תכנית", על פי הוראות הדיוח לציבור של הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים וכמפורט לעיל.

החישוב האקטוארי ליום 31 בדצמבר 2018 כולל הנחות בקשר עם היקף הפרישה, אופן הפרישה ומאפייני אוכלוסיית הפורשים בהתאם להערכת הנהלת הבנק, כך שהתממשות בפועל השונה מהנחות אלו, תחייב עדכון עתודות אקטואריות בעתיד, בהתאם להתממשות בפועל.

תכנית הפרישה מרצון הנוכחית הינה תכנית נוספת מעבר לתכנית פרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 30.11.2016 ויושמה, רובה, ככולה, בשנים 2017-2018.

2. סילוקים

הבנק מכיר בהפסדים בגין סילוקים בתכניותיו להטבה מוגדרת כאשר התשלומים החד-פעמיים הצפויים המתייחסים לתכנית הינם, באופן מצטבר במשך השנה, גבוהים מסך עלות השירות ועלות הריבית השנתיות. גובה ההפסד מחושב בהתאם לשיעור שבו קטנה המחויבות האקטוארית כתוצאה מהסילוק, מוכפל ביתרת הרווחים וההפסדים האקטואריים הצבורים ברווח כולל אחר.

ג. מענקים בגין ותק עובדים לאוכלוסיית הפקידים

על פי הסכמים הקיבוציים, עובדי הבנק זכאים עם הגיעם ל-20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק למענקים כספיים של מספר חודשי משכורת ("מענק יובל") ולחופשות מיוחדות.

ליום 31 בדצמבר 2018, חישוב ההתחייבות עבור אוכלוסיית הפקידים נעשה על בסיס אקטוארי על ידי אקטואר הבנק. החישוב נעשה לפי שיעור היוון כמפורט בסעיף 5.א. בחישוב הערך הנוכחי נלקח בחשבון שיעור עליית שכר תלוי ותק. שיעורי העזיבה העתידיים לפני גיל פרישה, בהתאם לשיעורי העזיבה אשר משמשים לצורך חישוב הפיצויים העודפים.

ד. חופשה ומחלה

עובדי הבנק והחברות המאוחדות שלו זכאים לחופשה שנתית בתשלום בהתאם לחוק חופשה שנתית תשי"א - 1951 בכפוף להסכם קיבוצי מיוחד לעובדי הבנק ולעובדים בחוזים אישיים בהתאם למכסות המפורטות בהסכמים אלו. חישוב ההתחייבות נעשה על בסיס שכר אחרון בתוספת תשלומים נלווים. בדוחות הכספיים נכללה הפרשה לחופשה בסך של 17 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 17 מיליון ש"ח) לימי חופשה שטרם נוצלו שמועד זכאותם הגיע. ההתחייבות כלולה במסגרת "התחייבויות אחרות".

לאוכלוסיית המנהלים והמו"חים נקבע מנגנון המרה של ימי מחלה שלא נוצלו לימי חופשה, חישוב ההתחייבות בגין ימי מחלה שלא ינוצלו במהלך השירות השוטף עבור אוכלוסיית המנהלים והמו"חים נעשה על בסיס חישוב אקטוארי תוך שימוש בשיעורי היוון והנחות אקטואריות.

ה. מדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה

ביום 6 באוקטובר, 2016 אישרה האסיפה הכללית, בהמשך לאישור הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק שהחליפה את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק שאושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 6 בפברואר 2014. עדכון מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק נעשה, בין היתר, לאור עדכוני רגולציה רלוונטיים לקביעת מדיניות תגמול ובכלל זה, הוראה 301A להוראות הפיקוח על הבנקים והוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן "חוק מגבלת תגמול") והכללים והמגבלות שנקבעו במסגרתו, לאור הניסיון שנצבר ביישום מדיניות התגמול הקודמת ובשים לב, בין היתר לאסטרטגיה העסקית של הבנק לטווח ארוך, ולמטרות של הבנק ולעמידתו בסיבולת הסיכון שאושרה על ידי הדירקטוריון. מדיניות התגמול החדשה לנושאי המשרה בבנק נכנסה לתוקפה ביום אישור האסיפה הכללית ותחול עד לשנת 2019 (כולל).

לעניין מענקים המהווים רכיב תגמול משתנה נקבע במסגרת מדיניות התגמול, כי ככלל, הבנק רואה בהענקת מענק שנתית משתנה המותנה, בין היתר, בעמידת הבנק, המנכ"ל והסמנכ"לים בבנק (להלן: "נושאי המשרה הבכירים") ביעדים שנקבעו מראש על ידי הדירקטוריון ואשר תואמים את תכנית העבודה הנגזרת מהאסטרטגיה ארוכת הטווח של הבנק, כלי לתמרוץ נושאי המשרה הבכירים ליצירת ערך כלכלי בטווח הארוך ולקידום יעדי הבנק תוך הקפדה על תיאבון וסיבולת הסיכון שקבע דירקטוריון הבנק. למען הסר ספק, מובהר כי דירקטורים בבנק, לרבות יו"ר הדירקטוריון אינם זכאים לתגמול שנתי משתנה.

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

בהתאם למדיניות התגמול, המענק השנתי לנושאי המשרה הבכירים הנ"ל בבנק יקבע על פי הכללים הבאים: המענק השנתי המקסימאלי לכל אחד מנושאי המשרה הבכירים עבור השנה הקלנדרית הרלוונטית, לא יעלה על 4.5 משכורות חודשיות ממוצעות של המנכ"ל או כל אחד מנושאי המשרה הבכירים המכהנים כראשי אגפים עסקיים, והמענק השנתי המקסימאלי כאמור, שישולם לשאר נושאי המשרה, הכוללים את מנהל הסיכונים הראשית, החשבונאי הראשי, היועצת המשפטית הראשית והמבקר הפנימי, עבור השנה הקלנדרית הרלוונטית, לא יעלה על 3.75 משכורות חודשיות ממוצעות, של כל אחד מנושאי משרה אלה, לפי העניין. ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק סבורים, כי היחס האמור בין רכיב המענק השנתי המשתנה לבין רכיב התגמול הקבוע הינו ראוי וסביר בשים לב ליעדי מדיניות התגמול ובשים לב לצורך לשמור על מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק ועל בסיס ההון של הבנק.

בנוסף לאמור לעיל ובהתאם למתחייב מהוראת התגמול בתאגיד בנקאי ובכפוף להוראות חוק מגבלת התגמול, התגמול המשתנה עבור נושא משרה בגין שנה קלנדרית לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע של נושא המשרה באותה שנה. למרות האמור לעיל, בתנאים חריגים ובכפוף להוראות כל דין, הבנק רשאי לקבוע שהתגמול המשתנה עבור נושא משרה בגין שנה קלנדרית יגיע עד ל-200% מהתגמול הקבוע⁴, וזאת בכפוף לקיום הכללים הקבועים בהוראת התגמול בתאגיד בנקאי, ובכלל זה, קבלת החלטה מנומקת ומפורטת של הדירקטוריון ובכפוף לאישור כל אורגן נוסף של הבנק כמתחייב על פי דין.

למרות האמור לעיל, המענק המרבי יהיה כפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק מגבלת התגמול. נושאי המשרה הבכירים הנ"ל יהיו זכאים למענק שנתי בכפוף לכך שהבנק יעמוד בתנאי הסף הבאים:

- שיעור התשואה להון של הבנק (מפעילות רגילה) יעלה על שיעור התשואה המינימלי לעניין תשלום מענק שיקבע מראש על ידי דירקטוריון הבנק בעת אישור תכנית העבודה השנתית של הבנק, הנגזרת מהתכנית האסטרטגית של הבנק לשנה הקלנדרית הבאה.
- הבנק עומד בסיבולת הסיכון ליחס הלימות ההון של הבנק כפי שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק בתכנית העבודה לשנה הקלנדרית הרלוונטית⁵.
- ככל שהבנק יעמוד בתנאי הסף המפורטים לעיל בגין השנה הקלנדרית, יהיו ועדת התגמול ולאחריה דירקטוריון הבנק רשאים לאשר מענקים למי מנושאי המשרה הבכירים בהיקף של עד 3 משכורות לכל נושא משרה בכיר לפי העניין, וזאת לאחר שישקלו ויבחנו פרמטרים אשר יכללו, בין היתר:
 - את מידת עמידתו של נושא המשרה הבכיר והיחידה שבניהולו ביעדים מרכזיים שבתחום אחריותו כפי שיוגדרו פרטית במסגרת תכנית העבודה של הבנק הנגזרת מהתכנית האסטרטגית של הבנק.
 - ציות להוראות הדין, הרגולציה ונהלי הבנק.
 - העדר חריגות ממגבלות וכללים שנקבעו ע"י הדירקטוריון במסגרת מסמכי מדיניות שאישר דירקטוריון הבנק.
 - דוחות ביקורת שניתנו בתחום אחריותו של נושא המשרה הבכיר וטיפול נושא המשרה בליקויי ביקורת חמורים וקריטיים.
 - הערכה אישית של נושאי המשרה⁶.
 - השוואה של תוצאות הבנק לאלה של המערכת הבנקאית.

בנוסף יהיו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק רשאים לאשר למי מנושאי המשרה הבכירה בבנק מענק שנתי משתנה נוסף מעבר ל-3 משכורות, כאשר המענק השנתי הנוסף המרבי לכל שנה קלנדרית לא יעלה על 0.75 משכורת לנושאי משרה בכירים בתפקיד חשבונאי ראשי, מנהל סיכונים ראשי, מבקר פנימי ויועץ משפטי ראשי (נושאי משרה "בתפקיד ביקורת ובקרה"), ועל 1.5 משכורות נוספות למי מנושאי המשרה הבכירים האחרים (לרבות המנכ"לית), וזאת לפי פרמטרים מדידים כדלקמן:

- (1) ככל שהתשואה על ההון תעמוד על לפחות 0.5% מעל יעד התשואה להון שהוגדר בתכנית העבודה השנתית, עשויים נושאי המשרה הבכירים בתפקידי ביקורת ובקרה להיות זכאים למענק בסך של עד 0.25 משכורת נוספת ואילו נושאי המשרה הבכירים האחרים עשויים להיות זכאים למענק בסך של עד חצי משכורת נוספת;
- (2) ככל שהתשואה על ההון תעמוד על לפחות 1% מעל יעד התשואה להון שהוגדר בתכנית העבודה השנתית עשויים נושאי המשרה הבכירים בתפקידי ביקורת ובקרה להיות זכאים למענק בסך של עד 0.5 משכורת נוספת ואילו נושאי המשרה הבכירים האחרים עשויים להיות זכאים למענק בסך של עד משכורת נוספת;
- (3) ככל שהתשואה על ההון תעמוד על לפחות 1.5% ומעלה מעל יעד התשואה להון שהוגדר בתכנית העבודה השנתית עשויים נושאי המשרה הבכירים בתפקידי ביקורת ובקרה להיות זכאים למענק בסך של עד 0.75 משכורת נוספת ואילו נושאי המשרה הבכירים האחרים עשויים להיות זכאים למענק בסך של עד משכורת וחצי נוספת, והכל בלבד שיחול שיפור ביחס היעילות בשיעור שיקבע על ידי הדירקטוריון מראש בתכנית העבודה,

4 ובלבד שתגמול על פי קריטריונים שאינם ניתנים למדידה יהווה חלק לא מהותי מהתגמול כאמור.
5 הבחינה תהיה לסופי רבעונים.

6 הערכת המנכ"לית – בהתאם להמלצת יו"ר הדירקטוריון, הערכת המבקר הפנימי – בהתאם להמלצת יו"ר הדירקטוריון ויו"ר ועדת הביקורת, הערכת מנהל הסיכונים – בהתאם להמלצת יו"ר הדירקטוריון והמנכ"לית והערכת יתר הסמנכ"לים – בהתאם להמלצת מנכ"לית הבנק.

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

ושהתשואה לנכסי סיכון של הבנק לא תהיה נמוכה מהשיעור המינימלי שנקבע בתכנית העבודה השנתית של הבנק לשנה הקלנדרית הרלוונטית.

דחייה - לאחר חישוב ואישור גובה המענק בגין שנה מסוימת, ישולם המענק לכל אחד מנושאי המשרה⁷. יחד עם זאת, במקרה שבו יעלה סך המענק השנתי המשתנה לנושא משרה בכירה בגין שנה קלנדרית על 40% מהתגמול הקבוע של נושא המשרה באותה שנה, אזי מחצית מהמענק השנתי המשתנה (50%) ישולם במזומן ומחצית (50%) המענק בגין אותה שנה תדחה ותשולם בפועל בחלקים שווים בכל אחת משלוש השנים העוקבות לשנה הקלנדרית בה אושר המענק. חלק המענק השנתי הנדחה הרלבנטי בכל שנת דחייה ישולם (יבשיל) בכפוף לכך שהתשואה השנתית להון של הבנק תעמוד על 2% לפחות. לא עמד הבנק בתנאי ההבשלה הנ"ל ידחה חלק המענק השנתי הנדחה הרלבנטי למועד הבא שבו יעמוד הבנק בתנאים הנ"ל.

ככל שתבוצע דחיה של תשלומי המענקים שיאושרו כאמור לעיל, כל אחד מהתשלומים הנדחים כאמור יוצמד למדד המחירים לצרכן, החל ממועד אישור המענק בגין השנה הרלוונטית ועד למועד התשלום בפועל, ויהיה כפוף למנגנון השבה כמפורט להלן.

השבה - כל תגמול משתנה לנושא משרה בבנק, יוענק וישולם לו, בכפוף להתינה שהתגמול המשתנה, כולו או חלקו, כמפורט להלן הינו בר-השבה מנושא המשרה לבנק וזאת בהתקיים אחד מהקריטריונים הבאים:

נושא המשרה היה שותף להתנהגות שגרמה נזק חריג לבנק, לרבות: פעילות לא חוקית, הפרת חובת האמונים, הפרה מכוונת או התעלמות ברשלנות חמורה ממדיניות הבנק, כלליו ונהליו;

לעניין זה, "נזק חריג" – נזק שגרם לבנק הפסד שנתי אשר הפחית את ההון העצמי של הבנק בלפחות 3%. מובהר, כי ההוצאה בגין הנזק החריג, אם תחול, תיוחס לשנה/ים הרלבנטי/ות שבהן התרחשו הפעולה או המחדל שבגינם נגרם הנזק החריג, ולא לשנה השוטפת בה נרשמה ההוצאה בפועל, והכל לפי קביעת ועדת התגמול.

הונאה או התנהגות בלתי ראויה מכוונת של נושא המשרה, שבגין נתונים התבררו כמוטעים ולפיכך נדרשה הצגה מחדש מהותית בדוחות הכספיים של הבנק.

המענק השנתי המשתנה יהיה בר השבה כאמור, לתקופה של 5 שנים ממועד הענקתו לנושא משרה (כאשר תקופת ההשבה כוללת את תקופת הדחייה של המענק השנתי המשתנה, ככל שתהיה כזו).

על אף האמור לעיל, תקופת ההשבה תוארך לגבי נושא משרה בעד שנתיים נוספות כאשר יתקיימו כל התנאים הבאים:

בתוך תקופת ההשבה אישר הדירקטוריון לפתוח בחקירה פנימית, או לחילופין, הבנק קיבל הודעה מרשות רגולטורית (כולל מרשות רגולטורית בחו"ל) שנפתחה חקירה;

ועדת התגמול והדירקטוריון סברו, שבחקירה עלול להתברר שהתקיימו הקריטריונים להשבה, כאמור לעיל;

ועדת התגמול והדירקטוריון החליטו שמתקיימות הנסיבות להארכת תקופת ההשבה לנושא המשרה כאמור לעיל. בקבלת החלטה זו, יביאו ועדת התגמול והדירקטוריון בחשבון, בין היתר, את רמת האחריות של נושא המשרה ומידת מעורבותו בנושא. תקופת ההארכה תפקע כאשר החקירה הרלבנטית תסתיים וכשמידת האחריות של נושא המשרה תתברר.

הפעלת מנגנון ההשבה ביחס למי מנושאי המשרה בבנק, כפופה לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון כי התקיימו הקריטריונים להשבה כאמור לעיל.

אישור ועדת התגמול והדירקטוריון כי התקיימו הקריטריונים להשבה כאמור לעיל, ייקבעו ועדת התגמול והדירקטוריון את סכום ההשבה, בשים לב, בין השאר, לכל השיקולים הרלבנטיים לעניין, לרבות מידת תרומתו של נושא המשרה לנזק החריג לבנק, רמת האחריות של נושא המשרה ומידת מעורבותו בנושא שבגימו הופעל מנגנון ההשבה; היקף הנזק החריג לבנק והשלכותיו; היסוד הנפשי של נושא המשרה; מועד התרחשותם של האירועים והנסיבות שהביאו לקרות הנזק החריג לבנק; וכיוצ"ב.

החלטת ועדת התגמול והדירקטוריון כאמור לעיל תתקבל לאחר שניתנה לנושא המשרה הזדמנות סבירה להשמיע את עמדתו בפני הועדה ובפני הדירקטוריון.

אישור ועדת התגמול והדירקטוריון את האמור לעיל, ינקוט הבנק בכל האמצעים הסבירים (בכפוף לכל דין), לרבות באמצעים משפטיים, על מנת להשיב את סכום ההשבה שנקבע.

מובהר, כי נושא משרה לא יידרש להשיב לבנק את חלק המענק שנוכה ושוולם כמס לרשויות המס.

על אף האמור לעיל, כאשר סך התגמול המשתנה שהוענק לנושא משרה בגין שנה קלנדרית מסוימת לא עלה על 1/6 מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה באותה שנה, לא יופעל לגביו מנגנון השבת המענק השנתי המשתנה כאמור לעיל.

7 כפוף לכך שתגמול נושא המשרה עומד בדרישות חוק מגבלת התגמול בעניין תקרת התגמול.

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

הבנק יהא רשאי לקזז את סך ההשבה המגיע לו כאמור מכל סכום שעליו לשלם לנושא המשרה, גם במקרה של פריסת המענק וגם במקרה בו נסתיימה העסקתו של נושא המשרה.

מבלי לגרוע מהאמור לעיל ומזכות הבנק על פי כל דין, בהתאם לקבוע בחוק החברות, נושא משרה ישיב לבנק סכומי תגמול משתנה ששולמו לו, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, וזאת באופן ובדרך שייקבעו על ידי ועדת התגמול.

על יתרות מענקים, ככל וישנן, הצבורות לזכות הבכירים, בגין מענקים שאושרו להם בהתאם למדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה בבנק, חלים ביחס לתקופה שהחל מכניסתה לתוקף של מדיניות התגמול החדשה לנושאי המשרה בבנק, כללי מדיניות התגמול החדשה לעניין תשלומים שנפרסו.

1. חוזים אישיים

1. נכון ליום 31 בדצמבר 2018 כל חברי ההנהלה מועסקים בחוזים אישיים. במהלך חודש פברואר 2018 אושרו לחלק מחברי ההנהלה הטבות שכר בדרך של פיצויי פרישה מוגדלים ומענקי הסתגלות אשר כפופים לתנאים מתלים שנכון למועד אישור הדוחות הכספיים טרם התקיימו, אשר ככל שלא יתקיימו עד ליום 31 במרס 2019 יפוג תוקפם.

2. ביום 6 בפברואר, 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק לאחר אישורם של הדירקטוריון ביום 31 בדצמבר 2013 וועדת התגמול ביום 26 בדצמבר 2013 את תנאי הכהונה וההעסקה למנכ"ל הבנק הקודם, מר ישראל טראו, שסיים כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 16 באוגוסט, 2018. בהתאם להסכם העסקתו, של מנכ"ל הבנק הקודם הוא כיהן בהיקף של משרה מלאה (100%) החל מיום 1.3.2014. בהסכם לתקופה בלתי קצובה וכל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת בהודעה מוקדמת, בת 6 חודשים מראש. עם תום העסקתו של מר טראו בבנק, מכל סיבה שהיא, זכאי מר טראו לכל הכספים והזכויות שנצברו לזכותו בפוליסת ביטוח המנהלים וזו תועבר לבעלותו של מר טראו והכל למעט אם סיום העסקתו נעשה בניסבות בהן ניתן על פי דין לשלול פיצויי פיטורין, וכן ישוחררו כל הסכומים שנצברו לזכותו בקרן השתלמות. מובהר, כי הפרשות הבנק לביטוח מנהלים באות במקום חובת תשלום מלוא פיצויי פיטורים, אם יגיעו כאלה על פי דין, וזאת בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצוי פיטורים, תשכ"ג - 1963 ובהתאם לתנאים שנקבעו באישור הכללי בדבר תשלומי מעבידים לקרן פנסיה ולקופת ביטוח במקום פיצויי פיטורים. מר טראו מחויב בתקופת צינון (אי תחרות) בת ששה חודשים מהמועד בו יפסיק לעבוד בפועל בבנק. בתקופת הצינון, יהיה זכאי מר טראו לתשלום משכורת ומלוא התנאים הנלווים (להלן: "**תשלום בגין הסתגלות**"). מובהר, כי בתקופה בה תקופת הצינון תחפוף את תקופת ההודעה המוקדמת, יהיה מר טראו זכאי רק לתשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת. אם מר טראו יפר התחייבותו לאי תחרות, הרי מבלי לגרוע מכל סעד אחר העומד לרשות הבנק, הוא יהיה חייב להחזיר לבנק את כל התשלומים שקיבל בגין תקופת ההודעה המוקדמת ו/או תקופת הצינון. משכורתו של מר טראו צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן (מעודכנת אחת לרבעון).

לאור הודעת בעלי השליטה בבנק מיום 27 בנובמבר, 2017 על התקשרותם עם בנק מזרחי בעסקה, במסגרתה התחייבו למכור מניותיהם לבנק מזרחי במסגרת הצעת רכש חליפין שיקיים בנק מזרחי (בכפוף לתנאים מתלים שנקבעו בין הצדדים), או לחילופין במסגרת מיזוג סטוטורי, ועל מנת להבטיח המשכיות עסקית ומניעת זעזועים לבנק, על רקע חוסר הוודאות שיצרת ההתקשרות הנזכרת לעיל עם בנק מזרחי, אישרה האסיפה הכללית של הבנק ביום 10 באפריל, 2018, לאחר אישורם של הדירקטוריון ביום 4 במרס, 2018 וועדת התגמול ביום 25 בפברואר, 2018 עדכון להסכם העסקתו של מר ישראל טראו שיהיה למנכ"ל הבנק עד ליום 16 באוגוסט, 2018.

כן אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, כי הסכם ההעסקה החדש עם מר טראו יהיה לתקופה קצובה - עד ליום 30 ביוני 2019 - ובמקרה בו לא תעשה מכירת מניות הבנק לבנק מזרחי בדרך של הצעת רכש חליפין, אלא בחלופה של מיזוג סטוטורי עד ליום 30 בספטמבר 2019, בתנאים זהים להסכם העסקתו הקיים ובתוספת זכאותו ל-3 חודשי הסתגלות בעת סיום יחסי העבודה בבנק, כאשר מר טראו התחייב להתקשר עם הבנק בהסכם לתקופה קצובה כאמור ולהמשיך בעבודתו בבנק עד לתום התקופה הקצובה הנ"ל והבנק התחייב, כי במקרה של רצון הבנק להביא לסיום העסקתו בפועל של מר טראו בטרם תום התקופה (למעט בניסבות המצדיקות שלילת פיצויי פיטורים לפי חוק, ולפיכך מצדיקות סיום מיידי של יחסי העבודה ללא הודעה מוקדמת), יהיה זכאי מר טראו להמשך תשלום שכרו ויתר ההטבות הנלוות על ידי הבנק עד לתום התקופה או למשך תקופה קצרה יותר ככל שזו מתחייבת מהוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול").

א. בשים לב לסך התגמול המקסימלי של מר טראו, לא יהיה מר טראו זכאי לתשלום בונוס בגין 2018, גם אם לפי תנאי מדיניות התגמול, יתקיימו התנאים לתשלומי בונוסים לחברי הנהלת הבנק בגין 2018. זכאותו של מר טראו לתשלומים בגין התקופה הקצובה כאמור, תבוא בנוסף על זכאותו למענק הסתגלות ולתשלום בגין תקופת האי-תחרות על פי הסכם ההעסקה, לפי העניין. מלבד האמור לעיל, ביתר תנאי הסכם העסקתו של מר טראו לא חל שינוי, ואין בתיקון האמור לעיל כדי לפגוע בזכאותו של מר טראו לכל התנאים והזכויות כפי

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

שנקבעו בהסכם ההעסקה הקיים, לרבות תנאים בקשר עם סיום העסקה (למעט הזכות להודעה מוקדמת שלא תחול במהלך התקופה).
 ב. עוד נקבע במסגרת תנאי העסקה שאושרו, כי בתום התקופה הקצובה כאמור לעיל, וככל שלא הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי - ימשך הסכם ההעסקה בין הבנק לבין מר טראו, כהסכם לתקופה בלתי קצובה, כאשר כל אחד מהצדדים יהיה רשאי להפסיק את ההתקשרות במתן הודעה מוקדמת של חצי שנה (6 חודשים).

ביום 19 ביוני, 2018 החליט דירקטוריון הבנק, בהסכמה עם מר טראו, כי מר טראו יחדל לכהן כמנכ"ל הבנק. מר טראו סיים כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 16 באוגוסט, 2018. החל ממועד סיום כהונתו של מר טראו כמנכ"ל הבנק בפועל, מר טראו ממשיך להיות מועסק על ידי הבנק למשך התקופה הקצובה הקבועה בהסכם העסקתו, וזאת לצורך מתן שירותים נוספים על פי צרכי הבנק.

3. ביום 15 ביולי, 2018 החליט דירקטוריון הבנק, למנות כמנכ"לית הבנק, במקום מר טראו, את הגב' שבי שמר, ששימשה בתפקידיה הקודמים בבנק כראש אגף קמעונאות, ייעוץ ונכסי לקוחות וכמ"מ ראש אגף עסקים. הגב' שמר החלה לכהן כמנכ"לית הבנק ביום 17 באוגוסט, 2018 לאחר שנתקבל אישור המפקחת על הבנקים למינויה. ביום 29 באוקטובר, 2018 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישורם של הדירקטוריון ביום 20 בספטמבר, 2018 וועדת התגמול ביום 17 בספטמבר, 2018 את עדכון תנאי הנהונה והעסקה של הגב' שמר, בתפקידיה כמנכ"לית הבנק, שיחולו החל מיום 17 באוגוסט, 2018 (מועד כניסתה לתפקידיה כמנכ"לית הבנק) ויחליפו את תנאי ההעסקה הקודמים של הגב' שמר, כמפורט להלן:

בהתאם לאישור האסיפה הכללית, הבנק ישלם לגב' שמר מדי חודש משכורת חודשית (ברוטו) בסך של כ- 145,000 ש"ח, אשר תהיה צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן אשר יתפרסם מעת לעת על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן: "המדד") ותתעדכן אחת לרבעון (קלנדר) בגובה עליית המדד. מובהר כי ירידה עתידית במדד תקוזז מעליה עתידית במדד.

החל מיום 1 בינואר 2020 יועלה סכום המשכורת החודשית (ברוטו) של הגב' שמר לסך של 150,000 ש"ח, וגם סכום זה יוצמד למדד מאותו מועד בהתאם לאמור לעיל.

הגב' שמר יכול שתהיה זכאית למענק שנתי, על פי נוסחת הבנוס לנושאי המשרה בבנק הקבועה במדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, כפי שתחול בבנק מעת לעת.

מענקים ו/או בונוסים למנכ"לית, ככל שתהיה זכאית למענקים ו/או בונוסים כאמור, לא יובאו בחשבון לצורך הפרשות סוציאליות, ובכלל זה, לא יובאו בחשבון לצורך הפרשות וניכויים לביטוח מנהלים, לקרן השתלמות ו/או חישוב פיצויי פיטורין. למרות האמור לעיל, בשים לב לסך התגמול המקסימלי שניתן לשלם למנכ"לית על פי חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול"), לרבות על פי סעיפים 2 (א) ו-2 (ב) לחוק מגבלת התגמול, לא תהיה המנכ"לית זכאית לתשלום בונוס שנתי ככל שזה יביא לחריגה מהמגבלות הקבועות בחוק מגבלת התגמול, וזאת

גם אם לפי תנאי מדיניות התגמול, יתקיימו התנאים בהם עשויים להיות משולמים בונוסים לחברי הנהלת הבנק בגין שנה רלוונטית.

הבנק יפריש מידי חודש סכום בשיעור של 8.33% מהמשכורת החודשית של הגב' שמר לקופת פיצויים (להלן: "הפרשות לפיצויי פיטורין") וסכום נוסף בשיעור של 6.5% או בשיעור גבוה מכך, ככל שידרש על פי דין ועד 7.5% מהמשכורת החודשית לתגמולים, הכוללים ביטוח אובדן כושר עבודה, ויעבירם לקופת/ות גמל / ביטוח מנהלים כפי בחירת הגב' שמר. במקביל, ינכה הבנק מידי חודש סכום בשיעור של 6% מהמשכורת החודשית של גב' שמר עבור תגמולים ויעבירם לקופת/ות גמל / ביטוח מנהלים כפי בחירת גב' שמר. הבנק יפריש סכום בשיעור של 7.5% ממשכורתה החודשית של גב' שמר ויעבירם לקרן השתלמות, וכן ינכה הבנק סכום בשיעור של 2.5% ממשכורתה החודשית ויעבירה לקרן ההשתלמות. כפוף לכך שלא יהיה בכך כדי להגדיל את עלות העסקתה של הגב' שמר, ובכפוף לכך שעל פי דין ניתן יהיה להפקיד את ההפרשות לפיצויי פיטורין, בהתאם להסדר הפנסיוני החל בין גב' שמר לבין הבנק, ללא צורך בהפרשות מקבילות לתגמולים, לגב' שמר תהיה זכות בחירה בהסדר "חלף תגמולים", לפיו מועברים סכומי הפקדות הבנק לרכיב התגמולים ו/או לרכיב הפקדת המעביד בקרן השתלמות, אשר מעל לתקרת המס המותרת על פי דין, לפי העניין, במישרין לשכרה ברוטו של גב' שמר הן בקרנות השתלמות והן בקופות גמל, כתשלום ישיר המשולם לה "חלף תגמולים". תשלום "חלף תגמולים" כאמור יהיה בברוטו, תוך ניכוי במקור של כל מס מתחייב על פי כל דין, אינו מהווה חלק ממשכורתה החודשית של גב' שמר ואינו מהווה בסיס לתשלום אחר כלשהו, לרבות לפיצויי פיטורין. גב' שמר מימשה זכותה לחלף תגמולים כאמור לעניין חלק מהסכומים המופרשים עבורה לקרן השתלמות.

גב' שמר זכאית לחופשה בת 24 ימי עבודה בשנה. כן זכאית גב' שמר לתשלום בגין ימי מחלה, עד למקסימום של 30 ימים קלנדריים בגין כל שנת עבודה וכן לתשלום של 14 ימי הבראה לפי 200% מתעריף ההבראה לעובדי הבנק. הבנק יעמיד לרשות המנכ"לית מכונית הולמת לתפקידיה ולמעמדה כמנכ"לית הבנק על פי שיקול דעתו הבלעדי של הבנק (להלן: "הרכב") לצורך מילוי תפקידיה. הבנק מכסה את כל הוצאות החזקת הרכב ומגלם באופן מלא את "שווי השימוש" לצרכי מס. הבנק ישא בהוצאות הטלפון בביתה של המנכ"לית וטלפון נייד שמועמד לרשותה ומגלם את המס הנובע מהטבה זו.

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

בנוסף לאמור לעיל, גב' שמר זכאית להחזר של כל ההוצאות אותן תוציא בקשר לביצוע תפקידה על פי נוהלי הבנק כפי שהיו מעת לעת. כמו כן, בתקופת עבודתה זכאית גב' שמר להטבות כמקובל לחברי הנהלת הבנק, ובכלל זה הטבות בניהול חשבונה בבנק.

בהתאם לתנאי ההעסקה המוצעים תועסק הגב' שמר בהסכם העסקה קצוב לשנתיים, החל מיום 17 באוגוסט, 2018 (להלן: "התקופה הקצובה"). הגב' שמר תתחייב להמשיך בעבודתה בבנק עד לתום התקופה הקצובה הנ"ל והבנק יתחייב, כי במקרה של רצון הבנק להביא לסיום העסקתה בפועל של המנכ"לית בטרם תום התקופה הקצובה (למעט בנסיבות המצדיקות שלילת פיצויי פיטורים לפי חוק, ולפיכך מצדיקות סיום מידי של יחסי העבודה ללא הודעה מוקדמת), תהיה זכאית המנכ"לית להמשיך תשלום שכרה ויתר ההטבות הנלוות על ידי הבנק עד לתום התקופה הקצובה או למשך תקופה קצרה יותר ככל שזו מתחייבת מהוראות חוק מגבלת התגמול ומהמגבלות על גובה התגמול שניתן לשלם בהתאם לחוק זה. ככל שמי מהצדדים לא יודיע למשנהו אחרת עד 3 חודשים לפני תום התקופה הקצובה, ימשיך ההסכם לאחר תום התקופה הקצובה האמורה כהסכם העסקה לתקופה בלתי קצובה שכל אחד מהצדדים רשאי יהיה לסיים ההתקשרות בו בכל עת בהודעה מוקדמת שתימסר בכתב מצד אחד למשנהו, 6 חודשים מראש. מובהר כי הבנק יהיה רשאי לדרוש כי גב' שמר תעבוד באופן חלקי או מלא עד לתום התקופה הקצובה ו/או בתקופת ההודעה המוקדמת, לפי העניין. מובהר כי בתקופת ההודעה המוקדמת (בעבודה או שלא בעבודה בפועל אם הבנק ויתר על עבודתה של הגב' שמר), תהיה זכאית גב' שמר למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים.

גב' שמר תהיה מחויבת באי תחרות בתקופת ההתקשרות עם הבנק, וכן בתקופת צינון (אי תחרות) בת שלושה חודשים מהמועד בו תסתיים ההתקשרות ו/או מהמועד בו תפסיק לעבוד בפועל בבנק, לפי המאוחר. בתקופת הצינון, תהיה זכאית גב' שמר לתשלום משכורת בצירוף הפרשות סוציאליות. מובהר, כי בתקופה בה תקופת הצינון תחפוף את תקופת ההודעה המוקדמת (ככל שתחפוף), תהיה גב' שמר זכאית רק לתשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת. אם גב' שמר תפר התחייבותה לאי תחרות, הרי מבלי לגרוע מכל סעד אחר העומד לרשות הבנק, היא תהיה חייבת להחזיר לבנק את כל התשלומים שקיבלה בגין תקופת הצינון ו/או תקופת ההודעה המוקדמת ו/או פיצויים ו/או תקופת ההסתגלות כמפורט להלן, וזאת מיד עם דרישתו הראשונה של הבנק. הבנק יהיה רשאי לקזז סכומים אלה מכל סכום המגיע ממנו לגב' שמר.

במקרה של פיטורין של הגב' שמר (למעט בנסיבות שמצדיקות שלילת פיצויי פיטורין על פי דין) תהיה הגב' שמר זכאית ל – 135% פיצויי פיטורין, בהתאם לשכרה האחרון עובר לפיטורין כפול מספר שנות עבודתה בבנק. במקרה של התפטרות תהיה הגב' שמר זכאית לפיצויי פיטורין על פי דין בלבד בהתאם לשכרה האחרון עובר לפיטורין כפול מספר שנות עבודתה בבנק. מובהר כי הזכאות לפיצויי פיטורין כאמור כוללת את הכספים והזכויות שנצברו בקופות הפיצויים על שם הגב' שמר. מובהר כי בעת סיום העסקתה תהיה זכאית הגב' שמר (למעט בנסיבות שמצדיקות שלילת פיצויי פיטורין על פי דין) לכל הכספים והזכויות שנצברו ויצברו בקופת הפיצויים האישית על שמה והבנק יוסיף וישלם לה פיצויים בגין סיום העסקה בגובה הפרש שבין זכאותה לפיצויים כאמור לעיל לבין הכספים והזכויות בקופה האישית לפיצויים. בנוסף, הגב' שמר תהיה זכאית לתשלום מענק הסתגלות בגובה שתי משכורות חודשיות (ללא תנאים נלווים) בעת סיום יחסי העבודה בבנק, וזאת החל מיום 30 באפריל, 2019. זכאות המנכ"לית לתשלומים בגין התקופה הקצובה כאמור, תבוא בנוסף על זכאותה למענק הסתגלות ולתשלום בגין תקופת האי-תחרות (תקופת צינון) על פי הסכם ההעסקה, לפי העניין (כאשר התשלום בגין אי תחרות יחפוף לתשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת, ביחס לתקופת ההודעה המוקדמת בה הגב' שמר לא תעבוד בפועל ככל שתהיה כזו כאמור לעיל).

גב' שמר זכאית לפטור, ביטוח ושיפוי להם זכאים יתר נושאי המשרה בבנק, כמפורט במדיניות התגמול של הבנק ועל פי החלטות האורגנים המוסמכים, כפי שתתקבלנה מעת לעת. עדכון תנאי ההעסקה של המנכ"לית כאמור לעיל תואם את מדיניות התגמול לנושאי המשרה של הבנק, וכפוף למגבלות ולכללים הקבועים במדיניות התגמול ובחוק מגבלת התגמול, וחל ממועד אישור האסיפה הכללית של הבנק. ככל שתהיה חריגה מהכללים והמגבלות הקבועות בחוק מגבלת התגמול יקטמו הסכומים המגיעים לגב' שמר בהתאם לאותן מגבלות. מאחר ועלות תנאי העסקתה של המנכ"לית כאמור לעיל, עשויה לעלות על סך של 2.5 מיליון ש"ח היא הובאה לאישור האסיפה הכללית ברוב הקבוע בסעיף 2 (א) לחוק מגבלת התגמול, ובכל מקרה כפופה עלות תנאי העסקה בסך העולה על 2.5 מיליון ש"ח כאמור, למגבלות הקבועות בסעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול. היחס בין עלות התגמול למנכ"לית הבנק בהתאם לתיקון להסכם ההעסקה לבין הנמוך מבין השכר הממוצע והחציוני של שאר עובדי הבנק, הינו 10.11 לשנת 2018, 9.75 לשנת 2019 ו- 9.7 לשנת 2020 והינו נמוך מהיחס המרבי שנקבע בעניין זה במדיניות התגמול של הבנק, בשים לב להשפעת פערי השכר והיחסים הנ"ל על יחסי העבודה בבנק.

ביום 12.3.2019 אישר דירקטוריון הבנק, בהמשך לאישור ועדת התגמול מיום 7.3.2019, ובכפוף לאישור האסיפה הכללית של הבנק, עדכון תנאי כהונתה והעסקתה של הגב' שמר, בכפוף לאישור האסיפה הכללית שזומנה ליום 18 באפריל, 2019, כדלקמן:

נוכח חוסר הודאות בה פועל הבנק ביחס לאפשרות מיזוג עם ולתוך בנק אחר, והצורך של הבנק כי המנכ"לית תעמוד לרשות הבנק מעת לעת וככל הנדרש (לרבות בנסיבות של מיזוג עם בנק אחר) - בעת סיום עבודתה של מנכ"לית הבנק, לרבות במקרה של מיזוג הבנק עם ולתוך בנק אחר, גם במקרה בו הבנק לא ידרוש מהמנכ"לית להמשיך ולעבוד בפועל במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, כולה או חלקה (דהיינו, אם הבנק יוותר על עבודת המנכ"לית בתקופה זו בפועל), תמשיך המנכ"לית לעמוד לרשות הבנק, לפי הצורך, ולסייע בכל הקשור לעניינים

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

שהיו בתחום אחריותה בבנק במהלך כל תקופת ששת החודשים (שהיו אמורים להינתן על ידי המנכ"לית בעבודה בבנק אילו לא ויתר על כך הבנק). במקרה כזה, תהיה זכאית המנכ"לית, בהתאם לתנאי העסקתה הקיימים בבנק, למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים במהלך תקופת ההודעה המוקדמת, אך מוצע לתקן את תנאי העסקתה בבנק כך שאם וככל שתקופה זו תחפוף את תקופת האי תחרות לה הוסיפה והתחייבה המנכ"לית, היא תהיה זכאית לתשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת כאמור לעיל וגם בגין ההתחייבות לאי תחרות. מובהר כי האמור לעיל יחול לאחר תום תקופת ההסכם הקצובה כאמור לעיל, במקרה שמי מהצדדים יסיים את תקופת העסקתה של המנכ"לית לאחר תום תקופת ההסכם הקצובה (בכפוף לכך שהאמור לא יחול במקרה בו הבנק יחליט לסיים את העסקתה של המנכ"לית בנסיבות המצדיקות שלילת פיצויי פיטורים לפי חוק). עוד מובהר כי כל האמור לעיל כפוף להוראות הדין ובכלל זה לחוק מגבלת התגמול.

4. יו"ר הבנק, מר זאב אבולס מועסק בהסכם אישי לתקופה בלתי קצובה מיום 1 בנובמבר 1999, אשר עודכן מעת לעת בהתאם להחלטות האסיפה הכללית של הבנק. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על-פיו בכל עת ולפי שיקול דעתו המוחלט, בהודעה מראש בת שישה חודשים.

ביום 6 באוקטובר 2016 אישרה האסיפה הכללית, בהמשך לאישור הדירקטוריון וועדת התגמול, תיקונים להסכם ההעסקה של יו"ר הבנק, מר זאב אבולס על מנת להתאים את הסכם העסקתו של מר אבולס לכללים ולמגבלות שנקבעו במסגרת חוק מגבלת התגמול, ובהוראה A301 להוראות ניהול בנקאי תקין בעניין "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי". עדכון הסכם העסקתו של מר אבולס נעשה נוכח מועד תחילת חוק מגבלת התגמול על התקשרות עם נושא משרה שאושרה לפני מועד פרסום החוק.

להלן עיקרי התיקון להסכם ההעסקה של יו"ר הבנק שנכנסו לתוקף מיום 1 לאוקטובר 2016 (להלן: **"יום תיקון ההסכם"**):

משכורת חודשית והיקף משרה

היקף המשרה של מר אבולס יועלה מ-75% ל-100% ומשכורתו החודשית ברוטו תופחת מסך של 172,769 ש"ח לסך של 170,000 ש"ח ותהיה צמודה למדד המחירים לצרכן על בסיס המדד שיהיה ידוע ביום עדכון ההסכם וכלפי המדד שיהיה ידוע במועד התשלום של כל משכורת עתידית (להלן: **"השכר החודשי"**). בנוסף, יבוטל גילום שווי הרכב שמועמד למר אבולס.

פיצויים בגין סיום העסקה

1. עם סיום העסקתו של מר אבולס בבנק (למעט בנסיבות בהן תשלל זכאותו לפיצויי פיטורין) יהיה מר אבולס זכאי לפיצויים בגין סיום העסקה בסכום מצטבר של ס"ק (1) ו-(2) להלן: (1) פיצויים בשיעור של 100% ממשכורתו האחרונה כפול מספר שנות עבודתו בבנק בגין התקופה שתחילתה מיום תיקון ההסכם ועד מועד סיום יחסי עובד ומעביד מכל סיבה שהיא (לרבות חלק מתוך שנה באופן יחסי); בתוספת (2) פיצויים בשיעור של 200% מסכום משכורתו האחרונה של היו"ר לפני יום תיקון ההסכם, כפול מספר שנות עבודתו בבנק במהלך התקופה שהחל ממועד תחילת העסקתו של היו"ר בבנק ועד ליום תיקון ההסכם.
- מובהר כי בעת סיום העסקתו של מר אבולס בבנק הוא יהיה זכאי לכל הכספים והזכויות שנצברו ויצברו בקופת הפיצויים האישית על שמו, והבנק יוסיף וישלם למר אבולס פיצויים בגין סיום העסקה בגובה הפרש שבין זכאותו של מר אבולס לפיצויים לפי האמור בסעיפים (1) ו-(2) כאמור לעיל לבין הכספים והזכויות בקופה האישית לפיצויים.
2. למען הסר ספק, מובהר, כי אין בתיקון כדי לפגוע בזכאותו של מר אבולס למלוא הפיצויים בגין התקופה שעד תיקון ההסכם (בשיעור 200%) על בסיס המשכורת לה היה זכאי לפני יום תיקון ההסכם.

הפרשות, ימי חופשה וימי הבראה

1. שיעור הפרשות הבנק והניכויים ממשכורתו של מר אבולס לתגמולים יותאמו לשיעורים המתחייבים על פי דין כפי שהיו מעת לעת.
2. מר אבולס ינצל את מלוא ימי החופשה השנתית המגיעים לו בגין שנה קלנדרית, ולא יהיה זכאי לצבור או לפדות ימי חופשה שלא ינוצלו תוך כל תקופת העסקה של שנה קלנדרית, וכל זאת בהתאם להוראות חוק חופשה שנתית, תשי"א-1951.
3. מספר ימי הבראה להם זכאי מר אבולס יותאם ל-100% משרה (לפי התעריף המקובל לנושאי המשרה בבנק בגין משרה מלאה).

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

• מענקים

1. זכאות מר אבלס לקבלת מענק שנתי תבטל החל מיום תיקון ההסכם. אין באמור כדי לפגוע בזכאותו של מר אבלס לקבל את יתרת התשלומים הנדחים שנצברו לפקודתו בגין מענקים שאושרו לו עד ליום תיקון ההסכם, בכפוף לכללים לתשלומם כפי שיהיו בהתאם לתנאי מדיניות התגמול לנושאי משרה שתחול על נושאי משרה בבנק כפי שתהיה מעת לעת.
2. תנאי העסקתו של מר אבלס הינם בכפוף לכללים ולמגבלות הקבועים בחוק מגבלת התגמול.
3. בכפוף לאמור לעיל, לא יחולו שינויים נוספים בתנאי העסקתו של היושב ראש הדירקטוריון.

לאור הודעת בעלי השליטה בבנק מיום 27 בנובמבר 2017 על התקשרותם עם בנק מזרחי בעסקה, כאמור לעיל, במסגרתה התחייבו למכור מניותיהם לבנק מזרחי במסגרת הצעת רכש חליפין שיקיים בנק מזרחי בכפוף לתנאים מתלים, או לחלופין במסגרת מיזוג סטטוטורי, אישרה האסיפה הכללית של הבנק ביום 10 במאי, 2018 לאחר אישורם של הדירקטוריון ביום 29 במרס, 2018 וועדת התגמול ביום 25 במרס, 2018, קיצור תקופת ההודעה המוקדמת הנדרשת מיו"ר הדירקטוריון במקרה של התפטרות, מ-6 (שישה) חודשים לחודש אחד (בו יעביר תפקידו בצורה מוסדרת), וזאת במקרה שמניות הבנק ימכרו לבנק מזרחי בהצעת רכש חליפין במסגרת העסקה כאמור לעיל. כל זאת ללא שינוי יתר התנאים הקבועים בהסכם ההעסקה. במקרה בו לא תבוצע מכירת מניות הבנק לבנק מזרחי, במקרה של התפטרות יו"ר הדירקטוריון, תקופת ההודעה המוקדמת הנדרשת מיו"ר הדירקטוריון תמשיך לעמוד על 6 (שישה) חודשים כמפורט בהסכם ההעסקה. אין באמור לעיל, כדי להשפיע או לשנות את יתר תנאי העסקת יו"ר הדירקטוריון, כולל זכאותו לתשלום בגין 6 (שישה) חודשי הודעה מוקדמת במקרה של פיטורין.

- z. ביום 19 במרס 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה כנגד הבנק "בקשת צד לדיון בסכסוך קיבוצי" על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה והסתדרות המעו"ף/ חטיבת עובדי הבנקים וחברת הביטוח וארגון המנהלים ומורשי החתימה של בנק אגוד לישראל בע"מ ("הבקשה"), על פיה התבקש בית הדין להורות על מתן פסק דין המחייב את הבנק לשלם למנהלים ולמורשי החתימה בבנק בונוס רווחים לשנת 2017, כפי ששולם לעמיתיהם בבנק לאומי בגין שנת 2017 בשיעור של 2 משכורות בונוס לכל מורשה חתימה או ליתן כל סעד חלופי אחר אשר יראה בעיני בית הדין צודק ונכון בנסיבות העניין. להערכת הבנק לתביעה זו לא צפויה השפעה על הדוחות הכספיים.

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)
סכומים מדווחים

ח. פרוטים בנושא הטבות לעובדים

א. סוגי הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	מענק יובל	הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה		פיצויים	פנסיה במיליוני ש"ח
815	29	28		209	549
316	-	-		40	* 276
499	29	28		169	273

סכום ההתחייבות השווי ההוגן של נכסי תכנית עודף ההתחייבות על נכסי התכנית שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"

ליום 31 בדצמבר 2017

סך הכל	מענק יובל	הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה		פיצויים	פנסיה במיליוני ש"ח
832	33	26		177	596
345	-	-		66	* 279
487	33	26		111	317

סכום ההתחייבות השווי ההוגן של נכסי תכנית עודף ההתחייבות על נכסי התכנית שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"

* לעניין אומדן נכסי קרן עמית ראה באור 1.ה.20.

ב. תכנית הטבות לאחר פרישה
1. מחויבות ומצב מימון

תכנית פנסיה להטבה מוגדרת		תכנית פיצויים	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2017	2018	2017	2018
במיליוני ש"ח			
209	177	575	596
6	4	4	4
4	3	12	12
10	7	49	(48)
-	71	-	7
(52)	(53)	(44)	(22)
177	209	596	549
160	202	582	544

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה עלות שירות עלות ריבית הפסד (רווח) אקטוארי נטו* צמצום בגין תוכנית התייעלות הטבות ששולמו מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה**

ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

70	66	291	279
5	1	5	4
-	-	6	4
(9)	(27)	(23)	(11)
66	40	279	276
111	169	317	273

שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת תקופה תשואה בפועל על נכסי התכנית הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי הטבות ששולמו שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף התקופה מצב המימון - התחייבויות נטו שהוכרו בסוף התקופה***

* בשנת 2018 לרבות הפסד אקטוארי בגין תכנית התייעלות שנזקפה לרווח והפסד.

** בנטרול תחזית גידול בתגמול.

*** נכלל בסעיף "התחייבויות אחרות".

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)
סכומים מדווחים

ב. תכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)
1. מחויבות ומצב מימון (המשך)

תכנית פנסיה להטבה מוגדרת		תכנית פיצויים	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2017	2018	2017	2018
במיליוני ש"ח			
-	-	-	-
111	169	317	273

ג. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד
סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים
סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס			
2017	2018	2017	2018
8	14	108	61
-	-	-	-
8	14	108	61

ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס
הפסד אקטוארי נטו*
התחייבות נטו בגין המעבר
יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר
* סווג מחדש.

2. הוצאות לתקופה

תכנית פנסיה להטבה מוגדרת			תכנית פיצויים		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016	2017	2018	2016	2017	2018
במיליוני ש"ח					
9	6	4	5	4	4
4	4	3	15	12	12
(3)	(2)	(2)	(4)	(6)	(4)
1	1	1	3	6	11
11	9	6	19	16	23
26	31	36	-	-	-
74	-	66	40	-	12
111	40	108	59	16	35

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד
עלות שירות¹
עלות ריבית²
תשואה חזויה על נכסי תכנית²
הפחתה של סכומים שלא הוכרו-
הפסד אקטוארי נטו²
סך עלות ההטבה נטו
סך הוצאה בגין תוכנית להפקדה מוגדרת¹
הוצאות תוכנית פרישה מרצון²
סך הוצאות שנכללו ברווח והפסד

שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס					
2017	2018	2017	2018	2017	2018
(13)	5	7	28	58	(36)
(1)	(1)	(1)	(3)	(6)	(11)
(14)	4	6	25	52	(47)
11	9	6	19	16	23
(3)	13	12	44	68	(24)

ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס
הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
הפחתה של הפסד אקטוארי
סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
סך עלות ההטבה נטו
סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה
וברוח כולל אחר

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2019 לפני השפעת המס

מיליוני ש"ח
11

הפסד אקטוארי נטו

1. נכללו במסגרת הוצאות שכר ונלוות.
2. נכללו במסגרת הוצאות אחרות.

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. תכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

3. הנחות

תכנית פנסיה להטבה מוגדרת

ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

31 בדצמבר		
2017	2018	
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה		
1.47%	2.25%	שיעור היוון ריאלי
0.70%	1.00%	שיעור עליית המדד
0%-5.9%	0%-5.9%	שיעור עזיבה
0.80%	0.80%	שיעור גידול בתגמול ריאלי
2. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה נטו לתקופה		
31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
1.70%	1.70%	2.20%
4.10%	4.10%	2.81%
0.80%	0.80%	0.80%
		שיעור היוון ריאלי
		תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית
		שיעור גידול בתגמול ריאלי

השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת (1%) על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	
במיליוני ש"ח				
45.9	34.4	(37.1)	(28.5)	שיעור היוון ריאלי
(1.6)	(1.6)	1.6	1.6	שיעור עזיבה מוטבת
(15.6)	(11.6)	18.1	13.3	שיעור גידול בתגמול ריאלי

תכנית פיצויים

ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

31 בדצמבר		
2017	2018	
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה		
1.47%	2.25%	שיעור היוון ריאלי
0%-5.9%	0%-5.9%	שיעור עזיבה
0.5%-6.1%	0.5%-6.1%	שיעור גידול בתגמול נומינלי
2. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה נטו לתקופה		
31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
3.17%	1.20%	1.84%
5.00%	5.00%	5.00%
1.9%-6.6%	0.5%-6.1%	0.5%-6.1%
		שיעור היוון ריאלי*
		תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית נומינלי
		שיעור גידול בתגמול ריאלי

* נתוני שנת 2016 במונחים נומינליים.

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. תכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

3. הנחות (המשך)

תכנית פיצויים (המשך)

השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת (1%) על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2017	2018	2017	2018
במיליוני ש"ח			
13.3	10.9	(11.4)	(9.3)
2.0	1.6	(1.8)	(1.5)
(17.4)	(15.0)	20.2	17.8
(12.0)	(10.1)	13.8	11.6

שיעור היוון ראלי
שיעור עזיבה רגילה
שיעור עזיבה מוטבת
שיעור גידול בתגמול נומינלי

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

תכנית פנסיה להטבה מוגדרת *							
31 בדצמבר 2017				31 בדצמבר 2018			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
במיליוני ש"ח							
21	-	-	21	14	-	-	14
24	-	-	24	27	-	1	26
147	-	105	42	142	-	104	38
32	-	8	24	38	-	8	30
55	-	45	10	55	-	46	9
279	-	158	121	276	-	159	117

סוג נכס
מזומנים ופקדונות בבנקים
מניות
אג"ח ממשלתיות
אג"ח קונצרניות
אחר
סך הכל

תכנית פיצויים							
31 בדצמבר 2017				31 בדצמבר 2018			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
במיליוני ש"ח							
27	-	-	27	17	-	-	17
18	-	-	18	11	-	-	11
14	-	-	14	8	-	-	8
7	-	-	7	4	-	-	4
66	-	-	66	40	-	-	40

סוג נכס
מניות
אג"ח ממשלתיות
אג"ח קונצרניות
אחר
סך הכל

* לעניין אומדן נכסי קרן עמית ראה באור 1.ה.20.

באור 21 - הטבות לעובדים (המשך)

סכומים מדווחים

5. תזרימי מזומנים

1. הפקדות

הפקדות בפועל		תחזית
2017	2018	*2019
במיליוני ש"ח		
6	4	4

הפקדות

* אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2019.

2. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד**

שנה	במיליוני ש"ח
2019	75
2020	86
2021	23
2022	23
2023-2028	129
2029 ואילך	197
סך הכל	533

** בערכים מהוונים, לא כולל עלות שירות עתידית.

באור 22א – הון

1. הרכב הון המניות:

בערכים נומינליים

<u>ליום 31 בדצמבר 2017</u>	<u>ליום 31 בדצמבר 2018</u>	
90,000,000	90,000,000	הון מניות רשום מניות סטוק רגילות בנות 0.01 ש"ח
73,583,024	73,583,024	הון מניות מונפק ונפרע מניות סטוק רגילות בנות 0.01 ש"ח

המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב. כל מניה מקנה זכות לקול אחד באסיפה הכללית של הבנק¹. כל מניה מקנה זכות השתתפות בחלוקת רווחים וזכות השתתפות ביתרת נכסי הבנק במקרה של פירוק באופן יחסי לערכה הנקוב.

2. **מגבלות בחלוקת הדיבידנדים** – ביום 15 בינואר 2013 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא

חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים (להלן: "התיקון") אשר נכנס לתוקפו החל מיום 1 בינואר 2013, לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיב רווח כולל אחר ואולם הבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש אישור המפקחת) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור,
- אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל,
- כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.

בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר. בהתאם להיתר לרכישת אמצעי השליטה בבנק משנת 1993, נאסר על הבנק לחלק דיבידנד מרווחים צבורים מהתקופה שלפני הרכישה אלא לפי אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים. סכום הרווחים הצבורים בגינם לא ניתן לחלק דיבידנד ליום 31 בדצמבר 2018 הינו 463 מיליון ש"ח מתוך סך עודפים של 1,566 מיליון ש"ח.

במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III – יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטיה הבנק עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו. בנוסף, יצוין כי בהתאם לתנאי הנפקתם של שטרי הון משני עליון שהונפקו על ידי אגוד הנפקות בע"מ ביום 10 בספטמבר 2009 ובהתאם לתשקיף המדף של אגוד הנפקות בע"מ מיום 26 בנובמבר 2013, כל עוד לא שולמה ריבית שסילוקה נדחה בגין שטרי הון המורכבים שהונפקו, לא יוכל הבנק לחלק דיבידנד ולבצע חלוקה כמשמעות מונחים אלה בחוק החברות. יצוין כי, בשנת 2018 לא חילק הבנק דיבידנד.

¹ 16,864,720 מניות מוחזקות על ידי שלמה אליהו אחזקות בע"מ ו-3,092,368 מניות מוחזקות על ידי אליהו 1959 בע"מ, באמצעות נאמן. המחזיקים והנאמן אינם רשאים להשתתף באסיפות הכלליות של הבנק ולהצביע מכח המניות האמורות. אחוזי ההצבעה של יתר המחזיקים לא שונו בהתאם.

באור 22 ב – הלימות ההון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

כללי

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל III. יודגש, כי הוראות באזל III קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי.
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות.
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים.
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים.
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל III ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. כמו כן, מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022.

החל מיום 1 בינואר 2018 הסתיימו הוראות המעבר לניכויים מההון הרגולטורי והם עומדים על 100% ותקרת המכשירים המוכרים כהון פיקוחי עומדת על 40%. החל מיום 1 בינואר 2019 תעמוד התקרה על 30%.

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. האמור בחוזר החל מיום 1 בינואר 2017, כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר.

ביום 28 בדצמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב המחריג את החשיפות בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעוף מתחולת הוראה זו. יישום הנחיות אלו לא השפיע באופן מהותי על דרישות ההון של הבנק בגין חשיפות כאמור.

ביום 2 ביולי 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים. במסגרת המכתב הודיע הפיקוח על הבנקים כי מסלקת הבורסה ומסלקת מעו"ף יסווגו כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים.

ביום 15 במרס 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר שבמסגרתו עודכן שיעור השקלול של הלוואות המבוטחות במלואן על ידי משכנתאות על נכס למגורים, כך שחלף משקל סיכון של 75% נקבע משקל סיכון של 60% בלבד, עבור הלוואות בשיעור מימון הגבוה מ-60%, זאת רק בנוגע להלוואות שניתנו מיום זה ואילך.

ביום 13 בנובמבר 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר שבמסגרתו עודכן שיעור מקדם ההמרה לאשראי בגין ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות שניתנו על פי חוק המכר. בהתאם לחוזר הערבויות כאמור אשר טרם נמסרה הדירה למשתכן הופחת מקדם ההמרה לאשראי משיעור של 50% לשיעור של 30%.

יעד הלימות ההון

ביום 29 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות שמטרותיה, ככל שהיא תמומש, הינן בין היתר, להגדיל את יחסי ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יעמוד יחס הלימות הון רובד 1 של הבנק על 10.3%, תוך שמירת יציבות הרווחיות והתשואה. התכנית כוללת, בין היתר, שינויים תפעוליים ומבניים מסויימים בסניפים ויחידות של הבנק וכן הפסקת פעילות הבנק בתחום הייעוץ הפנסיוני אשר אינה מהווה חלק מליבת פעילות הבנק. האמור בדיווח זה מבוסס על הערכות ראשוניות של ההנהלה ביחס לרכיבי התכנית האפשריים מבלי שמוצו הבדיקות לגבי התכנות ולפני שנעשתה פניה לקבלת אישורים הכרחיים להוצאתם לפועל, ולפיכך אין וודאות להתממשות האמור לעיל.

עדכון דירוג מדינית ישראל

ביום 3 באוגוסט 2018 הודיעה חברת דירוג האשראי S&P על העלאת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A+ לרמה של AA-, הדירוג הגבוה ביותר של מדינת ישראל. ההשלכה של עדכון הדירוג הינו קיטון בדרישות ההון לחשיפות של מדינת ישראל, בנקים ישראלים וישויות סקטור ציבורי בישראל בשיעור של 0.14% במונחי יחס הלימות הון.

באור 22 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
 סכומים מדווחים

1. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון".

א. בנתוני המאוחד

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
2,611	2,621
1,144	930
<u>3,755</u>	<u>3,551</u>
באחוזים	
10.02%	10.64%
14.41%	14.41%
9.35%	9.38%
12.85%	12.88%

1. הון לצורך חישוב יחס ההון

הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים¹
 הון רובד 2, לאחר ניכויים
סך הכל הון כולל

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכונים אשראי
 סיכונים שוק
 סיכונים תפעולי
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
 יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים²
 יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים²

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
2,513	2,498
18	-
<u>2,531</u>	<u>2,498</u>
(3)	(15)
(1)	(1)
(4)	(16)
84	139
<u>2,611</u>	<u>2,621</u>

1. הון רובד 1

הון עצמי
 הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים

התאמות פיקוחיות וניכויים:

מיסים נדחים לקבל
 התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון רובד 1
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
סך הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים

ראה הערות להלן.

באור 22 - הלימות הון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים

1. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
 ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאחד) (המשך)

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
906	666
238	264
1,144	930
-	-
1,144	930

2. הון רוברד 2

הון רוברד 2: מכשירים, לפני ניכויים
 הון רוברד 2: הפרשות, לפני ניכויים
 סך הון רוברד 2, לפני ניכויים
ניכויים:
 סך הכל ניכויים - הון רוברד 2
סך הכל הון רוברד 2

ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רוברד 1

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
באחוזים	
9.62%	10.08%
0.08%	0.00%
9.70%	10.08%
0.32%	0.56%
10.02%	10.64%

יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299³ ולפני השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות השפעת הוראות המעבר
 יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות
 השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות¹
 יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון

1. הערה: התאמות פיקוחיות וניכויים: בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון- ההון הפיקוחי". נכסי הסיכון וההתאמות הפיקוחיות מוצגים בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299, אשר הופחתו בהדרגה והפחתתם הושלמה עד ליום 31.12.2017. החל מיום 1 בינואר 2018, הניכויים וההתאמות הפיקוחיות מובאים בחשבון באופן מלא, זאת למטע התאמות בגין תכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12.1.2016 ואשר תוקפן האורך ביום 16.9.2018 בנושא "ההתייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: "התאמות בגין תכנית התייעלות"), ולאחר קבלת אישור מהפיקוח על הבנקים, ההתאמות פוחתות בהדרגה על פני 5 שנים משנת 2017 ועד ליום 31.12.2021. לפרטים נוספים ראה סעיפים ב' וג' לעיל. בנוסף ביום 31.12.18 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות (להלן: "תכנית התייעלות נוספת") ולאחר קבלת אישור מהפיקוח על הבנקים בהתאם למכתב המפקח על הבנקים כאמור לעיל, השפעה זו תיזקק בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2019 ואילך.
2. דרישות יחס הון עצמי רוברד 1 בשיעור 9% יחס הון כולל בשיעור 12.5% חלות מיום 1 בינואר 2015. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2015 חלות דרישות הון נוספות בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים עד ליום 1 בינואר 2017.
3. לרבות השפעת כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

2. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

להלן דיווח על יחס המינוף על בסיס נתוני מאוחד¹:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
2,611	2,621
45,662	44,157
5.72%	5.94%
5.00%	5.00%

הון רוברד 1²
 סך החשיפות

יחס המינוף
 יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 218 בדבר יחס מינוף.
 2. להשפעת הוראות המעבר והשפעת ההתאמות בגין תכנית התייעלות, ראה סעיפים ב.1 ו-ג. לעיל.

באור 22 ב - הלימות ההון, נזילות ומינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

3. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

להלן דיווח על כיסוי נזילות על בסיס נתוני מאוחד^{1,2,3}:

שלושה חודשים שהסתיימו ביום	
31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
באחוזים	באחוזים
129%	126%
100%	100%

יחס כיסוי הנזילות

יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
2. מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 221 בדבר יחס כיסוי נזילות.
3. לאור חוסר הוודאות בו פועל הבנק מעסקת מכירה הבנק, ברבעון רביעי 2017 החליט דירקטוריון הבנק על שמירה על יחס כיסוי נזילות (LCR) גבוה יותר מהמתווה שנקבע. כאמור, בהתאם להתפתחויות ובינן הירידה בסיכון המוניטין, החליט דירקטוריון הבנק באוקטובר 2018 על חזרה למתווה הרגיל (סיבולת סיכון של 105%).

באור 23 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה¹:

מאוחד והבנק	
31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	
134	116

יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה²

מטבע ישראלי צמוד למדד

1. אשראים ופקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפקדונות) עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
2. הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 8 מיליון ש"ח (2017 - 6 מיליון ש"ח) לא נכללו בלוח זה.

ב. תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה - מאוחד והבנק

סך הכל ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018					
	סך הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים
						במיליוני ש"ח

10	7	1	-	1	1	2	2
8	6	-	-	1	1	2	2
8	6	-	-	1	1	2	2

במגזר הצמוד למדד

תזרימים חוזיים עתידיים
תזרימים עתידיים צפויים
לאחר הערכת הנהלה
לפרעונות מוקדמים
תזרימים צפויים מהוונים
לאחר הערכת הנהלה
לפרעונות מוקדמים¹

1. ההיוון בוצע לפי שיעור ממוצע של 0.91% (לשנת 2017 - 1.35%).

באור 23 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

31 בדצמבר		מידע על העמדת הלוואות במשך השנה
2017	2018	
במיליוני ש"ח		הלוואות עומדות
2	2	

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות:

1. דמי שכירות של מבנים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:

מאוחד והבנק		בשנה ראשונה
31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
במיליוני ש"ח		בשנה שניה
23	23	בשנה שלישית
22	21	בשנה רביעית
21	21	בשנה חמישית
21	20	מעל חמש שנים
19	19	
50	43	סך הכל
156	147	

2. ליום 31 בדצמבר 2018 לא קיימת התחייבות לרכישת מבנים וציוד (ליום 31 בדצמבר 2017 - לא קיימת התחייבות לרכישת מבנים וציוד).

3. חברה מאוחדת התחייבה להשקיע בתאגידים ריאליים נוספים ובקרן גידור סכום של 30 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 20 מיליון ש"ח) וזאת בהתקיים תנאים מסוימים כפי שנקבעו בהסכמים עם אותם תאגידים.

4. הסכם לקבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "לאומי")

לבנק התקשרות מהותית רבת שנים עם בנק לאומי בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות בשיטה של מיקור חוץ, שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. על פי ההסכם, נכנסו הצדדים לתקופת מעבר שהייתה עשויה להימשך עד שלוש שנים בה מתנהל פרויקט סיום ההתקשרות שביניהם (תקופת ההיפרדות). ההתקשרות עם בנק לאומי מגובה באישורים הרגולטוריים הנדרשים, והצדדים יפעלו לחידושם לפי הצורך. כיום לבנק תלות בלאומי היות ולא קיימת חלופה מיידית זמינה למערכות המסופקות על ידו, ולכן נזק להן עלול לגרום לבנק לחשיפה או נזק מהותי. עם התקרבות מועד סיום תקופת ההתקשרות עם לאומי, הבנק החל בבחינת האפשרויות העומדות בפניו להמשך. במסגרת זו פנה לספקים שונים לצורך קבלת הצעות לשירותי מחשוב ותפעול ובחן הצעות ראשוניות שלהם תוך הסתייעות בשירותי ייעוץ חיצוניים, ובפיקוח ועדה יעודית דירקטוריונית (ששמה הנוכחי הינו הועדה לענייני טכנולוגית המידע וחדשנות טכנולוגית). יחד עם זאת, ההתקדמות לשלב של כניסה להתחייבויות מול הספקים נדחתה בעקבות חוסר הוודאות שנבע מהודעת בעלי השליטה על התקשרותם עם בנק מזרחי.

לאור התמשכותו של מצב אי הוודאות והעיכוב בלוחות הזמנים של פרויקט החלפת מערכות המחשוב של הבנק, אישר דירקטוריון הבנק ביום ה-29 במרס 2018 את הצעת בנק לאומי שהתקבלה בבנק באותו מועד, שעיקרה הינם כי על רקע העסקה של בעלי השליטה יסכים בנק לאומי, לפני משורת הדיון, לדחות את תום תקופת ההיפרדות לתקופה של עד 18 חודשים נוספים (עד 30/6/2021), ובלבד שבכל מקרה בו יבקש הבנק להקדים את תום תקופת ההיפרדות, תינתן ללאומי

הודעה מוקדמת של 24 חודשים לפחות לפני מועד סיום ההפרדות. הצדדים פנו לקבלת אישור הממונה על התחרות הכלכלית ובהתאם לעמדתה שנמסרה לבנק- אישור פטור מהסדר כובל ביחס להתקשרות זו נראית על פניה כמיזם משותף אשר מתאים לבחינת הצדדים על פי הוראות ההגבלים העסקיים (פטור סוג למיזמים משותפים) (הוראת שעה) תשס"ו-2006 ולכן אינו מצריך אישור הממונה על התחרות. כן פנו הצדדים לאישור המפקחת על הבנקים לצורך יישום האמור.

על רקע התמשכות חוסר הוודאות הנגזרת מהחלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית ומהערר התלוי ועומד על החלטתו, והשלכותיה על תכנון והתקשרויות ארוכי טווח, ונוכח התארכות תקופת אי הוודאות, תתכן עלייה בסיכון באשר ליכולתו של הבנק להשלים את פרויקט החלפת מערכות מחשוב בלוחות הזמנים הרלוונטיים ובשים לב לתקופת ההיפרדות כאמור לעיל, כמו גם בעלויות המחשוב של הבנק. בהתחשב בלוחות הזמנים להסבת מערכות ליבה מחד גיסא ולחוסר הוודאות בו מצוי הבנק והשלכתו על התקשרויות ארוכות טווח של הבנק, בתנאי חוסר

באור 23 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

וודאות מאידך גיסא, הבנק בוחן את החלופות העומדות בפניו ונעזר לשם כך בחברת יעוץ חיצונית, על מנת להבטיח המשכיות קבלת שירותים ביחס למערכות הליבה שלו, ובכלל זה נבחנת האפשרות להמשך קבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי, מעבר למועד ההתנתקות הנוכחי.

5. ביום 27 באוקטובר 2015 חתם הבנק על תוספות להסכם בין הבנק לבין כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ולהסכם נוסף בין הבנק לבין חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן: "דיינרס"), חברה בשליטת כאל, שניהם מיום 1 ביולי 2010 (להלן: "ההסכמים" ו-"תוספות"). ההסכמים נקשרו בשעתם לתקופה של 10 שנים, ועל פיהם מנפיקות כאל ודיינרס כרטיסי אשראי, כרטיסי בנק וכרטיסים משולבים ללקוחות הבנק ומספקות ללקוחות את השירותים הכרוכים בהנפקת הכרטיסים ללקוחות והגלומים בשימוש בהם. ההסכמים מעגנים זכויות הצדדים וכן הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי כאל ו/או דיינרס לכרטיסי חיוב שיופקו במסגרת ההסכם וכן את יתר התנאים הנוגעים לכך. כמו כן, במסגרת התיקונים להסכם שנכנסו לתוקף בשנת 2015, עם קבלת פטור מהסדר כובל מן הממונה על התחרות הכלכלית (ביום 30 בדצמבר 2015), הוסכם כי הבנק יקבל מכאל ומדיינרס תגמול ומענק שנתי בכפוף לתנאים עסקיים הנוגעים להנפקה משותפת של כרטיסים. תוקף ההסכמים העדכניים הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2021 בכפוף לתנאיהם, ובכלל זה, תנאי ביטולם.

6. ביום 3 בפברואר 2011 התקשר הבנק עם ישראלכרט בע"מ בהסכם לתקופה של חמש שנים, להנפקת כרטיסי חיוב של המותגים "ישראלכרט" ו-"מאסטרדקארד". ההסכם קובע, בין היתר, הוראות בקשר לחלוקת האחריות בין פועלים אקספרס בע"מ לבנק, נוכח הוראות חוק כרטיסי חיוב, וכן את התנאים העסקיים התפעוליים והמשפטיים הרלבנטיים להנפקה כאמור. תקופת ההסכם תוארך אוטומטית לתקופות נוספות בנות שנתיים כל אחת, אלא אם יודיע מי מן הצדדים למשנהו, בדרכים הקבועות בהסכם, כי הוא אינו מעוניין בהארכה כאמור. באותו תאריך, התקשר הבנק עם פועלים אקספרס בע"מ בהסכם לתקופה של ארבע שנים, להנפקת כרטיסי חיוב של המותג "אמריקן אקספרס". ההסכם קובע, בין היתר, הוראות בקשר לחלוקת האחריות בין פועלים אקספרס בע"מ לבנק נוכח הוראות חוק כרטיסי חיוב, וכן את התנאים העסקיים, התפעוליים והמשפטיים הרלבנטיים להנפקה כאמור, תקופת ההסכם תוארך אוטומטית לתקופות נוספות בנות שנתיים כל אחת, אלא אם יודיע מי מן הצדדים למשנהו, בדרכים הקבועות בהסכם, כי הוא אינו מעוניין בהארכה כאמור.

7. בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, הכוללת שימת דגש על תחום הבנקאות המקצוענית, מתקשר הבנק מעת לעת (החל משנת 2010) בהסכמים עם מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן: "מימון ישיר"), במסגרתם רוכש הבנק בדרך של המחאת זכויות והתחייבויות על דרך המכר, תיקי הלוואות שהועמדו על ידי מימון ישיר ללקוחות פרטיים לצורך רכישת כלי רכב וכן הלוואות לכל מטרה. במועד רכישת הלוואות ממימון ישיר, עם קיום התנאים להכרה בנכס פיננסי (על פי FAS 166), רושם הבנק את הלוואות הנרכשות בספריו בגובה התמורה קרי, שווי הוגן, למעט הלוואות אשר לגביהן לבנק יש זכות החזרה לתקופה שהוגדרה בהסכם אשר נרשמות כחוב מובטח למימון ישיר. הכנסות המימון בעסקה נרשמות בהתאם לריבית האפקטיבית של הלוואות הנרכשות. ביום 27 בדצמבר, 2018 חתמו הבנק ומימון ישיר על הסכם המתקן ומחליף את ההסכמים הקודמים ביניהם (להלן: "כתב התיקון להסכם"), במסגרתו הוארכה תקופת ההסכם בין הבנק לבין מימון ישיר עד ליום 27 בדצמבר, 2019 כך שיתרת הקרן של כל הלוואות שנמכרו וימכרו לבנק מכח כל ההסכמים בין הבנק לבין מימון ישיר (קיימים ועתידיים) לא תעלה בכל עת על 2 מיליארד ש"ח (להלן: "סכום תקרה"). ביצועה של כל עסקת מכירת תיקי הלוואות כאמור בין הצדדים, יהיה כפוף לקיומם של תנאים שסוכמו במסגרת ההסכמים בין הצדדים וכן לשיקול דעת כל אחד מהצדדים. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, ביצועה של עסקת מכירת תיקי הלוואות כאמור בכפוף לסכום התקרה, מותנה באישור הבנק בכתב ומראש.

8. כבטחון לקיום כל התחייבויות הבנק בהתאם להסכם המתייחס ללוואות זכאות מכספי המדינה שנחתם בין הבנק לבין ממשלת ישראל בשנת 2004, ותוספת להסכם שנחתם בשנת 2008, המציא הבנק לאוצר התחייבות אוטונומית בלתי מותנית צמודה למדד, נכון ליום 31 בדצמבר 2018 בסך של כ- 12 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 12 מיליון ש"ח).

9. א. בהתאם לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי, וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים ועובדים בהם), התשנ"ו - 1995, החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (חברה מאוחדת) הפקידה פקדון בסך של 8 מיליון ש"ח בבנק (31 בדצמבר 2017 - 8 מיליון ש"ח) לטובת בעלי יחידות בקרנות נאמנות, שהחברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ משמשת להן כנאמן.

ב. חברה מאוחדת שעסקה בחיתום שהינה במעמד "חתם לא פעיל" מכוסה בביטוח אחריות מקצועית בהתאם לתקנות ניירות ערך (חיתום), התשנ"ז - 2007.

באור 23 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

10. בהתאם להסכמים שנחתמו ביום 18 בדצמבר, 2006, ביום 27 באוגוסט 2009, ביום 28 באוגוסט, 2011 וביום 25 בנובמבר, 2013 בין אגוד הנפקות בע"מ, חברה מאוחדת, לבין הבנק, התחייב הבנק כלפי הנאמנים לתעודות ההתחייבות שהנפיקה החברה המאוחדת לקיים את תנאיהן של תעודות ההתחייבות ולפרוע אותן בהתאם לתנאיהן.

11. ביום 22 ביוני, 2009 אישרה האסיפה הכללית של הבנק עסקה להגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי שניתנה למי שיכהנו, מעת לעת, כנושאי משרה בבנק ובחברות הבת של הבנק (להלן: "נושאי המשרה"), במסגרת כתב התחייבות לשיפוי שאושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 29 בדצמבר, 2005 (להלן: "כתב ההתחייבות"), לעניין הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף, על כל הנובע מכך, כמפורט בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות וזאת בסך נוסף של 15 מיליון דולר ארה"ב (להלן: "סכום השיפוי הנוסף"), מעבר להתחייבות לשיפוי בסך של 35 מיליון דולר ארה"ב, הנקוב בכתב ההתחייבות האמור. סכום השיפוי הנוסף יוחד אך ורק לאירוע המפורט בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות הנ"ל (שענינו הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף). מובהר, כי השיפוי בקשר לאירועים הכלולים בסעיף (1) לנספח א' לכתב ההתחייבות יינתן תחילה מתוך סכום השיפוי הנוסף (15 מיליון דולר ארה"ב), וככל שיידרש שיפוי בגין אירוע מהסוג האמור העולה על סכום השיפוי הנוסף, ישופו נושאי המשרה גם מתוך סכום ההתחייבות לשיפוי הקיים בסך 35 מיליון דולר ארה"ב. הגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי, כמפורט לעיל, אושרה על ידי ועדת הביקורת ביום 27 באפריל 2009 ועל ידי דירקטוריון הבנק ביום 30 באפריל 2009. לבעלי השליטה ששמותיהם מפורטים להלן עניין אישי בעסקה או היה עניין אישי בעסקה בעת אישורה בהתאם למפורט להלן עקב הגדלת סכום השיפוי ביחס לעצמם ו/או לקרוביהם, המכהנים כדירקטורים בחברה: מר ישעיהו לנדאו ז"ל, בעל השליטה בישיעהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ, הנמנית על בעלי השליטה בבנק - ביחס להגדלת ההתחייבות לשיפוי לעצמו ולמר יגאל לנדאו (בנו); גב' רות מנור וגב' דרורה זכאי, בעלות השליטה בעת אישור העסקה בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנות על בעלי השליטה בבנק - ביחס להגדלת ההתחייבות לשיפוי למר יצחק מנור (בעלה של גב' רות מנור) ולמר חיים אלמוג (חתנה של גב' דרורה זכאי בעת אישור השיפוי).

12. א. הבנק, הנמנה על החברים במסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ התחייב, ביחד עם יתר חברי הבורסה, לפצות הדדית את המסלוקה של הבורסה אם יגרם לה נזק בקשר עם חוסר מלאי או חוסר כיסוי כספי של אחד מחברי הבורסה. במסגרת זו הקימה המסלוקה קרן סיכונים בה ישתתפו כל חברי המסלוקה ובכללם הבנק. דירקטוריון המסלוקה החליט בנובמבר 2008 לתקן את הסעיף הן במתן בטוחות על ידי החברים בגין קרן הסיכונים של המסלוקה. בהתאם לתיקון כל חבר יפקיד להבטחת חלקו בקרן הסיכונים לפחות 25% בטוחות במזומן. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018 הינו 30 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 46 מיליון ש"ח). לעניין שעבודים בגין הנ"ל ראה באור 24.

ב. מסלוקת מעו"ף בע"מ מופעלת על ידי הבורסה לניירות ערך בע"מ. עיסוקיה העיקריים של המסלוקה הם הוצאת אופציות, העמדת כלים לסליקת עסקאות באופציות ומימושן ואספקת שירותים נלווים לחברי המסלוקה ולמסחר באופציות וחוזים עתידיים. הבנק, הנמנה על החברים במסלוקה, אחראי, ביחד עם יתר חברי המסלוקה כלפי המסלוקה, לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה. לצורך כך הקימה המסלוקה קרן סיכונים. חבר המסלוקה אחראי כלפי המסלוקה לחלקו בקרן הסיכונים, הנקבע בשיעור יחסי לפעילותו באופציות או לסך הבטוחות שעליו להעמיד למסלוקה ובתנאים הנקבעים בידי דירקטוריון המסלוקה מעת לעת. דירקטוריון מסלוקת מעו"ף החליט בנובמבר 2008 לתקן את הסעיף הן במתן הבטוחות על ידי החברים בגין קרן הסיכונים של המסלוקה. בהתאם לתיקון כל חבר יפקיד להבטחת חלקו בקרן הסיכונים לפחות 25% בטוחות במזומן. לתאריך המאזן חלקו של הבנק בקרן הסיכונים הוא 10 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 13 מיליון ש"ח). חלקו של הבנק בקרן הסיכונים עלול לגדול אם אחד או יותר מהחברים האחרים במסלוקה, לא יעמדו בהתחייבויותיהם.

הבנק התחייב כלפי המסלוקה לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסחרות במסגרת המסלוקה. סך הערבויות בגין עסקאות עבור לקוחות ליום 31 בדצמבר 2018 הינו 41 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 50 מיליון ש"ח). לעניין שעבודים בגין הנ"ל ראה באור 24.

13. תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק ותיקון הוראות תקנון הבנק העוסקות בשיפוי וביטוח נושאי משרה:

באור 23 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ביום 31 באוקטובר 2012 אישרה האסיפה הכללית של הבנק בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 6 בספטמבר 2012 ולאחריו אישור דירקטוריון הבנק מיום 10 בספטמבר 2012 תיקון לנוסח כתב ההתחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק, ובכלל זה לדירקטורים שבעלי שליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם, שמכהנים, כיהנו או יכהנו בבנק או בחברות בנות שלו. זאת, בין היתר, בעקבות תיקוני חקיקה שונים, ובכלל זה חוק החברות, תשנ"ט - 1999, חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011, חוק התחרות הכלכלית (תיקון מס' 13), התשע"ב - 2012, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (להלן: "**תיקוני החקיקה**") וכן לעדכן את נספח האירועים המצורף לכתב ההתחייבות לשיפוי, וזאת בשים לב לשינויים ולהתפתחויות באופי ובהיקף הסיכונים המשפטיים החלים על הבנק וחברות הבת שלו (להלן: "**תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי**" או "**העסקה**"). לבעלי השליטה ששמותיהם מפורטים להלן עניין אישי בעסקה או היה עניין אישי בעסקה בעת אישורה בהתאם למפורט להלן: מר ישעיהו לנדאו ז"ל⁸, ביחס לאישור תיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי עבור ה"ה מר ישעיהו לנדאו ז"ל ומר יגאל לנדאו (ישעיהו לנדאו אחזקות) (1993) בע"מ אשר מר ישעיהו לנדאו ז"ל (אביו של מר יגאל לנדאו) הינו בעל השליטה בה, הינה חלק מגרעין השליטה בבנק} וזאת הואיל וההחלטה האמורה תחול לגבי בעל השליטה או קרובו שצוינו לעיל, בתוקף כהונתם כדירקטורים בבנק. הגב' רות מנור לעניין קבלת ההחלטה בדבר התיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי למר יצחק מנור שכיהן כדירקטור בבנק עד ליום 10 באוגוסט 2011 {מר יצחק מנור הינו בעלה של הגב' רות מנור, השולטת יחד עם ד"ר יעל אלמוג זכאי, בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ, הנמנות על בעלי השליטה בבנק}. כמו כן, ולמען הזהירות, יצוין כי לד"ר יעל אלמוג זכאי ו/או לנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ו/או לנכסי שרודר בע"מ עשוי להיות עניין אישי בדבר התיקונים לכתב ההתחייבות לשיפוי למר חיים אלמוג המכהן כדירקטור בבנק מטעם ד"ר יעל אלמוג זכאי ו/או נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 ו/או נכסי שרודר בע"מ. עובר לאישור תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי אישרה ביום 31 באוקטובר 2012 האסיפה הכללית של הבנק (בהמשך לאישור ועדת הביקורת מיום 6 בספטמבר 2012 ולאחריו אישור דירקטוריון הבנק מיום 10 בספטמבר 2012) לתקן את תקנות 127 ו-129 בתקנות הבנק, בנושא שיפוי וביטוח נושאי משרה, וזאת בין היתר, לצורך התאמת נוסח התקנות האמורות לתיקוני החקיקה (להלן: "**תיקון התקנות**"). עוד יצוין, כי ביום 6 בפברואר 2013 תוקן תקנות הבנק באופן שהוכללה בו מגבלה לעניין סכום השיפוי המרבי שישלם הבנק במסגרת התחייבות מראש לשפות נושאי משרה.

בהמשך לאישור ועדת התגמול של הבנק מיום 23 ביולי 2015 ולאישור דירקטוריון הבנק מיום 2 בספטמבר 2015, החליטה האסיפה הכללית של הבנק ביום 25 באוקטובר 2015 לאשר מחדש את כתב ההתחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם או שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם, שמכהנים, כיהנו או יכהנו בבנק או בחברות הבנות שלו, באותם תנאים ובאותו נוסח של כתב ההתחייבות לשיפוי הקיים לנושאי משרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק, כפי שאושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 31 באוקטובר 2012.

מאחר וכתב ההתחייבות לשיפוי חל גם על דירקטורים שהם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם או שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם, אישרה האסיפה הכללית מחדש ביום 10 במאי 2018, לאחר אישורם של הדירקטוריון ביום 29 במרס, 2018 וועדת התגמול ביום 25 במרס, 2018, בהתאם להוראת סעיף 275(א)(1) לחוק החברות, את כתב ההתחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם או שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם, שמכהנים, כיהנו או יכהנו בבנק או בחברות הבנות שלו, באותם תנאים ובאותו נוסח של כתב ההתחייבות לשיפוי הקיים. ביום 29 באוקטובר, 2018 אישרה האסיפה הכללית של הבנק לעדכן תיקון לנוסח כתב ההתחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק וכן למנכ"לית הבנק, כך שסכום השיפוי המירבי שישלם הבנק לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק (בנוסף לסכומים שיתקבלו על פי פוליסות ביטוח שישולמו לנושא משרה או לעובד בבנק ו/או בחברות הבנות של הבנק), לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו לפני מועד התשלום בפועל של סכום השיפוי וכן לתקן את נספח האירועים המצורף לכתב ההתחייבות לשיפוי, וזאת בהמשך לאישור ועדת התגמול מיום 17 לספטמבר, 2018 ואישור הדירקטוריון מיום 20 בספטמבר, 2018 לעדכן כתב ההתחייבות לשיפוי כאמור לעיל, לכלל נושאי המשרה בבנק ובחברות הבנות (לרבות דירקטורים בבנק, ובכללם דירקטורים שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם ומנכ"לית הבנק). ההחלטה על תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי התקבלה בשים לב להיקף הסיכונים לנושאי המשרה בבנק, הנובעים, בין היתר, מאי הוודאות בה פועל הבנק בעקבות ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי בהסכם במסגרתו התחייבו בעלי השליטה בבנק למכור את אחזקותיהם בבנק בהצעת רכש שיפרסם בנק מזרחי, ועל רקע הודעת בנק מזרחי שבכוונתו למזג את הבנק ככל שירכוש את מניותיו, ומהשלכותיה של אי הוודאות הנובעת מהאמור על הבנק והתנהלותו ובעקבות עדכוני חקיקה ורגולציה. ההחלטה לעדכן את סכום השיפוי המירבי במסגרת כתב השיפוי לנושאי המשרה בבנק התקבלה לאחר שוועדת התגמול ודירקטוריון הבנק

8 ביום 25, בנובמבר 2018 נפטר מר ישעיהו לנדאו ז"ל.

באור 23 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

בחנו גם את היקף השיפוי לנושאי משרה במוסדות בנקאיים אחרים ואת עמידתו של התיקון המוצע במגבלות הכללים שנקבעו בתקנון הבנק ובמדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק.

14. ביום 30 ביוני 2009 אישר דירקטוריון הבנק מתן כתבי שיפוי בלתי חוזרים ובלתי מותנים לחברות מאוחדות הכוללת את אגוד שוקי הון בע"מ, אגוד הנפקות בע"מ, איגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ, חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ, כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ וליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ (וזאת בהמשך לכתבי שיפוי שניתנו בעבר לחברות אגודים בע"מ, אגוד מערכות בע"מ, אגוד השקעות וייזום בע"מ ואגוד ליסינג בע"מ, כאשר לעניין כתב השיפוי לאגוד ליסינג אישר דירקטוריון הבנק השמטת תניות מכתב השיפוי בתוקף מיום 30 ביוני 2009), בגין כל התחייבויותיהן (ללא הגבלה בסכום), לרבות אך לא רק בגין אשראים והלוואות שהוענקו לחברות על ידי הבנק או על ידי כל צד ג', ובגין כל התחייבות אחרת אשר תהינה לחברות המאוחדות וזאת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 (יחס הון מזערי) (הוחלפה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201) ו-313 (מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים), ובהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 203 בדבר מסגרת עבודה ומדידה להלימות הון - גישה סטנדרטית סיכון אשראי.

15. ביום 31 בינואר 2017 אישר דירקטוריון הבנק (וביום 28 בפברואר 2017 אישר דירקטוריון אגוד הנפקות בע"מ) הסכם פקדונות בין אגוד הנפקות לבין הבנק אשר יחול על הנפקות של אגרות חוב ו/או כתבי התחייבות ו/או ניירות ערך מסחריים שיוצעו מכוח תשקיף המדף שפרסמה אגוד הנפקות ביום 23 בינואר 2017 (נושא תאריך 24 בינואר 2017) ועל הנפקות כאמור שתבצע אגוד הנפקות מכוח תשקיף מדף נוספים שתפרסם החברה עם תום תוקפו של התשקיף הנזכר לעיל (להלן: "**הסכם פקדונות משנת 2017**"). וזאת בתנאים זהים להסכם הפקדונות שנחתם בין אגוד הנפקות לבין הבנק ביום 25 בנובמבר 2013 שתנאיו מפורטים להלן. לפי הסכם שנחתם ביום 25 בנובמבר 2013 בין אגוד הנפקות לבין הבנק (להלן: "**הסכם הפקדונות משנת 2013**") אשר חל על הנפקות של אגרות חוב ו/או ניירות ערך מסחריים שיוצעו מכוח תשקיף מדף שפרסמה אגוד הנפקות ביום 26 בנובמבר 2013 והנושא תאריך 27 בנובמבר 2013 (להלן: "**תשקיף מדף 2013**", להלן: "**ניירות הערך המוצעים**"), הבנק יססה את כל הוצאות ההנפקה הישירות של אגוד הנפקות בגין ניירות הערך המוצעים מיד עם הוצאתן בפועל וכן, יחזיר לאגוד הנפקות כל סכום שאגוד הנפקות הוציאה ותוציא בקשר עם הנפקת ניירות הערך המוצעים מכל סדרה, ככל שסכום זה לא כוסה על ידי המרווח על הפקדונות המשולם על ידי הבנק, כמפורט להלן. עוד נקבע בהסכם האמור, כי התמורה מהנפקת ניירות הערך המוצעים על פי תשקיף מדף 2013 תופקד על ידי אגוד הנפקות בפקדונות בבנק, כאשר כל פקדון מבין הפקדונות יהיה בתנאי פרעון, הצמדה וריבית, כפי שיוסכם עם הבנק מעת לעת, אשר יאפשרו פירעון מלא של ניירות הערך המוצעים במועד, והפקדון ישמש לפרעון ניירות הערך המוצעים, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.05%, או מרווח בשיעור אחר, כפי שיקבע בין הבנק לאגוד הנפקות, אשר נועד לכסות בקירוב את סכום ההוצאות השוטפות של אגוד הנפקות. כל פקדון יהיה בדרגת פרעון זהה לדרגת הפירעון של תעודות ההתחייבות שתמורתן הופקדה בפקדון. על אף האמור לעיל, במקרה בו תבצע אגוד הנפקות הנפקה בהרחבת סדרה הנקובה בפרמיה או בנכיון, ביחס לקרן תעודות ההתחייבות שהונפקה בדוח הצעת המדף על פיו נרשמו תעודות ההתחייבות נשוא ההנפקה בהרחבת סדרה לראשונה למסחר, עשויים תנאי הפקדון בו תופקד קרן תעודות ההתחייבות לגלם ההתאמה לפרמיה או לנכיון, ובלבד שתנאי הפקדון יאפשרו פירעון מלא של תעודות ההתחייבות במועדן, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.05% או מרווח בשיעור אחר כפי שיקבע בין הבנק לאגוד הנפקות. הבנק נתן את הסכמתו העקרונית לקיים את כל תנאיהם של ניירות הערך המוצעים, אשר יוחזקו בידי הציבור. הבנק ינפיק התחייבות נפרדת וספציפית, מראש, ביחס לכל הנפקה והנפקה של תעודות התחייבות מהסדרות שתונפקנה, אשר על פיה יתחייב הבנק לקיים את תנאיהן של תעודות ההתחייבות מאותה סדרה ולפרוע אותן בהתאם לתנאיהן. ההתחייבות כאמור לעיל של הבנק אינה ניתנת לביטול או לשינוי. לפי הסכם שנחתם ביום 28 באוגוסט 2011 בין אגוד הנפקות לבין הבנק (להלן: "**הסכם 2011**") אשר חל על הנפקות של אגרות חוב ו/או כתבי התחייבות ו/או ניירות ערך מסחריים (להלן: "**ניירות הערך המוצעים**"), שמבוצעות מכוח תשקיף מדף שפרסמה אגוד הנפקות ביום 29 באוגוסט 2011 (להלן: "**תשקיף מדף 2011**"), הבנק יססה את כל הוצאות ההנפקה הישירות של אגוד הנפקות בגין ניירות הערך המוצעים מיד עם הוצאתן בפועל. עוד נקבע בהסכם 2011, כי התמורה מהנפקת ניירות הערך המוצעים על-פי תשקיף מדף 2011 תופקד על-ידי אגוד הנפקות בפקדונות בבנק, אשר יהיו בתנאי פרעון והצמדה דומים לתנאי ניירות הערך המוצעים ובתנאי ריבית אשר יהיו זהים או עדיפים מהם, כפי שיוסכם עם הבנק מעת לעת, אשר יאפשרו פירעון מלא של ניירות הערך המוצעים במועד, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.05% או מרווח בשיעור אחר, כפי שיקבע בין הבנק לאגוד הנפקות, העשוי לכסות בקירוב את סכום ההוצאות השוטפות של אגוד הנפקות בקשר עם ניירות הערך המוצעים שיונפקו כאמור לעיל. כל פקדון יהיה בדרגת פרעון זהה לדרגת הפרעון של תעודות ההתחייבות שתמורתן הופקדה בפקדון. הסכם 2011 לא יגרע מתוקף הסכמי פקדונות קודמים, שאגוד הנפקות התקשרה בהם עם הבנק, החלים ביחס להנפקות שבוצעו בהתאם לתשקיפים קודמים של אגוד הנפקות, כמפורט להלן:

באור 23 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ביום 12 באפריל 2005 נחתם בין הבנק לבין אגוד הנפקות הסכם פקדונות בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי אגוד הנפקות ביום 13 באפריל 2005 (להלן: "הסכם 2005"), ביום 22 בנובמבר 2005 נחתמה בין הבנק לבין אגוד הנפקות תוספת להסכם 2005, לפיה הורחבה תחילתו של הסכם זה גם לתעודות התחייבות אשר נרשמו למסחר על פי תשקיף מיום 22 בנובמבר 2005, ביום 18 בדצמבר 2006 נחתם בין הבנק לבין אגוד הנפקות הסכם פקדונות (כפי שתוקן ביום 1 בינואר 2007), בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי אגוד הנפקות ביום 7 בינואר 2007, ביום 27 באוגוסט 2009 נחתם בין הבנק לבין אגוד הנפקות הסכם פקדונות בקשר לתשקיף מדף שפורסם על ידי אגוד הנפקות ביום 31 באוגוסט 2009 (להלן: "הסכמי הפקדונות הקודמים"). במסגרת הסכמי הפקדונות הקודמים, נקבע, בין היתר, כדלקמן:

א. התמורה מהנפקת תעודות ההתחייבות שתונפקנה על פי התשקפים הנ"ל תופקד על ידי אגוד הנפקות בפקדונות בבנק (להלן: "הפקדונות"). כל פקדון מבין הפקדונות יהיה בתנאי פירעון והצמדה דומים לתנאי תעודות ההתחייבות המוצעות על פי התשקפים הנ"ל, ובתנאי ריבית אשר יהיו תנאים זהים /או עדיפים מהם, ובתוספת מרווח בשיעור של 0.12% (או מרווח אחר אשר נועד לכסות את הוצאות אגוד הנפקות בקשר עם הנפקת תעודות ההתחייבות).

ב. כל פקדון יהיה בדרגת פירעון זהה לדרגת הפירעון של תעודות ההתחייבות שתמורתן הופקדה בפקדון.
 ג. הבנק נתן את הסכמתו העקרונית לקיים את כל תנאיהן של תעודות ההתחייבות שתוצענה על פי התשקפים הנ"ל, אשר תוחזקנה בידי הציבור, התחייבות הבנק אינה ניתנת לביטול או לשינוי, מאחר שתלויות בה זכויות צד שלישי, דהיינו זכויות בעלי תעודות ההתחייבות והנאמנים לתעודות ההתחייבות.
 ד. ההסכמים יעמדו בתוקפם כל עוד תעודות ההתחייבות תהינה במחזור.

16. ביום 14 בספטמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק, בהמשך לאישור ועדת הביטוח של דירקטוריון הבנק ולאישור ועדת התגמול של הדירקטוריון מיום 7 בספטמבר 2017, ובהתאם לעקרונות שנקבעו במדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק כפי שאושרה על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 6 באוקטובר 2016, רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) בבנק ובחברות הבנות שלו, בגבולות אחריות של עד 120 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה (להלן: "פוליסת נושאי המשרה הנוכחית"), יחד עם רכישת פוליסת ביטוח בנקאית שגבולות האחריות במסגרתה הינם 100 מיליון דולר לאירוע ולתקופה, וזאת לתקופה של עד 18 חודשים, החל מיום 15 בספטמבר 2017 ועד ליום 14 במרס 2019. הפוליסות נרכשו אצל קונסורציום של מבטחים בלונדון, ו"שירותי חזית" בגין הפוליסות נרכשו מאת חברת ביטוח ישראלית. הפרמיה ששילם הבנק בגין רכישת פוליסת נושאי המשרה הנוכחית (כולל התמורה בגין "שירותי החזית" כאמור) הינה בסך כולל של כ-364 אלפי דולר ארה"ב ל-18 חודשים. לכל הדירקטורים בבנק, לרבות הדירקטורים שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם, עניין ברכישת פוליסת נושאי המשרה הנוכחית. פוליסת נושאי המשרה הנוכחית חלה בתנאים זהים הן לגבי נושאי משרה שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם: ה"ה מר ישעיהו לנדאו ז"ל ששימש כדירקטור בבנק עד ליום 6.4.17, ויגאל לנדאו ויובל לנדאו, בניו של מר ישעיהו לנדאו ז"ל, המכהנים כדירקטורים בבנק (מר ישעיהו לנדאו ז"ל נמנה על בעלי השליטה בבנק באמצעות החזקותיו בישיעהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ וישעיהו לנדאו נכסים (1998) בע"מ) ומר יצחק מנור המכהן כדירקטור בבנק (מר יצחק מנור הינו בעלה של הגב' רות מנור הנמנית על בעלי השליטה בבנק באמצעות החזקותיה, יחד עם ד"ר יעל אלמוג זכאי, בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ ונכסי שרודר בע"מ), והן לגבי נושאי משרה אחרים בבנק. לאור הודעת בעלי השליטה בבנק מיום 27 בנובמבר 2017 על התקשרותם עם בנק מזרחי בעסקה, במסגרתה התחייבו בעלי השליטה למכור מניותיהם בבנק לבנק מזרחי במסגרת הצעת רכש חליפין שיקיים בנק מזרחי בכפוף לתנאים מתלים שנקבעו בין הצדדים להסכם, או לחלופין במסגרת מיזוג סטטוטורי (להלן: "העסקה"), ונוכח כוונת בנק מזרחי, כפי שפורסמה על ידו, למזג את הבנק עם ולתוך בנק מזרחי לאחר רכישתו, התבקשה הסדרת הכיסוי הביטוחי לנושאי המשרה בבנק בפוליסת ביטוח RUN OFF, מיד עם הפיכת הבנק לחברת בת של בנק מזרחי או מיד עם מיזוג הבנק עם ולתוך בנק מזרחי, לפי המועד המוקדם יותר וכלל שהעסקה תצא אל הפועל. בהתאם, אישרה האסיפה הכללית של הבנק ביום 10 במאי 2018, לאחר אישורם של הדירקטוריון ביום 29 במרס, 2018 וועדת התגמול ביום 25 במרס, 2018, כדלקמן:

א. רכישת פוליסת ביטוח RUN OFF בגבולות כיסוי של 200 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה, שתנאיה זהים לתנאי פוליסת נושאי המשרה הנוכחית (למעט התנאים שאינם ישימים לפוליסת Run OFF שאין אפשרות לבטלה, לשנותה או להאריכה), וזאת לתקופה של 7 שנים. פוליסת ביטוח ה-RUN OFF תכנס לתוקפה עם השלמת העסקה כהגדרתה לעיל, היינו עם השלמת העברת הבעלות בבנק על דרך הצעת הרכש, או מיזוג סטטוטורי (במקרה שהצעת הרכש תכשל). לפוליסת ה-RUN OFF תהיה תקופת כיסוי לאחור (retroactive date) זהה לזו הקיימת בפוליסת נושאי המשרה הנוכחית. במועד רכישת פוליסת ה-RUN OFF ובכפוף לרכישתה, תבטל פוליסת נושאי המשרה הנוכחית.

ב. הגדלת גבולות הכיסוי של פוליסת נושאי המשרה הנוכחית מ-120 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה ל-200 מיליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה (להלן: "הפוליסה המוגדלת"), החל ממועד אישור האסיפה הכללית.

באור 23 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

בגין הגדלת גבולות הכיסוי של פוליסת נושאי המשרה הנוכחית כמתואר לעיל, הבנק שילם פרמיה בסך של כ-86 אלפי דולר ארה"ב בגין התקופה שממועד האסיפה ועד לתום תקופת פוליסת נושאי המשרה הנוכחית לפי תנאיה. ביום 12.3.2019 אישר דירקטוריון הבנק, בהמשך לאישור ועדת התגמול מיום 7.3.2019, ובכפוף לאישור האסיפה הכללית של הבנק (שזמנה ליום 18 לאפריל, 2019), רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) בבנק ובחברות הבנות שלו, בגבולות אחריות של 200 מליון דולר ארה"ב לאירוע ולתקופה (להלן: "פוליסת נושאי המשרה"), וזאת לתקופה של 18 חודשים, החל מיום 15.3.2019 ועד ליום 14.9.2020. בד בבד עם אישור ועדת התגמול ולאחריה דירקטוריון הבנק, במועדים הנקובים לעיל, בכפוף לאישור האסיפה הכללית של הבנק, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, רכישת פוליסת ביטוח בגין אחריות דירקטורים ונושאי משרה מסוג RUN OFF בתנאים זהים לפוליסת נושאי המשרה (למעט התנאים שאינם ישימים לפוליסת Run Off שאין אפשרות לבטלה, לשנותה או להאריכה), וזאת לתקופה של 7 שנים ובגבולות כיסוי זהים לה (200 מ' דולר). פוליסת ביטוח ה-RUN OFF תכנס לתוקפה בכפוף להשלמת עסקה בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי טפחות בע"מ ("בנק מזרחי"), במסגרתה התחייבו בעלי השליטה בבנק למכור מניותיהם במסגרת הצעת רכש חליפין שיפרסם בנק מזרחי, בכפוף לתנאים מתלים, ובמקרה שזו לא תצלח, יפעלו למכירת מניותיהם במסגרת הליך מיזוג סטוטורי ("העסקה"). פוליסה זו תירכש, בכפוף להשלמת העסקה כאמור ומועד תחילתה של פוליסה זו יהיה ביום השלמת העסקה, ככל שתושלם, וזאת במטרה להסדיר הכיסוי הביטוחי לנושאי המשרה בבנק בפוליסת ביטוח RUN OFF, מיד עם הפיכת הבנק לחברת בת של בנק מזרחי או מיד עם מיזוג הבנק עם ולתוך בנק מזרחי, לפי המועד המוקדם יותר וככל שהעסקה תצא אל הפועל. לפוליסת ה-RUN OFF תהיה תקופת כיסוי לאחור (retroactive date) וזוהי לזו הקיימת בפוליסת נושאי המשרה הנוכחית.

במועד רכישת פוליסת ה-RUN OFF ובכפוף לרכישתה, תבוטל פוליסת נושאי המשרה. פוליסת נושאי המשרה נרכשה אצל קונסורציום מבטחים בלונדון ו-"שירותי החזית" בגין הפוליסה נרכשו מאת חברת ביטוח ישראלית. הפרמיה שישלם הבנק בגין רכישת פוליסת נושאי המשרה (כולל התמורה בגין "שירותי החזית" כאמור) הינה בסך כולל של כ-860 אלפי דולר ארה"ב ל-18 חודשים. עלות רכישתה של פוליסת ה-RUN OFF, ככל שתרכש, בכפוף לאמור לעיל תעמוד על כ-1,389 אלפי דולר ארה"ב. ככל שפוליסת נושאי המשרה תבוטל עם רכישת פוליסת ה-RUN OFF, עשוי הבנק לקבל בגין ביטול פוליסת נושאי המשרה, זיכוי עבור יתרת התקופה שממועד ביטולה (לאחר ששת החודשים הראשונים של הביטוח) ועד תום תוקפה של הפוליסה לפי תנאיה, היינו זיכוי יחסי מתוך סך כל הפרמיה שתשולם על ידי הבנק כאמור לעיל. תנאי פוליסת נושאי המשרה וגבולות הכיסוי של פוליסת נושאי המשרה, כמו גם גבולות הכיסוי בפוליסת ה-RUN OFF, ככל שזו תרכש בעתיד, זהים לגבולות הכיסוי של פוליסת נושאי המשרה ופוליסת ביטוח ה-RUN OFF לנושאי המשרה, כפי שאושרו במסגרת החלטת האסיפה הכללית שהתקיימה ביום 10 למאי, 2018. יציין, כי ביום 30 במאי, 2018 התקבלה החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית בעניין התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי, וכי תלוי ועומד ערר כנגד החלטה זו.

17. תובענות שונות נגד הבנק והחברות המאוחדות

א. נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות ועומדות תביעות משפטיות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התביעות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, קיימות הפרשות נאותות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בגין כל ההפסדים הצפויים הנובעים מהתביעות כנגד הבנק. לא נעשו הפרשות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים סיכוייהן קלושים. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שאפשרות התממשותן אינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה הינו כ-2,710 אלפי ש"ח.

ב. תביעה נגד כרמל-אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן: "החברה"). ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה נגד כרמל-אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (לשעבר בנק כרמל) (חברה בבעלות מלאה של הבנק) ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ-500 מיליון ש"ח, בקשר עם גבייה שלא כדין, לפי הטענה, של עמלות בגין ביטוח ח"י לווים ונכסים המשועבדים לבנק. כמו כן, נתבקשו סעדים הצהרתיים שונים והוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. מטעם הנתבעים הוגשה בקשה לסילוק הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית על הסף, אך הבקשה טרם נדונה לגופה. ההליכים בתביעה מושהים על פי החלטת בית המשפט בין היתר לאור בקשה דומה אחרת שהסתיימה בינתיים בהסדר פשרה. לפי חוות דעת יועציה המשפטיים של החברה, עילות מסוימות של התובעים, שהם לווים של החברה התיישנו, גודל הקבוצה שהתובעים מבקשים לייצג בתביעה הייצוגית איננו ניתן להערכה ולאומדן, והסעד המבוקש בתביעה הייצוגית ובכללו אופן חישוב הנזק איננו ברור ואיננו ניתן להגדרה, לרבות השאלה איזה חלק מן הסכום מיוחס לחברה. היועצים המשפטיים סבורים, כי בנסיבות אלה, חוסר הוודאות הכרוך בהליך, הן עובדתית והן משפטית, הוא רחב במידה כזו שלא ניתן לתת הערכת סיכון בגין התביעה. הואיל

באור 23 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידי הנהלת החברה והבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, להעריך בשלב זה את תוצאות התובענה.

ג. בחודש מרס 2014 התקבלה בבנק בקשה שהוגשה על ידי לקוחות הבנק ומבקשים נוספים לבית המשפט המחוזי בתל אביב לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ו- 4 בנקים נוספים, ועניינה הוא גביית עמלות מסוימות, לכאורה שלא כדין, על ידי המשיבים, בקשר לפעילות המרה ומשלוח של מטבע חוץ, העדר גילוי נאות והטעה לכאורה של הלקוחות בנוגע לעלויות הכרוכות בשירותי ההמרה, וקיזומו לכאורה של הסדר כובל ביחס לתמחור, לשירות ולגילוי הנאות המסופקים בהקשרי המט"ח (להלן: "הבקשה"). המבקשים מציינים בבקשה, כי אין מבקש בעל עילה אישית נגד הבנק בנוגע להפרת חוקי הבנקאות. הקבוצה המיוצגת על פי הבקשה, הינה כל האנשים או הישויות המשפטיות אשר השתמשו בשירותי הבנקים לשם ביצוע פעולת המרה, שליחה או קבלה של מטבע חוץ, וכן כלל הציבור בישראל אשר נפגע באופן ישיר או עקיף מההפרות לכאורה בהתאם להגדרת בית המשפט. הסעדים המבוקשים בתובענה הינם, בין היתר, מתן צו עשה לגילוי כל העלויות הכרוכות במתן שירותי המרה של מט"ח, לרבות הפרשי שער, מתן צו עשה שיחייב את הבנקים להקים ולהטמיע מערכת סליקה בין-בנקאית בתחום המט"ח, מתן צו מניעה ביחס לגביית כל עמלת תעריפון ו/או הפרשי שער עד להכרעה סופית בתובענה, וכן תביעה לפיצוי כספי, המועמדת נגד כל הבנקים המשיבים בבקשה זו יחד על כ- 2.07 מיליארד ש"ח. הדיון בתביעה זו אוחד עם תובענה נוספת נגד בנקים אחרים הזדה לה במהותה. בחודש אפריל 2015 הגישו המבקשים בהוראת בית המשפט בקשה לאישור מקוצרת, במסגרתה הפיצוי הכספי הכולל נגד הנתבעים מועמד על כ- 8.55 מיליארד ש"ח (לפני היוון) בתוספת נזק עקיף ופגיעה באוטונומיה. כמו כן, חלקו הנתען של הבנק עומד מתוך הסך הנ"ל על כ- 277 מיליון ש"ח. במרס 2018 ניתן פסק דין, אשר דחה את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית והוגש ערעור על החייה. הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, מעריכה בשלב זה את סיכויי הערעור כקלושים.

ד. ביום 31 בינואר 2016, הומצאה לבנק בקשה שהוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק וארבעה בנקים נוספים (להלן: "המשיבים"), שעיקרה הטענה, כי המשיבים אינם מחזיקים סניפים בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל ואינם מנגישים את שירותיהם הבנקאיים לאוכלוסייה זו, וזאת בניגוד לאמור בחוק איסור הפלייה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות ציבוריים, התשס"א - 2000, לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א - 1981 ולחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. הקבוצה אותה מבוקש לייצג הינה כלל אזרחי מדינת ישראל, מוסלמים, נוצרים ודרוזים, אשר סובלים, לכאורה, מהפליה בנגישות לשירותים בנקאיים, עקב אי נוכחות סניפי בנק במקום יישובם. במסגרת תביעתם לסעדים שונים, מחלקים המבקשים את תביעתם בין נזק ממוני, המוערך בכ- 39.5 מיליון ש"ח, ונזק בלתי ממוני, המוערך בכ- 658 מיליון ש"ח, המסתכמים לכדי כ- 697.5 מיליון ש"ח, ומציינים כי חלקו של כל בנק משיב בנזק הנתען, הינו גם על פי נתח השוק שלו. בדצמבר 2017 ניתן פסק דין, אשר דחה את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. הוגש ערעור על החייה. הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, מעריכה בשלב זה את סיכויי הערעור כקלושים.

ה. ביום 21 בדצמבר 2016 התקבלה בבנק בקשה לגילוי ועיון במסמכים על פי סעיף 198א. לחוק החברות, התשנ"ט-1999 שהוגשה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב ("הבקשה"). המבקש, הטוען כי הינו בעל מניות בבנק, מבקש מבית המשפט להורות לבנק לגלות מסמכים הנוגעים לאשראים שהעמיד הבנק למר אליעזר פישמן ולאחרים שלחובותיהם ערב מר פישמן אישית (להלן: "האשראים"). זאת לצורך גיבוש עמדה על ידי המבקש בקשר עם הגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת, שעניינה לטענתו, הכשלים שנפלו לכאורה בממשל התאגידי בבנק והפרת חובות זהירות ואמונים לכאורה על ידי חברי דירקטוריון וחברי ועדת האשראי של הבנק כלפי הבנק, באישור העמדת האשראים הנזכרים מבלי שיהיו מגובים בביטחונות מספקים ומבלי לפעול כראוי לגביית החוב, באופן המסב לכאורה נזק לבנק. הוחלט על ידי דירקטוריון הבנק על הקמת ועדת תביעות בלתי תלויה לבחינת האירועים הנוגעים לאשראים והנטענים בבקשה. לאור זאת ביום 2 במרס 2017 הגיש הבנק לבית המשפט בקשה לעיכוב הליכים בהתייחס לבקשה. ביום 13 באוגוסט 2017 אישר דירקטוריון הבנק הסדר דיוני אשר אושר על ידי בית המשפט המחוזי ביום 6 באוגוסט 2017, במסגרת תיק הבקשה. על פי ההסדר יעוכבו ההליכים בתיק למשך תקופה של חמישה חודשים על מנת לאפשר לוועדת התביעות הבלתי תלויה, לדון בנושא, ולדירקטוריון עצמו לדון בהמלצותיה. הרכב הוועדה הוא: שופט בית המשפט המחוזי בדימוס, מר עדי זרנקין, אשר עומד בראשה, וחבריה הם מר אברהם אשרי, ופרופ' בן ציון זילברפרב. בהסדר הדיוני נקבע עוד, כי דו"ח הוועדה והמלצותיה יובאו לדיון ולהחלטה בפני דירקטוריון הבנק, וזו תימסר לב"כ המבקש. עוד הוסכם, כי אם יודיע המבקש לאחר כל אלה על כוונה להמשיך בהליכים בתיק הבקשה, יפנו הצדדים להליך גישור בפני כב' השופטת בדימוס הילה גרסטל. עיכוב ההליכים הוארך עד מאי 2018 באישור בית המשפט. הוועדה הבלתי תלויה השלימה עבודתה והמלצותיה נדונו על ידי דירקטוריון הבנק. בהתאם להסדר הדיוני בין הצדדים, תוכן החלטת הדירקטוריון,

באור 23 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

שהתקבלה במסגרת אותו דיון, נמסר לב"כ המבקש. לאור הליך הגישור בין הצדדים, בית המשפט האריך לבקשתם את עיכוב ההליכים עד לסוף חודש אפריל 2019. לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על יועציה המשפטיים, בשלב זה בו הבקשה מצויה בשלביה המוקדמים ביותר, לא ניתן להעריך את סיכוייה להתקבל.

1. ביום 23 בפברואר 2017 הומצאה לבנק בקשה שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב- יפו לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק, שעניינה קביעת וגביית עמלות, לכאורה שלא כדין, מעסקים קטנים, תוך הפרה של חובות גילוי ואמונים בהן חב הבנק כלפי לקוחותיו ורשלנות (להלן: "הבקשה"). סכום תביעת הקבוצה, על פי אומדן המבקשת, הינו בסך של 48 מיליון ש"ח. המבקשת מציינת כי תביעות ייצוגיות בעילות דומות הוגשו נגד שני בנקים נוספים. הקבוצה המיוצגת על פי הבקשה, הינה כל לקוחות הבנק שענו להגדרת "עסק קטן", כהגדרתו בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, אשר שילמו עמלות שלא לפי התעריפון החל על "עסק קטן", החל מיום כניסתם לתוקף של כללי העמלות, 1 ביולי 2008, ועד היום. הסעדים המבוקשים בתובענה הינם, בין היתר, מתן צו עשה לבנק לפנות לכל לקוחותיו העסקיים ולעדכנם בדבר המשמעות המעשית של סיווג החשבון כ"עסק קטן" לעניין תעריפון העמלות, מתן צו עשה לבנק לציין במסמכי הבנק את סוג החשבון ואת התעריפון על פיו משולמות העמלות בחשבון וכן השבה ו/או פיצוי כספי ו/או כל סעד אחר לזכות הקבוצה. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת של יועציה המשפטיים, מעריכה את סיכויי הבקשה להתקבל כקלושים.

באור 23א - ערבויות

סכומים מדווחים

להלן פרטים בדבר הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים בגין ערבויות :

ליום 31 בדצמבר 2018					
יתרה בספרים	סך הכל	פקיעה מעל חמש שנים	פקיעה מעל שלוש עד חמש שנים	פקיעה בין שנה ועד שלוש שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
					במיליוני ש"ח
381	381	52	68	-	261
1,980	1,980	1,973	-	-	7
1,162	1,162	288	305	-	569
1,020	1,020	-	-	-	1,020
<u>4,543</u>	<u>4,543</u>	<u>2,313</u>	<u>373</u>	<u>-</u>	<u>1,857</u>

ערבויות להבטחת אשראי
ערבויות לרוכשי דירות
ערבויות והתחייבויות אחרות
התחייבויות להוצאת ערבויות
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017					
יתרה בספרים	סך הכל	פקיעה מעל חמש שנים	פקיעה מעל שלוש עד חמש שנים	פקיעה בין שנה ועד שלוש שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
					במיליוני ש"ח
350	350	43	98	-	209
2,719	2,719	2,713	-	-	6
1,210	1,210	242	387	-	581
1,456	1,456	-	-	-	1,456
<u>5,735</u>	<u>5,735</u>	<u>2,998</u>	<u>485</u>	<u>-</u>	<u>2,252</u>

ערבויות להבטחת אשראי
ערבויות לרוכשי דירות
ערבויות והתחייבויות אחרות
התחייבויות להוצאת ערבויות
סך הכל

באור 24 – שעבודים

1. להבטחת סליקת עסקות אשראי תוך יומי שבנק ישראל מקצה או יקצה לבנק מעת לעת במסגרת פעולתו במערכת זה"ב (RTGS), המבצעת סליקה בזמן אמת ואשר נכנסה לפעולה במערכת הבנקאית בסוף יולי 2007, יצר הבנק בחודש יולי 2007, שעבוד שוטף לטובת בנק ישראל, ללא הגבלה בסכום, על מלאי אג"ח מדינה ומק"מים המוחזקים על ידו. על פי תנאי השעבוד, הוא בתוקף כל עוד מצויים אג"ח או מק"מים כאמור בחשבון על שם בנק ישראל ועבורו המנוהל במסלקת הבורסה והמיועד להפקדה ו/או לרישום בטוחות לטובת בנק ישראל או בחשבון הבנק המתנהל בבנק ישראל ואשר מיועד לביצוע חיובים וזיכויים כספיים של מסלקת הבורסה.

2. להבטחת אשראי מכל סוג במט"י או במט"ח שמקבלים הבנקים ובכלל זה בנק אגוד, מפעם לפעם מבנק ישראל ככל שיועמד אשראי על ידי בנק ישראל- והתחייבויות הבנק מכוחו כלפי בנק ישראל, התקשר הבנק במהלך חודש אוגוסט 2010 בהסכם ליצירת שיעבוד קבוע מדרגה ראשונה והמחאה על דרך שעבוד, ללא הגבלה בסכום, על כל הנכסים והזכויות בכל חשבון המתנהל במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ וב- Euroclear Bank (להלן: "חשבונות הבטוחות") לזכות ועל שם בנק ישראל, אשר נועד להפקדה ו/או לרישום בטוחות על ידי הבנק לטובת בנק ישראל, ובכלל זה על כספים וניירות ערך המופקדים או הרשומים או שיופקדו או ירשמו, בחשבונות הבטוחות, על פירותיהם והתמורה הכספית ממכירתם או מימושם. למען הזהירות, הנכסים המשועבדים שבחשבון הבטוחות ב- Euroclear Bank, או בכל חשבון בטוחות אחר המתנהל במסלקת מחוץ לישראל, ישועבדו בנוסף לשעבוד הקבוע בדרגה ראשונה, גם בשעבוד צפ בדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום.

השעבודים כמפורט לעיל ישמשו ערובה מתמדת ומתחדשת להתחייבויות המובטחות על ידם ויעמדו בתוקפם עד למועד שבו יאשר בנק ישראל בכתב כי בוטל. בנוסף לאמור לעיל נתן הבנק זכות קזוז ועיכון על כל הנכסים המגיעים לו מבנק ישראל להבטחת פרעון ההתחייבויות המובטחות. ניהול הנכסים המשועבדים, לרבות לעניין ביצוע הפקדות ומשיכות כספים וניירות ערך בחשבונות הבטוחות ושערוכם, הינם כקבוע במסמכי ניהול הבטוחות של המסלקה בה מתנהל חשבון הבטוחות. במסגרת המערכת ההסכמית הנדרשת לצורך תפעול השעבוד נכללת הסכמה לתפעול מערכת הבטוחות על ידי מסלקת הבורסה עבור בנק ישראל בהתאם להסכם שנחתם ביניהם, והרשאה למסלקת הבורסה לבצע הוראות בנק ישראל בקשר עם ניירות הערך הישראליים המופקדים ו/או שיהיו מופקדים מעת לעת בחשבון הבטוחות הרלוונטי המיועד להפקדת בטוחות על ידי הבנק וכן הסכם להסדרת הפן התפעולי הכרוך בניהול הבטוחות (ניירות הערך הזרים) ב- Euroclear Bank. נכון ליום 31 בדצמבר 2018 לא הועמדו בטוחות.

3. הבנק חבר במסלקת היורוקליר בנק בריסל אשר סולקת ניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות זו של הבנק באמצעות המסלקה הנ"ל ולהבטחת האשראי שמוצל על ידי הבנק בפועל באותה מסלקה מעת לעת, שעבד הבנק כספים וניירות ערך. מסגרת האשראי כנגדה שועבדו ניירות הערך מסתכמת ליום 31 בדצמבר 2018 ב- 6 מיליון דולר של ארה"ב (31 בדצמבר 2017 - 6 מיליון דולר של ארה"ב).

באור 24 – שעבודים (המשך)

4. בהתאם להסכם של הבנק עם מסלקת מעו"ף ומסלקת הבורסה ועל-פי החלטות הדירקטוריון של מסלקת המעו"ף וחוקי העזר והמתאר של מסלקת המעו"ף, מפקיד הבנק בחשבון על שם מסלקת המעו"ף ניירות ערך כבטוחות לטובת מסלקת המעו"ף וכן מזומנים בחשבון שנפתח על שמה בבנק אחר, שיהוו תשלום למסלקות על חשבון כל סכום שהבנק יהיה חייב להן בגין עסקות במעו"ף ובניירות ערך ישראלים, שהבנק יהיה אחראי להם כלפיהן, וזאת כנגד התחייבות המסלקות להשיב לבנק סכום זה בהתאם להסכם. להבטחת חיובים אלה יצר הבנק ביום 31 במרס 2004 שעבוד קבוע ושעבוד צף בדרגה ראשונה ללא הגבלת סכום על החשבונות הללו לטובת מסלקת המעו"ף.

כמו כן, ביום 13 באפריל, 2005 יצר הבנק שעבוד קבוע בדרגה ראשונה והמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלת סכום, בחשבון ניירות הערך על שם המסלקה וכל חשבונות המשנה שלו וכן בחשבון הכספי המתנהל על שם המסלקה בבנק אחר, והכל בהתאם להסכם הבנק עם מסלקת הבורסה וזאת כערובה לקיומם המלא והמדויק של כל חיובי הבנק כלפי המסלקה מכל מין ומכל סוג, בין אם חיובים קיימים, או עתידיים, מתחדשים או מותנים, קצובים או בלתי קצובים, כפי שיהיו מעת לעת. הבטוחות משמשות כערובה לקיומם של כל חיובי הבנק כלפי מסלקת הבורסה, לפי העניין, בהתאם לתקנון הבורסה ולהנחיות על פי חוקי העזר של המסלקה והחלטות דירקטוריון המסלקה.

בנוסף, ביום 26 במרס 2017 יצר הבנק שעבוד קבוע בדרגה ראשונה ללא הגבלת סכום על כל הזכויות מכל מין וסוג, בכל אחד מחשבונות הבטוחות בבנק ישראל המתנהלים על שם מסלקת מעו"ף ומסלקת הבורסה בהתאמה, והמשמשים להפקת בטוחות חברי מסלקת המעו"ף ומסלקת הבורסה, בהתאמה, לטובת המסלקות האמורות, לרבות הזכויות לקבלת הכספים המופקדים או הרשומים לזכות חשבונות הבטוחות בבנק ישראל, וכל פירותיהם, כפי שיהיו מעת לעת. הכל בהתאם להסכמי משכון ואג"ח בין הבנק לבין מסלקת מעו"ף ומסלקת הבורסה בהתאמה. הבטוחות משמשות כערובה לקיומם של כל חיובי הבנק כלפי מסלקת המעו"ף ומסלקת הבורסה, לפי העניין, בהתאם לתקנון הבורסה ולהנחיות על פי חוקי העזר של המסלקות והחלטות דירקטוריון המסלקות.

שווי הבטוחות שהופקדו לטובת המסלקות נכון ליום 31 בדצמבר 2018 הינו 177 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2017 - 258 מיליון ש"ח), הממוצע במהלך שנת 2018 הינו 167 מיליון ש"ח. היתרה המקסימלית שהופקדה הינה 195 מיליון ש"ח. פרטים נוספים ראה באור ג.23(12). לקוחות הבנק משעבדים נכסים מסוגים שונים בגין סך פעילותם בבנק, כולל פעילותם במעו"ף.

5. המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן:

<u>31 בדצמבר 2017</u>	<u>31 בדצמבר 2018</u>
	במיליוני ש"ח
<u>816</u>	<u>568</u>

ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן

באור 25 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון
סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2018					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל - מדד	אחר

במיליוני ש"ח

א. נגזרים מגדרים¹
Swaps

541	-	-	-	541	-
-----	---	---	---	-----	---

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע

541	-	-	-	541	-
-----	---	---	---	-----	---

ב. נגזרים ALM^{2,1}

11,550	-	-	10,074	-	1,476
391	-	-	391	-	-
1,356	-	-	1,356	-	-
5,195	-	-	5,195	-	-
3,559	-	-	3,559	-	-
20,086	-	-	1,499	18,587	-
42,137	-	-	22,074	18,587	1,476

חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו

Swaps

סך הכל

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע

10,532	-	-	-	10,532	-
--------	---	---	---	--------	---

ג. נגזרים אחרים¹

-	-	-	-	-	-
188	-	-	188	-	-
4,866	-	4,014	852	-	-
4,849	-	3,997	852	-	-
196	-	-	196	-	-
185	-	8	177	-	-
4,157	-	346	-	3,811	-
14,441	-	8,365	2,265	3,811	-

חוזי Futures
חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו

Swaps

סך הכל

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע

1,892	-	-	-	1,892	-
-------	---	---	---	-------	---

ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ
ספוט

-	-	-	-	-	-
1,622	-	-	1,622	-	-

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

1. למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 25 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל - מדד	אחר

במיליוני ש"ח

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

					א. נגזרים מגדרים ¹
				37	שווי הוגן ברוטו חיובי
				6	שווי הוגן ברוטו שלילי
					ב. נגזרים ALM ^{2,1}
			309	113	שווי הוגן ברוטו חיובי
424	-	-	133	153	שווי הוגן ברוטו שלילי
294	-	-			
					ג. נגזרים אחרים ¹
		129	15	37	שווי הוגן ברוטו חיובי
181	-	131	20	31	שווי הוגן ברוטו שלילי
182	-				
					ד. סך הכל
		129	324	187	שווי הוגן ברוטו חיובי
642	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
-	-	-	-	-	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
642	-	129	324	187	מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים
114	-	34	80	-	
					שווי הוגן ברוטו שלילי
482	-	131	153	190	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
-	-	-	-	-	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
482	-	131	153	190	מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים
49	-	35	14	-	

1. למעט נגזרי אשראי.

2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 25 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2017					
סך הכל	חוזי			חוזי ריבית	
	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	שקל - מזד	אחר
במיליוני ש"ח					
490	-	-	-	490	-
א. נגזרים מגדרים ¹ Swaps					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
490	-	-	-	490	-
ב. נגזרים ALM ^{2,1} חוזי Forward					
9,910	7	-	7,426	-	2,477
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
202	-	-	202	-	-
אופציות שנכתבו					
1,027	-	-	1,027	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
3,688	-	-	3,688	-	-
אופציות שנכתבו					
2,840	-	-	2,840	-	-
אופציות שנקנו					
11,794	-	-	1,300	10,494	-
sSwap					
29,461	7	-	16,483	10,494	2,477
סך הכל					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
5,313	-	-	-	5,313	-
ג. נגזרים אחרים ¹ Futures חוזי					
191	-	191	-	-	-
חוזי Forward					
1,481	-	-	1,481	-	-
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
5,594	-	4,723	871	-	-
אופציות שנכתבו					
5,499	1	4,627	871	-	-
אופציות שנקנו					
261	-	-	73	188	-
חוזי אופציה אחרים					
269	-	* 8	73	188	-
אופציות שנכתבו					
2,783	-	-	-	2,783	-
אופציות שנקנו					
Swaps					
16,078	1	9,549	3,369	3,159	-
סך הכל					
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
1,101	-	-	-	1,101	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
1,320	-	-	1,320	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					

1. למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
* סווג מחדש.

באור 25 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל - מדד	אחר

במיליוני ש"ח					
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים¹					
19	-	-	-	19	-
7	-	-	-	7	-
ב. נגזרים ALM^{2,1}					
183	-	-	105	75	3
342	-	-	232	106	4
ג. נגזרים אחרים¹					
123	-	55	38	30	-
113	-	56	32	25	-
ד. סך הכל					
325	-	55	143	124	3
-	-	-	-	-	-
325	-	55	143	124	3
49	-	-	33	15	1
462	-	56	264	138	4
-	-	-	-	-	-
462	-	56	264	138	4
42	-	-	22	20	-

1. למעט נגזרי אשראי.
 2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 25 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2018						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות במיליוני ש"ח	
642	152	-	9	411	70	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
(263)	(4)	-	-	(259)	-	סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן: הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
379	148	-	9	152	70	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
409	78	-	18	289	24	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ¹
(141)	(8)	-	-	(133)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
268	70	-	18	156	24	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
647	218	-	27	308	94	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
482	104	-	14	315	49	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ²
(263)	(4)	-	-	(259)	-	סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן: מכשירים פיננסיים
219	100	-	14	56	49	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2017						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים / ברוקרים	בנקים	בורסות במיליוני ש"ח	
325	87	-	5	202	31	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
(183)	(8)	-	-	(175)	-	סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן: הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
142	79	-	5	27	31	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
396	79	-	13	276	28	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ¹
(150)	(13)	-	-	(137)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
246	66	-	13	139	28	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
388	145	-	18	166	59	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
462	57	-	11	362	32	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ²
(183)	(8)	-	-	(175)	-	סכומי ברוטו שלא קוזזו במאזן: מכשירים פיננסיים
279	49	-	11	187	32	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

1. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה כפי שחשבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של לווה.
 2. מזה: יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 482 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 462 מיליון ש"ח).

באור 25 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2018					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
					במיליוני ש"ח
1,476	-	476	800	200	חוזי ריבית
22,939	5,971	9,033	7,471	464	שקל - מדד
25,961	-	1,068	8,994	15,899	אחר
8,365	-	369	493	7,503	חוזי מטבע חוץ
-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
58,741	5,971	10,946	17,758	24,066	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2017					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
					במיליוני ש"ח
2,477	-	724	1,553	200	חוזי ריבית
14,143	4,787	7,795	1,561	-	שקל - מדד
21,172	-	1,968	6,682	12,522	אחר
9,549	*4	*156	7	9,382	חוזי מטבע חוץ
8	-	-	-	8	חוזים בגין מניות
47,349	4,791	10,643	9,803	22,112	חוזי סחורות ואחרים
					סך הכל

* סווג מחדש.

באור 26 – מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק מדווח על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם להגדרות שקבע הפיקוח על הבנקים

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות פיקוחיים כמפורט להלן:

- משקי בית – אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- בנקאות פרטית – אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) מעל 3 מיליון ש"ח.
- עסקים זעירים וקטנים – עסקים בעלי מחזורי פעילות עד 50 מיליון ש"ח.
- עסקים בינוניים – עסקים בעלי מחזורי פעילות מעל 50 מיליון ש"ח ומתחת ל- 250 מיליון ש"ח.
- עסקים גדולים – עסקים בעלי מחזורי פעילות מעל 250 מיליון ש"ח.
- גופים מוסדיים – קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.
- ניהול פיננסי – כולל את פעילות המסחר (נוסטרו), ניהול נכסים, התחייבויות והשקעות ריאליות.
- מגזר אחר – לרבות פעילויות שהופסקו ופעילויות שלא ניתן לשייכן למגזרים האחרים.

להלן הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

הכנסות ריבית - במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכללות בסעיף הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פקדונות המיוחסים ישירות ללקוח. בחישוב ההכנסות מאשראי ופקדונות נלקח בחשבון מחיר המעבר הרלוונטי למשך החיים הממוצע ולמגזר ההצמדה. בנוסף, כל מגזר מזוכה/מחוייב בגין עודף/חוסר מקורות אל מול מגזר ניהול פיננסי בהתאם לעלות שנקבעה. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה הכנסות מריבית על אגרות חוב וכן הוצאות הנובעות מהצורך לשמור על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים אשר באות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות.

הכנסות שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. במגזר ניהול פיננסי נכללות בסעיף זה: הכנסות (הוצאות) בגין שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים (כנדרש על פי כללי חשבונאות), הכנסות מפעולות הבנק בנגזרים עבור עצמו, הכנסות ממימוש והתאמה של אגרות חוב, והכנסות ממימוש והתאמה של מניות.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - נזקפות למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הוצאות תפעוליות ואחרות - הוצאות ישירות שניתן לזהותן למגזר ספציפי, מיוחסות לאותו מגזר. יתר ההוצאות מיוחסות למגזרים השונים על סמך מתודולוגיית הקצאה המבוססת על מפתחות העמסה שונים, המביאים לידי ביטוי את החלק היחסי של ההוצאה למגזר.

מיסים על ההכנסה - ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

יתרות - יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ספציפית ללקוחות. הרכוש הקבוע מיוחס למגזר אחר.

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
 סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018									
פעילות ישראל									
משקי בית ⁴	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח									
486	1	177	93	117	4	144	-	1,022	הכנסות ריבית מחיצוניים
53	24	14	11	38	12	101	-	253	הוצאות ריבית מחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
433	(23)	163	82	79	(8)	43	-	769	- מחיצוניים
(109)	52	(2)	(8)	7	26	34	-	-	- בינמגזרי
324	29	161	74	86	18	77	-	769	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
111	15	85	35	37	13	65	26	387	- מחיצוניים
-	-	-	-	(1)	-	1	-	-	- בינמגזרי
111	15	85	35	36	13	66	26	387	סך ההכנסות שאינן מריבית
435	44	246	109	122	31	143	26	1,156	סך הכנסות
80	-	10	3	24	-	-	-	117	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
400	10	127	79	137	12	93	-	858	- לחיצוניים
5	1	5	1	-	-	(12)	-	-	- בינמגזרי
405	11	132	80	137	12	81	-	858	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(50)	33	104	26	(39)	19	62	26	181	רווח (הפסד) לפני מיסים
(19)	12	39	9	(14)	6	23	2	58	הפרשה למיסים על הרווח
(31)	21	65	17	(25)	13	39	24	123	רווח נקי (הפסד) לפני השפעת תוכנית פרישה מרצון
(26)	(1)	(7)	(5)	(8)	(1)	(5)	-	(53)	השפעת תוכנית פרישה מרצון
(57)	20	58	12	(33)	12	34	24	70	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
13,650	40	4,879	2,628	4,190	397	15,572	756	42,112	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
13,650	40	4,879	2,628	3,988	147	-	-	25,332	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
13,910	40	4,507	2,302	3,531	118	-	-	24,408	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
19	-	27	24	215	-	-	-	285	יתרת חובות פגומים
76	-	1	-	-	-	-	-	77	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
13,921	3,836	4,824	2,683	6,630	4,009	2,291	896	39,090	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹ מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
12,719	3,823	4,132	2,227	5,938	3,981	-	-	32,820	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
13,195	3,681	4,252	2,203	5,531	3,043	-	-	31,905	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
8,850	97	5,094	3,357	5,093	206	2,343	1,058	26,098	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ²
8,984	97	4,783	2,881	4,456	160	2,189	1,086	24,636	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{1,3}
6,655	3,861	2,498	1,827	7,719	20,368	-	-	42,928	פיצול הכנסות ריבית, נטו:
292	1	136	63	69	2	-	-	563	- מרווח מפעילות מתן אשראי
35	18	14	7	4	2	-	-	80	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(3)	10	11	4	13	14	77	-	126	- אחר
324	29	161	74	86	18	77	-	769	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחשבו לצורך הלימות הון.
 3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 4. ההלוואות לדיור לרבות קבוצות רכישה נכללו תחת מגזר משקי בית.

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018									
פעילות ישראל									
מגזר משקי בית					מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור ⁴	
									במיליוני ש"ח
487	1	1	-	-	486	247	3	236	הכנסות ריבית מחיצוניים
77	24	24	-	-	53	48	-	5	הוצאות ריבית מחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
410	(23)	(23)	-	-	433	199	3	231	- מחיצוניים
(57)	52	52	-	-	(109)	35	-	(144)	- בינמגזרי
353	29	29	-	-	324	234	3	87	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
126	15	15	-	-	111	82	22	7	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	- בינמגזרי
126	15	15	-	-	111	82	22	7	סך ההכנסות שאינן מריבית
479	44	44	-	-	435	316	25	94	סך הכנסות
80	-	-	-	-	80	74	-	6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
410	10	10	-	-	400	297	6	97	- לחיצוניים
6	1	1	-	-	5	5	-	-	- בינמגזרי
416	11	11	-	-	405	302	6	97	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(17)	33	33	-	-	(50)	(60)	19	(9)	רווח (הפסד) לפני מיסים
(7)	12	12	-	-	(19)	(22)	7	(4)	הפרשה למיסים על הרווח
(10)	21	21	-	-	(31)	(38)	12	(5)	רווח נקי (הפסד) לפני השפעת תוכנית פרישה מרצון
(27)	(1)	(1)	-	-	(26)	(20)	-	(6)	השפעת תוכנית פרישה מרצון
(37)	20	20	-	-	(57)	(58)	12	(11)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
13,690	40	40	-	-	13,650	3,834	540	9,276	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
13,690	40	40	-	-	13,650	3,834	540	9,276	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
13,950	40	31	9	-	13,910	4,148	503	9,259	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
19	-	-	-	-	19	15	-	4	יתרת חובות פגומים
76	-	-	-	-	76	17	-	59	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
17,757	3,836	3,835	1	-	13,921	13,219	67	635	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
16,542	3,823	3,823	-	-	12,719	12,719	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
16,876	3,681	3,681	-	-	13,195	13,195	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
8,947	97	89	8	-	8,850	3,684	491	4,675	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
9,081	97	89	8	-	8,984	3,733	486	4,765	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ²
10,516	3,861	3,861	-	-	6,655	6,655	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{1,3}
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
293	1	1	-	-	292	175	3	114	- מרווח מפעילות מתן אשראי
53	18	18	-	-	35	35	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
7	10	10	-	-	(3)	24	-	(27)	- אחר
353	29	29	-	-	324	234	3	87	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 4. ההלוואות לדיור לרבות קבוצות רכישה נכללו תחת מגזר משקי בית.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018										
פעילות ישראל										
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
בינוני			בינוני			בינוני		בינוני		
סך הכל	אחר	ונדל"ן	סך הכל	אחר	ונדל"ן	סך הכל	אחר	ונדל"ן	ונדל"ן	
במיליוני ש"ח										
387	117	107	10	93	68	25	177	112	65	הכנסות ריבית מחיצוניים
63	38	36	2	11	9	2	14	10	4	הוצאות ריבית מחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
324	79	71	8	82	59	23	163	102	61	- מחיצוניים
(3)	7	5	2	(8)	(6)	(2)	(2)	7	(9)	- בינמגזרי
321	86	76	10	74	53	21	161	109	52	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
157	37	22	15	35	16	19	85	58	27	- מחיצוניים
(1)	(1)	(1)	-	-	-	-	-	-	-	- בינמגזרי
156	36	21	15	35	16	19	85	58	27	סך ההכנסות שאינן מריבית
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
477	122	97	25	109	69	40	246	167	79	סך הכנסות
37	24	23	1	3	1	2	10	-	10	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
343	137	123	14	79	57	22	127	86	41	- לחיצוניים
6	-	-	-	1	1	-	5	5	-	- בינמגזרי
349	137	123	14	80	58	22	132	91	41	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
91	(39)	(49)	10	26	10	16	104	76	28	רווח (הפסד) לפני מיסים
34	(14)	(17)	3	9	3	6	39	29	10	הפרשה למיסים על הרווח
57	(25)	(32)	7	17	7	10	65	47	18	רווח נקי (הפסד) לפני השפעת תוכנית פרישה מרצון
(20)	(8)	(7)	(1)	(5)	-	(5)	(7)	(5)	(2)	השפעת תוכנית פרישה מרצון
37	(33)	(39)	6	12	7	5	58	42	16	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
11,697	4,190	3,888	302	2,628	1,935	693	4,879	3,149	1,730	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
11,495	3,988	3,686	302	2,628	1,935	693	4,879	3,149	1,730	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
10,340	3,531	3,210	321	2,302	1,664	638	4,507	2,695	1,812	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
266	215	193	22	24	22	2	27	17	10	יתרת חובות פוגמים
1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
14,137	6,630	5,648	982	2,683	1,836	847	4,824	3,445	1,379	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
12,297	5,938	5,083	855	2,227	1,583	644	4,132	3,129	1,003	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ¹
11,986	5,531	4,797	734	2,203	1,577	626	4,252	3,246	1,006	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
13,544	5,093	4,158	935	3,357	1,860	1,497	5,094	2,326	2,768	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
12,120	4,456	3,768	688	2,881	1,710	1,171	4,783	2,304	2,479	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ²
12,044	7,719	4,688	3,031	1,827	1,597	230	2,498	1,980	518	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{1,3}
										פיצול הכנסות ריבית, נטו:
268	69	61	8	63	44	19	136	84	52	- מרווח מפעילות מתן אשראי
25	4	3	1	7	6	1	14	12	2	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
28	13	12	1	4	3	1	11	13	(2)	- אחר
321	86	76	10	74	53	21	161	109	52	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

מגזר ניהול פיננסי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

פעילות בישראל				
מגזר ניהול פיננסי				
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח				
9	135	-	-	144
11	90	-	-	101
(2)	45	-	-	43
2	32	-	-	34
-	77	-	-	77
סך הכנסות ריבית, נטו				
הכנסות שאינן מריבית:				
8	58	(1)	-	65
1	-	-	-	1
9	58	(1)	-	66
9	135	(1)	-	143
סך ההכנסות שאינן מריבית				
סך הכנסות				
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
33	60	-	-	93
(13)	1	-	-	(12)
20	61	-	-	81
(11)	74	(1)	-	62
(4)	25	2	-	23
(7)	49	(3)	-	39
(2)	(3)	-	-	(5)
(9)	46	(3)	-	34
751	14,688	133	-	15,572
1,012	1,279	-	-	2,291
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
481	1,687	175	-	2,343
477	1,539	173	-	2,189
-	-	-	-	-
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:				
-	16	-	-	16
(4)	20	-	-	16
4	96	-	-	100
31	-	-	-	31
-	(39)	-	-	(39)
31	93	-	-	124
-	11	-	-	11
-	8	-	-	8
(22)	23	(1)	-	-
9	135	(1)	-	143

1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לטווח רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2017									
פעילות ישראל									
משקי בית ⁴	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח									
454	1	168	92	140	3	92	-	950	הכנסות ריבית מחיצוניים
52	20	12	10	31	8	72	-	205	הוצאות ריבית מחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:									
402	(19)	156	82	109	(5)	20	-	745	- מחיצוניים
(105)	41	4	(9)	(11)	24	56	-	-	- בינמגזרי
297	22	160	73	98	19	76	-	745	סך הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית:									
109	14	98	32	43	13	95	2	406	- מחיצוניים
(1)	-	(1)	-	1	-	1	-	-	- בינמגזרי
108	14	97	32	44	13	96	2	406	סך ההכנסות שאינן מריבית
405	36	257	105	142	32	172	2	1,151	סך הכנסות
70	-	7	(12)	(8)	(1)	-	-	56	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
417	10	133	80	147	11	92	-	890	- לחיצוניים
4	1	4	1	1	-	(11)	-	-	- בינמגזרי
421	11	137	81	148	11	81	-	890	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(86)	25	113	36	2	22	91	2	205	רווח (הפסד) לפני מיסים
(28)	8	35	11	1	7	29	1	64	הפרשה למיסים על הרווח
(58)	17	78	25	1	15	62	1	141	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
12,865	26	5,111	2,798	4,610	177	16,513	798	42,898	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
12,864	26	5,091	2,794	4,411	164	-	-	25,350	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
13,512	47	4,758	2,582	3,876	150	-	-	24,925	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
14	-	40	30	207	-	-	-	291	יתרת חובות פגומים
59	-	1	-	-	-	-	-	60	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
13,754	3,626	6,026	2,250	6,310	4,608	2,016	978	39,568	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹ *
12,659	3,615	5,305	1,793	5,528	4,571	-	-	33,471	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ¹
12,963	3,413	4,725	2,008	5,483	4,160	-	-	32,752	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
8,252	77	5,240	3,404	5,687	144	2,409	1,033	26,246	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
8,585	89	5,204	3,311	5,182	116	2,536	1,039	26,062	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ²
6,581	3,737	4,181	1,404	8,530	19,382	-	-	43,815	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{1,3}
פיצול הכנסות ריבית, נטו:									
272	-	130	66	91	2	-	-	561	- מרווח מפעילות מתן אשראי*
27	12	13	3	1	3	-	-	59	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(2)	10	17	4	6	14	76	-	125	- אחר*
297	22	160	73	98	19	76	-	745	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

* סוג מחדש
 1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 4. ההלוואות לדיור לרבות קבוצות רכישה נכללו תחת מגזר משקי בית.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017									
פעילות ישראל									
מגזר משקי בית					מגזר בנקאות פרטית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור ⁴	
במיליוני ש"ח									
455	1	1	-	-	454	233	3	218	הכנסות ריבית מחיצוניים
72	20	20	-	-	52	47	-	5	הוצאות ריבית מחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
383	(19)	(19)	-	-	402	186	3	213	- מחיצוניים
(64)	41	41	-	-	(105)	31	-	(136)	- בימגזרי
319	22	22	-	-	297	217	3	77	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
123	14	14	-	-	109	80	22	7	- מחיצוניים
(1)	-	-	-	-	(1)	(1)	-	-	- בימגזרי
122	14	14	-	-	108	79	22	7	סך ההכנסות שאינן מריבית
441	36	36	-	-	405	296	25	84	סך הכנסות
70	-	-	-	-	70	66	-	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
427	10	10	-	-	417	320	7	90	- לחיצוניים
5	1	1	-	-	4	4	-	-	- בימגזרי
432	11	11	-	-	421	324	7	90	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(61)	25	25	-	-	(86)	(94)	18	(10)	רווח (הפסד) לפני מיסים
(20)	8	8	-	-	(28)	(31)	6	(3)	הפרשה למיסים על הרווח
(41)	17	17	-	-	(58)	(63)	12	(7)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
12,891	26	26	-	-	12,865	3,510	512	8,843	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
12,890	26	26	-	-	12,864	3,509	512	8,843	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
13,559	47	28	7	12	13,512	3,951	510	9,051	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
14	-	-	-	-	14	8	-	6	יתרת חובות פגומים
59	-	-	-	-	59	14	-	45	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
17,380	3,626	3,625	1	-	13,754	13,114	63	577	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
16,274	3,615	3,615	-	-	12,659	12,659	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
16,376	3,413	3,413	-	-	12,963	12,963	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
8,329	77	70	7	-	8,252	3,429	476	4,347	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
8,674	89	82	7	-	8,585	3,535	483	4,567	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ²
10,318	3,737	3,737	-	-	6,581	6,581	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{1,3}
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
272	-	-	-	-	272 *	165	3	104	- מרווח מפעילות מתן אשראי
39	12	12	-	-	27	27	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
8	10	10	-	-	(2) *	25	-	(27)	- אחר
319	22	22	-	-	297	217	3	77	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

* סוג מחדש
 1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 4. ההלוואות לדיור לרבות קבוצות רכישה נכללו תחת מגזר משקי בית.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017										
פעילות ישראל										
מגזר עסקים גדולים				מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך בכל	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	במיליוני ש"ח
400	140	128	12	92	72	20	168	108	60	הכנסות ריבית מחיצוניים
53	31	29	2	10	8	2	12	9	3	הוצאות ריבית מחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
347	109	99	10	82	64	18	156	99	57	- מחיצוניים
(16)	(11)	(11)	-	(9)	(8)	(1)	4	10	(6)	- בינמגזרי
331	98	88	10	73	56	17	160	109	51	סך הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות שאינן מריבית:
173	43	27	16	32	15	17	98	70	28	- מחיצוניים
-	1	1	-	-	-	-	(1)	(1)	-	- בינמגזרי
173	44	28	16	32	15	17	97	69	28	סך ההכנסות שאינן מריבית
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: הכנסות מרטיסי אשראי
504	142	116	26	105	71	34	257	178	79	סך הכנסות
(13)	(8)	(11)	3	(12)	(12)	-	7	8	(1)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
360	147	131	16	80	60	20	133	91	42	- לחיצוניים
6	1	1	-	1	1	-	4	4	-	- בינמגזרי
366	148	132	16	81	61	20	137	95	42	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
151	2	(5)	7	36	22	14	113	75	38	רווח (הפסד) לפני מיסים
47	1	(1)	2	11	7	4	35	24	11	הפרשה למיסים על הרווח
104	1	(4)	5	25	15	10	78	51	27	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
12,519	4,610	4,277	333	2,798	2,247	551	5,111	3,482	1,629	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
12,296	4,411	4,078	333	2,794	2,244	550	5,091	3,464	1,627	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
11,216	3,876	3,526	350	2,582	1,978	604	4,758	2,955	1,803	יתרת האשראי לציבור לטובת תקופת הדיווח
277	207	175	32	30	30	-	40	38	2	יתרת חובות פגומים
1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
14,586	6,310	5,421	889	2,250	1,574	676	6,026	4,580	1,446	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
12,626	5,528	4,778	750	1,793	1,294	499	5,305	4,233	1,072	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
12,216	5,483	4,692	791	2,008	1,350	658	4,725	3,701	1,024	יתרת פיקדונות הציבור לטובת תקופת הדיווח
14,331	5,687	4,642	1,045	3,404	2,073	1,331	5,240	2,450	2,790	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
13,697	5,182	4,129	1,053	3,311	1,962	1,349	5,204	2,454	2,750	יתרת נכסי סיכון לטובת תקופת הדיווח ²
14,115	8,530	4,781	3,749	1,404	1,283	121	4,181	3,480	701	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{1,3}
										פיצול הכנסות ריבית, נטו:
287	* 91	* 82	9	66	50	16	* 130	* 81	49	- מרווח מפעילות מתן אשראי
17	1	1	-	3	2	1	13	11	2	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
27	* 6	* 5	1	4	4	-	* 17	* 17	-	- אחר
331	98	88	10	73	56	17	160	109	51	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

* סוג מחדש
 1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרת לטובת רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכמים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

מגזר ניהול פיננסי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

פעילות בישראל					מגזר ניהול פיננסי
מגזר ניהול פיננסי					
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר במיליוני ש"ח	
92	-	1	82	9	הכנסות ריבית מחיצוניים
72	-	-	80	(8)	הוצאות ריבית מחיצוניים
					הכנסות ריבית, נטו:
20	-	1	2	17	- מחיצוניים
56	-	-	56	-	- בינגזרי
76	-	1	58	17	סך הכנסות ריבית, נטו
					הכנסות שאינן מריבית:
95	-	13	65	17	- מחיצוניים
1	-	-	-	1	- בינגזרי
96	-	13	65	18	סך ההכנסות שאינן מריבית
172	-	14	123	35	סך הכנסות
-	-	-	-	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
					הוצאות תפעוליות ואחרות:
92	-	-	63	29	- לחיצוניים
(11)	-	-	1	(12)	- בינגזרי
81	-	-	64	17	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
91	-	14	59	18	רווח לפני מיסים
29	-	3	20	6	הפרשה למיסים על הרווח
62	-	11	39	12	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
16,513	-	202	14,637	1,674	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
2,016	-	-	51	1,965	יתרה ממוצעת של התחייבויות* ¹
-	-	-	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לטוף תקופת הדיווח
2,409	-	138	1,810	461	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
2,536	-	148	1,880	508	יתרת נכסי סיכון לטוף תקופת הדיווח ²
-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ¹
					מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:
203	-	-	203	-	הפרשי שער, נטו ³
2	-	-	2	-	הפרשי מדד, נטו ³
144	-	-	127	17	חשיפות ריבית, נטו ³
-	-	-	-	-	חשיפות למניות, נטו ³
(71)	-	-	(71)	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
278	-	-	261	17	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
60	-	-	60	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
(4)	-	-	(4)	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
(162)	-	14	(194)	18	הכנסות אחרות שאינן מריבית
172	-	14	123	35	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית

* סווג מחדש.
 1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לטוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
פעילות ישראל									
משקי בית ⁴	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח									
381	1	124	94	176	7	46	-	829	הכנסות ריבית מחיצוניים
58	19	12	7	30	8	43	-	177	הוצאות ריבית מחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
323	(18)	112	87	146	(1)	3	-	652	- מחיצוניים
(87)	36	1	(12)	(16)	25	53	-	-	- בינמגזרי
236	18	113	75	130	24	56	-	652	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
100	14	75	34	49	16	117	-	405	- מחיצוניים
-	-	3	1	3	1	(8)	-	-	- בינמגזרי
100	14	78	35	52	17	109	-	405	סך ההכנסות שאינן מריבית
336	32	191	110	182	41	165	-	1,057	סך הכנסות
39	-	(21)	(5)	85	-	-	-	98	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
402	11	109	80	183	18	91	-	894	- לחיצוניים
3	1	3	1	1	-	(9)	-	-	- בינמגזרי
405	12	112	81	184	18	82	-	894	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(108)	20	100	34	(87)	23	83	-	65	רווח (הפסד) לפני מיסים
(65)	12	59	20	(51)	14	50	-	39	הפרשה למיסים על הרווח
(43)	8	41	14	(36)	9	33	-	26	רווח נקי (הפסד) לפני השפעת תוכנית פרישה מרצון
(39)	(1)	(7)	(6)	(16)	(1)	(5)	-	(75)	השפעת תוכנית פרישה מרצון
(82)	7	34	8	(52)	8	28	-	(49)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
11,480	22	3,832	2,593	6,279	395	16,295	966	41,862	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
11,478	22	3,817	2,575	5,987	379	-	-	24,258	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
12,217	21	3,459	2,535	5,485	220	-	-	23,937	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
12	-	50	19	103	-	-	-	184	יתרת חובות פגומים
58	-	1	-	1	-	-	-	60	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
13,263	3,785	4,143	2,361	6,996	5,022	1,403	1,497 *	38,470 *	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
12,402	3,775	3,646	1,886	5,960	4,958	-	-	32,627	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
12,219	3,910	3,769	1,826	6,940	4,092	-	-	32,756	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
7,143	81	3,973	3,748	7,462	355	2,140	987	25,889	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
7,634	82	3,793	3,789	6,596	233	2,314	1,045	25,486	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ²
6,326	3,680	2,360	1,321	10,607	31,001	-	-	55,295	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{1,3}
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
218	1	97	72	119	5	1	-	513	- מרווח מפעילות מתן אשראי *
19	9	6	3	2	8	1	-	48	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות *
(1)	8	10	-	9	11	54	-	91	- אחר *
236	18	113	75	130	24	56	-	652	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

* סוג מחדש
 1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 4. ההלוואות לדיור לרבות קבוצות רכישה נכללו תחת מגזר משקי בית.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
פעילות ישראל									
מגזר בנקאות פרטית					מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור ⁴	
382	1	1	-	-	381	187	2	192	הכנסות ריבית מחיצוניים
77	19	19	-	-	58	54	-	4	הוצאות ריבית מחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
305	(18)	(18)	-	-	323	133	2	188	- מחיצוניים
(51)	36	36	-	-	(87)	39	-	(126)	- בינמגזרי
254	18	18	-	-	236	172	2	62	סך הכנסות ריבית, נטו
									הכנסות שאינן מריבית:
114	14	14	-	-	100	73	19	8	- מחיצוניים *
-	-	-	-	-	-	-	-	-	- בינמגזרי
114	14	14	-	-	100	73	19	8	סך ההכנסות שאינן מריבית
368	32	32	-	-	336	245	21	70	סך הכנסות
39	-	-	-	-	39	32	-	7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
413	11	11	-	-	402	315	5	82	- לחיצוניים
4	1	1	-	-	3	3	-	-	- בינמגזרי
417	12	12	-	-	405	318	5	82	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(88)	20	20	-	-	(108)	(105)	16	(19)	רווח (הפסד) לפני מיסים
(53)	12	12	-	-	(65)	(63)	10	(12)	הפרשה למיסים על הרווח
(35)	8	8	-	-	(43)	(42)	6	(7)	רווח נקי (הפסד) לפני השפעת תוכנית פרישה מרצון
(40)	(1)	(1)	-	-	(39)	(31)	-	(8)	
(75)	7	7	-	-	(82)	(73)	6	(15)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
11,502	22	22	-	-	11,480	2,933	482	8,065	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
11,500	22	22	-	-	11,478	2,931	482	8,065	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ¹
12,238	21	16	5	-	12,217	3,310	468	8,439	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
12	-	-	-	-	12	8	-	4	יתרת חובות פגומים
58	-	-	-	-	58	15	-	43	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
17,048	3,785	3,784	1	-	13,263	12,749	49	465	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
16,177	3,775	3,775	-	-	12,402	12,402	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
16,129	3,910	3,910	-	-	12,219	12,219	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
7,224	81	74	7	-	7,143	2,868	409	3,866	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
7,716	82	76	6	-	7,634	3,134	430	4,070	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ²
10,006	3,680	3,680	-	-	6,326	6,326	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{1,3}
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
219	1	1	-	-	218	131	2	85	- מרווח מפעילות מתן אשראי *
28	9	9	-	-	19	19	-	-	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
7	8	8	-	-	(1)	22	-	(23)	- אחר *
254	18	18	-	-	236	172	2	62	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

* סוג מחדש
 1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לסוף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
 4. ההלוואות לדיור לרבות קבוצות רכישה נכללו תחת מגזר משקי בית.

באור 26 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים

מידע על מגזרי פעילות במאוחד (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016										
פעילות ישראל										
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך בכל	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
במיליוני ש"ח										
394	176	155	21	94	62	32	124	90	34	הכנסות ריבית מחיצוניים
49	30	27	3	7	4	3	12	10	2	הוצאות ריבית מחיצוניים
הכנסות ריבית, נטו:										
345	146	128	18	87	58	29	112	80	32	- מחיצוניים
(27)	(16)	(14)	(2)	(12)	(7)	(5)	1	3	(2)	- בינגמזרי
318	130	114	16	75	51	24	113	83	30	סך הכנסות ריבית, נטו
הכנסות שאינן מריבית:										
158	49	33	16	34	15	19	75	55	20	- מחיצוניים *
7	3	2	1	1	1	-	3	2	1	- בינגמזרי
165	52	35	17	35	16	19	78	57	21	סך ההכנסות שאינן מריבית
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
483	182	149	33	110	67	43	191	140	51	סך הכנסות
59	85	56	29	(5)	(4)	(1)	(21)	(18)	(3)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:										
372	183	162	21	80	50	30	109	80	29	- לחיצוניים
5	1	1	-	1	1	-	3	3	-	- בינגמזרי
377	184	163	21	81	51	30	112	83	29	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
47	(87)	(70)	(17)	34	20	14	100	75	25	רווח (הפסד) לפני מיסים
28	(51)	(41)	(10)	20	11	9	59	45	14	הפרשה למיסים על הרווח
19	(36)	(29)	(7)	14	9	5	41	30	11	רווח נקי (הפסד) לפני השפעת תוכנית פרישה מרצון
(29)	(16)	(15)	(1)	(6)	(4)	(2)	(7)	(5)	(2)	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
(10)	(52)	(44)	(8)	8	5	3	34	25	9	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
12,704	6,279	5,689	590	2,593	1,668	925	3,832	2,924	908	יתרה ממוצעת של נכסים ¹
12,379	5,987	5,397	590	2,575	1,650	925	3,817	2,909	908	יתרת האשראי לציבור ¹
11,479	5,485	4,836	649	2,535	1,569	966	3,459	2,418	1,041	יתרת חובות פגומים
172	103	85	18	19	19	-	50	38	12	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
2	1	1	-	-	-	-	1	1	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ¹
13,500	6,996	6,005	991	2,361	1,715	646	4,143	3,173	970	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ¹
11,492	5,960	5,132	828	1,886	1,474	412	3,646	2,888	758	יתרת פיקדונות הציבור לוסף תקופת הדיווח
12,535	6,940	5,849	1,091	1,826	1,364	462	3,769	2,912	857	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{1,2}
15,183	7,462	6,108	1,354	3,748	1,798	1,950	3,973	2,215	1,758	יתרת נכסי סיכון לוסף תקופת הדיווח ²
14,178	6,596	5,345	1,251	3,789	1,721	2,068	3,793	1,922	1,871	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{1,3}
14,288	10,607	7,008	3,599	1,321	1,132	189	2,360	2,203	157	פיצול הכנסות ריבית, נטו:
288	119	104	15	72	46	26	97	69	28	- מרווח מפעילות מתן אשראי *
11	2	1	1	3	3	-	6	5	1	- מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
19	9	9	-	-	2	(2)	10	9	1	- אחר *
318	130	114	16	75	51	24	113	83	30	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש
 1. יתרה ממוצעת תחושב על בסיס יתרות לוסף רבעון למעט יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות הציבור המחושבת על בסיס ממוצע יומי.
 2. נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
 3. נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

א. חובות¹ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים - הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2018						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
במיליוני ש"ח						
297	-	297	68	42	187	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017
117	-	117	76	6	35	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(172)	-	(172)	(92)	(1)	(79)	מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
59	-	59	37	1	21	מחיקות חשבונאיות נטו
(113)	-	(113)	(55)	-	(58)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2018
301	-	301	89	48	164	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
45	-	45	3	-	42	
ליום 31 בדצמבר 2017						
305	-	305	41	38	226	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016
56	-	56	65	4	(13)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(113)	-	(113)	(65)	-	(48)	מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
49	-	49	27	-	22	מחיקות חשבונאיות נטו
(64)	-	(64)	(38)	-	(26)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017
297	-	297	68	42	187	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
47	-	47	3	-	44	
ליום 31 בדצמבר 2016						
222	-	222	25	33	164	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015
98	-	98	34	6	58	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(73)	-	(73)	(34)	(2)	(37)	מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
58	-	58	16	1	41	מחיקות חשבונאיות נטו
(15)	-	(15)	(18)	(1)	4	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016
305	-	305	41	38	226	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
52	-	52	2	-	50	

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

א. חובות¹ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים- הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות, ועל החובות בגינם היא חושבה:

ליום 31 בדצמבר 2018					
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי
10,518	368	10,150	192	8	9,950
14,258	-	14,258	4,413	9,251	594
9,337	-	9,337	-	9,251	86
24,776	368	24,408	4,605	9,259	10,544
126	-	126	9	-	117
130	-	130	77	48	5
48	-	48	-	* 48	-
256	-	256	86	48	122

יתרת חוב רשומה של חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור

סך הכל חובות

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

ליום 31 בדצמבר 2017					
11,523	522	11,001	178	40	10,783
13,924	-	13,924	4,248	9,011	665
9,092	-	9,092	-	9,010	82
25,447	522	24,925	4,426	9,051	11,448
141	-	141	5	-	136
109	-	109	60	42	7
44	-	44	-	* 42	2
250	-	250	65	42	143

יתרת חוב רשומה של חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור

סך הכל חובות

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו. * כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 33 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 32 מיליון ש"ח).

באורים לזיכרון הנספחים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:
ג. חובות¹
1. איכות אשראי ופיקורים.

ליום 31 בדצמבר 2017						ליום 31 בדצמבר 2018					
חובות לא פגומים- מידע נוסף			בעייתיים ²			חובות לא פגומים-מידע נוסף			בעייתיים ²		
בפיגור של 30 ימים ⁵ ויותר ⁴	בפיגור של 90 ימים ⁵ או יותר ⁴	סך הכל	פגומים ³	לא פגומים	לא בעייתיים	בפיגור של 30 ימים ⁵ ויותר ⁴	בפיגור של 90 ימים ⁵ או יותר ⁴	סך הכל	פגומים ³	לא פגומים	לא בעייתיים
3	-	1,827	16	9	1,802	3	-	1,836	16	3	1,817
4	-	1,126	16	5	1,105	2	-	1,021	18	5	998
-	-	2,039	-	40	1,999	-	-	1,773	40	-	1,733
18	1	6,454	245	156	6,053	40	1	5,913	192	69	5,652
25	1	11,446	277	210	10,959	45	1	10,543	266	77	10,200
10	45	9,051	6	46	8,999	14	59	9,259	4	59	9,196
28	14	4,426	8	21	4,397	21	17	4,605	15	38	4,552
63	60	24,923	291	277	24,355	80	77	24,407	285	174	23,948
-	-	215	-	-	215	-	-	153	-	-	153
63	60	25,138	291	277	24,570	80	77	24,560	285	174	24,101
-	-	2	-	-	2	-	-	1	-	-	1
-	-	307	-	-	307	-	-	215	-	-	215
-	-	309	-	-	309	-	-	216	-	-	216
63	60	24,925	291	277	24,357	80	77	24,408	285	174	23,949
-	-	522	-	-	522	-	-	368	-	-	368
63	60	25,447	291	277	24,879	80	77	24,776	285	174	24,317

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח ויזירות ערך שישאלו.
2. סיכון אשראי פסום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לזכות בגין הוצאת לידור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיקור המאמת בפיגור של 90 ימים או יותר.
3. ככלל, חובות פגומים אינם צבויים הנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסומנים שאורגנו מחדש ראה באור 27.ב.2.2.2 לחלק.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, אגריס הכנסות ריבית.
5. צבויים הכנסות ריבית, חובות בפיגור של 30 עד 89 ימים בסך 10 מיליון ש"ח (נכון ליום 31 בדצמבר 2017 - 11 מיליון ש"ח) סומו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לזיכרון (נכון ליום 7 בדצמבר 2017 - 7 מיליון ש"ח) (נכון ליום 31 בדצמבר 2017 - 7 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של ליותר, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע תועד פרעונה.

תמכב: מעב הפיקור מטופל באופן שוטף ומהווה אחת האידי-קיציות המרכזיות לא כוחת האשראי.

באורים לזיכרון הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

כספים מדוחים

הרכב באוחד:

ג. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):

2.2. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	
	יתרה	מזדה: נרשמו על בסיס מזומן ³	יתרה	מזדה: נרשמו על בסיס מזומן ³	יתרה	מזדה: נרשמו על בסיס מזומן ³
ממוצעת של חובות פגומים ²	13	-	18	-	27	-
הכנסות של ריבית שנרשמו ³	-	-	15	-	24	-
הכנסות של ריבית שנרשמו ³	-	-	2	-	1	1
מזומן ⁴	2	2	2	2	2	2
סך הכל מסתרי	19	-	16	-	227	270
מזדה: נרשמו על בסיס מזומן ³	199	2	207	2	207	3
מזדה: נרשמו על בסיס מזומן ³	5	-	8	-	2	-
מזומן ⁴	8	2	2	2	8	4
סך הכל	212	4	217	4	217	7

במיליוני ש"ח

פעילות לזיום בישראל ציבור- מסתרי

- 1. בינוי ונדל"ן - בינוי
- 2. בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
- 3. שירותים פיננסיים
- 4. מסתרי אחר
- 5. **סך הכל מסתרי**
- 6. אנשים פרטיים - הזוואות לזיון
- 7. אנשים פרטיים - אחר
- 8. **סך הכל**

1. אשראי לציבור, אשראי לתמשלות ופקדונות בנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וזירות ערך שנשאלו.
2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
3. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בגין התקופה בו החוב סווג כפגום.
4. אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 30 מיליון ש"ח (בשנת 2017 - 24 מיליון ש"ח, בשנת 2016 - 27 מיליון ש"ח).
5. בבנק אין חובות בעייתיים ביתרות האשראי לממשלה ופקדונות בבנקים.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

- ב. חובות¹ (המשך)
 2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):
 2.3 חובות בעייתיים בארגון מחדש:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018	
יתרת חוב רשומה		יתרת חוב רשומה	
אובר	אובר	אובר	אובר
בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ²	בפיגור של 90 ימים או יותר ²	בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ²	בפיגור של 90 ימים או יותר ²
סך הכל ³		סך הכל ³	סך הכל ³
9	5	4	10
1	-	1	5
-	-	-	40
63	31	32	32
73	36	37	87
-	-	-	-
8	2	6	12
81	38	43	99
			16
			83

במיליוני ש"ח

פעילות לזיום בישראל ציבור- מסחרי

- בינוי ונדל"ן - בינוי
 בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
 שירותים פיננסיים
 מסחרי אחר
סך הכל מסחרי

- אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
 אנשים פרטיים - אחר
סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וני"ח ערך שנשאלו.
 2. אובר הכנסות ריבית.
 3. נכלל בחובות פגומים.
 4. בבנק אין חובות בעייתיים ביתרות האשראי לממשלה ופקדונות בבנקים.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוזן:
 ג. חובות¹ (המשך)

1. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך):
- 2.4. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך):

יתרת חוב	בשנת 2016		בשנת 2017		בשנת 2018	
	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש
במיליוני ש"ח	-	-	4	4	9	9
1	1	4	-	-	-	-
1	1	2	40	40	40	2
11	11	24	34	26	5	41
13	13	32	38	37	54	55
-	-	-	-	-	-	-
5	5	122	6	6	12	12
18	18	154	44	44	66	66
						738

ארגונים מחדש שכשלו³

יתרת חוב	בשנת 2016		בשנת 2017		בשנת 2018	
	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים
במיליוני ש"ח	-	-	3	3	-	1
-	-	-	2	2	-	1
-	-	8	1	10	-	16
-	-	8	-	16	3	18
-	-	44	-	72	-	265
3	52	1	88	3	283	

1. אשראי לציבור, אשראי לזמנאות ופקודות בבינקים (למעט פקודות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו.
2. בבנק אין חובות בעייתיים בריחוק האשראי, לממשלה ופקודות בבינקים.
3. חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הפכו לחובות בפיגור.

פעילות לזיום בישראל ציבורי- מסחרי
 בינוי ונדל"ן - בינוי
 בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
 שירותים פיננסיים
 מסחרי אחר
סך הכל מסחרי
 אנשים פרטיים - הלואות לדיור
 אנשים פרטיים - אחר
סך הכל

פעילות לזיום בישראל ציבורי- מסחרי
 בינוי ונדל"ן - בינוי
 בינוי ונדל"ן - פעילות נדל"ן
 שירותים פיננסיים
 מסחרי אחר
סך הכל מסחרי
 אנשים פרטיים - הלואות לדיור
 אנשים פרטיים - אחר
סך הכל

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. חובות¹ (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור³

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV)², סוג החזר וסוג הריבית:

ליום 31 בדצמבר 2018			
יתרת הלוואות לדיור			
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	מזה:	מזה:	סך הכל במיליוני ש"ח
	ריבית משתנה	בולט ובלון	
380	4,357	206	7,846
147	932	30	1,413
-	-	-	-
<u>527</u>	<u>5,289</u>	<u>236</u>	<u>9,259</u>

שיעבוד ראשון:

שיעור מימון - עד 60%

- מעל 60%

שיעבוד שני או ללא שיעבוד

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017			
יתרת הלוואות לדיור			
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	מזה:	מזה:	סך הכל במיליוני ש"ח
	ריבית משתנה	בולט ובלון	
393	4,190	256	7,639
91	961	47	1,412
-	-	-	-
<u>484</u>	<u>5,151</u>	<u>303</u>	<u>9,051</u>

שיעבוד ראשון:

שיעור מימון - עד 60%

- מעל 60%

שיעבוד שני או ללא שיעבוד

סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פקדונות בבנק ישראל).
2. היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. שיעור המימון (LTV) כהגדרתו בהוראות הדיווח לפיקוח 876. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת.
3. לא כולל קבוצת רכישה.

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
 סכומים מדווחים
 ההרכב במאוחד:

1. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה (המשך)
 1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		
סיכון אשראי לציבור שנרכש		
	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי לציבור
מזה: אשראי בעייתי	שנרכש השנה	שנרכש השנה
במיליוני ש"ח		
5	-	1,045
5	-	1,045

אנשים פרטיים - אחר
 סך הכל סיכון אשראי לציבור

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
סיכון אשראי לציבור שנרכש		
	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי לציבור
מזה: אשראי בעייתי	שנרכש השנה	שנרכש השנה
במיליוני ש"ח		
4	-	1,269
4	-	1,269

אנשים פרטיים - אחר
 סך הכל סיכון אשראי לציבור

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

1. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה (המשך)

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

ליום 31 בדצמבר 2018					
עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם		עסקאות סינדיקציה שזמו אחרים			
חלקן של התאגיד הבנקאי		חלקם של אחרים		חלקן של התאגיד הבנקאי	
עסקאות סינדיקציה שזמו אחרים	חלקן של התאגיד הבנקאי	עסקאות סינדיקציה שזמו אחרים	חלקן של התאגיד הבנקאי	עסקאות סינדיקציה שזמו אחרים	חלקן של התאגיד הבנקאי
סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי לציבור	אשראי לציבור	אשראי לציבור במיליוני ש"ח
0	0	60	0	116	0
-	-	60	-	116	-
				סך הכל מסחרי	
				סך הכל סיכון אשראי לציבור	

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לאורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

1. בשנים 2017 ו-2018 לא בוצעו עסקאות מכירת אשראי על ידי הבנק.

2. בשנת 2017 הבנק לא יזם ולא נכנס להשתתפות בעסקאות סינדיקציה שזמו אחרים.

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל אשראי של לווה:

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2018			תקרת האשראי ללווה (באלפי ש"ח)	
סיכון אשראי חוץ מאזני* 1,3	1 אשראי	2 מספר לווים	סיכון אשראי חוץ מאזני* 1,3	1 אשראי	2 מספר לווים		
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		מ-	עד-
90	98	38,078	90	112	42,027	10	0
183	341	35,014	180	274	30,637	20	10
358	776	37,950	366	721	36,441	40	20
450	1,321	31,223	456	1,306	30,755	80	40
264	1,082	12,231	272	1,335	14,528	150	80
186	1,201	6,184	178	1,296	6,732	300	150
249	2,892	6,816	242	2,821	6,661	600	300
382	4,324	5,484	436	4,500	5,752	1,200	600
215	1,547	1,146	257	1,659	1,241	2,000	1,200
333	1,333	592	297	1,305	572	4,000	2,000
510	1,109	271	484	1,047	263	8,000	4,000
1,185	1,640	207	1,026	1,611	193	20,000	8,000
1,240	1,701	103	1,055	1,445	88	40,000	20,000
3,377	4,280	104	2,735	4,160	90	200,000	40,000
700	1,190	7	458	977	5	400,000	200,000
636	182	2	-	-	-	800,000	400,000
10,358	25,017	175,412	8,532	24,569	175,985		

* סווג מחדש.

1. האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה, ובתוספת שווי הוגן של מכשירים נגזרים בסך 161 מיליון ש"ח ו-92 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2017, בהתאמה.
2. מספר לווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.

באור 27 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים

ד. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף שנה

מאוחד והבנק	
ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018
במיליוני ש"ח	

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ¹	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ¹
-	81	1	117
6	269	5	264
3	2,719	3	1,980
27	1,210	22	1,162
1	1,138	1	1,155
3	1,529	3	1,499
7	4,747	9	3,709
-	1,456	1	1,020

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

אשראי תעודות
 ערביות להבטחת אשראי
 ערביות לרוכשי דירות
 ערביות והתחייבויות אחרות
 מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
 מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות
 בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
 התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר
 ועדיין לא ניתן*
 התחייבויות להוצאת ערביות*

* סוג מחדש.

1. יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

באורים לדוחות הנספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 28 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האמדה
סכומים מדווחים

ההרכב במאות:

סך הכל	פריטים שאינם נספיים ²	1 מטבע חוץ				מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	במיליוני ש"ח
9,440	-	18	473	203	3	8,743	
5,583	224	4	166	1,526	1,234	2,429	
568	-	-	-	-	-	568	
24,152	191	53	131	1,364	4,490	17,923	
241	241	-	-	-	-	-	
642	129	3	42	422	1	45	
622	24	-	-	18	3	577	
68	68	-	-	-	-	-	
41,316	877	78	812	3,533	5,731	30,285	
31,905	191	331	1,036	5,114	887	24,346	
319	-	3	20	199	-	97	
3,637	-	-	-	-	2,333	1,304	
482	131	1	47	248	8	47	
2,475	9	-	3	7	700	1,756	
38,818	331	335	1,106	5,568	3,928	27,550	
2,498	546	(257)	(294)	(2,035)	1,803	2,735	
		262	254	1,765	(682)	(1,599)	
		-	55	199	-	(254)	
		-	(27)	125	-	(98)	
		5	(12)	54	1,121	784	
		-	81	210	-	(291)	
		-	100	1,279	-	(1,379)	

נכסים
מזומנים ופקדונות בנקים
פירות ערך
פירות ערך שנגשלו
אשראי לציבור, נטו³
בנינים וציוד
נכסים בגין מכשירים נגזרים
נכסים אחרים
נכסים המוחזקים למכירה
סך כל הנכסים

התחייבויות
פקדונות הציבור
פקדונות מבנקים
כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות
הפרש

השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
סך הכל כללי

אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהווה)
אופציות מחוץ לכסף נטו (ערך נקוב מהווה)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.
2. לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרטי לא נספ'.
3. לאתר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר ליחסו ליבסיס האמדה.

באורים לדוחות הנספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 28 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי ביססי הצמדה (המשך)
סכומים מדווחים

ההרכב באוחדי:

ליום 31 בדצמבר 2017					
פרטים שאינם נספיים ²	מטבע חוץ ¹			מטבע ישראלי	
	אמרי	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד במיליון ש"ח
סך הכל	אמרי	אירו	דולר ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד במיליון ש"ח
8,226	15	36	321	6	7,840
7,032	373	582	1,350	1,123	3,394
816	-	-	-	-	816
24,675	58	127	1,518	4,473	18,349
-	-	-	-	-	-
280	-	-	-	-	-
325	4	39	93	-	134
538	-	2	3	2	500
-	-	-	-	-	-
41,892	450	786	3,285	5,604	31,033
32,752	157	413	1,021	1,112	25,058
119	-	2	5	-	57
1	-	-	-	-	1
3,559	-	-	-	2,256	1,303
462	56	3	58	1	263
2,486	9	-	5	660	1,812
39,379	222	418	1,084	4,029	28,494
2,513	512	32	(298)	1,575	2,539
		(28)	379	(77)	(1,958)
		-	(54)	-	(110)
		-	(40)	-	(77)
		4	118	1,498	394
		-	(27)	-	(222)
		-	(182)	-	(293)

נכסים

מזומנים ופקדונות בבנקים
 נכסים ערך
 נכסים ערך שמשאלו
 אשראי לציבור, נטו³
 אשראי לממשלה
 בנינים וציוד
 נכסים בגין מכשירים נגזרים
 נכסים אחרים
 נכסים המוחזקים למכירה
 סך כל הנכסים

התחייבויות

פקדונות הציבור
 פקדונות ממשלה
 פקדונות הממשלה
 כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב
 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
 התחייבויות אחרות
 סך כל ההתחייבויות

הפרש

השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:

מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
 אופציות בכסף נטו (במונחי נכס ביססי)
 אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס ביססי)
 סך הכל כללי

אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהווה)
 אופציות מחוץ לכסף נטו (ערך נקוב מהווה)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.
 2. לרבות מכשירים נגזרים שהביסס שלהם מתייחס לפריט לא נכסי.
 3. לאחר ניכוי הפרשות לרפס"ד אשר יוחסו לביססי הצמדה.

באורים לדוחות הנכספים ליום 31 בדצמבר 2018

באר 29 - נכסים והתחייבויות לפי בסיס האצמדה ולפי תקופות לפרעון¹ (המשך)
 סכומים מדווחים

א. ההרכב במאוחד² :

ליום 31 בדצמבר 2017
תדרימי מזומנים עתידיים חוזיים אפויים

שיעור תשואה חוזי ⁶	סך הכל	יתרה מאזיגית ⁴	סך הכל תדרימי פרעון ⁵	מזומנים	מעל עשרה שנה	מעל עשר עד עשרים שנה	מעל עשר ועד חמש שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים	מעל שניים עד שלוש שנים	מעל שנה עד שנתיים שנים	מעל שנה עד שנתיים שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל 3 חודשים עד שנה	עם דרישה ועד חודש 3 חודשים	סך הכל
2.69%	41,158	1,286	45,245	1,314	5,891	5,501	1,628	2,414	3,247	3,551	5,166	3,493	13,040			
1.31%	39,157	11	39,555	102	165	1,248	808	1,049	1,695	1,876	4,671	4,389	23,552			
	2,001	1,275	5,690	1,212	5,726	4,253	820	1,365	1,552	1,675	495	(896)	(10,512)			
3.80%	24,525	1,001	27,735	1,045	4,270	4,266	1,257	1,698	2,274	3,108	3,637	2,520	3,660			
1.37%	32,595	-	32,738	-	-	172	302	221	417	899	4,169	3,680	22,878			

1. בבאר זה מוצגים תדרימי המזומנים העתידיים החוזיים האפויים בגין סעיף הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות המתחרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחזיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
2. ראה באר 1.א.
3. לא מכלול מט"י צמוד למטבע חוץ.
4. כפי שנוגדה בבאר 28 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס האצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזיגיים בגין נזרים, שאינם מסולקים נטו.
5. נכסים ללא תקופת פרעון מולל נכסים בסך 387 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (ליום 31 בדצמבר 2017 - 240 מיליון ש"ח).
6. שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנוכה את תדרימי המזומנים העתידיים האפויים המוצגים בבאר זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזיגית שליו.

באור 30א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לגבי מכשירים פיננסיים הנמדדים במאזן ו/או ברווח והפסד לפי שווי הוגן - ראה פירוט בבאור 30ב. לגבי המכשירים הפיננסיים האחרים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים (למעט כתבי התחייבויות נדחים סחירים). לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצרפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה בספרים לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ג. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

מזומנים - היתרה המאזנית הינה השווי ההוגן.

פקדונות בבנקים - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך - ניירות ערך שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק, למעט מניות לא סחירות אשר מוצגות לפי עלות (אשר הינה אומדן לשווי הוגן) ראה פירוט בבאור 30ב.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח. כל קבוצה פולחה לקטגוריות לפי בסיסי הצמדה ותקופות לפרעון. כמו כן, בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלו הונו בשיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

בנוסף, נעשתה חלוקה לקטגוריות נוספות שמשקפת את רמת הסיכון הגלומה באשראי שניתן לאוכלוסיות שונות, המשתקפת בשיעורי היוון שונים בהתאם למידת הסיכון. השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי. בנוסף לכך, בוצעה גם בדיקת רגישות של אומדן השווי ההוגן של החובות הבעייתיים לשיעורי ריבית הניכיון. הבדיקה העלתה כי תוספת של 1% לריבית הניכיון בעלת השפעה זניחה על אומדן השווי ההוגן של החובות הבעייתיים ליום 31 בדצמבר 2018.

פקדונות הציבור, פקדונות מבנקים, פקדונות מהממשלה - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים במועד הדיווח.

כתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק יכול לגייס כתבי התחייבות דומים ביום הדיווח.

כתבי התחייבות נדחים סחירים - לפי שווי השוק בבורסה.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי, התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה המאזנית מהווה קירוב לשווי ההוגן, שכן תנאי העסקות שבמאזן אינן שונים מהותית מתנאי עסקאות דומות ביום הדיווח.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק העיקרי. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב).

ראה גם פירוט בבאור 25.

באור 30 - פריטים הנמדדים במאזן בשווי הוגן

סכומים מדווחים

יתרות על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2017				ליום 31 בדצמבר 2018				פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים	מחירים מצוטטים	מחירים מצוטטים	מחירים מצוטטים	מחירים מצוטטים	מחירים מצוטטים	מחירים מצוטטים	מחירים מצוטטים	א.
בשוק פעיל אחרים (רמה 1)	בשוק פעיל אחרים (רמה 2)	בשוק פעיל אחרים (רמה 3)	בשוק פעיל אחרים (רמה 3)	בשוק פעיל אחרים (רמה 1)	בשוק פעיל אחרים (רמה 2)	בשוק פעיל אחרים (רמה 3)	בשוק פעיל אחרים (רמה 3)	
מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	במיליוני ש"ח
13	-	-	13	-	-	-	-	נכסים
1,013	-	-	1,013	786	-	-	786	פקדונות בבנקים
								אשראי לציבור ¹
								ניירות ערך זמינים למכירה:
3,293	35	803	2,455	2,811	36	970	1,805	אג"ח של ממשלת ישראל
1,080	361	719	-	218	-	218	-	אג"ח של ממשלות זרות
328	-	-	328	346	-	25	321	אג"ח של מוסדות פיננסיים בישראל
146	13	133	-	224	32	181	11	אג"ח של מוסדות פיננסיים זרים
65	-	65	*	63	-	59	4	אג"ח מגובי נכסים (ABS)
808	104	230	*474	831	33	244	554	אג"ח של אחרים בישראל
164	-	15	149	200	-	16	184	אג"ח של אחרים זרים
89	-	-	89	72	-	-	72	מניות ²
								ניירות ערך למסחר:
862	-	-	862	583	-	-	583	אג"ח של ממשלת ישראל
20	-	20	-	-	-	-	-	אג"ח של ממשלות זרות
11	-	-	11	36	-	-	36	אג"ח של מוסדות פיננסיים בישראל
30	-	-	30	28	-	-	28	אג"ח של אחרים בישראל
15	-	-	15	19	-	-	19	אג"ח של אחרים זרים
19	-	-	19	15	-	-	15	מניות
								נכסים בגין מכשירים נגזרים:
3	3	-	-	2	1	1	-	חוזי שקל - מדד
124	-	124	-	187	-	187	-	חוזי ריבית אחרים
143	40	91	12	324	53	261	10	חוזי מטבע חוץ
55	-	-	55	129	34	-	95	חוזים בגין מניות
-	-	-	-	7	-	-	7	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
8,281	556	2,200	5,525	6,881	189	2,162	4,530	סך הכל נכסים
								התחייבויות
897	-	-	897	761	-	-	761	פקדונות הציבור ¹
								התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
4	3	1	-	8	6	2	-	חוזי שקל - מדד
138	-	138	-	190	-	190	-	חוזי ריבית אחרים
264	-	252	12	153	-	143	10	חוזי מטבע חוץ
56	-	-	56	131	-	35	96	חוזים בגין מניות
								התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
-	-	-	-	7	-	-	7	המעו"ף
1,198	-	-	1,198	1,166	-	-	1,166	התחייבויות אחרות ³
2,557	3	391	2,163	2,416	6	370	2,040	סך הכל התחייבויות

* סווג מחדש.

1. השאלת ניירות ערך סחירים.

2. מניות וניירות ערך שלא מתקיים לגביהם שווי זמין ואשר מוצגים לפי עלות הינם בסך 137 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2017 - 102 מיליון ש"ח).

3. מכירת ניירות ערך בחסר.

ב. פריטים הנמדדים במאזן בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

אשראי פגום שגביתו מותנת בביטחון מסתכם בסך 75 מיליון ש"ח (31.12.17 - 45 מיליון ש"ח) ומדרג שווי הוגן הינו רמה 3.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 30ג - שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
 סכומים מדווחים
 יתרות על בסיס מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2018	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	העברות מרמה 3	העברות אל רמה 3	מכירות וסליקות	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו, שמומשו וטרם מומשו שנכללו:		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017
						ברוח כולל אחר בהון	ברוח והפסד	
-	36	-	-	(2)	-	(1)	4	35
-	-	-	-	(371)	-	-	10	361
1	32	(8)	23	-	3	(1)	2	13
(5)	33	(22)	-	(57)	10	(8)	6	104
-	-	-	-	-	-	-	-	-
(1)	1	-	-	-	-	-	(2)	3
36	53	-	-	(40)	17	-	36	40
34	34	-	-	-	-	-	34	-
65	189	(30)	23	(470)	30	(10)	90	556
2	6	-	5	(1)	-	-	(1)	3
2	6	-	5	(1)	-	-	(1)	3

במיליוני ש"ח

בנסים

- 1. ניריות ערך זמינים למכירה:
- אג"ח של ממשלת ישראל
- אג"ח של ממשלות זרות
- אג"ח של מוסדות פיננסיים זרים
- אג"ח של אחרים בישראל
- אג"ח של אחרים זרים

- 2. נכסים בגין מכשירים נגזרים:
- חוזי שקל - מדד
- חוזי מטבע חוץ
- חוזים בגין מניות

- 3. סך הכל נכסים
- מתחייבויות
- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
- חוזי שקל - מדד
- סך הכל התחייבויות

- 1. רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאין מריבית". רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף "התאמות בגין האגת רי"ת ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
- 2. נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאין מריבית".
- 3. העברות מרמה 2 לרמה 3 נובעות מהעדר נתונים נגיפים מהשק בתקופת המדידה לעומת קיומם של נתונים נגיפים מהשק בתקופה הקודמת. העברות מרמה 3 לרמה 2 מבטות ממצב הפוך.

באורים לזיכרון הנספחים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 30 ד3 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכלל ברמה 3

סכומים מדווחים

1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

במיוחד:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 31 בדצמבר 2018		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	נכסים
מוצע משוקלל	שווי הוגן במיליוני ש"ח	מוצע משוקלל	שווי הוגן במיליוני ש"ח			
89.89	4,44-117.62	44	10.43	4,44-54.10	2	מחיר
21.10%	21.10%	4	21.10%	21.10%	4	שער הון
-	-	-	92.3	92.3	16	מחיר
0.21%	0.86%-(0.11%)	3	0.42%	0.15%-1.29%	1	שער הון
0.41%	0.08%-0.58%		0.75%	0.75%-0.75%		סיכון אשראי צד (CVA) נגד
1.45%	0.08%-10.03%	40	0.57%	0.08%-7.67%	53	סיכון אשראי צד (CVA) נגד
		-	0.75%	0.75%-0.75%	34	סיכון אשראי צד (CVA) נגד
		91			110	היוון תזרים מזומנים
		3	0.11%	0.45%-(0.18%)	6	שער הון
		3			6	היוון תזרים מזומנים

* כאשר השורה כוללת מספר מכשירים, מוצג הטוחם בין המכשיר עם הנתון המינימלי למכשיר עם הנתון המקסימלי.
 ** בסטף, בנספח, ק"י מים אג"ח לא סחירות בסך של 79 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017 - 465 מיליון ש"ח) אשר הוערכו על ידי גורם ציטוט חיצוני ואין בידי הבנק את הנתונים הלא נצפים המשמעותיים אשר שמשו לזיכרון השווי ההוגן. בצד התחייבויות ליום 31 בדצמבר 2018 אין יתריות אשר הוערכו על ידי גורם ציטוט חיצוני (ליום 31 בדצמבר 2017 - אין יתריות אשר הוערכו על ידי גורם ציטוט חיצוני).

התחייבויות
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
 חוזי שקל - מדד
סך הכל התחייבויות**

באור 30ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)
 סכומים מדווחים

2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2018		
שווי הוגן			
במיליוני ש"ח			
		נכסים	טכניקת הערכה
		אשראי פגום שגבייתו מותנת בבטחון	שמאויות כולל מקדמים למימוש מהיר והערכת שווי
45	75		

3. מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

טכניקת ההערכה העיקרית המשמשת את הבנק למדידת שווי הוגן של נכסים והתחייבויות ברמה 3 הינה היוון תזרים מזומנים. תזרים המזומנים העתידי של המכשיר נלקח מתוך ההסכם עם הצד הנגדי, כאשר שיעור ההיוון מגלם את הסיכון הטמון במכשיר. שיעור ההיוון אשר משמש להיוון התזרים הינו שילוב של ריבית חסרת סיכון שהינו נתון נצפה מהשוק כגון: ריבית בנק ישראל, ליבור או ריבית מאג"ח מדינת ישראל בשילוב עם הערכת פרמיית הסיכון על פי הנחות הבנק.

עלייה משמעותית בפרמיית הסיכון לעומת הנחות הבנק, עלולה לגרום לקיטון בשווי ההוגן של המכשיר ולהפחתה בהון הבנק. באג"ח של מוסדות פיננסיים זרים שיעור ההיוון כולל הערכה להסתברות לכשל משוקלל של מדינת ישראל ושל הבנק המנפיק. הנתון הלא נצפה המשמעותי אשר שימש במדידת שווי הוגן של אג"ח של אחרים בישראל הינו מחיר ושיעור ההיוון המגלם את הסיכון הטמון במכשיר.

בחוזי שקל - מדד שיעור ההיוון כולל מרכיב של צפיות אינפלציה עד שנה.

הבנק מיישם את הבהרת בנק ישראל על פיה במקרים בהם לא נמצאו נתונים נצפים מהשוק לאיכות האשראי של הצד הנגדי, חשיפת הבנק לאותו צד נגדי תסווג לדרוג ברמה 3.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 31 - בעלי עניין וצדדים קשורים של התאגיד הבנקאי והחברות המאוחדות שלו
סכומים מדווחים

א. יתרות עם צדדים קשורים (במאות)

31 בדצמבר 2018		בעלי עניין		מחזיקי מניות		בעלי שליטה ¹		אחרים ²		נושאי משרה ³		אחרים ⁴		מי שהיה בעל ענין בעת שנשתתף העסקה	
יתרה	הגבוהה במשך השנה ⁵	יתרה	הגבוהה במשך השנה ⁵	יתרה	הגבוהה במשך השנה ⁵	יתרה	הגבוהה במשך השנה ⁵	יתרה	הגבוהה במשך השנה ⁵	יתרה	הגבוהה במשך השנה ⁵	יתרה	הגבוהה במשך השנה ⁵	יתרה	הגבוהה במשך השנה ⁵
65	104	40	40	40	40	104	104	76	91	10	10	10	10	1	90
אשראי לציבור		אשראי לציבור		אשראי לציבור		אשראי לציבור		אשראי לציבור		אשראי לציבור		אשראי לציבור		אשראי לציבור	
הפרשה להפסדי אשראי ⁹	-	8	5	8	5	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
אשראי לציבור, נטו	65	35	35	35	35	104	104	75	90	10	10	10	10	90	90
נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	10	10
התחייבויות															
פקדונות האצבור	1	77	24	24	121	77	77	16	89	7	5	7	16	89	89
פקדונות מבנקים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ¹	1	-	-	-	-	1	1	-	6	-	-	-	-	6	6
התחייבויות אחרות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	18	-	-	-	-
כתבי התחייבויות נדחים	-	-	-	-	-	-	-	208	215	-	-	-	-	-	-
מניות (כלול בהן) ⁶	1,190	1,224	573	573	589	1,224	1,190	105	108	-	-	-	105	108	108
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים	-	3	-	-	-	3	3	-	-	3	3	-	-	-	-
חוץ מאזניים ⁷	-	-	-	-	-	-	-	-	20	3	3	-	-	-	-
חוץ מאזניים ⁷	-	-	-	-	-	-	-	-	20	3	3	-	-	-	-

1. מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם.
2. לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהליו הכללי.
3. נושא משרה לרבות בני משפחה קרובים שלהם.
4. תאגידים, שאדם או תאגיד שנקלל באחת התבוצות של בעלי עניין, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מטוח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
5. על בסיס יתרת שהיו בכל סופי החודשים.
6. אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהן הבנק.
7. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
8. כולל סיווג חוב של צד קשור כחוב בעייתי.
9. הפרישה להפסדי אשראי קבוצתית.

באורים לזיכרון הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באור 31 - בעלי עניין וצדדים קשורים של התאגיד הבנקאי והחברות המאוחדות שלו (המשך)
סכומים מדווחים

א. יתרות עם צדדים קשורים (במאוחד) (המשך)

31 בדצמבר 2017		בעלי עניין		מחזיקי מניות					
		נושאי משרה ³		אחרים ²					
		אחרים ⁴		בעלי שליטה ¹					
מי שהיה בעל ענין בעת שנעשתה העסקה	מחזיקי מניות	אחרים ⁴	נושאי משרה ³	אחרים ²	בעלי שליטה ¹				
היתרה הגבוהה במשך השנה ⁵	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה במשך השנה ⁵	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה במשך השנה ⁵	יתרה לתאריך המאזן				
-	-	130	91	6	73	40	106	104	104
-	-	1	1	-	8	6	-	-	-
-	-	129	90	6	61	34	106	104	104
-	-	10	3	-	-	-	-	-	-
-	-	126	89	9	498	121	86	1	1
-	-	4	3	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	20	14	-	-	-	-
-	-	215	215	-	-	-	-	-	-
-	-	106	106	-	576	576	1,197	1,197	1,197
-	-	14	12	3	3	-	1	1	1

נכסים

אשראי לציבור

הפרשה להפסדי אשראי⁹

אשראי לציבור, נטו

נכסים בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות

פקודנות הציבור

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות

כתבי התחייבויות נדחים

מניות (כלול בהן)⁶

סיכון אשראי במכשירים פיננסיים

חוץ מאזניים⁷

1. מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם.
2. לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי לעמות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי.
3. נושאי משרה לרבות בני משפחה קרובים שלהם.
4. תאגידים. שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי עניין. מחזיק 25% או יותר מרמן המניות המופק שלהם או מנחם התאגיד בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
5. על בסיס יחידת בעלי עניין וצדדים קשורים בהן הבנק.
6. אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהן הבנק.
7. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים. כפי שחושב לצורך מדידת החבות של לווה.
8. מול סווג חוב של צד קשור כחוב בעייתי.
9. הפרשה להפסדי אשראי קבוצתית.

באור 31 - בעלי עניין וצדדים קשורים של התאגיד הבנקאי והחברות המאוחרות שלו (המשך)

סכומים מדווחים

ב. תמצית תוצאות עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (במאוחד)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק חברות מוחזקות	בעלי עניין				
	מחזיקי מניות				
	אחרים ⁴	נושאי משרה ³	אחרים ²	בעלי שליטה ¹	
	במיליוני ש"ח				
-	(6)	-	1	4	5 הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
-	-	-	(1)	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	9	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית
-	(2)	(25)	-	-	6 הוצאות תפעוליות ואחרות
-	1	(25)	-	4	סך הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
-	(2)	-	(4)	3	5 הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
-	-	-	(6)	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	11	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית
-	(2)	(22)	-	-	6 הוצאות תפעוליות ואחרות
-	7	(22)	(10)	3	סך הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
-	(1)	-	2	4	5 הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
-	1	-	11	-	הכנסות בגין הפסדי אשראי
-	(19)	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית
-	(2)	(21)	-	-	6 הוצאות תפעוליות ואחרות
-	(21)	(21)	13	4	סך הכל

1. מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם.
2. לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי.
3. נושאי משרה לרבות בני משפחה קרובים שלהם.
4. תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי עניין, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
5. ראה ג. להלן.
6. ראה ד. להלן.

ג. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	2018	
במיליוני ש"ח			
9	9	7	בגין נכסים מאשראי לציבור
-	(7)	(2)	בגין התחייבויות על פקדונות הציבור
(4)	(5)	(6)	על כתבי התחייבות נדחים
5	(3)	(1)	סך כל הכנסות ריבית, נטו

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018

באר 31 - בעלי עניין וצדדים קשורים של התאגיד הבנקאי והחברות המאוחדות שלו (המשך)
סכומים מדווחים

ד. תממול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (במאות)

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
		מחזיקי מניות		מחזיקי מניות		מחזיקי מניות		מחזיקי מניות	
		2		1		2		1	
		אחרים	סך הכל	אחרים	סך הכל	אחרים	סך הכל	אחרים	סך הכל
		מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר
		מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
בעלי עניין המועסקים בבנק או מטעמו		-	-	-	-	-	-	-	-
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק		1	-	-	-	-	-	-	-
בעלי עניין אחרים שאינם מועסקים בבנק		-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל		1	-	-	-	-	-	-	-
בעלי עניין המועסקים בבנק או מטעמו		-	-	-	-	-	-	-	-
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק		4	21*	3	19*	1	1	1	1
בעלי עניין אחרים שאינם מועסקים בבנק		-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל		4	21	3	19	1	1	1	1
בעלי עניין המועסקים בבנק או מטעמו		-	-	-	-	-	-	-	-
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק		8	10	3	10	1	10	1	10
בעלי עניין אחרים שאינם מועסקים בבנק		-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל		8	10	3	10	1	10	1	10

* מהווה שבר נולדות, מזה: הטבות עובד לזמן קצר: 17 מיליון ש"ח (לשנת 2017 - 15 מיליון ש"ח, לשנת 2016 - 14 מיליון ש"ח) הטבות עם סיום העסקה: 4 מיליון ש"ח (לשנת 2017 - 4 מיליון ש"ח, לשנת 2016 - 4 מיליון ש"ח).

1. מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם.
2. לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי.
3. משאי משרה לרבות בני משפחה קרובים שלהם.
4. תאגידים, שאינם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי עניין. מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק של להם או מנחם ההצבעה בהם, או רשאי לטענת 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.

באור 31 - בעלי עניין וצדדים קשורים של התאגיד הבנקאי והחברות המאוחדות שלו (המשך)

ה. פרטים נוספים:

1. בהמשך לאישור והמלצת ועדת התגמול של הבנק מיום 19 באוקטובר 2014, אישר דירקטוריון הבנק ביום 30 באוקטובר 2014 להחיל את החלטת האסיפה הכללית של הבנק מיום 28 בנובמבר 2013, לאשר לדירקטורים החיצוניים בבנק וליתר חברי הדירקטוריון, למעט יו"ר הדירקטוריון, גמול זהה בסכומים המפורטים להלן (להלן: "**החלטת התגמול**"), על דירקטורים (למעט יו"ר הדירקטוריון), לרבות דירקטורים חיצוניים (להלן: "**דח"צים**"), בעלי שליטה וקרוביהם של בעלי השליטה בבנק, שימונו מעת לעת לכהונה כדירקטורים בבנק. סכומי התגמול שאושרו לדח"צים בבנק וליתר חברי הדירקטוריון, למעט יו"ר הדירקטוריון, בהתאם להחלטת האסיפה הכללית מיום 28 בנובמבר 2013, אשר יחולו גם ביחס לדירקטורים (למעט יו"ר הדירקטוריון), לרבות דח"צים, בעלי שליטה וקרוביהם שימונו מעת לעת לכהונה כדירקטורים בבנק, הינם כדלקמן: גמול שנתי בסך של 110,800 ש"ח וגמול השתתפות בשייבה בסך של 4,250 ש"ח. הגמול להשתתפות בשייבה ישולם לחברי הדירקטוריון עבור השתתפותם בשייבות הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון. בגין השתתפות בשייבה באמצעי תקשורת כאמור בסעיף 101 לחוק החברות, ישולם לדירקטורים גמול השתתפות בשייבור של 60% מגמול ההשתתפות בשייבה רגילה ובגין החלטה של הדירקטוריון או ועדותיו שתתקבל בלא התכנסות בפועל, ישולם לדירקטורים גמול השתתפות בשייבור של 50% מגמול השתתפות בשייבה רגילה. דירקטור זכאי לגמול השתתפות אם השתתף בשייבה כולה או ברובה. מועדי התשלום הינם בכפוף לאמור בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס - 2000. הסכומים הנ"ל יעודכנו ב- 1 בפברואר וב- 1 באוגוסט בכל שנה (להלן: "**יום השינוי**"), על פי שעור העלייה של המדד החדש שיפורסם לאחרונה לפני יום השינוי לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד אישור התגמול.
2. בהמשך לאישור ועדת התגמול מיום 7 בספטמבר 2014 ואישור דירקטוריון הבנק מיום 10 בספטמבר 2014, החליטה האסיפה הכללית של הבנק ביום 26 באוקטובר 2014 לאשר למר יצחק מנור, דירקטור בבנק ובעלה של הגב' רות מנור הנמנית על בעלי השליטה בבנק, גמול זהה לגמול של יתר חברי הדירקטוריון (לרבות הדירקטורים החיצוניים) ולמעט יו"ר הדירקטוריון, בסכומים כדלקמן: גמול שנתי בסך של 110,800 ש"ח וגמול השתתפות בשייבה בסך של 4,250 ש"ח. הגמול להשתתפות בשייבה ישולם למר מנור עבור השתתפותו בשייבות הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון. בגין השתתפות בשייבה באמצעי תקשורת כאמור בסעיף 101 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999, ישולם למר מנור גמול השתתפות בשייבור של 60% מגמול ההשתתפות בשייבה רגילה ובגין החלטה של הדירקטוריון או ועדותיו שתתקבל בלא התכנסות בפועל, ישולם למר מנור גמול השתתפות בשייבור של 50% מגמול השתתפות בשייבה רגילה. מר מנור זכאי לגמול השתתפות אם השתתף בשייבה כולה או ברובה. מועדי התשלום הינם בכפוף לאמור בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס - 2000 (להלן: "**תקנות התגמול לדח"צים**"). הסכומים הנ"ל יעודכנו ב- 1 בפברואר וב- 1 באוגוסט בכל שנה (להלן: "**יום השינוי**"), על פי שעור העלייה של המדד החדש שיפורסם לאחרונה לפני יום השינוי לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד אישור התגמול. ההחלטה בעניין אישור התגמול למר מנור הינה בתוקף ממועד מינויו של מר מנור כדירקטור בבנק על ידי דירקטוריון הבנק ביום 30 ביוני 2014.
3. לעניין התקשרות לרכישת פוליסת ביטוח נושאי משרה (D&O) ראה באור 16.ג.23.
4. לעניין אישור האסיפה הכללית של הבנק לכתב שיפוי לנושאי משרה בבנק ראה באורים 11.ג.23 ו-13.ג.23.
5. לעניין הסכמי היו"ר הדירקטוריון ומנכ"לית הבנק ראה באור 21.ג.1. ביום 16 באוגוסט, 2018 סיים מר ישראל טראו את תפקידו כמנכ"ל הבנק והחל מיום 17 באוגוסט, 2018 מכהנת הגב' שבי שמר כמנכ"לית הבנק. לעניין החלטת דירקטוריון הבנק, בהסכמה עם מר ישראל טראו, כי מר טראו יחדל לכהן כמנכ"ל הבנק ולעניין החלטת דירקטוריון הבנק למנות את הגב' שבי שמר, כמנכ"לית הבנק, במקום מר ישראל טראו, ראה באור 21.ג.1. כמו כן, חלו שינויים במספר נושאי משרה בבנק.

באור 32 – אירועים בתקופת הדו"ח ולאחר תאריך המאזן

- א. ביום 30 ביולי, 2017 התקבל בבנק מכתב מעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק.
- ביום 27 בנובמבר 2017 נמסרה לבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה:
1. נחתם ביום 27 בנובמבר 2017 הסכם בינם לבין בנק מזרחי (להלן: "ההסכם"), במסגרתו התחייבו להיענות בחיוב להצעת רכש חליפין מלאה, אשר בכפוף להתקיימותם של תנאים מתלים מסוימים המפורטים בהסכם, יפרסם בנק מזרחי לכלל בעלי המניות בבנק, לרכישת מלוא מניותיהם בבנק כנגד הקצאת מניות של בנק מזרחי (להלן: "הצעת הרכש"). לפי תנאי ההסכם, בתמורה להצעת הרכש תוקצנה לכל בעלי המניות בבנק מניות בבנק מזרחי בכמות אשר תשקף שווי של 60% מההון של הבנק (בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לתקופה המסתיימת ביום 30 ביוני 2017), אשר יותאם לחלוקת דיבידנד בבנק לפי תנאי ההסכם. כמות המניות אשר תוקצה לבעלי המניות בבנק (להלן: "הניצעים") תעשה לפי המחיר הממוצע של שערי הנעילה בבורסה של מניית בנק מזרחי בתקופה של 90 ימי מסחר שקדמו ליום 30 ביוני 2017, ובכפוף להתאמות בגין חלוקת דיבידנד מסוימות בבנק המזרחי כמפורט בהסכם.
 2. בהתאם להודעתם, התחייבו בעלי השליטה בבנק כלפי בנק מזרחי להימנע ממכירת המניות בבנק מזרחי שתוקצינה להם במשך תקופה של שישה חודשים, וזאת למעט מכירה מחוץ לבורסה (בתנאים שנקבעו בהסכם) ו/או שעבוד (בתנאים שנקבעו בהסכם).
 3. פרסום הצעת הרכש על ידי בנק מזרחי יעשה בתוך שישה חודשים מיום החתימה (או שבעה חודשים מיום החתימה אם הוארך המועד בהתאם לקבוע בהסכם), בכפוף, לתנאים הבאים עליהם רשאי בנק מזרחי לוותר: השלמת הליך היועצות והגעה להסכמות על מתווה התייעלות עם נציגויות העובדים בבנק, בכפוף לאישור בנק מזרחי וכן קבלת אישור בנק ישראל ו/או כל רשות מוסמכת אחרת, ככל שנדרש אישור מרשות כאמור על פי דין, לדרך הפעולה בה ינקטו בעלי השליטה בבנק מזרחי להסדרת החזקתם בתאגיד פיננסי משמעותי ותאגידים ריאליים משמעותיים בהתאם להוראות המעבר של חוק לקידום התחרות וצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013. כן, הותנה פרסום הצעת הרכש בתנאים הבאים: קבלת אינדיקציה חיובית להנפקת אישור מקדמי של רשות המסים כי החלפת המניות תבצע לפי הוראות סעיף 104ח לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961, למעט ביחס למוכר שיעדכן את בנק מזרחי כי ברצונו להיות מוחרג מהחלפת הוראות סעיף 104ח הנ"ל, וכי יחול פטור מניכוי מס במקור בשל החלפת המניות הנ"ל וקבלת אישורי צדדים שלישיים לטובתם נוצרו שעבודים על מניות בעלי השליטה להסרת השעבודים.
 4. לאחר פרסום הצעת הרכש, השלמתה תהיה מותנית, בקבלת אישורים רגולטוריים נדרשים, ובכלל זה: אישור בנק ישראל לביצוע רכישת המניות ואישור הממונה על התחרות הכלכלית. הצעת הרכש תותנה בהשגת שיעור ההיענות הדרוש לקיבול הצעת רכש מלאה. ככל ולא יתקיים איזה מהתנאים המתלים להשלמה עד למועד האחרון להתקיימותו, כמפורט בסעיף 6 להלן, יחשב ההסכם כבטל מעיקרו.
 5. במועד השלמת הצעת הרכש או העסקה החלופית (כהגדרתה להלן) ירכוש בנק מזרחי את מלוא המניות בהן המונפק והנפרע של הבנק, ובכלל זה את מניות בעלי השליטה בבנק, כפי שהן, as-is, ללא כל זכות לשיפוי כלשהו וללא קבלת מצגים, כשהן נקיות וחופשיות מכל שעבוד, עיקול, עכבון, חוב, תביעה, זכות סירוב ראשונה, זכות אופציה (לרבות אופציית רכש) או כל זכות אחרת של צד שלישי.
 6. ההסכם יפקע בחלוף 6 חודשים ממועד החתימה הנ"ל (להלן: "המועד הקובע"), בכפוף להארכתו בהתאם לקבוע בהסכם ואם לא פורסמה הצעת הרכש עד לאותו מועד מוארך. ככל ופורסמה הצעת הרכש, המועד האחרון להתקיימות התנאים המתלים להשלמת הצעת הרכש, המפורטים בסעיף 4 לעיל, ו/או השלמת העסקה החלופית, יחול בתום 4 חודשים מהמועד הקובע (הצדדים רשאים להסכים על דחיית איזה מהמועדים האמורים לעיל). כמו כן, בהסכם קיים תנאי, לפיו ככל והערכת שווי שיקבל בנק מזרחי לא תתמוך בתמורה שהוסכמה בין הצדדים, יהיה רשאי בנק מזרחי להודיע על ביטול ההסכם וזאת לא יאוחר מיום 23 בינואר 2018 (כאשר לבקשת בנק מזרחי יוארך מועד זה עד ליום 7 בפברואר 2018). לא הודיע בנק מזרחי כאמור, ימשיך הסכם זה לחול. לעניין זה ראה להלן.
- ביום 7 בפברואר 2018, מסר בנק מזרחי דיווח מידי על פיו באותו יום התקבלה החלטת דירקטוריון בנק מזרחי טפחות שלא למסור לבעלי השליטה הודעה בדבר התקיימות התנאי המפסיק. זאת, בהסתמך על הערכות שווי שהתקבלו בידי דירקטוריון בנק מזרחי טפחות, אשר מסקנותיהן תמכו בתמורה המפורטת בהסכם.
7. כן הסיכמו בעלי השליטה בהתאם להודעתם, כי בתקופת הביניים שעד להשלמת הצעת הרכש או העסקה החלופית, בין היתר, ימנעו מניהול מו"מ ו/או מהתקשרות בעסקה שעניינה מניותיהם, ימנעו מנקיטת כל פעולה שהיא העלולה לסכל את העסקה נשוא ההסכם ו/או כדאיותה ו/או שוויה וכן יפעילו את אמצעי השליטה שלהם בבנק על מנת שהבנק ימשיך בפעילות רגילה ושוטפת במהלך העסקים הרגיל ולא ינקוט מהלכים חריגים. כן הובהר במסגרת ההודעה, כי הבנק יהיה רשאי בד בבד עם השלמת הצעת הרכש, בכפוף לכל דין ולכל הוראה רגולטורית, ובכלל זה לאישור הפיקוח על הבנקים ובכפוף לעמידת הבנק בהוראות חוק החברות, לקבל החלטות על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק, בדבר חלוקת דיבידנד בסכום של עד 100 מיליון ש"ח.
 8. עוד הסיכמו בעלי השליטה בהתאם להודעתם, כי טרם השלמת הצעת הרכש או העסקה החלופית, לפי העניין, יפעלו לקבלת אישורים האורגנים המוסמכים של הבנק לרכישת פוליסות ביטוח לביטוח אחריות נושאי משרה המכהנים בבנק במועד חתימת ההסכם ואשר כיהנו ככאלה בעבר, לתקופה שלא תפחת מ-7 שנים ממועד השלמת הצעת הרכש או העסקה החלופית, בהיקף ובתנאים כמקובל בבנקים בישראל ובבנק במועד חתימת ההסכם.

באור 32 – אירועים בתקופת הדו"ח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

9. לאחר שתושלם הצעת הרכש יחזיק בנק מזרחי במלוא הון המניות המונפק והנפרע של הבנק והוא יהיה רשאי לפעול לעריכת שינויים מבניים על פי שיקול דעתו.
10. עוד הסכימו בעלי השליטה עם בנק מזרחי, כי במידה שלא ניתן יהיה להשלים את העסקה במתווה של הצעת רכש, בעלי השליטה בבנק ובנק מזרחי ישתפו פעולה בתום לב לצורך ביצועה של העסקה בדרך של מיזוג סטטוטורי, כאשר הבנק יהיה "חברת היעד" ובנק מזרחי יהיה "החברה הקולטת", ואשר ביצועו יהיה טעון אישורם של האורגנים המוסמכים בבנק מזרחי ובבנק (להלן: "**העסקה החלופית**").
11. בעלי השליטה בבנק, הודיעו כי הגיעו להסדרים בינם לבין עצמם וביניהם לבין שלמה אליהו אחזקות בע"מ ואליהו חברה לבטוח בע"מ (ביחד: "**קבוצת אליהו**") על פיהם תשלם קבוצת אליהו לבעלי השליטה בבנק סכום של 30 מיליון ש"ח, בחלוקה כפי שהוסכמה ביניהם. סכום זה ישולם עם השלמת הצעת הרכש או העסקה החלופית.
12. בעלי השליטה בבנק הוסיפו והבהירו בהודעתם, כי יפעלו לחלק לכל בעלי המניות מהציבור (למעט אליהו) חלק מהסכום האמור בהתאם לשיעור ההחזקות של כל בעלי המניות מהציבור (למעט אליהו) בהון המניות המונפק של בנק אגוד (דהיינו, נכון למועד זה, כ-34% מהסכום שישולם על ידי אליהו) (להלן: "**הסכום שיחולק לציבור**"). כל אחד מבעלי המניות מהציבור כאמור יקבל את חלקו בסכום שיחולק לציבור, בהתאם לשיעור החזקותו בבנק אגוד.
- בד בבד עם הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק כמפורט לעיל, נמסר לבנק ביום 27 בנובמבר 2017 מכתב לבנק מזרחי בחתימת קבוצת אליהו כהגדרתה לעיל, שעיקריו הינם כדלקמן:
- בהמשך להודעה שהתקבלה על ידי קבוצת אליהו בדבר ההסכם שנחתם ביום 27 בנובמבר 2017 בין בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק לבין בנק מזרחי, לפיו יפעל בנק מזרחי לרכישת מלוא הון המניות של הבנק בדרך של הצעת רכש חליפין מלאה כנגד תמורה שתשולם באמצעות מניות בנק מזרחי (להלן: "**הצעת הרכש**"), או ככל שלא ניתן יהיה להשלים את הרכישה במתווה זה, בדרך של עסקת מיזוג חלופית (להלן: "**הסכם המכר**"), הודיעו אליהו לבנק מזרחי כדלקמן:
1. קבוצת אליהו מתחייבים כי אם וככל שבתוך שבעה (7) חודשים מיום 27 בנובמבר 2017 (או מועד מאוחר יותר כפי שיוסכם בין הצדדים להסכם המכר) תפורסם לבעלי המניות של הבנק הצעת הרכש ו/או ככל שלאחר חלוף התקופה הנ"ל יפורסם מפרט חדש ו/או מתוקן להצעת הרכש, אזי במקרה כזה קבוצת אליהו מורים בזאת לנאמנים המחזיקים במניות קבוצת אליהו בבנק ("מניות קבוצת אליהו בבנק אגוד"), ה"ה בעז אוקון, שופט (בדימוס), ופרופ' אמיר ברנע (יחדיו: "הנאמנים"), להיענות בחיוב להצעת הרכש, למסור הודעת קיבול עד למועד הקיבול האחרון בהתאם לתקנות ניירות ערך (הצעת רכש), התש"ס - 2000 וכפי שייקבע במפרט הצעת הרכש, למסור העתק מההודעה כאמור לבנק מזרחי ולמכור את מניות קבוצת אליהו בבנק לבנק מזרחי במסגרת הצעת הרכש.
 2. ככל שלא ניתן יהיה להשלים את העסקה במתווה של הצעת רכש, והעסקה תבצע על דרך של מיזוג סטטוטורי, כאשר הבנק יהיה "חברת היעד" ובנק מזרחי יהיה "החברה הקולטת", כהגדרת מונחים אלה בחוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן: "**העסקה החלופית**"), וככל שהעסקה החלופית תהא טעונה אישור באסיפה הכללית של הבנק, מתחייבת קבוצת אליהו לתמוך ולהפעיל את כח ההצבעה שלה באסיפה הכללית של הבנק לתמיכה בעסקת המיזוג כאמור, והיא מורה בזאת כך לנאמנים, ככל שנדרש, למעט ככל שהצבעתה כאמור אסורה מכח הוראה של רשות רגולטורית (כאשר הובהר, שכיום קבוצת אליהו אינה רשאית להשתתף באסיפות הכלליות של הבנק או לעשות שימוש כלשהו בזכויות ההצבעה או בזכויות אחרות המוקנות מכח החזקותיה).
 3. במהלך תקופת ההודעה כהגדרתה להלן, תמנע קבוצת אליהו והורתה לנאמנים להימנע מניהול מ"מ ו/או מהתקשרות בעסקה לגבי העברת, מכירת ו/או הענקת זכות לרכישת מניות קבוצת אליהו בבנק, כולן או חלקן, לצד שלישי.
 4. עד לתום ששה (6) חודשים ממועד הקצאת מניות בנק מזרחי לקבוצת אליהו במסגרת הצעת הרכש, קבוצת אליהו לא תמכור ו/או תעביר את מניות בנק מזרחי שהוקצו לה והורתה לנאמנים להימנע מלמכור ו/או להעביר את מניות בנק מזרחי שהוקצו לה (להלן: "**תקופת החסימה**"). האמור לעיל לא יחול על מכירה מחוץ לבורסה (לרבות העברות בין החברות הכלולות בקבוצת אליהו, העברות בין קבוצת אליהו לבין בעלי השליטה, העברות בין קבוצת אליהו לבעלי המניות בקבוצת אליהו או לבעלי המניות בבעלי השליטה) ובלבד שכל נעבר של מניות בנק מזרחי יתחייב מראש כי קבלתן תיעשה בהתאם ובכפוף לאמור בפסקה הראשונה לסעיף 4 זה לעיל ו/או על שעבוד (ובלבד שמוטב השעבוד יתחייב מראש כי מימוש השעבוד ייעשה בהתאם ובכפוף לאמור בפסקה הראשונה לסעיף 4 זה).
 5. תוקף הודעת קבוצת אליהו הנ"ל יפקע במועד המוקדם מבין (להלן: "**תקופת ההודעה**"): (1) המועד בו יפקע או יבוטל הסכם המכר; (2) המועד בו תימסר הודעה מטעם המפקחת על הבנקים בבנק ישראל במסגרתה תורה לנאמנים להתחיל בביצוע המכירה של מניות קבוצת אליהו בבנק (באופן שלא יאפשר מכירתן בעסקה נשוא הסכם המכר); או (3) יום 28 באפריל 2019.
- על רקע הודעות בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה ומידע שפורסם על ידי בנק מזרחי בעניין כוונתו לבצע מיזוג של בנק אגוד לתוך בנק מזרחי לאחר השלמת העסקה, ונכח חוסר הודאות בו פועל הבנק בעקבות כך,

באור 32 – אירועים בתקופת הדו"ח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

(ובכלל זה בשים לב לערר התלוי ועומד על ההחלטה), פחתה רמת הוודאות הנוגעת להתממשות התוכנית האסטרטגית של הבנק, ובהתאמה, עלה הסיכון האסטרטגי. לאור חוסר הוודאות והפגיעה ביכולת התכנון לטווח ארוך, יעדי תכנית העבודה לשנת 2019 אינם כוללים בשלב זה ועד להתבהרות מצב הדברים, יעדים ופרויקטים ארוכי טווח הנגזרים מהתכנית האסטרטגית. כמו כן, החל מהרבעון השלישי של שנת 2017, חלה עלייה מסוימת ברמת סיכון המוניטין עקב החשיפה התקשורתית. יחד עם זאת, למרות הכרזת בעלי המניות, הערכת השוק את השפעת סיכון המוניטין על פוזיציות הנזילות הכללית של הבנק ממשיכה להיות נמוכה. בהתאם, הבנק העריך ברבעון השלישי של שנת 2018 כי חלה התמתנות בסיכון זה. לאור ירידה בסיכון המוניטין, באוקטובר 2018 קבע הדירקטוריון חזרה ליחסי הנזילות הקבועים במדיניות הבנק, וזאת לאחר שברבעון רביעי 2017 החליט לשמור על יחס כיסוי נזילות כולל (LCR) גבוה מהמתווה שנקבע. כמו כן, חלה במחצית הראשונה של השנה עלייה בסיכון התפעולי עקב פגיעה ביכולתו של הבנק לגייס ולשמר עובדים, במיוחד בתחום מערכות המידע. הבנק נעזר, ככל הניתן, בשירותי חברות חיצוניות. עם זאת, החל במהלך מהרבעון השלישי התמתנה מגמת עזיבות העובדים וברבעון הרביעי חלה התייצבות במצבת העובדים, תוך ירידה בסיכון התפעולי. התמשכות של תקופת אי הוודאות עלולה לגרום לעלייה נוספת ברמת הסיכון בתחומים המתוארים לעיל כמו גם לפגיעה ביכולת לעמוד בלוח הזמנים הרלוונטי לפרויקט הסבת מערכות המחשב. עיכוב כאמור עלול לגרום גם לעליה בעלויות המחשוב של הבנק. בהתחשב בלוחות הזמנים להסבת מערכות ליבה מחד גיסא ולחוסר הוודאות בו מצוי הבנק והשלכתו על התקשרויות ארוכות טווח של הבנק, בתנאי חוסר וודאות מאידך גיסא, הבנק בוחן את החלופות העומדות בפניו ונעזר לשם כך בחברת ייעוץ חיצונית, על מנת להבטיח המשכיות קבלת שירותים ביחס למערכות הליבה שלו, ובכלל זה נבחנת האפשרות להמשיך קבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי, מעבר למועד ההתנתקות הנוכחי.

הבנק מיישם תהליכים שמטרתם התמודדות עם הסיכונים וצמצום במידת האפשר, לרבות צעדים בתחום משאבי האנוש, ומיקוד בהידוק בקורות במוקדי סיכון רלוונטיים לתקופה, תוך דחיית טיפול במשימות ארוכות טווח ועתירות משאבים, וזאת עד להתבהרות מצב הדברים (לעניין שמירה על יחס הלימות הון ויחס כיסוי נזילות ראה באור 22.ב.). הנהלת הבנק והדירקטוריון מקיימים וימשכו לקיים מעקב ופיקוח הדוקים על התפתחות הסיכונים ויישום צעדי ההפחתה שנקבעו נוכח אי הוודאות שהינה פועל יוצא מהודעת בעלי השליטה בדבר התקשרותם עם בנק מזרחי, כאמור לעיל, בין היתר, בשים לב לערר התלוי ועומד על החלטת מ"מ הממונה על התחרות.

ביום 30 במאי, 2018 התקבלה בבנק החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לפיה הוא מודיע על התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי. עוד מציינת ההודעה כי החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית נתונה לערר בפני בית הדין לתחרות, בהתאם להוראות חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח – 1988.

ביום 25 ביוני, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין ניהול מגעים מתקדמים להארכת תוקפו של ההסכם עם בנק מזרחי ולהגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית. ביום 5 באוגוסט, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק עם בנק מזרחי בתוספת להסכם (להלן "התוספת") שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017, הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית ובכלל זה כי כל אחד מהצדדים להסכם וכן כי הבנק יגישו ערר מטעמם, לפני תום המועד החוקי להגשתו. במסגרת התוספת בוצעו מספר תיקונים להסכם המקורי, שעיקריהם הינם:

- א. הארכת המועד שנקבע לצורך קיום התנאים המוקדמים לפרסום הצעת הרכש, כך שיחול בחלוף 12 חודשים ממועד החתימה על התוספת (להלן: "המועד הקובע המוארך");
- ב. היה ועד למועד הקובע המוארך, יינתן פסק דין לפיו הערר נדחה או היה ולא יינתן פסק דין בערר עד למועד הקובע המוארך מכל סיבה, יבוטל ההסכם (אלא אם הסכימו הצדדים בכתב לדחות איזה מן המועדים).
- ג. עוד קובעת התוספת כי אם עד למועד הקובע המוארך, יימסר לצדדים פסק דין לפיו התקבל הערר (להלן: "מועד קבלת הערר"), יפרסם בנק מזרחי את הצעת הרכש בתום שישים (60) ימים ממועד קבלת הערר בהתבסס על הדוחות הקובעים, כהגדרתם להלן (בכפוף להתקיימות התנאים המתלים בהסכם לפרסום הצעת הרכש).

ה"דוחות הקובעים" ו"מועד הדוחות הקובעים" (בהתאמה) לגבי הבנק או בנק מזרחי, לפי העניין, הינם הדו"ח הכספי השנתי או הרבעוני לתקופה המסתיימת ביום האחרון ברבעון שקדם למועד קבלת הערר (אף אם דוחות כאמור טרם פורסמו במועד קבלת הערר, אך יפורסמו במהלך תקופת 60 הימים לפרסום הצעת הרכש)⁹.

- ד. על פי התוספת תוקנה הנוסחה לחישוב כמות מניות בנק מזרחי שתהווה את מניות התמורה לניצעים בהצעת הרכש (כהגדרת מונח זה בהודעת בעלי השליטה מיום 27.11.2017), על פיה כמות מניות התמורה תשקף את היחס שבין סכום השווה ל-60% מסך ההון של הבנק, בהתאם לדוחות הקובעים של הבנק, אשר יותאם לחלוקת דיבידנד ובנטרול סכומים נוספים שיוסכמו בין הצדדים (לרבות תשלומים לעובדי הבנק בהתאם למתווה שהגדרתו בהסכם המקורי) לבין המחיר הממוצע של שערי הנעילה המתואמים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב

⁹ בכפוף לכך שכל שהדוחות הקובעים הינם הדוחות השנתיים וככל שאלו לא יפורסמו במהלך תקופה של 60 יום כאמור, אזי יידחה מועד הפרסום האחרון של הצעת הרכש ליום העסקים ה-14 לאחר פרסום הדוחות הקובעים.

באור 32 – אירועים בתקופת הדו"ח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

בע"מ של מניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ג. של בנק מזרחי בתקופה של ששים (60) ימי המסחר שתחילתם ששים (60) ימי מסחר לפני מועד הדוחות הקובעים וסופה במועד הדוחות הקובעים, לאחר ביצוע התאמות שנקבעו בהסכם.

ה. על פי התוספת הובהר כי חלוקת הדיבידנד המתוארת בסעיף 7 להודעת בעלי השליטה מיום 27.11.2017 לא תעלה על 100 מיליון ש"ח.

ו. על פי התוספת קיימת לצדדים להסכם זכות ביטול הדדית. עד למועד הקובע המוארך, קיימת לבנק מזרחי ולבעלי השליטה זכות לביטול ההסכם אם חל אירוע, שינוי או התפתחות בעל השפעה ממשית לרעה על מצבו של הבנק או של בנק מזרחי, לפי העניין, ובכפוף לתקופת תיקון של 90 ימים. כמו כן, בנק מזרחי יהיה רשאי לבטל את ההסכם, לאחר מועד פרסום הדוחות הקובעים של בנק מזרחי, אם יפחת מ-106% היחס שבין: (א) המחיר המתואם של מניית בנק מזרחי מוכפל בכמות המניות בהון המונפק הרשום למסחר של מניות בנק מזרחי במועד הדוחות הקובעים, לבין (ב) ההון העצמי הקובע של הבנק (כהגדרת מונח זה בתוספת). בעלי השליטה יהיו רשאים לבטל את ההסכם, לאחר מועד פרסום הדוחות הקובעים של בנק מזרחי אם יעלה מ-124% היחס הנ"ל.

ז. עוד הוסכם במסגרת התוספת על ביטול המגבלות שהוטלו על בעלי השליטה בהסכם המקורי בתקופת הביניים שעד להשלמת העסקה, בין היתר, בוטלה התחייבות בעלי השליטה להפעלת אמצעי השליטה שלהם בבנק על מנת להבטיח כי הבנק לא ינקוט מהלכים חריגים העשויים להשפיע לרעה באופן מהותי על התוצאות הפיננסיות של הבנק ו/או על כדאיות העסקה ו/או ערכה.

בנוסף, בעלי השליטה הגיעו להסכמות עם שלמה אליהו על הארכת ההסדרים בינם לבין חברות בשליטתו עליהם הודיעו בעלי השליטה ביום 27 בנובמבר 2017, וקיבלו את הסכמתו להצטרף למכירת מניותיו על פי הוראות ההסכם.

ביום 6 באוגוסט, 2018 לאחר שדירקטוריון הבנק קיים מספר דיונים על בסיס חוות דעת וחומרי רקע שהוצגו בפניו לגבי החלופות העומדות בפני הבנק, קיבל דירקטוריון הבנק החלטה לפיה מאחר והוא סבור כי חלופה אסטרטגית של מיזוג הבנק היא חלופה העולה בקנה אחד עם טובת הבנק ונוכח השלכות החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית על אפשרויות מיזוג הבנק בעתיד, הבנק יצטרף לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי שהוגש בחודש ספטמבר 2018 על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי וזאת על מנת לשמור על אפשרויות עתידיות למיזוג הבנק, ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי ובהתאם להחלטה זו הצטרף הבנק לערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית כאמור לעיל. נכון למועד הדוחות הערר נמצא בשלבי המקדמיים. לאור האמור לעיל, אי הוודאות באשר להשלכות ההתקשרות בין בעלי השליטה לבנק מזרחי טרם הוסרה.

ב. ביום 3 באוגוסט 2017 מסרה הסתדרות העובדים הכללית החדשה לבנק הודעה על הכרזת סכסוך העבודה ביחס לסקטור הפקידים בבנק וביחס לסקטור המנהלים ומורשי החתימה בבנק והודעה על הכרזת שביתה בהתאם לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957, שמועדה הנקוב בהודעה הינו 20 באוגוסט 2017 ואילך, ההודעות נוגעות ל-800 פקידים ול-250 מנהלים ומורשי חתימה בבנק המועסקים בהסכם קיבוצי מיוחד. עילות הסכסוך בהתאם להודעת ההסתדרות הינן הימנעות מקיום מו"מ על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי בבנק, דרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים, כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק לרבות תנאי וסדרי העסקתם, שכרם, ביטחונם התעסוקתי ותגמולם לאור השלכות המהלך הצפוי, והתנהגות בחוסר תום לב ביחסי עבודה. בהמשך להודעה זו, מסרה ההסתדרות העובדים הכללית החדשה ביום 12 בנובמבר 2017 הודעה על הכרזת סכסוך עבודה ושביתה בחברת אגוד מערכות בע"מ. עילות הסכסוך כוללות בין היתר, הימנעות מקיום מו"מ על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר ויבטיח את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי ודרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים, כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק. יצוין, כי בד בבד עם ההודעה הנ"ל התקבלה בבנק גם הכרזה על סכסוך עבודה ושביתה הנוגעת לכלל העובדים במשק ולכלל המעסיקים במשק, כמפורט בהודעה (ובכללם הבנק ואגוד מערכות בע"מ), שעניינה ביטול ביטוחים סיעודיים קולקטיביים. אגוד מערכות בע"מ הינה חברת בת בשליטה מלאה של הבנק העוסקת במתן שירות מחשוב לבנק ולחברות הבת שלו ומונה 55 עובדים שהסכסוך נוגע להם. בהמשך להודעת בעלי השליטה בבנק מיום 27 בנובמבר 2017 בעניין ההתקשרות בהסכם עם בנק מזרחי טפחות כפי שתוארה לעיל, השביתו ועדי העובדים בבנק וועד אגוד מערכות את הבנק במספר מועדים.

באור 32 – אירועים בתקופת הדו"ח ולאחר תאריך המאזן (המשך)

ג. ביום 4 בדצמבר 2017, נמסרה לבנק על ידי ב"כ ה"ה שלמה וחיה אליהו, הודעה לפיה במענה להודעת מר בועז אוקון (שופט בדימוס) – שהחזיק בנאמנות את אמצעי השליטה בבנק עבור קבוצת אליהו – על סיום תפקידו כנאמן מכוח כתב הנאמנות, התקבל אישור מהמפקחת על הבנקים להותרת פרופ' אמיר ברנע, (ששימש כנאמן משותף לצד מר בועז אוקון), כנאמן יחיד מכוח כתב הנאמנות, ובהתאם לכך תוקן כתב הנאמנות עליו חתמו קבוצת אליהו.

ד. לעניין הארכת תקופת הפרדות למתן שירותי מחשוב ותפעול בין בנק לאומי לבין הבנק ראה באור 4.ג.23.

ה. ביום 21 בינואר 2018 נענה הבנק להצעת הבורסה לניירות הערך בתל אביב (להלן: "**חברת הבורסה**") למכור את כל מניות הבנק בחברת הבורסה (המהווה 5.12% מהון המניות של חברת הבורסה וזאת בהתאם לתנאים שפורטו בהצעת הבורסה מיום 28 בדצמבר 2017 שהופנתה לכלל בעלי המניות בבורסה למכירת מניותיהם בחברת הבורסה (להלן: "**הצעת הבורסה**"). יצוין כי שווי החזקות הבנק בבורסה, הרשום בספרי הבנק, הינו זניח.

ביום 27 באוגוסט, 2018 הושלמה עסקת מכירת מניות חברת הבורסה בין היתר, ביחס למניות חברת הבורסה שהוחזקו על ידי הבנק, לצדדים שלישיים שבהתאם להודעת חברת הבורסה, קיבלו היתר החזקה באמצעי שליטה בחברת הבורסה מרשות ניירות ערך. העסקה הושלמה בתמורה בסך של כ- 25.6 מיליון ש"ח, מלוא הסכום התמורה נרשם כרווח לפני מס בדוחות הכספיים של הבנק לרבעון השלישי לשנת 2018.

ו. ביום 29 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות שמטרותיה, ככל שהיא תמומש, הינן בין היתר, להגדיל את יחסי ההון של הבנק, כך שבמהלך שנת 2019 יעמוד יחס הילימות ההון רובד 1 של הבנק על 10.3%, תוך שמירת יציבות הרווחיות והתשואה. התכנית כוללת, בין היתר, שינויים תפעוליים ומבניים מסויימים בסניפים ויחידות של הבנק וכן הפסקת פעילות הבנק בתחום הייעוץ הפנסיוני אשר אינה מהווה חלק מליבת פעילות הבנק.

ביום 31 בדצמבר 2018 החליט דירקטוריון הבנק לאשר תוכנית פרישה מרצון כחלק מתהליכי התייעלות שנוקט הבנק (להלן: "התכנית"), במסגרתה צפויים לפרוש מהבנק עובדים בשנים 2019-2020. לפירוט נוסף ראה באור 1.ב.21.

ז. ביום 29 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות. בהמשך לאישור זה החליט דירקטוריון הבנק ביום 28 בפברואר 2019 להתחיל בהליך של בחינת מימוש החזקות הבנק במניות החברה לפיתוח חוף התכלת (תל אביב - הרצליה) בע"מ (להלן: "**חוף התכלת**"), והלוואות שהעמיד הבנק לחוף התכלת (להלן ביחד: "**החזקות הבנק**"), ובמסגרת זו לקבל הצעות מגורמים שונים לרכישת החזקות הבנק בחוף התכלת. לשם כך, יסתייע הבנק בשירותי חברת אפסילון חיתום בע"מ, אשר תלווה את הבנק בבחינת מימוש אחזקותיו בחוף התכלת וליויי העסקה, ככל שתתגבש. לפירוט נוסף בקשר להחזקות הבנק ראה גם באור 16 בדוח הכספי. אין כל וודאות כי יתקבלו בבנק הצעות לרכישת אחזקותיו בחוף התכלת, או כי ההליך המתואר יבשיל לכדי משא ומתן או לכדי חתימה על הסכם מחייב למכירת אחזקות הבנק בחוף התכלת, או באשר לתנאיו של הסכם כאמור, ככל שייתם, ולפיכך אין וודאות להתממשות האמור לעיל.

ממשל תאגידי,
ביקורת ופרטים נוספים
על עסקי התאגיד הבנקאי
ואופן ניהולם

תוכן עניינים ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

236.....	ממשל תאגידי וביקורת.....
236.....	הדירקטוריון.....
247.....	חברי ההנהלה ונושאי משרה בכירה.....
254.....	גילוי בדבר המבקר הפנימי.....
256	שכר רואי חשבון המבקר.....
257.....	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים.....
258	שכר בכירים ותגמולים לבעלי עניין.....
262.....	עסקאות עם בעלי שליטה.....
266.....	פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם.....
266.....	תרשים חברות מוחזקות עיקריות של הבנק.....
267.....	השליטה בבנק.....
267.....	השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו.....
272.....	רכוש קבוע ומתקנים.....
273.....	פעילות מול גורמים בחו"ל.....
274.....	הון אנושי.....
277.....	הסכמים מהותיים.....
278.....	רישיונות, היתרים ואישורים.....
279.....	עדכוני חקיקה.....
291	דירוג הבנק.....
292.....	פעילות למען הקהילה ותרומות.....
293.....	מגזרי פעילות פיקוחיים.....

ממשל תאגידי ובקורת

הדירקטוריון

1.	שם הדירקטור:	מר זאב אבלס, יו"ר דירקטוריון הבנק
	מספר זיהוי:	4333126
	תאריך לידה:	8.3.1947
	מען להמצאת כתבי בית-דין:	סוקולוב 15 רעננה
	נתינות:	ישראלית
	תפקיד:	יו"ר דירקטוריון
	חברות בוועדות דירקטוריון:	יו"ר ועדות הדירקטוריון כדלקמן: ועדת אשראי דירקטוריונית, הוועדה לאישור אשראים דחופים, ועדת אשראים ליהלומנים, הוועדה לניהול סיכונים, הוועדה למעקב תקציבי, הוועדה לענייני טכנולוגיות המידע וחדשנות טכנולוגית, הוועדה להשקעות ריאליות והוועדה לבחינת השלכות למכירה אפשרית של הבנק.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	מועסק בתאגיד כיו"ר הדירקטוריון.
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	1.11.1999
	השכלה:	רו"ח, בעל תואר B.A בכלכלה מהאוניברסיטה העברית ב-ם ותואר B.A בחשבונאות מאוניברסיטת ת"א.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות ותאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	דירקטור בחברות להלן: צפנת ייעוץ נכסים וניהול (2002) בע"מ, חברה לפיתוח חוף התכלת (ת"א- הרצליה) בע"מ, פיתוח משותף (חוף התכלת-וויילף) בע"מ, אדגר השקעות ופיתוח בע"מ. יו"ר הוועד המנהל של האוניברסיטה הפתוחה (בהתנדבות), יו"ר חבר הנאמנים של קרן וולף (בהתנדבות). לשעבר דירקטור ברשות לפיתוח כלכלי תל - אביב יפו בע"מ
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

2.	שם הדירקטור:	מר יצחק מנור
	מספר זיהוי:	049474356
	תאריך לידה:	17.3.1941
	מען להמצאת כתבי בית-דין:	הגדרות 26, סביון
	נתינות:	ישראלית וצרפתית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	חבר בוועדות: ועדת אשראי דירקטוריונית, הוועדה לניהול סיכונים, הוועדה למעקב תקציבי.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא.
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	30.06.14
	השכלה:	EXCUTIVE M.B.A - מנהל עסקים בהתמחות ניהול אסטרטגי מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות ותאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	<p>יו"ר הדירקטוריון של החברות להלן: דוד לובינסקי בע"מ, עודית השקעות בע"מ, עדמית תעשיות ושרותי רכב בירושלים בע"מ, פרייס ליס ניהול ציי רכב בע"מ, לובקס טריידינג בע"מ, אי. אמ. סי (יציקות) בע"מ, לוביט סוכנות לביטוח (1997) בע"מ, די.טי.אמ.אס השקעות בע"מ, מנור אחזקות בי.איי בע"מ, קאר איסט יבוא רכב בע"מ, יורומן השקעות בע"מ, מנור השקעות – אי די בי בע"מ, יורו מן אוטו מוטיב בע"מ, ד.ל.ב. מוטו ספורט בע"מ, פרייס רנט השכרת רכב בע"מ, מורגן רימון בינוי בע"מ, אוטו דינמיק ישראל בע"מ (לא פעילה), אפולון ונצ'רס בע"מ.</p> <p>דירקטור בחברות להלן: נכסי דוד לובינסקי אחזקות (1993) בע"מ, נכסי שרודר בע"מ, אולימפיה מורגן פרויקטים בע"מ. חבר הוועד המנהל, חבר הנאמנים והוועד הפועל של האוניברסיטה העברית בירושלים, נשיא כבוד של לשכת המסחר ישראל צרפת.</p> <p>לשעבר דירקטור בחברות להלן: לינקס קפיטל בע"מ, מוסך לובינסקי בע"מ.</p>
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	כן. בעלה של גב' רות מנור, בעלת שליטה בבנק באמצעות נכסי דוד לובינסקי אחזקות (1993) בע"מ ונכסי שרודר בע"מ.
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

שם הדירקטור:	עו"ד חיים אלמוג	3.
מספר זיהוי:	50708684	
תאריך לידה:	19.7.1951	
מען להמצאת כתבי בית-דין:	בית צרפת דלדר, תובל 5, תל-אביב	
נתיבות:	ישראלית	
תפקיד:	דירקטור	
חברות בוועדות דירקטוריון:	חבר בוועדות: ועדת אשראי דירקטוריונית, ועדת אשראי ליהלומנים, הוועדה למעקב תקציבי, הוועדה לניהול סיכונים וועדת השקעות ראליות.	
דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא	
דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא	
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	
עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	
היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	25.9.2001	
השכלה:	בעל תואר B.A בכלכלה מאוניברסיטת ת"א, בעל תואר LL.B במשפטים מהקריה האקדמית אונו, ותואר שני LL.M במשפטים מהקריה האקדמית אונו.	
עיסוק בחמש השנים האחרונות ותאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	שותף במשרד חמי אלמוג, שפירא ושות', עורכי דין. מנכ"ל ודירקטור בחברת ק.ו.ר.ל. החזקות (ח.א.) 2007 בע"מ. דירקטור בחברות: נכסי דוד לובינסקי אחזקות (1993) בע"מ, נכסי שרודר בע"מ ואימפליה אחזקות בע"מ.	
בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא	
דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן	

4.	שם הדירקטור:	מר יגאל לנדאו
	מספר זיהוי:	56467665
	תאריך לידה:	13.5.1960
	מען להמצאת כתבי בית-דין:	דניאל פריש 4 תל-אביב
	נתיבות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	חבר בוועדות: ועדת השקעות ריאליות, הוועדה לאישור אשראים דחופים, ועדת אשראי דירקטוריונית, הוועדה למעקב תקציבי.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	מנכ"ל בחברות חירם לנדאו בע"מ ורציו חיפושי נפט בע"מ, חברות שעזבון מר ישעיהו לנדאו ז"ל, בעל השליטה בבנק הינו בעל עניין בהן.
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	15.06.1993
	השכלה:	בעל תואר M.B.A. במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב ותואר B.Sc בהנדסה אזרחית מהטכניון בחיפה.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות ותאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	מהנדס מנכ"ל ודירקטור ברציו חיפושי נפט בע"מ. מנכ"ל חירם לנדאו בע"מ. דירקטור בחברות: רציו פטרולים בע"מ, פרוסיד קרן הון סיכון ניהול בע"מ, פרוסיד ניהול הון סיכון (1999) בע"מ, חותם חירם ניהול (2002) בע"מ, לנגת פיתוח בע"מ ולאנדלן השקעות בע"מ. חבר בחבר הנאמנים של אוניברסיטת אריאל. חבר בחבר הנאמנים של אוניברסיטת תל אביב. הוגשה בקשה למנות את מר יגאל לנדאו ואת מר יובל לנדאו, כמנהלי העיזבון של המנוח ישעיהו לנדאו ז"ל.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	כן – בנו של מר ישעיהו לנדאו ז"ל, ואח של הדירקטור מר יובל לנדאו.
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

5.	שם הדירקטור:	מר יובל לנדאו
	מספר זיהוי:	027931427
	תאריך לידה:	31.12.1970
	מען להמצאת כתבי בית-דין:	דניאל פריש 4 תל-אביב
	נתיבות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	חבר בוועדות: ועדת אשראים ליהלומנים, הוועדה לניהול סיכונים וועדת ביטוח.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	לא
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	לא
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	לא
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	דירקטור בחברות המפורטות מטה, שעזבון מר ישעיהו לנדאו ז"ל, בעל שליטה בבנק הינו בעל עניין בהן.
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	30.4.2017
	השכלה:	בעל תואר B.A בכלכלה וניהול מהטכניון בחיפה, בעל תואר M.A במנהל עסקים מהקריה האקדמית אונו, שלוחת אוניברסיטת מנצ'סטר בישראל.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות ותאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	דירקטור בחברות רציו חיפושי נפט (1992) שותפות מוגבלת, רציו חיפושי נפט (מימון) בע"מ, פרוסיד קרן הון סיכון בע"מ ורציו פטרוליום בע"מ, חברות שמר ישעיהו לנדאו, בעל השליטה בבנק הינו בעל עניין בהן. לשעבר דירקטור בחברת דליה אנרגיות כוח בע"מ. הוגשה בקשה למנות את מר יובל לנדאו ואת מר יגאל לנדאו, כמנהלי העיזבון של המנוח ישעיהו לנדאו ז"ל.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	כן – בנו של מר ישעיהו לנדאו ז"ל, ואח של הדירקטור מר יגאל לנדאו.
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	לא

6.	שם הדירקטור:	מר אלברטו גרפונקל
	מספר זיהוי:	012592424
	תאריך לידה:	7.9.1955
	מען להמצאת כתבי בית-דין:	שפירא 11/69 רמת גן
	נתיבות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	יו"ר ועדת ביטוח וחבר בוועדות: ועדת אשראי דירקטוריונית, הוועדה לאישור אשראים דחופים, ועדת ביקורת, ועדת תגמול, הוועדה לבחינת השלכות למכירה אפשרית של הבנק, הוועדה לניהול סיכונים, ועדת השקעות ריאליות הוועדה למעקב תקציבי והוועדה לענייני טכנולוגיות המידע וחדשנות טכנולוגית.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצוני לפי חוק החברות.
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	7.12.2010
	השכלה:	בעל תואר BA בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון בנגב.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות ותאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	יועץ פיננסי. יו"ר בסיגמא בית השקעות בע"מ. דירקטור בסיגמא פרטנרס בע"מ.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

7.	שם הדירקטור:	מר מאיר דיין
	מספר זיהוי:	007628308
	תאריך לידה:	5.8.1943
	מען להמצאת כתבי בית-דין:	אברבנאל 29א, רעננה
	נתיבות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	חבר בוועדות: ועדת ביקורת, ועדת תגמול, הוועדה לניהול סיכונים, ועדת אשראים ליהלומנים, הועדה לבחינת השלכות למכירה אפשרית של הבנק והוועדה לענייני טכנולוגיות המידע וחדשנות טכנולוגית.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין.
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	1.6.2015
	השכלה:	בעל תואר B.A בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים ובעל תואר M.A במנהל עסקים עם התמחות במימון מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות ותאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	בעלים ומנהל במ.ד. טאנר אחזקות בע"מ, דירקטור במגדל שלום בע"מ, נכסי האוניברסיטה העברית בע"מ, לשעבר דירקטור בהשתתפויות בנכסים בע"מ ודירקטור חיצוני (לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין) בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

8.	שם הדירקטור:	מר עוזי ורדי זר
	מספר זיהוי:	010019156
	תאריך לידה:	11.11.1938
	מען להמצאת כתבי בית-דין:	אדם הכהן 3, תל אביב
	נתיבות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטור
	חברות בוועדות דירקטוריון:	יו"ר ועדת ביקורת, יו"ר ועדת תגמול וחבר בוועדות: ועדת אשראי דירקטוריונית, ועדת תגמול, הוועדה לבחינת השלכות למכירה אפשרית של הבנק, הוועדה לניהול סיכונים וועדת אשראים ליהלומנים.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצוני לפי חוק החברות.
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	9.1.2018
	השכלה:	בעל תואר B.A בכלכלה ויחסים בינלאומיים מהאוניברסיטה העברית בירושלים ודיפלומה במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות ותאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	יו"ר דירקטוריון בחברות: אחזקות ליגת בע"מ וליגת תעשיות בע"מ ודירקטור בחברות: ישרס חברה להשקעות בע"מ (עד ליום 31.12.18), חירון מסחר והשקעות מבני תעשייה בע"מ, בנק אגוד לישראל בע"מ (בין השנים 2005 עד 2014) וא. דורי בניה ובע"מ חבר בחבר הנאמנים, חברה לנכסים וועדת פטור של האוניברסיטה העברית בירושלים. חבר בחבר הנאמנים, הועד המנהל, ועדת כספים וועדת השקעות של האוניברסיטה הפתוחה ברעננה. חבר בוועדת השקעות של קרן ריאליטי מאגד השקעות, חבר בחבר הנאמנים וועדת ביקורת של מכון מופת.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

9.	שם הדירקטור:	גב' מעין כהן מועלם
	מספר זיהוי:	023677545
	תאריך לידה:	09.05.1968
	מען להמצאת כתבי בית-דין:	הכרמל 14, גני תקוה
	נתינות:	ישראלית
	תפקיד:	דירקטורית
	חברות בוועדות דירקטוריון:	חברה בוועדות: ועדת ביקורת, ועדת ביטוח, ועדת השקעות ריאליות הוועדה למעקב תקציבי, והועדה לענייני טכנולוגית המידע וחדשנות טכנולוגית.
	דירקטור חיצוני לפי הוראות ניהול בנקאי תקין ו/או לפי הוראות חוק החברות:	דירקטור חיצונית לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין.
	דירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות:	כן
	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
	היום בו החל לכהן כדירקטור בחברה:	03.06.2018
	השכלה:	רו"ח. BA במנהל עסקים התמחות בחשבונאות.
	עיסוק בחמש השנים האחרונות ותאגידים נוספים בהם הוא משמש כדירקטור או כנושא משרה:	אחראית בכירה על תחום הכספים בקבוצת אקסלנס השקעות ומשנה למנכ"ל. לשעבר דירקטורית בחברות הבאות: אקסלנס נשואה שירותי בורסה בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול קרנות נאמנות בע"מ, אקסלנס נשואה גמל ופנסיה בע"מ, אקסלנס נשואה חיתום (1993) בע"מ, ESOP ניהול אופציות לעובדים ושירותי נאמנות בע"מ וקסם תעודות סל ומוצרי מדדים בע"מ.
	בן משפחה של בעל עניין בחברה:	לא
	דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות"):	כן

- במהלך שנת 2018 קיים הדירקטוריון 28 ישיבות במליאתו, וכן 94 ישיבות של ועדות הדירקטוריון השונות.
- הדירקטוריון מינה ועדות בהתאם לנוהל עבודת הדירקטוריון לנושאים הבאים:
 - א. ועדת אשראי דירקטוריונית - הוועדה עוסקת בפיקוח על יישום מדיניות האשראי שנקבעה על ידי הדירקטוריון, בפיקוח על עמידה במגבלות תאבון וסיבולת הסיכון בתחום החשיפות לסיכונים אשראי, וכן דנה בבקשות אשראי החורגות ממדיניות האשראי של בנק הבנק או שנמצאות בסמכותה בהתאם למדיניות האשראי של הבנק.
 - ב. ועדת אשראים ליהלומנים - עוסקת באישור אשראים ליהלומנים על פי סמכויות שנקבעו במדיניות האשראי של הבנק ומפקחת על יישום מדיניות האשראי ליהלומנים בבנק.
 - ג. ועדת ביקורת - דנה, בין היתר, בתכנית העבודה של המבקר הפנימי של הבנק וממליצה לדירקטוריון על אישורה ומקיימת מעקב אחר ביצועה. כמו כן, דנה הוועדה בדוחות הביקורת של רשויות מוסמכות שונות, של רואה החשבון המבקר ושל המבקר הפנימי ומנהלת מעקב אחר הטיפול בדוחות אלה וכן אחראית לפיקוח על עבודת המבקר הפנימי. בנוסף, דנה הוועדה בעסקאות עם "בעלי עניין" בהתאם לפרק החמישי לחוק

החברות, תשנ"ט - 1999 (להלן: "חוק החברות"), ובעסקאות עם "אנשים קשורים", בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין ועוסקת בנושאים נוספים כמתחייב מהדין ומהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין. כמו כן, החל משנת 2013 ובהתאם למתחייב מהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין, כוללים תפקידי ועדת הביקורת בחינה של הדוחות השנתיים והרבעוניים לציבור של הבנק והעברת המלצותיה בנוגע לאישורם לדירקטוריון הבנק.

ד. ועדת תגמול - סמכויותיה ותפקידיה של ועדת התגמול, הינם התפקידיים המוגדרים בסעיף 118ב' לחוק החברות ובהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין, ובכלל זה להמליץ לדירקטוריון על מדיניות התגמול לעובדי הבנק ולנושאי משרה בבנק ועל עדכון המדיניות כמתחייב מחוק החברות ומהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין, ולהחליט על אישור עסקאות באשר לתנאי כהונה והעסקה לנושאי משרה אשר טענות אישור ועדת תגמול, הכל בהתאם לכללים הקבועים בחוק החברות. כן דנה הוועדה וממליצה לדירקטוריון על עקרונות הסכמי התגמול של עובדי הבנק (שאינם נושאי משרה) ועל תנאי השכר של עובדי הבנק.

ה. ועדת ביטוח - דנה בהצעות לביטוחי הבנק ולביטוח נושאי משרה.

ו. ועדה לאישור אשראים דחופים - עוסקת באישור אשראים שנקבע לגביהם שהם עניין דחוף, לפי סמכויות שנקבעו במדיניות האשראי של הבנק.

ז. ועדה לניהול סיכונים - דנה בנושאים השונים בתחום ניהול הסיכונים, ובין היתר במסמך הסיכונים, אישור מודלים, דיון בתוצאות מבחני BACK TEST, דיון במגבלות על תרחישי קיצון ומעקב אחר העמידה במגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, וכן בניהול הסיכונים המשפטיים וסיכוני הציות של הבנק (לרבות הלבנת הון וסיכונים חוצי גבולות, הטמעה ויישום של תכניות אכיפה פנימיות על ידי הבנק ומעקב שוטף אחר אלו), וזאת בכפוף לאמור להלן. למרות האמור לעיל, בנושאים לגביהם מחויב הדירקטוריון לדון ו/או להחליט בהתאם לנוהל עבודת דירקטוריון הבנק, הוראות המפקח על הבנקים או כל דין, יתקיים דיון ו/או תתקבל החלטה בהתאם במליאת הדירקטוריון לאחר שהועדה תדון באותו נושא ותעביר המלצתה לגבי ההחלטה לדירקטוריון.

ח. ועדה למעקב תקציבי - דנה בנושאים הקשורים למעקב אחר עמידה בתקציב וביעדי הבנק ובנושאים הנגזרים או הקשורים לכך.

ט. ועדה להשקעות ריאליות - מאשרת עסקאות השקעה ריאליות של הבנק ו/או חברות בשליטתו או מימוש עסקאות כאמור בסך העולה על סכום שנקבע על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת בכפוף להוראות ניהול בנקאי תקין.

י. הועדה לענייני טכנולוגיית המידע וחדשנות טכנולוגית (ועדת מחשוב לשעבר) - ועדה דירקטוריונית הדנה וממליצה לדירקטוריון בין היתר, באסטרטגיה ומדיניות טכנולוגיית המידע וניהולה, לרבות אבטחת מידע וסייבר, מסגרת לניהול סיכונים טכנולוגיים, לרבות סיכוני אבטחת מידע וסייבר, תכנית התאוששות מאסון, הקצאת משאבים נאותה למימוש הפעילות המתוכננת של הבנק בתחום טכנולוגיית המידע וניהול המידע והחדשנות בהתאם לצורך. במסגרת דיוניה מפקחת הועדה אחר תהליך ההערכות לסיום ההתקשרות בהסכם המחשוב הקיים עם בנק לאומי לישראל בע"מ ובחינת אלטרנטיבות לקבלת שירותי מחשוב בעתיד, בין מבנק לאומי ובין מצדדים שלישיים, תוך פיקוח וליווי שוטפים של התהליך.

יא. ועדה אד הוק לבחינת השלכות למכירה אפשרית של הבנק - הועדה הוקמה ביום 30 ביולי, 2017, לצורך בחינת היבטים הנובעים מהודעת בעלי השליטה בבנק על כוונתם למכור החזקותיהם בבנק, והערכות הבנק לאפשרות התממשותה של עסקה למכירת השליטה בבנק ככל שעסקה כזו אכן תצא אל הפועל, בוועדה חברים יו"ר הדירקטוריון ודירקטורים חיצוניים.

יב. ועדות אד-הוק - מוקמות מפעם לפעם בהתאם לצורך.

• דירקטוריון הבנק קבע, כי המספר המזערי של דירקטורים שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית בהתאם להוראות חוק החברות ועל פי הקריטריונים הקבועים בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), תשס"ו - 2005 יעמוד על 25% ממספרם הכולל של הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון (להלן: "השיעור המזערי"). מספרם הנוכחי הכולל של חברי דירקטוריון הבנק, הינו אחד עשר ולכן בהתייחס לנתון זה, מסתכם מספר הדירקטורים המינימאלי הנדרש שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית בשלושה. עוד קבע הדירקטוריון בין היתר, כי לכל חברי ועדת הביקורת תהיה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות שניים מחבריה יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

נכון למועד דוח זה, מכהנים בדירקטוריון שמונה דירקטורים שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית: ה"ה זאב אבס, יצחק מנור, עו"ד חיים אלמוג, יגאל לנדאו, מאיר דיין, אלברטו גרפונקל, מעיין כהן מועלם ועוזי ורדי זר.

העובדות ביחס לכל אחד מהדירקטורים בבנק ששמותיהם צוינו לעיל, ואשר מכוחן יש לראותם כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית הינם כדלהלן:

א. מר זאב אבולס - ניסיונו המקצועי של מר אבולס בתפקידו לשעבר כמפקח על הבנקים, חבר ההנהלה הבכירה בבנק ישראל, חבר מליאת הרשות ניירות ערך, חבר המוסד לתקינה חשבונאית, יו"ר החברה המרכזית לניירות ערך וכן תפקידו כיו"ר דירקטוריון הבנק מאז חודש נובמבר 1999. חברותו בדירקטוריונים של חברות שונות וכן השכלתו בכלכלה וחשבונאות והיותו רואה חשבון, מקנים לו הבנה בנושאים עסקיים ומאפשרים לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ב. עו"ד חיים אלמוג - ניסיונו המקצועי של מר אלמוג כמנהל בחברות שונות, וכדירקטור בחברות שונות כמו גם השכלתו הכוללת תואר בכלכלה ומשפטים, מקנים לו הבנה בנושאים עסקיים ומאפשרים לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ג. מר אלברטו גרפונקל - ניסיונו המקצועי של מר אלברטו גרפונקל בתפקידו לשעבר כמנכ"ל בנק הפועלים שוויץ וכיו"ר דירקטוריון ודירקטור של בנקים וחברות בקבוצת בנק הפועלים, כמו גם השכלתו בתחום הכלכלה מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ד. מר יגאל לנדאו - ניסיונו המקצועי של מר לנדאו כמנהל חברות שונות, כגון היותו מנכ"ל חירם לנדאו בע"מ, רציו חיפוש נפט בע"מ, וכדירקטור בחברות שונות כמו גם השכלתו הכוללת תואר מוסמך במנהל עסקים, מקנים לו הבנה בנושאים עסקיים ומאפשרים לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ה. מר מאיר דיין - ניסיונו המקצועי של מר דיין כדירקטור חיצוני לשעבר בבנק לאומי לישראל בע"מ ובבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, כמו גם השכלתו בתחום הכלכלה ומנהל העסקים מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ו. מר יצחק מנור - ניסיונו המקצועי של מר מנור במסגרת כהונתו כדירקטור בחברות שונות מקבוצת אי.די.בי, בין השנים 2003 - 2013, לרבות כמשנה ליו"ר דירקטוריון אי.די.בי אחזקות בע"מ וכן כהונתו כדירקטור בבנק אגוד לישראל בע"מ בין השנים 1993 - 2011, כמו גם השכלתו במנהל עסקים, מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ז. גב' מעיין כהן מועלים - ניסיונה המקצועי של הגב' מעיין כהן מועלים בכהונותיה לשעבר כאחראית בכירה על תחום הכספים בקבוצת אקסלנס השקעות ומשנה למנכ"ל וכדירקטורית בחברות בנות מקבוצת אקסלנס, כמו גם השכלתה בתחום החשבונאות וכהונתה כרו"ח מקנים לה את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

ח. מר עוזי ורדי זר - ניסיונו המקצועי של מר עוזי ורדי זר בתפקידו לשעבר כמשנה למנכ"ל בנק הפועלים בע"מ וכמנכ"ל שיכון ובינוי אחזקות בע"מ ויו"ר הדירקטוריון שלה ושל חברות נוספות, כמו גם השכלתו הכוללת תואר בכלכלה ומנהל עסקים, מקנים לו את ההבנה העסקית והמיומנות הראויה הנדרשת על מנת להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של הבנק ולעורר דיון בקשר לאופן הצגת הנתונים הכספיים של הבנק.

השיעור המזערי שנקבע על ידי הדירקטוריון, בשים לב לגודלו של הבנק, מורכבות פעילותו וסיכוניו, מאפשר לבנק לעמוד בחובות המוטלות עליו בכלל ובחובות לעניין בדיקת מצבו הכספי של הבנק, לבדיקת הדוחות הכספיים ואישורם.

יתר חברי דירקטוריון הבנק, אשר לא נכללו במניין הדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית הינם בעלי כשירות מקצועית - כהגדרת המונח בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), תשס"ו - 2005.

הואיל וכל חברי ועדת ביקורת בתפקידה כוועדה לבחינת דוחות כספיים הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ו- 8 מתוך חברי הדירקטוריון הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, בדירקטוריון מספר דירקטורים מספק לצורך בחינה עניינית ומקצועית של הדוחות הכספיים.

- ביום 8 בפברואר, 2019 סיים ד"ר זלמן סגל את כהונתו כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם לחוק החברות. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 10 בפברואר, 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-013401), המובא על דרך ההפניה.
- ביום 3 ביוני, 2018 מונתה הגב' מעיין כהן מועלים כדירקטורית חיצונית בבנק, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 3 ביוני, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-054748), המובא על דרך ההפניה.
- ביום 10 במאי, 2018 אושר מינויו של מר מאיר דיין כדירקטור חיצוני בבנק, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 301, לתקופת כהונה נוספת בת 3 שנים, החל מיום 1 ביוני 2018.

- ביום 30 באפריל, 2018 סיימה הגב' נירה דרור את כהונתה כדירקטורית חיצונית בבנק, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 301. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 30 באפריל, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-034257), המובא על דרך ההפניה.
- ביום 30 באפריל, 2018 סיימה הגב' מיכל מרום בריקמן את כהונתה כדירקטורית חיצונית בבנק, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 301. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 30 באפריל, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-034251), המובא על דרך ההפניה.
- ביום 9 בינואר 2018 מונה מר עוזי ורדי זר כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראות חוק החברות. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 9 בינואר 2018 ומיום 3 בדצמבר 2017 (אסמכתא מס': 2018-01-003117 ואסמכתא מס': 2017-01-108220, בהתאמה), המובאים על דרך ההפניה.

חברי ההנהלה ונושאי משרה בכירה

חברי הנהלה:

גב' שבי שמר	-	מנהלת כללית ראשית
מר טל בן ארי	-	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף ניהול פיננסי
מר ארנון זית	-	סמנכ"ל, ראש אגף כספים
מר אלון בירון	-	סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי וראש אגף בקורות וניהול סיכונים (החל עבודתו בבנק ב- 1.1.2019)
מר יצחק עוז	-	סמנכ"ל, ראש אגף עסקים
מר טוביה סופר	-	סמנכ"ל, ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ, דובר הבנק
גב' נירה שמידט מנור	-	סמנכ"ל, ראש אגף משאבים
- למצבת נושאי המשרה הבכירה בנק למועד הדיווח, ראה דוח מיידי של הבנק מיום 10 בפברואר, 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-013407), המובא על דרך ההפניה.
 - ביום 19 ביוני, 2018 החליט דירקטוריון הבנק, בהסכמה עם מנכ"ל הבנק, מר ישראל טראו, כי מר טראו יחדל לכהן כמנכ"ל הבנק. מר ישראל טראו סיים כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 16 באוגוסט, 2018. החל ממועד סיום כהונתו של מר טראו כמנכ"ל הבנק בפועל, מר טראו ממשיך להיות מועסק על ידי הבנק למשך התקופה הקצובה הקבועה בהסכם העסקתו, וזאת בין היתר, לצורך ומתן שירותים נוספים על פי צרכי הבנק. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 19 ביוני, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-059146), המובא על דרך ההפניה. ביום 17 באוגוסט, 2018 החלה הגב' שבי שמר לכהן כמנכ"לית הבנק, בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 15 ביולי, 2018 והחליפה בתפקידה זה את מר ישראל טראו שסיים תפקידו כמנכ"ל הבנק.
 - ביום 20 באפריל, 2018 סיימה הגב' אילה חפץ את תפקידה כראש אגף עסקים בבנק ופרשה מהבנק. החל מיום 21 באפריל, 2018 כיהנה הגב' שבי שמר כממלאת מקום ראש אגף עסקים בבנק, בנוסף לתפקידה כראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ, עד לראשית כהונתה כמנכ"לית הבנק. ביום 7 באוקטובר, 2018 החל מר יצחק עוז לכהן כראש אגף עסקים בבנק (והחליף בתפקידו זה את הגב' שבי שמר ששימשה כמ"מ ראש האגף, וזאת בהתאם להחלטות דירקטוריון הבנק מיום 16 באוגוסט, 2018.
 - ביום 11 באוקטובר, 2018 החל מר טוביה סופר לכהן כראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות ויעוץ (והחליף בתפקידו זה את הגב' שבי שמר), וזאת בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 16 באוגוסט, 2018.
 - ביום 16 באוגוסט, 2018 סיים מר חמי מורג את תפקידו כראש אגף משאבים. דירקטוריון הבנק החליט ביום 31 ביולי, 2018 למנות את הגב' סמדר דטנר כממלאת מקום ראש אגף משאבים. ביום 1 בנובמבר, 2018 החלה הגב' נירה שמידט מנור לכהן כראש אגף משאבים בבנק, וזאת בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 31 ביולי, 2018.
 - ביום 9 באוגוסט, 2018 הודיעה הגב' נטע אברהמוב ביטן, מנהלת הסיכונים הראשית בבנק, על החלטתה לפרוש מתפקידה זה ומהבנק. הגב' אברהמוב ביטן סיימה עבודתה בבנק ביום 31 בדצמבר, 2018. ביום 31 לאוקטובר, 2018 החליט דירקטוריון הבנק לאשר מינויו של מר אלון בירון כראש אגף בקורות וניהול סיכונים וכמנהל הסיכונים הראשי, וזאת בכפוף לכך שהמפקחת על הבנקים לא תודיע על התנגדותה למינוי או שתודיע על הסכמתה לכך.
 - ביום 1 בנובמבר 2018 החל מר בני גורביץ לכהן כמנהל מערכות מידע ראשי של הבנק במעמד סמנכ"ל שאיננו חבר הנהלה, וזאת בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 20 בספטמבר, 2018.

- ביום 15 במרס, 2018 סיימה הגב' מוריה הופטמן דורון תפקידה כיועצת המשפטית הראשית של הבנק ופרשה מהבנק. והחל מיום 16 במרס, 2018 מכהנת עו"ד עירית מקוב ירושלמי כיועצת המשפטית הראשית של הבנק, בנוסף לתפקידה כמזכירת הבנק.

נושאי משרה בכירה אחרים:

-	ד"ר עקיבא שטרנברג	-	סמנכ"ל בכיר, מבקר פנימי ראשי
-	גב' עירית מקוב ירושלמי, עו"ד	-	סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכירת הבנק
-	מר בני גורביץ	-	סמנכ"ל, ראש מערך מערכות מידע (החל עבודתו בבנק ב-1.11.2018)

להלן פרטים בדבר חברי ההנהלה:

1	שם נושא המשרה:	גב' שבי שמר
	מספר זיהוי:	059030957
	תאריך לידה:	1.9.1964
	תאריך תחילת כהונה:	החל מיום 17.8.18 מכהנת כמנכ"לית הבנק.
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	מנכ"לית התאגיד. יו"ר דירקטוריון אגוד מערכות בע"מ ודירקטורית באגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	בוגרת (B.A) בהנדסת תעשייה וניהול – מוסמך במדעים (B.S.C) ומוסמכת (M.A) במנהל עסקים, שניהם מאוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע. לשעבר סמנכ"ל בכיר, ראש אגף עסקים וכן ראש אגף קמעונאות נכסי לקוחות וייעוץ בבנק.

2	שם נושא המשרה:	מר טל בן ארי
	מספר זיהוי:	028789915
	תאריך לידה:	24.11.1971
	תאריך תחילת כהונה:	1.4.2017
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף ניהול פיננסי. יו"ר דירקטוריון החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ ואגוד חיתום ופיננסים בע"מ ודירקטור בחברות הבאות: באגוד הנפקות בע"מ, אגוד ליסינג בע"מ, כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ, ליבלוב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ ובאגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	בוגר (B.A) בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים. ראש מערך הסניפים בבנק אגוד לישראל בע"מ, סגן ראש אגף ניהול פיננסי בבנק אגוד לישראל בע"מ; דירקטור בדירקטוריון הבורסה.

3	שם נושא המשרה:	מר אלון בירון
	מספר זיהוי:	028914869
	תאריך לידה:	19.01.1971
	תאריך תחילת כהונה:	1.1.2019
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי וראש אגף בקורות וניהול סיכונים. יו"ר דירקטוריון רישומי בנק אגוד לישראל בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	MBA במנהל עסקים התמחות בניהול הי-טק ארה"ב/ת"א אוניברסיטת Northwestern, בית הספר למנהל עסקים Kellogg שיקאגו/ ארה"ב, אוניברסיטת תל-אביב, הפקולטה לניהול ע"ש 'רקאנטי' (תוכנית משותפת). B.Sc. - בפיסיקה ואלקטרו אופטיקה, מאוניברסיטת תל אביב. סמנכ"ל, מנהל החטיבה לבנקאות קמעונאית בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ.

4	שם נושא המשרה:	מר ארנון זית
	מספר זיהוי:	28420768
	תאריך לידה:	3.2.1971
	תאריך תחילת כהונה:	18.3.2014
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, חשבונאי ראשי, וראש אגף כספים. יו"ר דירקטוריון אגוד הנפקות בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	רו"ח, בוגר (B.A) בכלכלה ובמנהל עסקים, מאוניברסיטת בר אילן. מוסמך (M.B.A) במנהל עסקים, מהאוניברסיטה העברית. דירקטור באגוד מערכות בע"מ.

5	שם נושא המשרה:	מר יצחק עוז
	מספר זיהוי:	055588263
	תאריך לידה:	30.11.1958
	תאריך תחילת כהונה:	7.10.2018
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, ראש אגף עסקים דירקטור באגודים בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	BA במדעי החברה והרוח מהאוניברסיטה הפתוחה. מנהל סניף תל אביב ראשי.

6	שם נושא המשרה:	מר טוביה סופר
	מספר זיהוי:	023908114
	תאריך לידה:	5.10.1968
	תאריך תחילת כהונה:	11.10.2018
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ, דובר הבנק. יו"ר דירקטוריון אגודים סוכנות לביטוח בע"מ, אגוד ליסינג בע"מ, דירקטור בחברת אגודים בע"מ.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	BA בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן. MBA במנהל עסקים, התמחות במימון ושיווק מאוניברסיטת תל אביב. סגן ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ, ראש מערך שיווק אסטרטגיה ופיתוח עסקי. דובר הבנק.

7	שם נושא המשרה:	גב' נירה שמידט מנור
	מספר זיהוי:	058424565
	תאריך לידה:	22.9.1963
	תאריך תחילת כהונה:	1.11.2018
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, ראש אגף משאבים. יו"ר דירקטוריון אגודים בע"מ ואגוד עודפים ודירקטורית באגוד מערכות בע"מ,
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	BA בעבודה סוציאלית מאוניברסיטת תל אביב. MA בלימודי עבודה מאוניברסיטת תל אביב. חברת הנהלה וסמנכ"ל עסקים בחברת ישרכרט בע"מ. מנהלת מטה שיווק ואסטרטגיה בחטיבה העסקית של בנק הפועלים בע"מ.

להלן פרטים בדבר נושאי משרה בכירה נוספים:

8	שם נושא המשרה:	ד"ר עקיבא שטרנברג
	מספר זיהוי:	13577895
	תאריך לידה:	30.8.1961
	תאריך תחילת כהונה:	1.4.2014
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל בכיר, מבקר פנימי ראשי של הבנק.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	דוקטור (Ph.D) במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן, מוסמך (M.S.M) במנהל עסקים מ- BOSTON UNIVERSITY BEN GURION UNIVERSITY ובוגר (B.A) בכלכלה מ- THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY. ראש אגף בקרות וניהול סיכונים, מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.

9	שם נושא המשרה:	גב' עירית מקוב - ירושלמי
	מספר זיהוי:	23018658
	תאריך לידה:	23.6.1967
	תאריך תחילת כהונה:	החל מיום 10.12.2007 מכהנת כמזכירת הבנק והחל מיום 16.3.2018 מכהנת כיועצת המשפטית הראשית של הבנק, בנוסף לתפקידה כמזכירת הבנק.
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכירת הבנק.
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא.
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	בוגרת (L.LB) במשפטים מאוניברסיטת תל אביב ומוסמכת (MA) במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן, עורכת דין מוסמכת. דירקטורית במדנס אחזקות בע"מ.

10	שם נושא המשרה:	מר בני גורביץ
	מספר זיהוי:	056231384
	תאריך לידה:	6.4.1960
	תאריך תחילת כהונה:	1.11.2018
	התפקיד שממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל ענין בו:	סמנכ"ל, ראש מערך מערכות מידע
	האם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד:	לא
	השכלתו וניסיונו ב- 5 השנים האחרונות:	תואר ראשון מתמטיקה ומדעי המחשב, אונ' תל אביב תואר שני מדעי הניהול, אונ' תל אביב. בנק אגוד - ראש מערך מערכות מידע (2008-2015) חברת כלל - מנכ"ל כללביט (2015-2018).

גילוי בדבר המבקר הפנימי

המבקר הפנימי הראשי של הבנק והחברות הבנות (למעט אגוד הנפקות בע"מ) הוא ד"ר עקיבא שטרנברג, סמנכ"ל בכיר בבנק. לד"ר שטרנברג תואר דוקטור (Ph.D) במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן, מוסמך (M.S.M) במנהל עסקים מ-BOSTON UNIVERSITY/ BEN GURION UNIVERSITY ובוגר (B.A) בכלכלה מ- THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY. עד ליום 17 במרס 2014 כיהן ד"ר שטרנברג במשך 7 שנים כראש אגף בקרות וניהול סיכונים ומנהל סיכונים ראשי (CRO) בבנק. לפני כן כיהן ד"ר שטרנברג כראש אגף השקעות (כיום אגף ניהול פיננסי) בבנק (בין השנים: 2004 - 2007). ד"ר שטרנברג כיהן כדירקטור במסלוקת מעו"ף של הבורסה וכדירקטור חליף בדירקטוריון הבורסה ובעקבות מינויו כמבקר פנימי חדל מלכהן בתפקידים אלה.

המבקר הפנימי הראשי הינו עובד הבנק ובעל נסיון הן בתחום העסקי והן בתחום הבקרה ועומד בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) בחוק הביקורת הפנימית, תשנ"ב - 1992 ("חוק הביקורת הפנימית"), בסעיף 146(ב) לחוק החברות ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית ואין לו קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף קשור אליו. עובדי הביקורת הפנימית עומדים אף הם בהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית. המבקר הפנימי הראשי פועל מכוח כתב מינוי (צ'ארטר) של דירקטוריון הבנק. כתב המינוי מסדיר את עבודתו וסמכויותיו.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

ביום 12 בנובמבר 2013 אישרה ועדת הביקורת וביום 22 בנובמבר 2013 אישר דירקטוריון הבנק (ובהמשך אישרו גם הדירקטוריונים של החברות הבנות כאמור לעיל) את מינויו של ד"ר שטרנברג, וזאת על רקע השכלתו וכישוריו ועל רקע ניסיונו עתיר השנים בתפקידים בכירים בבנק, הכל כמפורט לעיל, במסגרתם צבר ד"ר שטרנברג ידע, הבנה והיכרות מעמיקה עם תהליכי העבודה בבנק, תחומי פעילותו של הבנק ותהליכי הבקרה והביקורת בבנק. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הראשי הינו יו"ר דירקטוריון הבנק.

תכנית עבודת הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתאם לתוכנית עבודה רב שנתית בה מוצגים הגופים והנושאים שיבוקרו במהלך חמש השנים הקרובות. תוכנית העבודה הרב שנתית נסמכת על סקר סיכונים מקיף שערכה הביקורת הפנימית על כל יחידות הבנק. הסקר מעודכן באופן שוטף על ידי הביקורת הפנימית ומושווה גם עם סקרי סיכונים אותם עורכת הנהלת הבנק. תוכנית העבודה השנתית נגזרת מהתוכנית רב שנתית של הביקורת, מתוכנית העבודה השנתית של הבנק, מנושאים שנמסרו לבדיקה על ידי הדירקטוריון, ועדת הביקורת והנהלת הבנק וכן מדרישות רשויות ובהם בנק ישראל. תוכנית העבודה כוללת גם את החברות המאוחדות של הבנק. בנוסף לאמור לעיל עורכת הביקורת הפנימית סקירה בלתי תלויה על מסמך ה- ICAAP, במסגרת זו מכסה הביקורת מגוון רחב מאוד של תחומים אותם יש לסקור ולבקר. חלק מתחומים אלו נבדקים מדי תקופה. חלק אחר של התחומים משולב במסגרת תוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית (בעיקר אלה שקשורים לממשל תאגידי). תוכנית העבודה נדונה ומאושרת בדירקטוריון הבנק לאחר שוועדת הביקורת דנה והמליצה לדירקטוריון הבנק לאשרה. תכנית העבודה מותירה בפני המבקר הפנימי הראשי, שיקול דעת לסטות ממנה בכפוף לאישור מראש של ועדת הביקורת. במסגרת הסכם למתן שירותי מחשוב ותפעול בין בנק לאומי לבנק אגוד, הביקורת הפנימית של הבנק מקבלת לעיונה ממצאים מתוך דוחות הביקורת בתחום טכנולוגיית המידע של בנק לאומי הנוגעים לשירותים הניתנים לבנק. כן נקבע תהליך של העברת מידע המתייחס לבנק באופן מיידי במקרים חריגים בהם הביקורת הפנימית של בנק לאומי מעבירה דיווח על כשלים וליקויים מהותיים לוועדת הביקורת של בנק לאומי.

על רקע הודעת בעלי השליטה על כוונתם למכור את אחזקותיהם בבנק, הביקורת הפנימית התאימה את תכנית העבודה לסיכונים המתפתחים הנובעים מהודעה זו.

מספר המשרות הממוצע לשנת 2018:

מבקר פנימי ראשי	1
עובדי הביקורת הפנימית בבנק	13

בחישוב זה לא נספרו המשאבים המוקצים לביקורת בתחום טכנולוגיית המידע אשר מבוצעות על ידי לאומי על מערכות המופעלות על ידי לאומי והמשמשות את בנק אגוד.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי בנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות ניהול בנקאי תקין ולרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 בנושא פונקציית הביקורת הפנימית, הנחיות פרטניות של הפיקוח על הבנקים והנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים בישראל, הנחיות המושתתות על הנחיות בינלאומיות למבקרים פנימיים. ועדת הביקורת מקיימת, מעת לעת, דיונים במיפוי סיכונים ובנהלי עבודת הביקורת הפנימית במטרה לוודא כי הביקורת מבוצעת בהיקפים ובתדירויות הנדרשים תוך עמידה בתקנים מקצועיים.

גישה למידע

למבקר הפנימי ניתנת גישה חופשית למידע הקיים בבנק, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב - 1992 ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכת המידע של הבנק, לרבות לנתונים הכספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

כל דוח ביקורת מוגש בכתב ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת ולמנכ"ל. תמצית כל דוח מועלית לדיון בוועדת הביקורת המתכנסת בדרך כלל, אחת לחודש. במקרים של דוחות מהותיים או בעלי ממצאים חמורים במיוחד מובא הדוח במלואו לוועדה. כמו כן מובאים למליאת הדירקטוריון דוחות ביקורת אשר ועדת הביקורת סבורה, לאחר קבלת המלצה של המבקר הפנימי, בדבר חשיבותן, להביאן לידיעת מליאת הדירקטוריון.

לאחר סיום הדיון בוועדת הביקורת עוקב המבקר הפנימי הראשי אחר הליקויים עד לסיום הטיפול בהם. במסגרת המעקב נבחנים הליקויים הפתוחים מדי כחצי שנה בהנהלת הבנק ולאחר מכן גם בוועדת הביקורת במטרה לוודא כי הליקויים מתוקנים כהלכה ובפרקי זמן נאותים. כמו כן, בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 307, מדווח המבקר הפנימי לוועדת הביקורת דוח ביצוע חצי שנתי ושנתי של תוכנית עבודת הביקורת, רשימה חצי שנתי ושנתי של כל דוחות הביקורת בשנה המדווחת ודוח סיכום הפעילות של הביקורת הפנימית. הדיונים בדוחות החצי שנתיים של 2018 נערכו בתאריכים: 17.7.2018 ו- 24.2.2019.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי הראשי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי הראשי וצוותו ותוכנית עבודתו סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית בבנק ובחברות המאוחדות שלו.

תגמול

להלן פירוט התגמולים למבקר הפנימי הראשי לשנת 2018 (לפי הפירוט הנדרש בטבלת מקבלי התגמול הגבוה בבנק):

אלפי ש"ח	תגמולים עבור שירותים ^{2,1} :
	שכר:
	- משכורת
1,212	- פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי ושווי שימוש
399	- השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון
(1)	מענק ^{3,4}
-	
<u>1,610</u>	סך הכל שכר

1. סכומי התגמולים הינם במונחי עלות לבנק, לא כולל מס שכר. הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות". לא קיימים תגמולים נוספים עבור שירותים - דמי ניהול, דמי יעוץ, עמלה ואחר.
2. לא קיימים תגמולים אחרים שאינם עבור שירותים. לא ניתנו הטבות בגין ריבית על פקדונות, היות ושיעורי הריבית אינם עדיפים על אלה הניתנים ללקוחות אחרים של הבנק המפקידים פקדונות בסדרי גודל, תנאי הצמדה ותנאי פרעון דומים. לא נכללו הטבות בגין עסקאות בנקאיות אחרות, מאחר וסכומם של הטבות אלה אינו מהותי ואינו עולה על סך של 50 אלפי ש"ח לשנה והן מוענקות באותם תנאים ושיעורים לכל עובדי הבנק.
3. ראה בסעיף (2)(ב) בפרק "שכר בכירים ותגמולים לבעלי עניין"
4. לפירוט הלוואות בתנאי הטבה והלוואות שניתנו בתנאים רגילים ראה סעיף (3) בפרק "תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה".
5. לפירוט בדבר תנאי העסקה של ד"ר שטרנברג ראה סעיף 1.1 (ג) בפרק "שכר בכירים ותגמולים לבעלי עניין".

לדעת הדירקטוריון לתגמולים למבקר הפנימי הראשי אין השפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

שכר רואה החשבון המבקר

להלן פרטים בדבר שכר רואי החשבון המבקרים של הבנק:

הבנק		מאוחד	
2017	2018	2017	2018
אלפי ש"ח			
3,639	3,323	3,861	3,545
-	-	78	78
<u>3,639</u>	<u>3,323</u>	<u>3,939</u>	<u>3,623</u>
159	201	⁴ 230	⁴ 208
60	65	78	80
205	239	205	239
<u>424</u>	<u>505</u>	<u>513</u>	<u>527</u>
<u>4,063</u>	<u>3,828</u>	<u>4,452</u>	<u>4,150</u>

עבור פעולות ביקורת^{3,2,1}:
 רואה החשבון המבקר
 רואה חשבון מבקר אחר

עבור שירותים נוספים³:
 שירותים הקשורים לביקורת:
 רואה החשבון המבקר
 שירותי מס:
 רואה החשבון המבקר
 שירותים אחרים:
 רואה החשבון המבקר

סך הכל

1. שכר רואה החשבון.
2. כולל ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.
3. כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
4. כולל שכר טירחה בגין ביקורת תשקיף מדף של חברת הבת.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו. הדוחות הכספיים, דוח דירקטוריון והנהלה, ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים (להלן: "הדוחות הכספיים") נערכים על ידי אגף הכספים בראשותו של מר ארנון זית, החשבונאי הראשי. הדוח המפורט על הסיכונים נערך על ידי אגף בקרות וניהול סיכונים. במסגרת עריכת הדוחות הכספיים והדוח המפורט על סיכונים (להלן: "הדוחות") נערכים דיונים מקדימים עם חברי הנהלת הבנק ועובדים בכירים אחרים, ביחס לנושאים שבאחריותם. כמו כן, מתקיימים דיונים בטיטוט הדוחות עם המנכ"לית, גב' שבי שמר ועם יושב ראש הדירקטוריון, מר זאב אבולס.

במסגרת יישום סעיף 302 של חוק "Sarbanes Oxley" (להלן: "SOX") מופו תהליכי העיבוד והעריכה העיקריים של הדוחות הכספיים, וכן מופו הסיכונים והבקרות ביחס לתהליכים שמופו. החל מהדוחות השנתיים של 2008 נכנס לתוקף סעיף 404 של ה-SOX. סעיף זה קובע הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי (ראה פרק "בקרות ונהלים"). בסוף כל רבעון, כל מבצעי הבקרות מאשרים למנהל ה-SOX באגף כספים את ביצוע הבקרות. בנוסף, נושאי המשרה הרלוונטיים חותמים על הצהרה מול המנכ"לית והחשבונאי הראשי, כי בהתבסס על ידיעתם, הדיווחים שבתחום אחריותם אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסרים בהם מצגים של עובדות מהותיות הנחוצות כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדיווחים, וכי הדיווחים משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות את הנושאים הנכללים בהם. בהתאם לצורך מתקיימות בתקופת עריכת הדוחות התייעצויות שוטפות עם רואי החשבון המבקרים. בנוסף, בכל רבעון מתקיימים דיונים בנוכחות רואי החשבון המבקרים, המנכ"לית, החשבונאי הראשי, ראש אגף עסקים וראש אגף ניהול פיננסי (לפי הצורך), בסוגיות מהותיות הרלוונטיות לרבעון. עם סיום עריכת הדוחות מתכנסת "ועדת גילוי" המורכבת מחברי הנהלת הבנק ובכירים נוספים, אשר במסגרתה מתקיימים דיונים מקדמיים בטיטוט הדוחות. סיכומי דיונים מיישבות אלו מוגשים לוועדת הביקורת בעת הדיון המקדמי המפורט בטיטוט הדוחות הכספיים כמפורט להלן.

מידי רבעון, לפני הדיון בדוחות במסגרת הדירקטוריון, מתכנסת ועדת הביקורת של הדירקטוריון לשתי ישיבות לפחות. הישיבה הראשונה מוקדשת בעיקר לדיון בנאותות הסיווג והפרשות להפסדי אשראי, בהיקף החובות הבעייתיים, בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים ובהפרשות לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני של אג"ח קונצרניות בתיק הזמין למכירה. דיון זה נערך בהשתתפות יו"ר הדירקטוריון, המנכ"לית, החשבונאי הראשי, ראש אגף עסקים, ראש אגף ניהול פיננסי, רואי החשבון המבקרים וגורמים נוספים. כמו כן, אחת לשנה נדונה בוועדה זו גם המדיניות החשבונאית בנושאים הקריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים (כאשר יש שינוי מהותי מתקיים דיון ברבעון בו חל השינוי).

בישיבתה השנייה, דנה הוועדה באופן מפורט בטיטוט הדוחות, בבקרות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי ובשלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים והדוח המפורט על הסיכונים. הדיון נערך בהשתתפות יו"ר הדירקטוריון, המנכ"לית, החשבונאי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי (בדיון בנושא הדוח המפורט על הסיכונים), רואי החשבון המבקרים וגורמים נוספים על פי הצורך. במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים והדוח המפורט על הסיכונים על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, מועברות טיטוט הדוחות לעיונם והערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

בוועדת הביקורת חברים ארבעה דירקטורים, כאשר כולם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. הערות הועדה, באם ישנן, מיושמות והמלצותיה לאישור הטיטוט הסופית מובאות לדיון ואישור בדירקטוריון. לפרטים בדבר הדירקטורים וחברותם בוועדות השונות ראה בפרק "הדירקטוריון".

בישיבת הדירקטוריון הדנה באישור הדוחות הכספיים והדוח המפורט על הסיכונים השנתיים ורבעוניים, משתתפים מלבד חברי הדירקטוריון גם המנכ"לית, החשבונאי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי (בדיון בנושא הדוח המפורט על הסיכונים), ורואי החשבון המבקרים. בישיבה הדנה בדוחות הכספיים השנתיים משתתפים בנוסף כל חברי פורום ישיבות ההנהלה.

בתום הדיון מתקבלת החלטה בדבר אישור הדוחות הכספיים והדוח המפורט על הסיכונים של הבנק, והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"לית והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים. על הדוח המפורט על הסיכונים מוסמכים לחתום, היו"ר הדירקטוריון, המנכ"לית ומנהל הסיכונים הראשי.

שכר בכירים ותגמולים לבעלי עניין

להלן פירוט התגמולים למקבלי התגמול הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק לשנת 2018 באלפי ש"ח:

סר הכל	תגמולים אחרים ²	תגמולים ריבית	תגמולים עבור שירותים ¹				תגמולים עבור שירותים ¹				
			סך הכל שכר	מענק	השלמת עמדות בגין הזאות נלוות עקב שינויים בשכר ובתנאי פרשיה בשנת החשבון	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, יובלות, ביטוח לאומי, שווי שימוש	משכורת	שיעור החזקות בהון תאגיד	היקף משרה	תפקיד	שם
2,692	-	-	2,692	-	-	505	2,187	30.01%	100%	יו"ר הדיקטוריון - (א)	זאב אבילס
2,842	-	-	2,842	-	-	1,065	1,777	-	100%	מנכ"ל הקודם - (ב)	ישראל טראו
3,125	-	-	3,125	-	838	712	1,575	-	100%	מנכ"לית (ג)	שבי שמר
1,902	-	-	1,902	-	382	405	1,115	-	100%	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאביים הקודם - (ד)	חמי מורג
1,610	-	-	1,610	-	(1)	399	1,212	-	100%	סמנכ"ל בכיר, מבקר הפנימי - (ה)	עקיבא שטרנברג

1. סכומי התגמולים הינם במונחי עלות לבנק, לא כולל מס שכר. הסכומים נכללים ברווח חיסוד ובסעיף "משכורות והוצאות נלוות". לא קיימים תגמולים נוספים עבור שירותים – דמי ניהול, דמי יעוץ, עמלה ותשלומים אחרים.
2. סך הריבית כולל סכומי הטבה בגין הנחות בשיעור הריבית על הלוואות שניתנו לנושאי המשרה ה"ל". תנאיהן ושיעוריהן של הטבות אלה זהים לאלה של כלל עובדי הבנק. ראה גם סעיף 3 להלן. לא ניתנו הטבות בגין ריבית על פקדונות, היות ושיעור הריבית הניתנים לנושאי המשרה בקשר עם פקדונותיהם אינם עדיפים על אלה הניתנים ללקוחות אחרים של הבנק המפקידים פקדונות בסדר גודל, תנאי הצמדה ותנאי פרעון דומים. הטבלה אינה כוללת הטבות בגין עסקאות בנקאיות אחרות לתן זכאים נושאי המשרה ה"ל מאחר וסכומן של הטבות אלה אינם מהותי, ואינם עולה על סך של 50 אלפי ש"ח לשנה לעובד, והן מקנות באותם תנאים ושיעורים לכל עובדי הבנק.
3. מחזיק ב- 3,500 מניות רגילות.

תערת נוספות:

- לגבי פירוט הלוואות בתנאי הטבה ובתנאים רגילים – ראה סעיף 3 להלן.
- לגבי תגמולים לבעלי עניין – ראה סעיף 4 להלן.
- לגבי תגמולים למבקר הפנימי – ראה פירוט בפרק "גילויי בדבר המבקר הפנימי".

להלן פירוט התגמולים למקבלי התגמול הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק לשנת 2017 באלפי ש"ח:

סר הכל	תגמולים אחרים ² ריבית	סר הכל שכר	תגמולים עבור שירותים ¹				שכר	פרטי מקבלי התגמולים			
			מענק ⁴	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שנויים בשכר ובתנאי פרישה בשנת החשבון	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, יובלות, ביטוח לאומי, שווי שימוש	משכורת		שיעור החזקות בהון מאגד	היקף משרה	תפקיד	שם
2,575	-	2,575	-	-	406	2,169	30.01%	100%	יו"ר הדיריקטוריון - (א)	זאב אבליס	
2,598	-	2,599	300	-	518	1,781	-	100%	מנכ"ל - (ב)	ישראל טראו	
2,404	-	2,404	150	535	508	1,211	-	100%	סמנכ"ל בכיר, מבקר הפנימי - (ה)	עקיבא שטרנברג	
2,287	-	2,287	190	374	608	1,115	-	100%	סמנכ"ל בכיר, ראש אגף משאבים - (ד)	חמי מורג	
1,623	-	1,623	190	-	256	1,177	-	100%	ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ - (ג)	שבי שמר	

1. סכומי התגמולים הינם במונחי עולות לבנק, לא כולל מס שכר. הסכומים נכללים ברוח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות" לא קיימים תגמולים נוספים עבור שירותים – דמי ניהול, דמי ייעוץ, עמלה ותשלומים אחרים.
2. סור הריבית כולל סכומי הטבה בגין הנחות בשיעור הריבית על הלוואות שניתנו לנושא המשרה הנ"ל. תנאיין ושיעוריהן של הטבות אלה זהים לאלה של כלל עובדי הבנק. ראה גם סעיף 3 להלן. לא ניתנו הטבות בגין ריבית על פקדונות. היות ושיעור הריבית הניתנים לנושא המשרה בקשר עם פקדונותיהם אינם עדיפים על אלה הניתנים ללקוחות אחרים של הבנק המפקדים פקדונות בסדר מודל, תנאי האגמדה ותנאי פירעון דומים. הטבלה אינה כוללת הטבות בגין עסקאות בנקאיות אחרות ליהן זכאים נושאי המשרה הנ"ל מאחר וסממן של הטבות אלה אינו מהותי, ואים עולה על סר של 50 אלפי ש"ח לשנה לעבד, ויהן מקומות באותם תנאים ושיעורים לכל עובדי הבנק.

3. מחזיק ב- 3,500 מניות רגילות.

4. הסכומים המוצגים בטור זה הינם אומדנים למענקים בגין שנת 2017 ותשלום הסכומים הסופיים כסוף לאישור הדיריקטוריון ולתשלום מענקים לעובדי הבנק- ראה גם סעיף 2.g. להלן.

תעריכי מסופות:

- לגבי פירוט הלוואות בתנאי הטבה ובתנאים רגילים – ראה סעיף 3 להלן.
- לגבי תגמולים לבעלי עניין – ראה סעיף 4 להלן.
- לגבי תגמולים למבקר הפנימי – ראה פירוט בפרק "גילוי בדבר המבקר הפנימי".

1. תנאי העסקה בכירים

- א.** מר זאב אבלס – מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי מיום 1 בנובמבר 1999 לתקופה בלתי קצובה.
- ביום 6 באוקטובר 2016 אישרה האסיפה הכללית, בהמשך לאישור הדירקטוריון וועדת התגמול, תיקונים להסכם העסקה של יו"ר הבנק, מר זאב אבלס על מנת להתאים את הסכם העסקתו של מר אבלס לכללים ולמגבלות שנקבעו במסגרת חוק מגבלת התגמול, ובהוראה A301 להוראות ניהול בנקאי תקין בעניין "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי". עדכון הסכם העסקתו של מר אבלס נעשה נוכח מועד תחילת חוק מגבלת התגמול על התקשרות עם נושא משרה שאושרה לפני מועד פרסום החוק. לפירוט תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון ראה באור 4.1.21.
- ב.** מר ישראל טראו – ביום 6 בפברואר, 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק לאחר אישורם של הדירקטוריון ביום 31 בדצמבר 2013 וועדת התגמול ביום 26 בדצמבר 2013 את תנאי הכהונה וההעסקה למנכ"ל הבנק הקודם, מר ישראל טראו, שסיים כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 16 באוגוסט, 2018. לפירוט תנאי העסקה של המנכ"ל הקודם ראה באור 2.1.21.
- ג.** גב' שבי שמר - מועסקת בבנק בתפקידה כמנכ"לית על פי הסכם העסקה אישי, קצוב לשנתיים, החל מיום 17 באוגוסט, 2018. ביום 29 באוקטובר, 2018 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישורם של הדירקטוריון ביום 20 בספטמבר, 2018 וועדת התגמול ביום 17 בספטמבר, 2018 את עדכון תנאי הכהונה והעסקה של הגב' שמר, בתפקידה כמנכ"לית הבנק, שיחולו החל מיום 17 באוגוסט, 2018. לפירוט תנאי העסקה של המנכ"ל הקודם ראה באור 3.1.21.
- ד.** מר חמי מורג - הועסק בבנק על פי הסכם העסקה אישי מיום 23 במאי 2006 בתוקף מיום 1 ביוני 2006. ביום 17 ביולי 2018 הודיע מר חמי מורג כי ביום 16 באוגוסט 2018 יסיים את תפקידו כראש אגף משאבים. בסיום העסקתו בבנק, בין בפיטורים ובין בהתפטרות, זכאי מר מורג לקבל לבעלותו את פוליסת ביטוח המנהלים ולשחרור כל הסכומים שנצברו לזכותו בקרן ההשתלמות. כן זכאי מר מורג עם סיום העסקתו בפועל בבנק לתשלום בגין 3 חודשי הגבלת תחרות (בין בפיטורין ובין בהתפטרות), וכן לתשלום בגין 3 חודשי הסתגלות.
- ה.** ד"ר עקיבא שטרנברג – מועסק בבנק מיום 1 באוגוסט 1987. החל מיום 16 בדצמבר 2003 מועסק על-פי הסכם העסקה אישי, בתוקף מאותו מועד, לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות על-פיו בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך מתן הודעה מוקדמת בכתב שלושה חודשים מראש ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. בהתאם לתיקון להסכם העסקתו של ד"ר שטרנברג שתוקפו מיום 1 באפריל 2014, שיעור פיצויי הפיטורין שישולם לד"ר שטרנברג במקרה של פיטורין, או בנסיבות של התפטרות עקב כך שהבנק ביוזמתו יפסיק כהונתו כמבקר ויעבירו לתפקיד שאינו במעמד חבר הנהלה, יועמד על 200% ממשכורתו החודשית האחרונה (במקום 250% לפני התיקון). שיעור הפיצויים במקרה של התפטרות יועמד על 180% (במקום 100% לפני התיקון), זאת בכפוף לכך שישלם תקופת העסקה של 5 שנות כהונה בתפקידו כמבקר (ככל שד"ר שטרנברג יתפטר במהלך 5 השנים הראשונות לכהונתו כמבקר (למעט בנסיבות בהן הבנק ביוזמתו הפסיק כהונתו כמבקר והעבירו לתפקיד שאינו במעמד חבר הנהלה), יהיה ד"ר שטרנברג זכאי לפיצויים בשיעור של 100%, בכפוף להוראות הדין ומדיניות התגמול של הבנק). מסכומים אלו יופחת ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו. בנוסף, ד"ר שטרנברג זכאי למענק הסתגלות בגובה 3 משכורות, הן בפיטורין והן בהתפטרות, תוך חפיפה בין מענק ההסתגלות לבין התשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת, ככל שהבנק ינתק יחסי העבודה לפני תום תקופת ההודעה המוקדמת ויפדה את יתרתה. מענק זה ישולם במסגרת תשלום בגין הגבלת תחרות. בהתאם לתיקון, תקופת הזכאות של ד"ר שטרנברג לתשלום בגין אי תחרות במקרה של סיום יחסי עבודה בינו לבין הבנק תצומצם ל-3 חודשים בלבד (במקום 6 חודשים לפני התיקון), כמפורט להלן: תשלום בגין הגבלת תחרות – 3 תשלומים חודשיים בגובה משכורת, בתום כל חודש מניתוק יחסי העבודה (בין בפיטורין ובין בהתפטרות) ואילך, ובלבד שבחודש הקודם עמד בהגבלת התחרות. כל הנ"ל – למעט אם סיום העבודה היה בנסיבות בהן ניתן לשלול פיצויי פיטורים, באופן מלא או חלקי. משכורתו החודשית של ד"ר שטרנברג צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן.

2. מענקים

א. מדיניות תגמול לעניין מענקים – ביום 6 באוקטובר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, בהמשך לאישור הדירקטוריון וועדת התגמול מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק (להלן "מדיניות התגמול החדשה"), במסגרתה בין היתר, הוחלפו תנאי תכנית המענקים שאישרה האסיפה הכללית של הבנק במסגרת מדיניות התגמול הקודמת לנושאי המשרה בבנק שאושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 6 בפברואר 2014 (להלן "תכנית המענקים"). עדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, נעשה בין היתר לאור עדכוני רגולציה רלוונטיים לקביעת מדיניות תגמול ובכלל זה הוראה 301A להוראות הפיקוח על הבנקים והוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 והכללים והמגבלות שנקבעו במסגרתו, לאור הנסיון הנצבר ביישום מדיניות התגמול הקודמת ובשים לב בין היתר לאסטרטגיה העסקית של הבנק לטווח ארוך ולמטרות הבנק ולעמידתו בסיבולת הסיכון שאושרה על ידי הדירקטוריון. מדיניות התגמול החדשה לנושאי המשרה בבנק נכנסה לתוקפה ביום אישור האסיפה הכללית ותחול עד לשנת 2019 (כולל). לפירוט נוסף ראה באור 21.ה.

ב. מענקים בגין שנתי 2018-
לא צפוי בונוס לחברי ההנהלה לשנת 2018

ג. מענקים בגין שנת 2017
בהתאם להחלטת ועדת התגמול מיום 25.2.18 ודירקטוריון הבנק מיום 28.2.18 אושרו סכומי אומדני מענקים לנושאי משרה בבנק, כאשר תשלום מענקים בפועל בגין שנה זו כפוף לאישור הסכומים הסופיים על ידי דירקטוריון הבנק וכפוף לאישור תשלום מענקים לעובדי הבנק בגין שנת 2017.

3. הטבות והלוואות למקבלי תגמול

להלן פירוט הלוואות בתנאי הטבה והלוואות שניתנו בתנאים רגילים למקבלי התגמול הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק, באלפי ש"ח:

שם	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה (תנאי הטבה לכלל עובדי הבנק)			הלוואות* וערבויות שניתנו בתנאים רגילים
	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	תקופת ממוצעת לפרעון - בשנים	הטבה שניתנה במהלך השנה	
ז. אבליס	-	-	-	43
י. טראו	-	-	-	-
ש. שמר	-	-	137	41
ע. שטרנברג	-	-	173	432
ח. מורג	-	-	-	-

* לרבות משכנתאות וכרטיסי אשראי.

4. פירוט תגמולים לבעלי עניין

להלן פירוט תגמולים שניתנו לכל בעלי העניין בבנק, שאינם נמנים על מקבלי התגמולים כמפורט לעיל, על-ידי הבנק או על-ידי חברה בשליטתו בשנת 2018:
בסך הכל שולם לדירקטורים בבנק סך של 3,800 אלפי ש"ח בגין השתתפות בישיבות הדירקטוריון וועדותיו. סכום זה נכלל בדו"ח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות. הסכום המשולם לדירקטורים שהם בעלי שליטה או קרוביהם של בעלי שליטה זהה לגמול המשולם לכל יתר הדירקטורים בבנק (למעט היו"ר).
מתוך הסכום הנ"ל שולמו לכל אחד מבעלי השליטה המכהנים כדירקטורים בבנק (או שקרוביהם מכהנים כדירקטורים בה) סכומים כדלקמן:

- למר יגאל לנדאו (בנו של מר ישעיהו לנדאו ז"ל, בעל שליטה בבנק) – סך של 251 אלפי ש"ח;
- למר יצחק מנור (בעלה של הגב' רות מנור, בעלת השליטה בבנק) – סך של 344 אלפי ש"ח;
- למר יובל לנדאו (בנו של מר ישעיהו לנדאו ז"ל, בעל שליטה בבנק) – סך של 235 אלפי ש"ח;

ראה גם באורים 1.ה.31 ו-2.ה.31 לעניין גמול לדירקטורים.

א. הגדרת עסקאות חריגות וזניחות עם בעלי שליטה:

הגדרת עסקה "חריגה" ועסקה "זניחה"

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומידיים), תש"ל - 1970 (להלן: "תקנות הדוחות"), חלה חובה לדווח דיווח מידי ולכלול בדוחות התקופתיים, פרטים בדבר כל עסקה עם בעל שליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה (להלן: "עסקאות עם בעלי שליטה"). בהתאם לתקנות הדוחות, חובת הדיווח אינה חלה ביחס לעסקאות אשר נקבע לגביהן בדוחות הכספיים של הבנק כי הן זניחות.

1. "עסקה חריגה" -

בהתאם לדיון, הבנק ידווח דיווח מידי ותקופתי על כל עסקה חריגה שתבוצע על-ידו. לפי עמדת הבנק "עסקה חריגה" עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בה עניין אישי תוגדר כעסקה העונה לקריטריונים המפורטים להלן:

עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק, או שאינה בתנאי שוק, או עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו. עסקה העשויה להשפיע על הרווחיות, הרכוש או ההתחייבויות תחשב "עסקה מהותית" בהתאם לקריטריונים המפורטים להלן.

לעניין זה – "תנאי שוק" – תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה, על-ידי הבנק עם אנשים או עם תאגידי שאינם בעלי שליטה בבנק או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. לעניין תנאי שוק בעסקאות בנקאיות, תבחן העסקה ביחס לעסקאות או פעולות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות המפקח (להלן: "הוראה 312"). לעניין תנאי שוק בעסקאות שאינן בנקאיות תבחן העסקה ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים או צדדים שלישיים אחרים לפי העניין, או ביחס לתנאי ההצעות להתקשרות של ספקים או צדדים שלישיים מולם נבחנו תנאי ההתקשרות בעסקה. במקרה בו קיים לבנק קושי לקבל הצעות מקבילות לתנאי ההתקשרות בעסקה יבחנו תנאי השוק על סמך חוות דעת יועץ מקצועי בתחום נשוא ההתקשרות, שישווה את תנאי העסקה או ההצעה להתקשרות לעסקאות דומות בהן ניתן להתקשר בשוק הרלוונטי באותו מועד. יובהר, כי ההתייחסות הינה לעסקה הנעשית במהלך העסקים הרגיל של הבנק וכי לעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

הקריטריונים של תנאי שוק, המפורטים ברישא של ההגדרה של "תנאי שוק", כפי שאומצו על-ידי הבנק, נקבעו על-ידי המפקח במסגרת הוראה 312 לעניין אנשים קשורים לבנק וחלים גם ביחס לבעלי השליטה בבנק. בנוסף, עסקאות עם אנשים קשורים מאושרות בוועדת הביקורת של הבנק, ועל ועדת הביקורת לקבוע כי העסקה היא בתנאי שוק, על-פי הקריטריונים שפורטו לעיל.

הקריטריונים שנקבעו על-ידי המפקח מתאימים לבחינת עמידתן של עסקאות בתנאי שוק בניסבות דן.

היקף כספי לעניין "עסקה חריגה" - לפי עמדת הבנק, עסקה שהיקפה הכספי שווה או עולה על ההיקף הכספי המפורט להלן, לפי העניין, תחשב "עסקה מהותית".

2. לעניין עסקאות בנקאיות -

2.1. עסקת אשראי, לרבות אשראי חוץ מאזני, שהינה עסקה מהותית:

לעניין זה "עסקה מהותית" תהווה עסקת אשראי העולה על 3.33% מהון התאגיד הבנקאי כהגדרתו בהוראה 202 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים: "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוח; "עסקת אשראי" הינה העמדת אשראי או מסגרת אשראי (כולל עסקאות הכרוכות באשראי והמהוות סעיפים חוץ מאזניים, כגון: עסקאות בנגזרות, ערביות, התחייבות למתן אשראי), ולרבות רכישת אג"ח המהווה תחליף אשראי, אשר היקפה לצורך זה נקבע לפי הגדרת "חבות" בהוראה 312. המדידה לעניין זה נעשית לפי סך האשראי הכולל של כל אחד מבעלי השליטה (לעניין בעל השליטה הרלוונטי יילקחו בחשבון סך האשראי הכולל גם אשראי לחברות שלבעל השליטה החזקות של מעל 10% בהן ואשראי לקרובי אותו בעל השליטה).

2.2. עסקת הפקדת פקדון שהינה עסקה מהותית:

כל הפקדת פקדון או חידושו תהווה לעניין זה עסקה נפרדת.

לעניין זה "עסקה מהותית" תהווה עסקה שסכומה שווה או עולה על 2% מסך פקדונות הציבור לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק שפורסמו לפני ביצוע העסקה (להלן: "הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים").

2.3. עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח (שאינן עסקאות אשראי או עסקאות הפקדת פקדון כמפורט לעיל) שהינה עסקה מהותית:

לעניין זה "עסקה מהותית" הינה עסקה בניירות ערך או עסקת מט"ח שסכום העמלה הנגבית בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות שאינן מריבית (בניכוי הכנסות מימון שאינן מריבית ועמלות מעסקי מימון) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

2.4. "עסקה זניחה" – בהתאם להנחיית רשות ניירות ערך שניתנה לבנק (לקראת אישור התשקיף בספטמבר 2009) - לעניין עסקאות בנקאיות שאינן חריגות עם בעלי שליטה, הבנק ידווח במסגרת התשקיף וכן בדיווח תקופתי בלבד שיתייחס אך ורק ליתרות האשראי וליתרות הפקדונות, על-פי המתכונת המופיעה בטבלאות להלן, נכון ליום הדיווח המצוין לצד כל אחת מהטבלאות. בנוסף, יידרש הבנק, החל מהדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2009, לגלות את היתרה הגבוהה לתקופה, של פקדונות כל אחד מבעלי השליטה (לעניין זה, בעל שליטה לרבות חברות המוחזקות על-ידו בשיעור העולה על 10% וקרובי בעל השליטה (להלן: "קבוצת בעל השליטה") וכן, ככל שהדבר יידרש על-ידי רשות ניירות ערך, יפוצל בטבלת האשראי הגילוי של יתרת האשראי של קרובי בעל השליטה (במצטבר).

3. לעניין עסקאות שאינן בנקאיות –

3.1. "עסקה מהותית" – שאינה בנקאית הינה עסקה חד פעמית; או עסקה מתמשכת (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה) או מספר עסקאות המבוצעות בהתאם להסכם מסגרת, אשר סכומן המצטבר במשך שנה קלנדרית שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים.

3.2. "עסקה זניחה" לפי הגדרת הבנק הינה עסקה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק שסכומה אינו עולה על הסכומים שלהלן:

עסקה חד פעמית שסכומה אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי הכולל של הבנק בהתאם להוראה 202 להוראות ניהול בנקאי תקין, בהתאם לדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק שפורסמו לאחרונה לפני ביצוע העסקה; או עסקה מתמשכת (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה) או מספר עסקאות המבוצעות בהתאם להסכם מסגרת, אשר סכומן המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

ב. פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לקביעת ההגדרות והפרמטרים לעניין "עסקה זניחה":

באשר להיקף הכספי של עסקאות לא בנקאיות, הרי לעניין עסקאות חד פעמיות, השיעור (0.1%) מהון הבנק הכולל זהה לרף הסכום המזערי שנקבע בהוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין במועד אישור הקריטריונים וההגדרות על ידי ועדת הביקורת כנדרש בשנת 2009, ולעניין עסקאות מתמשכות או עסקאות על פי הסכם מסגרת, נוכח העובדה כי מדובר בעסקאות במהלך העסקים הרגיל, ולא בעסקאות ייחודיות, השוואת משקלן או חלקן ביחס לסך ההוצאות הרלוונטיות על פני תקופה בבנק הינה הקריטריון הרלוונטי ביותר לעניין זה, לגישת הבנק.

ג. בהמשך לאמור לעיל, להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם בעלי שליטה¹:

1. עסקאות אשראי

נתונים ליום 31 בדצמבר 2018 (באלפי ש"ח):

פרטים	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים*	ערבויות בנקאיות	השקעות הנוסטרו של הבנק באג"ח שהונפק על-ידי חברה שבשליטת בעל שליטה	סך הכל חבות
קבוצת לנדאו ישעיהו וחברות פרטיות בשליטתה	90,259	-	-	-	-	90,259
קבוצת מנור וחברות פרטיות בשליטתה	42,648	312	252	-	7,223	50,435

* כולל חשיפה חוץ מאזנית בגין מכשירים נגזרים.

- יצוין, כי מסגרת האשראי או האשראי הספציפי מאושרים פרטנית לכל בעל שליטה והתנאים נקבעים, בין היתר, לפי סוג העסקה והיקפה.
- אין אשראי בעייתי או אשראי בגינו בוצעה הפרשה במסגרת יתרות האשראי המפורטות בטבלה.
- הנתונים המפורטים לעיל, הינם בהתאם להגדרת "חבות" בהוראה 313.

2. עסקאות בפקדונות

יתרות הפקדונות בבנק של אחת מקבוצות בעלי השליטה הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2018 בסכומים לא מהותיים. היתרה הגבוהה במהלך שנת 2018 כדלקמן: קבוצה א' – בסכום לא מהותי, קבוצה ב' – 60 מיליון ש"ח. הסכומים אינם כוללים את הפקדונות שמתנהלים על-ידי גופים מוסדיים בשליטת בעלי השליטה בבנק עבור מבטחים, קופות גמל וקרנות נאמנות. עיקרי הסכומים של הפקדונות מתוך היתרות הנקובות לעיל ליום 31 בדצמבר 2018 מופקדים בפקדונות מהסוגים המפורטים להלן ובטווחי הריביות המינימאליים והמקסימאליים המצוינים לצדם:

סוגי הפקדונות המשמעותיים ביותר

סוג הפיקדון	ריבית שנתית מינימאלית	ריבית שנתית מקסימאלית
פיקדון שבועי שקלי בריבית קבועה	0.17%	0.2%

¹ החל מיום 29.10.12, ה"ה שלמה אליהו וחיה אליהו חדלו להיות בעלי שליטה בבנק – ראה פרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".

להלן הטבות בשיעורי העמלות המרכזיות בגין קבוצות בעלי השליטה¹:

שם העמלה	גובה העמלה נכון ליום 31 בדצמבר 2018 (בהתאם לתעריפון הבנק)	שיעור הטבה
רישום פעולות בחשבון	תשלום של 1.45 ש"ח לפעולה	100%
העברה/הפקדה לחשבון בבנק אחר	תשלום של 43 ש"ח להעברה/הפקדה	50%-66%
דמי ניהול פקדון (דמי משמרת ני"ע) הנסחרים בבורסה בת"א (כולל ני"ע בלתי סחירים, תעודות בקרנות נאמנות ובונדס)	תשלום 0.15% לרבעון מינימום 6 ש"ח לני"ע 39 ש"ח לפקדון	100%

1. שיעורי ההטבה אינם בתנאים עדיפים על שיעורי ההטבה הניתנים ללקוחות דומים אחרים שאינם נמנים על קבוצות בעלי השליטה. הבנק מאשר באישור תקופתי את שיעורי ההטבות בעמלות. שיעורי ההטבות המאושרים נכון למועד הדיווח מופיעים בטבלת העמלות לעיל.

ד. פירוט עסקאות חריגות עם בעלי שליטה ועסקאות נוספות שנעשו עם בעלי השליטה:

1. לעניין החלטות האסיפה הכללית של הבנק בנושא שיפוי לנושאי משרה (ובכלל זה לדירקטורים שהם בעלי שליטה בבנק או שבעלי שליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם), ראה באורים 13.ג.23-11.ג.23 לדוחות הכספיים.
2. לעניין רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) בבנק ובחברות הבנות שלו, ראה באור 16.ג.23 בדוחות הכספיים וכן ראה דיווחים מידיים של הבנק מיום 12 במרס 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-020469), ומיום 29 במרס 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-027033), ומיום 10 במאי, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-037464), המובאים על דרך הפניה.
3. לעניין החלטת דירקטוריון הבנק בדבר החלטת האסיפה הכללית של הבנק מיום 28 בנובמבר 2013, לאשר לדירקטורים החיצוניים בבנק וליתר חברי הדירקטוריון, למעט יו"ר הדירקטוריון, גמול זהה בסכומים כמפורט בהחלטת האסיפה הכללית כאמור, על דירקטורים (למעט יו"ר הדירקטוריון), לרבות דירקטורים חיצוניים, בעלי שליטה וקרוביהם של בעלי השליטה בבנק, שימונו מעת לעת לכהונה כדירקטורים בבנק, ראה באור 1.ה.31. בדוחות הכספיים וכן דוח מידי מיום 30 באוקטובר 2014 (אסמכתא מס': 2014-01-184668), המובא על דרך הפניה.
4. לעניין החלטת האסיפה הכללית של הבנק לאשר מחדש כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים שהינם בעלי שליטה בבנק או קרוביהם או שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם, שמכהנים, כיהנו או יכהנו בבנק או בחברות הבנות שלו, באותם תנאים ובאותו נוסח של כתב ההתחייבות לשיפוי הקיים בחברה, ראה באור 13.ג.23 בדוחות הכספיים וכן דיווחים מידיים של הבנק מיום 29 במרס, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-027033), ומיום 10 במאי, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-037464), המובאים על דרך הפניה.
5. לעניין החלטות האסיפה הכללית של הבנק לאשר עדכון סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק לנושאי המשרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק (בנוסף לסכומים שיתקבלו על פי פוליסות ביטוח שישולמו לנושאי המשרה בבנק ו/או בחברות הבנות) ועדכון נספח האירועים לשיפוי המצורף לכתב ההתחייבות לשיפוי לנושאי משרה בבנק ובחברות הבנות של הבנק, לרבות לדירקטורים שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן התחייבות לשיפוי להם, המכהנים, שכינהו או יכהנו בבנק או בחברות הבנות שלו ולרבות למנכ"לית הבנק ראה באור 14.ג.23 בדוחות הכספיים וכן דיווחים מידיים מיום 18 באוקטובר, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-098166) ומיום 29 באוקטובר, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-097861), המובאים על דרך הפניה.

עסקאות בנקאיות שנתונין מופיעים במצטבר ולפי קבוצת בעל שליטה – ראה בסעיף ג' לפרק זה לעיל.

פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

תרשים חברות מוחזקות עיקריות של הבנק

להלן תרשים חברות מוחזקות עיקריות⁴ ליום 31 בדצמבר 2018*.

1. מוחזקים ב- 100%.
 2. חברה לא פעילה - מוחזקת על ידי אגוד השקעות ויזום (א.ש.י.) בע"מ.
 3. חברה לא פעילה - מוחזקת על ידי אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ.
 4. פרטים בדבר החברות המוחזקות של הבנק, תחומי פעילותן ותרומתן לרווחיות הבנק, ראה פרק "פעילות חברות מוחזקות עיקריות" ובאור 14.
- * חברת Union Insurance Limited המוחזקת ב- 100% על ידי הבנק הוקמה בחודש פברואר 2019. החברה עתידה להתחיל לפעול בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים.

השליטה בבנק

בעלי המניות העיקריים בבנק למועד פרסום הדוחות הכספיים:	
שלמה אליהו אחזקות בע"מ ²	22.92%
ישעיהו לנדאו אחזקות בע"מ ^{3,1} (1993)	21.65%
ישעיהו לנדאו נכסים בע"מ ³ (1998)	3.12%
נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) בע"מ ^{4,1} 1993	16.50%
נכסי שרודר בע"מ ⁴	6.36%
אליהו 1959 בע"מ ⁵	4.20%

1. מהווים את גרעין השליטה בבנק (העומד נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים על 33% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק, ומתחלק באופן שווה בין חבריו, 16.5% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק לכל אחד).
2. ביום 29 באוקטובר 2012 חדלה שלמה אליהו אחזקות בע"מ להוות חלק מגרעין השליטה בבנק בעקבות השלמת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ על ידי מר שלמה אליהו באמצעות אליהו 1959 בע"מ, הכל כמפורט בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו".
3. חברות בשליטת מר ישעיהו לנדאו ז"ל. ביום 25 בנובמבר 2018 נפטר מר ישעיהו לנדאו, המחזיק בהיתר שליטה בבנק, במסגרת גרעין השליטה בבנק, כנזכר לעיל.
4. מוחזקות בחלקים שווים על ידי ד"ר יעל אלמוג-זכאי וגב' רות מנור.
5. לשעבר אליהו חברה לביטוח בע"מ.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

ביום 29 באוקטובר 2012 התקבלה בבנק הודעה מטעם שלמה אליהו אחזקות בע"מ (להלן: "**אליהו אחזקות**") ואליהו 1959 בע"מ (לשעבר אליהו חברה לביטוח בע"מ) (להלן: ביחד עם אליהו אחזקות: "**קבוצת אליהו**"), לפיה הושלמה ביום 29 באוקטובר 2012 עסקת רכישת השליטה במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן: "**מגדל**") ו-"**רכישת מגדל**") על ידי אליהו 1959 בע"מ (הנשלטת על ידי מר שלמה אליהו).

בעקבות השלמת רכישת מגדל נכנסו - לתוקף: (1) כתב הנאמנות וההרשאה הבלתי חוזר לנאמן, מר בועז אוקון (שופט בדימוס) (להלן: "**הנאמן**"), שנחתמו על ידי קבוצת אליהו ביום 23.10.12 (להלן: "**כתב הנאמנות**"), (2) ההסכם שנחתם ביום 23.10.12 בין אליהו אחזקות לבין ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ (להלן: "**לנדאו אחזקות**") ונכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ (להלן: "**לובינסקי אחזקות**"); (להלן "ההסכם") וכן נכנסו לתוקף (3) היתר האחזקה בבנק שניתן על ידי נגיד בנק ישראל לה"ה שלמה אליהו וחיה אליהו ביום 23.10.12 (להלן: "ההיתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק") ו- (4) היתר השליטה המתוקן בבנק שניתן על ידי נגיד בנק ישראל לה"ה רות מנור ויעל אלמוג-זכאי ולה"ה ישעיהו לנדאו ז"ל ודבורה לנדאו ביום 23.10.12 (להלן: "**היתר השליטה המתוקן בבנק**").

בהתאם לכתב הנאמנות ולהסכם, מר שלמה אליהו (השולט בקבוצת אליהו) התקשר בהסכם לרכישה (בעצמו ו/או באמצעות תאגידים בשליטתו), של השליטה במגדל השולטת מצידה במגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "**מגדל ביטוח**") שהינה תאגיד מבטח, השולט במישרין ובעקיפין, בין היתר, ב"חברות מנהלות" (קרי, "קופות גמל ופנסיה") וב"מנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות" (קרי, "קרנות משותפות בנאמנות"). נוכח הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, האוסרות על שולט בתאגיד בנקאי להחזיק יותר מחמישה אחוזים מסוג כלשהוא של אמצעי שליטה ב"חברה מנהלת" או ב"מנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות" וכן אוסרות עליו להחזיק יותר מעשרה אחוזים מסוג כלשהוא של אמצעי שליטה בתאגיד אחר השולט באחד מאלה (להלן: "**הוראות חוק הבנקאות רישוי**"), השלמת רכישת מגדל חייבה את שלמה אליהו וחיה אליהו לפרוש מגרעין השליטה בבנק ולקבל מנגיד בנק ישראל "היתר להחזקת אמצעי שליטה" בבנק;

לפיכך, בהתאם לכתב הנאמנות, להסכם ולהיתרי האחזקה והשליטה הנזכרים לעיל, החל ממועד השלמת רכישת מגדל (להלן: "**המועד הקובע**"), חדלה קבוצת אליהו להיות צד למערכת הסכמי השליטה וההצבעה בין בעלי השליטה בבנק.

זאת ועוד, החל מהמועד הקובע ועקב פרישת אליהו אחזקות ממערכת ההסכמים בין בעלי השליטה בבנק, חלות ההוראות הבאות:

1. ביחס למניות קבוצת אליהו שהופקדו בחשבונות על שם הנאמן ביום 1.8.12, ובסך הכל 27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק (להלן: "**מניות קבוצת אליהו בבנק**"), יחולו תנאי כתב הנאמנות.
2. אליהו אחזקות תחדל להיות צד להסדרי השליטה בין בעלי השליטה בבנק במסגרת מערכת ההסכמים בין בעלי השליטה. זכויות אליהו אחזקות על פי מערכת ההסכמים בין בעלי השליטה בבנק נחשבות כ"מוקפאות" לכל דבר ועניין ולא ניתן יהיה להפעילן ו/או לעשות בהן כל שימוש שהוא, הכל בכפוף לתנאים ולהוראות המפורטים בכתב הנאמנות ובהסכם. מבלי לגרוע מהאמור לעיל במהלך תקופת הנאמנות (כמפורט להלן וכהגדרתן בכתב הנאמנות), קבוצת אליהו ו/או הנאמן (א) לא ישתתפו ולא יצביעו באסיפות הכלליות של הבנק או באסיפות הנפרדות מכוח מניות הנאמנות שיוחזקו על ידי הנאמן מעת לעת, וכן (ב) לא יציעו מועמדים כלשהם לדירקטוריון הבנק, ואולם החברות

בקבוצת אליהו תהיינה זכאיות לקבל דיבידנדים ככל שיחולקו על ידי הבנק ולקבל תמורה בגין מכירתן של המניות שבנאמנות.

3. החל מהמועד הקובע חלות הוראות היתר השליטה המתוקן בבנק והן מתייחסות ליחידים השולטים בלנדאו אחזקות ולובינסקי אחזקות בלבד (ולא ליחידים השולטים בקבוצת אליהו), כאשר המשך החזקותיה של קבוצת אליהו באמצעי שליטה בבנק הינן מכוח "ההיתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק" כמפורט לעיל.

4. לנדאו אחזקות ולובינסקי אחזקות, הגדילו את חלקן במניות גרעין השליטה בבנק, כהגדרתן בהסכם ובכתב הנאמנות, (לנדאו אחזקות, מצד אחד, ולובינסקי אחזקות, מצד שני, בחלקים שווים ביניהם) על ידי הפיכת חלק ממניותיהם החופשיות, כהגדרתן בהסכם ובכתב הנאמנות למניות גרעין השליטה, כאשר גרעין השליטה בבנק עומד החל מהמועד הקובע על 33% (שלושים ושלושה ממאה), מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק באופן שכל אחד מלנדאו אחזקות, מצד אחד, ולובינסקי אחזקות, מצד שני, מחזיק במניות גרעין השליטה בהיקף של 16.5% (שישה עשר וחצי ממאה) מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק, הכל כמפורט בכתב הנאמנות, בהסכם ובהיתר השליטה המתוקן בבנק. למרות האמור יצוין, כי בהתאם לתיקון להיתר השליטה המתוקן בבנק, ה"ה יעל אלמוג-זכאי ורות מנור באמצעות לובינסקי אחזקות וה"ה ישעיהו לנדאו ז"ל ודבורה לנדאו באמצעות לנדאו אחזקות, לפי העניין, רשאים לשעבד כל אחד מהם (יעל אלמוג-זכאי ורות מנור ביחד ודבורה לנדאו וישעיהו לנדאו ז"ל ביחד) לא יותר מ-2.5% מכל סוג של אמצעי השליטה המוחזקים על ידם בבנק והמהווים חלק מגרעין השליטה, וכן ניתן להסכים למכירת אמצעי השליטה, כולם או חלקם, כחלק מהליך מימוש השעבוד ללא הגבלה (ובכפוף לרכישה תוך 3 שנים של המניות שנמכרו כאמור, כך ששיעור האחזקה של לובינסקי אחזקות ו/או לנדאו אחזקות, לפי העניין ישוב לעמוד על 16.5%). כן קובע היתר השליטה המתוקן, כי באופן מצטבר סך החזקות חברי קבוצת השליטה בבנק לא יעלה על 61% מאמצעי השליטה בבנק (שיעורי ההחזקה מתוך סך הון המניות המונפק והנפרע בבנק, ללא התחשבות בהקפאת חלק מן הזכויות במניות הבנק המוחזקות על ידי קבוצת אליהו). זאת ועוד, בהתאם להיתר להחזקת אמצעי השליטה בבנק הותר לה"ה שלמה וחיה אליהו להחזיק יחד אמצעי שליטה בבנק בשיעור של 32.12% מכל סוג של אמצעי שליטה, מתוכם עד 27.12% (להלן "אמצעי השליטה הרלבנטיים") מוחזקים בידי הנאמן בהתאם להוראות כתב הנאמנות ועד 5% נוספים מכל סוג של אמצעי השליטה בבנק יוחזקו על ידיהם בעקיפין, באמצעות מגדל ו/או תאגידים הנשלטים על ידה במישרין או בעקיפין (להלן "קבוצת מגדל"). כמו כן:

5. ה"ה שלמה וחיה אליהו אינם רשאים לרכוש אמצעי שליטה נוספים בבנק, למעט רכישה באמצעות קבוצת מגדל במסגרת התנאי האמור לעיל, וזאת גם אם שיעור החזקותיהם באמצעי השליטה יפחת מ-27.12% מכל סיבה שהיא.

6. אמצעי השליטה הרלבנטיים ימכרו על ידי ה"ה שלמה וחיה אליהו בבורסה או לצד שלישי בלתי קשור, בכפוף לקבלת היתר נגיד בנק ישראל לפי החוק, ככל שיידרש, וזאת עד לתום תקופה של שלוש שנים שמנייה החל ממועד כניסתו לתוקף של היתר האחזקה באמצעי השליטה בבנק (להלן: "תקופת הנאמנות הראשונה"), וככל שלא ימכרו כל אמצעי השליטה הרלבנטיים עד לאותו מועד, יתרת אמצעי השליטה הרלבנטיים יימכרו על ידי הנאמן בבורסה או לצד שלישי בלתי קשור, זאת עד לתום תקופה של שנה אחת נוספת שמנייה החל מתום תקופת הנאמנות הראשונה (להלן: "תקופת הנאמנות השנייה"), והכל בהתאם לקבוע בהוראות כתב הנאמנות.

7. ה"ה שלמה וחיה אליהו לא יהיו רשאים לעשות באמצעי השליטה הרלבנטיים כל עסקה או פעולה שהיא ו/או להעניק כל זכות מכל סוג שהוא לצד שלישי בקשר עימם, למעט מכירתם כאמור לעיל או שעבודם, בכפוף לקבלת אישור מראש ובכתב של המפקחת על הבנקים, וזאת בנוסף למניעה להשתתף באסיפות הכלליות של הבנק ולעשות שימוש בזכויות ההצבעה ובזכות להציע מועמדים לדירקטוריון, כמפורט לעיל.

8. היתר האחזקה באמצעי השליטה בבנק יפקע בתום ארבע שנים מיום תחילתו או במועד השלמת מכירת אמצעי השליטה הרלבנטיים, לפי המוקדם. עוד יצוין, כי במסגרת ההסכם כהגדרתו לעיל, נקבעו הוראות לעניין הפעלת זכויות ההצבעה על ידי בעלי השליטה הנוכחיים בבנק באסיפות כלליות של הבנק.

בהתאם לתנאים שנקבעו בהיתר להחזקת אמצעי שליטה בבנק כמפורט בפסקה 7 לעיל, ולאחר שנתקבל לכך אישור המפקח על הבנקים כנדרש על פי ההיתר (להלן: "אישור המפקח"), שעבדו (ה"ה שלמה וחיה אליהו) 2.5% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק שבבעלותם (להלן: "אמצעי השליטה המשועבדים") לטובת צד שלישי (להלן: "בעל השעבוד"). השעבוד נעשה בכפוף לתנאים שנקבעו באישור המפקח, ובין היתר, כי השעבוד יפקע לא יאוחר מתום "תקופת הנאמנות השנייה" כהגדרתה לעיל, וכן כי בעל השעבוד יתחייב שבכל מועד שהוא לאחר 28 ביולי 2016 הוא ישחרר את השעבוד על אמצעי השליטה המשועבדים (ככל ולא נמכרו במסגרת מימוש השעבוד) ויעבירם לנאמן מיד עם דרישתו בכתב לצורך מכירתם. כן נקבע באישור המפקח, כי כל עוד לא נמכרו אמצעי השליטה המשועבדים, לא יפעיל בעל השעבוד את הזכות להשתתף באסיפות הכלליות של הבנק, הזכות להצביע, הזכות להציע מועמדים לכהונה כדירקטורים בבנק, וזכויות אחרות ככל שמוקנות למחזיקים מכוח החזקותיהם באמצעי השליטה המשועבדים, ולמעט: (א) הזכות לדיבידנדים שיחולקו, אם וככל שיחולקו, על ידי הבנק, וכן- (ב) הזכות לתמורה בגין מכירת אמצעי השליטה

המשועבדים. ה"ה שלמה וחיה אליהו התבקשו לחתום על נוסח תיקון לכתב הנאמנות, המעגן את הנחיות המפקח על הבנקים בקשר עם השעבוד. המניות המשועבדות הופקדו בנאמנות על שם משמרת חברה לשירותי נאמנות בע"מ. ביום 22 באוקטובר 2015 קיבל הבנק הודעה מאת הנאמן המחזיק בנאמנות את אמצעי השליטה בבנק עבור ה"ה שלמה וחיה אליהו, שלמה אליהו אחזקות בע"מ ואליהו 1959 בע"מ (לשעבר אליהו חברה לבטוח בע"מ) (להלן "קבוצת אליהו"), לפיה ניתן על ידי הפיקוח על הבנקים אישור עקרוני למתווה שהתבקש על ידי הנאמן, שעיקריו כדלקמן:

1. תקופת הנאמנות השנייה, כהגדרתה בכתב הנאמנות, היינו, תקופה בת שנה שתחילתה ביום 29.10.15 ואשר במסגרתה על הנאמן למכור את אמצעי השליטה בבנק של קבוצת אליהו, תוארך בשנה נוספת, כך שתקופת הנאמנות השנייה תוארך משנה אחת לתקופה בת שנתיים.
2. בשנה הראשונה לתקופת הנאמנות השנייה ייעשה מאמץ מצד הנאמן למכור את אמצעי השליטה, כהגדרתם בכתב הנאמנות, "בבורסה או לצד שלישי בלתי קשור", הכל כאמור לכתב הנאמנות. על מאמץ זה יופקד מטעם הנאמן פרופ' אמיר ברנע אשר יועמדו לרשותו הסמכויות המלאות שהוקנו לנאמן כפי שפורטו בכתב הנאמנות.
3. אם אמצעי השליטה כאמור, כולם או מקצתם, לא ימכרו בשנה הראשונה לתקופת הנאמנות השנייה, יחולו במהלך השנה השנייה לתקופה זו, ביחס לאמצעי השליטה הנותרים שלא נמכרו כל הוראותיו של כתב הנאמנות המקורי, לרבות ההוראות הנוגעות ל"אבני הדרך כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל", כמשמעותן בכתב הנאמנות (להלן: "המתווה המקורי"). כמו כן, בנק ישראל יוכל להודיע בשנה הראשונה לתקופת הנאמנות השנייה כי הוא מבקש לחזור למתווה המקורי, בין אם בעקבות הדיווחים שימסרו לו על המהלכים שנעשו בעניין מכירת אמצעי השליטה ובין מטעם אחר.

ביום 28 באוקטובר 2015 נמסרה לבנק הודעה מאת ב"כ קבוצת אליהו, ולפיה המפקחת על הבנקים אישרה את תיקון היתר ההחזקה של ה"ה שלמה וחיה אליהו באמצעי השליטה בבנק, כך שהוארכה במסגרתו התקופה הכוללת למכירת אמצעי השליטה בבנק בהתאם למתווה שהוצע על ידי הנאמן כאמור לעיל. כמו כן, מסר ב"כ קבוצת אליהו לבנק, כי כתב הנאמנות תוקן בהתאמה במסגרת אישורו של הפיקוח על הבנקים לתיקון היתר האחזקה של קבוצת אליהו בבנק, הובהר, כי השעבוד על אמצעי השליטה של קבוצת אליהו בשיעור של 2.5% ממניות הבנק שנעשה לטובת צד שלישי, יפקע לא יאוחר מתום השנה הראשונה של תקופת הנאמנות השנייה.

ביום 11 במאי 2016 נמסר לבנק על ידי ב"כ ה"ה שלמה וחיה אליהו, כי המפקחת על הבנקים אישרה כנדרש על פי היתר לאחזקת אמצעי שליטה בבנק שניתן לה"ה שלמה וחיה אליהו (להלן: "היתר האחזקה"), את הארכת תקופת השעבוד לטובת צד שלישי של 2.5% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק המוחזקים על ידי ה"ה שלמה וחיה אליהו (להלן: "אמצעי השליטה המשועבדים") כמפורט לעיל, וזאת עד ליום 28 באפריל 2017. כן נקבע באישור המפקחת כי אם עד ליום 28 ביולי 2016 לא ימכרו אמצעי השליטה המשועבדים במסגרת מימוש השעבוד, יתחייב בעל השעבוד לשחרר את השעבוד על אמצעי השליטה המשועבדים שטרם נמכרו ולהעבירם לנאמן, מר בועז אוקון (להלן: "הנאמן") לצורך מכירתם, כאשר במקרה שמכירת אמצעי השליטה המשועבדים על ידי הנאמן לא תהיה ב"עסקה מיידי", עשויה תקופת השעבוד להיות מוארכת מעבר ליום 28 באפריל 2017 ועד למועד ההשלמה של עסקת מכירת אמצעי השליטה המשועבדים על ידי הנאמן או עד למועד בו תבוטל עסקה זו, ככל שתבוטל ולא יאוחר מתום תקופת הנאמנות השנייה. כן הובהר כי בכל מקרה, מכירת אמצעי השליטה המשועבדים תושלם עד תום תקופת הנאמנות השנייה וכי אין באישור המפקחת הנ"ל כל שינוי בתנאים והמועדים הנדרשים למכירת אמצעי השליטה של ה"ה שלמה וחיה אליהו בבנק כקבוע בהיתר האחזקה. כן נמסר לבנק על ידי ב"כ ה"ה שלמה וחיה אליהו, כי כתב הנאמנות תוקן בהתאם לאישור המפקחת.

ביום 26 באוקטובר 2016, נמסרה לבנק על ידי ב"כ ה"ה שלמה וחיה אליהו, הודעה לפיה נגידת בנק ישראל אישרה ביום 26.10.16 תיקון להיתר החזקת אמצעי השליטה בבנק שניתן לה"ה שלמה וחיה אליהו, המאריך את התקופה הכוללת למכירת אמצעי השליטה האמורים בשנה נוספת, כך שתקופת הנאמנות השנייה בת שנתיים, שתחילתה ביום 29.10.15, ואשר במסגרתה, על הנאמן למכור את אמצעי השליטה בבנק המוחזקים על ידי קבוצת אליהו, כמפורט לעיל, תוארך משנתיים לשלוש שנים. אם אמצעי השליטה כאמור לעיל לא ימכרו במלואם עד לתום השנה השנייה של תקופת הנאמנות השנייה, אזי המכירה של כל אמצעי השליטה הנותרים שלא נמכרו כאמור תתבצע במהלך השנה השלישית של תקופת הנאמנות השנייה, בשיעורים ובמועדים שנקבעו בכתב הנאמנות המתוקן המצורף להיתר ההחזקה המתוקן לה"ה שלמה וחיה אליהו, הכוללים מכירה של לפחות 25% מאמצעי השליטה בכל רבעון.

ביום 30 ביולי 2017 התקבל בבנק מכתב מבעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק. ביום 31 ביולי 2017 קיבל הבנק מכתב מאת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק (להלן: "בעלי השליטה") שעניינו "הבהרה בהמשך לדיווח בנק מזרחי טפחות בע"מ" (להלן: "בנק מזרחי טפחות"), לפיו כפי שמסרו בעלי השליטה לבנק במכתבם מיום 30 ביולי 2017 "יש התעניינות מצד גורמים שונים לרכישת מניות הבנק. בשלב זה לא הבשילו המגעים הראשוניים לכדי מו"מ מתקדם עם גורם מסוים כלשהו וכל שכן לא נתקבלו הסכמות כלשהן ביחס לעסקה או פרטיה".

לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 30 ביולי 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-078216) ודיווח מיידי מיום 31 ביולי, 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-078495).

ביום 3 באוקטובר, 2017 התקבלה בבנק הודעה מאת ב"כ ה"ה שלמה וחיה אליהו, לפיו נגידת בנק ישראל אישרה תיקון להיתר החזקת אמצעי השליטה בבנק שניתן לה"ה שלמה וחיה אליהו, המאריך את התקופה הכוללת למכירת אמצעי השליטה בהתאם למפורט להלן, והמאשר כי לצד בועז אוקון, שופט (בדימוס) ששימש באותו מועד כנאמן המחזיק בנאמנות את אמצעי השליטה בבנק עבור ה"ה שלמה וחיה אליהו, שלמה אליהו אחזקות בע"מ ואליהו 1959 בע"מ (להלן ביחד: **"קבוצת אליהו"**) ישמש כנאמן גם פרופ' אמיר ברנע, כך שכל התייחסות לנאמן יש לראות בה כהתייחסות לשני יחיד הנאמן יחד ולחוד.

בהתאם למכתב המפקחת על הבנקים לה"ה שלמה וחיה אליהו מיום 2 באוקטובר, 2017 אליו צורף היתר הנגידה מיום 1 באוקטובר, 2017, ולתוספת לכתב הנאמנות והרשאה הבלתי חוזר לנאמן שנחתמה ביום 3 באוקטובר, 2017, כפי שהומצאו לבנק ע"י ב"כ ה"ה שלמה וחיה אליהו, נקבע לעניין הארכת התקופה למכירת אמצעי השליטה של ה"ה שלמה וחיה אליהו בבנק, בין היתר, כי בשים לב למכתב ההודעה מיום 30 ביולי, 2017 של נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ, נכסי שרודר בע"מ, ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ וישעיהו לנדאו נכסים (1998) בע"מ כפי שצורף לדיווח מיידי של הבנק מאותו יום, בדבר הכוונה לפעול למכירת אמצעי השליטה בבנק (המו"מ למכירת השליטה בבנק) וכן על מנת לאפשר את מיצוי המו"מ למכירת השליטה בבנק - החל מיום 2 באוקטובר 2017 יחול האמור להלן:

(א) המועדים הנקובים ב"אבני הדרך כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל" כמשמעותן בכתב הנאמנות האמור וכל יתר המועדים הרלוונטיים הקשורים בהם מכוח הוראות כתב הנאמנות (לרבות מועד תום "תקופת הנאמנות השנייה", ובלבד שאינו מאוחר מ- 28 באוקטובר 2019) - ושהוא עד למועד מסירת "הודעת סיום ההשגחה" כהגדרתה להלן (להלן: **"השהיית המועדים"**) וכן, (ב) יימסר על ידי הנאמן דיווח מפורט בתום כל רבעון קלנדרי לעניין המהלכים שנעשו במהלך אותו רבעון בקשר עם המו"מ למכירת השליטה בבנק וכן (ג) המפקחת על הבנקים תהיה רשאית וקבוצת אליהו תהיה רשאית (כל אחד בפני עצמו) בין בעקבות הדיווחים על המו"מ ובין בשל טעם אחר למסור לנאמן הודעה בכתב על סיום השהיית המועדים (להלן: **"הודעת סיום ההשגחה"**) ולהורות לנאמן להתחיל בביצוע המכירה של אמצעי השליטה הנותרים שלא נמכרו כאמור, זאת בהודעה מוקדמת בת 90 ימים שמניינה החל ממועד מסירת הודעת סיום ההשגחה (להלן: **"תקופת ההודעה"**) ובמקרה כזה, אמצעי השליטה הנותרים שלא נמכרו כאמור ימכרו החל מתום תקופת ההודעה ועד לתום ההארכה של תקופת הנאמנות השנייה (אשר תתארך כמשך תקופת השהיית המועדים) ("יתרת תקופת הנאמנות השנייה המוארכת") באופן שעד לחלוף כל רבע מיתרת תקופת הנאמנות השנייה המוארכת ימכרו לפחות 25% מאמצעי השליטה הנותרים כאמור.

בהמשך למכתבי בעלי השליטה בבנק מיום 30 ביולי, 2017 ומיום 31 ביולי, 2017, התקבלה בבנק ביום 27 בנובמבר 2017 הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו בעלי השליטה בבנק באותו יום בהסכם עם בנק מזרחי טפחות, במסגרתו התחייבו להענות להצעת רכש חליפין מלאה לרכישת מניות הבנק שיפרסם בנק מזרחי טפחות לכל בעלי המניות בבנק, בכפוף לתנאים מתלים שנקבעו לפרסום הצעת הרכש ולהשלמתה, ובכללם אישורים רגולטוריים. במידה ולא ניתן יהיה להשלים את העסקה נשוא ההסכם במתווה של הצעת רכש, יפעלו בנק מזרחי טפחות ובעלי השליטה בבנק לביצוע העסקה בדרך של מיזוג סטטוטורי בו הבנק יהיה "חברת היעד" ובנק מזרחי טפחות יהיה "החברה הקולטת", וזאת בכפוף לאישור האורגנים המוסמכים בבנק ובבנק מזרחי טפחות.

בד בבד עם הודעת בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק בדבר התקשרותם עם בנק מזרחי טפחות כמפורט לעיל, נמסר לבנק ביום 27 בנובמבר 2017 מכתב לבנק מזרחי טפחות בחתימת קבוצת אליהו כהגדרתה לעיל, שעיקריו הינם כדלקמן:

בהמשך להודעה שהתקבלה על ידי קבוצת אליהו בדבר ההסכם שנחתם ביום 27.11.2017 בין בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק לבין בנק מזרחי טפחות, לפיו יפעל בנק מזרחי טפחות לרכישת מלוא הון המניות של הבנק בדרך של הצעת רכש חליפין מלאה כנגד תמורה שתשולם באמצעות מניות בנק מזרחי טפחות (להלן: **"הצעת הרכש"**), או ככל שלא ניתן יהיה להשלים את הרכישה במתווה זה, בדרך של עסקת מיזוג חלופית (להלן: **"הסכם המכר"**), הודיעו אליהו לבנק מזרחי טפחות כדלקמן:

1. קבוצת אליהו מתחייבים כי אם וככל שבתוך שבעה (7) חודשים מיום 27.11.2017 (או מועד מאוחר יותר כפי שיוסכם בין הצדדים להסכם המכר) תפורסם לבעלי המניות של הבנק הצעת הרכש ו/או ככל שלאחר חלוף התקופה הנ"ל יפורסם מפרט חדש ו/או מתוקן להצעת הרכש, אזי במקרה כזה קבוצת אליהו מורים בזאת לנאמנים המחזיקים במניות קבוצת אליהו בבנק (להלן: "מניות קבוצת אליהו בבנק אגוד"), ה"ה בעז אוקון, שופט (בדימוס), ופרופ' אמיר ברנע (להלן יחדיו: "הנאמנים"), להיענות בחיוב להצעת הרכש, למסור הודעת קיבול עד למועד הקיבול האחרון בהתאם לתקנות ניירות ערך (הצעת רכש), התש"ס - 2000 וכפי שייקבע במפרט הצעת הרכש, למסור העתק מההודעה כאמור לבנק מזרחי טפחות ולמכור את מניות קבוצת אליהו בבנק לבנק מזרחי טפחות במסגרת הצעת הרכש.
2. ככל שלא ניתן יהיה להשלים את העסקה במתווה של הצעת רכש, והעסקה תתבצע על דרך של מיזוג סטטוטורי, כאשר הבנק יהיה "חברת היעד" ובנק מזרחי טפחות יהיה "החברה הקולטת", כהגדרת מונחים אלה בחוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן: **"העסקה החלופית"**), וככל שהעסקה החלופית תהא טעונה אישור באסיפה הכללית של הבנק, מתחייבת קבוצת אליהו לתמוך ולהפעיל את כח ההצבעה שלה באסיפה הכללית של הבנק לתמיכה בעסקת המיזוג כאמור, והיא מורה בזאת כך לנאמנים, ככל שנדרש, למעט ככל שהצבעתה כאמור אסורה מכח הוראה של רשות רגולטורית (כאשר הובהר, שכיום קבוצת אליהו אינה רשאית להשתתף באסיפות הכלליות של הבנק או לעשות שימוש כלשהו בזכויות ההצבעה או בזכויות אחרות המוקנות מכח החזקותיה).

3. במהלך תקופת ההודעה כהגדרתה להלן, תמנע קבוצת אליהו והורתה לנאמנים להימנע מניהול מ"מ ו/או מהתקשרות בעסקה לגבי העברת, מכירת ו/או הענקת זכות לרכישת מניות קבוצת אליהו בבנק, כולן או חלקן, לצד שלישי.
4. עד לתום ששה (6) חודשים ממועד הקצאת מניות בנק מזרחי טפחות לקבוצת אליהו במסגרת הצעת הרכש, קבוצת אליהו לא תמכור ו/או תעביר את מניות בנק מזרחי טפחות שהוקצו לה (להלן: "תקופת החסימה").
- האמור לעיל לא יחול על מכירה מחוץ לבורסה (לרבות העברות בין החברות הכלולות בקבוצת אליהו, העברות בין קבוצת אליהו לבין בעלי השליטה, העברות בין קבוצת אליהו לבעלי המניות בקבוצת אליהו או לבעלי המניות בבעלי השליטה) ובלבד שכל נעבר של מניות בנק מזרחי טפחות יתחייב מראש כי קבלתן תיעשה בהתאם ובכפוף לאמור בפסקה הראשונה לסעיף 4 זה לעיל ו/או על שעבוד (ובלבד שמוטב השעבוד יתחייב מראש כי מימוש השעבוד ייעשה בהתאם ובכפוף לאמור בפסקה הראשונה לסעיף 4 זה).
5. תוקף הודעת קבוצת אליהו הנ"ל יפקע במועד המוקדם מבין (להלן: "תקופת ההודעה"): (1) המועד בו יפקע או יבוטל הסכם המכר; (2) המועד בו תימסר הודעה מטעם המפקחת על הבנקים בבנק ישראל במסגרת תורה לנאמנים להתחיל בביצוע המכירה של מניות קבוצת אליהו בבנק (באופן שלא יאפשר מכירתן בעסקה נשוא הסכם המכר); או (3) יום 28.4.2019.

לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 28 בנובמבר 2017 (אסמכתא מס': 2017-01-105238) המובאים על דרך הפניה וכן ביאור 32.א. לדוח הכספי.

ביום 4 בדצמבר 2017, נמסרה לבנק על ידי ב"כ ה"ה שלמה וחיה אליהו, הודעה לפיה במענה להודעת מר בועז אוקון (שופט בדימוס) – שהחזיק בנאמנות את אמצעי השליטה בבנק עבור קבוצת אליהו – על סיום תפקידו כנאמן מכוח כתב הנאמנות, התקבל אישור מהמפקחת על הבנקים להותרת פרופ' אמיר ברנע, (ששימש כנאמן משותף לצד מר בועז אוקון), כנאמן יחיד מכוח כתב הנאמנות, ובהתאם לכך תוקן כתב הנאמנות עליו חתמו קבוצת אליהו. ראה דיווחים מידיים של הבנק מיום 25.10.2015 (אסמכתא מס': 2015-01-140841), מיום 28.10.15 (אסמכתא מס': 2015-01-143982), מיום 27.10.2016 (אסמכתא מס': 2016-01-067824) המובאים על דרך הפניה.

בהתאם להודעת בעלי השליטה בבנק על התקשרותם עם בנק מזרחי כאמור לעיל, במסגרת ההתקשרות עם בנק מזרחי, נקבע כי בנק מזרחי טפחות רשאי היה להודיע על ביטול ההסכם עד ליום 7 בפברואר 2018 (לאחר הארכה בהתאם לתנאי ההסכם), וזאת במקרה בו הערכת שווי, שיקבל בנק מזרחי טפחות לאחר חתימת ההסכם, לא תתמוך בתמורה שהוסכמה בין הצדדים להסכם (להלן: "**התנאי המפסיק**"). ביום 7 בפברואר 2018, מסר בנק מזרחי טפחות דיווח מידי על פיו באותו יום התקבלה החלטת דירקטוריון בנק מזרחי טפחות שלא למסור לבעלי השליטה הודעה בדבר התקיימות התנאי המפסיק. זאת, בהסתמך על הערכות שווי שהתקבלו בידי דירקטוריון בנק מזרחי טפחות, אשר מסקנותיהן תמכו בתמורה המפורטת בהסכם. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 8 בפברואר 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-011208), המובא על דרך הפניה.

לעניין החלטת דירקטוריון הבנק על הקמת ועדת אד הוק כוועדת משנה של הדירקטוריון בעקבות קבלת מכתב בעלי השליטה בבנק בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק, ראה פרק "ממשל תאגידי וביקורת" תת פרק "הדירקטוריון".

ביום 30 במאי, 2018 התקבלה בבנק החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית בעניין התנגדותו לאישור המיזוג בין הבנק לבין בנק מזרחי. בהתאם להודעת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית החלטה זו נתונה לערר בפני בית הדין לתחרות, בהתאם להוראות חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988. ביום 25 ביוני, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, בעניין ניהול מגעים מתקדמים להארכת תוקפו של ההסכם עם בנק מזרחי טפחות בע"מ ולהגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית. ביום 5 באוגוסט, 2018 התקבלה בבנק הודעה מטעם בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק, לפיה התקשרו בעלי המניות המחזיקים בגרעין השליטה בבנק עם בנק מזרחי בתוספת להסכם שנחתם ביניהם ביום 27 בנובמבר, 2017, הכוללת תיקונים להסכם המקורי הנ"ל והוראות שיחולו על הצדדים להסכם המקורי בקשר עם הגשת ערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית. ביום 6 באוגוסט, 2018 קיבל דירקטוריון הבנק החלטה לפיה מאחר והוא סבור כי חלופה אסטרטגית של מיזוג הבנק היא חלופה העולה בקנה אחד עם טובת הבנק ונוכח השלכות החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית על אפשרויות מיזוג הבנק בעתיד, הבנק יצטרף לערר של בעלי השליטה ובנק מזרחי שהוגש בחודש ספטמבר 2018 על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית לדחות את בקשת המיזוג בין הבנק לבנק מזרחי, וזאת על מנת לשמור על אפשרויות עתידיות למיזוג הבנק, ומבלי לנקוט עמדה כלשהי ביחס לתנאי ההתקשרות בין בעלי השליטה בבנק לבין בנק מזרחי ובהתאם להחלטה זו הצטרף הבנק לערר על החלטת מ"מ הממונה על התחרות הכלכלית כאמור לעיל. נכון למועד הדוחות הערר נמצא בשלבי המקדמיים.

רכוש קבוע ומתקנים

נכסי מקרקעין בבעלות ובשכירות - בבעלות הבנק מספר נכסי מקרקעין, בהם הוא מחזיק בעצמו או באמצעות חברת הבת שלו אגודים בע"מ (חברה בת בבעלות מלאה אשר דוחותיה הכספיים מופיעים כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק). נכסים אלה משמשים את הנהלת הבנק ויחידות המטה השונות, משרדי חברות הבת וחלק מסניפיו. חלק מהסניפים פועלים בנכסים שנשכרו על-ידי הבנק (או על-ידי אגודים בע"מ) לתקופות שונות. תפעול אתרי הנדל"ן (בבעלות ובשכירות) מתבצע באמצעות חברת אגודים בע"מ.

העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2018 ב- 248 מיליון ש"ח לעומת 280 מיליון ש"ח בסוף שנת 2017. פרטים בדבר הרכב ההשקעה בבניינים וציוד ראה בבאור 15 לדוחות הכספיים.

השטח הכולל של המקרקעין המצוי בבעלות הבנק או שהבנק שוכר לשימוש, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2018 בכ - 31,652 מ"ר (31.12.2017 - 31,652 מ"ר), כמפורט בטבלה שלהלן (מ"ר ברוטו):

שטח כולל	בשכירות	בבעלות *	סוג הנכס
16,412	7,642	8,770	סניפים ברחבי הארץ
11,457	4,583	6,874	משרדי מטה (לרבות מחסן)
3,783	1,302	2,481	משרדי חברות בנות ונכסים נוספים
<u>31,652</u>	<u>13,527</u>	<u>18,125</u>	סך הכל

* לרבות חכירה מרשות מקרקעי ישראל.

מערכות המידע והמחשוב בבנק

הפעילות הבנקאית בבנק נשענת במידה רבה על מערכות מידע ומחשוב המותאמות לצרכיו. הבנק מקפיד לשמור על איכות של המערכות ועל תפקודן התקיין. הבנק משקיע משאבים רבים בפיתוח והתאמה של מערכות המידע והמחשוב (תוכנה, חומרה, תקשורת וכדומה), לשימוש ולשימוש לקוחותיו, בהתאם לצרכים העסקיים ולדרישות הרגולציה, כמו גם בניהול של מערך הגנת סייבר ואבטחת מידע הולם, היערכות לשעת חירום והמשכיות עסקית. הבנק עוקב באופן שוטף אחר חידושים ועדכונים בתחומים השונים הקשורים למערך טכנולוגיית המידע ומשקיע משאבים בשיפור ושדרוג המערכות הללו ובטיפול מיטבי באיתור תקלות ותיקונן.

בנק לאומי מספק לבנק את שירותי המחשוב והתפעול העיקריים בשיטה של מיקור חוץ. לעניין פרויקט סיום ההתקשרות בין הבנק ובין בנק לאומי - ראה פרק "הסכמים מהותיים" ובאור ג.23(4). בנוסף, הבנק מפעיל מערכות מחשוב עצמאיות שפותחו על ידו ו/או באמצעות בתי תוכנה.

מסגרת הפעילות בתחום טכנולוגיית המידע

פעילות טכנולוגיית המידע מאופיינת, בין היתר, בתהליכים חוצי ארגון, שיש להם השפעה משמעותית על התנהלות הבנק. פעילות המחשוב בבנק מתבססת על מסמך מדיניות ניהול טכנולוגיית המידע של הבנק, הנגזר, בין היתר מהוראת המפקח על הבנקים מס' 357 ומאושר מידי שנה בדירקטוריון.

כאמור, לבנק התקשרות מהותית רבת שנים עם לאומי בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות, אשר תנאיה העדכניים נקבעו במסגרת תוספת להסכם, אשר נחתמה בחודש דצמבר 2007, וחלה רטרואקטיבית מיום 1 בינואר 2007 ("הסכם לאומי"). עיקרי התוספת שנחתמה הינם:

א. הארכת הסכם לאומי לתקופה של 10 שנים (עד ליום 31 בדצמבר 2016) - ראה תת פרק "הסכם לקבלת שירותי מחשוב" בפרק "הסכמים מהותיים". ממועד זה החלה תקופה של שלוש שנים, עד ליום 31 בדצמבר 2019, המוגדרת פרויקט סיום ההתקשרות. במסגרתה הבנק החל בפרויקט החלפת ספק שירותי המחשוב. לאור הודעת הבעלים על מכירת מניותיהם, חלה דחיה בלוחות בזמנים של הפרויקט.

ב. עדכון מודל ההתחשבות בין הצדדים, כולל הסדרים בקשר למערכות ספציפיות;

ג. שיפור רמת השירות לבנק תוך עיגונה בהסכם (SLA Service Level Agreement) מפורט.

הבנק הגיע להסכמה עם לאומי בדבר הארכה נוספת של תקופת התקשרות, עד 30 ביוני 2021. לעניין הארכה זו הצדדים פנו לקבלת אישור הממונה על התחרות הכלכלית ובהתאם לעמדתה שנמסרה לבנק- אישור פטור מהסדר כובל ביחס להתקשרות זו נראית על פניה כמיזם משותף אשר מתאים לבחינת הצדדים על פי הוראות ההגבלים העסקיים (פטור סוג למיזמים משותפים)(הוראת שעה) תשס"ו-2006 ולכן אינו מצריך אישור הממונה על התחרות. כן פנו הצדדים לאישור

המפקחת על הבנקים לצורך יישום האמור.

הבנק התניע תהליך לבחינת חלופות המחשוב העומדות בפניו עם תום ההתקשרות הנוכחית עם לאומי ובכלל זה נבחנת האפשרות להמשיך קבלת שירותי מחשוב מבנק לאומי, מעבר למועד ההתנתקות הנוכחי.

על רקע הפקת לקחים מכשלים ותקלות שאירעו במערכת הבנקאית, הנחה המפקח על הבנקים את הבנקים לנקוט בצעדים שיצמצמו את פוטנציאל התממשות הסיכונים הנובעים מכשלים במערך טכנולוגיית המידע. כמו כן, הנחה המפקח על הבנקים את הבנקים לבחון מחדש תהליכים של ניהול שינויים וניהול תקלות, על מנת לחזק את התהליכים ולשפרם. הבנק נערך ופועל באופן שוטף על פי הנחיות אלו.

סניפי הבנק, כמו גם חלק מיחידות הביצוע והמטה, מקושרים לסביבת מחשוב ייעודית עבור הבנק במסגרת קריית שירות בנקאי (קש"ב) של לאומי, כאשר הפעילות השוטפת בסניפי הבנק מבוצעת כמעט במלואה במסגרת זו. על מנת להעריך את הבקורות המשולבות במסגרת שירותי התפעול הניתנים על ידי לאומי לבנק, מבוצעות בדיקות הן על ידי הבנק, הן על ידי לאומי והן על ידי גורמים מקצועיים בלתי תלויים.

פעילויות בקרה על פעילות לאומי הנוגעות להסכם מבוצעות במסגרת תהליך ISAE 3402 TYPE 2 - דוח על בקורות ששולבו במערך התפעול של לאומי ובדיקות על אפקטיביות הבקורות (המתייחס לבקורות לגבי שירותי תפעול מערכות המידע בבנק לאומי הניתנים לבנק אגוד) ובמסגרת תהליך AUP (המתייחס לבדיקות המבוצעות במסגרת נהלים מוסכמים עם הבנק לגבי נושאים המתייחסים למחשוב עבור בנק אגוד).

הבנק מפעיל מערכות מחשוב נוספות, שאינן נכללות במסגרת הסכם לאומי. מערכות אלה מנוהלות באחריות מערך מערכות מידע של הבנק וביניהן: מערכות מסחר ני"ע ומט"ח, מערכת ניהול משכנתאות, מערכת ניהול עסקי יהלומים, מערכת ניהול קשרי לקוחות, מערכות ה- BACK OFFICE (מערך אחורי) ומערכות ניהול ובקרה שוטפות של הבנק. הבנק מקפיד לשמור על איכותן של המערכות ועל תפקודן התקין, ומשקיע משאבים רבים בפיתוח והתאמה של מערכות המידע והמחשוב (תוכנה, חומרה, תקשורת וכדומה), לשימוש ולשימוש לקוחותיו, גם בניהול של מערך אבטחת מידע הולם, היערכות לשעת חירום והמשכיות עסקית.

בשל היותם עתירי עלויות ומשאבים ניהוליים ומקצועיים, מבוצעים תהליכים אלה על-ידי הבנק בהדרגה, על-פי סדרי עדיפויות הנגזרים, בראש ובראשונה, מהחובה לעמוד בדרישות הרגולטוריות הרלוונטיות, וכן מהצורך ליצור יתרון עסקי על בסיס שיקולי עלות מול תועלת.

עם זאת, למרות המשאבים שמשקיע הבנק בתחום זה, כיוון שמדובר במערכות מורכבות, לא ניתן למנוע לחלוטין את הסיכונים הנובעים מקיום תקלות בהן. לעניין מערכות גיבוי, סיכוני סייבר, תוכניות המשכיות עסקית וספקים עיקריים ראה פרק "סקירת סיכונים" תת "פרק סיכון טכנולוגיות מידע" ודוח המפורט על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://unionbank.co.il/1378-he/UnionBank.aspx>

פעילות מול גורמים בחו"ל

פעילות מול בנקים וגופים פיננסיים בחו"ל

פעילות הבנק מול בנקים זרים וגופים פיננסיים בחו"ל מתמקדת במספר תחומים עיקריים: הפקדת עודפי נזילות, קבלת ערבויות, פעילות עסקאות בשערי חליפין (FORWARD, SPOT, אופציות וכד'), ובשערי ריבית (IRS – החלפת ריביות וכד') ומכשירים אחרים, פעילות סליקה, העברת כספים ופעילות בניירות ערך זרים. הבנק קובע מעת לעת את מדיניות החשיפה לבנקים ולגופים פיננסיים זרים על-פי קריטריונים שונים להערכת סיכון בפעילות מול אלה. התמודדות עם סיכון האשראי הנובע מהפעילות בעסקאות שערי חליפין ועסקאות עתידיות מול חלק מהבנקים הזרים כאמור, נעשית בעיקר בדרך של התקשרות בהסכמי ISDA (International Swaps And Derivatives Association), שהינם הסכמי המסגרת לפעילות שבין הבנק וכל אחד מן הבנקים הזרים ובהסכמי בטוחות מוג CSA (Credit Support Annex), הדנים ומפרטים את נושא הבטוחות, העברתן והקזוז על ידי הצד הרלוונטי במקרה של חשיפה. נוסח ההסכמים האמורים מהווה סטנדרט בינלאומי נהוג, וההתקשרות בכל אחד מהם – בין בנפרד ובין ביחד - מסייעת בידי המוסדות הפיננסיים הקשורים בהם להקטין את החשיפה לסיכונים הכרוכים בפעילות המסחר ביניהם, בראש ובראשונה באמצעות השימוש בקזוז (netting) של עסקאות. מאז תחילת שנת 2008, צמצם הבנק את היקף פעילותו מול בנקים בחו"ל, הן מבחינת מספר הבנקים מולם הוא עובד והן מבחינת היקף החשיפות המאושרות לפעילות עם בנקים אלו. כמו כן, קשור הבנק בהסכם CLS (Continuous Linked Settlement) באמצעות אחד הבנקים הגדולים בעולם, אשר נועד לוודא קבלת תקבול מול תשלום, לשם מזעור סיכוני סליקה בעסקאות קניה ומכירה במטבע חוץ.

הסכמים לקבלת שירותי מסחר ומשמורת בניירות ערך ובנכסים פיננסיים עם מוסדות פיננסיים בחו"ל

הבנק קשור בהסכמים שונים מול ברוקרים, בנקים ומסלקות מחוץ לישראל (להלן- גופים פיננסיים זרים), לצורך ביצוע פעילות המסחר בניירות ערך ובנכסים פיננסיים שונים עבור הבנק ועבור לקוחותיו. כמו כן קשור הבנק בהסכם משמורת (GLOBAL CUSTODY) עם מוסד פיננסי בינלאומי מוכר (ועם גורמים פיננסיים אחרים אשר אותו מוסד מתקשר עימם לעניין זה), על-פיו מחזיק הבנק אצל אותו מוסד פיננסי ניירות ערך זרים עבור עצמו ועבור לקוחותיו, ולעיתים, פקדונות כספיים. השירותים העיקריים הניתנים לבנק על-פי הסכם זה כוללים, משמורת, ביצוע סליקת עסקאות בניירות ערך זרים, טיפול בנושאי מיסוי רלוונטיים נלווים לעסקאות, מתן הודעות ועדכונים בקשר אליהן (ALERTS), מתן הודעות מאת התאגיד שניירות הערך שלו

מצויים במשמורת (corporate actions) וביצוע פעולות נלוות דוגמת קבלת דיבידנדים, מניות הטבה, השתתפות בהצעת זכויות וכדומה. המוסד הפיננסי מבצע את הפעולות הנ"ל בהתאם להוראות הבנק, כפוף להוראות הדין הרלוונטי. כן מקבל הבנק מעת לעת שירותי משמורת מהגופים הפיננסיים הזרים, אגב מילוי תפקידיהם האחרים במסגרת זו מחזיק הבנק את עיקר אחזקותיו באג"ח זרות במסלוקה אירופית גדולה.

ניהול החשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ

הנושא מנוהל במסגרת ניהול הציות ראה פרק "סקירת הסיכונים" תת פרק "סיכון ציות".

הבנק פועל, זה מכבר, בהתאם להוראות הדין הרלוונטיות בנושא בנקאות חוצת גבולות, ובפרט בהתאם למכתב המפקח מיום 16 למרס 2015 בדבר ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות הבנק (CROSS-BORDER) ותקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו – 2016 מיום 3 באוגוסט 2016. במסגרת זו פעל הבנק, בין היתר, לקביעת מדיניות ונהלים בתחום, סיווג לקוחות בסיכון גבוה כתוצאה מפעילות חוצת גבולות, קביעת מדרג סמכויות לאישור פתיחת חשבון במקרה של זיקה לפעילות חוצת גבולות, גיבוש בקרות בתחום ועוד. ביום 1/1/19 אושרו בכנסת תקנות מס הכנסה (יישום אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים) התשע"ט – 2019, אשר קובעות את דרכי זיהוי, סיווג ודיווח של חשבונות המנהלים עבור תושבי חוץ. הבנק נערך לדווח בהתאם לתקנות.

הון אנושי

יחסי העבודה בבנק מושתתים על חוקת העבודה, על הסכמים קיבוציים המתעדכנים מעת לעת ועל הסדרים שונים המתגבשים, בעיקרם, בדיונים בין הנהלת הבנק לבין נציגות העובדים. אוכלוסיית העובדים מן המניין בבנק נחלקת מבחינה תפקודית, כמו גם מבחינת תחולת הסכמי עבודה, לשלושה: פקידים, מנהלים ומורשי חתימה ובעלי חוזים אישיים. להלן תמצית ההסכמים העיקריים שנחתמו עם נציגי הפקידים ונציגי המנהלים ומורשי החתימה והתפתחויות נוספות:

א. פקידים

מערכת יחסי העבודה עם הפקידים מושתתת על הסכם קיבוצי מיוחד לעובדי הבנק (להלן: "חוקת העבודה") המתעדכן על ידי הסכמי שכר שוטפים. חוקת העבודה נערכה, בין היתר, לבין הסתדרות העובדים הכללית, בשנת 1990, והיא מסדירה את תשתית יחסי העבודה עם הפקידים, כגון: סדר קבלת עובדים, המשמעת בעבודה, סדר קידום עובדים, הזכויות לחופשה ומחלה, תוספות שונות המשתלמות לעובדים והתנאים לתשלום, זכויות סוציאליות, סדרי התפטרות ופיטורים, פיצוי פיטורים וכד'. החוקה עומדת בתוקפה כל עוד לא יודיע צד מן הצדדים על רצונו בביטולה או בהכנסת שינויים בה. ביום 22 באוגוסט 1996 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בדבר הצטרפות הפקידים לקרן הפנסיה "עמית". על פיו, תשלומי הבנק לקרן הפנסיה מיום 1 באפריל 1995 יבואו במקום חובת תשלום מלוא פיצויי הפיטורים להם יכול הפקיד להיות זכאי על פי דין עבור אותה תקופה. בנוסף לאמור לעיל נעשים מידי תקופה הסכמים עיתיים, בהם מטופל עדכון השכר והתנאים הנלווים של הפקידים לדרגותיהם, וכן נושאים נקודתיים אחרים הטעונים הסדר. הסתדרות העובדים הכללית החדשה והסתדרות הפקידים/חטיבת עובדי הבנקים הינן צד לכל ההסכמים.

ב. מו"חים (מנהלים ומורשי חתימה)

את יחסי העבודה עם המו"חים מסדיר הסכם קיבוצי מיוחד משנת 1979, אשר מצמיד את תנאי השכר של המו"חים אל תנאי השכר של המו"חים בבנק לאומי (להלן: "הסכם היישום"). כן מתייחס הסכם היישום לזכאות מו"ח (לעניין זה מו"ח ותיק) לבחור בהגיעו לגיל פרישה ונצבר לו וותק של 15 שנות עבודה בבנק (או במקרה של נכות או מוות אם נצבר לזכותו ותק של 5 שנים), בין קבלת פיצוי פיטורין והחיסכון בקופת התגמולים, לבין קבלת פנסיה מהבנק. בהתאם להסכם קיבוצי מיוחד מיום 24 בפברואר 1997 הועבר ביטוחם הסוציאלי של המנהלים ומורשי החתימה בבנק אל קרן הפנסיה "עמית", החל מיום 1 באפריל 1995 כפי שנעשה אף לגבי הפקידים כמפורט לעיל. הסכם זה מסדיר את זכויות הפנסיה של מו"חים ותיקים לפי הקיים בבנק לאומי תוך שילוב עם קבלת הפנסיה מ"עמית". זכויות הפנסיה של מו"חים חדשים נצברים ב"עמית" בלבד. כמו כן קובע ההסכם כי התשלומים ל"עמית" בגין המו"חים החדשים באים במקום תשלום מלוא פיצויי הפיטורים לאותם מו"חים. בנוסף לאמור לעיל נעשים, מעת לעת, הסכמים בנושאים נקודתיים.

ג. עובדי אגוד מערכות

ביום 1 באוקטובר 2017 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין ועד עובדי אגוד מערכות בע"מ לבין חברת אגוד מערכות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק העוסקת במתן שירותי מחשוב לבנק ולחברות הבת שלו.

ד. בעלי חוזים אישיים

ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"לית, לכל חברי ההנהלה ולעובדים נוספים יש חוזי העסקה אישיים עם הבנק. לפירוט תנאי העסקתם של היו"ר והמנכ"לית ראה באור 1.21.

ה. לעניין סכסוך העבודה בבנק, ראה פירוט בדוח הדירקטוריון וההנהלה פרק "התפתחויות ושינויים מהותיים בבנק" וכן באור 32.ב בדוח הכספי.

ו. לעניין תכנית פרישה מרצון ראה באור 1.ב.21.

ז. לעניין הגשה לבית הדין האזורי לעבודה כנגד הבנק "בקשת צד לדיון בסכסוך קיבוצי" על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה והסתדרות המעו"ף/ חטיבת עובדי הבנקים וחברת הביטוח וארגון המנהלים ומורשי החתימה של בנק אגוד לישראל בע"מ, ראה באור 21.ז.

ממוצע משרות ^{2,1} שנתי		משרות ^{1,2} ליום 31 בדצמבר		הבנק ³ חברות מאוחדות
2017	2018	2017	2018	
1,262	1,176	1,234	1,168	
16	17	16	17	
1,278	1,193	1,250	1,185	

1. משרה - משרה מלאה לרבות שעות נוספות ספציפיות, שעות עבודה של עובדי קבלן ואחרים.
2. מזה מנהלים ומורשי חתימה נכון ליום 31 בדצמבר 2018 - 257 (ליום 31 בדצמבר 2017 - 278).
3. הקיטון במספר המשרות לעומת תקופה קודמת, נובע מהמשך יישום תכנית הפרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ב- 30.11.16 (ויושמה רובה, ככולה) וכן מצמצום והקפאת משרות שלא אוישו.

בשנת 2018 המשיך הבנק לשים דגש מיוחד על הכשרת עובדים ופיתוח המשאב האנושי ברמות השונות. הדרכות והכשרות מקצועיות מתבצעות במרכז ההדרכה של הבנק ובמקומות העבודה וניתנות באמצעות עובדי המקצועיים. סגל המרצים הפנימיים ומומחי התוכן מונה כ - 40 איש מקרב עובדי הבנק ומנהליו. הדרכות והכשרות בתחומי הניהול, המכירות, ליווי אישי למנהלים ופיתוח ארגוני מתבססות על מנחים ויועצים ארגוניים חיצוניים. ההוצאות בגין הדרכה הסתכמו בשנת 2018 בסך של כ- 1 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. הנושאים העיקריים בהם התמקדה ההדרכה בשנת 2018 היו: תחומי הליבה הבנקאית והדרכות בנושאים רגולטוריים שונים. בבנק קיים קוד אתי אשר גובש בתהליך מקיף תוך שיתוף מחזיקי עניין שונים ומתוך הבנה עמוקה של אחריות הבנק מעצם היותו בנק וכארגון הפועל בתוך החברה בישראל. הקוד האתי הינו מכלול של ערכים וכללי התנהגות, המהווים מצפן להתנהגות אתית לכל העובדים והמנהלים. עקרונות הקוד אמורים לספק מסגרת להתנהגות אתית ראויה. הקוד האתי מורכב מחמישה ערכים מובילים והם: מקצועיות, שירות, מצוינות, הוגנות ויושרה, כבוד הדדי ויחס אישי.

הסכמים מהותיים

פרט להסכמים בדרך העסקים הרגילה, ולהסכמים נוספים הנזכרים בדוחות הכספיים, ההסכמים המפורטים להלן שהבנק צד להם או זכאי לפיהם, עשויים להיחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל:

• הסכמי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה ושכר העובדים מוסדרים בהסכמי עבודה קיבוציים מול העובדים וועדי עובדי הבנק, ועד מנהלים וועד פקידים וועד עובדי אגוד מערכות. שכר העובדים בבנק כפוף להסכמי עבודה – ראה פירוט בפרק "הון אנושי".

• הסכם לקבלת שירותי מחשב

לעניין הסכם התקשרות עם בנק לאומי בנוגע למתן שירותי מחשב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, כניסת תקופת המעבר אשר הוארכה והיא עשויה להימשך עד ליום 30 ביוני, 2021 בה מתנהל פרויקט סיום ההתקשרות והסיכון הפוטנציאלי ליכולתו של הבנק להשלים את פרויקט ההסבה בלוחות הזמנים הרלוונטיים, ראה באור ג.23(4) ופרק "סקירת הסיכונים" תת פרק "סיכון טכנולוגיות מידע" בדוח דירקטוריון והנהלה.

• שיפוי וביטוח לדירקטורים ונושאי משרה

1. כתב התחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק- לפירוט ראה באור ג.23(11) ובאור ג.23(13) ופרק "עסקאות עם בעלי שליטה".
2. לעניין התקשרות לרכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) בבנק ובחברות הבנות שלו, (הגדלת גבולות הכיסוי של פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה הקיימת ורכישת פוליסת RUN OFF), ראה באור ג.23(16) ופרק "עסקאות עם בעלי שליטה".

• שירותים ותחומי פעילות המעוגנים בהסכמים או הסדרים מיוחדים

1. **כרטיסי אשראי** - הבנק קשור בהסדרים חוזיים עם חברות כרטיסי אשראי. ההסכמים קובעים, בין היתר, הוראות בקשר לחלוקת האחריות בין חברות כרטיסי האשראי לבנק נוכח הוראות חוק כרטיסי חיוב, וכן את התנאים העסקיים, התפעוליים והמשפטיים הרלוונטיים. לפירוט נוסף בקשר להסכמים שנחתמו ביום 1 ביולי 2010 עם "כ.א.ל." ו"דיינרס" והתוספות להסכמים האמורים שנחתמו ביום 27 באוקטובר 2015 ראה באור ג.23(5), ולפירוט נוסף בקשר להסכם שנחתם ביום 3 בפברואר 2011 עם "ישראלכרט" ראה באור ג.23(6).
2. **עשיית שוק** - הבנק משמש כעושה שוק לאג"ח ממשלתי לפי חוק מלווה מדינה.
3. **ייעוץ פנסיוני** - הבנק עוסק במתן שירותי ייעוץ פנסיוני ללקוחות באמצעות יועצים שהוכשרו לביצוע ייעוץ מסוג זה. ביום 29 בנובמבר, 2018 אישר דירקטוריון הבנק עקרונות לתכנית פעולה להתייעלות, הכוללת בין היתר החלטה על הפסקת פעילות הבנק בתחום הייעוץ הפנסיוני אשר אינה מהווה חלק מליבת פעילות הבנק. הבנק נערך להפסקת הפעילות בתחום.
4. **רכישת זכויות בתיק הלוואות צרכניות** - בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, הכוללת שימת דגש על תחום הבנקאות הקמעונאית, מתקשר הבנק מעת לעת (החל משנת 2010) בהסכמים עם מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן "מימון ישיר"), במסגרתם רוכש הבנק בדרך של המחאת זכויות והתחייבויות על דרך המכר, תיקי הלוואות שהועמדו על ידי מימון ישיר ללקוחות פרטיים לצורך רכישת כלי רכב והלוואות לכל מטרה. ביום 5 בספטמבר 2017 חתמו הבנק ומימון ישיר על כתב תיקון להסכם (להלן: "כתב התיקון להסכם"), במסגרתו הוארכה תקופת ההסכם בין הבנק לבין מימון ישיר עד ליום 5 בספטמבר 2018 והוגדל הסכום המירבי של יתרת הקרן הכוללת של הלוואות שירכשו על ידי הבנק ממימון ישיר, במסגרת כל ההסכמים בין הבנק לבין מימון ישיר (קיימים ועתידיים) ל-2 מיליארד ש"ח (להלן: "סכום התקרה").

ביום 27 בדצמבר, 2018 חתמו הבנק ומימון ישיר על הסכם המתקן ומחליף את ההסכמים הקודמים בניהם (להלן: "כתב התיקון להסכם"), במסגרתו הוארכה תקופת ההסכם בין הבנק לבין מימון ישיר עד ליום 27 בדצמבר, 2019 כך שיתרת הקרן של כל ההלוואות שנמכרו וימכרו לבנק מכח כל ההסכמים בין הבנק לבין מימון ישיר (קיימים ועתידיים) לא תעלה בכל עת על 2 מיליארד ש"ח (להלן: "סכום תקרה").

ראה פרק "הסכמים מהותיים" בדוח הכספי, וכן ראה ראה דיווחים מידיים של הבנק מיום 23.2.15 (מס' אסמכת: 2015-01-037057) מיום 29.5.16 (אסמכתא מס': 2016-01-036879), מיום 5.9.17 (אסמכתא מס': 2017-01-078724) ודיווח מידי מיום 27 בדצמבר, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-127941) המובאים על דרך ההפניה.

ביצועה של כל עסקת מכירת תיקי ההלוואות כאמור בין הצדדים לפי כתבי התיקון להסכם, הוכפף לקיומם של תנאים שסוכמו במסגרת ההסכמים בין הצדדים וכן לשיקול דעת כל אחד מהצדדים. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, ביצועה של עסקת מכירת תיקי ההלוואות כאמור בכפוף לסכום התקרה שנקבע בכתב התיקון להסכם, הותנה באישור הבנק בכתב ומראש.

5. להסכמים הקשורים בפעילות הבנק בחו"ל, לרבות בשוקי ההון בחו"ל, ראה פרק "פעילות מול גורמים בחו"ל".

• הסכמי שעבוד - כמפורט בבאור 24 בדוחות הכספיים.

רישיונות, היתרים ואישורים

1. על הבנק וחברות הבנות חלות הוראות דין שונות המיוחדות לתאגידי בנקאיים, ובכלל זה כללים והנחיות הנובעים מהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בברזיל, ומחוזרים ומהנחיות שונים המוחלים מעת לעת על ידי הפיקוח על הבנקים. במסגרת מילוי דרישות אלה, בידי הבנק רישיון לנהל את עסקיו בהתאם לחוק הבנקאות (רישוי) תשמ"א-1981, והיתרי סניף לסניפיו.

2. נוסף על אלה, בידי הבנק, שהינו חברה ציבורית וחבר הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ (להלן: "הבורסה"), חבר מסלקת הבורסה וחבר מסלקת מעו"ף, ובידי חברות בנות שלו, הפעילים בתחומים שונים של שוק ההון ובתחומים נוספים המותרים להם על פי דין, רישיונות, היתרים ואישורים מאת רשויות מוסמכות שונות ובתוכם רשות ניירות ערך, הממונה על שוק ההון, הממונה על התחרות הכלכלית ועוד. להלן יימנו רישיונות, היתרים ואישורים הנוגעים למגזרי פעילות שונים של הבנק.

3. כך אישרה רשות ניירות ערך, רישום ברשם החתמים בהתאם לתקנות ניירות ערך (חיתום), תשס"ז-2007 של חברת חיתום בשליטת הבנק שלתאריך המאזן הנה חתם (להלן: "חברת החיתום") כהגדרתו בתקנות הנזכרות לעיל (לעניין פעילות חברת החיתום ראה פירוט בפרק "פעילות חברות מוחזקות"), יצוין כי ביום 31 בינואר 2016, החליט דירקטוריון חברת החיתום על הפיכת חברת החיתום ל"חתם לא פעיל".
כן קיבלו עובדי הבנק המוסמכים לעסוק בייעוץ השקעות רישיונות מתאימים מאת רשות ניירות ערך.

4. בידי הבנק רישיון ייעוץ פנסיוני כמשמעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק פנסיוני ובשיווק פנסיוני) תשס"ה-2005, מאת הממונה על שוק ההון במשרד האוצר לצורך עיסוקו זה, ובידי עובדיו העוסקים בייעוץ פנסיוני רישיונות מתאימים אף הם מאת אותו גורם. לעניין החלטת דירקטוריון הבנק על הפסקת פעילות הבנק בתחום הייעוץ הפנסיוני ראה סעיף "שירותים ותחומי פעילות המעוגנים בהסכמים או הסדרים מיוחדים" בדוחות הכספיים לעיל.

5. מצויים בידי שתי חברות בנות בבעלות מלאה של הבנק שהנן סוכנויות ביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981, ולהוראות סעיף 11(ב)2 לחוק הבנקאות רישיון סוכן ביטוח המאפשר להן לפעול בתחום עיסוקן. למנכ"ל כל אחת מחברות אלה רישיון סוכן ביטוח כנדרש.

6. הבנק היה שותף לבקשות לפטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין לתחרות להסדר כובל, אשר הוגשו לממונה על ההגבלים העסקיים, וקיבלו את אישורו, בקשר לתחומים שונים של פעילותו, כדלקמן:

ביום 8 בפברואר 2017 הודיע הממונה על התחרות הכלכלית על הארכה של הפטור הקיים להסדר בין התאגידיים הבנקאיים, בעניין תפעול מאגר נתונים ממוכן לניהול סיכונים, למשך שש שנים. הסדר זה מאפשר המשך תחזוקתו והפעלתו של מאגר נתונים כללי אודות נתוני שוק, הנדרש לבנקים השונים לשם ניהול סיכונים שוק.

ביום 29 בדצמבר 2016 קיבל הבנק מאת הממונה על התחרות הכלכלית פטור נוסף מאישור הסדר כובל להסכם בין הבנק לבין בנק לאומי בדבר שירותי מחשוב ותפעול לבנק על ידי בנק לאומי, וזאת עד ליום 31 בדצמבר 2019 לתקופת

"פרויקט סיום ההתקשרות" בין הבנק לבין בנק לאומי, במהלכה יבחן הבנק אלטרנטיבות לקבלת שירותי מחשוב בעתיד וזאת בכפוף לתנאים שנקבעו באישור.

בנוסף קיבל הבנק ביום 1 בינואר 2017 את אישור הפיקוח על הבנקים להארכת תקופת מתן שירותי המחשוב לבנק על ידי בנק לאומי, למשך תקופת "פרויקט סיום ההתקשרות", ועד ליום 31 בדצמבר 2019. לעניין דחיית תום תוקפת ההיפרדות לתקופה של 18 חודשים נוספים (30/6/2021) ופירוטים נוספים ראה באור 4.ג.23 ופרק "הסכמים מהותיים".

7. במסגרת התנאים להשלמת רכישת מגדל על ידי אליהו 1959 בע"מ, ביום 25 באוקטובר 2012 אישר הממונה על התחרות הכלכלית את המהלך הנחשב כמיזוג במונח דיני ההגבלים העסקיים, בין נכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993, נכסי שרודר בע"מ, ישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ ובנק אגוד לישראל בע"מ (הצד הנרכש במיזוג בהתאם לחוק התחרות הכלכלית התשמ"ח - 1988 - ראה פרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו").

8. ביום 14.6.2018 פרסם הממונה על התחרות הכלכלית הוראת שעה לעניין פטור סוג הסדרי הלוואות משותפות לבנקים ולגופים מוסדיים, לפיה הסדר כאמור יהיה פטור מאישור בית הדין לתחרות אם התקיימו לגבי כל התנאים המצטברים המחוייבים בהוראה. תוקפם של הכללים לשלוש שנים.

9. בחודש דצמבר 2015 קיבל הבנק את החלטת הממונה על התחרות הכלכלית ליתן פטור מאישור הסדר כובל למשך שלוש שנים לכך שבמסגרת ההתקשרות בין חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן "כ.א.ל") לבין הבנק, וההתקשרות בין חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן: "דיינרס") לבין הבנק, יוענקו לבנק תמלוגים בגין עמידה ביעדי הנפקה ושימוש בכרטיסי אשראי של כ.א.ל ודיינרס, בתנאי ששיעור מינימאלי מכלל כרטיסי האשראי המונפקים על ידי הבנק יונפקו במשותף עם כ.א.ל או דיינרס. הממונה, לאחר שבחן את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ביסס את החלטתו על כך שאין בהסדר ובכבילות שבו בכדי לפגוע בתחרות פגיעה של ממש, עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה ואין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. ביום 3 באוקטובר 2018 הוגשה בקשת פטור להסכם בין כאל לבין בנק אגוד לגבי הנפקת כרטיסי חיוב. בקשה זו התייחסה להסכם משנת 2015, אשר זכה לפטור ביום 30.12.2015, לתקופה של 3 שנים. ההסכם הוא במקורו לתקופה של 6 שנים (עד 1.1.2021), אך הבנק נדרש לפנות לרשות פעם נוספת לקבלת פטור לגבי אותו הסכם שכן הפטור הוגבל לתקופה של 3 שנים. לאחר הגשת בקשת הפטור, בחודש נובמבר 2018 הודיעו נציגי הרשות לבנק כי מאחר ופורסמו כללי פטור חדשים אשר לדעת הרשות, ההסכם בין כאל לבין בנק אגוד נהנה מתחולתם, כי אז אין מקום לדון בבקשה הפרטנית וזו נמשכה על ידי הבנק.

עדכוני חקיקה

עדכוני חקיקה וניהול בנקאי תקין במערכת הבנקאית:

האמור בפרק זה אינו בא לגרוע מהאמור ביתר פרקי וסעיפי הדוח, מקום שקיימת בו התייחסות נוספת לעדכוני החקיקה שלהלן ולעדכוני חקיקה אחרים. עדכוני חקיקה אשר התקבלו וטיוטות שפורסמו במהלך שנת 2018 ואשר פורטו במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2017, אינם מופיעים בפרק זה.

החוק להסדרת מתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית על ידי מוסדות גמילות חסדים, התשע"ט-2019

ביום 13 בינואר 2019 פורסם ברשומות החוק להסדרת מתן שירותי פיקדון ואשראי בלא ריבית על ידי מוסדות גמילות חסדים, התשע"ט-2019 (להלן: חוק הגמ"חים). החוק הינו חוק פיקוח פיננסי על הגמ"חים, אשר מטיל עליהם חובות חוקיות שלא היו קיימות עד היום, אשר עיקריהן:

1. מינוי מפקח ממונה על מוסדות לגמילות חסדים
 2. ניהול מרשם של המוסדות לגמילות חסדים וחובת קבלת רישיון להענקת שירותי פיקדון ואשראי ללא ריבית.
 3. ממשל תאגידי של מוסדות לגמילות חסדים, ובחינת כשירות בעלי שליטה ואורגנים אחרים במוסד.
 4. הגבלות על פעילות המוסדות.
 5. חובת הגשת דיווחים מיידים ודוחות כספיים.
 6. סמכות המפקח להטלת עיצום כספי על המוסד.
- כמו כן, מתקן החוק מספר סעיפים בחוקים נוספים (איסור הלבנת הון, הצמצום במזומנים, חוק הבנקאות (רישוי)). תחילת החוק (למרבית סעיפיו) הינה שלוש וחצי שנים מיום הפרסום. הבנק בוחן את השלכות החוק החדש על פעילותו.

חוק התחרות הכלכלית (תיקון מס' 21) התשע"ט- 2019

ביום 10 בינואר 2019 פורסם התיקון לחוק התחרות הכלכלית שעיקריו יפורטו להלן:

1. עדכון סכום הגג לעיצום כספי- העלאת תקרת סכום העיצום הכספי שהממונה יכול להטיל על מפר החוק מ- 24 מיליון ש"ח ל- 100 מיליון ש"ח.
 2. תיקון הגדרת "בעל מונופולין"- בעל מונופולין יהיה גם מי שמרכז בידי כוח שוק משמעותי, אפילו אם אינו מחזיק בנתח שוק גבוה מ- 50%. פירוט הנחיות להערכת קיומו של כוח שוק משמעותי יפורסמו בהמשך במסגרת גילוי דעת של הרשות.
 3. העלאת רף מחזור המכירות המחייב הודעת מיזוג- הגבהת מחזור המכירות המשותף של צדדים לעסקת מיזוג מ- 150 מיליון ש"ח ל- 360 מיליון ש"ח אשר יחייב הודעה לממונה וקבלת אישור מראש לעסקת המיזוג.
 4. החלפת סעיף אחריות מנהלים- הטלת חובה עצמאית על נושאי משרה ומנהלים לפקח ולעשות כל שניתן למניעת הפרת החוק על ידי התאגיד או עובדיו. כאשר אי קיום החובה עלולה לגרור סנקציה פלילית של עד שנת מאסר וקנס כספי.
 5. החלפת שם החוק- שם החוק ישונה מחוק ההגבלים העסקיים לחוק התחרות הכלכלית ובית הדין לתחרות ייקרא בית הדין לתחרות.
- מועד תחילת התיקון לחוק ביום פרסומו. הבנק פועל בהתאם לתיקון בחוק ויידרש לבחינה אד הוק ביחס לפעילות ספציפית.

חוק שירותי תשלום, התשע"ט- 2019

ביום 9 בינואר 2019 פורסם החוק אשר מבקש להסדיר שתי מערכות חוזיות עיקריות- אחת היא בין נותן שירותי תשלום למשלם והשנייה- היא בין נותן שירותי תשלום למוטב. החוק מחליף את חוק כרטיסי חיוב משנת 1986 לחוק מקיף ועדכני התואם את ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום זה.

להלן עיקרי החוק:

1. קביעת התנאים לכריתת חוזה לרבות הזכות לעיין וקבלת הסכמת הלקוח, המועד בו חיובי הצדדים נכנסים לתוקף והוראות לעניין סיום החוזה.
 2. איסור הטעייה של נותן שירותי תשלום למשלם והטלת חובות גילוי בכל עניין מהותי הנוגע לשירות הניתן על ידו.
 3. הסדרת אחריות נותן שירותי התשלום למשלם לשימוש לרעה שנעשה באמצעי תשלום. ההסדר מאמץ את העקרונות העיקריים הקיימים היום בחוק, בתוספת שינויים.
 4. פרק חדש העוסק בהרשאות לחיוב חשבון המבוסס על הוראת ניהול בנקאי תקין. 439
 5. הסדרת לוחות הזמנים בביצוע הוראות תשלום: קביעת המועד לקבלת הוראות התשלום, קביעת המועד לחיוב חשבון של המשלם, קביעת המועד לביצוע העברת תשלום וחישוב ימי ערך.
 6. איסור ניכוי עמלה בגין העברת סכום כסף על ידי נותן שירותי תשלום.
 7. הסדרת אחריות נותן שירותי תשלום בגין ביצוע העברות תשלום.
- מועד התחילה הינו שנה ממועד פרסומו קרי 9.1.2020 בהתאם לחוק, המפקח על הבנקים יכול להטיל על נותן שירותי תשלום שהוא תאגיד בנקאי עיצום כספי בסיסי בסך של 100 אלף ש"ח או כפל עיצום כספי בסך של 200 אלף ש"ח בהתאם לסוג ההפרות השונות המפורטות בחוק. הבנק בוחן את הוראות החוק החדש ונערך ליישום.

חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 31) (דחיית מועדי פירעון של הלוואה לדיור בשל פטירה), התשע"ט- 2018

ביום 7 בינואר 2019 פורסם התיקון לחוק לפיו תאגיד בנקאי שנתן הלוואה לדיור, יידחה את מועד פירעונה, לבקשת מי שחייב לפרוע אותה, לתקופה של עד 12 חודשים, בכפוף להצגת תעודת פטירה.

בשל כך התאגיד הבנקאי לא ייגבה ריבית פיגורים או ריבית אחרת מלבד הריבית שנקבעה בהסכם ההלוואה. נדחו מועדי פירעון ההלוואה לדיור, ישולמו התשלומים שמועד פירעונם נדחה בתום תקופת פירעון ההלוואה לפי ההסכם, בתשלומים חודשיים כמספר המועדים שנדחו. התיקון יחול על הסכמי הלוואה שנכרתו 6 חודשים מיום פרסומו. הבנק בוחן את התיקון לחוק ונערך ליישום.

חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 30), התשע"ט- 2019

ביום 27 בדצמבר 2018 פורסם התיקון לחוק לפיו טרם כריתת הסכם הלוואה לדיור לשם רכישת דירה יחידה, יודיע הבנק ללקוח כי באפשרותו לכלול בהסכם ההלוואה הוראות שלפיהן יוכל הלקוח לדחות את מועדי הפירעון החודשי של ההלוואה אם יבקש, בתנאים שייקבע הבנק ובכפוף לכך שלאחר כריתת ההסכם הלקוח סיים את עבודתו/הלקוח חלה או נפצע ועקב כך אינו כשיר לעבוד לתקופה רצופה העולה על 3 חודשים/הלקוחה ילדה וטרם חלפו 6 חודשים מיום הלידה והיא אינה עובדת.

הלקוח רשאי יהיה לדחות את מועדי הפירעון לתקופה שייקבע ואשר לא תעלה על 3 חודשים לא יותר מפעם אחת ב- 12 חודשים רצופים ולא יותר משלוש פעמים במשך תקופת ההלוואה לדיור. הבנק יידרש למסור ללקוח הסבר בכתב לפני כריתת הסכם ההלוואה בדבר התנאים לדחיית מועד הפירעון החודשי. התיקון יחול על הסכמי הלוואה שנכרתו 6 חודשים מיום פרסומו. הבנק בוחן את התיקון לחוק ונערך ליישום.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 432 "העברת פעילות וסגירת חשבון לקוח"

ביום 28 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 432 שמטרתו להקל עוד את תהליך סגירת החשבון והעברת הפעילות.

להלן עיקרי התיקונים בהוראה:

1. נוספה חובה להבהיר ללקוח אשר אינו מנוי על הסכם בנקאות בתקשורת, הפועל לסגירת חשבון או להעברת פעילות, כי הצטרפות לשירות עשויה לסייע לו לעשות כן, מרחוק וללא הגעה לסניף.
 2. נוספה אפשרות ללקוח לגרוס את פנקסי השיקים שברשותו כחלופה להבאתם לסניף.
 3. הובהר כי על הבנק לנקוט באמצעים הנדרשים לקבלת הסכמת כל בעלי החשבון ללא דרישה של הגעתם לסניף.
 4. הדרישה למסירת העתק מבקשת הלקוחה לסגור את החשבון/להעביר פעילות הוחלפה בדרישה למסירת תיעוד בכתב של הנחיות הלקוח זאת על מנת לאפשר ללקוח לתת הוראות בטלפון ומול פקיד.
 5. הודגש בהוראה, כי הבנק רשאי להתנות את סגירת החשבון או העברת הפעילות בכך שלא קיימת מניעה לאפשר זאת בדיון.
 6. נקבע, כי חתימת בעלי החשבון כולם או חלקם על מסמך זיהוי תידרש רק במקרה של חשש סביר בנוגע לזהות מגיע הבקשה.
- מועד התחילה הינו חודש מיום הפרסום. הבנק פועל בהתאם לתיקון להוראה.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 451 "נהלים למתן הלוואות לדיור"

ביום 28 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 451 וזאת במטרה לשפר תהליכים שונים בתחום ההלוואות לדיור.

להלן עיקרי התיקונים להוראה:

1. עדכון פוליסות ביטוח חיים בעקבות פירעון הלוואה – סעיף 15g להוראה עודכן ובו נקבע, כי יש ליידע לווה המבצע פירעון מוקדם על האפשרות לפנות לסוכן הביטוח או לחברת הביטוח החיצוני בבקשה להקטין את סכום הביטוח או לבטל את השעבוד, לפי העניין ולמסור לו אישור ייעודי, ממוען לחברות הביטוח, הכולל הסכמת הבנק להקטנת סכום הביטוח או לביטול השעבוד הקיים לטובת התאגיד הבנקאי.
 2. שמאות – סעיף 9 להוראה עודכן ובו נקבע, כי הבנקים יכללו כבר במסמך האישור העקרוני הפנייה לביצוע שמאות תוך פירוט רשימת השמאים הרלוואנטיים המועסקים על ידי הבנק.
 - כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי בסביר לבקשת לווה לעשות שימוש בהערכת נכס שניתנה לבקשת תאגיד בנקאי אחר.
 3. נתונים ומידע באתר האינטרנט – סעיף 15א להוראה עודכן ובו נקבע, שהמידע הכלול בסעיף יעמוד לרשות הלקוח באופן מעודכן ויוצג בערוצים הישירים באינטרנט, או באפליקציה. כמו כן, התווסף לרשימת הנתונים הסכום שצפוי לקוח לשלם עד סוף תקופה או תחנת יציאה קרובה. תוספת זו נועדה לסייע בהבנה, כי במקרים שנדרש תשלום עמלת פירעון מוקדם, סכום זה נמוך מהסכום שהיה משולם אם הלקוח לא היה פורע בפירעון מוקדם.
- מועד התחילה הינו 3 חודשים ממועד פרסום החוזר.
- הבנק מיישם את התיקונים להוראה, למעט בנושא הצגת מידע עדכני באתר האינטרנט של הבנק שבו ניתנה לבנק אורכה ליישום מהפיקוח על הבנקים עד ליום 28.3.19.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 "פתיחת חשבון ביתרת זכות וניהולו"

ביום 28 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 422 לפיה זכותו של הבנק לבקש כי אישור נאמן או מנהל מיוחד עבור לקוח בפשיטת רגל לצורך פתיחת חשבון יכול גם התייחסות לעניין השירותים אותן מחויב הבנק לספק בהתאם להוראה כדוגמת הנפקת פנקסי שיקים, ביצוע פעולות באמצעות שירותי בנקאות בתקשורת. על התאגיד הבנקאי לוודא שדרישה זו תופנה ללקוח בהזדמנות הראשונה.

מועד התחילה הינו חצי שנה מיום פרסום החוזה. הבנק פועל בהתאם לתיקון בהוראה.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 470 "כרטיסי חיוב"

ביום 21 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 470 לפיו התווספה דרישה מתאגיד בנקאי לאפשר ללקוח להגיש בקשה במישרין או באמצעות מנפיק אחר, להצגת מידע אודות עסקאותיו בכרטיס חיוב חיצוני, אשר התשלום בעדן נעשה בדרך של חיוב חשבון עובר ושב של הלקוח בתאגיד הבנקאי. המידע יוצג באמצעות קישור מאובטח המפנה לדף אינטרנטי ייעודי, באתר המנפיק או באתר מתפעל ההנפקה, אשר הכניסה אליו לא תצריך הזדהות נוספת על ידי הלקוח לצורך צפייה בפרטי העסקאות.

מועד התחילה הינו בהתאם לסעיף 7 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) קרי 31.1.2020.

הבנק נערך ליישום התיקונים שבהוראה.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 362 "מחשוב ענן" ותיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 357 "ניהול טכנולוגיית המידע"

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 362 לפיו תבוטל הדרישה מהתאגידים הבנקאיים לפנות לפיקוח על הבנקים לצורך קבלת היתר במקרים מסויימים לפני השימוש בטכנולוגיית מחשוב ענן, זאת תוך העברת כל ניהול הסיכונים לבנק עצמו.

נקבע, כי על ההנהלה הבכירה לגבש מדיניות לשימוש בטכנולוגיית מחשוב ענן אשר תקבע בין היתר, את סוגי היישומים בטכנולוגיית מחשוב ענן, בהם נדרש אישור של הדירקטוריון וסוגי יישומים בהם נדרש אישור ההנהלה.

כמו כן, לפני יישום מחשוב ענן יידרש התאגיד הבנקאי לבצע תהליכי מיפוי והערכת סיכונים נאותים ומתמשכים, במעורבות כלל הגורמים הרלוואנטיים בבנק ובהתייחס לכלל ההיבטים הרלוואנטיים.

במסגרת ההוראה עודכן גם הפרק העוסק במיקור חוץ של ספק מחשוב ענן מהותי כך שהסכם ההתקשרות יכלול גם מתן אפשרות לבנק לבצע ביקורות אצל הספק.

כמו כן, עודכנה חובת הדיווח של הבנקים באשר לרשימה מעודכנת של יישומי מחשוב ענן, לבנק ישראל לתדירות שנתית (בתום שנה קלנדרית).

מאחר ומחשוב ענן מהווה מקרה פרטי של מיקור חוץ ונוכח ביטול הצורך לפנות מראש לקבל היתר עבור יישום טכנולוגיית מחשוב ענן, בוטל גם הצורך לקבל הסכמה של המפקח במקרה של אחסון מידע מכל סוג שהוא של לקוחות הבנק במערכות אשר אינן בשליטתו.

מועד התחילה הינו מייד עם פרסום החוזר. הבנק פועל בהתאם להוראה המתוקנת.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 ו- 313 (מדידה והלימות הון- הגישה הסטנדרטית- סיכון אשראי, מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים)

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו- 313 לפיו מקדם ההמרה לאשראי על ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות שניתנו על פי חוק המכר שירות, יעמדו על 30% אם הדירה טרם נמסרה למשתכן.

כמו כן, נוספה הערה לפיה המיפוי של דירוג טווח ארוך של חברת MOODY'S מתייחס גם לדירוג IFS של חברה זו. מועד התחילה הינו מייד. הבנק פועל בהתאם לתיקון.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 "דירקטוריון"

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301 שעיקרו הוספת החובה להקמת וועדה דירקטוריונית לענייני טכנולוגיה מידע וחדשנות טכנולוגית והגדרת תפקידיה, אשר תתכנס לפחות 4 פעמים בשנה, וכמו כן, הוספה דרישה לקצובת כהונת חברי וועדות הדירקטוריון והיו"רים שלהן.

תיקונים אלו מקורם בחדשנות ובהתפתחות הטכנולוגית המשנים את פני עולם הבנקאות בשנים האחרונות והצורך בצעדים משלימים להגברת מעורבות הדירקטוריון בתחומים אלו תוך הגברת כשירותו המקצועית ושיפור האפקטיביות של עבודתו.

מועד התחילה הינו מייד, ביום פרסום החוזר, למעט הדרישה כי לפחות אחד מחברי הוועדה יהיה בעל ידע בנושאי טכנולוגיית המידע לגביה נקבע מועד תחילה עתידי ביום 1.7.2020.

וועדה דירקטוריונית לענייני טכנולוגיה מידע וחדשנות בהתאם לנדרש בתיקון להוראה, החליפה את ועדת המחשוב של הדירקטוריון.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' A301 "מדיניות התגמול בתאגיד בנקאי" ותיקון קובץ שאלות ותשובות

ביום 13 בנובמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין A301 לפיה תאגיד בנקאי יהיה רשאי להעניק ולשלם תגמולים משתנים במהותם שאינם מותני ביצועים לעובד מפתח בתחומי טכנולוגיה שאינו "נושא משרה" כהגדרתו בחוק החברות.

בעניין זה נוספה הבהרה גם לקובץ שאלות ותשובות.

מועד התחילה הינו מייד.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 359A "מיקור חוץ"

ביום 9 באוקטובר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין הכוללת עקרונות על פיהם נדרשים הבנקים לפעול כאשר הם מעבירים פעילויות שונות למיקור חוץ.

במקביל בוחן הפיקוח על הבנקים הרחבה של הוראה זו כך שבעתיד תכלול דגשים ייחודיים בעת ביצוע מיקור חוץ של מערכות טכנולוגיות.

עיקרי ההוראה:

1. ההגדרה של מיקור חוץ כוללת רק סוגי פעילויות הכלולות ברשימת עיסוקיו של הבנק בשמו או עבורו.
 2. חובות הדירקטוריון להגדיר את תיאבון וסיבולת הסיכון במיקור חוץ, אישור מדיניות מיקור חוץ, אישור התקשרויות מהותיות על בסיס תקופתי, הנחיית ההנהלה באשר לפעילויות שניתן להוציא למיקור חוץ, בדיקת נאותות נותני השירות, עיגון עיקרי ההתקשרות בחוזים, בקרה ופיתוח תכנית להמשכיות עסקית.
 3. חובות ההנהלה לגבש מדיניות ולהטמיע אותה, זיהוי הערכה ניהול וצמצום סיכונים הקשורים למיקור חוץ. הבטחת קיומם של נהלים ותהליכים ברמת היחידות העסקיות וכן ביצוע של פיקוח ניטור ובקרה.
 4. הביקורת הפנימית תכלול בתכנית העבודה שלה בחינה של פעילויות שהועברו למיקור חוץ.
 5. פעולות האסורות להעברה למיקור חוץ: תפקידי הדירקטוריון וההנהלה הבכירה, החלטה בדבר פתיחה וסגירת חשבון, חיתום בהלוואת או קבלת פיקדון.
 6. ביצוע בדיקת נאותות איכותית וכמותית לנותן השירות, כחלק מהליך בחירת נותן השירות וזאת על בסיס קריטריונים שיגבש לצורך הערכת יכולת נותן השירות לבצע את הפעילויות שיועברו אליו בצורה אפקטיבית, מהימנה, ובסטנדרטים גבוהים, וכן את הסיכונים הפוטנציאליים הקשורים בשימוש בנותן השירות. מצופה כי בדיקת הנאותות תעשה גם באופן תקופתי ובמיוחד לפני חידוש חוזה.
 7. התייחסות לשימוש בנותן שירות מחו"ל.
 8. קשרי הבנק עם נותן שירות יוסדרו בחוזה כתוב כאשר חוזה מהותי יאושר בדירקטוריון לפני ביצוע ההסדר עם נותן השירות.
 9. גיבוש תכנית לניהול סיכוני מיקור חוץ.
 10. גיבוש תכנית המשכיות עסקית בתחום מיקור חוץ.
 11. הנחיות ומגבלות להתקשרות עם נותן שירות לצורך הפניית לקוחות.
 12. מיקור חוץ של הביקורת הפנימית בכפוף להוראות נב"ת 307 ובאישור הדירקטוריון.
 13. חובת דיווח לפיקוח על הבנקים אודות העברת פעילות מהותית למיקור חוץ.
- מועד התחילה הינו 31.3.2020 כאשר נקבעו הוראות מעבר. הבנק בוחן את ההוראה החדשה ונערך ליישומה.

תיקון קובץ שאלות ותשובות ליישום צו איסור הלבנת הון והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411

ביום 4 בספטמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון קובץ שו"ת הכולל הבהרות עדכניות בקשר ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין 411.

להלן דוגמאות לנושאים בהם עוסקות הבהרות חדשות:

1. אופן זיהוי פנים מול פנים של אישה שאינה מצטלמת מטעמי דת ואין לה תמונה בתעודת הזיהוי.
2. אימות זיהוי במרשם של מגן נאמנות ויוצר נאמנות.
3. איתור העברות אלקטרוניות שמקורן בחו"ל ויעדן ישראל- פרטים אחרים כחלופה למען.
4. זיהוי ואימות של "תושב האזור".
5. תעודות התאגדות (נייר מול קובץ).
6. תעודת זהות זמנית לעולה חדש.
7. זהות "יוזם העברה".
8. בעל שליטה בעמותה ובאגודה שיתופית.
9. פתיחת חשבון לאיש ציבור מקומי.
10. חשבונות ממוספרים.
11. שיקים מהרש"פ.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 "מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים"

ביום 1 באוגוסט 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 לפיה ההוראה תחול גם על חברת כרטיסי אשראי.

התיקון כולל את השינויים העיקריים הבאים:

1. חשיפת תאגיד בנקאי ל"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי", בניכוי הסכומים המותרים על פי ההוראה לא תעלה על 15% מהון התאגיד הבנקאי.
 2. חבות של "קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי", תכלול במגבלה המצרפית של לווים גדולים.
 3. חבויות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי, תכלול במגבלה המצרפית של לווים גדולים.
 4. בנקים יידרשו להקטין את חשיפות האשראי ל"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי", באופן מדורג תוך 3 שנים ממועד הפרדה של חברות כרטיסי האשראי מהתאגידים הבנקאיים.
- הבנק פועל בהתאם להוראה המתוקנת.

חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 57) התשע"ח- 2018

ביום 12 ביולי 2018 פורסם ברשומות תיקון 57 לחוק הגנת הצרכן. בהתאם לתיקון, עוסק המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות ייתן מענה אנושי מקצועי לצרכן לפחות לסוגי השירותים המפורטים להלן לאחר האפשרות, אם קיימת, לבחור את השפה ואת האזור הגיאוגרפי שבהם יינתן השירות הטלפוני: טיפול בתקלה, בירור חשבון, סיום התקשרות.

משך ההמתנה לקבלת מענה אנושי מקצועי בשירותים שלעיל לא יעלה על שש דקות מתחילת השיחה והצרכן לא יופנה לשירות השארת הודעה אלא אם כן בחר בכך.

הוראות התיקון לא יחולו במקרה של תקלה מערכתית כללית בהספקת הטובין או השירותים על ידי העוסק שאינה מאפשרת את קיום הוראות הסעיף והתקלה אירעה לפחות בפריסה אזורית לרבות ביישוב מסוים ובלבד שבפנייה כאמור לקבלת מענה אנושי, יודיע העוסק לצרכן, בהודעה מוקלטת מהו האזור שיש בו תקלה ואת המועד המשוער לתיקונה.

במסגרת התיקון לחוק הגנת הצרכן נעשה תיקון בחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א- 1981, בהתייחס באופן ספציפי למענה טלפוני בתאגידים בנקאיים.

תחילתו של התיקון, שנה מיום הפרסום ברשומות קרי 12.7.2019. הבנק נערך ליישום התיקון לחוק.

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס 18) התשע"ח- 2018

ביום 8 ביולי 2018 פורסם התיקון לחוק שעניינו הסדרת המטרייה של הלוואה לדיור לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים.

בהתאם לתיקון המוצע אדם עם מוגבלות מקצרת חיים הינו אדם שאקטואר ממונה הכיר במוגבלות שיש לו ככזו העלולה לקצר את תוחלת החיים שלו לעומת תוחלת חיים ממוצעת בתקופה העולה על 3 שנים ובלבד שנקבע כי תוחלת החיים של אותו אדם עולה על חמש שנים.

בתיקון נקבע כי גוף פיננסי שנתן הלוואות לדיור לא יסרב לתת הלוואה לדיור לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

1. הבקשה להלוואה לדיור הינה לצורך רכישת דירה יחידה או רכישת קרקע לבנייה עצמית או לבנייה עצמית ואין לאותו אדם נכס אחר נוסף על הקרקע לבנייה עצמית או על המבנה שייבנה בבנייה עצמית.

2. האדם עם המוגבלות מקצרת חיים עומד באותם תנאים שהגוף הפיננסי מציע לאדם ללא מוגבלות והוא הציג אישור על כך שרכש פוליסת ביטוח חיים לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים.

עוד נקבע, כי סכום הלוואה לדיור יהיה לפחות פי שניים מסכום ביטוח החיים לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים ולכל היותר מיליון שקלים חדשים.

תקופת ההחזר של הלוואה לדיור לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים תעמוד על 15 שנים וההחזר יהיה בתשלומים חודשיים בלבד. בנוסף נקבעו בתיקון תנאים לטיפול והחלטה של המבטח באם לסרב או לאשר ביטוח חיים לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים.

התיקון כולל התייחסות גם לקבלת סיוע חודשי מהמדינה לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים וגם התייחסות לפטירת אדם עם מוגבלות מקצרת חיים.

מועד התחילה הינו 1.9.2018. הבנק פועל בהתאם לתיקון בחוק.

הוראת ניהול בנקאי תיקון מס' 449 "פישוט הסכמים ללקוח"

ביום 10 ביולי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה חדשה הנוגעת לפישוט הסכמים עליהם חותם הלקוח וזאת לאור הכמות הרבה והניסוח המשפטי המורכב שלהם, המקשה על הלקוח במקרים רבים להבין את ההסכמים השונים ולהתמצא בפרטיהם.

בשלב ראשון בחר הפיקוח על הבנקים להתמקד בהסכמים למתן אשראי שהינם ההסכמים השכיחים ביותר והיותם ארוכים ומורכבים.

בהתאם להוראה נדרש הבנק להציג ללקוח באופן מרוכז ותמציתי ובשפה ברורה, בדף הראשון להסכם אשראי, את הפרטים והתנאים המשתנים והמהותיים להתקשרות הספציפית. פירוט נוסף ככל שקיים וכן תנאים רלוואנטיים נוספים לשירות, יימצאו בגוף ההסכם שיועמד לעיון הלקוח בהתאם לכללי גילוי נאות ולחוק אשראי הוגן.

מועד התחילה הינו 9 במאי 2019 והבנק רשאי לפעול על פי ההוראה גם במועד מוקדם יותר ממועד זה.

הבנק נערך ליישום ההוראה החדשה.

תיקון תקנון הבורסה

ביום 7 ביוני 2018 פורסמו אישורי הרשויות לתיקון התקנון וההנחיות על פיו וחוקי העזר של מסלוקת הבורסה בעניין רפורמת קרנות הסל (בהתאם לתיקון 28 לחוק השקעות משותפות בנאמנות). התיקון כולל הסדר של המעבר ממשטר תעודות סל למשטר קרנות סל ועיגון הכללים שיחולו על קרנות הסל בהתאם.

התיקון נכנס לתוקף עם אישורו ומשליך על התנהלות המסחר בקרנות סל (רפורמת קרנות הסל נכנסה לתוקף ב- 3.10.2018). הבנק פועל בהתאם לתיקון התקנון והרפורמה.

כללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג להסדרי הלוואות משותפות)(הוראת שעה) התשע"ח- 2018

ביום 14 ביוני 2018 פורסמו הכללים לפיהם הסדר הלוואה משותפת פטור מן החובה לקבל את אישור בית הדין לתחרות אם התקיימו לגביו כל התנאים שלהלן:

1. פניית מארגן הלוואה למלווים נוספים נעשתה בהסכמת הלווה מראש ובכתב.
 2. הלווה רשאי לשאת ולתת עם המלווים הנוספים על תנאי האשראי בהלוואה המשותפת, שלא באמצעות מארגן הלוואה.
 3. מתקיים בהסדר אחד מאלה:
 - א. קיים, לכל הפחות, מארגן הלוואה פוטנציאלי אחד נוסף להלוואה המשותפת שאינו צד להסדר.
 - ב. כל מארגני הלוואה הפוטנציאליים הם צדדים להסדר, ואולם בלא השתתפותו של כל אחד מהם יוכל הלווה לקבל תנאי אשראי דומים לאלה המוצעים לו במסגרת הסדר הלוואה המשותפת.
 - ג. כל מארגני הלוואה הפוטנציאליים הם צדדים להסדר, ואולם חלקם המצרפי של כלל המלווים שהם מארגני הלוואה הפוטנציאליים, מתוך האשראי שניתן במסגרת הלוואה המשותפת נמוך מ- 20%.
 4. מתקיים בהסדר אחד מאלה:
 - א. הסדר הלוואה המשותפת אינו כולל יותר ממלווה גדול אחד.
 - ב. הסדר הלוואה המשותפת כולל יותר ממלווה גדול אחד, ואולם לא יותר ממלווה גדול אחד המשמש כמארגן הלוואה בהלוואה המשותפת, ובלא השתתפותו של כל אחד מהמלווים הגדולים שהם צד להסדר לא יוכל הלווה לקבל תנאי אשראי דומים.
 - ג. הסדר הלוואה המשותפת כולל יותר ממלווה גדול אחד, ואולם מלווה גדול אינו משמש כמארגן הלוואה בהלוואה המשותפת, וחלקם המצרפי של מלווים גדולים מתוך האשראי שניתן במסגרת הלוואה המשותפת נמוך מ- 20%.
 5. עיקרו של הסדר הלוואה המשותפת אינו בהפחתת התחרות או במניעתה.
 6. אין בהסדר הלוואה המשותפת כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.
- תוקפם של הכללים לשלוש שנים והם אינם חלים על הסדרים שנחתמו לפני יום התחילה. הבנק פועל על פי הכללים החדשים.

חשבונות אפטרופוסות- מסמך הבנות וולנטארי

ביום 1 ביוני 2018 פרסם איגוד הבנקים ביחד עם האפטרופוס הכללי ובנק ישראל מסמך הבנות וולונטארי בקשר עם ניהול חשבונות אפטרופוסות במערכת הבנקאית שמטרתו להקל את ההתמודדות הפיננסית של אנשים שמונה להם אפטרופוס ושל האפטרופוסים שמונו להם.

המסמך כולל שלושה פרקים:

פרק א'- הגדרות.

פרק ב'- איתור חשבונות, סימון חשבון כחשבון אפטרופוסות, הסדרת פעילות בחשבון אפטרופוסות ופתיחת חשבון אפטרופוסות חדש.

פרק ג'- מסירת מידע בחשבונות אפטרופוסות

מועד התחילה של המסמך הינו 1.9.2018, למעט מספר סעיפים בקשר לאיתור חשבונות נאמנות שהאדם שמונו לו אפטרופוס נהנה בהם ולעניין קבלת מידע באמצעות בנקאות בתקשורת שלגביהם מועד התחילה הינו 1.6.2019. הבנק פועל בהתאם להבנות שסוכמו.

הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה 363 " ניהול סיכוני סייבר בשרשרת אספקה"

ביום 24 באפריל 2018 פרסמה המפקחת על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא ניהול סיכוני סייבר בשרשרת אספקה.

מטרת ההוראה להבהיר את האחריות של התאגיד הבנקאי בנוגע לקיום תצורת עבודה מאובטחת מול הספקים החיצוניים והציפיות הפיקוחיות לניהול סיכוני סייבר הולמים בפעילות ספקים אלו בחצרותיהם, בחצרי התאגיד הבנקאי ובממשקים שלהם עם התאגיד.

הנחיות הוראה זו ישולבו בהוראה החדשה והרחבה של הפיקוח על הבנקים בנושא "מיקור חוץ".

להלן עיקרי ההוראה:

1. לקבוע עקרונות להתחייבויותיהם של ספקים מהותיים בהתייחס לניהול סיכוני סייבר.
2. להגדיר בהסכם ההתקשרות עם הספק המהותי התייחסות פרטנית לנושא ניהול סיכוני סייבר ולוודא כי הספק עומד בעקרונות שהגדיר התאגיד הבנקאי.
3. לערוך אחת לתקופה מיפוי של הספקים המהותיים של התאגיד הבנקאי והערכת הסיכונים הנגזרים מהשירותים הניתנים על ידי הספקים המהותיים.
- במקרה שתאגיד בנקאי יגיע למסקנה לאחר הבחינה כאמור, כי הספק המהותי אינו עומד בהתחייבויותיו, באופן שחושף את התאגיד הבנקאי לסיכוני סייבר משמעותיים, ידווח להנהלה, תוך הצגת סיכונים אלו והשלכותיהם על התאגיד ולקוחותיו. במקרה זה, על ההנהלה יהיה לשקול ולהחליט בדבר המשך ההתקשרות עימו.
4. להכיל בהסכם ההתקשרות עם הספק המהותי התחייבויות הספק בנושא ניהול סיכוני סייבר.

5. להגדיר פעילויות עבורן נדרש הספק המהותי לאמצעי זיהוי חזקים.
 6. לקבוע מנגוני אבטחה ובקרה בגישה מרחוק של הספק המהותי.
 7. לוודא כי מבוצעת הפרדה בחצרי הספק בין סביבות העבודה.
- מועד התחילה הינו לא יאוחר משה חודשים מיום פרסום ההוראה לגבי סעיפים מסוימים ולגבי סעיפים אחרים – תשעה חודשים ממועד הפרסום. הבנק נקט את ההליכים הנדרשים בקשר להוראה החדשה בהתאם למועדי התחולה הקבועים בה.

פעילות התאגידים הבנקאיים מול לקוחות מסוג נותני שירותים פיננסיים מוסדרים ורכזי הצעה

ביום 15 באפריל 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים שמטרתו לקבוע הנחיות שיאפשרו לבנקים לתת שירות ולנהל סיכונים בפעילותם עם הגופים הפיננסיים המוסדרים.

בהתאם למכתב כל אחד מחמשת התאגידים הבנקאיים הגדולים נדרש לקבוע מדיניות ונהלים לפתיחה ולניהול חשבונות לגופים פיננסיים מוסדרים אשר ישקפו בין היתר, גישה מבוססת סיכון שתיגזר, בין היתר, מהפרמטרים הבאים: סוג הגוף ופעילותו, היתר המשך עיסוק או קבלת רישיון, תחולת צו איסור הלבנת הון על פעילותו.

הבנק בוחן את המשמעויות של המכתב וההשלכות שלו ככל שיחליט לפעול מול לקוחות לגביהם חל המכתב.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 422 "פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהול"

ביום 26 במרס 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 שמטרתו לשפר את יכולתם של לקוחות שנקלעו לקשיים כלכליים לנהל חשבון ביתרת זכות באמצעות כלים דיגיטליים מתקדמים, וכן מאפשר לאדם שנקלע לקשיים פיננסיים בעבר ובהווה, לנהל את חשבונות באמצעות כלים ושירותים מגוונים.

ההוראה תוקנה בנושאים העיקריים שלהלן:

1. הוספת הבהרה לפיה בעת בחינת בקשה לפתיחת חשבון של מי שהותיר בעבר חוב בבנק, תיבחן הבקשה לגופו של עניין לרבות מאפייני החוב ונסיבות פתיחת החשבון החדש.
 2. חובת תיעוד מסירת האישורים הנדרשים מטעם הבנק, בהתאם להוראה.
 3. חובת נימוק בדבר הסירוב לפתיחת חשבון ביתרת זכות.
 4. הוספת רשימה לא סגורה של מסמכים שאינם רלוואנטיים להחלטה בדבר פתיחת חשבון ביתרת זכות ומשכך אין לכלול אותם בדרישה. כך לדוגמה: דפי חשבון, דוח ת.ז בקנאית, צו הפטר.
 5. הוספה הבהרה לפיה הבנק אינו רשאי להתנות תנאים בלתי סבירים להעמדת אמצעי תשלום בסיסיים לניהול חשבון ובכלל זה תקופת מבחן ללקוח, הפקדת מזומן בחשבון בסכום שיקבע הבנק וכו'.
 6. הוספה הבהרה לפיה בעת בקשה להנפקת פנקס שיקים, מצופה מהבנק לבחון כל בקשה לגופה תוך התחשבות במכלול הנסיבות.
 7. חובה לאפשר קבלת מידע וביצוע פעולות בבנקאות בתקשורת. לעניין ביצוע פעולות, תאגיד בנקאי יהיה רשאי לקבוע ללקוח מגבלות ובקורות בהתאם נסיבות העניין.
 8. פרסום רשימת השירותים שהבנק מעמיד ללקוחותיו המנהלים חשבון ביתרת זכות במקום בולט באתר האינטרנט של הבנק ואשר נוגע לדבר.
- מועד התחילה ביום 1 באוקטובר 2018. הבנק פועל בהתאם לתיקונים בהוראה.

חוק לצמצום השימוש במזומן התשע"ח 2018

ביום 18 במרס 2018 פורסם חוק לצמצום השימוש במזומן.

להלן עיקרי החוק החדש:

1. הגבלת השימוש במזומן תחול לגבי סכומים ששולמו או התקבלו בשל פעולה שהיא אחת מאלה: מכירת נכס, מתן שירות, תשלום שכר עבודה, תשלומי חובה וקנסות.
2. איסור על תשלום וקבלה של סכום העולה על 11,000 ש"ח במזומן על ידי עוסק בפעולה למכירת נכס, מתן שירות או תשלום בעד שכר עבודה. הובהר בחוק שמחיר העסקה לגבי הפקדת ומשיכת מזומן של לקוח בבנק אינו המזומן עצמו אלא העמלה הנגבית מהלקוח.
3. איסור על קבלת סכום העולה על 50,000 ש"ח במזומן על ידי אדם שאינו עוסק, עבור פעולה בעסקו כאמור.
4. איסור על תשלום של הסכום העולה על 11,000 ש"ח במזומן על ידי אדם שאינו עוסק, עבור פעולה כאמור, כאשר מקבל הסכום הוא עוסק.
5. איסור על תשלום של סכום העולה על 50,000 ש"ח במזומן על ידי אדם שאינו עוסק, עבור פעולה כאמור, כאשר מקבל הסכום אינו עוסק.
6. תאגיד בנקאי ובנק דואר לא יפרעו שיק אשר לא צוין בו שם הנפרע וכן לא יפרעו שיק שסכומו עולה על 10,000 ש"ח שלא צוין בו שמות של המסבים והנסבים או מספרי תעודת הזהות שלהם או שיק אשר הוסב יותר מפעם אחת וסכומו עולה על 10,000 ש"ח.
7. הגורם המפקח על קיום הוראות החוק הינו רשות המיסים אשר תמנה מפקחים וממונים להם תהיינה סמכויות אכיפה ופיקוח.

8. הפר עוסק הוראה מהוראות החוק, יכול ויוטל עליו עיצום כספי בשיעור מתוך התשלום במזומן, מהתשלום בשיק, או מהשיק המוסב. במשך תקופה של 9 חודשים ממועדי הכניסה השונים של החוק, לא יינתן עיצום כספי בעת הפרה אלא רק התראה.
9. קביעה לפיה הפרת המגבלות של החוק על ידי מי שאינו עוסק, מהווה עבירה פלילית אשר עונשה הוא קנס. תחילתו של החוק כולו ביום 1 בינואר 2019. תחילת החוק לגבי נושא השיקים הינו ביום 1 ביולי 2019. הבנק פועל בהתאם לחוק החדש.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 "מדידה והלימות הון הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי".

ביום 15 במרס 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 203 לפיו הלוואות המבוססות במלואן עד ידי משכנתא על נכס מגורים, בשיעור מימון של 60% עד 70% ואשר הועמדו לאחר 15 במרס 2018, ישוקללו לפי משקל סיכון של 60% במקום 75% עד כה. התיקון נכנס לתוקף ביום הפרסום.

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי התשע"ח-2018

ביום 15 במרס 2018 פורסם החוק אשר מציע רפורמה מקיפה בתחום חדלות הפירעון במטרה לספק לכלכלה הישראלית חקיקה מודרנית בתחום זה. החוק מבקש ליצור קודיפיקציה של דיני חדלות הפירעון ולהסדיר באופן מקיף ושלם את כלל דיני חדלות הפירעון של יחידים ושל תאגידים בחוק חדש ועדכני, ולבטל את הפקודות הישנות וההסדרים הקיימים בחוק החברות. לחוק שלוש מטרות עיקריות: המטרה הראשונה היא להביא לשיקומו הכלכלי של החייב כערך מרכזי בהליכי חדלות הפירעון של יחידים. המטרה השנייה של החוק היא הגדלת שיעור החוב שייפרע לנושים. המטרה השלישית היא הגברת הוודאות והיציבות של הדין, קיצור הליכים והפחתת הנטל הביורוקרטי. חידוש מרכזי מצוי בהגדרת חדלות הפירעון. החוק מאמץ את המבחן התזרימי וקובע כי חדל פירעון הוא מי שאינו יכול לשלם את חובותיו במועד. כמו כן, נקבע כי ככלל, נושה עתידי לא יהיה ראוי להגיש בקשה לפתוח בהליכים, זאת למעט בניסיונות שבהן קיים חשש ממשי כי החייב פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו או להבריח את נכסיו.

החידוש העיקרי לגבי תאגידים הוא נקודת פתיחה משותפת להליכי שיקום ולהליכי פירוק. בניגוד למצב כיום, אופן פתיחת ההליכים לא יקבע עוד את תוכנו של משטר חדלות הפירעון שיחול על החייב. על פי החוק החדש, בקשה לפתיחת ההליכים תוגש באופן אחיד. בית המשפט יכריע אם התאגיד חדל פירעון ורק לאחר מכן יקבל הכרעה לגבי מסלול הטיפול בתאגיד. חידוש עיקרי נוסף טמון בביטול הרוב המכריע של החובות בדין קדימה. זאת מתוך רצון לקדם את עקרונות השוויון בין הנושים ולהגדיל את חלקם של הנושים הכלליים בקופת הנשייה. נוסף על כך, הוגבל כוחם של בעלי שעבוד צף ואלה יוכלו להיפרע את חובם רק לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים הכפופים לשעבוד הצף. תחילתו של חוק זה 18 חודשים מיום פרסומו והוא יחול על הליכים לפי חוק זה שהחלו ביום התחילה ואילך. בחוק נקבעו הוראות שעה והוראות מעבר ספציפיות. הבנק נערך ליישום החוק החדש.

חוק חתימה אלקטרונית (תיקון מס' 3) התשע"ח-2018

ביום 28 בפברואר 2018 פורסם התיקון לחוק במטרה להתאימו למציאות המשתנה ולהסיר חסמים בתחום החתימות האלקטרוניות. השינויים העיקריים הינם:

1. אפשרות לקיים את יסוד השליטה הבלעדית גם במקרים בהם אמצעי החתימה לא נמצא באופן פיסי בידי החותם על ידי קביעה כי על החתימה המאובטחת להיות מופקת באמצעי חתימה הניתן, ברמת וודאות גבוהה, לשליטתו הבלעדית של בעל אמצעי החתימה. כלומר, מתן שיקול דעת לצדדים המעורבים בחתימה לבחור את סוג החתימה האלקטרונית שבו ייעשה שימוש, בכפוף לדרישות הדין.
 2. מחיקת המילה "לכאורה" מהגדרת "חתימה אלקטרונית מאובטחת" כך שבהכרח חתימה אלקטרונית תאפשר זיהוי של בעל אמצעי החתימה.
 3. קביעה כי חתימה אלקטרונית צריכה להיות אמינה ביחס למטרותיה במידה מספקת וזאת לאור מכלול הנסיבות (בנוסף הקיים היום בחוק יש קשר ישיר בין דרישת חתימה בחיקוק לבין חתימה מאושרת).
 4. מקרים בהם לספק הייתה עדיפות בעיצוב אופן החתימה של הלקוח על מסמכי ההתקשרות עמו, אזי אם הלקוח יטען כי נעשה שימוש באמצעי חתימה שלא תואם במידה מספקת את תכלית החתימה, נטל ההוכחה כי החתימה תואמת לתכליותיה במידה מספקת יונח על כתפי הספק.
 5. קביעה כי מסר אלקטרוני החתום בחתימה אלקטרונית מאובטחת יהיה קביל בכל הליך משפטי.
 6. קביעה כי מסר אלקטרוני החתום בחתימה מאובטחת יהווה ראייה לכאורה לכך שהמסר הוא זה שנחתם על ידי החותם (מבלי להתייחס לזהותו של החותם).
 7. קביעה כי מסר אלקטרוני החתום בחתימה מאושרת הינו קביל ומהווה ראייה לכאורה הן לכך שהחתימה היא של בעל אמצעי החתימה והן לכך שהמסר האלקטרוני הוא זה שנחתם על ידי בעל אמצעי החתימה.
 8. צוואה לפי סעיף 20 או 22 לחוק הירושה וזיכרון דברים על צוואה בעל פה יחתמו באמצעות חתימה אלקטרונית מאושרת. צוואה בכתב יד לפי סעיף 19 לחוק הירושה לא ניתן לקיים דרישת חתימה לפי חיקוק באמצעות חתימה אלקטרונית.
- מועד תחילת התיקון לחוק מידי למעט ביטול סעיף 6 והתוספת השנייה לחוק העיקרי אשר יחל שנתיים ממועד הפרסום.

תיקון לחוק המאבק בטרור (תיקון מס' 2) (הכרזה על ארגון טרור או על פעיל טרור בשל הכרזה מחוץ לישראל), התשע"ח-2017

ביום 12 בפברואר 2018 התקבל בכנסת תיקון מס' 2 לחוק המאבק בטרור. מטרת התיקון היא לייעל את הליך ההכרזות על ארגוני טרור ופעילי טרור זרים בישראל על מנת להתאימו לדרישות הבינלאומיות בתחום המאבק במימון טרור, שפרסמו על-ידי ארגון ה-FATF. התיקון נועד לפתור את הקשיים, המונעים מישראל לאמץ את הכרזות מועצת הביטחון של האו"ם באמצעות שני שינויים מרכזיים:

העברת סמכות ההכרזה הקיימת מוועדת השרים אל שר הביטחון, בדומה להכרזות על ארגוני טרור בישראל המבוצעות מכוח חוק המאבק בטרור. השלמת ההליך המנהלי לאימוץ ההכרזה על ידי גורם ממשלתי יחיד תאפשר טיפול מהיר ויעיל יותר בהליך ההכרזה.

כדי שלא לעכב את ההכרזה בתקופת הבדיקה של גורמי הביטחון לגבי היתכנות הכרזה במסלול הפנימי – מוצע לקבוע, כי הכרזה של האו"ם על פעיל טרור או על ארגון טרור שלא הוכרז קודם לכן בישראל, תאומץ אוטומטית בישראל. האימוץ האוטומטי יבוצע ללא כל הליך אישור אקטיבי, למשך תקופה מוגבלת, כמפורט להלן: ארגון טרור - תוך 90 יום, פעיל טרור - 60 יום. מדובר ב"אימוץ זמני של הכרזה", כאשר במהלך תקופה זו יושלמו הבדיקות הנדרשות, לגבי ארגון טרור, הבדיקה האם יש היתכנות להכריז עליו כארגון טרור ישראלי, ולגבי פעיל טרור יחיד תבוצע בדיקה על מנת לוודא שלא מדובר באזרח או תושב ישראלי, שכן החוק מאפשר להכריז רק על פעילי טרור זרים ולאחריהן תתבצע הכרזה אקטיבית על ידי שר הביטחון. האימוץ המידי הזמני של ההכרזה בישראל יאפשר למוסדות הפיננסיים לפעול באופן מידי להקפאת כספים ופעולות פיננסיות בחשבונותיהם של גורמים מוכרזים, כפי שנדרש בסטנדרטים הבינלאומיים.

כמו כן, לצורך יישום התיקון לחוק, הוצע לבצע תיקון בתקנות חוק המאבק בטרור (הכרזה על ארגון טרור ועל פעיל טרור). התקנות הותקנו מכוח סעיף 97 לחוק, שעניינו "ביצוע ותקנות", המסמיך את שר הביטחון ושר המשפטים להתקין תקנות בענין ההכרזה על ארגוני טרור. התקנות כוללות נתונים טכניים לגבי הליך ההכרזה החדש כגון: הפרטים שייכללו בהכרזה; הדרכים והמועדים להמצאת הודעות לגבי ההכרזות; הדרך והמועד להגשת בקשה לביטול הכרזה.

מכתב בנושא הסדרת מיסוי ענף היהלומים בישראל

ביום 17 בינואר 2018 פרסמו המפקחת על הבנקים ומנהל רשות המיסים בישראל מכתב בנושא הסדרת מיסוי ענף היהלומים בישראל.

בהתאם למכתב מגלה רשות המיסים כי בתקופה זו בעת בחינת רמת הסיכון הגלומה בפעילות היהלומנים, בהתייחס ליהלומנים אשר הגישו בקשה להליך גילוי מרצון והציגו על כך אישור מרשות המיסים או אישור מהמייצג אותם בהליך, בדבר הגשת בקשה עומדת ותלויה להליך גילוי מרצון, יוכלו הבנקים לראות בהליך זה צעד המפחית את סיכוני הציות לחוקי המס בישראל.

הציפיה של הפיקוח על הבנקים ורשות המיסים הינה כי עם השלמת הליך הטיפול בכ- 500 בקשות לגילוי מרצון שהוגשו על ידי יהלומנים לצד הסדרה חקיקתית בנושא, צפוי לחול שיפור מהותי באיכות המידע העדכני והכספי על פעילות היהלומנים ובכך צפוי לפחות סיכון הציות של הבנקים בעבודתם מול פעילים בענף זה. הבנק מודע לתוכן המכתב ופועל לאורו.

יוזמות חקיקה והסדרה:

טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 353 "בקרה על הנפקת ערבויות על ידי תאגיד בנקאי"

ביום 23 בדצמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 353 שעניינה מתן אפשרות להנפקת ערבות בנקאית במדיה דיגיטלית.

התיקון נועד להסיר חסמים לחדשנות הטכנולוגית בדמות החובה להנפיק ערבות בנקאית על נייר בלבד. להלן עיקרי התיקון:

1. החובה לקיים הליכים מסודרים של ניהול סיכון האשראי וסיכון תפעולי בעת הנפקת ערבויות בנקאיות שיתבססו על תהליכים נאותים ועדכניים, למעקב, פיקוח ובקרה.
 2. בוטלה הדרישה להנפיק ערבויות בנקאיות על גבי נייר מיוחד והדרישות הנלוות לכך.
 3. קביעה חדשה, כי בתהליך הנפקת ערבות במדיה דיגיטלית ינתן דגש לניהול הסיכונים הייחודיים לערבויות המונפקות במדיה מסוג זה לרבות היבטי אבטחת מידע, סייבר והגנת הפרטיות.
- מועד התחילה לפי הטיוטה הינו מועד פרסומה באתר האינטרנט של בנק ישראל. הבנק עוקב אחר הליך הפרסום.

טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 367 "בנקאות בתקשורת"

ביום 16 בדצמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 367 וזאת בשני נושאים עיקריים:

1. החלת סעיפי ההוראה השונים לרבות דרישות זיהוי ואימות הלקוח גם על שירותים בנקאיים הניתנים באמצעות פקס.
 2. מתן אפשרות לתאגיד הבנקאי לקבוע כי בפעולות של ביצוע העברות, תשלומים ופעולות אחרות למוטבים מרחוק, בסכומים שבמסגרת תקרת הסכום הראשונה, לא יידרש בהכרח שימוש בגורם אימות אחד לפחות אלא התאגיד הבנקאי יוכל לקבוע אמצעי זיהוי ואימות אחרים, באופן הנגזר מהערכת הסיכונים שלו ואשר תואם את המדיניות המאושרת בדירקטוריון.
- מועד התחילה לפי הטיוטה הינו 1.4.2019. הבנק עוקב אחר הליך הפרסום.

טיוטת תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208 "סיכון שוק"

ביום 6 בדצמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 208 שעיקרו שינוי תהליך העבודה הנוגע להכרה בפוזיציה מבנית לצורך מדידת הלימות הון וזאת במסגרת ההתייעלות הפיקוחית.

בהתאם למוצע, תאגיד בנקאי יהיה רשאי להוציא מחישוב הפוזיציות הפתוחות נטו במטבעות, את כל הפוזיציות שהבנק לקח במטרה לגדר באופן חלקי או מלא כנגד השפעה שלילית של שערי החליפין על יחס ההון שלו, כלומר להכיר בפוזיציה מבנית, כל עוד נתמלאו כל התנאים המפורטים בסעיף זאת תוך מחיקת הדרישה לקבל אישור מראש ובכתב של המפקח על הבנקים בהקשר זה.

במידה והפיקוח ימצא כי הבנק לא מילא אחר התנאים להכרה בפוזיציה מבנית, יידרש הבנק להוסיף את הפוזיציה לחישוב הפוזיציות הפתוחות נטו במטבעות באופן מיידי.

לפי הטיטה, תחילת התיקון להוראה ביום הפרסום. הבנק עוקב אחר הליך הפרסום.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון- שירות מקוון ללקוח) התשע"ח 2018

בחודש נובמבר 2018 אושרת הצעת החוק שבנדון על ידי הממשלה. ההצעה הונחה לראשונה על שולחן הכנסת לראשונה ביום 5.2.18.

בהתאם להצעת החוק תאגידים בנקאיים יאפשרו ללקוחות לקבל מידע בלי תשלום, באמצעות האינטרנט לגבי 7 שנים לפחות. המידע יכלול את כל אלה:

1. פירוט תנועות בחשבון עו"ש.
 2. העתקי הודעות ומכתבים שנשלחו ללקוח.
 3. אישורי יתרה שנתיים.
 4. פירוט הפקדות בקופת גמל או בקרן מנוהלת על ידי התאגיד.
 5. העתקי שיקים שהופקדו או נמשכו.
- הבנק עוקב אחר התקדמות הליך החקיקה.

טיוטת כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים), התשע"ח- 2018

ביום 21 באוקטובר 2018 פרסמה נגידת בנק ישראל טיוטה לתיקון כללי הבנקאות ובה הצעה לסוגי החשבונות אשר ינידו מהבנק המקורי לבנק הקולט באופן מקוון ("מעבר בלחיצת כפתור").

העברת הפעילות הפיננסית תהיה באחד מאלה:

1. מחשבון בבעלות יחיד לחשבון בבעלות אותו יחיד בלבד.
 2. מחשבון בבעלות שותפים לחשבון בבעלות אותם שותפים בלבד.
 3. מחשבון בבעלות יחיד מסויים לחשבון בבעלות אותו יחיד ושותפים נוספים.
 4. מחשבון בבעלות שותפים לחשבון בבעלות אותם השותפים ושותפים נוספים.
- בנוסף יוחרגו מהתהליך סוגי החשבונות הבאים:

1. נאמנות
 2. ניהול בידי אפוטרופוס
 3. חשבון שבדין נקבעה הוראה המגבילה את הפעילות בו
 4. נפטרים/מנהל עיזבון
 5. הליכי כינוס או פשיטת רגל
 6. תושב ארה"ב לצורכי מס או אזרח ארה"ב שהתעורר חשש ממשי כי נעשתה פעילות שמטרתה לעקוף את חובות הזיהוי הדיווח שנקבעו בתקנות המס.
- הבנק עוקב אחר הליך הפרסום.

הצעה לתיקון כלל הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) תשס"ח- 2018

בחודש יולי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים הצעה לתיקון כללי העמלות בנושאים הבאים:

1. הוספת החובה לאפשר לכל אדם לקבל את התעריפון המלא על נספחיו ואת התעריפונים המצומצמים באמצעות משלוח בערוצי תקשורת והצגת מידע אודות עמלת משיכת מזומנים גם באמצעות סימון על גבי המכשירים האוטומטיים.
2. עמלת ערבות בנקאית המובטחת בפיקדון תהיה נמוכה מהעמלה בגין שירות "ערבות מכל סוג";
3. עודכנה הערת שוליים 7 על מנת להתאימה לעדכון בחוק השקעות משותפות בנאמנות (הוספת "קרנות סל").
4. יתווספו לכללים שירות ייעוץ פנסיוני ושירות משיכת מזומן באמצעות כרטיס נטען שאינו מקושר לחשבון עו"ש, לאחר שהושלם הליך רישום ברשומות (בחלק 9- שירותים מיוחדים).

טייטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311 "ניהול סיכון אשראי"

ביום 22 במאי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טייטה לתיקון ניהול בנקאי תקין 311 וזאת בעקבות הניסיון הנצבר ולאור פניות של המערכת הבנקאית.

התיקונים מהווים המשך של מגמת ההקלה ברגולציה בתחומים בהם ההקלות אינן צפויות לפגוע בנאותות הבקרה והעיקריים שבהם:

1. קביעה של תנאים בהם תתאפשר העמדת אשראי על בסיס "סמכות אשראי אישית" אשר תסתמך על העיקרון של לפחות, "ארבע עיניים".
 2. עדכון הסף שבו נדרשת מעורבות מנהל הסיכונים בתהליך העמדת אשראי ל- 50 מיליון ש"ח או 1% מהון הבנק, במקום 25 מיליון ש"ח.
 3. הקלות בדרישות המועדים של קבלת דוחות כספיים.
- מועד התחילה לפי הטיטה הינו מועד פרסום החוזר.

טייטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 332 "רכישה עצמית על ידי תאגידים בנקאיים"

ביום 22 במאי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טייטה לתיקון ניהול בנקאי תקין 332 אשר מטרתה לבטל את האיסור על רכישה עצמית תוך מתן אפשרות לבנקים לבצע רכישה של מניותיהם בכפוף לתנאים מסוימים ובדגש על עמידה ביעדי הלימות ההון בעת הגשת הבקשה ועל פי אופק תכנון ההון. בנוסף נכלל עדכון על המגבלות החלות על מתן מימון בביטוח ניירות ערך שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי.

מועד התחילה לפי הטיטה הינו מועד פרסום החוזר.

טייטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי 431 "פנקסי שיקים"

ביום 13 במאי 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טייטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 431 על מנת להפחית עד כמה שניתן את היקף השימוש של לקוחות בשיקים סחירים ולהגביר את הגילוי הניתן ללקוח אודות הסיכונים הקיימים בעת השימוש בשיקים.

להלן עיקרי טייטת ההוראה:

1. נקבעה ברירת מחדל להנפקת שיקים לא סחירים ללקוח שהינו תאגיד. ואולם, בכל הזמנה של פנקס שיקים יכול הלקוח המעוניין כך לפנות אל הבנק בבקשה לשנות את ברירת המחדל כך שיונפקו טפסי שיקים שאינם כוללים מילים האוסרות את העברתם.
2. נוסף סעיף חדש הקובע שעל מסירת שיקים ללקוח להתבצע בדרך שתאפשר לוודא כי פנקס השיקים יגיע לידידו של הלקוח.
3. נוסף סעיף חדש הקובע את החובה של הבנק לתת גילוי ללקוח בדבר הסיכונים הכרוכים בביצוע עסקאות בשיקים. לא נקבע מועד תחילה.

טייטת תיקון חוזר בנושא ניהול סיכונים ציות נוכח קביעת עבירות מס כעבירות מקור

ביום 26 באפריל 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים טייטת תיקון למכתב שפורסם בחודש נובמבר 2016 בנושא ניהול סיכונים ציות נוכח קביעת עבירות מס כעבירות מקור וזאת לאחר התקופה שחלפה והניסיון שנצבר בפיקוח על הבנקים וברשות המיסים.

התיקון העיקרי המוצע הינו להחליף את הצורך בקבלת אסמכתאות מהלקוח אודות פעולות שייתכן כי קשורות להתחמקות הלקוח מתשלום מס או שמקור הכספים בהם מהכנסות שלא דווחו לרשות המיסים, בקבלת הצהרה חתומה מהלקוח בנוסח מובנה אשר עותק ממנה יועבר על ידי הבנק לרשות המיסים בדרך ובמועד שרשות המיסים תקבע.

טייטה מעודכנת פורסמה להערות הציבור בחודש ספטמבר 2018.

מועד התחילה לפי הקובע בטייטה העדכנית הינו 1.1.2019 (בעת פרסום החוזר יעודכן מועד התחילה). הבנק עוקב אחר הליך פרסום החוזר המתקין.

הצעת חוק לתיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981

ביום 11 בפברואר 2018 התפרסמה הצעת חוק מטעם הממשלה לתיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח) באופן שיצמצם את חסמי המעבר הקיימים בשוק הבנקאות ויאפשר ללקוח של בנק להעביר את הפעילות הפיננסית המתנהלת בחשבון הבנק שלו לבנק אחר, באופן מקוון נוח ובטוח וזאת בתוך 7 ימי עסקים ממועד אישור בקשת הלקוח בידי הבנק הקולט וללא עלות.

מכיוון שיישום החובה צפוי להטיל על הבנקים עלות כספית ותפעולית ועלול להקשות על בנקים מסוימים, מוצע להסמיך את הנגיד בהסכמת שר האוצר, לקבוע לבקשת בנק מסוג כאמור, כי הוראות הסעיף לא יחולו לגבי או שיחולו במועד מאוחר יותר מועד התחילה לפי הצעת החוק הינו 3 שנים ממועד הפרסום.

הבנק עוקב אחר הליך החקיקה.

דירוג הבנק

ביום 17 בינואר, 2019 פרסמה מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג") דוח דרוג מעקב בדבר דירוג הבנק ואופק הדירוג. יצוין כי דירוג הבנק ואופק הדירוג נותר ללא שינוי לעומת דוחות הדירוג שפרסמה מדרוג במהלך שנת 2017, ראה דוח מידי מיום 17 בינואר, 2019 (אסמכתא מס': 2019-01-007317), המובא על דרך הפניה.

אופק: יציב	A2.il	דירוג איתנות פיננסית של הבנק
אופק: יציב	Aa3.il	פקדונות לזמן ארוך/אג"ח
	P-1.il	פקדונות לזמן קצר
		כתבי התחייבויות נדחים עם מנגנון
אופק הדירוג: יציב	A3.il (hyb)	חוזי לספיגת הפסדים (Coco)
		כתבי התחייבויות נדחים (הון משני
אופק הדירוג: יציב	A1.il	תחתון)
אופק הדירוג: יציב	A2.il (hyb)	שטרי הון נדחים (הון משני עליון)

ביום 30 ביולי, 2018 פרסמה מידרוג דוח דירוג ראשוני לאגרות החוב (סדרה י'), במסגרתו דורגו אגרות חוב (סדרה י') בדירוג Aa3.il באופק יציב, בסך של עד 500 מיליון ש"ח ע.ג., לקראת הנפקתם על ידי אגוד הנפקות בע"מ. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מיום 30 ביולי, 2018 (אסמכתא מס': 2018-01-070473) המובא על דרך הפניה.

פעילות למען הקהילה ותרומות

עובדי הבנק, ההנהלה והדירקטוריון רואים חשיבות במעורבות הבנק בקהילה ומחויבים לפעילות חברתית וקהילתית. מחויבות זו מוצאת ביטוי במגוון פעילויות קהילתיות המתבצעות באמצעות עובדי הבנק, וכן במיזמים המבטאים מעורבות וקידום אוכלוסיות חלשות בחברה הישראלית. בנוסף, קבע דירקטוריון הבנק מדיניות למתן תרומות. ועדת התרומות בראשות המנכ"לית פועלת ליישום המדיניות ומקצה תרומות למגוון גופים וארגונים, ככלי לסיוע בתחומי חברה וקהילה, חינוך ובריאות. במסגרת זו תמך הבנק בעמותות שונות. לצד תמיכה שוטפת בנושאים קהילתיים שונים, בחר הבנק להתמקד במספר פרויקטים מרכזיים, בהם קיימת מעורבות של עובדי הבנק מעבר לתמיכה הכספית. מעורבות זו מחזקת את הקשר שבין מנהלי ועובדי הבנק לבין הסביבה החברתית בה פועל הבנק.

האחד - פרויקט "אמץ לוחם" במסגרתו מאמץ הבנק שלוש יחידות לוחמות של חיל הים. הפעילות החלה בשנת 2014 והיא התפתחה במהלך השנים, תוך מעורבות של חיילי היחידות המאומצות לצד עובדי הבנק בפרוייקטים חברתיים משותפים של איסוף מזון לנזקקים. חיילי חיל הים ועובדי הבנק חברו לפעילות עמותת "לקט ישראל", והשתתפו בקטיף שמטרתו להעביר מזון לאוכלוסיות הזקוקות לו. בנק אגוד פיתח באופן עצמאי סדנא המותאמת לחיילים לקראת שחרורם בנושא ניהול פיננסי וסדנאות אלו מועברות בבסיסי חיל הים בחיפה ונהריה. כמו כן, רכש הבנק בשבוע ההוקרה לחיילי צה"ל חבילות שי והעביר תלושי סיוע לחיילים במצוקה. שיתוף פעולה זה מתוכנן להימשך גם בשנת 2019.

השני – מתן תמיכה לעמותת "לשובע" המפעילה מרכזי מזון, גגונים לחסרי בית ומרכזי נוער. גם בפעילות זו שולבו העובדים במגוון פרויקטים של העמותה לצד תרומה כספית. דוגמא לפרוייקטים אלו:

א. התנדבות העובדים בבתי התמחוי וברשת בתי הנוער.

ב. סיוע באיסוף ביגוד וציוד חורף לנזקקים.

ג. סיוע בהכנת משלוחי מנות לפורים לכל ילדי העמותה ובאי מרכזי המזון.

ד. מימון תכנית פעילות שנתית הכוללת טיולים, הפעלות חינוכיות, אירועי כשרונות צעירים, הכנה לצה"ל ומימון תפעול שוטף של ארוחות שישי וחגים במסעדת לשובע.

שיתוף פעולה זה מתוכנן להימשך גם בשנת 2019.

השלישי - בנק אגוד מבצע התרומות בקרב עובדיו לרכישת סלי מזון בחגים. בשנת 2018 מיקד הבנק את הפרוייקט באיסוף כספים לרכישת מזון עבור ארגון "לתת". הנהלת הבנק הכפילה את היקפי תרומות העובדים ובכך עודדה את התמיכה המשותפת והעצימה אותה. מעבר לשיתופי הפעולה המרכזיים אותם מקיים הבנק, קבוצות עובדים יוצאות באופן שוטף לפעילות קטיף של ארגון "לקט ישראל".

פעילות חברתית מקומית מתקיימת באופן שוטף, הבנק שומר על קשר פעיל עם גורמים שונים באזורי פעילות הסניפים, ובמסגרת זו יזמים סניפי הבנק מעת לעת פעילויות קהילתיות עבור האוכלוסייה באזורם.

מערך ההתנדבות של בנק אגוד לשנת 2018 כלל 225 מתנדבים אשר שולבו בפעילויות התנדבותיות שונות שהסתכמו ב- 900 שעות.

התרומה הכספית הישירה בשנת 2018 הסתכמה בסך של כ- 1 מיליון ש"ח.

במהלך שנת 2019, בנק אגוד שם לו למטרה לעדכן את מדיניות ההשקעה בקהילה ולמקד תמיכה. בביטחון תזונתי, תמיכה בעמותות השמות להן למטרה לספק תנאי מחייה מכובדים לכל אדם באשר הוא אדם תוך שימת דגש על פלח האוכלוסייה המתבגרת ולקיימת אחריות לתוחלת החיים שעולה שטרם נמצא מענה הולם כולל בחברה עבודה.

מגזר משקי בית ומגזר בנקאות פרטית

במסגרת מגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית מספק הבנק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ להשקעות. השירותים ללקוחות מגזרים אלו ניתנים באמצעות סניפי הבנק, באמצעות מרכז בנקאות פרטית - אגוד Premium, באמצעות המרכז לבנקאות ישירה (בו מנוהלת גם פעילות המוקד הטלפוני) וכן באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה – אתר האינטרנט והאפליקציות הסלולריות. המוצרים העיקריים של המגזרים כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, יעוץ השקעות בניירות ערך, פקדונות ואשראי לרבות כרטיסי אשראי. שירותי האשראי הניתנים במגזרים אלו כוללים אשראי ללקוחות קיימים וכן באמצעות "המרכז לבנקאות ישירה" שמטרתו להגביר את פעילות מתן האשראי ללקוחות כל הבנקים, הרחבת פעילות האשראי לעסקים קטנים והמשך שיתופי פעולה במיזמי אשראי (ראה גם פרק "הסכמים מהותיים", בנושא התקשרות הבנק עם "מימון ישיר").

במסגרת מגזר משקי הבית נכלל תת מגזר הלוואות לדיור. תת מגזר זה כולל מתן הלוואות לרכישה, חכירה, הרחבה, שיפוץ או בניה של דירת מגורים, ולכל מטרה, המובטחות על ידי משכון דירות מגורים.

במסגרת התוכנית האסטרטגית לשנים 2017-2021, נקבעו יעדים מוגברים לתחום האשראי הקמעונאי ולפיתוח תחום האשראי לעסקים קטנים, שצפויים להוות עוגן מרכזי לצמיחה בהכנסות, תוך המשך ביסוס והרחבת תשתית לקוחות הבנק כמו גם מכירת מוצרים ללקוחות כל הבנקים, בדגש על מוצרי אשראי, וכל זאת לצד תהליכי התייעלות.

על רקע הודעות בעלי השליטה בבנק בעניין כוונתם לפעול למכירת החזקותיהם בבנק והודעתם על התקשרות עם בנק מזרחי בעניין זה ונוכח חוסר הוודאות בו פועל הבנק, נמשך יישום התכנית האסטרטגית של הבנק בשנת 2018, אולם זאת תוך התאמת היעדים למצב אי הוודאות ומתן דגש על מהלכי התייעלות, מיקוד בפעילויות בעלות השפעה בטווח הקצר, לצד שימור יכולות לטווח הארוך. זאת, בשים לב לירידה ברמת הוודאות ביחס להתממשות התכנית האסטרטגית של הבנק, כמו גם פגיעה ביכולת התכנון לטווח ארוך.

להלן הפעילויות והיעדים המתוכננים לשנת 2019:

- שימור לקוחות, העמקת פעילות עם לקוחות קיימים והגדלה של מצבת ופעילות הלקוחות הפעילים;
- הגדלת פעילות האשראי ללקוחות הבנק, תוך העמקת הבקורות ובחינה עקבית של השפעת השינויים על איכות וסיכון התיק;
- הרחבת היקפי הפעילות בלקוחות פאסיבה ושוק ההון;
- גיוס לקוחות לצורך הגדלת היקף הלקוחות הפעילים;
- "מרכז בנקאות ישירה" – מתן אשראי ללקוחות כל הבנקים, בדגש על אשראי לרכב;
- המשך שיתוף הפעולה עם חברת מימון ישיר;
- הגדלת תיק המשכנתאות בהתחשב במצב השוק, מגבלות נכסי הסיכון ובהתחשב במרווח ובתשואת נכסי הסיכון;
- המשך פעילותו של הסניף הנייד, והרחבת הפעילות לקיבוצים נוספים.

התחרות בתחום הלקוחות הפרטיים גברה במהלך השנים האחרונות ומקורה בעיקר בתחרות בין הבנקים כמו גם גופים חוץ בנקאיים (חברות ביטוח, בתי השקעות וכו'), המציעים מוצרים קמעונאיים, כמפורט לעיל. בין הצעדים בהם הגופים השונים נוקטים ניתן למנות מתן הטבות מגוונות והרחבת השירותים הניתנים בערוצים הישירים, בין היתר כאמצעי להגדלת הנגישות והזמינות ללקוחות, פתיחת סניפים חדשים. בתחום המשכנתאות והאשראי הקמעונאי התעצמה התחרות בשנים האחרונות בעקבות ההכרה של הבנקים במוצרים אלו כמוצרי עוגן ומנוף לגיוס לקוחות לפעילות בתחומים קמעונאיים נוספים.

בנוסף, בשנים האחרונות, ערוצים ושירותים דיגיטליים מתקדמים תופסים נפח מהותי בפעילות הבנקאית. תהליך זה, מתאפיין בכניסה של שחקנים חדשים לשוק הפיננסי (תעשיית הפינטק), המציעים פתרונות מגוונים לצרכים בנקאיים שונים, במטרה לנגוס בנתח השוק המסורתי של הבנק ובדומיננטיות של הבנק כספק השירות העיקרי של מכלול הצרכים הפיננסיים של הלקוח. לפרטים נוספים ראה גם בתת פרק "סיכון אסטרטגי".

גיוס לקוחות חדשים והגדלת נתח פעילות הלקוחות מתבצעים, בין היתר, באמצעות פיתוח מוצרים חדשים והתאמת פעילות על פי צרכי הלקוחות.

הבנק פועל בקרב הלקוחות הפרטיים ומשקי הבית באמצעות:

פריסת הסניפים – המשך יישום אסטרטגיית הסינוף ותשתית הבנקאית הישירה, על בסיס המשאבים הקיימים.

אגוד Premium – בתחום הבנקאות הפרטית הבנק פועל באמצעות סניף Premium – בתל אביב. פעילות סניף הפרימיום תומכת בהרחבת פעילות והתמקדות בקרב לקוחות הבנקאות הפרטית בעלי עושר פיננסי מעל 3 מיליון ש"ח, תוך הענקת שירותים ברמה גבוהה ביותר ללקוחות. לסניף הפרימיום גיוס מיטב היועצים המקצועיים להענקת שירות מקצועי, אישי וגמיש. במוקד הטיפול בלקוח עומדת תפיסה של מתן מענה מקצועי למכלול צרכיו של הלקוח. במתן שירות ללקוחות המגזרים מושם דגש מיוחד על יצירת מערכת יחסים הדוקה וארוכת טווח.

אתרי האינטרנט ומערכות מסחר – שירותי הבנקאות הדיגיטלית באינטרנט, בסלולר ובמערכות המסחר.

פיתוח מוצרים - הבנק מפתח ומשווק מוצרים חדשניים, בתחומים השונים של הפעילות הבנקאית אל מול הלקוחות הפרטיים ומשקי הבית ובכלל זה בתחום הפקדונות, המאפשרים ללקוחות לגוון השקעות ולפזר סיכונים. במסגרת זו, מוביל הבנק בשנים האחרונות מהלך שבמרכזו "חשבון הפוך" המציע ללקוחות המצטרפים לבנק אגוד ליהנות מתנאים

מועדפים בניהול חשבונם בתקופת ההטבה. להערכת הבנק חבילת "חשבון הפוך" נותנת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות מקבלי המשכורת: פטור מריבית חובה, ריבית זכות אוטומטית, ופטור מעמלות העו"ש המרכזיות – עמלת פקיד ועמלת ערוץ ישיר באמצעות מנגנון זיכוי. ההטבות ניתנות ללקוחות חדשים מעבירי משכורת.

בנוסף, מציע הבנק ללקוחות ותיקים את מסלול "חשבון הפוך מתמיד" הכולל פטור מעמלות העו"ש המרכזיות באמצעות מנגנון זיכוי והטבת ריבית על יתרות העו"ש בחשבונם. קבלת ההטבות מותנית בהעברת משכורת בסכום מינימלי ובהיקף הפעילות בחשבון. מהלך זה הינו ייחודי ונוגע בליבת פעילות הלקוח הפרטי עם הבנק ומהווה שלב נוסף ביישום האסטרטגיה העסקית של הבנק.

השיווק ללקוחות מתבצע באמצעות פרסום באמצעי המדיה השונים תוך שמירה על תמהיל מדיה אפקטיבי ומקסום תקציב הפרסום, כמו גם על מיצוי הפוטנציאל הקיים בקרב לקוחות הבנק.

בשנת 2018 הסתכם מספר המשרות הממוצע שעלותן הועמסה על המגזרים ב- 658 משרות. לפירוט בדבר הסכמים או הסדרים מיוחדים ראה גם פרק "הסכמים מהותיים" תת פרק "שירותים ותחומי פעילות המעוגנים בהסכמים או הסדרים מיוחדים" – בדבר כרטיסי אשראי, ייעוץ פנסיוני ורכישת זכויות בתיק הלוואות צרכניות.

מגזר עסקים זעירים, קטנים, בינוניים, גדולים ומוסדיים

מגזרים אלו מספקים מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים, ממגוון ענפי משק – כאשר הענפים העסקיים בהם מתמחה הבנק הינם בניה ונדל"ן (בדגש על ליווי בניה למגורים), יהלומים ולקוחות פעילים בשוק ההון.

שירותי הבנקאות ללקוחות המגזרים העסקיים ניתנים בחלק מסניפי הבנק בהם קיים כוח אדם מתאים. המוצרים והשירותים של מגזרים אלו מותאמים לצרכי הלקוחות וכוללים בעיקר: מימון פעילות שוטפת, מימון השקעות, ליווי פרויקטים בענף הנדל"ן בעיקר למגורים, מימון ענף היהלומים, שירותים פיננסיים, פעילות סחר-חוץ, עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ושירותי יעוץ השקעות הניתנים בסניפים ובחדרי העסקאות של הבנק.

להלן הפעילויות והיעדים המתוכננים לשנת 2019:

- הרחבת פעילות האשראי המסחרי לעסקים קטנים.
- ניצול אופטימלי של נכסי סיכון המוקצים ללקוחות עסקיים, תוך התמודדות עם סביבת מחירים תחרותית.
- גיוס סלקטיבי של לקוחות עסקיים חדשים תוך מיקוד בעסקים בינוניים.
- המשך הקפדה על איכות תיק האשראי לאור היבטי המאקרו והשינויים במשק.
- התאמת מדיניות האשראי ותהליכי העבודה לדרישות הרגולטוריות המתעדכנות.

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על המערכת הבנקאית בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות ערך, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים ועוד.

האמור להלן משקף מגבלות ספציפיות החלות על מגזרים אלו: על פי הוראת ניהול בנקאי תקין חלה מגבלה על גובה החבות המותרת ללווה בודד, לקבוצת לווים, לקבוצת לווים בנקאית, לקבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי ולסך החבות נטו הכוללת של הלווים, קבוצת הלווים וקבוצת הלווים הבנקאיות שחבותם נטו עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, ללקוחות המוגדרים כ"אנשים קשורים" לבנק ולחבות בגין עסקות למימון הוני בתאגידים. כמו כן מוגבל שיעור האשראי המותר לכל ענף משק ביחס לאשראי הכולל בבנק. למגבלות אלו עלולה להיות השלכה על אופן והיקף פעילות המגזרים העסקיים בבנק עם אותם לקוחות.

היקפי הפעילות במגזרים הללו מושפעים גם מיעדי ההון ותכנון ההון של הבנק (לפרטים ראה פרק "מבנה והתפתחויות של נכסים, התחייבויות ההון והלימות ההון"), כמו גם מתאבון הסיכון וסיבולת הסיכון (לפרטים ראה פרק "סקירת הסיכונים"), כפי שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק.

פעילות המגזרים העסקיים של הבנק מושפעת מקצב הצמיחה במשק, מהמדיניות המוניטארית והפיסקאלית, מרמת הביקושים בשוק המקומי והעולמי, מהתנודתיות בשוק ההון, מהמצב הביטחוני ומאירועים ביטחוניים.

עיקר התחרות במגזרים אלו הינה מול הבנקים הפועלים בישראל אך גם מול בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים, כמפורט לעיל. בשנים האחרונות ניכרת מעורבות מוגברת של גופים מוסדיים במגזרים אלו כחברות ביטוח וקרנות פנסיה, וקיימת תחרות על רקע תחליפי האשראי באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות של אג"ח.

בשנת 2018 הסתכם מספר המשרות הממוצע שעלותן הועמסה על המגזר העסקי ב- 457 משרות.

מגזר ניהול פיננסי

מגזר זה מרכז את כלל ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק בשקלים ובמט"ח. המגזר כולל את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר) ובמכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות פוזיציות מטבע וריבית. כמו כן, מועמסות על מגזר זה עלויות הנובעות מהצורך בשמירה על רמת נזילות עסקית ורמת פיזור נאותה של מפקידים, הבאות לידי ביטוי, בין היתר, בפער במחירי המעבר בין אשראים ופקדונות. כמו כן המגזר כולל את פעילות חברת הבת אגוד השקעות יזום בע"מ.

ניהול הנכסים וההתחייבויות, סיכוני השוק והנזילות בהתאם לתיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון שהוגדרו על ידי הדירקטוריון, כפי שמפורט בפרק "סקירת הסיכונים". בנוסף, המגזר מספק שירותים לבנק ולסניפים בתחומי חדרי עסקאות, שוק ההון, גיוס פיקדונות וכיו"ב.

להלן הפעילויות והיעדים המתוכננים לשנת 2019:

- התמודדות עם התפתחויות בתחום המוניטרי בעיקר נוכח השינויים בסביבת הריבית, הן במשק הישראלי והן בעולם.
- המשך שיפור מבנה המקורות תוך מתן תשומת לב ללקוחות יציבים ותוך הארכת המח"מ, באמצעות המשך גיוס פיקדונות קמעונאיים והפחתת ההישענות על מפקידים גדולים לטווח קצר, לשם ניהול יעיל ואפקטיבי של סיכון הנזילות במצבי השוק המשתנים, זאת בהתאמה להוראות רגולטוריות ומגבלות הדירקטוריון ולשם עמידה במתווה העולה של יחס כיסוי נזילות.
- המשך שיפור וחיזוק כלי השליטה והבקרה בתחום הנזילות בכל הנוגע לניהול האיכותי והכמותי של סיכון הנזילות, בהתייחס להוראות באזל 3 ולשינויים הנדרשים ליישום בעקבות שינוי מודל הנזילות הפנימי.
- הטמעה של עדכונים רגולטורים, תוך המשך שיפור וייעול תהליכי העבודה.
- המשך הרחבת פעילות חדרי העסקות בכפוף לתאבון וסיבולת הסיכון כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון.
- פעילות הנוסטרו – התאמת מבנה התיק והרכבו לסביבה העסקית, למצב שוק ההון בישראל ובעולם, למגבלת נכסי הסיכון, זאת תוך שמירה על רמת הכנסות נאותה ויצירת עוגן להכנסות עתידיות ארוכות טווח, תוך עמידה בתאבון וסיבולת הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

בתחום המט"ח, המשיך הבנק לנקוט במדיניותו השמרנית הכוללת, בין היתר, רמת נזילות התואמת את הצרכים והסיכונים בפניהם עומד הבנק. כמו כן המשיך הבנק לנקוט מדיניות זהירה ושמרנית בחשיפותיו מול בנקים ומדינות בעולם. דירקטוריון הבנק קובע את תיאבון הסיכון ומדיניות ניהול סיכון הנזילות תוך קביעת מגבלות על יחס נזילות מינימלי המחושב על פי מודל פנימי. לפרטים נוספים ראה פרק "סקירת הסיכונים" תת פרק "סיכון נזילות".

במהלך העסקים השוטף מקיים הבנק, ובמסגרתו המגזר לניהול פיננסי, קשרים ענפים עם הבנקים ובתי ההשקעות המובילים בעולם. הקשרים העסקיים בין הבנק לגופים אלו מושתתים, בין היתר, על הסדרים בינלאומיים סטנדרטיים: הסכמי מסגרת התומכים בפעילות חדרי העסקאות (ISDA). הבנק חתום עם רוב הבנקים עמם הוא עובד על הסכמים אלו, ושואף להגדיל את מספר הבנקים עמם הוא קשור בהסכמי בטוחות נלווים דוגמת הסכמי CSA. כמו כן הבנק מיוצג במסלוקה בינ"ל (CLS) אשר מטרתה המרכזית מזעור סיכויי סליקה בעסקות במטבע חוץ. הבנק מרכז את מרבית פעילות סליקת ניירות הערך בבורסות ארה"ב בבנק אחד גדול המשמש כנותן שירותי המשמורת המרכזי. תכליתה העיקרית של התקשרות זו הינה מזעור סיכויי סליקה תוך העלאת רמת השירות ללקוחות.

המגזר מתחרה עם חדרי העסקות של בנקים הפועלים בארץ. כמו כן קיימת תחרות מצד בנקים וגורמים פיננסיים בחו"ל המאפשרים ללקוחות לפעול באופן ישיר.

בשנת 2018 הסתכם מספר המשרות הממוצע שעלותן הועמסה על המגזר ב- 78 משרות.

נספחים,
מילון מונחים
ואינדקס

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית¹ - מאוחד

יתרת ממוצעות ושיעורי ריבית

סכומים מדווחים

2016			2017			2018		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ² במיליוני	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ² במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ² במיליוני ש"ח
%			%			%		
3.01	⁶ 714	23,736	3.32	⁶ 823	24,816	3.54	⁶ 882	24,915
-	-	1	-	-	-	-	-	-
0.30	1	328	0.60	2	333	0.78	2	255
0.08	2	2,525	0.10	5	4,834	0.11	7	6,365
-	-	381	-	-	459	-	-	509
1.20	103	8,590	1.52	111	7,324	2.19	122	5,565
0.41	9	2,202	0.65	9	1,375	1.28	9	704
2.20	829	37,763	2.43	950	39,141	2.67	1,022	38,313
		494			536			569
		2,660			2,429			2,823
		40,917			42,106			41,705

נכסים נושאי ריבית בישראל

אשראי ליצבור³

אשראי לממשלה

פקדונות בנקים

פקדונות בנקים מרכזיים

ניירות ערך שמשאלו

אגרות חוב זמינות למכירה⁴

אגרות חוב למסחר⁴

סך כל הנכסים נושאי ריבית

חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית⁵
סך כל הנכסים

ראה הערת להלן.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית¹ - מאוחד (המשך)

יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)

סכומים מדווחים

שיעור הוצאה	2016			2017			2018		
	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ² ריבית במיליוני	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ² ריבית במיליוני ש"ח	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ² ריבית במיליוני ש"ח
0.48	0.54	104	21,621	115	21,437	0.71	142	20,025	
0.12	0.14	5	4,076	6	4,282	0.16	7	4,247	
0.56	0.64	99	17,545	109	17,155	0.86	135	15,778	
-	-	-	72	-	80	1.75	2	114	
2.15	2.33	67	3,111	81	3,482	2.76	98	3,548	
0.66	0.74	6	909	9	1,216	0.77	11	1,421	
0.69	0.78	177	25,713	205	26,215	1.01	253	25,108	
			11,294		12,226			12,828	
			494		536			569	
			1,073		819			764	
			38,574		39,796			39,269	
			2,343		2,310			2,436	
			40,917		42,106			41,705	
1.51	1.65					1.66			
1.73	1.90	652	37,763	745	39,141	2.01	769	38,313	

התחייבויות נושאות ריבית בישראל

פקדונות הציבור

לפי דרישה

לתמן קצוב

פקדונות מבנקים

כתבי התחייבויות ואגרות חוב

התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית

פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית

זכאים במגן כרטיסי אשראי שאינם

נושאים ריבית

התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית⁷

סך כל ההתחייבויות

סך כל האמצעים ההוגים

סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוגים

פער הריבית

תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית⁸

ראה הערות להלן.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית¹ - מאוחד (המשך)
יתרת ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים ותחייבויות נושאי ריבית המתחסים לפעילות בישראל
 סכומים מודווחים

שיעור הכנסות/הכנסה/הוצאה	2016		2017		2018			
	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ² במיליוני ש"ח	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ² במיליוני ש"ח	הכנסות/הוצאה	יתרה ממוצעת ² במיליוני ש"ח		
%			%		%			
1.96	540	27,611	2.07	613	29,557	2.13	619	29,041
(0.45)	(83)	18,321	(0.46)	(87)	19,120	(0.49)	(89)	18,250
1.51			1.61			1.64		
2.47	147	5,945	3.48	199	5,724	4.44	253	5,702
(1.73)	(70)	4,056	(2.12)	(87)	4,095	(2.79)	(109)	3,909
0.74			1.36			1.65		
3.38	142	4,207	3.58	138	3,860	4.20	150	3,570
(0.72)	(24)	3,336	(1.03)	(31)	3,000	(1.87)	(55)	2,949
2.66			2.55			2.33		
2.20	829	37,763	2.43	950	39,141	2.67	1,022	38,313
(0.69)	(177)	25,713	(0.78)	(205)	26,215	(1.01)	(253)	25,108
1.51			1.65			1.66		

מטבע ישראל לא צמוד

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פעך הריבית

מטבע ישראל צמוד מדד

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פעך הריבית

מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראל צמוד למטבע חוץ)

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פעך הריבית

סך פעילות בישראל

סך נכסים נושאי ריבית

סך התחייבויות נושאות ריבית

פעך הריבית

ראה הערות להלן.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית¹ - מאוחד (המשך)

ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

סכומים מדווחים

2017 מול 2016			2018 מול 2017			
גידול (קטון) בגלל שינוי			גידול (קטון) בגלל שינוי			
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות	
						במיליוני ש"ח
						נכסים נושאי ריבית בישראל
109	73	36	59	55	4	אשראי לציבור
12	34	(22)	13	59	(46)	נכסים נושאי ריבית אחרים
<u>121</u>	<u>107</u>	<u>14</u>	<u>72</u>	<u>114</u>	<u>(42)</u>	סך כל הכנסות ריבית
						התחייבויות נושאות ריבית בישראל
11	12	(1)	27	37	(10)	פיקדונות הציבור
17	6	11	21	16	5	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
<u>28</u>	<u>18</u>	<u>10</u>	<u>48</u>	<u>53</u>	<u>(5)</u>	סך כל הוצאות ריבית

הערה:

השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

1. הנתונים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
2. על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבעי ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.
3. לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
4. מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן". בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 נוכה סך 101 מיליון ש"ח (בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 נוכה סך 136 מיליון ש"ח, בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 נוכה סך 112 מיליון ש"ח).
5. לרבות שווי הוגן בגין מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
6. עמלות בסך 18 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (25 מיליון ש"ח ו- 29 מיליון ש"ח נכללו בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 וביום 31 בדצמבר 2016, בהתאמה).
7. לרבות שווי הוגן בגין מכשירים נגזרים.
8. תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

תמצית מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2017 - 2018 - מידע רב רבעוני

סכומים מדווחים

	2017				2018			
	1	2	3	4	1	2	3	4
	במיליוני ש"ח							
שנה								
רבעון								
נכסים								
מזומנים ופקדונות בבנקים	6,644	5,183	8,492	8,226	8,415	7,789	8,725	9,440
נירות ערך	9,934	10,417	6,958	7,032	6,319	7,634	6,138	5,583
נירות ערך שנגשאל	635	779	966	816	561	455	443	568
אשראי ליציבור	23,733	24,874	25,667	24,925	24,865	24,837	25,430	24,408
הפרשה להפסדי אשראי	(224)	(237)	(243)	(250)	(253)	(269)	(292)	(256)
אשראי ליציבור, נטו	23,509	24,637	25,424	24,675	24,612	24,568	25,138	24,152
בנינים וציוד	294	284	277	280	268	262	250	241
נכסים בגין מכשירים נגזרים	327	334	309	325	358	502	524	642
נכסים אחרים	536	416	456	538	455	469	462	622
נכסים המוחזקים למכירה	-	-	-	-	-	-	-	68
סך כל הנכסים	41,879	42,050	42,882	41,892	40,988	41,679	41,680	41,316
התחייבויות והון								
פקדונות היציבור	33,613	33,170	33,870	32,752	32,307	32,830	32,735	31,905
פקדונות מבנקים	94	113	200	119	70	165	203	319
פקדונות הממשלה	-	-	-	1	-	-	-	-
כתבי התחייבויות נדחים ואגרות חוב	3,234	3,675	3,550	3,559	3,444	3,479	3,624	3,637
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	413	514	439	462	429	408	371	482
התחייבויות אחרות	2,126	2,125	2,315	2,486	2,223	2,279	2,178	2,475
סך כל ההתחייבויות	39,480	39,597	40,374	39,379	38,473	39,161	39,111	38,818
סך כל ההון	2,399	2,453	2,508	2,513	2,515	2,518	2,569	2,498
סך כל ההתחייבויות והון	41,879	42,050	42,882	41,892	40,988	41,679	41,680	41,316

מידע רב תקופתי - דוח רווח והפסד מאוחד

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים

סכומים מדווחים

2014	2015	*2016	2017	*2018	
במיליוני ש"ח					
865	735	829	950	1,022	הכנסות ריבית
298	164	177	205	253	הוצאות ריבית
567	571	652	745	769	הכנסות ריבית, נטו
95	(107)	98	56	117	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
472	678	554	689	652	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית:
102	84	106	100	91	הכנסות מימון שאינן מריבית
278	295	298	303	293	עמלות
6	4	1	3	3	הכנסות אחרות
386	383	405	406	387	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות אחרות:
472	464	491	497	482	משכורות והוצאות נלוות ¹
138	137	139	135	130	פחת ואחזקת בנינים וציוד
228	235	378	258	326	הוצאות אחרות ¹
838	836	1,008	890	938	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
20	225	(49)	205	101	רווח (הפסד) לפני מיסים
(3)	81	-	64	31	הפרשה למסים על הרווח
23	144	(49)	141	70	רווח (הפסד) לאחר מיסים
23	144	(49)	141	70	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
0.31	1.96	(0.67)	1.92	0.95	רווח נקי (הפסד) בסיסי ומדולל למניה רגילה (ש"ח) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי ¹

1. נתוני תקופות קודמות הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של החוזר בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה באור 3.ד.1

* נתוני שנת 2018 כוללים הוצאה בסך 80 מיליון שח בגין תכנית פרישה מרצון. נתוני שנת 2016 כוללים הוצאה בסך 114 מיליון ש"ח בגין תכנית פרישה מרצון. ההוצאות נזקפו לסעיף הוצאות אחרות. בנוסף בשנת 2016 נרשמה השפעות חד פעמיות הפחתת נכסי מיסים (גידול בהוצאות מיסים) בסך 19 מיליון ש"ח.

מידע רב תקופתי - מאזן מאוחד

מאזנים מאוחדים לסוף השנים

סכומים מדווחים

2014	2015	2016	2017	2018	
במיליוני ש"ח					
					נכסים
9,848	6,668	3,901	8,226	9,440	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,789	10,371	11,584	7,032	5,583	ניירות ערך
182	293	536	816	568	ניירות ערך שנשאלו
21,959	22,505	23,937	24,925	24,408	אשראי לציבור
(246)	(190)	(253)	(250)	(256)	הפרשה להפסדי אשראי
21,713	22,315	23,684	24,675	24,152	אשראי לציבור, נטו
-	-	1	-	-	אשראי לממשלה
335	312	299	280	241	בנינים וציוד
504	255	342	325	642	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,487	670	637	538	622	נכסים אחרים
-	4	4	-	68	נכסים המוחזקים למכירה
40,858	40,888	40,988	41,892	41,316	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
31,498	32,466	32,756	32,752	31,905	פקדונות הציבור
152	483	174	119	319	פקדונות מבנקים
1	1	-	1	-	פקדונות מממשלה
3,474	3,179	3,395	3,559	3,637	כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב
575	293	393	462	482	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
2,883	2,063	1,928	2,486	2,475	התחייבויות אחרות
38,583	38,485	38,646	39,379	38,818	סך כל ההתחייבויות
2,275	2,403	2,342	2,513	2,498	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
40,858	40,888	40,988	41,892	41,316	סך כל ההתחייבויות והון

מילון מונחים עיקריים

אובליגו – סך כל ההתחייבויות של הלקוח אל מול הבנק.

אופציה – הסכם חוזי בין קונה לבין מוכר לרכוש או למכור נייר ערך מסוים או זכות לקבל או להמיר ניירות ערך, מטבע חוץ או סחורה במחיר ספציפי בתוך תקופת זמן קבועה מראש.

אגרת חוב – תעודה נושאת ריבית, המונפקת על ידי הממשלה או חברה, ובה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון בתאריכי פירעון קבועים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אגרת חוב להמרה – אגרת חוב שניתן להמירה למניה בשער המרה (מחיר) שנקבע מראש ופורסם בתשקיף. לאגרת חוב להמרה תקופת חיים מוגבלת, שבסופה המחזיק בה רשאי להמירה למניה, או לקבל את כספו בחזרה בתוספת ריבית, ששיעורה נקבע מראש.

אגרת חוב מגובה נכסים – (ABS - Asset-Backed Security) הוא כתב התחייבות שרוכש משקיע, שמקנה לו זכות על זרם תקבולים הצפוי מנכסים אלו. הבטוחה המשועבדת כנגדו היא אוסף של נכסים, וזרם התקבולים שצפוי למחזיק בנייר הערך הוא בעל זיקה לזרם ההכנסות שמתקבל מנכסים אלו.

ארגון המדינות המפותחות (OECD) – ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים.

איש קשור – כמשמעות בסעיף 3 לנוהל בנקאי תקין 312.

באזל 3 – תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

בעל עניין – יחיד או חברה המחזיקים 5% או יותר ממניות של חברה הנסחרת בבורסה.

גידור – עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.

גוף מוסדי – כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה - 1995, ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

דירוג אשראי – מייצג את רמת הסיכון שקובע הבנק באשראי ספציפי. דירוג האשראי מאפשר לבנק להבחין בין רמות סיכון האשראי הגלומות בחשיפות אשראי שונות, לצורך מעקב אחר איכות אשראי ספציפי, כמו גם של התיק בכללותו.

הון עצמי ממוצע – סך כל האמצעים ההוניים כפי שהוצג בנספח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית בניכוי/בתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של הפסדים/רווחים בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך לפי שווי הוגן" (לרבות בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון).

הון רגולטורי – הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבויות נדחים הכשירים להיכלל בהון רגולטורי).

הלבנת הון – פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך "ההלבנה" מחזיר את הכסף למערכת החוקית.

הלוואת זכאות – הלוואה הניתנת באמצעות בנק ממקורות המדינה.

הלימות הון – היחס הנדרש על ידי המפקח על הבנקים בין ההון העצמי של הבנק לבין ההלוואות שהוא נותן משוקללות לפי רמות הסיכון, כך שהון של הבנק יספיק כדי לשמש כרית ספיגה למקרה של הפסדים קיצוניים.

הסכמי CSA – הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמעורר סיכונים האשראי בפעילות זאת, על ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.

הפרשה להפסדי אשראי – הפרשה הנעשית על ידי הבנק המשקפת אובדן אפשרי של סכומי אשראי שנתנה ומשמשת לכיסויים במקרה של התממשות האובדן.

חוב פגום – חוב שקיימת סבירות גבוהה שהלווה לא יפרע את החוב) או חלק מהחוב) לפי תנאי החוזה, אולם אין ודאות לגבי סיכוי הגבייה ומימוש ההפסד.

חוב בהשגחה מיוחדת – חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה.

חוב נחות – חוב שקיימת אפשרות ברורה שהתאגיד הבנקאי יספוג הפסד מסוים אם הליקויים לא יתוקנו.

חוב בארגון מחדש – ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של הלווה, התאגיד הבנקאי מעניק ללווה ויתור אשר בתנאים אחרים הוא היה שוקל לא להעניק.

חוב שגבייתו מותנית בביטחון - חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, אין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

יחס מינוף - היחס שבין ההון העצמי רובד 1 לסך החשיפה ברוטו, ובכלל זה חשיפה חוץ מאזנית, ללא קיזוז ביטחונות.

יחס נזילות (LCR) Liquidity Coverage ratio - יחס מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה לסך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.

יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או נכיון שטרם הופחתו, עמלות נידחות נטו או עלויות נידחות נטו שנזקפו ליתרת החוב בהתאם להוראות הדיווח לציבור וטרם הופחתו, בניכוי כל סכום חוב שנמחק חשבונאית בעבר.

יתרת חוב נטו - יתרת חוב רשומה, בניכוי הפרשה להפסדי אשראי שבגין אותו חוב.

מדיניות מוניטרית - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הריבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים.

מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר.

מידע צופה פני עתיד - כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, תחזית, הערכה, אומדן או מידע אחר, המתייחסים לאירוע או לעניין עתידיים, שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של התאגיד בלבד, למעט תחזית, הערכה, אומדן או מידע אחר כאמור שיש לכלול אותם, לפי כל דין לרבות לפי העקרונות החשבונאיים המקובלים וכללי הדיווח המקובלים בדוחות כספיים.

מערכת זה"ב (זיכויים והעברות בזמן אמת) - מערכת המאפשרת העברת זיכויים והעברות בזמן אמת ובאופן סופי. בעולם מוכרת כמערכת (RTGS) Real Time Gross Settlement. המערכת סולקת תשלומים מייד, והתשלומים הם סופיים ואינם ניתנים לביטול.

משך חיים ממוצע (מח"מ) - אורך החיים הממוצע של מכשירים פיננסיים. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הקרן של האיגרת והריבית עליה לאורך חייה עד לפדיונה הסופי. המח"מ מכונה גם "אריכות".
נגזרים פיננסיים - נכסים שערכם נגזר משינוי בערכם של נכסים אחרים.

נזילות - היכולת של ישות עסקית לעמוד בהתחייבויותיה השוטפות מתוך סך הנכסים השוטפים שלה (מזומנים, ניירות ערך סחירים וכו').

נכס פיננסי - מזומן, ראייה לזכות בעלות בישות, או חוזה המקנה לישות אחת זכות לעשות אחד מהבאים:

- א. לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מישות אחרת.
- ב. להחליף עם ישות אחרת מכשיר פיננסי אחר בתנאים פוטנציאליים עדיפים.

סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם והוא כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות (fines, penalties) או לצעדי עונשין (punitive damages) כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים.

סיכון נזילות - הסיכון שצד נגדי (או משתתף במערכת הסליקה) לא יעמוד בהתחייבות במלוא ערכה במועד. סיכון נזילות אינו אומר בהכרח שהצד הנגדי או המשתתף הוא חדל פירעון; ייתכן שהוא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו בעתיד, אך לא במועד הנקוב.

סיכון סייבר - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מחשב ו/או מערכות תשתיות משובצות מחשב על ידי או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

סיכון תפעולי - סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון משפטי וסיכונים ציית, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

עסקה עתידית - התחייבות לקנות או למסור נכס במחיר ובמועד שנקבעו מראש בעת החתימה על העסקה.

עקום תשואה - עקום המתאר את הקשר שבין התשואה לבין מועד הפדיון של אג"ח, על ידי השוואה של שיעורי התשואה על אג"ח הנבדלות זו מזו רק במועדי הפדיון.

פיקדון לפי דרישה - פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

פיקדון לזמן קצוב - פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה, אלא אם כן משיכה מוקדמת מחויבת בקנס שסכומו לפחות 7 ימי ריבית פשוטה על הסכום שנמשך.

פיקדונות לפי מידת הגבייה – פיקדונות שפרעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ואין לתאגיד סיכון להפסד מהאשראי שניתן מפיקדונות אלה, שלגביהם המפקיד קובע לאיזה לווה או קבוצת לווים יינתנו סכומי הפיקדונות הנ"ל כהלוואות ובתנאי שהלוואות אלו ניתנות לפי אותן תקופות ובאותו סוג הצמדה או באותו מטבע שקבע המפקיד.

פיקדון נושא ריבית – פיקדון שבו התאגיד הבנקאי משלם למפקיד תשלום כלשהו כפיצוי עבור השימוש בכספי הפיקדון. פיקדון שבו שיעור הריבית מותאם תקופתית בתגובה לשינויים בריבית שוק וגורמים אחרים צריך להיות מדווח כפיקדון נושא ריבית אפילו אם השיעור הופחת לאפס, בהינתן ששיעור הריבית על פיקדון זה יכול לעלות כאשר תנאי השוק ישתנו. פיקדון אשר משועבד כביטחון להלוואה או לנכס פיננסי אחר ידווח כפיקדון נושא ריבית.

פיקדון שאינו נושא ריבית – פיקדון שאינו פיקדון נושא ריבית.

שווי הוגן – ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר, שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבע בתקינה החשבונאית:

רמה 1 – שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק.

רמה 2 – שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים.

רמה 3 – שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללת גם נתונים לא נצפים.

שיעור צמיחה ראלי – גידול התוצר בין שתי תקופות באחוזים, בניכוי עליית המחירים.

שיעור המימון (LTV) – שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקה ביחס לשווי הנכס הנרכש, שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.

תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) – סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם סך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.

תשואה להון – היחס שבין הרווח השנתי של חברה לבין ההון העצמי שלה.

תשואה ריאלית – היחס בין הרווח או ההפסד על השקעה לסך ההשקעה, בניכוי עליית המחירים בתקופה שעליה נסבה המדידה.

(OTC) Over the Counter – מסחר מעבר לדלפק – מסחר במכשירים פיננסיים כמו מניות, איגרות חוב, סחורות או נגזרים ישירות בין שני צדדים.

פורוורד (Forward) – עסקת חליפין של מטבע במטבע בתאריך עתידי קבוע מראש בשער חליפין שגם הוא נקבע מראש.

שימוש במבחנים בדיעבד BACK TEST – הבנק נדרש להשתמש בבדיקות שלאחר מעשה כדי לאמוד את הדיוק והאפקטיביות של תהליכי המדידה וההערכה.

תיאבון הסיכון – הסיכון שמוכן הבנק לקחת על עצמו לשם השגת יעדיו האסטרטגיים.

סיבולת הסיכון – רמת הסיכון המרבית או המזערית שאין לחרוג ממנה (מגבלת הסיכון).

(CVA) Credit Risk Adjustment – חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Delta Value 1% (DV1%) – מייצג את השינוי האפשרי בתיק בהינתן שינוי מקביל בעקום הריבית של 1%.

(EDTF) Enhanced Disclosure Task Force – דרישות גילוי שפורסמו על ידי צוות משימה לשיפור הגילוי שהוקם על ידי המוסד לציבויות פיננסיות לשיפור הגילוי על הסיכונים בתאגידים הבנקאיים.

(FATCA) (Foreign Accounts Tax Compliance Act) – חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס. קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווחים לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.

(ICAAP) Internal Capital Adequacy Assessment Process – תהליך פנימי להערכת הסיכונים והקצאת הון על מנת להבטיח כי הבנק מקצה מספיק הון כנגד מכלול הסיכונים.

(VAR) Value at risk – מודל הערך מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה) בתקופה נתונה וברמת ביטחון של 99%, לפחות.

מכשירים נגזרים.....41,56,60,85,98,114,126,184	VAR.....72
מס חברות.....131	א.ש.י.....49
ניהול הסיכונים.....31,42,52,76,114,152,245	אשראי בהשגחה מיוחדת.....54,109
ניירות ערך.....15,21,30,35,38-41,49,83,97,107	אשראי בעייתי.....54,82,109
.....-133-135,137-139,203	אשראי לציבור.....16,20,34,46,55-58,66,98,108,141
סיבולת הסיכון.....16,52-54,61,152,244	אשראי נחות.....54,109
סיכוני אשראי.....13,52,64,84,115,166,181,244	אשראי פגום.....54,109,201
סיכוני מוניטין.....22,52,53	דירוג הבנק.....291
סיכוני נזילות.....22,52,53	הפרשה להפסדי אשראי.....39,55,63,81,108
סיכוני ציות.....22,52,77	הלוואות לדיוור.....45,54,56,61,82,108
סיכוני שוק.....16,22,52,53,72,166,278	הלימות ההון.....7,28,31,42-43,290
סיכונים אסטרטגיים.....22,52	הפרשה קבוצתית.....34,50,82,108,141
סיכונים מובילים.....22,23,78,79	חוב בעייתי.....108-112
סיכונים משפטיים.....22,52,78	חוב פגום.....60,82,109-112
סיכונים תפעוליים.....22,52,53	חובות בעייתיים.....18,34,55,106,141
עדכוני חקיקה.....31,172,279	חובות פגומים.....20,54,55,71,81,106,165,201-202
פקדונות הציבור.....16,39,76,98,113,125,146,189	יחס המינוף.....43,167
.....215,263	יחס נזילות.....295,308
רווח כולל.....31,32,38,105,107,135,140,151,160	כיסוי נזילות.....22,29,76,168,295
.....218,302	כלכלת ישראל.....26,103
שיעור ההוצאות התפעוליות.....36	מבקר פנימי.....152,248,252,254
תיאבון הסיכון.....16,53,61,64,295,309	מגובי נכסים.....60,137-139
תמ"ג.....8,26,309	מגזר הלא צמוד.....33
תרחישי קיצון.....53,61,72,245	מטבע חוץ.....33,60,105,181-186,218,301
	מידע צופה פני עתיד.....15